

**РЕЧНИК
ЦРКВНОСЛОВЕНСКОГА
ЈЕЗИКА**

ИЗДАНО
прота САВА ПЕТРОВИЋ
професор еологије у пензији

БРЕЖСКИ КАРЛОВЦИ
1935

**Овај је Речник одобрио Свети архијерејски синод
Српске православне цркве својом високом
одлуком од 9 маја (26 априла) 1934 год.
бр. 4108/Зап. 997**

ПЛЕМЕНИТОЈ ДУШИ
СВОЈЕ ДОБРЕ И НЕПРЕЖАЉЕНЕ СУПРУГЕ

ВИДОСАВЕ,

СВОЈЕ ВЕРНЕ САПУТНИЦЕ, САТРУДНИЦЕ И САПАТНИЦЕ У ТЕШ-
КОМ, АЛИ СРЕЋНОМ, 33-ГОДИШЊЕМ БРАЧНОМ ЖИВОТУ СВОМ
ПОКРЕЋУЈЕ

ОКАЈ СВОЈ ТРУД
ДУБОКО ОЖАЛОШЋЕНИ ЈОЈ СУПРУГ

САВА

ПРЕДГОВОР

Предајући десетак година црквенословенски језик у богословији Светога Саве, уверио сам се да се потпуни успех тога најважнијег језика не може постићи без ваљаног црквенословенског речника.

Како нам *Црквенословенски речник* нашега одличног филолога *Јована Живановића* — овај једини у нас речник којим смо се и ми служили — није могао, због своје непотпуности, бити увек од помоћи и користи, то сам се већ одавно почео носити мишљу и жељом да израдим један црквенословенски речник у којем би ученици наших богословија могли наћи тачно значење сваке непознатије им црквенословенске речи, бар из оних текстова који се, према прописаноме »Програму из црквенословенскога језика«, имају да читају и преводе у нашим богословијама.

Са тако ограниченим планом ја сам се, у име Божје, латио овога тешког посла и на часовима предавања исписивао са својим ученицима поједине непознате им црквенословенске речи са њиховим српским значењем из Мојсијева Петокњижија, Јеванђељија и Апостола, Часловца, Служабника, Требника и Зборника проте Јована Живковића.

Но у току времена тај се мој план сам од себе мењао и проширивао, јер сам ја, мало по мало, у тај свој засновани Речник уносио и непознатије речи из целога Светог писма, затим из Октоиха, Минеја, (и то само из празничних служба), Триода песног и цветног, Архијерејског чиновника, Каноника, Номоканона при вел. требнику и, делимично, из Пролога, а по неке речи на које би читалац могао наићи у другим каквим књигама, и из Миклошића, Востокова и др. Па будући да су сви ти текстови махом буквални преводи са грчкога, те се без грчкога текста не могу често ни схватити ни објаснити, ја сам при изради овога Речника савесно употребио и грчке текстове и поред сваке црквенословенске речи ставио и грчку реч, па спомоћу ње — а служећи се грчким и црквенословенским речницима које сам имао на расположењу — дао тој речи српско

VI

значење. Код речи са више српских или грчких значења исписивао сам иза сваког новог значења српског или грчког најкраће текстове који нам доказују да односно значење одговара тој речи. А уза сваку нову реч навео сам место где сам је нашао, и то са извесним скраћеницама које сам објаснио у »Објашњењу скраћеница«.

Да бих, пак, омогућио читаоцима овога Речника правилно читање и изговарање појединих црквенословенских речи које се, због недостатка прејотованог вокала *ѣ* у овом језику, не могу да напишу онако како би требало да се изговарају (н. пр. *моленіе* < *моленіе*; *поклонініе* < *поклоніеніе*; *внгда* < *внгда*; *тѣні* < *тоуніе* и др.), о чему сам на другом месту опширније писао,¹ ја сам непосредно мал' не после сваке црквенословенске речи исписао и њен стари словенски облик из кога се види како је та реч постала и како треба да се изговори. Уз то сам, из много важних разлога, сасвим изоставио акценте, ове — по Стојану Новаковићу² — »варваризме средњега века који су уведени доцније по угледу на грчку књижевност«, а задржао само облечене које обележавају разлику у падежима.

Тако се с променом мога првобитнога плана променила и моја првобитна жеља (да дам својим ученицима један кратак, практичан речник према ограниченоме наставном плану) и претворила у нову жељу да на научној основи израдим један опсежнији, ако и не потпуни (јер су изостављене све личне именице и познатије речи), али, по могућности, што тачнији *Речник црквенословенскога језика* који би, бар привремено до појаве бољег и потпунијег, могао послужити као помоћно средство за разумевање класичнога језика наше св. Цркве не само ученицима наших богословија и препарандија, него и студентима Теолошког факултета, српским свештеницима и учитељима, па и свима уопште православним Југословенима који имају посла са црквеним књигама и који се интересују за учење наше св. Вере и богослужење наше св. Цркве православне.

Да ли сам и уколико сам и остварио ту своју жељу овим Речником — нека пресуди стручна критика.

Feci quod potui, faciant meliora potentes.

Сремски Карловци,
у половини Светосавске — 1935 — године

Сава Петковић

¹ *Сава Пешковић*, О нетачном читању црквенословенскога језика у нашој Цркви (Срем. Карловци 1926).

² *Историја српске књижевности*, стр. 17.

ОБЈАШЊЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА

- Ак.* (Бог. и др.) значи Акатист (Богородици и др. светима).
act. — activum, радно стање.
adj. — adjectivum, придев.
adv. — adverbium, прилог.
Ант. — антифон.
арам. — арамејска реч.
Арх. чин. — Архијерејски чиновник.
Број 3 означава придев сва три рода.
v. impf. — verbum imperfectivum, трајан глагол.
v. pf. — verbum perfectivum, тренутан глагол.
v. trans. — verbum transitivum, прелазан глагол.
v. intrans. — verbum intransitivum, непрелазан глагол.
Вост. — А. Х. *Востоковъ*, Словарь церковно-славянскаго языка (Материалы для сравн. и объяснит. словаря и грамматики рус. языка и другихъ слав. нарѣчій. Томъ I (Спб. 1858).
Влашић — *Petar Vlašić*, Psalmi Davidovi preveo i protumačio na temelju hebrejskog teksta osobitim obzirom na aleks. i vulg. prijevod — Sv. I (Dubrovnik 1923); Sv. II, III i IV (Dubrovnik 1924).
Вук — Нови Завјет Г. н. И. Христа превео *Вук Стеф. Караџић*.
Гилт. — *Петрѣ Гильтебрандтѣ*, Справочный и объяснительный словарь къ Новомѣ Завѣтѣ у VI књига (Петроградѣ *аѡѡѡ — *аѡѡѡд).
грч. — грчка реч.
Данич. — Свето Писмо старога завјета превео *Ђ. Даничић*.
dem. — deminutivum.
demonstr. — demonstrativum, показна заменица.
Дјач. — Свящ. магистрѣ *Григорій Дьяченко*, Полный церковно-славянскій словарь (Москва 1899).
Догм. — догматик.
Егзап. — егзапостилар.

- Жив.** — *Јован Живановић*, Црквенословенски речник које латинским и грчким, које српским и њемачким ријечима истумачио и саставио — — (Зборник цркв.-богослужб. пјесама, псалама и молитава на свијет издали прот. *Јов. Живковић* и *Јов. Живановић*. Ср. Карловци 1901).
- Зигаб.** — *Јефтимија Зигабена* Толковая псалтирь. Переводъ съ греческаго. Изд. второе (Кіевъ 1898).
- impf.** — imperfectum, време пређашње трајно.
- impers.** — impersonale, безлично.
- indecl.** — indeclinabile, не мења се.
- interj.** — interjectio, усклик.
- interr.** — interrogativum.
- Ирм.** — ирмос.
- Ирмол.** — *Ірмолѡгій съ Бѡмъ сѣѡмъ* (Кіевъ 1814).
- Јев. ст.** — јеванђелска стихира.
- јевр.** — јеврејска реч.
- јект.** (вел., прозб., суг.) — јектенија (велика, прозбена, сугуба).
- Кан.** (Ис., Бог., воскр., у Нед., Бож. и др.) — Канон (Исусу, Богородици, воскресен, у Нед., Божићни и др.).
- comp.** — comparativus.
- conj.** — conjunctio, свеца.
- Конд. воскр. гл.** — (Божих. и др.) — кондак воскресен глас — (Божихни и други).
- Кульб.** — *Ст. М. Кульбакин*, Старосл. читанка (Београд 1932).
- Лит. Злат.** (Вас., пређеосв.) — Литургија Златоустова (Василијева, пређеосвећених дарова).
- Мальц.** — Прот. *Алексиј Мальцевъ*, Всенощное бдѣніе (Берлинъ 1892); Книга молебныхъ пѣній (Берлинъ 1897); Таинства прав. каѡ. вост. церкви (Берлинъ 1898); Чины погребенія и нѣкоторыя особенныя и древныя церков. службы (Берлинъ 1898); Постная и цвѣтная Трїоди съ воскр. пѣснопѣніями Октоиха (Берлинъ 1899).
- м.** — masculini generis, мушкога рода.
- Микл.** — *Fr. Miklosich*, Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum (Vindobonae 1862—1865).
- Милаш, Право (Дост.)** — *Др. Никодим Милаш*, Прав. цркв. право II изд. (Мостар 1902); Достојанства у прав. цркви (Панчево 1879).
- Мин.** — Миней.
- Митр.-Мирк.** — Правосл. литургика I део. По литургици Д-ра В. Митрофановића и Д-ра Т. Тарнавског израдио Д-р Лазар Мирковић (Ср. К. 1918).
- п.** — neutrum, neutrius generis, средњега рода.

- Никольски* — *Константинъ Никольскій*, Пособіе къ изученію устава богослуженія прав. церкви (Спб. 1888).
- Ном. пр.* — Номоканонъ при большемъ требникѣ од *А. Павлова* (Одесса 1882) правило —.
- Окт. гл.* — Октоих глас —
- part. praes. act.* — радни придев садашњег времена.
- part. praes. pass.* — трпни » » »
- part. praet. act. I* — радни » прошлога » први.
- part. „ „ II* — » » » » други.
- part. „ pass.* — трпни » пређашњег »
- Петрач.* — *F. Petračić, Grčko-hrvatski rečnik za škole* (Zagreb 1875).
- pl.* — pluralis, множина.
- poss.* — possessivum, присвојан.
- praep.* — praepositio, предлог.
- Прол.* — Прѣлогъ, ѡлѣи скѡйтвеннеи речѣи, Гѣнаѣрїи (Москва 1846) у три тома.
- pron.* — pronomen, заменица.
- relat.* — relativum.
- Свјет., Сјед., Стат., Степ.* — Свјетилен, Сједален, Статија, Степена.
- Сенц* — *Stjepan Senc, Grčko-hrvatski rječnik za škole* (Zagreb 1910).
- Син. у Нед. мит. и фар. (мес., сир. и др.)* — Синаксар у Недељу митара и фарисеја (месопусну, сиропусну и др.).
- sing.* — singularis, једнина.
- сир.* — сирска реч.
- Сл. на Г. в. (на стих., на лит. и др.)* — Слава на Господи возвах (на стиховње, на литији и др.).
- Сл. обл.* — сложени облик (придева).
- Слов. Имп. ак.* — Словарь церковно-славянскаго и русскаго языка Императорской академіи наукъ (Спб. 1867).
- Служ.* — Слѣжбникъ.
- Ст. на Г. в. (на ст., на лит., на хвал., на блаж.)* — Стихира на Господи возвах (на стиховње, на литији, на хвалите, на блажена).
- Старч.* — *А. В. Старчевскій*, Словарь древняго славянскаго языка (Издание А. С. Суварина, Спб. 1899).
- Стат.* — Статија.
- Степ. гл.* —, *ант.* —, — Степена воскр. глас —, антифон.
- subst.* — substantivum, именица.
- sup.* — superlativus.
- trans.* — transitivum, прелазно.
- Тр. п.* — Триод посни.
- Тр. цв.* — Триод цветни.

X

Тип. — Типиконъ сѣтъ Оуставъ (Кіевъ ,лцс.).

Треб. — Требникъ (Ср. К. ,лцкс.).

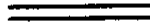
Троп. — Тропар.

Уч. изв. — Оучително: ѡзвѣсті: (додатак Служабнику).

f. — femininum, женскогѡ рода.

Хил. тип. — Хиландарски типик Светога Саве превео *Л. Мирковић* (Београд 1935).

Ч. огл. (кршт., испов., венч., погр.) — Чин оглашења (крштења, исповести, венчања, погребѡ).

РѢЧНИК
ЦРКВѢНОСЛОВѢНСКОГА ЈѢЗИКА

на св. Литургији претвара у тело Христово (*Служ.*).

Ягнѣць, **ѣй** *з.* ἀγνός, ἀγνίου, јагње-тов, јагњећи: Апок. 6, 16; 7, 14 *sq.*,

Ягница *f.* ἀγνί, овчица: Кресто-бог.; Троп. мученицама.

Ягнѣвѣз *з.* τοῦ ἄγνου, врбов: κῆτες (III Мојс. 23, 40).

Ядмантѣ *m.* грч., дијамант, челик: Сл. на стих. св. Георг.; Ст. на хвал. св. Лаз.

Ядарѣ *m.* јевр., месец код Јевреја који одговара фебруару (траје од 20 фебруара до 24 марта): 1 Јездр. 6, 15.

Ядѣ *m.* грч., 1) гроб: I Мојс. 44, 29; 2) подземно место где су пребивале душе старозаветних праведника до доласка Христова: Троп. воскр. гл. 2; 3) место пребивања душа које су у власти ѓавола: Пс. 15, 10; 4) место мучења непокајаних грешника, пакао: Лук. 16, 23; I Кор. 15, 55; Апок. 20, 14.

Ядѣниѣ *subst. indecl.*, јевр., моћан, силан заповедник, Господ: Језек. 2, 4.

Ядорѣ *m.* грч., 1) ваздух: Прем. Сол. 17, 9; 2) дарак, покровца, којим се покривају дискос и потир на Проскомидији (*Служ.*).

Язѣѣковникѣ *m.* ἀλφαβητάριον, буквар (*Дјач.*).

Язѣмѣ *m.* грч., бесквасни хлеб; види *ωπρῆσινος*.

Язматикѣ *m.* грч., мала песма с припевима: *αλληλῆια* и: *ἰακὴ τῆς* Бож. Има азматика на свих осам гласова (*Дјач.*; *Старч.*).

Язѣ 1) *pron. pers.*, ἐγώ, ја; 2) назив првога слова у црквено-словенској азбуци.

Ялѣмѣ јевр., подвоје: Јез. 40, 32.

Ялѣмѣ јевр., шеснаесто слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 16; 2, 16; 3, 46; 4, 16.

Ялѣдѣстѣ *m.* ἀχάδητος (βῦνος), опширна песма која се састоји из дванаест кондака и икоса, посвећених Исусу Христу, Богородици, или којем светитељу. Ово је име добила отуда, што за време појања ове песме није било дозвољено вернима да седе.

Ялѣдама *f.* јевр., њива крви: Мат. 27, 8; Дел. 1, 19.

Ялѣки *adv.* ὡς, као, као да: I Петр. 2, 12; 3, 16; Јевр. 13, 3; Сл. на лит. Рожд. Прет.

Ялѣкоѣдѣ *m.* грч., пратилац. То су били у старој Цркви црквено-служитељи који су пратили епископа и презвитера при литијама и послуживали у храму (*Митр.* — *Мирк.*, I, 71).

Ялѣкоѣда *f.* ἀχρίς, скакавац: III Мојс. 11, 22; Јер. 51, 14; Марк. 1, 6. По некима нека биљка за јело (*Жив.*).

Ялѣкостѣ *m.* грч., *v. краггранесіѣ.*

Ялѣкѣстрѣ *m.* грч., посуда од алавастра у којој су Јевреји држали миро нардово: Марк. 14, 3; Лук. 7, 37.

Ялѣктѣрѣ *m.* грч., петао: Мат. 26, 34; Марк. 14, 68. 72; Јов. 13, 38.

Ялѣфѣ *m.* јевр., прво слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 1; 2, 1; 3, 1; 4, 1.

Ялѣканіѣ *n.* 1) *πείνη*, глад, гладовање; 2) *νηστεία*, пост (*Вост.*, *Старч.*).

Алкати, алч8, алчиши, 1) πεινᾶν, гладовати, бити гладан: *Мат.* 5, 6; *Лук.* 1, 53; *Рим.* 12, 20; 2) νηστεύειν, постити (*Вост.*); 3) ἀπέχεσθαι, уздржавати се (*Микл.*).

Алмаша п. indecl. јевр., хвалите Господа: *Апок.* 19, 1—6.

Алой т. грч., алој — дрво са дугим и широким лишћем, чији су сок (смола) стари источни народи употребљавали при балзмовању мртвих телеса (*Старч.*).

Алойнз, 3. ἀλόης, начињен од алоја, са алојем смешан: *Јов.* 19, 39.

Алфа f. грч., 1) прво слово у грчком алфавиту; 2) почетак: азъ емль алфа и шмига (*Апок.* 1, 8, 10; 21, 6; 22, 13).

Алча f. 1) λιμός, глад: *II Кор.* 11, 27; *Ст.* на стих. св. П. и П.; 2) νηστεία, пост (*Вост.*).

Амагарій т. јевр., знак, мета, циљ, белега: *I Цар.* 20; 20.

Амвросіа f. грч., храна коју су, по незнабожачком веровању, јели олимуски богови и њоме одржавали бесмртност; небеска храна; бесмртност: *Ст. Жив.* источ. Пресв. Бог.

Амвонз т. грч., узвишено место на солеји, са кога ђакон чита јектеније и јеванђеље, а презвитер проповеда.

Амидустъ т. грч., драги камен виолет боје: *II Мојс.* 36, 8; *Апок.* 21, 20.

Аминъ јевр. adv., заиста, зацело; тако је, тако нека буде. У јеванђељима употребљено 26 пута (*Дјач.*),

Амира т. грч., емир, адмирал, кнез, управитељ једне покрајине (*Дјач.*, *Старч.*).

Амма f. сир., духовна мати т. ј. старија монахиња (старица) која води надзор над младом искушеницом или инокињом (*Старч.*).

Амма јевр., Ама брдо: *II Цар.* 2, 24.

Амносадикосъ т. ἀμνός ἀδικός, неправедно јагње. То се име даје антихристу зато што садржи у себи број 666 по црквеном рачунању: 1 + 40 + 50 + 70 + 200 + 1 + 4 + 10 + 20 + 70 + 200 = 666 (*Дјач.*).

Амгдалъ т. (јевр. magediel), ἀμύδαλον, дрво које се врло рано расцветава и брзо роди. Од тога је дрвета био жезао Аронов: *Екл.* 12, 5 (*Дјач.*).

Аможи adv. εἴπου, куда, камо: *Јов.* 8, 21, 22; 13, 33 и др.; οὐ, где: *Мат.* 28, 16 и др.

Анаколій т. грч., бео огртач у који су облачили у старој Цркви новокрштенога (*Дјач.*).

Аналъкъ т. грч., (од ἀναλαμβάνειν), мало четвороугаоно платно са сликом страдања Христових, које монаси носе на прсима под хаљином: Послед. Вел. анг. обр.

Аналогій т. грч., аналој, налоњ, пулт на који се стављају свештене и црквене књиге и св. иконе (Треб.).

Анафора f. грч., просфора, навора (Треб.).

Анадѣма f. грч., црквена казна, проклетство: *I Кор.* 12, 3; *Гал.* 1, 8, 9; *Апок.* 22, 3.

Анахвонтъ т. грч., монах који се повукао у пустињу да се посвети посту и молитви; в. **Шшльникъ**.

- Анеψій** м. грч., нећак, сестрић, рођак: Кол. 4, 10.
- Антидоръ** м. грч., просфора из које је на св. Литургији извађен св. Агнец и од које се честице деле после св. Литургије вернима, који се нису причестили, уместо св. причешћа (Служ.).
- Антимінска** грч., четвороугаоно платно на св. трапези са сликом полагања тела Христова у гроб и ушивеним св. моштима (Арх. чин.).
- Антипасха** ф. грч., друга недеља после Ускрса т. зв. Томина недеља (Дјач.).
- Антикиквтић** м. грч., горак сок којим су доиље мазале дојке да би од њих одбиле децу: Ном. пр. 76.
- Антихристъ** м. грч., противник Христов, човек безакоња који треба да се јави пред другим доласком Христовим: I Јов. 2, 18. 22; 4, 3; II Јов. 1, 7; еиззаконникъ: II Сол. 2, 8, чија су својства описана у Апок. 13, 2—10.
- Андрѣѣ** м. грч., рубин (заузима прво место у другоме реду првосвештеничкога ефода): II Мојс. 28, 18; 39, 11.
- Апеллосъ** м. ἀπελλαιος, месец који је, према познијем грчком рачунању, обухватао време од 24 октобра до 24 новембра (Дјач.).
- Апокалѣписъ** м. грч., 1) откровење; 2) пророчка књига св. Јована Богослова.
- Апокрисарић** м. грч., (од ἀποκρι-
νωδα, одговарати) посредник,
- правни заступник Цркве пред грађанским властима (Дјач.).
- Аполловнъ** м. грч., в. ἀβαδδωνъ: Апок. 9, 11.
- Апостолникъ** м. грч., марама којом се повезују монахиње уместо кукуља који носе на глави монаси (Дјач.).
- Апостолъ** м. грч., (од ἀποστέλλειν, послати) 1) посланик, ученик Христов: Мат. 10, 2; Марк. 6, 30 и др.; 2) свештена богослужбена књига.
- Апракосъ** м. грч., (од πράσσειν = делати; дакле: недељни), јеванђеље и апостол са распоређенима дневним црквеним читањима при богослужењу почевши од Недеље Пасхе (Дјач.).
- Аравва** м. јевр., равница, поље: IV Мојс. 26, 63.
- Ариилъ** м. јевр., лав Божји — алегоријски назив Јерусалима: Ис. 29, 1—7.
- Арквдвѣ** з. ἀρχαῖος, боров, смреков: дрво: II Парал. 2, 8.
- Армагеддонъ** м. јевр., место на коме имају да се сакупе цареви васељене са својим војскама у велики дан Сведржитеља: Апок. 16, 16. Које је то место — не зна се. У II Пар. 35, 22—25 спомиње се Магедо — поље близу Аскадримона, где је био смртно рањен јудејски цар Јосија (Гилт.; Дјач.).
- Артавасъ** м. ἀρτάβη, перзијска мера, по прилици $\frac{1}{8}$ бечког мерова (Петрач.): Ис. 5, 10.
- Артосъ** м. грч., квасни хлеб за разлику од јеврејских бесквасних хлебова (азѣмъ). Такав се хлеб и у хришћанској Цркви освећује нарочитом молитвом

- на Ускрс и раздаје са анафором вернима у суботу Светле седмице: Тр. цв.
- Иротофора** т. грч., дароносица; посуда у којој се чувају честице за причешћивање болесника и св. агнец за литургију пређеосв. дарова; обичније: дарохранилница (*Дјач.*).
- Ирхаггилз** т. грч., арханђео, начелник анђела: Јуд. 1, 9.
- Ирхимагирз** т. грч., (од *μασσω* = умекшавам, месим, спремам) главни кувар: I Мојс. 37, 36; 39, 1; 41, 10, 12; заповедник стражарски: IV Цар. 25, 8; Јер. 40, 1.
- Ирхистратигз** т. грч., војсковођа, вођ: Ис. Нав. 5, 14; Конд. св. арх. Мих.
- Ирхисѣнагвгз** т. грч., управитељ јудејске зборнице: Марк. 5, 22; Лук. 8, 49; 13, 14; Дел. 13, 15.
- Ирхитиктонствовати** -ѣю, -ши, *ἀρχιτεκτονεῖν*, бити градитељ, градити, уређивати: II Мојс. 35, 32.
- Ирхитиктвнз** т. грч., уметник: Ис. 3, 3; неимар: I Кор. 3, 10.
- Ирхитрѣклнз** т. грч., редитељ, столоравнатељ: Јов. 2, 8, 9.
- Иршматз** т. *ἄρωμα*, -атос, мирис, мирисава материја: II Мојс. 30, 23; Марк. 16, 1; Лук. 23, 56; 24, 1; Јов. 19, 40.
- Исалиналз** јевр., трећа врата на храму јерусалимском, кроз која је улазио цар из свога двора у храм: Јер. 38, 14.
- Исѣда** јевр., чашља: Јов. 39, 13.
- Исмодн** т. лукави демон, рушилац бракова, који је убио седам жениха Саре, кћери Рагуилове: Товит 3, 7, 8, 17.
- Испаладз** т. грч., мало дрво, или цбун, који даје од себе мирис руже, нарочито када је дуга на небу. Прем. Сир. 24, 17 (*Дјач.*).
- Испѣдз** т. грч., отровна змија: Пс. 90, 13; Рим. 3, 13.
- Иссарѣй** т. грч., стари римски, а касније и јеврејски, новац од мједи у вредности $\frac{1}{4}$ драхме: Мат. 10, 29.
- Иссаримодз** т. јевр., поља, села: Јерем. 31, 40; I Мак. 4, 15.
- Иттакз** т. 1) *ἀτταγής*, кокица, љештарка: III Мојс. 11, 22; 2) *ἄταχός*, морски рак (*Дјач.*).
- Иѣдрвнз** т. грч., 1) задњи пролаз, стражњица: Мат. 15, 17; Марк. 7, 19; Ном. пр. 186; 2) нужник: IV Цар. 10, 27.
- Иѣѣω, ἄφφω**, јевр. *arh-hu* = сам он, тај сам: гдѣ Богъ Илиинъ *ἄφφω*; (IV Цар. 2, 14). Ова се реч у овој реченици односи или на прор. Илију: »Где је Бог Илијин и сам он?«; или на Бога: »Где је тај Бог Илијин?«; или на самога пророка Јелисеја: »Где је Бог Илијин и (после тих речи) »сам он (Јелисеј) оудѣри коды... Ту су реч и сами св. оци разво тумачили и преводили. По мишљењу св. Атанасија Великог *ἄφφω* је исто што и *ἄρρω* и значи овде: сугуби, двоструки (»Где је Бог Илијин сугуби?«; или: »Где је сугуби дух Илијин?«). По мишљењу бл. Теодорита *ἄφφω* значи *невидљиви, тајни* (*Дјач.*).
- Ишоѣтъ** adv. *εἰληή, μάτην*, узалуд; очевидно (*Микл.*).

Ице < лште conjct., εἰ, ἐάν, ἄν, ако; Мат. 4, 3. 6; у упитној индиректној реченици значи *ли*: *установте да видимъ ице прѣидетъ Иліа имати его — хоће ли доћи...* (Марк. 15, 36); *ице оуже, εἰ ἦδη, да ли већ: ице оуже оумре* (Марк. 15, 44); *ице какъ, εἴπως, не би ли како: ице какъ козмогѣтъ* (Дел. 27, 12); *ице ице, εἰ οὕτως, заиста: II Мојс. 2, 14; ице оукъ, εἰ ἄρα, зато што: Пс. 57, 12; ице же и, εἰ δὲ καὶ, ако и: Лук. 11, 18; иже ице, ὅς ἄν,*

који год, који му драго: Мат. 10, 14; *ице ли, ако пак; ице ли ни, ако пак не; ице ли же ни, иначе; иже ице, који год* (*Жив.*). **Иψίνδοςъ** м. грч., пелен: Апок. 8, 11.

Иданѣмъ м. јевр., јеврејски месец који одговара септембру, а делом и октобру: III Цар. 8, 2; то је месец празника Сеница (*Дјач.*).

Идарѣмъ м. јевр., ухода, шпијун; *адарѣмѣи пѣтъ, пут којим је ишао Израилъ* (IV Мојс. 21, 1).

Б

Б друго слово у црквенослов. азбуци, зове се кѣки.

Баба f. 1) μάμη, баба, мајка: II Тим. 1, 5; 2) μάια, бабица, примала: I Мојс. 35, 17; II Мојс. 1, 15. 17.

Бавѣи з. γράωδος, бапски: I Тим. 4, 7.

Бавити v. impf. баблю, — киши, μαίεσιν, бабичити: II Мојс. 1, 16.

Багрѣница f. χλαμύδα, пурпурна хаљина: Мат. 27, 31; πορφύρα, βύσσος, пурпур, скерлет: Лук. 16, 19; Ант. 15 на Вел. четвртак.

Багрѣнъ з. πορφυροῦς, пурпуран, црвен, скерлетан: Јов. 19, 2. 5.

Банѣ f. λουτρόν, бања, купатило: Еф. 5, 26; банѣ пакнѣтъѣл, бања препорођења т. ј. св. тајна крштења, у којој се спира првородни грех и препорађа у нови благодатни хришћански живот: Тит 3, 5.

Баснословѣцъ < баснословѣць м. μωδολόγος, који прича бајке, лажа (*Дјач.*).

Баснослови п. μωδολογία, причање басана; измишљено причање; празан говор (*Старч.*).

Баснословити, -словлю, -киши, μωδολογεῖν, причати басне, булазнити (*Вост.*).

Баснотворицъ < баснотвориць, м. τῶν μωδῶν ποιητής, песник басана: Ак. Бог. ик. 9.

Баснѣ f. μῦθος, бајка, прича: II Петр. 1, 16; I Тим. 1, 4; 4, 7; II Тим. 5, 4; Тит 1, 14.

Бавѣи < бавѣиѣ п. ἐπέδη, бајање, опчињавање (*Вост.*).

Бдѣиѣ < бдѣиѣѣ п. ἀγρυπνία, бдење, неспавање: II Кор. 6, 5; 11, 27; 2) бденије, свеноћно богослужење (Тип. гл. 6.).

Бдѣти < бдѣти v. impf., бждѣ, бдиши, ἀγρυπνεῖν, ἀγρυπλεῖν, γρηγορεῖν, бдити, бити будан, неспавати, стражити: Пс. 101, 8; Мат. 24, 42. 43; Марк. 13, 33—37.

Бдѣи, бдѣиѣи з. part. praes. act. од бдѣти, γρηγορῶν, који је бу-

дан: Лук. 12, 37; Апок. 16, 15; Троп. Вел. пон.

Бѣдра f. μηρός, бедро: припошли мечь твой по бѣдрѣ твоей (Пс. 44, 4); итицаніе къ бѣдра, ροη̄ εις τοὺς μηρούς: Ном. пр. 186.

Бѣдро п. в. бѣдра: родишася при бѣдрѣхъ Іоанновыхъ (I Моис. 50, 23).

Безблагодатный з. ἀχάριστος, незахвалан: Прем. Сир. 20, 19; Лук. 6, 35.

Безблзвннѣ, -ный з. ἀσκανδάλιτος, неувредлив; који се не одаје саблазну: Мол. св. Вас. Вел. I на Дух. веч.

Безболѣзненнѣ, -ый з. ἀνώδυνος, безбола, здрав: Јект. прозб.

Безбоязненнѣ з. ἀφοβος, неустрашив, храбар, срчан (*Старч.*).

Безбрашнѣ п. ἀτροφία, удржаванье од јела, пост: Свјет. у IV нед. Вел. поста.

Безвиннѣ з. ἀναίτιος, ἀδῶος, невин, прав (*Вост.*).

Безвиновный з. ἀναίτιος, беспочетан: Кан. Дух. п. 4 ирм.

Безводный з. ἄνυδρος, који нема воде, сух: душа моя ѡкѡ землѣ безводная текѣ = душа моя Теби (тежи) као суха земља (Пс. 142, 6); приходитъ ѡкѡзѣ безводная мѣста (Мат. 12, 43; Лук. 11, 24); II Петр. 2, 17; Јуд. 1, 12.

Безвременномыштаннѣ з. ἀκαιροφάνταστος, у невреме снован: трѣдъ житіа земнаго (Ст. у Ч. погреб.).

Безвременный з. ἀκαιρος, незгодан, нелагодан, неприличан, у незгодно време покушан; безвременнѣ adv. у невреме: II Тим. 4, 2.

Безвѣстный з. ἀδηλος, непознат, несигуран, нејасан, неразумлив:

Пс. 50, 8; I Кор. 14, 8; Ант. 7 на Вел. чет.; безвѣстнѡ adv. непоузвано: I Кор. 9, 26.

Безгласнѣ з. ἄφωνος, нем: Дел. 8, 32; II Петр. 2, 16; I Кор. 12, 2; 14, 10.

Безгласнѣ п. ἀφωνία, немоћа: Троп. Роѣ. св. Јов. Прет.; Сл. на стих. на Дух.

Безгоднѣ п. ἄωρια, невреме, непогода: Пс. 118, 147; Ст. у Ч. погр. свешт.; свануће: Стат. III ст. 147.

Безгодный з. ἀκαιρος, непогодан, незгодан, у невреме: (*Вост.*) ἄωρος, пре времена, преран: Син. Месоп. суб.

Бездна f. ἄβυσσος, 1) бездан, понор: и тма вѣрхѣ бездны (I Моис. 1, 2); ѡкѡ риза водѣланіе еа (Пс. 103, 6; 2) морска пучина која нема дна: ѡкѡ по εδχѣ... по безднѣ (Кан. у Нед. сир. п. 1 ирм.); 3) пакао: да не поклонитъ имъ къ безднѣ ити (Лук. 8, 31); 4) тамница: и къ безднѣ затвори его (Апок. 20, 3); 5) извор: и напои а ѡкѡ къ безднѣ мнозѣ (Пс. 77, 15); V Моис. 8, 7; 33, 33, 13; 6) тешка невоља, дубока туга: бездана безднѣ призываетъ (Пс. 41, 8) т. ј. једна невоља вуче за собом друге невоље (Сл. *Влашић*, II, 210).

Бездожднѣ п. ἀβροχία, суша (Треб.).

Бездомокъ м. ἀνοικος, ἔξοικος, који нема куће, бескућник: Јов. 6, 18;

Бездѣшний з. ἀψυχος, бездуше, мртав: I Кор. 14, 7; итѣканъ: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Бездыханный < бездыханныъ з. ἀπυχοῦς, који не може да дише, бездаха; мртав: Зрѣши м. . . (Сл. у Ч. погреб.).

- Бездѣльнѡ** adv. ἀπράκτως, слабо, лено, узалуд, узаман, без успеха: плачѣщымъ (Ст. 2 на Г. в. у Нед. мес.)
- Беззрачнѣ** < беззрачнѣ З. ἀμορφος, без обличја, ружан, неугледан: Стат. I на В. суб. ст. 9.
- Беззаконновати** v. impf. -нѣю, -нѣши, ἀνομιᾶν, живети против закона, у греху: V Мојс. 31, 29.
- Безкваснѣ** n. ἄζυμος, без квасца, пресан хлеб: I Кор. 5, 8.
- Безквасный** З. ἄζυμος, који нема квасца, пресан: I Кор. 5, 7.
- Безконечный** < безконечнѣ З. ἀπέραντος, бескрајан: I Тим. 1, 4.
- Безлѣнный** < безлѣннѣ З. ἀσέληνος, без месеца: Сл. на Г. в. на В. среду.
- Безлѣтнѣ**, < безлѣтнѣ З. ἀχρονος, вечан: Догм. гл. 6; Степ. гл. 8 ант. 3; Кат. Благов. п. 5 ирм.; Кан. Андр. крит. п. 3 т. бог.; Ст. на хвал. на Преобр.
- Безмѣдникѣ** < безмѣдникѣ m. ἀδέκατος, ἀμοδος, који нема плате, који ради без награде; непоткупљив, неподмитљив: Сјед. на св. К. и Дамј. То је нарочити чин Божјих угодника који су лечили болеснике бесплатно, због чега су се називали и безвѣрници. Такови су били Кир и Јован (31 јан.), Козма и Дамјан (1 јула), Пантелеимон (27 јуна), Јермолај (26 јула) и др. (Дјач.).
- Безмѣднѡ** < безмѣдно adv. ἀμοδι, бесплатно, забадава: Ст. 4 на Г. в. на св. влмч. Пант.
- Безмѣтаннѣ** < безмѣтаннѣ З. ἀφάντατος, без маште, без уображења, спокојан, непомућен, не-
узбуњен: Мол. I св. В. В. на Дух. веч.
- Безмолвіє** < безмолвіє, n. ἥσυχία, σιγή, ћутање, тишина, усамљеност: Дел. 21, 40; 22, 2; II Сол. 3, 12; I Тим. 2, 11. 12; Апок. 8, 1; Свјет. у II Нед. В. п.
- Безмолвникѣ** m. ἥσυχος, усамљени пустиник, отшелник, човек који се удаљио од светских сујета, ћуталица (Микл.; Дјач., Старч.).
- Безмолкный** З. ἥσυχος, катеостаљменос, миран, тих, ћутљив: Дел. 19, 36; I Кор. 7, 35; I Тим. 2, 2; ἥσυχιος, мирољубив: житіє, (Мол. у Лит. Злат.).
- Безмолствовати** v. impf., -ствѣю, -нѣши, ἥσυχάζειν, ћутати, мировати, миран бити, усамљено. тихо живети: I Сол. 4, 11; ρῆμα безмолствѣтѣ: Ст. у Ч. погреб.
- Безмѣриє** n. ἀμετρία, неизмерност, излишност, непотребност (Микл., Старч.).
- Безмѣрный** З. ἀμετρος, неизмеран: II Кор. 10, 13. 15; прегрѣшнѣ: Ст. на стих. гл. 7 богор.; ѿщитко: Сл. на хвал. Соб. Пресв. Бог.
- Безмѣстнѣ** n. ἀτομία, необичност, грдоба, ружна реч или дело: Јудит 11, 11; Сл. на Г. в. у Нед. Сам.
- Безмѣстный** < безмѣстнѣ З. ἀτοπος, непристојан, неприличан, неуместан: Кан. И. Хр. п. 9 т. 1; Кан. прич. п. 1 Сл.; Син. у Нед. Блуд. с.; Троп. гл. 3 у Ч. Јелеосв.; adv.: Ном. пр. 217.
- Безмѣтежинѣ** < безмѣтежинѣ З. ἀτάραχος, безметежан, тих, спокојан: ѿнѣ: Мол. пре спав.

Безнадеждиѣ п. ἀνεπιστία, очајање (Старч.).

Безначалникъ, -ый < безначальнъ з. ἀναρχος, који нема почетка, вечан: I Јов. 2, 13; Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.; Кан. воскр. гл. 2 п, 9 ирм.; Троп. Обрез. Госп.

Безначалство < безначальство п. ἀναρχία, безвлашће; необузданост (Дјач.).

Безнѣкстный з. ἀνύμφευτος, безбрачан, нежењен, неудат: Догм. гл. 8; Ч. погр. свешт. ик. 24.

Безочисный з. ἀνόμιμος, лишен вида, слеп; бестидан: (Дјач., Старч.).

Безоч(в)ство п. ἀναιδία, бестидност, безобразлук: Лук. 11, 8.

Безпечалникъ, -ый з. ἀμέριμος, ἄλυπος, безбрижан: Мат. 28, 14; I Кор. 7, 32; Филиб. 2, 28.

Безплотный < бесплътнъ з. ἀσώματος, ἄσαρκος, бестелесан: естество χριστικόν (Вел. повеч.).

Безпорочнъ < безпороучнъ з. ἀμωτος, ἀμωμος, без порока, без махне, без погрешке: Лук. 1, 6; II Кор. 6, 3.

Безпрепониш adv. ἀκωλύτως, без запреке, несметано, слободно (Дјач.; Старч.).

Безпрестани adv. ἐκτενῶς, непрестано, увек, вечито: Дел. 26, 7; Рим. 1, 9.

Безпреткновеннъ < беспрѣтъкновеннъ з. ἀπρόσκοπος, без спотицања; неповређен, који није на саблазан: I Кор. 10, 32.

Безприкладный з. ἀνείκατος, без примеран, без премца, неупоредив, несравњив: Сл. на стих. у Том. нед.; Мол. VI часа.

Безпѣти < беспѣтнѣ п. ἀνοδία, удаљење од правога пута; непроходан крај (Дјач.; Старч.).

Безскверннъ < безскверннъ з. ἀμίαντος, без порока, безгрешан: Јевр. 7, 26.

Безсловеснъ < бессловеснъ з. ἄλογος, без разума, бесмыслен, глуп: Дел. 25, 27; Јуд. 1; 10.

Безсловесіи п. ἀλογία, безумље, лудост, немоћа: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.; Кан. И. Хр. п. 8 т. 2 и Андр. крит. п. 1 т. 2.

Безсволазннъ < кссьвазннъ з. ἀσκανδάλιστος, који је без саблазни: Мол. I св. В. В. на Дух. вечер.

Безсволазнство п. ἀπλάνεια, ἀσφάλεια, удаљеност од саблазни, сигурност, разборитост: Вел. повеч.

Безсовѣтнѣ п. ἀσυμβουλία, безумност: Приче Сол. 11, 6.

Безсребрникъ м. ἀνάργυρος, в. визмиздникъ.

Безстрастіи п. ἀπάθεια, неосетљивост, мирноћа, неугађање страстима, стање без страсти: Ст. воскр. на стих гл. 8; Кан. прич. п. 7 т. 1; Мол. III св. В. В. на Дух. веч.

Безстрашнѣ п. ἀφοβία, неустрашивост: Ст. 6 на Г. в. у Том. нед.

Безстѣдиѣ < встоуднѣ п. ἀναίσχυντία, бесрамност, бестидност: Мол. 7 пред прич.

Безстѣдннъ < встоудннъ з. ἀναιδής, бесраман, бестидан, безобразан: V Мојс. 28, 50; ἰταμός, дрзак: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.

Безстѣдствокати v. imprf., -ствѣю, -ши, ἀναίσχυντέιν, бити бестидан: Син. у II Нед. В. п.

- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесѣмьнѣ 3. ἀσπορος који је без семена: рождѣнїи (Сјед. Соб. Пресв. Бог.); зачатїи: Сл. у сјед. на св. архѣ. Ст.; рождѣнїе: Ст. на лит. св. Три Јер. богор.
- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесѣмьнѣ 3. ἀσκιος, који нема сенке, хлада (Дјач.).
- Безсѣмьнѣ** п. ἀνοια, безумље; Лук. 6, 11; μωρία, лудост: I Кор. 1, 23.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀπροσόντη, непромишљеност: Марк. 7, 22.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀνοηταίνεи, лудовати: Кан. св. Теод. п. 8 Сл.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ 3. ἀτιμητος, без вредности, ништаван (Микл.).
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ, бесцѣннѣ 3. ἀτεχνος, без деце: Лук. 20, 28—30; кода, горка, опора вода: Ст. на Г. в. прор. Ил.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ п. ἀτεχνία, немање деце; сиротовање: Пс. 34, 12.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀμοιρεи, не имати дела с ким: Син. у Месоп. суб.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀπάνθρωπον, нечовечност, суровост: Ст. воскр. на стих. гл. 2.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ п. ἀτιμία, срамоћење, срамота: Дел. 5, 41; Рим. 1, 26; I Кор. 11, 14; II Кор. 6, 8.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ 3. обещашѣн, поруган, срамотан: Марк. 12, 4; I Кор. 4, 10.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀτιμάζειи, срамотити, презирати, хулити: Рим. 2, 23.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀταξία, неред, смутња, непристојност, непокорност: (Микл.).
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -нѣю, -ши, ἀτακτηи, непристојно се владати, неуредно живети: II Сол. 3, 7.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -сѣмьнѣю, -ши, ἀσχημονеи, чинити што не ваља: I Кор. 13, 5.
- Безсѣмьнѣ**, -ый 3. προπητης, ѿтахтос, неуредан, разуздан, непромишљен, нагао: Дел. 19, 36; I Сол. 5, 14; безсѣмьнѣ кланчи, хѣмои, ждерања, теревенке: Гал. 5, 21.
- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесцѣннѣ 3. ἀαριθμος, безбројан, небројан: Јевр. 11, 12.
- Безсѣмьнѣ** п. ἀπειρία, невештина, неискуство, неприкладност: Син. у Нед. свих св.
- Безсѣмьнѣ**, -ый 3. ἀναίσθητος, без осећаја, неосетљив (Микл.).
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ adv. ἀποτόμως, нештѣдимице сурово, оштро, строго: II Кор. 13, 10.
- Безсѣмьнѣ**, -ый < бесцѣннѣ 3. ἀμορφος, нагрѣн, накараѣн, унакажен: Ст. гл. 8 у Ч. погреб.; Кан. на В. пет. п. 6. т. 2.
- Безсѣмьнѣ** в. импрф. -жѣ, -зиши, ἀσχημονеи, чинити што непристојно, безобразно; држати да је срамота: I Кор. 7, 36.
- Безсѣмьнѣ** 3. ἀναπολόγητος, који не може да се брани, да се оправда; без одговора, без изговарања: Рим. 1, 20; 2, 1.
- Безсѣмьнѣ** < бесцѣннѣ п. δοκός, брвно: Мат. 7, 3—6; Лук. 6, 41. 42.
- Безсѣмьнѣ** друго слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 2; 2, 2; 3, 4; 4, 2.

Било п. *σύμαντρον, ξύλον*, дрвена или метална даска у коју се ударало чекињем и тако призивало верне на богослужење (Дјач.).

Бити v. *imprf.* *бию, -иши, πασιζειν*, бити, тући: *Мат. 10, 17; τύπτειν*, ударати, бичевати: по гласкѣ трогтїю (*Марк. 15, 19*); *δέρειν*, злостављати, бити: *Јевр. 16, 6*.

Бійца м. *πλάκτης*, бојац, убојица: *І Тим. 3, 3; Тит 1, 7*.

Благо п. *τὸ ἀγαθόν*, добро: *Мат. 7, 11; добро дело: Мат. 19, 16; Јов. 5, 29; І Петр. 3, 11; имање: дѣше, имаши многа блага (Лук. 12, 19)*.

Благовѣтїи п. *εὐεξία*, добро стање, срећан живот: *Сјед. на св. Саву*.

Благовидѣтиса v. *pf.* *-ждѣса, -дишиса*, свидети се, допасти се: *І Мак. 1, 12*.

Благоволенїи ^{дѣла (какъ добротѣ)} *εὐδοκία* ^{εὐδοκία} п. 1) *εὐδοκία*, добра воља, доброта: *Пс. 5, 13; 50, 18; 68, 14; 140, 6; 144, 16; Мат. 11, 26; Лук. 2, 14; 10, 21; милост: Троп. Вавед.; 2) πρόθεσις*, одлука, наредба: *ІТим. 1; 9*).

Благоволенїи v. *imprf.* *-велою, -лиши, εὐδοκῶν*, бити коме наклоњен, у вољи: *ω* *нѣмже благоволенїхъ (Мат. 3, 17; 17, 5; Марк. 1, 11); благоизволети, приволети: и ти благоволенїхъ жити съ нимъ (І Кор. 7, 12, 13); бити добре воље: тѣмже благоволю къ немощехъ, къ доажденїихъ... (І Кор. 5, 8); наумити: благоволенїхъ штатиса ко ядннѣхъ единн (І Сол. 3, 1); указати милост, смилувати се: благоволенїхъ еси Гдїи землю твою (Пс. 84, 2); чинити добро: и не прилежитъ бла-*

гоколити пакн (*Пс. 76, 8*); мариити за нешто: *κτενοζήναι* не благоволенїи (*Пс. 50, 16*).

Благоволенїи п. *εὐωδία*, благовоње, добар мирис: *Свјет. на Рожд. Богородице*.

Благоволенїи < благоволенїи *3. εὐώδης*, мирншљив, мирисан: *Јов. 12, 3*.

Благоволенїи v. *imprf.* *-ствѣю, -иши, εὐωδιάζειν, εὐωδεῖν*, мирисати: *Ст. на хвал. св. Андр. Первозв.*

Благоволенїи < благоволенїи *3. εὐκαιρος*, на време, у своје време: *Јевр. 4, 16*.

Благоволенїи *adv.* *εὐκαιρῶν*, у право време: *І Тим. 4, 3*.

Благоволенїи v. *imprf.* *-ствѣю, -иши, εὐκαιρεῖν*, користити се згодним временом, у згодно време живети (*Микл.; Вост.*).

Благоволенїи п. *εὐσεβεία*, побожност, добра, права вера, богобожаљљивост: *І Тим. 6, 3*.

Благоволенїи *3. εὐδοξος, εὐσεβής*, правоверни, који исповеда праву и истиниту веру, православни: *Служ.*

Благоволенїи п. *εὐαγγέλιον*, добра вест, проповедање вере, учење Речи Божје: *Рим. 1, 9. 16 sqq. І Кор. 4, 15* и др.

Благоволенїи v. *imprf.* *-ствѣю, -иши, εὐαγγελίζομαι*, јављати радосну вест, проповедати Реч Божју: *Мат. 11, 5; Лук. 2, 10 sqq. Дел. 5, 42; кѣгодать: Троп. Благов. и у Нед. по Рођ. Хр.; -са: Лук. 16, 16*.

Благоволенїи v. *pf.* *-вѣщѣ, -стиши, εὐαγγελίζομαι*, објавити радосну вест, проповедати Реч Божју: *Лук. 1, 19; Дел. 8, 25* и др.

Благовѣстїи п. εὐαγγέλιον, радосна вест, проповед Речи Божје: Дел. 15, 7; Рим. 1. 1 и др.

Благовѣстникъ м. εὐαγγελιστής, радосни гласник, проповедник Јеванђеља: Дел. 21, 8; Еф. 4, 11; II Тим. 4, 5.

Благовѣстница ф. εὐαγγελίστρια, радосна гласница: Ст. Пасхе 2.

Благовѣстїи п. εὐαγγελισμός, добра, радосна вест коју је донео арх. Гаврил пресв. Дјеви Марији о зачећу Сина Божјег од Духа Светог (*Дјач.*).

Благоглаголивый з. εὐλαλος, красно-речив: оутѣ (Кан. Дух. п. 9 ирм.); ласковница: Ст. 3 на Г. в. св. Јов. Злат.

Благогласїи п. εὐφωνία, добар глас; хармонија, склад, слога: Сл. на Г. в. св. Спир. чуд.

Благогласный з. εὐφωνος; који има пријатан глас; умилан: пѣиць (Сјед. св. Спир. чуд.; Сл. на лит. св. кн. Лаз.).

Благоговѣйство п. εὐλάβεια, побожност, страх Божји: Јевр. 5, 7.

Благоговѣйный з. εὐλαβής, побожан: Дел. 2, 5.

Благоговѣїи п. εὐλάβεια, побожност: Јевр. 12, 28; Вел. јект.

Благоговѣти v. impf. -вѣю, -вѣши, εὐλαβεῖσθαι, бити побожан; устручавати се, бојати се: II Мојс. 3, 6; Ст. на Г. в. у Нед. мирон.

Благодарїи п. ἀγαθοδωρία, добар дар, поклон; част: Степ. воскр. гл. 3 ант. 1 Сл.

Благодарственъ з. εὐχαριστος, који хвали, захвалан: Служ.

Благодатїи м. εὐεργετής, који добро даје, добротвор: Лук. 22, 25.

Благодать ф. χάρις, благодат, дар (Духа Светога); милост, благовољење, благонаклоност: ωκεφάλι во еси кѣгодать (Лук. 1, 30); кѣгодать Бжїа кѣ на немъ (Лук. 2, 40); корист, хвала: аще любите любащыа вы, каа вамъ кѣгодать естъ (Лук. 6, 32. 33); кѣгодать воз' кѣгодать, χάριν ἀντὶ χάριτος, благодат за благодаћу (Јов. 1, 16) означава обиље и разноврсност дарова Св. Духа.

Благодѣшствїи < благодѣшственїи п. εὐμερία, срећа, благостање, напредак: (*Микл.*).

Благодѣрзати < благодѣрзати v. impf. -дерзаю, -ши, εὐδαρσεῖν, бити неустрашив, одважити, се, осмелити се (*Микл.; Вост.*).

Благодѣрзновинный < благодѣрзновинный з. εὐδαρσής, смео, одважан, неустрашив, храбар (*Вост.*).

Благодѣрзностїи < благодѣрзностїи з. εὐδαρσής храбар, срчан: II Јездр. 8, 27.

Благодѣшствїи з. εὐφυχος, храбар, слободан, добродушан (*Микл.; Вост.*).

Благодѣшствїи п. εὐφυχία, доброта душе, великодушност, живаханост, бодрост (*Микл.; Вост.; Дјач.*).

Благодѣшний з. εὐθύμος, εὐφύχος, живахан, весео, слободан: Дел. 24, 10.

Благодѣшнїи adv. εὐφύχως, храбро: Син. у II нед. Вел. п.; Ст. на Г. в. св. Прок. и на хвал. 3. св. Пант.

Благодѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, εὐδομεῖν, εὐφουεῖν, имати добру душу, бити срчан: Дел. 27, 22; бити добре воље, ве-

сео: кѣгодѣшѣтѣтъ ли кто; да погѣтъ (Як. 5, 13); Филиб. 1, 19.
 Благодѣйство п. εὐεργεσία, добро дело, добротинство: Син. на Ускр.
 Благодѣланіи п. ἀγαθοεργία, добротинство: Степ. гл. 3 ант. 3.
 Благодѣтели м. εὐεργετής, добротвор: Ст. воскр. на Г. в. гл. 2 и на стих. гл. 4; Кат. Богој. п. 9 припев.
 Благодѣтельный 3. κηχαριτωμένος, милосрдан, расположен према добру (Микл.; Старч.).
 Благодѣтельство п. види благодѣйство: Мол. 6 јут.
 Благодѣтельствувати v. impf. -ствѣю, -ши, εὐεργετεῖν, добро чинити: Дел. 10, 38; Син. на В. пон.
 Благодѣланіи п. εὐεργεσία, добро дело: Дел. 4, 9; Ст. на Г. в. у среду IV седм. В. п.
 Благодѣлати v. impf. в. благодѣтельствувати (Вост.).
 Благоже interj. εὐχε, добро, лепо. Долази обично поновљено: благоже, благоже = врло добро: Пс. 34, 21. 25; 39, 16.
 Благожизненный 3. εὐβιος, који добро живи; безбедан: (Микл., Вост.).
 Благожитѣлствовати v. impf. -ствѣю, -ши, εὐβιον εἶναι, живети добро, побожно (Вост.).
 Благожрѣвіи п. εὐκλῆρία, добра срећа: (Микл.; Вост.).
 Благозаконіи п. εὐνομία, добар, праведан закон; уважење, испуњење закона; једнакост, равноправност пред законом (Старч.).
 Благознамитый 3. εὐσημος, који се лако познаје по неким знацима; знаменит, јасан, свечан: Пс. 80, 4.

Благозрачный 3. εὐόφθαλμος, леп на око, красан (Микл.; Старч.).
 Благоимство п. εὐεξία, добро здравље (Ibid.).
 Благоискѣснѣти v. pf. -искѣшѣ, -сиши, εὐδοκμεῖν, бити угледан, славан, стећи име; свиѣтати се, одликовати се: Син. у Нед. свих св.
 Благоискѣсный 3. εὐδοκμεών, вешт, кусан, славан, угледан. (Микл., Старч.).
 Благокласнѣ < благокласнѣ 3. εὐσταχος, који има лепо влаће. (Вост.).
 Благокоренный 3. εὐριζος, који има добар корен, дубоко укоренен: Пс. 47, 3.
 Благоличный 3. εὐπρόσωπος, који има лепо лице, спољашност; угледан: Син. на В. пет.
 Благолозинѣ < благолозинѣ 3. εὐκλήματων, који има добре лозе: кѣноградъ (Ос. 10, 1).
 Благолѣпнѣи п. εὐπρεπεῖα, красота: Як. 1, 11.; домѣ трокѣгѣ (Мол. 2 ант. на Лит.); Сл. на лит. св. кн. Лаз.; аѣгѣмѣкѣ: Сл. на хвал. у Нед. сир.; Кан. Пасх. п. 7 ирм.
 Благолѣпнѣ adv. εὐπρεπῶς, часно, пристојно: Дел. 17, 23.
 Благолювиѣ < благолювиѣ м. φιλαγάδος, који воли добро: Тит. 1, 8.
 Благолювиѣи п. φιλαγαδία, склоност према добру (Вост.).
 Благомоцнѣи < благомоцнѣи п. εὐρωστία, снага, јакост: Мол. ж. егда изв. млад.
 Благомоцный < благомоцнѣи 3. εὐδύνατος, моћан, силан: Служба у суб. јутро.

Благомѣжественный З. εὐσταλής, добро опремяен, чедан: Син. у III нед. В. п.

Благомѣжество п. εὐανδρία, смелост, храброст (Микл.; Вост.).

Благомѣжествовать v. impf. -ствѣю, -ши, ἀνδραγαθεῖν, бити храбар, храбро се борити: I Мак. 16, 23.

Благонадеждный З. εὐελπίς, εὐθυμός, пун наде, пун добре воље, радостан. живахан: III Мак. 2, 24; Дел. 27, 36.

Благонароচিতъ З. εὐθυμός, ванредан, изредан: Ст. по полиј. на ц. К. и Ј.

Благоправнъ З. εὐήθης, доброћудан, искрен: Ст. на стих. Соб. св. Јов.

Благоправіе п. εὐγνώμοσύνη, правичност, разборитост: Син. у V Нед. по св. Пасци.

Благопитаніе п. εὐτροφία, добра храна (Микл.).

Благоплавати v. impf. -ваю, -ши, εὐπλοεῖν, срећно пловити (Вост.).

Благоплодіе п. εὐχαρтіа, изобиліе плодова, добар род, плодност: Ст. на хвал. ц. К. и Ј.

Благоплодный З. εὐχαρτός, пун плодова, плодан: Ак. Бог. конд З.

Благоподатливый З. εὐμετάδοτος, који радо дели, издашан, дарезљив, подашан: I Тим. 6, 18.

Благопокоривъ З. εὐπειθής, покоран, понизан, послушан: Јак. З, 17; рѣкъ: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.; благопокоривъ: Ст. на лит. св. Сави Сл.

Благополѣчіе < благополоуѣніе п. εὐδοχία, срећа, веселье, напредак. (Вост.).

Благополѣчный < благополоуѣчнъ З. εὐθετός, згодан, прикладан, погодан: Мол. огл. у св. Лит.

Благопоспѣшнѣти v. pf. -шѣ, -шиши, εὐδοεῖν, срећно пратити, помагати, бити на руци: I Мојс. 29, 33; -са, успевати, напредовати, имати успеха: I Кор. 16, 2.

Благопослѣшникъ, -ый З. εὐήκοος, који радо чује, који је готов да чује: Мол. Херув.; Ст. на хвал. 2 на св. Теод.

Благопотривнъ, -ый З. εὐχρηστός, врло потребан, користан, згодан, удобан: Пс. 31, 6; II Тим. 2, 21; 4, 11; Филим. 1, 11; юрды (Степ. гл. 6 ант. 1); εὐθετός. прикладан, згодан: Јект. у Лит. пређ.

Благопохваленіе < похваленіе п. εὐφημία, похвала, побожна молитва: Ст. на Г. в. II нед. В. П.

Благопримѣнитель < благопримѣнитель m. 1) ἀλλοίωv, који чини корисну промену (Микл.); 2) εὐδιάλλακτος, лако помирљив: Ст. у Ч. Јелеосв.

Благопримѣнный З. εὐαλλοίωτος, који (се) мења на добро: Свјет. богор. пр. Ил.

Благопріятнъ, -ый З. < благопріятнъ З. εὐπρόσδεκτος, удобан, згодан, снисходљив, пријатан: I Петр. 2, 5; Рим. 15, 16. 31; II Кор. 6, 12; 8, 12; Мол. у Лит. Вас.; Мол. св. В. В. у Послед. прич.

Благопріятство п. εὐνοία, наклоност, снисходљивост, љубав: II Мак. 9, 26.

Благоразвѣнъ, -ный З. < благоразоуменъ З. εὐσημός, јасан, појмљив, разумљив: I Кор. 14, 9; εὐγνώμων, који добро мисли, разуман; правичан, обзиран: разбойникъ (Стих. воскр. на блаж.

- гл. 4); Слово Злат. на Ускрс; Свјет. на В. четврт.
- Благоразміе** п. εὐνοία, благоволење, расположење, усрђе: Еф. 6, 7; Ст. на стих. св. Сави.
- Благорастворіе** п. εὐχρασία, добро сједињење саставних делова; здравље, чистота, доброта: коздѣхъ (Ект. вел.).
- Благорастворіе** з. εὐχράτος, добро измешан, чист, здрав: коздѣхъ (Мол. у Лит. Вас.).
- Благородіе** з. -ый < благородіе з. εὐγενής, племенит, отмен, добар: Дел. 17, 4; I Кор. 1, 26.
- Благородіе** з. -розгний < благородіе з. εὐκλημάτων, који има добре, густе гране, јак: лоза (Мол. у Ч. Венч.).
- Благосердній** з. εὐσπλαγχνός, добродушни, милосердни, пун сачушћа: плачъ (Сл. на стих. В. петка).
- Благославіе** п. εὐκλεία, слава, блесак: Прем. Сол. 8, 18; Ст. на блаж. у I нед. В. п.
- Благославній** з. εὐκλής, славан, гласовит. Ст. на хвал. на Вов. и у Нед. св. от. 11 окт.; Кан. Андр. крит. п. 9 т. 2.
- Благосличній** з. εὐάριστος, који има леп глас: Јез. 33, 32.
- Благословіе** п. εὐλογία, благосиљање, благослов: Јак. 2, 10; I Петр. 3, 9 и др.
- Благословіе** з. εὐλογητός, благословен, хваљен, славан: градій во имя Гдне (Мат. 21, 9; 23, 39; Марк. 11, 9; Лук. 13, 35; 19, 38; Јов. 12, 13); εὐλογημένος, благословен: прїидите благоголюкніи Отца моего (Мат. 25, 34).
- Благословити** v. pf. -словаю, -иши, εὐλογεῖν, добро говорити о неком, хвалити, славити, благословити: Мат. 5, 44; Марк. 6, 41; Лук. 2, 28 и др.
- Благословати** v. impf. -словаю, -иши, εὐλογεῖν, благосиљати: Марк. 10, 16; Лук. 1, 64 и др.; -са, бити благосиљан: Гал. 3, 8. 9; Јевр. 7, 7.
- Благоспѣватиса** v. impf. -спѣкиса, -спѣшиса, εὐδοξοῦμαι, успевати, напредовати: III Јов. 1, 2.
- Благостеаліе** п. εὐστάθεια, чврстоћа, сталност, напредак, добро стање: Јестир 3, 13; Ект. вел.
- Благострастіе** п. εὐπάθεια, телесно уживање, сладострашће, разнеженост (Дјач.; Старч.).
- Благостынній** з. χρηστότης, добар, милостив, диван: Пс. 20, 4.
- Благостыня** f. 1) ἀγαθωσύνη доброта, благодать: Еф. 2, 7; 5, 9; 2) ἀγαθότης, племенитост: и благодатьню твою милующю насъ (Вел. повеч.); поштење, добро: нѣтъ творай кѣгодатьню (Рим. 3, 12); Ст. на хвал. 2 на Дух.; 3) χρηστότης, честитост: Степ. во-скр. гл. 5 ант. 2 Сл.
- Благость** f. в. благодатьня: Рим. 2, 4; II Кор. 6, 6 и др.
- Благосѣннолистивній** з. εὐσχιόφυλος, хладовит, сеновит, који баца густ сен, који прави дебео хлад: Ак. Бог. ик. 7; Син. у III нед. В. п.
- Благосѣнз**, -ий з. εὐσχιος, који прави густу хладовину, сен: мамина (Јер. 11, 16).
- Благота** f. τὸ ἀγαθόν, доброта: Господня (Јер. 31, 12).
- Благотворіе** п. εὐποιία, добротворство: I Петр. 4, 19; Јевр. 13, 16

Благотвориць <благотвориць м. ἀγαθοποιός, који чини добро: I Петр. 2, 14.

Благотворити v. impf. -творию, -риши, ἀγαθοποιεῖν, чинити добро: Лук. 6, 33; Дел. 14, 17; I Петр. 2, 15; 3, 6.

Благовектанкз 3. εὐμενής, помирљив, повратљив, који се да умирити, кога је лако намолити: Мол. на Веч.

Благовгоднз, -ый <благоугоднз 3. εὐάρετος, допадљив, мио, пријатан: Рим, 12, 1; 14, 18; II Кор. 5, 9.

Благовгодити v. pf. -сгождѣ, -диши, εὐαρεστεῖν, угодити, учинити некое по вољи: Мол. у Лит. Вас.; Господѣ (Ст. сл. на блаж. у Нед. праот.; Син. у Нед. свих св.).

Благовгоднш adv. εὐαρέτως, угодно, пријатно, честито: пожнз (Ст. на блаж. св. праот.).

^{25,3}
^{10.55,13} **Благовгождати** v. impf. -жду, -иши, εὐαρεστεῖν, свићати, радовати се чему; по вољи чинити, угађати: I Мојс. 17, 1; цркви благовждиуши: Мол. у Ч. Јелеосв.; -са, угађати се: Јевр. 13, 16.

Благовгодниї п. εὐαρέστῆς, угађање, угодност, пријатност: κсλ иже ко благовгоднию ткоемѣ, све што је Теби пријатно (Мол. пред јев. у св. Лит.).

Благовзаконити v. pf. -законю, -иши, εὐνοεῖν, добро уредити, добре законе створити (*Вост.*).

Благовкрасити v. pf. -красѣ, -сиши, εὐτρέπισα, добро опремити, уредити: Мол. при осв. кољива; Богор. св. Андр. перв.; -са, спремити се: Вртнїе благовкра-

снѣ (Ст. на Г. в. на св. Ник. богор.).

Благовмїи п. εὐνοια, мудрост (*Микл.; Вост.*).

Благовмилинный 3. εὐκατάνυχτος, скрушен: Ст. на хвал. у нед. М. и ф.

Благовспѣтиса v. pf. -спѣюса, -иши-са, εὐδοοῦν, имати леп успех, добро напредовати: Тов. 5, 22.

Благовстроити v. pf. -строю, -иши, εὐδοοῦν, уредити, у ред довести: I Мојс. 24, 48.

Благовстроити v. impf. -аю, -иши, уређивати, у ред доводити: I Мојс. 24, 42.

Благовтишный 3. εὐάληνος, миран, тих: пристанище, безопасно од буре (Ст. на лит. богор. на св. Јов. Злат.).

Благовтроинз, -ый 3. εὐπλαγῆνος, милосрдан, милостив, који има добро срце: I Петр. 3, 8; Троп. васкр. гл. 8.

Благовтроеи п. εὐπλαγῆνία, срчаност, добро срце, милосрђе: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; Мол. у Лит. Вас.

Благовханнз, -ый 3. εὐώδης, мирисав: Кан. Анг. хран. п. 8 т. 5; εὐσμηнос, пријатан, мио: Ст. на хвал. у II нед. В. II.

Благовханиї п. εὐωδία, добар мирис, миомир: I Мојс. 8, 21; II Кор. 2, 15; Еф. 5, 2; Филиб. 4, 18; Ак. Бог. ик. 11; ἀρωμα, мирисава травка: Сјед. воскр. I гл. 2.

Благовхати v. impf. -хѣю, -иши, εὐωδιάζειν, лепо мирисати: Ст. на Г. в. на св. Ник.

Благохвалниї <благохвалниїе п. εὐφημία, похвала: II Кор. 6, 8; Сл. на Г. в. на св. Прокоп.

Благохвалити v. impf. -хваляю, -лиши, εὐφραίνεῖν, одавати некое велику хвалу: Кан. Богој. п. 9 ирм.

Благохвальный з. εὐφρόνος, који за-служује велику похвалу: Ст. на лит. на Прен. м. св. Ник.

Благохитростный з. εὐμήχανος, до-сетлив, уман: Син. у Недељу Томину.

Благохъдожник, -ый, < благохъдожникъ з. εὐτεχνος, уметан, вешт (*Микл.; Вост.*).

Благохъдожникъ adv. εὐμαθῶς, веома вешто: Прем. Сол. 13, 11.

Благоцветный з. εὐανθήης, који лепо цвета: Дан. 4, 18.

Благоцвети v. pf. -цветѣ, -тши, εὐδαλεῖν, налазити се у нај-лучшем цвету: Дан. 4, 1.

Благочадіе < благоуадиіе п. εὐτεχνία, добра деца: Ст. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.; добар народ: Ч. Венч.

Благочадный < благоуадынь з. εὐ-τεχνος, који има много деце (*Вост.*).

Благочаствовати v. impf. -чадствѣю, -ши, εὐτεχνεῖν, имати много де-це; бити срећан у деци: Кан. Дух. п. 3 ирм.

Благочашіе < благоуашііе п. εὐελ-πίστία, добра нада (*Вост.*).

Благочестовати v. impf. -чиствѣю, -ши, εὐσεβεῖν, бити побожан: Син. у Нед. месоп.

Благочестникъ, -ый з. εὐσεβής, побо-жан: Лук. 2, 25; Дел. 10, 7; 17, 22; II Петр. 2, 9.

Благочестіе п. εὐσεβεία, побожност: Дел. 3, 12; II Петр. 1, 3. 6. 7. 11 и др.; Конд. св. Георг.

Благочестномъдреніе < -хъстномъ-дреніе adv. εὐσεβαφράνως, по-

божно: Сл. на стих. у Нед. св. от. 11 окт.

Благочестно < -хъстно adv. εὐσεβῶς, побожно: II Тим. 3, 12; Тит. 2, 12; Ст. на хвал. на Вавед.

Благочиніе п. εὐταξία, добар ред: Ст. на хвал. 4 на Обрез.; Син. у Нед. свих св.

Благочинный з. 1) εὐτακτος, добро уређен, уредан, законит, че-дан, учтив, умерен; 2) код Руса: окружни протопресвитер (*Дјач.*).

Благошествіе п. добар пут, добро идење, идење правим путем: Сл. на лит. на св. Дим.

Благошестіе < -обителіе з. до-бар за живот, за живљење: домъ (Ст. на блаж. на св. Саву).

Благошестіе, -ый < -образіе з. εὐσχημων, честит, ваљан, угле-дан, поштен: Марк. 15, 43; Дел. 13, 50; 17, 12; I Кор. 12, 24; Іоанфъ: Сјед. воскр. 1 гл. 2. *племенист? / добро-лик*

Благошестіе, п. εὐσχημοσύνη, чести-тост: I Кор. 7, 35; 12, 24. *добро-образіе*

Благошестіе adv. εὐσχημόνως, лепо-пристойно, поштено: Рим. 13, 13; I Кор. 14, 40; I Сол. 4, 12.

Благошестіе < благоотіиіе з. εὐδιος, тих, миран, ведар: при-станице (Кан. Ис. Хр. п. 7 т. 2).

Благошестіе < благоотъдательіе з. ἀγαθοδοότης, који враћа до-брим (*Старч.*).

Благошестіе < -квеміе з. εὐδηλος, јасан, разговетан: Син. на В. понед.

Благошестіе < -язычіе з. εὐ-γλωττος, красноречив (*Микл.; Вост.*).

Благошестіе < -язычіе п. εὐγλωττία, речитост (*Вост.*).

Благъ, -ий 3, ἀγαθός, добар: Мат. 5, 45; Марк. 10, 17. 18 и др.
Благъ adv. εὖ, добро: Лук. 19, 17.
Блаженникъ adv. comp. μακάριον μάλλον, срећније, блаженије: Дел. 20, 35.
Блаженство n. μακαρισμός, блаженство, срећа: Рим. 4, 6. 9; Гал. 4, 15.
Блаженствовати v. impf. -ствею, -иши, χριστὸς εὐδοχεῖν, бити срећан (*Микл.; Вост.*).
Блаженъ, -ый 3. μακάριος, блажен, срећан: Мат. 5, 3—11; Лук. 6, 20—23 и др.
Блажити v. impf. -жъ, -жиши, μαχαρίζεῖν, називати некога блаженным, славити, величати: Як. 5, 11; Сл. на Г. в. на Усп. Бог.; -са, славити се: Сл. на лит. у Нед. св. праот.
Блазнити v. impf. влазю, -зниши, σκανδαλίζεῖν, саблажњавати некога: Јов. 6, 61; -са, саблажњавати се о некога: Мат. 13, 57; Марк. 6, 3.
Блювотина < блъвотина f. ἐξέραμα, блъвотина: II Петр. 2, 22.
Блещаніе n. ἀστράπη, блистање, сияње, блесак: Пс. 67, 14.
Блещати < блъштати v. impf. влещъ, -щиши, ἀστράπτειν, блистати, светлити: Марк. 9, 3; Лук. 24, 4.
Ближайшій superl. од близокъ < близкъ, ἐγγύτερος, најближи: Рим. 13, 11.
Близнецъ < близнецъ, m. δίδυμος, близанац: Јов. 11, 16; 21, 2.
Близъ adv. ἐγγύς, близу: близъ есть жатка (Мат. 24, 32; Марк. 13, 28; Лук. 21, 30); праер. πλησίον, близу, до: близъ вси (Јов. 4, 5); ἱερδίαλιμα: Дел. 1, 12,

Блистаніе n. ἀστράπη, блистање, блесак: Лук. 11, 36; Троп. воскр. гл. 2; муња: Апок. 8, 5; 11, 19; 16, 18.
Блона f. τὸ χόριον, место у којем лежи дете у материној утроби, постелица: V Мојс. 28, 57.
Блоха < блъха f. φύλλα, буха: I Цар. 24, 15.
Блѣднати v. impf. блѣждъ, -диши, 1) πλανᾶσθαι, грешити, заводити, варати 2) πορνεῖν, имати грешне односе са женскињама: I Кор. 6, 18; 3) παλλαχεύεσθαι, имати суложницу, иночу (*Микл.*).
Блѣдникъ m. πόρνος, предан блуду, светским пожудама, курвар: I Кор. 5, 9—11; 6, 9; Еф. 5, 5 и др.
Блѣдница f. ἡ πόρνη, курва: Як. 2, 25; Јевр. 11, 31.
Блѣдничъ, -а, -е adj. τοῦ πόρνης, блудников, блудничин: I Кор. 6, 15.
Блѣдно adv. ἀσώτως, блудно, беспутно: Лук. 15, 13.
Блѣдодѣй m. πόρνος, курвар: Јевр. 12, 16.
Блѣдодѣйца f. πόρνη, блудница, курва: I Кор. 6, 16.
Блѣдодѣніе < -дѣлннне n. πορνεία, блуд, курварство: II Петр. 2, 14; I Кор. 6, 18; 7, 2.
Блѣженіе n. πορνεία, разврат, блуд, курварство: Рим. 1, 29; I Кор. 5, 1; 6, 13; II Кор. 12, 21.
Блюдо n. πίναξ, парофѣс, здела, тањир: Мат. 14, 8. 11; 23, 25. 26; Марк. 6, 25. 28; Лук. 11, 39; Ст. на блаж. на Усек.
Блюсти v. impf. влюдъ, -диши. 1) ὀρεῖν, гледати, чувати: влюднати да никтоже οὐκ ἔσται (Мат. 9, 30);

- 2) βλέπειν, пазити: блюдите да не прелциени едите (Лук. 21, 8); блюди ουκω дѣше мол: Троп. на В. понед.; 3) τηρεῖν, чувати, држати: κτλ елика злповѣдахъ вамъ (Мат. 28, 20); поразити, сатрти (евр. shuth): той твою блюсти едите (τηρήσει) глакѣ, и ты блюсти едаши егѡ патѣ (I Мојс. 3, 15); -са, προσέχειν, чувати се: ὡ κκία φαρῖσαι (Мат. 16, 6; Марк. 8, 15).
- Блюстителъ** м. φύλαξ, стражар, чувар: Дел. 5, 23; ἑφορος, надзорник, чувар; Кан. англ. хран. п. 8 Сл.
- Блудивъ, -ый** < блуднѣъ з. 1) φλόαρος, брблав, језичан: I Тим. 5, 13; 2) ληρώδης, будаласт: Ак. Бог. конд. 6.
- Бо** conjct. γάρ, јер: Мат. 2, 2 и др.
- Богатити** v. impf. -гащѣ, -тиши, πλουτεῖν, πλουτίζειν, богатити, обогаћавати некога: II Кор. 6, 10; -са, богатити се: Лук. 1, 53; II Кор. 9, 11; I Тим. 6, 9. 18.
- Богатно** adv. πλουσίως, богато, изобилно: Кол. 3, 16.
- Богатѣти** v. impf. -тѣю, -тѣши, πλουτεῖν, богатити се: а не къ Бога богатѣа (Лук. 12, 21); II Кор. 6, 10.
- Богоблагодатный** < богоблагодатьнѣъ, з. θεοχαρίτωτος, Богом облагодатен: Богор. отп. гл. 5 у ут. увече.
- Богоборецъ** < -борецъ м. θεόμαχος, богоборац: Дел. 5, 39.
- Богоборный** з. θεόμαχος, који устаје, који се бори противу Бога: нравъ (Ст. на блаж. на Прен. м. св. архѣ. Стеф.).
- Боговидицъ** < -видецъ м. θεόπτης, који види Бога (епитет Мој-
- сијев: II Мојс. 33, 21): Ст. по полиј. у Нед. дух.
- Боговмѣстимый** з. θεοδόχος, у кога се Бог сместио: отроковица (Ст. на хвал. на Рожд. Богор.).
- Боговождьлѣнный** з. θεοπέδητος, Богу угодан: Іоаннѣ (Сл. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет.).
- Боговѣдѣніе** п. θεογνωσία, наука о Богу: Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.; знање о Богу: Степ. воскр. гл. 4 ант. 2 Сл.
- Боговѣщаніе** п. θεηγορία, проповедање о Богу; слављење Бога; Сл. на Г. в. на св. Луку.
- Боговѣщанный** < -вѣщаннѣъ з. θεοφθόγγος, богогласан, који Бога проповеда: Ст. на стих. на Саб. св. Ј. Прет.; Ст. на хвал. на Дух.; Конд. св. ап. П. и П.
- Богоглаголивый** з. θεηγορικός, који проповеда Бога: ѡрѣжници ополченіа Гѣна (Сл. на хвал. у Нед. св. от.); богобеседник: Лѣка (Ст. на хвал. на Дух.).
- Богоглагольникъ** м. θεηγορικός, богобеседник: Конд. св. Андр. перв.; θεορρήμος: Конд. св. Григ. Палами.
- Богогласнъ** з. θεοφώνος, који проповеда слово Божје: Прип. 2 у Кат. Преобр.
- Богогласіе** п. θεοφωνή, проповедање слова Божјег; прорицање: Сл. на блаж. на Прен. м. архѣ. Стеф.
- Богодохновенный** < -дохновеннѣъ з. θεόπνευστος, Богом задахнут: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.
- Богодохновенный** < -дохновеннѣъ з. θεόπνευστος, Богом задахнут: II Тим. 3, 16; Ст. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.

- Богодѣланный** < богодѣланныъ З. θεοουργικός, Богом начинен, произведен: Ст. на лит. на св. Јов. Злат.
- Богожрениый** < -жрениъ З. θεόθυτος, жртован, принесен на жертву Богу (*Микл.; Вост.*).
- Богозарный** < -зарный З. θεολαμπής, Богом озарени, који сија небеском светлошћу (*Ibidem*).
- Богознаменный** п. θεοσημεία, знаменье Божјег свемогућства, чудо (*Ibid.*).
- Богозрачный** < богозрачньъ З. θεοειδής, који има Божанствени лик (*Ib.*).
- Богозрителный** < -зрительный З. θεοπτικός, који гледа Бога, прозира Божје тајне (*Ibid.*).
- Богодѣлчный** < -дѣлчньъ З. θεολαμπής, који сија лучама Божанства (*Ib.*).
- Богодѣлпный** З. θεοπρεπής, Богу приличан, на Бога налик, као Бог; достојан Бога: Ст. на хвал. воскр. гл. 1; Кан. воскр. гл. 3 п. 9 ирм.
- Богодѣлпнь** adv. θεοπρεπώς, Богу прилично, достојно Бога: Ст. по јев. на Божић; Кан. у Нед. сироп. п. 4 ирм.; Стат. I ст. 24.
- Боголюбивцъ** < -любивць т. φιλόθεος, који љуби Бога: II Тим. 3, 4.
- Богомрзскій** < -мрзъкъ З. ἀθέμιτος, који мрзи Бога, богомрзац: I Петр. 4, 3; Рим. 1, 30.
- Богомѣдріи** < -мѣдріи п. θεοφροσύνη, pietas, Божанска мудрост, побожност: Ст. на лит. св. Сави.
- Богомѣдростный** < -мѣдростньъ З. θεόσοφος, богомудри; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.
- Богомѣдръ**, -ый < -мѣдръ З. θεόφρων, Богом умудрен, побожан: Ст. на Г. в. св. Сави; Кан.
- Благов. п. 6 ирм.; Конд. св. кн. Лаз.; Ст. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.
- Богомѣжный** < -мѣжньъ З. θεανδρικός, богочовечји: Какъ не дивимиса в. рождѣствѣ твоѣмѣ; = како да се не дивимо рођењу од Тебе Богочовека? (Догм. гл. 3).
- Богоначаліи** п. θεαρχία, Божја владавина: Кан. Дух. п. 8 ирм.
- Богоначалный** < -началньъ З. θεαρχικός, који има свој почетак од Бога; који стоји под Божјом владавином, управом: *минокније* (Сл. на Г. в. на Усп. Богор.).
- Богоначертанный** < богоначертанъ З. θεοχάρακτος, Богом написан, урезан, начертан: *писмина* (Мол. заамв. у Лит. пређ.); *скрижалии*: Ст. на хвал. на св. Три Јер.
- Богоневѣстна**, -ла adj. f. θεονύμφα, Божја невеста: Чин мал. осв. воде; θεονύμφευτα. Кан. у II Нед. В. п. богор.
- Богоносный** < -носньъ З. θεόφορος, који носи Бога у себи, који је с Богом унутрашње сједињен; којега Бог носи, којим Бог управља: Ак. Бог. конд. 6; Сл. на Г. в. на Усп. Богор. и на св. Спир. чуд.
- Богоносъ** т. в. богоносный: Ст. на хвал. 4 на св. Ник.
- Богоподражателнь** adv. θεομιμήτως, као Бог: Кан. Анг. хран. п. 3 сједал.
- Богопріимный** З. θεοδέκτωρ, који се удостојио да прими Бога (*Микл.; Вост.*).
- Богопріимецъ** < -пріимецъ т. θεοδέκτωρ, богопріимац, који је примио у наручје Спаситеља: Лук. 2, 25.

- Богопріятний** <-пріятнь 3. θεόδοχος, који је примио, који је сместио у себе Бога: Ак. Бог. ик. 3 и 8; Кан. Бож. п. 8 т. 1; Ст. на Г. в. на св. Саву.
- Богороходный** 3. θεοράδιος, кроз кога је Бог прошао: *катаа гора* (Сл. сјед. васкр. гл. 5.).
- Богоразуміе** п. θεογνωσία, познавање Бога, разумевање Бога: *когоразуміа къ кѣтѣ настакльшиа*, приведени ка светлости богопознања (Кан. Бож. и васкр. гл. 1 п. 5 ирм.); Ст. на Г. в. 2 на св. П. и П.; Мол. јут. 9 и пред јев. на св. Лит.
- Богораслинный** <-раслень 3. θεοφυτος, који је од Бога израстао: *жезль: Прип. 9 п. у Нед. Самар. богор.*
- Богоревренный** <-реврень 3. θεόπλευρος, који припада Божанственоме ребру Христову: Трип. на повеч. Вел. ср. т. 1.
- Богородительница** f. θεογεννήτρια, Богородица: Сјед. у Нед. слеп.
- Богословити** v. имрф. -словаю, -иши, θεολογεῖν, говорити, проповедати, учити о Богу: Степ. воскр. гл. 5 ант. 2 Сл.; Кан. св. Андр. крит. п. 4 Сл.
- Богословствовати** v. имрф. -ствѣю, -иши, в. богословити: Сјед. воскр. 2 гл. 3.
- Богосодѣлати** v. имрф. -дѣлаю, -иши, θεουργεῖν, учинити учесником Божанства, обоготворити: Кан. Бож. п. 5 т. 1.
- Боготочный** 3. θεοτρόμος, Богом послан: Ак. Бог. конд. 5.
- Боготканый** <-тъкань 3. θεοῦφαντος, од Бога откан: *оджда* (Кан. у Нед. сир, п. 3 т. 1).
- Боготочный** <-тоуань 3. θεοτρόμος, који истиче од Бога: *рѣка оученій* (Ст. на Г. в. на св. Саву).
- Богосвѣтливый** 3. θεοπειθής, који умилоствѣлава Бога (*Старч.*).
- Богохранимый** 3. θεοφύλακτος, Богом чувани (И.).
- Богочисти** <-устье п. θεοσεβεία, Богопоштовање; Кан. васкр. гл. 3 п. 8 ирм.
- Богочтица** <-устьца м. θεοσεβής, који поштује Бога: Јов. 9, 31.
- Богоявление** <-явление п. θεοφανεσία, богојављење (Мин. 6 јан.).
- Богоявленный** <-явлень 3. θεοφάντος, од Бога показан (*Старч.*).
- Бодрствовати** v. имрф. -ствѣю, -иши, γρηγορεῖν, пазити, бдити, бити на опрезу: I Петр. 5, 8; I Кор. 16, 13; Кол. 4, 2; I Сол. 5, 6.
- Бодра** <вдрь 3. πρόθυμος, бадар, срчан: Мат. 26, 41; Марк. 14, 38; γρηγόρος, будан, неуморан: *языкъ* (Сл. на стих. у II Нед. В. п.).
- Бокъ** м. ἡ λαγών, бок, слабине (између ребара и кукова); утроба: Ак. Бог. ик. 2; недра: Прем. Сир. 47, 22.
- Болій** 3. сопр. од великъ и велий, μέζων, већи: Мат. 11, 11; Марк. 9, 34; Лук. 7, 28; Јов. 4, 12 и др.
- Болши** <больши сопр. f. од велика и велиа, μέζων, већа: Мат. 6, 25; Лук. 12, 23.
- Болшіи** <больши 3. сопр. слож. обл. од велий 3. и суп., највећи, најважнији, најглавнији: *ѿа естъ перкаа и колшаа заповетѣа* (Мат. 22, 38).
- Болѣ** сопр. adv. μέζων, πλείον, већма, више, веће: *якъ цркви колѣ етъ заѣ* (Мат. 12, 6).

Болѣзновати v. impf. -знѣю, -знѣши, *ōdineiv*, болове имати, страдавати, с муком раѣати: Гал. 4. 19.

Болѣзнь f. 1) *ἡ ὥδης, -ivos*, бол, страдање: Пс. 9, 35; 12, 3; 93, 19; 126, 2; Марк. 13, 4; 2) *vóσos*, болест, боловање: Мат. 8, 17; 10, 1 и др.; 3) *ἀσθενεία*, немоћ, слабост: Јов. 11, 4; 4) *πόνος*, мука, бол: Апок. 16, 10.

Болѣти v. impf. болю, болиши, болишь, 1) *ὀδυνάσθαι*, страдати, мучити се: Пс. 7, 15; жалостити се, страховати: колѣце никахома тебѣ (Лук. 2, 48); 2) *ἀσθενεῖν*, боловати, бити болестан: Гдѣи, и, егоже люкшиши, колить (Јов. 11, 3); колить ли кто въ касъ (Јак. 5, 14).

Борба < борьба f. *πάλη*, рвање, борба рвача: Хѣтогъ шедъ къ корекъ адовѣ (Син. на Ускр).

Борити v. impf. борю, -риши, полемеѣн, ратовати: на церковь Божію (Син. у II Нед. В. п.); -сѣ: *ισκῆρεμῆ, θηριομάχεσθαι*: I Кор. 15, 32.

Борюшь, -и, -и; -ій 3. part. praes. act. ном. и сл. обл. од врати: Сјед. 2 воскр. гл. 3.

Брады, -дзѣ f. *ἀξίνη*, секира (Микл.).

Браконискѣсный < -ненскоуьснъ 3. *ἀπειρόγαμος*, који није искусио брака, нежењен, неудата: Ак. Бог. конд. 3.

Бракошкрадованный < -окрадованнъ 3. *κλεφίγαμος*, који има љубавну везу изван брака; који је тајно у браку: Ак. Бог. конд. 4.

Брань f. 1) *πόλεμος*, рат: Мат. 24, 6; Марк. 13, 7; Лук. 21, 9; 2) *μάχη*, бој, борба: II Кор. 7, 5; 3) *πάλη*, битка: Јевр. 11, 34.

Брати < брати v. impf. борю, борши, — корють, полемеѣн, *μάχεσθαι*, ратовати, борити се: *καταετεια* и *κορετε* (Јак. 4, 2); *ω̄* юности моеѣ мнози корють ма страсти (Степ. воскр. гл. 4 ант. 1); *κ̄* видѣ невидимаго тайно корюца ма: Сјед. 2 воскр. гл. 3; покори корющыѣ ны: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; -сѣ, борити се: и *σμ̄*й *κ̄*рѣѣ (Апок. 12, 7).

Брати < брати v. impf. берѣ, берши, — берѣтъ, *αἰρεῖν, συλλέγειν*, брати, узимати, скупляти (Микл.).

Братолюбіе n. *φιλαδελφία*, братска љубав: Рим. 12, 10; I Петр. 1, 22; Ант. 4 на В. четврт.

Братотвореніе n. *ἀδελφοποίησις*, побратимство, братимљење: не ткориши (Ном. пр. 165).

Брашно < брашно n. 1) *βρώμα*, храна: да шедше къ кеи кѣплатъ крашна *κεκ̄* (Мат. 14, 15; Лук. 9, 12; дѣхочноѣ, мана: I Кор. 10, 3; *ω̄* крашнъ коздржишилиса: Ст. ва хвал. 3 у Нед. мес.; 2) *τροφή, βρώσις*, јело: *κ̄*нѣтъ царство Бжїе крашно и питїе (Рим. 14, 17).

Брегъ < брегъ m. 1) *κρημνός*, стрмен, врлет, брег: *οὐστρεμνισα* стадо ке по крегѣ къ море (Мат. 8, 32; Марк. 5, 13; Лук. 8, 33); 2) *αἰγιαλός*, обала: и кеъ народъ на крегѣ столаше (Мат. 13, 2).

Бремя < бремя n. 1) *φόρτος*, бремя: *κ̄*ремя мое легко естъ (Мат. 11, 30); 2) *γόςμος*, терет, товар: *τ̄*мѣ ко каше корякѣ изложити *κ̄*ремя (Дел. 21, 3).

Бреніе n. *πηλός*, блато: *ισ̄*твори кренїе *ω̄* плюнокнїѣ (Јов. 9, 6 squ.); Пс. 17, 43; Рим. 9, 21; Сл. на

- лит. на св. Спир. чуд.; Син. у VI Нед. по Пасци; Кан. прич. п. 8 Сл.; глеб; искушење: спаси мѧ ѿ брѣнїа, да не оуглабѣнѧ (Пс. 68, 15).
- Брѣнный** < брѣнньъ з. πηλίνος, блатан, земљан: брѣнными оугтнами (Сл. на лит. Соб. арх. Миж.); Сл. на лит. св. Георг.; Ст. на хвал. св. Прок.; Кан. анг. хран. п. 3 т. 1.
- Брѣщи** < брѣшнѣ v. рf. брѣгѣ, брѣжѣши, — брѣгѣтъ, 1) μέλλειν, брѣнути се: Гдѣи не брѣжѣши ли, какъ истра моѧ единѧ мѧ ѡтакѣи мѣжити (Лук. 10, 40); 2) ἀποδοκιμάζειν, занемарити, одбити, одбацити: камень егоже не брѣгоши зиждѣщи (Лук. 20, 17; I Петр. 2, 7). Види небрѣщи.
- Брѣтисѧ** v. impf. брѣтисѧ, брѣтисѧ, βραῖσθαι, брѣјати се: I Кор. 11, 6.
- Брѣвь** < брѣвь f. βρῦς, обрва: Ст. 2 на Г. в. на св. П. и П.
- Брѣзда** < брѣзда f. χαλινός, 1) жвале: брѣздами и оудною челюсти ихъ когтлѣнши (Пс. 31, 9); 2) узда: тѣло . . . брѣздами коздржанїа ѡбѣздавъ (Сл. на лит. св. Сави).
- Брѣна** < брѣна f. θώραξ, оклоп: Еф. 6, 14; I Сол. 5, 8; Апок. 9, 9, 17; млы: Мол. у ч. Желеосв.; Богор. на В. повеч.; вѣрѣ: Кан. св. Андр. крит. п. 9 мучен.
- Брѣцало** < брѣцало п. 1) τύμπανον, бубанъ, таламбас: Пс. 80, 3; 150, 4; 2) πλήκτρον, оруђе којим се ударало; звечка: Ст. по полиј. у Дух. нед.
- Брѣцати** v. impf. -цаю, -ши, ἀναχρούειν, свирати: ко органы (II Цар. 6, 14); вѣ гѣли; Ст. на лит. на Вавед.
- Бѣсловити** v. impf. -словаю, -виши, βωρολογεῖν, лудо говорити: Ном. пр. 21.
- Бѣсловіе** п. βωρολογία, луд говор: Еф. 5, 4.
- Бѣй** < бѣи з. βωρός, луд, бесмилен: Мат. 23, 17. 19.
- Бѣй**, бѣмъ < бѣи, бѣи adj. сл. обл.; види: бѣи: I Кор. 1, 25; II Тим. 2, 23; Тит. 3, 9; Кан. у II Нед. В. п. п. 3 т. 2.
- Бѣйство** п. βωρία, лудост: I Кор. 3, 19.
- Бѣринъ**, -ый < бѣринъ з. βίαιος, буран, силан: дѣхъ, ветар источънак (Пс. 47, 8); къ тайнѣ бѣринѣ, ἐν ἀποκρύφῳ καταγίδος, усред олује, грома (Данич.): Пс. 80, 8.
- Бѣстроу** adv. ταχύ, брзо: Ст. на Г. в. на св. Ник.
- Бѣтѣ** п. γένεσις, биѣе, постање, јевр. bereschith, назив прве књиге Мојсијево, узет из I Мојс. 2, 4; 5, 1; natus, рођење; код Вука: тело: мѣждѣсмотряющѣ лице бѣтѣи когѣ (у Вулгати: faciem suam nativam) къ зѣрцалѣ (Јак. 1, 23).
- Бѣглецъ** < бѣгльць m. φυγάς, бегунац: Кан. воскр. гл. 8 п. 1 ирм.
- Бѣда** f. ἡ κίνδυνος, невоља, опасност: и къ бѣдѣ бѣхѣ (Лук. 8, 23); ἀνάγκη, потреба, нужда, мука, невоља, беда: бѣдѣ ко градѣхъ, бѣдѣ въ пѣстѣни, бѣдѣ къ мори, бѣдѣ ко лжекрѣтѣи (II Кор. 11, 26); Лук. 21, 23; τάλαιπωρία, мука, напор, беда, погибао: Јоил 1, 15.
- Бѣдѣнъ**, -ый < бѣдѣнъ з. 1) οἰκτρός, бедан, кукаван. јадан: II Мак. 9, 28; 2) ἐλεεινός, невољан: Апок. 3, 17; 3) κωλύς, кляст: Мат. 18, 8.

Бѣдникъ м. 1) δούληνος, бедник, невољник; 2) куλλός, сакат, кляст, без руке: Марк. 9, 43.

Бѣднѣ adv. θεινώς, тешко, силно, јако, врло: начаша... бѣднѣ гнѣватиса нань (Лук. 11, 53); бѣднѣ носимь, δυσβάσταχτος, који се тешко да носити, незгодан за ношење: Мат. 23, 4.

Бѣлианикъ м. γναφεύς, који бели, пере платно: Марк. 9, 3.

Бѣлоносай < бѣлоносан part. praes. act. од вѣлоносити, λευχεμονών, у бело обучен: Сјед. васкр. 2 гл. 4.

Бѣлоризецъ < бѣлоризецъ м. λευκορίτων, који носи белу мантију, који припада беломе свештенству; световни свештеник (Дјач.).

Бѣситиса < вѣситиса v. impf. вѣшѣса, -сишиса, μαινεσθαι, беснити, горопадити се: Ст. на Г. в. на Усек.

Бѣсноватиса v. impf. вѣснѣюса, -ишиса, 1) δαιμονίζεσθαι, бити мучен од беса: дщи моя слѣ бѣснѣтиса (Мат. 15, 22); 2) μαινεσθαι, беснити, лудовати: вѣснѣишиса Павле; онъ же, не вѣснѣюса, рече (Дел. ап. 26, 24. 25); 3) σεληνιαζεσθαι, бити месечар: ιακω на новы йцы вѣснѣтиса (Мат. 17, 15).

Бѣсѣ м. δαίμων, δαιμόνιον, бес, зао дух, демон, ѓаво: V Мојс. 22, 17; Мат. 7, 22 и др.; полдѣнный, μεσημβρινός, зараза, помор који пустоши (мори) у подне (Пс. 90, 6).

К

К треће слово у црквенослов. азбуци, зове се вѣди; као цифра в = 2.

Кавъ шесто слово у јеврејској буквици: Плач. Јер. 1, 6; 2, 6; 3, 16; 4, 6.

Када f. συκοφαντία, клевета (Микл.; Дјач.).

Кадити v. pf. каждѣ, -диши, κατηγορεῖν, опадати, клеветати, тужити: Лук. 23, 2. 10. 14.

Каждати v. impf. -ждю, -иши, окривљавати, тужити: Јов. 8, 10.

Кай, -іа п. τὸ βαίον; pl. ваіа, -ій, палмове гранчице: Мат. 24, 32; Марк. 11, 8; Јов. 12, 13.

Капъ м. βαφή, боја, креч (Микл.; Старч.).

Карити v. pf. карю, вариши, προάγειν, претходити, напред ићи: Мат. 14, 22; Марк. 6, 45.

Каръ indecl. сир., βάρ, син: Γίμωνε каръ Іона (Мат. 16. 17).

Каръ м. 1) καθῶν, вруфина, зној: Мат. 20, 12; 2) ἄσφαλτος, смола (Микл.).

Карѣти v. impf. варю, -иши, προάγειν, напред ићи, измицати пред неким, претходити: Мат. 21, 31; 26, 32; Марк. 10, 32; 14, 28; 16, 7.

Касііскъ м. грч., отровна змија, гуштер: Пс. 90, 13.

Касілокъ м. кропило, босиљак: Послед. Вел. осв. воде.

Каю gen. и dat. duala од ты.

Квергати < вѣвергати v. impf, ввергаю, -иши, ἐμβάλλειν, убацивати (Микл.; Старч.).

Вѣрѣнѣти < вѣрѣнѣти v. pf. вѣрѣнѣ, -нѣши, врѣнѣти, убацити (Микл.); -сѣ, бацити се: въ морѣ (Јов. 21, 7).

Вѣрѣзати < вѣрѣзати v. impf. -зѣю, -ши, в. вѣрѣзати.

Вѣсти v. pf. вѣдѣ, -диши, εἰσάγειν, увести: не вѣди насъ въ напасть (Мат. 6, 13; Лук. 11, 4).

Вводити v. impf. ввождѣ, -диши, εἰσάγειν, уводити: Јевр. 1, 6; ἀπάγειν, приводити: Мат. 7, 13; φέρειν, однети, одводити: ко градъ (Дел. 12, 10).

Ввоинитисѣ < вѣвоинитисѣ v. impf. -инюсѣ, -инишисѣ, στρατεύεσθαι, постати војник, ступити у војску, служити као војник: Кан. св. Теод. п. 1 Сл.

Вѣрѣши < вѣрѣши v. pf. вѣрѣшѣ, -жиши, вѣрѣшѣтѣ, βάλλειν, убацити: къ морѣ (II Мојс. 15, 1); къ печь огненнѣю (Мат. 13, 42); къ гѣнѣ огненнѣю (Мат. 18, 9; Марк. 9, 45, 47); Марк. 12, 42; -сѣ, βάλλειν ἑαυτὸν, бацити се: къ морѣ (Јов. 21, 7).

Вѣрѣрити v. pf. вѣрѣрю, -риши, καταπιστεύειν, поверити некое нешто, предати: Рим. 3, 2; II Тим. 3, 14; челоуѣчникомѣ предстательствѣ не вѣрѣри мѣ: Богор. у Ч. погреб.

Вдати < вѣдати v. pf. вдамь, вдаси, — вдадатѣ, ἐκδιδόναι, δοῦναι, издати, предати, дати: моко ко оугта (V Мојс. 18, 18); и вдаде и дѣлателемѣ (Мат. 21, 33; Лук. 20, 9); вдати себѣ въ позорѣ, δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον, показивати се у позоришту; код Вука: излазити на збориште: Дел. ап. 19, 31; вдати плѣци, окренути леѣа, дати се у бег;

-сѣ, ἐπιδιδόναι, предати се некое: Дел. 27, 15.

Вдаати v. impf. вдаю, вдаши, — вдаютѣ, въ вѣрѣ, πιστεύειν, поверовати: не вдааше себѣ въ вѣрѣ ихъ (Јов. 2, 24); вдаати вракѣ, ἐχαριζέειν, удавати: кою дѣвѣ (I Кор. 7, 38).

Вдова < вѣдова f. χήρα, удовица: Лука. 2, 37; Апок. 18, 7 и др.

Вдовица f. в. вдова: Мат. 23, 14; Марк. 12, 40 и др.

Вдоуѣ < вѣдоуѣ n. ἔποπος, удоу (птица), по Данич. пунавац: III Мојс. 11, 19.

Вдро n. εὐδία, ведро време: Мат. 16, 2.

Вельзевѣл m. идол акаронски у Палестини: IV Цар. 1, 2; начеоник злих духова, кнез бесовски: Мат. 10, 25; Марк. 3, 22; Лук. 11, 15 и др.

Вездѣ adv. πανταχοῦ, свагде, свуда: I Кор. 4, 17; ἐν παντί, у свему: II Кор. 11, 6.

Вельвѣдѣ < вельвѣдѣ, m. κάμηλος, камила: Мат. 19, 24; 23, 24; Марк. 10, 25; Лук. 18, 25.

Вельвѣждѣ < вельвѣждѣ adj. καμήλου, камилин: Мат. 3, 4; Марк. 1, 6.

Вельвѣпнѣ n. μεγαλοπρέπεια, великолепност, сјај, красота, дивота: Пс. 103, 1; 110, 3.

Вельвѣпный 3. μεγαλοπρεπής, величанствен, диван, прекрасан: II Петр. 1, 17.

Вельвѣчевати v. impf. -рѣчѣю, -чиши, μεγαλορρημονεῖν, много говорити, хвалисати се, величати се, узносити се: Пс. 34, 26; 37, 17; клеветати: Пс. 54, 13.

Великоминитѣ 3. μεγάλωνυμος, који има велико име: Конд. св. Ил.; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.

Великолѣпіе п. в. **велелѣпіе**: гѣшнн (Мол. у Лит. Вас.).

Величавъ ζ . $\delta\pi\epsilon\rho\eta\phi\alpha\nu\omicron\varsigma$, охол, хвалисав: Рим. 1, 30; II Тим. 3, 2.

Величайшій ζ . sup. од великій, највећи.

Величати v. impf. -чаю, -еши, $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\upsilon\nu\epsilon\iota\nu$, увеличавати: величаютъ коскриіа ризъ **конихъ** (Мат. 23, 5); славити, хвалити: **величай** **спасеніа** **царєка** (Пс. 17, 51); **величахъ** **нхъ** **людіе** (Дел. 5, 13); -са, величати се: Дел. 19, 17; II Кор. 10, 15; 11, 20.

Величествіе п. $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\epsilon\iota\omicron\tau\eta\varsigma$, $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\omicron\sigma\upsilon\nu\eta$, величина, слава: Пс. 70, 21; II Петр. 1, 16; Евр. 1, 3; 8, 1.

Величество т. $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\epsilon\iota\omicron\tau\eta\varsigma$, величанство: Дел. 19, 27; $\mu\epsilon\gamma\epsilon\theta\omicron\varsigma$, величина: Еф. 1, 19.

Величити v. impf. **величѣ**, -чиши, — **величатъ**, $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\upsilon\nu\epsilon\iota\nu$, величати, уздизати, прослављати: Лук. 1, 46.

Величіе п. $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\epsilon\iota\omicron\upsilon$, величина: Лук. 1, 49.

Велій ζ . $\mu\epsilon\gamma\alpha\varsigma$, велик, силан: Богъ (Пс. 76, 14); **кѣтъ**: Мат. 4, 16; 5, 19.

Веліаръ **јевр.**, непотребан; **ѣаво**, зао дух: II Кор. 6, 15.

Велми adv. $\sigma\phi\omicron\delta\rho\omega\varsigma$, веома, силно: Дел. 27, 18; Јак. 3, 5; Филиб. 4, 10.

Велѣніе п. $\delta\delta\upsilon\mu\alpha$, заповест: Дел. 17, 7; наредба, пропис: Конд. св. Вас. Вел.; Кан. Бож. п. 7 ирм.; **прѣстаѣма**, заповед: Кан. у Нед. сир. п. 7 ирм.

Велѣти v. pf. **велою**, **велиши**, $\epsilon\pi\iota\tau\alpha\sigma\omicron\epsilon\iota\nu$, $\mu\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\epsilon\iota\nu$, заповедити: **дѣхо** **квмиъ** **нечѣстнмиъ** **келитъ** (Марк.

1, 27; Лук. 4, 36); Ст. на Г. в. на Возн.

Веркіе < **врѣније** п. $\iota\sigma\tau\epsilon\alpha\iota$, врбе: Пс. 136. 2.

Верница < **врѣвца** f. $\kappa\omicron\mu\pi\omicron\sigma\chi\omicron\upsilon\nu\epsilon\iota\omicron\upsilon$, бројанице монашке: **да** **иматъ** **оузми** ($\kappa\omicron\mu\pi\omicron\upsilon\varsigma$) **сто** **и** **три** (Ном. пр. 87).

Вервѣ < **врѣвѣ** f. $\sigma\chi\omicron\upsilon\nu\epsilon\iota\omicron\upsilon$, уже, конопац, узица: Јов. 2, 15; Дел. 22, 15.

Вергати < **врѣгати** v. impf. **вергаю**, -еши, $\rho\acute{\iota}\pi\tau\epsilon\iota\nu$, бацати; -са, **ко** **грокы**: Ст. у Ч. погреб.

Вергнѣти < **врѣгнѣти**, v. pf. -нѣ, -нѣши, в. **врѣши**.

Верем < **верем** f. $\mu\acute{o}\chi\lambda\omicron\varsigma$, довратак, доворотник: Пс. 116, 16; 147, 2; **стерѣ** **еи**: Ст. на Г. в. 6 гл. 2; **и** **верем** **кокрѣшикый**: Ст. на **блаж.** **воскр.** гл. 6; **и** **кокрѣшиль** **еи** **верем** **кѣчнмъ**: Кан. Ускр. п. 6 ирм.

Вертепъ < **врѣтъпъ** т. $\sigma\pi\eta\lambda\alpha\iota\omicron\upsilon$, пешчера, пеѣина: Пс. 141 у **натпису**; Мат. 21, 13; Марк. 11, 17; Евр. 11, 38; Ст. на Г. в. у **Нед.** **св.** **от.**; Кан. у **Нед.** **цвет.** п. 8 т. 3.

Верховникъ < **врѣховникъ** т. $\kappa\omicron\rho\upsilon\phi\alpha\iota\omicron\varsigma$, који је на врху, првак, поглавица: Сл. на **хвал.** пр. Ил.

Верхотворецъ < **врѣхотворецъ** т. $\delta\rho\omicron\phi\omicron\upsilon\rho\gamma\acute{o}\varsigma$, творац града: Кан. **воскр.** гл. 8 п. 3 ирм.

Верхъ < **врѣхоу** adv. $\epsilon\pi\acute{\alpha}\nu\omega$, врху, поврх, изнад, одозго: Пс. 107, 5; Мат. 2, 9; Лук. 11, 44.

Верхъ < **врѣхъ** т. 1) $\delta\epsilon\phi\rho\acute{o}\varsigma$, $\acute{\alpha}\chi\rho\omicron\nu$, врх: Лук. 4, 29; Јов. 2, 7; Евр. 11, 21; 2) $\kappa\epsilon\phi\alpha\lambda\acute{\eta}$, глава: I Мојс. 11, 4; **прикогниа** **кѣткѣн** **номѣ** **могмѣ** **кѣрхѣ**: Ст. на VI **часу** **уочи** **Богој.**; **квдмчню**: Ст.

на хвал. на Богој.; 3) *κορυφή*, сила, моћ, власт: *κερхъ* оучителей, *τὴν κορυφήν τῶν διδασκάλων*, највиши учители (Конд. на св. Три Јер.); *κερхъ* (*κορυφή*), *ᾧ στραδаний*: Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.; *κερхъ* апостола (*κορυφαίος*), првих апостола: Конд. св. ап. П. и П.

Вселеникъ *m. κοπηλάτης*, лаѣар, велар: Јез. 27, 8, 9.

Всна *f. τὸ ἔαρ*, пролеће: Свјет. на св. Георг.

Всннхъ < *вснньъ* 3. пролећни: *цкѣтъ* (Ст. па хвал. на св. Георг.).

Всь < *всь* *f. 1) κώμη*, село: Мат. 9, 35; 2) *χωρίον*, место, местанце: Јов. 4, 5.

Всь, *вса*, *все*, < *всь*, *всам*, *всс* *adj. проп.*, *πᾶς*, *πᾶσα*, *πᾶν*, *сав*, *сва*, *све*: Мат. 2, 3; 3, 5; 5, 29 и др.

Ветхій 3. *παλαιός*, стари, старински: III Мојс. 25, 22; Мат. 13, 52; Лук. 5, 39; Рим. 6, 6; *квасъ*: I Кор. 5, 7; *челокѣкъ*: Еф. 4, 22; Кол. 3, 9; *закѣтъ*, 22 књиге Св. писма које су написали Мојсије и пророци.

Ветхость *f. παλαιότης*, старост, старина: Рим 7, 6; *ᾧрѣши* *егw* *кетхость* (Мол. у Ч. оглаш.), *entkleide ihn des alten Wesens* (*Мальц.*, Тайнства стр. 46).

Ветшати *v. imperf.* -шаю, -ши, *παλαιοδοῦμαι*, старити: *κλαγγάνица* не *ветшajúца* (Лук. 12, 23).

Вечера *f. δείπνον*, вечера: Мат. 23, 6; гозба: Марк. 12, 39.

Вечерати < *всечерати* *v. imperf.* -аю, -аши, *δειπνεῖν*, вечерати, ужинати: Лук. 17, 8; Апок. 3, 20.

Вещствнхъ, -ий < *вештьствнхъ* 3. *ὄλικός*, телесан, чулан, матери-

алан: *στράиъ* (Ч. погреб. свешт. ик. 18); *мѣдроканіе*: Мол. Ант. у Повеч.

Вещество < *вештьство* *n. ὄλη*, материја, твар: Кан. англ. хран. п. 7 т. 3.

Веществовати *v. imperf.* -ствѣю, -ши, *διαπραγματεύεσθαι*, бавити се неким послем: *οσιμτογονеніемъ* (Син. у I Нед. В. п.).

Вещный < *вештьнъ* 3. *προσούλος*, стваран: *вещнагw* *желаніа* *прекышиши* *покажи* (Кан. англ. хран. п. 6 богор.).

Вещь < *вешть* *f. 1) πράγμα*, ствар: *положилъ* *ем* *къ* *вещѣ* *твоемъ* *вещь* *ію* (Дел. 5, 4); *догаѣај*: *мнози* *начаша* *чинити* *повѣитъ* *ω* *извѣсткованнхъ* *къ* *нагъ* *вещѣхъ* (Лук. 1, 1); *парница*: *вещь*, *нмѣа* *ко* *иномѣ* *сдѣитиа* (I Кор. 6, 1); *посао*: *да* *не* *наложитѣа* *емѣ* *никакже* *вещь* (V. Мојс. 24, 5); 2) *ὄλη*, материја; *дрво*, *шума*: *не* *малъ* *огнь*, *коль* *кѣиѣи* *вещи* *сжигаетъ* (Јак. 3, 5).

Ведакдаъ *m. јевр.*, *οἶκος κάμψεως*, место где пастири стрижу овце, пастирска колиба: IV Цар. 10, 12.

Ведганъ *m. јевр.* *βαυθγάν*, дом у врту: IV Цар. 9, 27.

Ведиль *m. јевр.*, дом Божји: I Мојс. 35, 6; Суд. 20; 26; 21, 2.

Вжаждати < *въжаждати* *v. imperf.* *вжаждѣ*, -ждѣши, *διψᾶν*, жеднети: Апок. 7, 16; -са, *осеѣати* *жеѣу*, бити жедан, *жеѣовати*: Јов. 4, 13, 14; 6, 35.

Вжечи < *въжешти* *v. pf.* *вжигѣ*, -жѣши, *εжигѣтъ*, *ἄπτειν*, ужеѣи, упалити: Лук. 8, 16; 11, 33.

Вжигати < *въжигати* *v. imperf.* -гаю, -ши, *κῆαν*, *ἄπτειν*, палити, запальвати: Мат. 5, 15; Лук. 15, 8.

Взѣмѣ adv. ἀμοιβαίως, узајамно, уз
наплату, у зајам: I Тим. 5, 4.

Взѣмодати v. pf. -дамъ, -даси,
δανείζειν, у зајам дати, позај-
мити, посудити: Кан. воскр. гл.
7 п. 9 ирм.

Взѣмѣ дати, δανείζειν, дати у за-
јам некоме: Лук. 6, 34. 35;
χρῆσαι узајмити од некога, по-
судити: Лук. 11, 5.

Взѣлѣкати < възалѣкати v. impf.
взалѣѣ, -чѣши, възалѣѣтъ, πεινᾶν,
огладнети: Мат. 4, 2; Марк. 2,
25 и др.; -са, бити гладан: Мат.
25, 35; Лук. 6, 3; Јов. 6, 35.

Взѣмлаѣ part. praes. act. сл. обл.
од взимати, αἶρων, који узима:
γράφει μίρα (Јов. 1, 29).

Взѣмѣ, -ши, -ши, part. praes. act.
I од взати < възати: Мат. 13,
31. 33.

Взимати < възимати v. impf. -аю,
-ши; въземаю, възѣмлаши, αἶρειν,
узимати: Лук. 6, 29. 30; -са,
περιαιρέσθαι, узимати се: покры-
вало: II Кор. 3, 16.

Взирати < възирати v. impf. -раю,
-ши, ἀδελύσσει, посматрати, гле-
дати: Дел. 1, 10; 3, 12 и др.

Взлысина < възлысина f. ἀναφαλάν-
τορα, ћела: III Мојс. 13, 42.

Взорѣ < възорѣ m. θεωρία, вид,
образ, поглед: Јез. 10, 10.

Взлѣкти < възлѣкти v. pf. взлѣ-
зѣ, -зѣши, ἀναβαίνειν, попети се:
Лук. 5, 19.

Взывати v. impf. -ваю, -ши, κρά-
ζειν, кричати, вѣкати: Дел. 16,
17; κραυγάζειν, вѣкати, молити:
Троп. св. архѣ. Стефан.

Взыграти < възиграти v. impf. -граю,
-ши, σκίρτᾶν, скакати, играти:
Лук. 6, 23; -са, заиграти се:
Лук. 1, 41. 44.

Взысканіѣ < възисканіѣ n. συζήτησις,
распра, већање: многѣ же възы-
сканію кыкшѣ (Дел. 15, 7); ζήτημα,
питање: егоже шѣрѣстохъ шгла-
голдѣма ш възысканіѣ закона ихъ
(Дел. 23, 29); ζήτησις, истра-
живање, испитивање: Син. у
II Нед. В. п.; ἀναζήτησις, потра-
живање: заблѣждашаго окчатѣ
(Мол. у Јелеосв.).

Взыскатель < възискатель m. συζη-
τήτης, испитивач, истраживач:
Ак. Бог. ик. 9.

Взыскати < възискати v. impf. възы-
скаю, -ши; възыщѣ, -щѣши, ζητεῖν,
тражити, истраживати, искати,
испитивати: Јов. 7, 34; ἀναζη-
τεῖν, потражити: Богор. воскр.
гл. 6; ἐκζητεῖν, изискивати, ис-
питивати: Стат. на В. суб. I
ст. 45; -са, ἐκζητεῖσθαι изиски-
вати се: Лук. 12, 48.

Взыти < възити, v. pf. възыдѣ,
-дѣши, ἀναβαίνειν, узѣћи, изѣћи:
ш коды (Мат. 3, 16); успети се, попети
се: на горѣ (Мат. 5, 1; 14, 23;
Марк. 3, 13; Лук. 9, 28; Јов.
6, 3); възыдѣ Богъ ко конклинно-
кѣнѣ, узнесе се Бог при кли-
цању: Пс. 46, 6; възыдѣ на ѣра-
цѣ емѣ, дође му на ум: Дел.
7, 23; възыти на памѣть, изѣћи
на памѣт: Дел. 10, 4.

Взати < възати, v. pf. възыдѣ възы-
ши, αἶρειν, λαμβάνειν, узѣти: перѣтъ
взѣмѣ ш земли (I Мојс. 2, 7);
мкш къ текѣ възлѣкъ дѣшѣ мою
(Пс. 142, 8) т. ј. Теби тежим,
Теби обраћам погледе (Злат.),
у Тебе се уфам (Влаш., IV, 213);
взѣмѣтъ крѣтъ кой: Мат. 16, 24;
Марк. 8, 34; ἐπαίρειν, подигнути:
взѣмитѣ рѣки кашѣ ко гѣла (св.
Лит. Злат.); -са, αἶρεσθαι, лац-

- βάνεσθαι, одузети се, узети се: Мат. 13, 12; отворити се: и вѣшати крѣта плачевнаа (Ст. на Г. в. воскр. гл. 5).
- Видецъ** < видѣць м. γνώστης, који види, зналац: Сл. на хвал. у Нед. Сам.
- Видъ** м. εἶδος, вид, лице, облик, обличје: и дѣхъ ко видѣ гонѣвникѣ (Троп. Богој.); Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.
- Вина** f. 1) αἴτια, узрок: пѣтити женѣ скою по вѣској винѣ (Мат. 19, 3); вѣхъ вѣлгнхъ вина: Мол. у Изобр.; кривица: никогѣже шкрѣтаю вины къ челоуцѣкъ немъ (Лук. 23, 4); Јов. 18, 38; 19, 4. 6; 2) πρῶφασις, изговор: непѣкату вины ш грѣхѣхъ, измишлявати изговоре за грехе (Пс. 140, 4); нинѣ же вины не имѣтъ ш грѣхѣкъ своимъ (Јов. 15, 22); дволичење, лицемерство, лаж: и киноу далече молитвы ткорлице (Мат. 23, 14; Лук. 20, 47); 3) αἰτίαιа, кривица, тужба, оптужба: тѣжки винѣ приносаще на Навла (Дел. 25, 7); 4) ἀφορμή, повод, прилика, почетак: грѣхъ во винѣ прѣемъ запокѣдѣю, прѣсти ма (Рим. 7, 11); моѣ, власт: прѣемше киноу тожде ткорити (Мол. прошч. у Ч. погреб.); 5) ἔυχλαμα, прекор, неправда: поплала моѣ грѣхкныа винѣ (Мол. 11 у Послед. прич.).
- Виновинъ** < виновнѣ, -ый з. αἴτιος, који је узрок нечему, који даје повод нечему: Јевр. 5, 9; вѣлгнхъ кинокнаа: Кан. Богор. п. 3 т. 1; иже торжествѣ кинонагш: Ст. на стих. св. кн. Лаз.
- Виновиникъ** м. αἴτιος, узрочник; окривљен, крив: Ст. св. кн. Лаз.
- Винословствовати** v. impf. -ствѣю. -ши, αἰτιολογεῖν, испитивати узроке, почетке: Син. у Нед. М. и ф.
- Висѣти** v. impf. висѣ, висити, хремаѣти, висити: проклѣтъ вѣскъ висѣи на дрекѣ (Гал. 3, 13); Дел. 28, 4; садржавати се: къ ию окою запокѣдѣю кнѣ законъ и пророцы висѣтъ (Мат. 22, 40).
- Виталиница** f. κατάλυρα, гостионица, стан, соба: Марк. 14, 14.
- Витати** v. impf. -таю, -ши, 1) κατασκηνοῦν, гнездити се, правити гнездо: на вѣткѣхъ (Мат. 13, 32; Марк. 4, 32); 2) καταλύσαι, становати, ноѣти, иѣи на конак: да шедше ко окрѣтныа вѣны и иѣа витаютъ (Лук. 9, 12); свратити: ко грѣшнѣ мѣждѣ кнѣде витати (Лук. 19, 7).
- Витѣйствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, βήγορεύειν, лено, красноречиво говорити и писати, прославляти: Кан. Дух. п. 9 ирм.
- Витѣа** f. говорник: вѣтхъ цѣрквей витѣа и вѣтѣилниче (Ст. на лит. 3 на св. П. и П.).
- Витый** з. ἐλίχτος, вит, кривульаст: III Мојс. 6, 21.
- Вихрѣ** м. αὔρα, ветар: къ вихрѣ тонцѣ (Ст. на Г. в. 2 на пр. Ил.).
- Виноградъ** м. 1) ἀμπέλων, -ώνος, виноград: иже нагади киноградъ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 20, 9); 2) ἡ ἀμπέλος, винова лоза, чокот: къ инѣ моемъ вѣше киноградъ предѣ мною (I Мојс. 40, 9).
- Високосъ** indecl., βίσεξτος, преступна година.
- Вкратцѣ** adv. συντόμως, укратко: Дел. 24, 4.

Вкѣпѣ adv. ὁμοῦ, ἅμα, уједно, заједно, скупа: Јов. 21, 2, Дел. 2, 1.

Вкѣсити < вѣкѣсѣти v. pf. вкѣшѣ, вкѣсиши, γεύεσθαι, окусити: кѣна вѣкѣшигѣ ѿ коды (Јов. 2, 9); окъ оукѣ вкѣшъ: Ст. на блаж. воскр. гл. 4.; смрти: Мат. 16, 28; Марк. 9, 1; Лук. 9, 27; Јов. 8, 52; Сјед. воскр. гл. 3; искусити: понеже кѣдѣсти мѣкѣ вѣгѣ Гдѣ (I Петр. 2, 3).

Вкѣсѣ < вѣкоуѣсѣ m. γεῦσις, укус, опит: кѣсѣ прѣати, испипати, уверити се: II Мак. 13, 18.

Влагалище < вѣлаглѣнище, n. βαλάντιον, торба: Лук. 10, 4; теса за новце: Лук. 22, 35.

Влагати < вѣлагати, v. impf. -гаю, -иши, βάλλειν, бацати: ко огнь (Јов. 15, 6); ἐμβάλλειν, спуштати: Ст. на Г. в. 2 у Нед. расл.; εἰσφέρειν, улагати, метати: оуздам ко оушта (Јак. 3, 3).

Владыка m. 1) ἡγεμών, вођа, владалац: ничимже менши еси ко владыкахъ Иудовыхъ (Мат. 2, 6); 2) δεσπότης, господар, господ: нынѣ ѿпѣцаши рака твоего, Владыко (Лук. 2, 29); Конд. св. архѣ. Ст.; 3) οἰκοδεσπότης, домафин: домъ владыка (Лук. 13, 25; 14, 21; 22, 11); 4) ἐξουσία, власт: и азъ человекъ есмь подъ владыкою оучиненъ (Лук. 7, 8); 5) епископ.

Владычество n. ἡ ἀρχή, власт, господство: Пс. 102, 22.

Владычество n. 1) ἡγεμονία, владычина, влада: Τικέρια кесара (Лук. 3, 1); 2) ἐξουσία, поглаварство, власт: егда же прикѣдѣтъ къ намъ, владычества (Лук. 13, 11).

Владычествовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἡγεμονεῦειν, владати: Пс. 58, 4.

Владычный з. ἡγεμονικός, владычачки: Пс. 50, 14.

Владѣти v. impf. -дѣю, -иши; 1) ἄρχειν, владати, управљати: мзыки (Марк. 10, 42; Рим. 15, 12); 2) ἐξουσιάζειν, имати нешто у власти, бити господар над неким: жѣна своимъ тѣломъ не владѣтъ но мѣжъ (I Кор. 7, 4); 3) αὐθεντεῖν, господарити: жѣнѣ... не покѣлѣваю.. владѣти мѣжемъ (I Тим. 2, 12); владѣющій, part. praes. act. сл. обл., ἐξουσία, власт: владѣющимъ покинотисѣ (Тит 3, 1); владычій, part. praes. act. сл. обл. од владѣти, ἡγεμονεῦων, који влада: владычѣ Герію Керинію (Лук. 2, 2).

Влазити < вѣлазити v. pf. влѣзѣ, -иши, ἐμβαίνειν, улазити, ући: иже шѣрѣ влѣзше.. (Јов. 5, 4).

Властительное n. ἐξουσιαστικόν, власт, сила, моћ: Ст. на хвал. 3 у Нед. месоп.

Власъ m. 1) φρέξ, длака: ѿ влѣтъ вѣкѣлѣждѣ (Мат. 3, 4; Марк. 1, 6); 2) κόμη, коса на глави: влѣкѣ глѣкѣ шѣкѣ шѣтѣ (Лук. 7, 44; Јов. 11, 2; 12, 3); мѣжъ аще влѣкѣ раститѣ, безчастіе емѣ естъ: I Кор. 11, 14.

Власница < власница f. σάκκος, власеница, груба хаљина од вуне или од животињских длака коју су носили монаси (Микл.).

Власнѣ < власнѣ з. τρίχινος, длакав, чупав, од длаке, од вуне: Апок. 6, 12.

Влачити v. impf. влѣчѣ, -чиши, σύρειν, вући, вуцарати: Дел. 8, 3.

Влаатица < **вѣлатица** v. impf. **вѣла-**
юса, -ишица, 1) βασανίζεσθαι, му-
чити се, бити у невољи, нала-
зити се у опасности; бити ба-
цан тамо амо: колнами (Мат. 14,
24); 2) κλυδωνίζεσθαι, колебати
се, љуљати се: да не кыкаемъ
ктоиѡ младенцы, кляуцица . . (Еф.
4, 14);

Влаши < **вѣлшти** v. impf. **вѣлш-**
оуеи, ѣлшеи, вући привући:
мрежѡ рыбѡ (Јов. 21, 8); на ѣд-
ици (Јак. 2, 6); пред' ѣднице:
Ст. на Г. в. у Нед. мес.

Влавати < **вѣлвати** v. impf. -ваю,
-иши, βάλλειν, уливати: Мат. 9,
17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37. 38;
-са, επιβάλλειν, провалити, про-
дрети: Марк. 4, 37.

Влайти < **вѣлхити** v. impf. **влѣю,**
влѣиши в. **влѣвати**: Марк. 2, 22;
Јов. 13, 5.

Влайти < **вѣлѣти** v. pf. **влѣзѡ,**
-зѣши, ἐμβαίνειν, ући: къ корякъ
(Мат. 9, 1; Марк. 8, 10. 13;
Лук. 5, 3; 8, 22. 37; Јов. 6. 17
squ.); **влѣзѣи** 3. part. praet. act.
I сл. обл.: Мат. 14, 32.

Влапотѡ adv. εὐκότως, као што тре-
ба, као што је право, при-
стојно, прилично: II Кор. 11,
20; Ст. на блаж. на Рожд.
св. Јов.

Вмалѡ adv. μικρόν, наскоро: **вма-**
лѡ и **ктоиѡ** не кидите мене (Јов.
16, 16—19); ἐν ὀλίγῳ, замало:
и **вмалѡ** и **ко мнозѡ** (Дел. 26,
29); πρὸς ὀλίγον, за кратко вре-
ме: **пара** ко естѡ **иже** **вмалѡ** **и** **кля-**
етица (Јак. 4, 14); δι' ὀλίγον, крат-
ко, мало: **вмалѡ** **написахѡ** (I Петр.
5, 12); διὰ βραχέων, не много,
укратко: **вмалѡ** **написахѡ** **поглахѡ**
вмалѡ (Јевр. 13, 22); πρὸ μικροῦ,

замало: **егоже** **вмалѡ** **солнце** **на**
критѡ **внима** **оузрѣвши** (Сл. на
стих. на В. пет.).

Вметати < **вѣметати** v. impf. -таю,
-иши, βάλλειν, бацати: ко огнь
(Мат. 7, 19); **мрежи** къ **море**:
Мат. 4, 18; Марк. 1, 16; **ме-**
нати: **акѡ** **лептѡ** (Лук. 21, 2);
вмѣщѡ, -иши: къ **пещѡ** **вмѣщѣиѡ**
(Лук. 12, 28); -са, бацати се:
Лук. 3, 9.

Вмѣжествѣтица < **вѣмжествѣтица** v.
impf. -ствѣюса, -ствѣишица, ἀν-
δρῖζεσθαι, показивати се као
човек, храбро се понашати:
Син. у Суб. Ак.

Вмѣжитица < **вѣмжитица** v. pf.
-жѡса, -жишица, ἀρρενοῦσθαι, хра-
бро се понашати, држати се
као человек: **тѣхѡ** **доклѣ** **ми,**
дѡи **вмѣжитишица** **оукрѣпица** (Кан.
св. Андр. крит. ст. 5 на блаж.).

Вмѣнати < **вѣмѣнати** v. pf. **вмѣнѡ,**
-ниши, λογίζεσθαι, уброжити, ура-
чунати, примити: **срѣхѡ** (Рим.
4, 8); **мислити**: **егоже** **вмѣнѣти**
срѣщи (Ст. на хвал. воскр. гл.
4); **ѡуеи**, држати, сматрати: **и**
вмѣнѣхѡ **Хрѣта** **ради** **тѣщѡ** (Фи-
либ. 3, 7); -са, бити **прибро-**
жан **некоме**: **ко** **кѣззаконныи**
(Марк. 15, 28; Лук. 22, 37);
къ **мѣрткыхѡ**: Троп. непор. вос-
кр.; Ст. на блаж. воскр. гл. 4;
и **кѡ** **оуцы** **заколѣнѡ**: Кан. воскр.
гл. 1 п. 6 ирм; **урачунати** се
у **нешто**: къ **пѣвѡ** (Јак. 2, 23;
Рим. 4, 3. 22; Гал. 3, 6).

Вмѣнати < **вѣмѣнати** v. impf. -наю,
-иши, 1) λογίζεσθαι, урачунава-
ти, примати: **пѣвѡ** (Рим. 4, 6);
2) **ѡуеи**, држати, сматрати: **кѡ**
оуѣты **кыти**, **да** **Хрѣта** **прѡкращѡ**
(Филиб. 3, 8); -са, урачунавати

се, примати се: вѣра еγω къ правдѣ (Рим. 4, 5).

Вмѣстности < вмѣстности п. χωρα, место, стан: Ак. Бог. ик. 8; χωρον, простор, тврѣва: Кан. Бож. п. 9 ирм.

Вмѣстити < вмѣстити v. pf. вмѣщѣ, -стиши, χωρεῖν, примити: могой вмѣстити да вмѣститѣ (Мат. 19, 12); II Кор. 7, 2; сместити: ни тамоу мию вемѣ мѣрѣ вмѣстити пишемыхъ книгъ (Job. 21, 25); ко оутроуѣ: Сjed. воскр. гл. 3 богор.; Хѣта жиннодакца: Прип. 9 п. богор. у Среду препол.; некмѣстимоу Глоко: Ст. на Г. в. на Вавед.; Бога кмѣщиаа ко оутроуѣ: Ст. на лит. богор. на св. Три Јер.; садржавати, по Вуку: узимати: кмѣщащиаа по дѣма или трѣма мѣрама (Job, 2, 6).

Вмѣстообразный < вмѣстообразный 3 αντίτυπος, исти такав: и предложше кмѣстоуебѣзнаа гѣаго тѣла и кроуе (Мол. у св. Лит. Вас.).

Вмѣстѡ adv. ὑπὲρ, ἀντί, уместо: Мат. 2, 22; Филип. 1, 13.

Вмѣщати < вмѣщати v. impf. -щаю, -ши, χωρεῖν, примати, схватати, разумевати: мовеи (Мат. 19, 11); подносити: мовеи кмѣщахѣ оученицы Ткои слакѣ (Конд. Преобр.); -са, смештати се, пролазити: ко чреко (Мат. 15, 17); кмѣщащиаа неизмѣннѡ вѣкъ къ та: Троп. у суб. V нед. В. п.; ко оутроуѣ дѣкнѣ: Сл. на Г. в. на Благов.

Книгда < книгда conj. temp. ἐν τῷ βιβλίῳ, када: книгда коззкати (ἐν τῷ χειραγέυαι) ми къ текѣ (Пс. 140, 1); книгда быти емѣ на мѣстѣ: Лук. 11, 1; идити ти: Рим. 3, 4; ἡνίκα, кадгод, како, чим:

книгда же шкращатѣа ко Гѣѣ (II Кор. 3, 15),

Книзапѣ < книзапѣ adv. ἐξάπινα, ἐξαιφνης, αἰφνίδιος, ἄφνω, наједанпут, изнагада, неочекивано: Пс. 63, 5; 72, 19; Марк. 9, 8; Лук. 21, 34; Дел. 2, 2; I Сол. 5, 3; Прип. 9 п. на Преобр. Ст. на Г. в. у нед. Том.

Книмати v. impf. -маю, -ши; внимаю, -миши, προσέχειν, пазити: внимай текѣ (I Тим. 4, 16); внимати мѣтѣми кашеа не ткорити предъ челоуѣки (Мат. 6, 1); чувати се: ѡ живыхъ пророкѣ (Мат. 7, 15); слушати: глаголемыхъ ѡ филиппа (Дел. 8, 6); бити одан нечему: кинѣ много (I Тим. 3, 8); книмати мыслию, сеѣати се: Сjed. воскр. гл. 4.

Книти < книти v. pf. книдѣ, -дѣши, εἰσέλθειν ὑψι: къ цѣткѣи нѣноуе (Мат. 7, 21; Марк. 9, 47 sq; Job. 3, 5).

Книтѣ < книтѣ п. εἰσοδος, улазак: Дел. 13, 24.

Книстрѣнѣ, -ный < книстрѣнѣ 3. ὁ ἔσω, унутрашнѣи (Микл); книстрѣнѣаа adj. п. pl. τὰ ἥπατα, (од ἥπαρ, јетра) унутрашнѣост, утроба, срце: I Мојс. 19, 6; Пс. 102, 2.

Книстрѣ < книстрѣ adv. ἔσωθεν, ἔσω, унутри: Мат. 7, 15; Марк. 14, 54 и др.

Книстрѣдѣ < книстрѣдоу adv. ἔσωθεν, изнутри Мат. 23, 25. 27. 28.

Книча < книча п. ἐχρονος, унук: I Тим. 5, 4.

Книшати < книшати v. impf. -шаю, -ши, ἐνωπίζεσθαι, слушати: глагоу кающѣиа Богѣ (Кан. св. Андр. Крит. п. 2 т. 1).

Видшати < видѣшати v. pf. видѣшѣ, -шиши, ἐνωτίζεσθαι, чути: глаголы моѣ (Пс. 5, 2); моленіе мое: Пс. 38, 13; 142, 1; Син. на Ускрсе.

Видѣ граер. ἔξω, ван, изван: града (Дел. 7, 58; 14, 19; 21, 5; Апок. 14, 20); кратъ: Евр. 13, 12; adv. споља, наполю: столахѣ (Мат. 12, 46).

Видѣждѣ < видѣждоу adv. ἔξωθεν, споља: Мат. 23, 27, 28; Марк. 7, 15; II Кор. 7, 5 и др.

Видѣшній 3. ὁ ἔξω, спољашній: II Кор. 4, 16 и др.

Видати < видѣти v. pf. видѣшѣ, видѣшиши, προσέχειν, слушати, пазити: глаголы моленіа моѣго (Пс. 5, 3); видѣти оухо твоѣ: Пс. 9, 38; конни въ помощь, похитај, притеци у помоћ: Пс. 37, 23; конни нево: Кан. св. Андр. крит. п. 2 ирм.; конни мѣтвѣ мой: Кан. у Ч. погр. млад. п. 8 богор.; конниъ, миръ кѣмъ (Служ.); -са, τύφειν, запалити се: лена видѣшася не оугаситъ, жишка запалена неће угасити (Мат. 12, 20).

Видѣшася јевр., синови громовни; име које је Спаситель дао Зеведејевим синовима Якову и Јовану: Марк. 3, 17.

Видѣши < видѣшати v. pf. -видѣшѣ, -шиши, βάλλειν, убацити, донети: миръ на землю (Мат. 10, 34); бацити: въ дѣрво огненнѣю (Лук. 12, 5); низвести: огна на землю (Лук. 12, 49).

Видѣшдѣтиса < видѣшдѣтиса v. pf. -видѣшдѣтиса < -видѣшдѣтиса, -здиши-са, ἐνωτίζεσθαι, угнездити се, свити гнездо: птѣицы (Пс. 103, 17).

Видѣшдѣтиса < видѣшдѣтиса v. pf. -дворюса < -дворюса, -ришиса,

ἀλλίζεσθαι, 1) настанити се, починити: душа ко благихъ (Пс. 24, 13); въ пѣстыни: Пс. 54, 8; въ кровѣ Бога невеликаго (Пс. 90, 1); въ нѣныхъ чертозѣхъ: Узглас у Ч. погр. млад.; Ст. на лит. Рожд. св. Јов. Прет.; Син. на В. четврт.; 2) преношати: и водвориса тѣ (Мат. 21, 17).

Видѣшдѣтиса < -видѣшдѣтиса v. impf. -ряюса < -ряжса, -ишиса 1) ἀλλίζεσθαι, боравити, ношвати: въ горѣ (Лук. 21, 37); 2) καθέζεσθαι, седети, налазити се: азыкъ водворѣтиса ко оудѣхъ нашихъ (Як. 3, 6); 3) βραβεύειν, владати: миръ Бжій да водворѣтиса въ сердцахъ нашихъ (Кол. 3, 15).

Видѣшдѣтиса < водѣтиса v. impf. вождѣса < вождѣса, -дишиса, ἄγεσθαι, управљати се, владати се: Рим. 8, 14.

Видѣшдѣтиса m. 1) ὑδρία, суд за воду, крчаг: Јов. 2, 6, 7; 4, 28; 2) ὑδροφόρος, водоноша (Микл.).

Видѣшдѣтиса f. χειμαρρος, поток: V Мојс. 9, 21; IV Цар. 18, 17; 20, 20.

Видѣшдѣтиса 3. ὑδατόρροτος, кишан: обликъ (Конд. св. Ил.).

Видѣшдѣтиса n. δυσουρία, тешко мокрење; водена болест, жучна болест: Син. у пет. Светле седм.

Видѣшдѣтиса < видѣшдѣтиса v. impf. -жаю, -шиши, πηγύναι, забадати: копѣ (Проском.).

Видѣшдѣтиса < видѣшдѣтиса n. ἐδραστός, темель, утврђење: Ст. на хвал. 2 св. ап. П. и П.

Видѣшдѣтиса < видѣшдѣтиса v. pf. -дрѣжѣ, -зиши, πηγύναι, подигнути, утврдити, начинити: кинію (Евр. 8, 2); землю: Кан. воскр.

- гл. 5 п. 3 ирм.; дрѣво: Сјед. 1 на Воздв.; цѣрковь: Ст. на блаж. св. П. и П.; приковати: плотию кодрѣженъ (Ант. 15 на В. четврт.); усадити, убости: копѣ (Служеб.).
- Бождѣлѣніе** < въздѣлѣніе п. ἐπιπόθησις, жарка жеља: II Кор. 7, 11.
- Бождѣлѣнный** < въздѣлѣнный 3. ἐπιποθητικός, пожељен: Филиб. 4, 1.
- Бождѣлѣти** < въздѣлѣти v. impf. -лѣю, -ши, ἐπιποθησαί, живо желети: Мат. 5, 28; 13, 17; Лук. 17, 22; Апок. 9, 6; жудети, чезнути за нечим: еже паче смысла кождѣлѣа еси мѣжески, жудео си за оним што је изнад разума (Конд. св. Павлу).
- Божденіе** < кожденіе п. ἠγεσία, вођење, вођество: Кан. Бож. п. 9 прип. 3.
- Божда** m. ἠγούμενος, војвода: из' теке ко изыдетъ кожда (Мат. 2, 6); ὄδηγός, вођ: горе камъ кожди мѣкпѣи (Мат. 23, 16. 24); χειραγωγός, руководилац: и ѡгласа икаше кожда (Дел. 13, 11).
- Бозатай** п. ἠγίσχος, возач: II Пар. 18, 33.
- Боз'благѣа** в. возз.
- Боз'благодать** в. возз.
- Бозблагодѣшествовати** < възблагодоушествовати v. impf. -ствѣю, -ши, охрабрити се: Прем. Сол. 18, 6.
- Бозблагословитисѣа** < възблагословитисѣа v. pf. -словаюсѣа, -вишисѣа, εὐλογηθήσασθε, прославити се, узвисити се: Дел. 3, 25.
- Бозвѣшти** < възвѣшти v. pf. возвѣш, возвѣшиши, ἀνανήσειν, отрезнити се, пробудити се, пренути се, доћи к себи: Син. у Нед. блуд. сина.
- Бозвраникъ**, -ый < -браньъ 3. κωλύεις, забрањен, спречен: Дел. 16, 6; ἐνεκοπτόμενος, задржан: Рим. 15, 22.
- Бозвраникъ** m. πρόμαχος, борац, бранич: κήγочетіа (Конд. св. кн. Лаз.).
- Бозвранити** v. pf. -браню, -ниши, κωλύειν, забранити: Марк. 9, 38; ἀνακόπτειν, спречити, сметати: Гал. 5, 7; I Сол. 2, 18.
- Бозвранѣти** < възвранѣти v. impf. -нѣю, -ши, διακωλύειν, забрањивати, закраћивати, задржавати, запречавати, сметати, стајати на путу: Мат. 3, 14; 19, 14; Дел. 8, 36; 24, 23; III Јов. 1, 10; I Кор. 14, 39.
- Бозвранный** < -вранныъ 3. part. praet. pass. сл. обл. од возврати, ὑπερμάχος, који се боріо за кога: козвранной козкодѣ, војвоткињи која се борила за нас (Конд. Благов.); храбар: козвранноид... застѣпанию твоимѣ (Конд. Обнов. хр. св. Георг.).
- Бозврати** < възврати v. impf. -ворю, -вориши, ὑπερμαχεῖν, борити се за кога: Конд. Благов.
- Бозвращати** < -вращати v. impf. -цаю, -ши, βομβάζειν, звечати, брујати, орити се: Ст. на лит. на св. арх. Мих.
- Бозвѣдити** < възвѣдити v. pf. -вѣжда, -диши, ἐγείρειν, пробудити: Мат. 8, 25; Марк. 4, 38.
- Бозвѣждати** v. impf. -ждаю, -ши, διεγείρειν, будити: II Петр. 3, 1; -сѣа, ἐξυπνίζειν, будити се: Дел. 16, 27.
- Бозводитѣлно** adv. ἀναγωγικῶς, друкчије речено, другим речима: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

- Возводити** v. impf. -вождѣ, -диши, αἴρειν, уносити, подизати: на неко очи мои козкожд (Степ. воскр. гл. 6 ант. 1).
- Возвраћати** v. impf. -цаю, -иши, ἀποδιδόναι, враћати: Лук. 19. 8; ὑποστρέφειν, повраћати, обраћати: въ землю (Мол. у Ч. погр. свешт.).
- Возврати** < възврѣшти v. impf. -вергѣ < врьгж, -жиши, ἐπιβρίπτειν, набацити, метнути, положити: козверзи на Гдѣ печаль твою (Пс. 54, 23); I Петр. 5, 7; прострети: рѣзы кола на жреца (Лук. 19, 35).
- Возвышати** < възвншати v. impf. -шаюса, -ишиса, μεταίρειν, у вис се подизати, у висини лебдети: ирафіи (Мол. на св. Лит. Злат.).
- Возврѣти** < възврѣти v. pf. -врю, -вриши, βράζειν, узаврети, ускупити; узварити: Јез. 24, 5.
- Возвѣдати** v. impf. -ваю, -иши, дувати (Микл.).
- Возвѣстити** m. μηνυτής, гласник, јављач: Ст. на Г. в. у Нед. мирон.
- Возвѣстити** v. pf. -шѣ, -стиши, ἀπαγγέλειν, објавити, известити: Мат. 2, 8; Марк. 5, 14; Лук. 7, 18; Јов. 4, 25 и др.; -са, ἀναγγέλειν, διαγγέλειν, δηλοῦν, јавити се, разгласити се: има моѣ по всей земли (Рим. 9, 17); известити се, дознати: козвѣстити ко ми ѿ васъ (I Кор. 1, 11).
- Возвѣщати** < възвѣщати v. impf. -цаю, -иши, διαγγέλειν, јављати, проповедати, оглашавати, учити некога, казивати: Лук. 9, 60; Дел. 4, 2 squ.; I Јов. 1, 2; I Кор. 2, 1 и др.; ἀναγγέ-
- λειν, признавати: Пс. 37, 19; καταγγέλειν, навештавати, казивати: Мол. у св. Лит. Вас.; Син. на Ускрс; -са, проповедати се, гласати се: Пс. 58, 1. 3; Рим. 1, 8.
- Возвѣсти** < възвѣсти v. pf. -вѣю, -иши, πνεῖν, духнути: вѣтрѣ (Мат. 7, 25. 27); βάλλειν, ударити, задувати: проткииъ емѣ вѣтрѣ вѣрѣиъ (Дел. 27, 14).
- Возглавити** v. pf. -главлю, -иши, ἀνακεφαλαίωσασθαι, скупити под једну главу, сабрати, укратко саставити: Еф. 1, 10.
- Возглави** < възглавиѣ n. προσκεφάλαιον, јастук, узглавље: Јез. 13. 20; I Цар. 19, 13; III Цар. 19, 6; II Јездр. 3, 8.
- Возглавница** f. προσκεφάλαιον, узглавље: Марк. 4, 38.
- Возглаголати** v. impf. -голю, -леши
1) λαλεῖν, говорити: не пицѣтеа какъ ни что козглаголете (Мат. 10, 19; Марк. 13, 11); 2) κατηγορεῖν, оптужити, окривити кога: да на него козглаголетъ (Мат. 12, 10; Марк. 3, 2; Лук. 11, 54).
- Возгласити** < възгласити v. pf. -гласѣ, -сиши, φωνεῖν, позвати, дозвати: мѣнца (Марк. 10, 49); заневати: пѣтеа (Мат. 26, 34. 74. 75; Марк. 14, 30. 68. 72; Лук. 22, 34. 60. 61; Јов. 13, 38; 18, 27); προσφωνεῖν, проговорити вишим гласом: Дел. 21, 40; 22, 2; κράζειν, повикати, ускликнути: Апок. 10, 3.
- Возглашати** v. impf. -шлаю, -иши, ἐπιφωνεῖν, кричати, викати: Лук. 16, 24; 23, 21. 46; φωνεῖν, звати: Дел. 10, 18; 12, 22; προσφωνεῖν, довикивати: Мат. 11, 16.

Возгладати < възгладати v. impf. -даю, -иши, ἐπιβλέπειν, посматрати: Пс. 141, 5.

Возгнѣтити v. pf. -гнѣциѣ, -тиши, ἀνάπτειν, запалити: во огнь, наложить ватру: Лук. 22, 55; Дел. 28, 2; вѣтвеннаго раченіа огнь возгнѣциши: Сл. на Г. в. на св. Параск.

Возгорѣтиса < възгорѣтнеса v. pf. -горюса, -ришиса, ἀνάπτουσαι запалити се: Лук. 12, 49; πίπτουσαι, упалити се, надути се, отеѣи: они же чахѣ его имѣща возгорѣтиса (Дел. 28, 6).

Возгрѣвати v. impf. -ваю, -иши, ἀναζωοποιεῖν, погревати, оживлявати, распиривати: даяъ Божій (II Тим. 1, 6).

Воздати v. pf. -дамъ, -даси, -дадутъ, ἀποδίδουαι, вратити, платити: воздасть тебѣ мѣѣ (Мат. 6, 4. 6. 18); испунити: клѣткъ твоѣ (Мат. 5, 33); воздати слово, дати одговор: I Пет. 4, 5; положить рачун: Лук. 16, 2; оправдати се: Дел. 19, 40; ἀντιποδοῦναι, вратити: мнѣ ѡмщениіе азъ воздамъ (Евр. 10, 30); ἀπονεμεῖν, одавати, указивати: честь (I Петр. 3, 7); ἀποτίνειν, наградити, платити: азъ воздамъ (Филим. 1, 19); в. хвалѣ, εὐχαριστοῦναι, захвалити: Мат. 15, 36; Марк. 8, 6; Лук. 18, 11; Јов. 6, 11 sq.; -са, ἀνταποδοῦναι, вратити се: воздасть же ти са къ кокрешеніе праведныхъ (Лук. 14, 14; Рим. 11, 35).

Воздааніе < въздааніе п. ἀνταπόδομα, ἀνταπόδοσις, плата: ѡ Господа прійметъ воздааніе достолніа (Кол. 3, 24); osveta: воздааніемъ воздасть намъ за всѣ

сѣла (I Мојс. 50, 15); простре рѣкѣ кою на коздааніе: Пс. 54, 21; накнада, награда: коздаждъ коздааніе ихъ имъ (Пс. 27, 4); богатое в. ко шкителѣхъ стѣхъ ткоихъ: Мол. у Ч. погреб. свеш.; Мол. у св. Лит. Вас.

Воздати < въздати v. impf. -даю, -иши, ἀποδίδουαι, враѣати: взавиѣ родителемъ (I Тим. 5, 4); в. скидѣтисытко, сведочити: Дел. 4, 33; в. хвалѣ, захваливати: Лук. 17, 16; ἀνταποδοῦναι: сѣла возъ клѣгѣа, враѣати зло за добро (Пс. 37, 21); сѣа за сѣа: Рим. 12, 17.

Воздвиженіе < -двигнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, ἐγεῖραι, подигнути: I Мојс. 14, 22; Марк. 1, 31; козавиже рогъ спасеніа намъ, показа нам узрок спасења: Лук. 1, 69; произвести: ѡ каменіа гегѣ чѣда Явряамѣ (Мат. 3, 9); обновити: и тремъ днми козавиженѣ ю (Јов. 2, 19); васкрснути: Хѣти изъ мѣртвѣхъ (Рим. 8, 11); I Петр. 1, 21; узвисити: Дѣла къ царѣ (Дел. 13, 22); ἐπαίρειν, подиѣи: нѣкѣа жена глѣкъ ѡ народа (Лук. 11, 27); ἀναστήσειν, подигнути: пророка камиѣ козавиженѣтъ Гѣъ Богъ (Дел. 3, 22; 7, 37); αἶρειν, подигнути: кѣтриа (Дел. 27, 13); глѣкъ: Пс. 82, 3; дшѣ: Пс. 24, 1.

Воздвиженіе п. ἀνύψωσις, ἑπαραις, уздизање: К. четнаго крита, велики Господњи празник, уставленъ за усмену на знаменити догаѣа у Цркви Христовој када је Крст Христов пронаѣен (313) и повраѣен из ропства перзијског (614), те је уздизан увис да би Га сви могли видети и клањати Му

се. Назива се и кимірноє возакызаніє зато што су, заједно са овим Крстом, почели подизати крстове свуда на храмовима и гробовима хришћанским (*Дјач.*).

Возакызати v. *impf.* -заяу, -иши, ὑψοῦν, подизати, узбуркати: житейскоє море (Кан. у Нед. сир. п. 6 ирм.).

Воздржннкъ < въздръжннкъ m. ἐγκρατεύτος, уздржљивац, који уме да влада собом, испосник: Мол. у св. Лит. Злат.

Воздѣлати v. *impf.* -лаю, -иши, γεωργεῖν, обрађивати: Конд. св. Георг.

Воздѣніє n. ἔκτασις, уздизање, ширење: рѣкѣ (Ст. по полиј. гл. 8 на Обр. Госп.).

Воздѣти v. *pf.* -дѣю и воздѣждѣ (-дѣждѣ), -дѣиши и воздѣждѣиши (-дѣждиши) 1) αἶραίν, ἐπαίραίν, подигнути, прострети: рѣки (Пс. 43, 21; 63, 5; 133, 3); I Тим. 2, 8; рѣкѣ твою... воздѣжи: Сл. на IX часу уочи Богој.; 2) ἐκτείνεσθαι, ширити: егда же югтаркѣишиа, воздѣждиши рѣцѣ твој (Јов. 21, 18); 3) ἐκπετανύναи, пружати: вѣкъ днѣвъ воздѣхѣ рѣцѣ мой (Рим. 10, 21).

Воздѣканіє < -дѣканиє n. ἔπαρσις, подизање: рѣкѣ мою (Пс. 140, 2).

Возжадати v. *impf.* -жаждѣ, -ждиши, διψᾶν, жеђовати, бити жедан: Пс. 62, 2; -са, ожеднети: Мат. 25, 35. 42.

Возжелати v. *impf.* -лаю, -иши, ἐπιθυμεῖν, пожелети, заискати: Дел. 20, 33; Сл. сјед. св. Георг.

Возжелѣнный 3. ἐπιθυμητής, који жели, тежи за нечим; љубавник, пријатељ: Пс. 18, 11; по-

теубѣтатос, веома пријатан, жељени: Ст. В. суб. I ст. 60.

Возжелѣти v. *impf.* -желю, -лиши, ἐπιθυμεῖν, желети, чезнути за нечим: Лук. 22, 15; II Кор. 9, 14; Сл. на хвал. на Благов.

Возжиши < възжешти v. *pf.* -жигѣ, -жежиши, ἐμπυρίζεσθαι, ужећи, упалити: огнемъ икатило твоє (Пс. 73, 7).

Возживати v. *impf.* -живаю, -иши, ἀνάπτειν, распальивати, потпальивати: Кан. Андр. крит. п. 8 т. 1.

Воззваніє n. ἀνάκλησις, позивање натраг, враћање: Мол. 5 после прич.; Ак. Бог. ик. 1.

Воззвати v. *pf.* -зовѣ, -виши, καλεῖν, дозвати: II Мојс. 33, 19; Мат. 2, 15; κράζειν, викати: глаголюмъ моимъ ко Глѣбъ воззвахѣ (Пс. 3, 5); Пс. 140, 1; Дел. 23, 6; ἀνακράζειν, повикати: Марк. 1, 23.

Воззрѣти < въззрѣти v. *pf.* -зрю, -зриши, βλέπειν, погледати на некога: на жеиѣ (Мат. 5, 28); ἐμβλέπειν, упрети очи у нешто, посмотрити: на птицы (Мат. 6, 26); ἀναβλέπειν, горе погледати: на небо (Мат. 14, 19; Марк. 6, 41; 7, 34; Лук. 9, 16); περιβλέπειν, унаоколо погледати: воззрѣхѣ на нихѣ со гнѣвомъ (Марк. 3, 5); ἀτενίζειν, оштро погледати: Дел. 23, 1; ἐπιβλέπειν, обазрети се на некога: на полкъ египетскій (II Мојс. 14, 24).

Возименовати v. *impf.* -именѣю, -иши, ὀνομάζειν, именовати, назвати наденути име: что же возименѣю тѣ (Сјед. воскр. гл. 3 богор.).

Возимѣти v. *pf.* -имѣю, -иши, ποιεῖν, имати: нѣждѣ (Јуд. 1, 3).

Возлежаніє п. κλίσια, лежање, сеђе-
ње за столом, пировање (*Дјач.*).

Возлежати v. impf. -лежѣ, жиши, συνανακεισθαι, лежати, седети за столом: ю оубѣмнадцате оученикома (Мат. 26, 20); на лонѣ Иисусовѣ: Јов. 13, 23.

Возлежи v. pf. -лажѣ, -лажиши, ἀνακλίνειν, ἀναπίπτειν, лежи, сести за софру: ю йвряаюмѣ (Мат. 8, 11); минѣвѣ возлази: Лук. 17, 7.

Возлежати v. pf. -лѣжѣ, -лежиши, ἀναβαίνειν, попети се: на игодичинѣ (Лук. 19, 4).

Возмездіє < възмѣздіє п. ἀντιμισθία, награда, плата: Ст. на хвал. св. П. и П.; Ст. на Г. в. св. Пант.; освѣта: Рим. 1, 27.

Возметати v. impf. -метая, -иши, ἐκρίπτειν, разметати: егоже возметаетѣ вѣтрѣ (Пс. 1, 4); βάλλειν, бацати: прахѣ на воздѣхѣ (Дел. 22, 23); возметаемѣ вѣтры, ἀνεμίζμενος, кога ветрови размеху: колненіє мориковѣ (Јак. 1, 6).

Возмѣтати v. pf. -мню, -мниши, ἤγειρομαι, мислити, сматрати, држати: Јевр. 10, 29; Филиб. 2, 25; -са, дожеу, мислити: возмнитѣ иджеѣ приносити Богѣ (Јов. 16, 2); лѣтѣргнати: Ном. пр. 122; намислити, одлучити: Син. у I Нед. В. п.

Возмогати < възмогати v. impf. -гаю, -иши, ἐνδυναμοῦσθαι, снажити, јачати: возмогайте во Гѣѣ (Еф. 6, 10); δύνασθαι, покорити: по дѣйтѣвѣ еже возмогати емѣ (Филиб. 3, 21).

Возмоши < -мошти v. pf. -могѣ, -жиши, δύνασθαι, моћи: не возмогоша его ицѣлнати (Мат. 17, 16); ἐνδυναμοῦσθαι, ојачати: по возможе вѣрою (Рим. 4, 20); опо-

равити се, оздравити: возмогоша ѿ немоши (Јевр. 11, 34); ἰσχύειν, јак, снажан бити, моћи: не возмоготѣ единаго часа побѣѣти ю мною (Мат. 26, 40); надвладати: и не возмогоша (Апок. 12, 8); ἐξισχύειν, моћи: да возможете раздѣлѣти (Еф. 3, 18).

Возмѣтити < -мжити v. pf. -мѣщѣ < -мжитѣ, -тиши, ταρασσειν, узмутити, смутити, узбунити: Пс. 87, 17; 88, 10; Дел. 15, 24; -са: Јов. 5, 7 sq.; Дел. 21, 31.

Возмѣщати < -мжитати v. impf. -щяю, -иши, ταρασσειν, узмућивати, мутити: кодѣ (Јов. 5, 4); ἐκταρασσειν, бунити: градѣ нашѣ (Дел. 16, 20).

Возмѣщеніє < -мжитеніє п. 1) σάλος, таласање, љуљање морских валова: шѣма морикаго и возмѣщеніа (Лук. 21, 25); 2) таракхѣ, мућење, узмућивање: коды (Јов. 5, 4). коды саже

Возмѣритиса v. pf. -мѣрюса, -ришиса, ἀντιμετρηθήσθαι, одмерити се, вратити се: возмѣритѣ камѣ (Мат. 7, 2; Марк. 4, 24; Лук. 6, 38).

Возмѣстиса v. pf. -тѣса, -тишиса, тарѣтѣсѣсѣ, потрести се, узнемирити се, препастити се, узрујати се, смутити се: Ч. погреб. свѣшт. ик. 21.

Возниавидѣти v. impf. -виждѣ, -диши, μισεῖν, мрзети: врага (Мат. 5, 43); Еф. 5, 29 и др.; Ст. на хвал. у Нед. мит. и фар.

Вознистовитиса v. pf. -ваюса, -вишиса, ἀρβυρομαγεῖν, разбеснити се, распалити се: на жнѣ кою мѣжикѣ (Ном. пр. 41).

Вознищкати < възнищкѣвати v. pf. -нищкѣю, -иши, λογιζέσθαι, по-

- мислити, претпоставити: въззаконіе (Пс. 49, 21); да не какъ кто вознепцѣтъ ѡ мнѣ паче, да не би ко помисли за мене више. (II Кор. 12, 6); -са, δοχεῖν, држати се за нешто, показати се као неко: законопрѣтѣпнѣ (Син. на В. четврт.).
- Вознесеніе** п. 1) ἔπαρσις, занос, одушевлєне: хвалѣны (Иез. 24, 25); 2) ὑψωσις, узношење: Ст. на Г. в. 2 на Возн.; 3) ἀνάληψις, вазнесеніе: Ст. на Г. в. 1 на Возн.
- Вознести** v. pf. -нисѣ, -сеши, ὑψοῦν, узвисити, уздићи: и вознеси смиренныа (Лук. 1, 52); ἀνάγειν, донети: вознесигоа его ко Іѣсусу (Лук. 2, 22); αἶρεῖν, подићи: гласъ (Лук. 17, 13); ἀνευέχεῖν, принети: Іаака сына Іакобо на жертвенникъ (Як. 2, 21); -са, ὑψοθῆναι, узвисити се, подићи се, погордити се: вознесѣ же са, смирихса и изнемогохъ (Пс. 87, 16); иже ко вознесигоа смирихса: Мат. 23, 12; Лук. 10, 15; 14, 11; 18, 14; ἀναλαμβάνεσθαι узнети се, узети се: на небо (Марк. 16, 19); Јов. 3, 14; 12, 34; I Тим. 3, 16; Дел. 1, 11; ἀνυψοῦν, узвисити се: Сл. на Г. в. на Возн.
- Вознекиѣти** < -никнѣти v. pf. -никнѣ, -ниши, ἀνανήψεῖν, ослободити се, ископати се: ѿ дѣволикѣа грѣти (II Тим. 2, 26).
- Возница** f. ἀρματηλάτης, кочијаш: II Мак. 9, 4.
- Возновлѣти** v. impf. -влѣю, -иши, ἀνακαινίζεῖν, обновлѣти: людѣ твой чрезъ кѣпѣль пакирожденіа (Мол. у Хирот. презв.).
- Возносити** v. impf. -ношѣ, -сиши, ἀναφέρειν, узносити, приносити: жертвы дѣховны (I Петр. 2, 5); в. рога, гордити се: Пс. 74, 5; -са, 1) ὑψοθῆναι, узносити се, гордити се: вознесахса смирихса (Лук. 14, 11; 18, 14); 2) μεταωρίζεσθαι, бринути се: въ нещитѣ, что пѣте или что пѣете, и не вознесигоа (Лук. 12, 29).
- Возносливѣ** 3. τετοφωμένος, горд, надувен: II Тим. 3, 3.
- Возношати** < възношатиса v. impf. -шаюса, -ишиса, ἀναφέρειν, узносити се: Лук. 24, 51.
- Возношніе** п. 1) ὑψωμα, узношење, уздизање, надменост, надутост: II Кор. 10, 5; 2) ὑψωσις, славлєне, величање: возношніа Бжїа къ гортани ихъ (Пс. 149, 6); 3) ἀναφορά, бескрвна жертва: Служ.
- Возопити** < възопити v. pf. -пію, -піши, κράζειν, завапити: Мат. 8, 29; κραυγάζειν, закричати: Јов. 18, 40; ἀναβοάειν, кликнути, завикнути од бола: Мат. 27, 46; φωνηθῆναι, повикати: Апок. 14, 18.
- Возпрославити** v. pf. -славлю, -виши, ἀντιδοξάζειν, прославити: Мол. ант. 2 на св. Лит.
- Возрастѣти** v. impf. -стаю, -иши, 1) ἀναβαίνειν, дизати се, високо нарасти: егда вѣкѣано кѣдетъ, возрастѣтъ (Марк. 4, 32); 2) αὐξάνεσθαι, напредовати: въ раздѣлѣ Божїи (Кол. 1, 10).
- Возрасти** v. pf. -растѣ, -растиши, αὐξάνεσθαι, израсти, нарасти: Мат. 13, 32; συμφέειν, узрасти: терніе (Лук. 8, 7).
- Возрастити** v. pf. -рациѣ, -стиши, αὐξάνειν, умножити: дѣши дѣровнїа: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

- Возрагъ** < възраст м. ἡλικία, висина, узраст, раст: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; **возрагомъ малъ кѣ**: Лук. 19, 3; **век (човечји)**: **имъ** **возрагъ** **иматъ**, сам је одстао, у зрелим годинама (Јов. 9, 21. 23).
- Возрацати** v. impf. -цаю, -иши, ἀξάνειν, давати снагу да расте: **возрацалъ Богъ** (I Кор. 3, 7); **неговати**, **снажити**: **коперметъ**, **возрацатъ**. . (Степ. васкр. гл. 6 ант. 1).
- Возрацине** п. 1) ἀξησις, умножење: **докродѣтени** (Мол. 6 св. В. В. пред прич.); 2) ἀνάστημα, узраст, раст: Еф. 4, 16; Кол. 2. 19.
- Возриновенъ** < възриновенъ з. ὠσμένος, отиснут, одгурнут, срушен; **трошан (Влашић)**; **испроваљиван (Данич.)**: **оплотъ** (Пс. 61, 4).
- Возрождение** п. ἀναγέννησις, друго рођење, пропорођење, обновљење живота: Ст. 2 на хвал. на Обрез. Госп.
- Возсіати** < възснати v. impf. -аю, -аши, ἀνατέλλειν, засветлити: Мат. 4, 16; **дати да нешто изиђе**, **изникне**, **засија**: **возіа** **міроки** **кѣтъ** **раздма**: **въ** **немъ** **ко** . . . ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ τῆς γνώσεως, ἐν αὐτῇ . . . = **даде да засија свету светлост разума**, **у којој (светлости) се учаху** . . . (Троп. Бож.); λάμπειν, засветлити **засијати**, **заблисгати**: Дел. 12, 7; II Кор. 4, 6; Троп. Преобр.
- Возскакати** v. impf. -скачѣ, -скачши, ἐξάλλεσθαι, **искакати**, **јурити**: Свјет. на Лаз. суб.
- Возскомаѣти** v. pf. -ѣю, -иши, γρῦζειν, **писнути**: **азыкомъ** (Ис. Нав. 10, 21).
- Возслѣдовати** v. impf. -дѣю, -иши, ἀκολουθεῖν, **ићи за ким**, **следити**: **стопамъ** (Свјет. на св. Андр. Првозв.).
- Возставлати** v. impf. -вляю, -иши, ἀνίστημι, **подизати**: Стат. на В. суб. I ст. 4.
- Возсылати** v. impf. -ляю, -иши, ἀναπέμπειν, **горе слати**, **уносити**: **слакѣ** (Возглас).
- Возшидѣ**, -ши, -ши; -шиѣ з. part. praes. act. I nom. и сл. обл. од **взыти**, ὁ ἀναβάς, **који се попео**: Еф. 4, 10; **узнео**: **на небиа**: Симв. в.
- Возшѣмѣти** v. pf. -шѣмляю, -миши, θροεῖν, **пустити глас**, **загрмити**, **забрујати**: **органикал пѣиъ** (Кан. Дух. п. 7 ирм.); **врази** **ткои** **возшѣмѣша**, ἤχησαν (Пс. 82, 2).
- Возъ** < **возъ** праер. ἀντί, **за**, **уместо**: **коз'** **благѣа**, ἀντί ἀγαθῶν, **за добра**, **уместо добра**: **коздаши** **ми** **лѣкѣаа** **коз'** **благѣа** (Пс. 34, 12); **коз'** **благодать**, ἀντί χάριτος **за благодат**: **мы** **ки** **прѣахомъ** **и** **благодать** **коз'** **благодать** (Јов. 1, 16) т. ј. **ми сви примисмо благодат (Божју) за благодат (Христову)**, **или**: **благодат јеванђелску** **уместо благодати законске (Дјач.)**.
- Возвразитисѣ** < възвразитисѣ v. pf. -жѣсѣ, -зишисѣ, ἀναμορφώσασθαι, **примити облик**: **дрекнею докромтоу** **козвразитисѣа**, **да ми се успостави стара лепота** (Троп. непор.).
- Вой** м. στρατεύμα, **војска**, **војник**: **и** **поглавъ** **кѣа** **икоа** (Мат. 22, 7);

- Лук. 23, 11; στρατιά, чета: множество кѡи небесныхъ (Лук. 2, 13).
- Воинъ** м. στρατιώτης, војник: Мат. 8, 9; Марк. 15, 16 и др.; Сл. на Г. в. на св. Георг.
- Воистиннѧ** adv. ἀληθῶς, μὴν, заиста, зајамачно: Мат. 14, 33; Јевр. 6, 14 и др.
- Воинъ**, -ный 3. ἐκούσιος, 1) вољан, добровољан, хотимичан: γράχъ (Мол. пред Прич.); 2) обилан: дождь воинъ ѡбдчиши Боже достолнѡ твоѧмъ = дажд обилан (или: дажд по вољи Твојој, а не у обычно време) пролиѡеши Боже на наслеђе Твоје (Пс. 67, 10).
- Воинѡвъ** м. θελητής, ѡубитель: милости (Мих. 7, 18; Кан. Бог. п. 7 г. 2).
- Воинѡ** v. impf. волю, -лиши, βούλεσθαι, желети, хтети: Мат. 11, 27; Лук. 22, 42.
- Вокохъцищный** < вѡкохъцищъ 3. λυκοσπάς, уграбљен од вука: Ч. Испов.
- Воина** < вѡна f. κόμα, вал, талас: Мат. 8, 24; Марк. 4, 37 и др.
- Воина** < вѡна f. ζριον, вуна: Јевр. 9, 19.
- Воинѡни** < вѡинѡниѡ п. τὸ κλύδων, ударање валова, таласање: кодоѡ (Лук. 8, 24); моркоѡ: Јак. 1, 6.
- Воинѡнѡ** < вѡинѡнѡ 3. λίνος ланен, вунен: риза (Јез. 44, 17).
- Воухвоанѡ** < вѡухвоанѡ п. 1) μαγεία, чаролије, маѡије: Ном. пр. 14; 2) φαρμακεία, врачање, чарање: Дел. 8, 11; Апок. 9, 21; 18, 23.
- Воухвоати** < вѡухвоати v. impf. -хвѡю, -ши, μαγεύειν, μαγτεύεσθαι, чарати, врачати: V Мојс. 17, 10; Дел. 8, 9; 16, 16; Ном. ст. 15—17.
- Воухвоначалникѡ** < вѡухвоначалникѡ м. παντάρχηс, поглавар врача: Син. у I Нед. В. п.
- Воухвѡ** < вѡухвѡ м. μάγος, мудрац: колѡки ѡ когтѡкъ (Мат. 2, 1. 7. 16); врачар: Дел. 13, 6. 8; Ном. ст. 15. МАГ
- Воучѡцѡ** < вѡуѡцѡ м. τρίβολος, бодлика, чичак, чкаль: Јевр. 6, 8; Ст. на Г. в. у Нед. сир.; Стат. В. суб. III ст. 143.
- Воунѡти** < вѡунѡти v. impf. -зю, < вѡунѡ -зиши, βάλλειν, уложити, заденути: ножъ въ ножницѡ (Јов. 18, 11).
- Воунѡти** < вѡунѡти v. pf. -нѡ, -ниши, περιτιθέναι, натаѡи: конзе на трогтъ (Мат. 27, 48; Јов. 19, 29); πηγγύναи, забити: гѡвѡзѡѡ (Ст. на Г. в. у Нед. Том.).
- Воунѡмѡ** imp. 1 л. pl. од вѡунѡти.
- Воунѡ** < вѡунѡ adv. ἔξω, ван, напоље: из града (Мат. 21, 17; Марк. 11, 19; Лук. 4, 29).
- Воунѡ** adv. (въ нѡ, къ него) у нѡ, у него; воунѡже (въ нѡже, къ негоже) у који: воунѡже же чагъ (Мат. 24, 44).
- Воунѡ** < воунѡ f. δομή, мирис: I Мојс. 8, 21; Јов. 12, 3; II Кор. 2, 14. 16; ко коню вѡгобханѡ: Мол. кад.; ἄρωμα, мирисава трава: Троп. на В. пет.
- Воунѡти** < вѡунѡти v. impf. воунѡю, -пѡиши, в. возоунѡти: гласъ воунѡцагѡ въ пѡстыни (Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; Јов. Јов. 1, 23).
- Воунѡтитисѡ** < вѡунѡтитисѡ v. pf. воунѡщѡсѡ, -тишисѡ, σαρκοῦσθαι, воунѡтити се, примити на себе тело: Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; Сјед. воскр. 2 гл. 7 и др.

Воплощати < въплъштати v. impf. -щю, -ши, σαρκοδοῦσαι, примати на себе тело: Богор. воскр. 2 гл. 4.

Воплощеніе < въплъштение п. σαρκώσις, ваплоћење, примање на себе тела човечјег: Хрїстоко (Ст. на Г. в. 3 у Нед. праот.; Сл. на блаж. св. архѣ. Стеф.

Вопль < въплъ м. ἔδωρος, јаук, јаукање: плачь и рыданіе и вопль (Мат. 2, 18); κραυγή, вапај, вика: и вопль мой къ тебѣ да прїидеть (Пс. 101, 2); Мат. 25, 6; Апок. 21, 4; ѿ рыданїа вопла: Сјед. воскр. 2 гл. 4.

Вопреки < въпрѣвъ adv. ἐπ' εὐρους, попреко: написавъ непокѣдимое орджїе (Кан. на Воздв. ч. к. п. 1 ирм.); к. глаголати, ἀντιλέγειν, противуречити: Дел. 13, 45.

Вопросити < въпросити v. pf. -прошѣ, -сиши, ἐπερωτᾶν, ἐρωτᾶν, запита-ти: Мат. 12, 10 и др.

Вопросъ < въпросъ, м. ἐρώτημα, питање (Микл.).

Вопрошати < въпрошати v. impf. -шаю, -ши, питати: Мат. 2, 4 и др.

Вопрошеніе < въпрошеніе п. 1) ζήτημα, питање: Дел. 15, 2.; трикратнымъ вопрошенїемъ: Сл. на Г. в. на св. П. и П.; 2) ἐπερωτήματα, чезнуће, допуштење; обећање (Вук): ѡбѣсти благи копрошенїе оу Бога, обећање добре савести Богу (1 Петр. 3, 21).

Вопрошенъ 3. part. praet. pass. од вопросити, ἐπερωτηθεὶς, запитан: Лук. 17, 20.

Вопрошъ, -шша (м. вопросивъ, -ша) part. praet. act. I од вопросити, ἐπερωτήσας, запитавши: Дел. 23, 34.

Ворожвита < вражьвита м. μάγος, врач, чаробѣак (Микл.); врачар: Уч. изв.

Воронъ рус., уместо вранъ 3. а) μέλας, вран, црн: конь (Апок. 6, 5); б) м. κόραξ, врана (Микл.).

Воскликновеніе < възкликновеніе п. ἀλαλαγμός, клицање, громко певање уз разне музикалне инструменте: Въздѣ Богъ ко воскликновенїи: Пс. 46, 6; Сл. на стих. на Возн.; вѣжени людїе кѣдѣции воскликновенїе т. ј. који хвале, славе Бога: Пс. 88, 16.

Восклицианіе < възклицианіе п. в. воскликновенїе: Пс. 32, 3; 43, 13; 150, 5.

Восклонитисѧ < възклонитисѧ v. pf. -клонюсѧ, -нишисѧ, 1) ἀνακύπτειν, подићи се, исправити се: Лук. 13, 11; 21, 28; Јов. 8, 7. 10; 2) ἀνακλίνειν, лећи, почивати: Сл. на хвал. на Срет.

Восколей м. κηροχύτης, врачар који лије восак: Ном. пр. 13.

Воскомастихъ м. κηρομαστίχη, једна смеса, која се састоји из пчелинега воска, мастиха (смоле са разних дрвета која расту на истоку), затим истуцаног мрамора и других мирисавих ствари. Том смесом, растопљеном на ватри, заливају се, при освећењу храма, углови часне трапезе, или се обливају св. мошти које се ушивају у антиминс: Арх. чин. у Ч. осв. ант. (Сл. Жив., 618—619 и Срп. Сион 1891 бр. 42).

Воскресніе < възкрѣсеніе п. ἀνάστασις, васкрсење (самога себе): ѿгъ Хрѣтоко (Дел. 2, 31; 1 Петр. 1, 3).

Воскресити < **вѣскрѣсѣти** v. trans. воскресѣ, -сиши, ἐγείρειν, ἀνιστά-
vai, ускрснути другога, подићи
другога из мртвих: воскресѣ его
азъ къ послѣдній день (Јов. 6,
40. 44. 50); егоже воскресѣ ѿ мер-
твыхъ: Јов. 12, 1. 9. 17; Дел.
2, 24 sq; I Сол. 1, 10.

Воскреснѣти < **вѣскрѣснѣти** v. intrans.
-снѣ, -снши, ἐγείρωσθαι, ἀνιστάσθαι,
ускрснути, подићи самога себе
из мртвих: Пс. 7, 7; 9, 20; Мат.
14, 2; Марк. 9, 9; Лук. 8, 55;
Јов. 20, 9; I Сол. 4, 14 и
др.; Хѣтосъ воскресѣ изъ мертвыхъ
(Троп. Ускр.); воскресый и вос-
кресый part. praet. act. I сл. обл.,
ἐγερθεῖς, који је васкрсао: Рим.
8, 34; II Кор. 5, 15.

Воскрѣшати < **вѣскрѣшати** v. impf.
-шаю, -ши, ἐγείρειν, васкрсавати,
дизати некога из мртвих: мер-
твымъ воскресайте (Мат. 10, 8);
Јов. 5, 21.

Воскрѣшеніе < **вѣскрѣшеніе** n. verb.
subst. од воскресити, ἀνάστασις,
васкрсење другога из мртвих:
Лук. 14, 14; Јов. 5, 29; 11, 24.
25. У тропару на Лазареву
суботу стоји: **общее воскресеніе**,
а требало би: **общее воскресеніе**
(Жив.).

Воскрѣліе < **вѣскрѣліе** n. **крѣстедов**,
реса на хальни старих Јевреја:
IV Мојс. 15, 38; руб, skut од
хальне: Мат. 9, 20; 23, 5;
Марк. 6, 56.

Воскрѣлатиса < **вѣскрѣлатиса** v.
impf. -лаюса, -лишиса, птероѡν,
окрилатити се, усхиѣвати се:
божитвеннымъ раченіемъ (Степ.
гл. 5 ант. 1).

Вослѣдователь < **вѣслѣдователь** m.
ἀκλόουδος, пратилац, приврже-

ник, ученик: церкви (Конд. св.
Андр. Перв.).

Воспритиса < **вѣспритиса** v. pf.
-прюса, -ришиса, ἀναπτεροῦν, уз-
нети, подигнути: Ст. на Г. в.
у IV Нед. В. п.

Воспрѣати v. impf. -прѣаю, -аши,
птероѡν, дати некоме крила, убр-
зати, узнети, узвисити ум: вос-
прѣлетъ, возрѣаитъ, оустролетъ
горѣ (Степ. гл. 6 ант. 1. Сл.).

Восписовати < **вѣсписовати** v. impf.
-сѣю, сѣши, ἀναγράφειν, припи-
сивати, одавати; благодарствен-
ная **кописиѣмъ** ти раби твои Бѣ
(Конд. Благов.).

Воспитати < **вѣспитати** v. impf.
-таю, -иши, τρέφειν, хранити:
манныю (Ст. на В. суб. III ст.
137); неговати, одгајати: **иѣѣ**
къ сына (Дел. 7, 21); в. чѣда,
технотрофеѣν, воспитати децу; I
Тим. 5, 10.

Восплѣскати < **вѣсплѣскати** v. impf.
-плѣщѣ, -щѣши, κροτέειν, заплѣс-
скати: Сл. на хвал. на св. Три
Јер.; рѣками: Пс. 46, 1; Кан.
Благов. п. 7 ирм.

Воспріемникъ < **вѣспрїемникъ** m.
ἀνάδοχος, 1) крштени кум; 2)
венчани кум; 3) кум при по-
стрижењу у монаштво (Треб.).

Воспріемати v. impf. -пріемляю, -ем-
лиши, ἀπέχειν, узимати, примати:
издѣскою (Мат. 6, 2. 5. 16);
воспріемляющъ, -ий 3. part. praes.
act., ἀπολαμβάνομενος, који при-
ма: I Тим. 6, 2.

Воспріати < **вѣспрїати** v. pf. -прі-
имѣ, -пріимши, λαμβάνειν, ἀπο-
λαμβάνειν, узети, примити: кы-
нокленіе (Гал. 4, 5), **клагѣа** (Лук.
16, 25); **окѣтъ** **воспріаша**, саве-
товаше се: Мат. 22, 15; **прос-**

- λαμβάνειν, на себе узети: плотію ко $\bar{\omega}$ теке воспріагоу (Богор. воскр. гл. 3).
- Воспріати** < възпріатиє ц. προσλήψις, примање, наследство: и из неа прошедый съ воспріатиємъ, с примањем Божанске природе (Догм. гл. 8); διαδοχῆ, потомство, настављање: къ воспріатию рода чловѣча (Мол. у Ч. обруч.); ἀβλαυσίς, уживање: вѣгочадіа воспріатию (Ч. венч.).
- Воспросити** < възпросити v. импрф. -прошѣ, -шиши, ἐπαίτεῖν, просити, просячати: Ис. 108, 10.
- Воспраниѣти** < възпраниѣти v. рф. -пранѣ, -ниши, ἀνανήψειν отрезнити се, пренути се, тргнути се: но воспрани зовѣщи (Троп. на В. пон.).
- Воспрататиса** < възпрататиса v. импрф. -таюса, -ишиса, ἐπαποδύομαι, оружати се: Син. у Нед. М. и ф.
- Воспѣшати** < възпоуштати v. импрф. -шаю, -шиши, ἀναπέμψειν, испуштати, издавати, узносити, подизати: Око сердца моего воспѣшаю къ тебѣ, вѣщице (Причаст. гл. 6).
- Воспѣвати** v. импрф. -ваю, -иши, ᾄδειν, певати: Еф. 5, 19.
- Воспѣнати** < възпѣнати v. импрф. -наю, -иши, ἐπαφρίζειν, запенушити се, пенити се: Јуд. 1, 13.
- Воспѣти** v. импрф. -пою, -поиши, 1) ὕμνεῖν, отпојати: Мат. 26, 30; 2) ψάλλειν, молити се: дѣхомъ и оумомъ (I Кор. 14, 15); опевати, прославити: воспоимъ Марию дѣвѣ (Догм. гл. 1).
- Воспатитиса** < възпатитиса v. рф. воспашѣса, -тишиса, ἀναχαιτίζειν, преврнути се: кода (Син. у VI Нед. по Пасци).
- Воспашати** < възпаштати v. импрф. -пашаю, -пашаши, ἐμποδίζειν, спречавати, заустављати, натраг враћати, потискивати: грѣѣ (Сл. на VI часу уочи Богој.).
- Воставити** v. рф. воставаю, -виши, διατίσταμαι, подигнути: Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.
- Востаниѣ** < възстаніє п. ἔγερσις, устајање, васкрсење. Кан. Пасхе п. 9 ирм.
- Вострзати** < възтрзати v. импрф. -трзаю, -зашиши, τίλλειν, кидати, тргати: класы (Мат. 12, 1; Марк. 2, 23).
- Восторгати** < възтръгати v. импрф. -гаю, -иши, συλλέγειν, чупати: плевелы (Мат. 13, 29); τέλλειν, тргати: класы (Лук. 6, 1); -са, ἐκρίζουσθαι, ишчупати се: Лук. 17, 6.
- Восторгниѣти** < възтръгниѣти v. рф. -торгниѣ, -гниши, истргнути, ишчупати: Мол. у Ч. Кршт.
- Восточіе** < възтоучіє п. ἀνατολή, исток: Јер. 25, 25.
- Восточный** < възтоучный 3. ἀνατολικός, источни; восточны, ἀνατολικά, стихире, које се налазе у октоиху после воскресних стихира на Гдѣи воззвахъ, а саставио их је цариградски патријарх Анатолије († 458), по коме су у словенским цркв. књигама погрешно назване *восточне* уместо *Анатолијеве*, јер ἀνατολικά не долази од ἀνατολή, исток, него од Ἀνατόλιος (Митр. — Мирк. I, 243).
- Вострепѣти** v. рф. -пѣшѣ, -пѣшиши, τρέμειν, задрхтати: Кан. анг. хран. п. 8 т. 2; кратнициы адвѣи: Сјед. воскр. гл. 1.

Востагнѣти < вѣстагнѣти v. pf. -тагнѣ, -гниши, *ἀφρειν*, стегнути, стиснути, обуздати: члѣвѣти (Пс. 31, 9); извѣсти: ладѣю, юже востагнѣ . . (Дел. 27, 17).

Востазовати < вѣстазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, *ἀνακρίνειν*, испитивати: I Кор. 9, 3; судити: I Кор. 4, 4; -са, посматрати се, разгледати се: I Кор. 2, 15.

Восхитити < вѣсхитити v. pf. -хитѣ, -тиши, *ἀρπάζειν*, уграбити, отети: ницаго (Пс. 9, 30); ѿ рѣки Отца могоу (Јов. 10, 29) узети: вѣсхитѣни вѣдѣмъ на облацѣхъ (I Сол. 4, 17); *συναρπάζειν*, ухватити: Дел. 6, 12; -са отети се, одбити се: ѿ гонцевъ (Ч. погреб. свешт. кн. 22).

Восхитѣти < вѣсхитѣти v. impf. -цаю, -иши, *ἀρπάζειν*, грабити, отимати, красти: вѣкланноу (Мат. 13, 19); *συναρπάζειν*, одвлечити, вадити: ѿ огна (Јуд. 1, 23).

Восхитѣнїе < вѣсхитѣнїе, п. *ἀρπαγή*, отмица, грабеж, отимачина: на вѣсхитѣнїе не желайте (Пс. 61, 11); не вѣсхитѣнїемъ нещика (није сматрао отимањем) быти равенъ Богѣ (Филиб. 2, 6); кража: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Восходити v. impf. -ходѣ, -диши, *ἀναβαίνειν*, уздизати се, пењати се: ко Отцѣ моему (Јов. 20, 17); иѣи: ко Иерусалиму (Мат. 20, 17, 18; Марк. 10, 32, 33; Лук. 18, 31; 19, 28); подизати се: вѣсходѣтъ гѣры (Пс. 103, 7).

Восходѣ m. 1) *ἀνοδος*, узлазак: на некия: Ст. воскр. на Г. в. гл. 4; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.; в. голнца, *ἀνατολή*, исток: Апок.

7, 2; 2) *κλιμακτήρ*, степенница, басмак: Јез. 40, 26.

Восхожденїе < вѣсхожденїе п. 1) *ἐπιβασίς*, ступање: полагаѣи ѿблаки на вѣсхожденїе коу (Пс. 103, 3), који постављаш облаке да идеш по њима; облаке си начинио да су ти кола (Вук, Влаш., III, 236); 2) *ἀνάληψις*, упињање, узношење: егда кончавѣхъ днѣ вѣсхожденїю егѣ (Лук. 9, 51).

Вотѣ < вѣтъше adv. *διακενής, εἰς κενόν*, бадава, напрасно, узалуд: Пс. 24, 3; 30, 7; II Кор. 6, 1; Гал. 2, 2; Филип. 2, 16; I Сол. 2, 1; 3, 5.

Вотрїе < вѣотрїе adv. *ἐπαύριον*, други дан ујутро: Дел. 10, 9; 20, 15.

Вочеловѣчитиса < вѣчеловѣчитиса v. pf. -вѣчѣса, -чишиса, *ἐνανθρωπεῖν*, постати човек: III чл. Симв. в.; Кан. св. Андр. крит. п. 9.

Вовраженїе < вѣовраженїе п. *ἀντίτυπος*, слика, углед, узор: I Петр. 3, 21.

Вовразитиса v. impf. -жѣса, -зиса, *μορφοῦσθαι*, образовати се, примити облик: Гал. 4, 19; Кан. воскр. гл. 1 п. 3 ирм.

Воврѣжити < вѣврѣжити v. pf. -рѣжѣ, -жиши, *στρατοπεδεῖν*, ушанчити, улогорити: къ чермнѣмъ мори (Мол. у Ч. обруч.); -са, кадоплѣзѣсѣти, наоружати се: Лук. 11, 21; вѣврѣженнїи воинъ, *στρατιότης*, војник: Дел. 23, 23.

Вовчати < вѣочати v. impf. -чаю, -иши, *ὀφθαλμοῦναι*, добивати вид, прогледати: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Вовчитити v. pf. -вчѣ, -чиши, *ὀφθαλμοῦναι*, отворити очи, дати

- вид: Кан. у Нед. слеп. п. 9 т. 4.
- Койпостаный** *з.* ἐνυπόστατος, уличен, који има лице, који је примио на себе лице: *маже* жизнь рождши койпостанью (Ст. на блаж. на Усп. Бог.).
- Кпадати** *v. impf.* -даю, -иши, ἐμπίπτειν, упадати: *ко* никдшеніа (Як. 1, 2); *къ* напѣсти (I. Тим. 6, 9).
- Кпасти** < *въпасти* *v. pf.* впадѣ, -диши, ἐμπεσεῖν, упасти: *къ* разбойники (Лук. 10, 36); *къ* рѣцѣ Бога живагш (Евр. 10, 31).
- Кперити** < *къперити* *v. pf.* вперю, -риши, ἀναπτέρουν, окрилити, о-снажити, ојачати: *оумъ* вперикъ зарю адѣа (Конд. гл. 2 св. Спир. чуд.).
- Кперати** < *въперати* *v. impf.* вперю, -иши, ἀναπτέρουν, окрилатити, давати крила: *ѿа* вперяютьма (Мол. 7 пред Прич.).
- Кпослѣдокъ** < *къпослѣдкъ* *adv.* ἐπ' ἐσχάτου, у последак: Евр. 1, 2.
- Кправдѣ** < *въправдѣ* *adv.* δικαίως, праведно, по заслуги: Лук. 23, 41.
- Кправш** < *въправо* *adv.* ἐπ' εὐθείας, управо, правце: *кправш* же-зломъ чермное прѣвѣче (Кан. на Воздв. ч. к. п. 1 ирм.).
- Кпраши** < *въпраши* *v. pf.* кпрагѣ, -жиши, ζευγύνααι: *упрећи*, *упрегнути* (Микл.).
- Кракій** *m.* στρούθος, врабац (Вост.; Дјач.).
- Крагъ** *m.* 1) ἐχθρός, непријатељ: *любите* краги каша (Мат. 5, 44; Лук. 6, 27. 35; Рим. 12, 20); 2) διάβολος, ѣаво (Микл.; Дјач.).
- Кражъвитель** *m.* в. *ворожитѣ.*
- Кражда** < *краждѣ* *f.* ἐχθρα, непри-јательство: Як. 4, 4; Ном. пр. 123; *ѿа* прегражденіе кражды раз-рѣшивши (Догм. гл. 1).
- Краждивный** < *краждивный* *з.* δυσμενής, непријательски, злобан, непријазан: *ернъ* (Троп. 2 по свјет, у I Нед. В. п.).
- Краждовати** < *краждовати* *v. impf.* -ждю, -иши, ἐμαίνεσθαι, непри-јательевати, беснити, мрзети на некога: Дел. 26, 11.
- Кражій** *з.* τοῦ ἐχθροῦ, непријатель-ски: Пс. 30, 9; 43, 17; Лук. 10, 19.
- Кразъмлати** < *въразъмлати* *v. impf.* -лаю, -иши, φωδεταιῖν, световати: Кол. 3, 16; *поучавати*: I Сол. 5, 14.
- Кранъ** *m.* 1) μέλας, црн; 2) κόραξ, гавран: Лук. 12, 24; *нощный*, *вухтикобраѣ*, буљина: Пс. 101, 7.
- Краска** *f.* ρυτίς, бора на лицу; не-достатак, магна. порок: Мол. у Ч. јелеосв.
- Крата** *f.* πύλη, врата: I Мојс. 34, 20; Ис. 22, 8; Пс. 68, 13; *адска*, сила адска, ад, царство сатане: Прем, Сол. 16, 13; Мат. 16, 18; *смертнаа*, смрт, царство смрти: Пс. 9, 14; 106, 18; *оузкая*, жи-вот по закону Божјем, скоп-чан са разним теґобама: Мат. 7, 14; Јерусалим је имао два-наест врата: 1) *кратѣ* гнойнаа, кроз која су извозили ѣубре: Нејем. 2, 13; 3, 13. 14; 2) *код-наа*, кроз која су увозили у град воду: Нејем. 3, 26; 3) *одоли*, врата у долини, или на равном месту: Нејем. 2, 13; 3, 13; 4) *конькая*, кроз која су, вероватно, изводили коње на купање; 5) *неточника*, крај из-

- вора: Нејем. 2, 14; 3, 15; 6) рыкнал, кроз која су проносили рибу на продају: Нејем. 3, 3; 12, 39; II Парал. 33, 14; 7) старал, стара првобитна врата: Нејем. 12, 39; 8) бфремока; 9) кеніамінал: Јер. 20, 2; 37, 13; 10) оугољниал, која су се налазила на углу јужне и западне стране града: Јер. 31, 38; 11) иднал, при којима се вршило суђење: Нејем. 3, 31; 12) окчал, близу јерусалимскога храма, кроз која су терали овце одређене за жртву: Нејем. 3, 1. 32; 12, 39 (*Дјач.*).
- Вратило** п. *άντίον*, вратило, навој на разбоју: I Парал. 11, 23.
- Вратникъ** < вратникъ м. *πυλωρός*, вратар: вратници адокы (Сјед. воскр. гл. 1); Ст. воскр. на Г. в. 6 гл. 2.
- Врачъ** < врачъа f. 1) *ἰασις*, лечење; 2) *φάρμακον*, лек: III Јездр. 7, 23.
- Врачевница** < врачъвница f. *νοσοκομείον*, лечилиште: понеже пришиалъ еи къ врачъвницѣ (Ч. испов.).
- Врачеваніе** п. *θεραπεία*, лечење: Ак. Бог. ик. 12.
- Врачь** м. *ἰατρός*, лечник: не требѣють зарѣкѣн врача, но колѣщѣи (Мат. 9, 12; Марк. 2, 17; Лук. 5, 31).
- Врединъ** < вредънъ з. 1) *λελωβημένος*, покварен, шкодлив, штеган; 2) *κολλός*, унакажен, сакат (*Микл.; Старч.*).
- Вредити** < вредити v. рf. *вреждѣ*, -диши *βλέπτειν*, нашкодити, наудити: аще и что смертно испіють не вредитъ ихъ (Марк. 16, 18); *ἀδικεῖν*, вређати: человекки патъ
- лицъ (Апок. 9, 10); -са, повредити се: Апок. 2, 11; 18, 4.
- Вредъ** < вредъ 1) *βλάβος*, штета; *πάθος*, болест; *πληγή*, рана (*Микл.*); 2) *ἔλκος*, чир, пришт: V Мојс. 28, 27. 35; 3) лепра, проказа (*Старч.*).
- Врежденіе** < вреждѣснис п. *φθάρμα*, повреда, квар: III Мојс. 22, 25.
- Вретице** < вретниште п. 1) *μάστιγος*, вреѣа, кеса: *ῥοκνικὴ* . . дати пицѣ *οὐλωμὴ* (I Мојс. 42, 27); 2) *σάκκος*, покајничка хаљина од грубога платна, кострет: III Цар. 20, 31. 32; 16, 27; *ἀρεβλε οὐκω* ко вретници... *ποκαλλισα* кыши (Мат. 11, 21; Лук. 10, 13); 3) платно, покров: *вретницемъ* *покиваемъ* (Ст. у Ч. погреб.).
- Врѣши** < врѣшти v. рf. *верѣ* < *врѣжѣ*, -жѣши < *врѣжѣши*, *βάλλειν*, *ρίπτειν*, бацити: *жрѣѣа* (Мат. 27, 35); *кѣткы*: Дел. 27, 29; *камень*: Јов. 8, 7; -са бацити се: къ морѣ (Мат. 21, 21; Марк. 11, 23).
- Врѣши** < врѣшти v. *imprf.* *верѣжѣ* < *врѣжѣ*, -шѣши < *врѣжѣши*, *ἀλοῶν*, врѣши (*Микл.*).
- Врѣхъ** < *вроухъ*, *βροῦχος*, врста скакаваца: и *ἵα* да *ἴτε* *ῶ* *иухъ*: *врѣха*... (код *Данич.*: арба): III Мојс. 11, 12.
- Врѣцѣлѣто**, недељно слово у Пасхалији, којим се означавају у извесној години сви васкрсени дани. Они се у разним годинама означавају разним словима. Такових недељних слова, штампаних обично у Индиктиону и Месецослову, има према броју дана у седмици седам, а то су: **А**, **Б**, **Г**, **Д**, **Е**, **З**, **Ж**. У Индиктиону свако недељно слово означава само васкрсене

дане целе годите, а у Месецослову при богослужбеним књигама оно означава и васкрсне и седмичне дане. Ова недељна слова почињу од 1 марта и трају до следећег марта као и пасхална година (Дјач.).

Врѣчати < врѣжати v. impf. -чаю, -ши, συνιστάναι, поручивати, препоручивати: Рим. 16, 1; предавати: Ст. на Г. в. 1. св. кн. Лаз.

Врѣчити < врѣжунти v. pf. врѣчѣ, -чиши, συνιστάναι, уручити, предати: Ст. на Г. в. 2 св. кн. Лаз.

Врѣснотъ < врѣсьнотѣ, adv. ὄντως, заиста, заправо: кѣлико: врѣснотъ тиникто (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); κηρίως, с потпуним правом: Ном. пр. 119.

Врѣкти v. impf. врю, врѣши, ἐκζητεῖν, гмизати, мицати се: Јез. 47, 9; врѣти, кипети: мѣта врѣца (Јов. 32, 19).

Всадити < всадити v. pf. всаждѣ, -диши, 1) φυτεύειν, усадити: имоконницѣ (Лук. 13, 6); Јак. 1, 21; 2) τιθέναι, поставити; βάλλειν, бацити: къ тинницѣ (Мат. 14, 3; 18, 30; Лук. 12, 58; Дел. 5, 25 squ.); 3) ἀναβιβάζειν, посадити: на колоницѣ кою (I Мојс. 41, 43; -са, φυτεύειν, усадити се: къ море (Лук. 17, 6).

Всадникѣ < всадникѣ m. ἀνάβατης, коњаник: IV Цар. 9, 18; Кан. воскр. гл. 5 п. 1 ирм. и на Преобр. п. 1 ирм.

Всѣблагодѣствно < всѣблагодѣствно adv. πανεύσεως, веома побожно: Сл. прип. 9 п. Кан. у Нед. раслаб.

Всѣкоинство n. πανοτρατία, цела војска, све чете: Кан. Возн. п. 1 ирм.

Всѣгда < всѣгда adv. πάντοτε, ἀεί, свагда, увек, непрестано: Мат. 26, 11; Марк. 14, 7 и др.

Всѣжвитель < всѣгоубитель m. ὀλοφρευτής, истребитель, затирач, крвник: I Кор. 10, 10.

Всѣжвительнѣйшій 3. πανωλεθρότατος, најопаснији, најпогубнији, најнесрећнији: Стат. на В. суб. I ст. 63.

Всѣжвительство < всѣгоубительство n. ὀλεθρος, погибао, погибија: I Сол. 5, 3; I Тим. 6, 9.

Всѣдрзый < всѣдрзѣ 3. πάντολμος, који се усуђује да све чини, дрзак: Син. у II Нед. В. п.

Всѣдѣтель < всѣдѣтель m. πανούργος, створитель свега: Богор. на хвал. св. Андр. Перв.; Кан. воскр. гл. 5 и Дух. п. 8 ирм.

Всѣдѣтельный < всѣдѣтельнѣ 3. који је све створио: Кан. воскр. гл. 7 п. 3 ирм.).

Всѣзловный 3. παμλόχθης, врло рђав: грѣхъ (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Вселеннаѣ < вселеннаѣ adj. f. (од вселенный 3), ἡ οἰκουμένη γῆ, насељена земља: написати всю вселеннѣю (Лук. 2, 1); Мат. 24, 14; Дел. 11, 28 и др.; orbis, Weltall, насељена: ико оутверди вселеннѣю (Пс. 92, 1); покори Богъ вселеннѣю градѣцѣю (Јевр. 2, 5).

Вселенскій < вселенскѣ 3. οἰκουμένης, насељенски, који је из свих насељених земаља; в. сорѣж = насељенски, а нипошто васионски, јер васиона обухвата и небо и земљу (Жив.).

Всѣмирный < всѣмирънѣ 3. παγκόσμιος, свесветски, свему свету познати, у целоме свету слав-

- ни: Кан. воскр. гл. 5 п. 8 ирм.; Догм. гл. 1.
- Всенепорочный** < всенепорохънъ 3. πανάμωμος, сасвим без порока, без прекора: Догм. гл. 3; Богор. воскр. на стих. гл. 4; Ч. Желеосв.; Молеб. Пресв. Богор.
- Вспагоубный** < всспагоубънъ 3. πανώλης, сасвим покварен, рѣав, опасан: держава кражіа (Икос Окт. гл. 6).
- Всплодіе** < вссплодіе п. δλοκάρτωμα, сваковрсни плодови, жртва паљеница: III Мојс. 16, 24; δλοκάρτωσις, изобиље: Конд. св. ап. П. и П.; Акраамоко: Мол. у св. Лит. Вас.; παγκάρπια, свакојаки плодови: иждатъ ко жикотное ксплодіе (Степ. гл. 3 ант. 3).
- Всплѣтый** < вссплѣтъ 3. πανόμνητος, много опеван, хваљен, слављен, свеславан: Дѣка (Ст. на стих. на Рожд. Бог.); на та надѣкциѣма ксплѣтаа: Богор. васкр. гл. 7; Ак. Бог. конд. 13.
- Всеродный** < вссеродънъ 3. παγγενής, који је све изродио: Ядмиъ — праотац свега рода човечјег (Ст. на стих. воскр. гл. 1; Кан. Дух. п. 6 ирм.); клатѣа — која се простире на цео род човечји: ирм. 9 Крсту; ииерть: Ст. гл. 8 у Ч. погреб. млад; ипаченіе: Сл. на Г. в. Усп. Бог. и св. Спир. чуд.
- Всесилнъ** < всесилънъ 3. παντοδύναμος, свемогући: Догм. гл. 1,
- Всесмѣхливый** 3. παγγέλαστος, врло смешан, поруге достојан: адъ (Ст. на стих. 2 на В. пет.).
- Всесожжніе** < всссыжненіе п. δλοκαύτωμα, жртва паљеница: I Мојс. 30, 20; III Мојс. 6, 25; Пс. 50, 18, 23; Марк. 12, 33; Евр. 10, 6, 8; Сјед. у суб. I Нед. В. п.
- Всестрастный** < вссестрастынъ 3. παναθλιος, сасвим невољан: Кан. у Нед. сир. п. 3 т. 2.
- Всехитриць** < вссехитрыць т. παντέχνημων, велики уметник, творец свега, који је све премудро устројио: Кан. воскр. гл. 7 п. 9 ирм.
- Всцарь** т. παντάναξ, цар над свима: Стат. III ст. 156.
- Всечистный** < вссечыстынъ 3. πανσεπτός, величанствен, славан, достојанствен: Мол. у св. Лит. пређеосв.
- Всцщедръ** < вссщедръ 3. πανοικτίρμων, веома милосрдан, премилостив: Степ. воскр. гл. 8 ант. 2; Свјет. у Нед. раслаб.
- Всцщрѣжіе** п. πανοπλία, потпуна војничка опрема, потпуно оружје: I Мак. 13, 29; II Мак. 10, 30; 15, 28; крѣта: Ст. на хвал. у Нед. сир.; војена сила: Прем. Сир. 46, 8.
- Всцщрѣжный** 3. πάνοπλος, тешко наоружан; потпун, строг: воздржаніе (Ст. на хвал. у Нед. сир.).
- Всѣдцеъ** < вссѣдцыць т. πανφαγός, који све једе, ждера: Стат. на В. суб. I ст. 23.
- Вскорѣ** < вскорѣ adv. ταχύ, наскоро, брзо: Дел. 12, 7; ἐν ἀτόμῳ, наједном, уједанпут: I Кор. 15, 52.
- Вскрай** < всскрай ргаер συνόμορος, поред, покрај: юнициа (Дел. 18, 7); παρὰ, близу, крај: морф (Евр. 11, 22).
- Вскриліе** п. в. воскресиліе: Мат. 14, 36.
- Вскрю** < всскръ adv. ἵνα τί, зашто, због чега: Мат. 9, 4; 27, 46; Лук. 13, 7.

- Всѣдствовати** < всѣдѣствовати v. impf. -стеѣю, -иши, ἀκολουθεῖν, иѣи за неким, пратити некога: Мат. 21, 9.
- Всѣдѣз** < всѣдѣзъ праер. са gen. ὅπουθεν, за, иза (Микл.; Вост.).
- Вспати** < вспати adv. ὀπίσω, назад, натраг: шератиса (Мат. 24, 18; Марк. 13, 16; Јов. 20, 14; II Петр. 2, 21.)
- Встанливый** < встанливыѣ з. σπουδαῖος, ревностан, усрдан, уста-лац: II Кор. 8, 22.
- Всѣи** < всѣоуе adv. εἰκῆ, без уз-рока, низашто: всѣкъ гнѣвайса на брати всѣи (Мат. 5, 22); μάτην, заман, залуду: всѣи же чѣдѣтѣ ма (Мат. 15, 9; Марк. 7, 7); κενῶς, напрасно, узалуд: минитѣ, икѡ всѣи писаніе глаголетѣ (Јак. 4, 5).
- Всыновленіе** < всыновленіе п. υἱοθεσία, усиновльене: Рим. 8, 23; 9, 4; Гал. 4, 5.
- Всюдѣ** < всѣдѣж adv. πανταχοῦ, на сваком месту, на све стране, свуда: проповѣдаша всюдѣ (Марк. 16, 20); παντοθεν, свагде, ода-свуд: шкованѣ всюдѣ златомѣ (Јевр. 9, 4).
- Всѣкѡ** < всѣсако adv. ὅλως, свакако, на сваки начин, сасвим, без сумње: не клатиса всѣкѡ (Мат. 5, 34); Сл. сјед. на св. архѣ. Стеф.; Свјет. у Нед. месоп.; πάντως, јамачно: всѣкѡ оубѣйца естѣ человекѣкѣ сей (Дел. 23, 4).
- Всѣчески** < всѣсауьскы adv. ὅντως, свакако: II Петр. 2, 16; до-иста, заиста: Кан. св. Андр. крит. п. 2 т. 3.
- Всѣчскій** < всѣсауьскѣ з. πᾶς, сав: икѡдшена по всѣчскимѣ (Јевр. 4, 15) — у свему, у свачему, всѣ-чекѣка же ѿ Бога (II Кор. 5, 18).
- Втай** adv. κρυφῶς, потајно: Ном. пр. 111.
- Вторицю** < вѣторицѣж adv. ἐκ δευτέρου, подругинут: Мат. 26, 42; δεῦτερον, двапут: Марк. 14, 30.
- Второпервый** < вѣторопрѣвый з. δευτέρου πρώτος, први после друго-га: ісѣвѣта, прва субота после другога дана Пасхе (Лук. 6, 1).
- Вторствовати** < вѣторѣствовати v. impf. вѣторствѣю, -иши, δευτερεύειν, бити други: и изшедѣ изъ сѣ-верныхъ дѣрей вѣторствѣи (Арх. чин.).
- Вѣрколакѣ** и вѣркѣлакѣ m. βουρκό-λαχα, вукодлак: Ном. пр. 21.
- Входити** < вѣходити v. impf. вѣхѣ-дѣ, -диши, εἰσερχεσθαι, улазити: дѣрми ко дворѣ окѣий (Јов. 10, 1); не вѣходѣще ко оуста ісѣвѣ-нитѣ человекѣка: Мат. 16, 11.
- Входѣ** < вѣходѣ m. εἴσοδος, 1) ула-зак: I Цар. 16, 4; II Цар. 3, 25; IV Цар. 14, 25; II Петр. 1, 11; I Сол. 1, 9; 2, 1; грѣкный: Сјед. воскр. гл. 4; 2) мали и велики вход на св. Литургији (Служ.).
- Вѣходженіе** < вѣходженіе п. в. вѣходѣ: Пс. 120, 8.
- Вѣчера** < вѣуера adv. χθές, јуче: I Мојс. 31, 2. 5; Јов. 4, 52.
- Вчинити** < вѣчинити v. pf. вчиню, -иши, κατατάττειν, поставити, одредити: да вчинитѣ ма идѣже свѣтъ жикотный (Сл. у погреб. свет.).
- Вшедѣ** < вѣшьдѣ, -ши, -ше; вшедѣий и вшедѣий з. part. praet. act. I од-взѣти: Мат. 22, 11; Марк. 1, 21; 6, 25 и др.
- Видати** рус., v. pf. -даю, -иши, χα-ρίσασθαι, издати, предати: Дел. ап. 25, 11. 16.

ВѢНѢ < вѢНѢ adv. διὰ παντός, увек, једнако, непрестано: хвала егѡ ко оутѣхѣ моухѣ (Пс. 33, 1); вѢНѢ вѢНѢ къ церкви: Лук. 24, 53.

ВѢПЕЛИЦА f. γλαυξ, сова: V Мојс. 14, 15.

ВѢСИТИСѢ < вѢСИТИСѢ v. impf. вѢШѢСА, -сишисѢ, ἐπαίρεσθαι, подизати се: Син. у Нед. мит. и фѢр.

ВѢСОКОВѢЙНИЙ < вѢСОКОВѢЙНѢ 3. ὑψαύχην, горд, поносит (Микл.; Вост.).

ВѢСОКОГЛАГОЛАНІЕ n. ὑψηγορία, хвалисање, размењање, хваљење самога себе: Конд. у Нед. мит. и фѢр.

ВѢСОКОМѢДРСТВОВАТИ < -мѢДРСТВОВАТИ v. impf. -ствѢЮ, -ши; ὑψηλοφρονεῖν, гордити се, поносити се: Рим. 11, 20; I Тим. 6, 17; Сл. на хвал. у III Нед. В. п.

ВѢСОКОМѢДРЫЙ < вѢСОКОМѢДРѢ 3. ὑψηλόφρονος, охол, надмен, горд: Сл. на хвал. у III Нед. В. п.

ВѢСОКОРѢЧИЕ n. в. вѢСОКОГЛАГОЛАНІЕ: Свјет. у Нед. мит. и фѢр.

ВѢСПРЕННИЙ < вѢСПРЕНѢ 3. ὁ ἄνω, горњи, високи, узвишени (Микл.; Вост.).

ВѢСПРѢ < вѢСПРѢ adv. ἄνω, горе, поврх: Јевр. 12, 15.

ВѢШЕНІЕ < вѢШЕНІЕ n. ἔπαρσις, охолост, бес: Син. у Нед. мит. и фѢр.

ВѢШШІЙ сопр. од вѢСОКІЙ, вѢШИ: вѢХѢ ИКОРКАЩИХѢ (Степ. воскр. гл. 4 ант. 2).

ВѢШНИЙ < вѢШНѢ 3. ὁ ἄνωθεν, горњи: гѢ вѢШНАГѡ КРАА ДО НИЖНАГО (Мат. 27, 51); ὁ ἄνω, небески: азѢ ѿ вѢШНИХѢ ЕМѢ (Јов. 8, 23); ὕψιστος, највиши,

свевишњи: II Јездр. 2, 3; гѢНѢ ВѢШНАГѡ НАРЕЧЕТИА: Лук. 1, 32.

ВѢША < вѢША f. τράχηλος, врат: напѢДЕ НА ВѢШЮ ЕГѡ (Лук. 15, 20); ὁ αὐχλῆν, -ενος, шија: вѢЧИТѢ КО ХРѢТОСѢ ВѢША ИХѢ ОУГѢЧЕНІЕМѢ МѢКѢ (Степ. воскр. гл. 8 ант. 1).

ВѢДАТИ v. impf. -даю, -ши, γινώσκειν, εἶδέναι, знати: Марк. 4, 11; Лук. 8, 10; Јов. 4, 10.

ВѢДАЦѢ < вѢДАЦѢ m. γνώστης, зналац, познавалац: Дел. 26, 3; Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4.

ВѢДАѢ f. γνώσις, знање (Микл.).

ВѢДАЖТИ v. impf. вѢЖИ, вѢСИ, — вѢДАТѢ, γινώσκειν, εἶδέναι, знати: днѢ НИ ЧАСА (Мат. 25, 13); гѢ вѢШТЫ КОГТОКА (Троп. Бож.); вѢДАШІЙ part. praes. act. εἰδώς, знајући: Мат. 12, 25; ἐπιστάμενος, који се разуме у нешто: Дел. 18, 25; вѢДАШІЙ И вѢДАШІЙ сл. обл., који зна, који разуме: Јак. 4, 17; I Сол. 4, 5; вѢДОМѢ part. praes. pass., γνώστος, знан, познат: Дел. 13, 38; 28, 22. 28.

ВѢЖДА f. βλέφαρον, вежа, обрва: Пс. 10, 4; 131, 4; Сл. на хвал. св. Георг.

ВѢЖИЦѢ < вѢЖИЦѢ m. στέφανος, вѢнац: лѢТА, круг године, цѢла година: Пс. 64, 13; жизни: Јак. 1, 12; Апок. 2, 10; гѢВѢ: I Петр. 5, 4; похвалинѢ: I Сол. 12, 19; правды: II Тим. 4, 8.

ВѢЖИЧНИКѢ < вѢЖИЧНИКѢ m. στεφανοφόρος, στεφανήτης, који носи вѢнац, увенчан: Сл. на хвал. св. Дим.; Конд. Прен. м. св. архѢ. Стеф.

ВѢНО n. φερνή, дар, мираз, прѢија: I Мојс. 34, 12.

- Вѣствовати** < вѣствовать v. impf. -ствѣю, -ши, κηρύσσειν, проповедати: εὐλίε ψῆκία (Мол. у Хирот. презв.).
- Вѣсѣ** m. 1) σταθμός, мерило: III Мојс. 19, 36; 27, 25; 2) ζυγόν, вага: Ис. 40, 15.
- Вѣтъѣ** f. κλάδος, гранчица: Мат. 12, 32; в. агнива, вѣба: III Мојс. 23, 40.
- Вѣтъй**, -іа m. ῥήτωρ, говорник: Ак. Бог. ик. 9; Кан. Дух. 2 п. 3 т. 1; ἀρχωνіи вѣтъй, οἱ πνευματορῆτορες: Ст. на Г. в. у Нед. свих св.
- Вѣтъйствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, ῥητορεύειν, вѣшто говорити, сјајне говоре држати: Сл. на лит. на Дух.
- Вѣтърило** n. ἀρτέμων, ἰστίον, једро, катарка; Ис. 33, 23; Дел. 27, 13. 40.
- Вѣтроносиѣ** < вѣтроносиѣ m. πνευματόφορος, ветропир, који тера капом ветар, лакомислен човек: Соф. 3, 4.
- Вѣтроплагниѣ** n. ἀνεμοφθόρια, медлика: Агеј 2, 18.
- Вѣчновати** < вѣчновати v. impf. вѣчнѣю, -ши, διαωνίζεи, вечно пребивати, вековати: Сл. на Г. в. св. кн. Лаз.
- Вѣщаниѣ** < вѣщаниѣ n. φθόγγος, учење, реч, проповед: Пс. 18, 5; Рим. 10, 18; Троп. св. Вас.;

τὸ φθέγμα, глас: Конд. св. Ил.; Сл. на стих. св. J. Злат.

- Вѣщати** < вѣщати v. impf. -щаю, -ши, λέγειν, φθέγγεσθαι, говорити, проповедати: Дел. 26, 22; II Петр. 2, 18; јављати: Γαβριήλ κῆσшиκшδ тикѣ Дѣво: радѣиѣ (Богор. воскр. гл. 1); Конд. Ускр.; Ст. на Г. в. у Нед. мит. и фар; προσφθέγγεσθαι, зборити: μνημονισματῶ κῆσшиκшδ (Троп. непор. воскр.); Ст. на Г. в. 3 на Срет.

Вѣщати v. impf. вѣщю, вѣщши, πνέω, вејати, духати: югѣ вѣщющѣ (Лук. 12, 55).

Вѣзаница < вѣзаница f. παλάμη, свежањ, груди: смоквиѣ (I Цар. 25, 18).

Вѣзати < вѣзати v. impf. вѣзѣ, -жши, δεομεῖν, везати, свезивати: Лук. 8, 29; Дел. 22, 4; -сѣ, δεδέσθαι, везати се: II Тим. 2, 9.

Вѣщши сопр. од велико (в. волій), πλείων, веће, више: Лук. 9, 13; Син. у Нед. сир.

Вѣщшиѣ < вѣщшиѣ 3. сопр. од великій, μέζων, већи: Лук. 9, 46.

Вѣрилак m. грч., драги камен: Тов. 13, 17.

Вѣссонѣ (вѣссѣ) m. βύσσαν, врста памука од кога су Индијанци и Мисирци ткали фино платно: II Мојс. 25, 4; Ис. 19, 9; Лук. 16, 19; Апок. 18, 12 squ.

Скелест — Р

Г

Г четврто слово у црквенослов. азбуци, зове се глаголь; као цифра ·г̄ = 3.

Гаввада f. јевр. (λιθοστρότον = узвишење) мали камени под пред

двором прокураторовим у Јерусалиму, на коме је он (Пилат) судио: Јов. 19, 13.

Гагрина f. γάγγραινα, живина, чир, пришт: II Тим. 2, 17.

Гаданіе п. *αἰνύμα*, загонетка: Прич. Сол. 1, 6; I Кор. 3, 12; Кан. Усп. п. 4 ирм.

Гадатилнѣ з. *αἰνύματιχός*, загонетан, тајанствен: Сл. на хвал. на Соб. св. Јов. Прет.

Гадателѣствовати v. *imprf.* -ствѣю, -ши, *αἰνύσσομαι*, у загонеткам, тамно, замршено говорити: Син. у Суб. месоп.

Гадѣ м. *έρπετόν*, гмизавац, црв: Пс. 103, 25; Дел. 10, 12; 11, 6; Јак. 3, 7; Рим. 1, 23.

Гажденіе п. *δυσφημία*, псовка, хуљење, укор: II Кор. 6, 8; *φύγος*, прекор: Пс. 30, 14.

Газаринѣ м. халд., гатар: Дан. 2, 27 sqq.

Газофѣлакїа f. грч., државна благајница, хазна: IV Цар. 23, 11; Јов. 8, 20. Иначе: *σοκροκνισσιον* хранилище: Марк. 12, 41; *σοκροκνισσι*: Мат. 6, 19.

Гай м. јевр., *αἰ καταδύσεις*, идол: III Цар 15, 13.

Гананіе п. *πρόβλημα*, загонетка: Пс. 48, 5; 77, 2; *αἰνύμα*, прича, испоређење: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.

Гаскаринѣ м. халд., ризничар: I Јездр. 1, 8.

Гаѣи < гаѣти dual. *σαράβαρα*, гаѣе: Дан. 3, 21.

Гвоздинный < гвоздьнѣ з. *ήλος*, гвозден, од клина: *κλι* гкоздинный, трагови, белеге, ожильци од клина (Јов. 20, 25).

Гвоздь, -ѣ м. *ήλος*, клин, ексер, гвоздени чавао: Стат. на В. суб. ст. 91; Ст. на Г. в. у Нед. Том.

Гѣ јевр., пето слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 5; 2, 5; 3, 13; 4, 5.

Генна < *γεῖνα* f. јевр., долина Енома. Ова се долина налазила југоисточно од Јерусалима. У њој су се, за време царева Ахаза и Манасије, спаливала деца у част идола Молоха (III Цар. 11, 7; IV Цар. 16, 3). Касније су бацали у њу лешеве погинулих људи и мрцине, те је на њој увек горела ватра. Због тога је ова реч *генна* постала синоним пакла, места вечних мука: Мат. 5, 22; 18, 9; Марк. 9, 47.

Гивати < *γίβατι* v. *imprf.* гиваю, гиваши, *ἀπολύειν*, пропадати, пролазити: *κρίσι* гиваюће (Јов. 6, 27); *ζῆτο* гиваюће: I Петр. 1, 7; *умирати*: *γλαδω* (Лук. 15, 17); *γίβη* челоуѣкъ: Кан. Бож. п. 1 т. 2.

Гивель < *γίβη* f. *ἀπόλει*, пропад, пропадање; расход, расипање: Мат. 16, 28; Марк. 14, 4.

Гивѣти < *γίβητι* v. *pf.* гивѣ, -ши, *ἀπόλλυσθαι*, пропадати, гинути: II Кор. 4, 3.

Гимель м. треће слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 3; 2, 3; 3, 7; 4, 3.

Глава f. 1) *κεφαλή*, глава: I Мојс. 40, 16—19; *πομα* главѣ ткоу: Мат. 6, 17; *Ιωαννα* Кѣтитѣл: Мат. 14, 8; Марк. 6, 25; 2) *κεφάλαιον*, поглавар, старшина: *глава* женѣ мужѣ (I Кор. 11, 3; Еф. 5, 23); *главно*, *главна* ствар: Пс. 117, 22; *ω* глаголемыхъ: Јевр. 8, 1.

Главизна f. 1) *κεφαλῆς*, узрок, основ, почетак: *книжна* (Пс. 39, 8; Јевр. 10, 7); 2) *κεφάλαιον*, *теме*: *παινῆ* *нишгѣ* (Троп. на

- Благов.); главна ствар, језгра: Ак. Бог. ик. 2; Ном. пр. 112.
- Глакный** < главньъ з. κεφαλῆς, на глави: власи (Мат. 10, 30; Син. на В. среду).
- Главоприклонниѣ** п. κεφαλοκλισία, приклањање главе: мѣтка (Служ.).
- Главотажъ** < главотажъ м. σουδάριον, убрѹс којим се умотавала глава, или брисао зној: Дел. 19, 12.
- Глаголати** v. impf. глаголю, -иши, λέγειν, λέλειν, говорити: Мат. 4, 17; Пс. 38, 4; -са, λέγεσθαι, називати се, звати се: мже глаголетса екрѣйки Виаида (Јов. 5, 2); глаголемъ з. -ый з. part. praes. pass., λεγόμενος, назван, прозван: Мат. 1, 16.
- Глаголъ** м. ρῆμα, реч: V Мојс. 28, 49; Мат. 4, 4 и др.; глаголы потшпныа, καταποντισμοῦς, речи које могу потопити, погубити: Пс. 51, 6.
- Гласити** v. pf. глашѣ, -иши, φωνεῖν, дозвати, призвати: и Іію гласитъ (Марк. 15, 35).
- Глашати** v. impf. -шаю, -иши, φωνεῖν, звати: мкв Іію глашаеть сѣй (Мат. 27, 47); дозвати: скоа окцы глашаеть по имени (Јов. 10, 3); називати: вы глашаєте ма оучителѣ и Гда (Јов. 13, 13).
- Глашнѣ** п. τὸ ἀπήχημα, одзив, жека: Ст. по пол. у Дух. нед.
- Глазна** f. 1) σφυρόν, глежањ, чланак: Дел. 3, 7; 2) ἀστράγαλος, папак: Зах. 11, 16; 3) σκέλος, нога: Прич. 26, 7.
- Глинанъ** < глинньъ з. δοτράκινος, глинен, земљан: II Тим. 2, 20.
- Глѣбина** < глѣбина f. βάθος, дубина: Лук. 5, 4; непостижност: глѣбинѣ Бжїа (I Кор. 2, 10); βυθός, дубина морска: II Кор. 11, 25; грѣховнаа: Кан. у Нед. блудн. с. п. 6 ирм.
- Глѣбородительный** < глѣбородительньъ з. ἀβυσσότοκος, који је рођен у дубини, у тами: Кан. на Срет. п. 1 ирм.
- Глѣмилици** < глѣмиланште п. παίγνια, игра, позоришна претстава: Ном. пр. 57.
- Глѣмитиса** < глѣмитиса v. impf. глѣмлюса, -мишиса, ἀδολεσχεῖν, 1) исмевати се некое, ругати се некое, шалити се с неким: ω мнѣ глѣмлаχѣса.. (Пс. 68, 13); 2) расуђивати, размишљати: ноцию сердцемъ моимъ глѣмлаχѣса (Пс. 76, 7).
- Глѣмленѣ** < глѣмленне п. ἀδολεσχία, брбљање, забављање, збијање шале, шаљење: Пс. 118, 85.
- Глѣминъ** < глѣмьнь, -ый, з. ἀδόλεσχος, брбљав, шаљив, смешан (Микл.; Вост.).
- Гладати** < гладати v. impf. -даю, -иши, βλέπειν, гледати: Мат. 12, 22.
- Гнати** v. impf. женѣ, жениши, καταδιώκειν, гонити, терати: Марк. 1, 36.
- Гнѣсти** v. impf. гнѣтѣ, -чиши, ἀποθλίβειν, гнѣчити, притискивати, давити: Лук. 8, 45.
- Гниах**, -ый з. σαπρός, труо, ружан, непристојан: моко (Еф. 4, 29).
- Гной** м. 1) κόπρος, смет, љубре: III Цар. 14, 10; IV Цар. 18, 23; земли: Пс. 82, 11; Лук. 14, 35; 2) ἔλκος, чир, гнојава рана: пн приходѣще ωблизахѣ гной егω (Лук. 16, 21).
- Гнонци** < гнонште п. κοπρία, љубриште, кал; I Цар. 2, 8; Пс. 112, 7; Мол. у Ч. Јелеосв.

- Гнѣность** < гноуѣность f. βδέλυμα, гад: III Мојс. 18, 26—29; гнѣншети, идоли: Јез. 7, 20.
- Гнѣство** < гноуѣство п. в. гнѣность: Јер. 8, 12.
- Гнѣздо** п. 1) κατασκήνωσις, гнездо: илѣтъ и птицы нѣныа гнѣзда (Мат. 8, 20; Лук. 9, 58); 2) νοσσία, пилићи, млади: икоже кокошь гнѣздо икое подѣ крилкѣ (Лук. 13, 34).
- Говзованіе** < говзованіе п. εὐφορία, изобиліе, богатство, плодност: ника расташаа говзованіе щедротѣ (Ак. Бог. ик. 3).
- Говзовати** < говзовати v. impf. говзѣю, -иши, εὐθυγεῖν, изобилувати, живети у изобиліу, бити богат: ю стадомѣ (Ст. на Г. в. св. кн. Лаз.); бити срећан: говзѣющіи ко вѣкъ оудержаша когатство (Пс. 72, 12); бити блажен: Пс. 67, 18; бити горд, надуven: наполниа дѣша наша поношеніа говзѣющіихъ (Пс. 122, 4).
- Говѣйный** < говѣйнь 3. αἰδέσιμος, εὐλαβής, побожан, частан, достојан уважења: Треб.
- Говѣніе** п. 1) εὐλάβεια, побожност: Ст. на стих. богор. на св. Три Јер.; 2) пост: Тип.
- Говѣти** v. impf. говѣю, -иши, 1) εὐλαβεῖσθαι, поштовати, осећати страхопоштовање (Кульб.); 2) постити: Тип.
- Говажь**, -ій, < говаждѣ 3. βοός, говеђи: тѣкъ (III Мојс. 7, 23); мотыло: Јез. 4, 15.
- Година** f. ὥρα, време, час: Лук. 22, 53; I Јов. 2, 18; Апок 3, 10.
- Годѣ** т. ὥρα, време: αἰμίаміа (Лук. 1, 10); вечери: Лук. 14, 17; час: прїидѣ годѣ ел (Јов. 16, 21).
- Годѣ** adv. са кѣти, пријатно, повољно бити, свиђати се: Дел. 12, 3; Јевр. 12, 10.
- Голгода** f. јевр., брежуљак западно од Јерусалима, на коме је Спаситељ био распет. Зове се и краніево мѣсто: Мат. 27, 33 и ловное мѣсто: Марк. 15, 22; Јов. 19, 17, по грчкој речи κρανίον = лубања, због тога што је, по предању, на њему био погребен Адам, те се његова лубања осветила крвљу Христовом (Дјач.).
- Голень** < голень f. σκέλος, голеница: Јов. 19, 31—33.
- Голоть** т. κρύσταλλος, лед: Пс. 147, 6; 148, 8.
- Голь** f. грана (Микл.).
- Гомола** f. ράζα тесто, хлеб: Дан. 14, 27.
- Гоморѣ**, јевр., мера за хлеб: II Мојс. 16, 16. 22. 32. 33. 36; Јез. 45, 11. 14; Ос. 3, 2.
- Гонзати** < гонзати v. impf. -заю, -иши, σώζεσθαι, пазити, чувати, бежати, спасавати се бекством (Старч.).
- Гонзѣти** < гонзѣти v. pf. гонзѣ, -зѣиши, σώζεσθαι, спасти се бекством (Микл.; Дјач.).
- Гонити** v. impf. гоню, -ниши, διώκειν, гонити, прогањати: что мѣ гоніши (Дел. 9, 4; 22, 7; 26, 14); Рим. 12, 14; терати, тежити за нечим: ю оуиждѣи мѣ гоню (Филип. 3, 14).
- Горкѣ** < грѣкъ т. 1) νότος, грба, гурѣ (Микл.); 2) ὀπισθότονος, грч: V Мојс. 32, 24.
- Гордыня** < грѣдыня f. ὑπερηφάνεια, гордост, охолост: Пс. 35, 12; Марк. 7, 22; Јак. 4, 16.

Горе, -л < горіе п. зло, жалость, туга, несрећа, невоља; interj. οὐαί, тешко, авај, јаох: горе текѣ, Хоразіне (Мат. 11, 21; Лук. 10, 13); горе непразднимъ.. (Марк. 13, 17).

Горестъ < горестъ f. πικρία, горчина, љутина, увреда, жалост: Дел. 8, 23; Рим. 3, 14; Еф. 4, 31; Евр. 12, 15; τὸ πικρὸν: горестъ смерти прегрѣкъ еи константиемъ: Сјед. воскр. 1 гл. 3; Ст. на блаж. св. Прокоп.

Горлица < грълица f. τρυγών, грлица: I Мојс. 15, 9; III Мојс. 1, 14; IV Мојс. 6, 10; Пс. 83, 4.

Горлицы п. τρυγών, грлица (младо): Лук. 2, 24; голупче: Сл. на стих. на Срет.

Горлицы < грълицы п. στόμιον, уста, ждрело: стѣдница (Син. у V Нед. по Пасци).

Горнило < грънило п. χωνυτήριον, огњиште, оцак: Кан. воскр. гл. 1 п. 8 ирм.; Ном. ст. 198.

Горница < горьница f. ἀνώγειον, блерѣон, дѣра, горња соба: Марк. 14, 15; Лук. 22, 12; Дел. 1, 13 sq.; Син. у Пон. Дух.

Горній < горнь 3 1) ὁ ἄνω, горњи, небески: гврнла мдргтвдйтѣ, не земнѣа (Колош. 3, 2); 2) ὄρεινός, горовит: контакши Марїамъ... иде къ гврнла (εἰς τὴν ὄρεινήν) то тцанїемъ, иде у горовит крај (Јута или Хеврон), а не: »у горњу земљу« као што је Вук превео (Лук. 1, 39). горје / горе

Горохщный < горохщный 3. ὄρεινός, у гори уграбљен, залутао: закљдшии г. овча (Догм. гл. 4).

Горсть < гръсть f. ἡ δράξ, прегршт, песница, шака: Ст. на Г. в. на

Обр. Госп.; Кан. у Ч. Јелеосв. п. 7 богор.

Гортановѣсе < грътановѣсе п. γαστριμαργία, прождрљивост: Мол. 4 у Послед. к прич.

Гортанъ < грътанъ m. φάρυγξ, λάρυγξ, грло, гркъан, непце: III Мојс. 1, 16; Пс. 136, 6; Рим. 3, 13.

Горшичный < горошщный 3. σινάπης, горошщични: Мат. 13, 31; Марк. 4, 31.

Горшный < горошщный 3. в. горшщичный: Мат. 17, 20; Лук. 13, 19; 17, 6.

Горшій 3. сопр. од злыи, χείρων, гори, рѣавији: дира (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21); I Тим. 5, 8.

Горшокъ и горшекъ m. ἡ χύτρα, лонац: и карахѣ къ горшкахъ (IV Мојс. 11, 8).

Горѣ adv. ἄνω, горе: II Мојс. 20, 4; V Мојс. 5, 8; Јов. 11, 41; Дел. 2, 19.

Горѣти v. impf. горю, -риши, горети: не перде ли наю гора (καιομένη) къ наю (Лук. 24, 32); камикъ горщъ, θεῖον, сумпор: Лук. 17, 29.

Гостинникъ < гостиньникъ m. πανδοχεύς, гостионичар: Лук. 10, 35.

Гостинница < гостиньница f. πανδοχεῖον, гостионца: Јов. 6, 19.

Готовити v. impf. -товаю, -виши, парасхеуάζειν, готовити, припремати, спремати: Дел. 10, 10; εὐτρεπίζειν, спремити: Ст. на Г. в. на В. четврт.; -са, εὐτρεπίζεσθαι, ετομαζειν, спремати се: на нже ко гтомд проикѣщенїю (Мол. у св. Лит. преѣосв.); Троп. Предпр. Просв.

Готовъ, -ый 3. ετομος, спреман: V Мојс. 32, 35; Пс. 92, 2; гото-

- вѣйшій *sup. έτοιμότατος*, најспремнији: Ст, на стих. св. Ник.
- Градѣжъ** < градсѣжъ т. *φραγμός*, ограда, преграда: *φραδοτῆνίε градѣжа разрѣшиша* (Ст. на Г. в. на Божиѣ).
- Граднѣй** < граднѣй *3. χαλάζης*, од града, од туче: Апок. 16, 21.
- Градъ** т. 1) *πόλις*, град: *ουκῆβνѣхъ*, за уточиште (IV Мојс. 35, 6); *Видлѣемъ*: Лук. 2, 4; 2) *χάλαζα*, градъ, туча: *градъ великъ шкѣ талантѣи иниде съ некии на челоу кѣки* (Апок. 16, 21).
- Грѣсти** *v. pf. грѣвѣ*, -виши, *ἐλαύνειν*, возити, пловити: Јов. 6, 19.
- Грѣзнъ** т. *βότρυς*, грозд: I Мојс. 40, 11; Ис. 65, 8.
- Грѣвици** п. *σωρός*, гробље: Јов. 21, 32.
- Грѣжати** < грѣжати *v. impf. грѣжю*, -иши, *βυθίζειν*, погружавати, загъуривати, умакати: Кан. Воздв. ч. к. п. 9 прип.
- Грѣша** < грѣша *f. ἄπιος*, крушка; грѣшѣый *3.* крушкови, од крушке: Служ.
- Грѣфъ** т. *δ γρόψ*, морски орао; код Данич.: *ястреб*: III Мојс. 11, 13.
- Грѣсти** < грѣсти *v. impf. градѣ*, градѣши, *ἔρχομαι*, ићи, доћи: Мат. 3, 14; Јов. 4, 21; 5, 25, 28; градѣый, градѣщѣ, -и, -е, -щій *3. part. praes. act. ἐρχόμενος*, који иде: *ко нма Гдѣи* (Мат. 21, 9; 23, 39; Марк. 11, 9; Лук. 13, 35; 19, 38; Јов. 12, 13); *на облицѣхъ нѣныхъ*: Мат. 24, 30; 26, 64; Марк. 13, 26; Лук. 21, 27; *μέλλον*, будући: *ни насто-*
- аща*, *ни градѣща* (Рим. 8, 38); Еф. 1, 21; *градѣи adv. δεῦρο*, овамо: *градѣи къ илѣдъ мени, δεῦρο ἀκολούθει μοι*, хајде замном (Мат. 19, 21); *лазарѣ, градѣи конѣ, δεῦρο ἔξω*: Јов. 11, 43; *хајде, дед: градѣи, шкѣлннѣл дѣше* (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2); *овде, тѣ: градѣи страннѣми оустакы гѣдѣлннѣл* (Кан. Богојавль. п. 9 прип.).
- Гѣба** < гѣба *f. σπόγγος*, спужва, сунѣер: Мат. 27, 48; Марк. 15, 36; Јов. 19, 29; *гѣбѣ кизлатѣю*: Ст. на Г. в. на св. Јов. Злат.
- Гѣвитель** т. *λοιμός*, 1) невальалац, зао човек: I Цар. 25, 17; Пс. 1, 1; Јер. 15, 21; 2) куга: Дел. 24, 5.
- Гѣвительство** < гѣвительство п. 1) *ἄλεθρος*, губитак, погибија, пропаст: Требн.; 2) *λοιμός*, куга; зараза: Мол. на Веч.
- Гѣгнѣвъ**, -ий < гѣгнѣвъ *3. μογιλάλος*, мутав: Марк. 7, 32; *δυσήχος*, безгласан: Кан. васкр. гл. 7 п. 8 ирм.
- Гѣденіе** < гѣденіе п. *τὸ κιθαρίζόμενον*, свирање уз гусле: I Кор. 14, 6.
- Гѣдицъ** < гѣдицъ т. *κιθαρῳδός*, гудач, свирач: Апок. 14, 2; 18, 22.
- Гѣсль** < гѣсль *f. κιθάρα*, гусле, цитра: Пс. 80, 3; *идѣиїїїкал*: Ст. по полиј. у Дух. нед.
- Гѣсти** < гѣсти *v. impf. гѣдѣ*, гѣдѣши, *κιθαρίζειν*, гудити уз гусле, свирати у цитру: *и гласъ гѣшшахъ гѣдець гѣдѣшихъ къ гѣли* (Апок. 14, 2).

Д

Д пето слово у црквенослов. азбуци, зове се докфо; као цифра ·ḏ· = 4.

Двѣрѣ m. јевр., прорицалиште; тако се звала Светиња над светињама у јер. храму: III Цар. 6, 5; II Пар. 3, 16.

Дажѣ particul. ἤ, па, штавише, чак; дажѣ до, ἕως, све до: смрти (Дел. 22, 4; Филиб. 2, 8. 30; Апок. 2, 10; 12, 11); прежда дажѣ, πρὶν ἤ, пре него што, док не: не смртица има (Мат. 11, 18).

Далѣдѣ јевр., четврто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 4; 2, 4; 3, 10; 4, 4.

Далѣчайше adv. compar. од далече, πορρωτέρω, даље: Лук. 24, 28.

Далече adv. 1) πόρρω, далеко: Мат. 15, 8; Марк. 7, 6; 2) μακράν, дуго: Лук. 20, 47.

Данослови n. φερολογία, скупљање, утеривање порезе: Сл. на хвал. на Божић.

Дань f. τέλος, φόρος, пореза: Мат. 17, 25; Лук. 20, 22; 23, 2; Рим. 13, 6. 7; Син. у Нед. мит. и фар.

Дароноси n. δωροφορία, принашање дарова: Ст. предпр. на лит. у Нед. св. от.

Два num. card., δύο, два: Мат. 4, 18; два два, два и два, подвоје: I Мојс. 7, 2; Марк. 6, 7.

Двакраты adv. δις, двапут: Марк. 4, 72; Лук. 18, 12; дваши: Филиб. 4, 16.

Двѣрникъ < двѣрничъ m. θυρωρός, вратар: II Пар. 8, 14; Нејем. 7, 13; Јов. 10, 3.

Двѣрница < двѣрница f. ἡ θυρωρός, вратарница: Јов. 18, 16. 17.

Двѣрь < двѣрь f. θύρα, врата: Мат. 6, 6; слова: Кол. 4, 3; Ап. 3, 8.

Двигнѣти < двигнѣти v. pf. двигнѣ, -нши, κινήσαι, дигнути, кренути: Мат. 23, 4; Апок. 2, 5; -са, αἰρεοῦσαι, κινεῖσθαι, дигнути се: Мат. 21, 21; Марк. 11, 23; Апок. 6, 14.

Движеніе n. κίνησις, кретање, мицање, љуљање: коды (Јов. 5, 3).

Двизати v. impf. движѣ, -жиши, σκύλλειν, трудити некога, узнемиривати: что еше движши оучитица (Марк. 5, 35); σαλεύειν, подизати буну, бунити: движѣще и смѣщающе народы (Дел. 17, 13); κινεῖν, дизати: протикленіе вѣтъмъ (Дел. 24, 5); σείω, дрмати, трести, љуљати: ὡς κἄν κλινκὴ κινηθῆναι (Апок. 6, 13); -са, σκύλλειν, трудити се: Γ᾿ ἄν, не движшица (Лук. 7, 6); κινεῖσθαι, кретати се, мицати се: ὡς неμὲν κο живемὲν и движемѣн и есмь (Дел. 17, 28); иже никакоже движѣтѣн прилѣги кражѣнми: Степ. гл. 2 ант. 3.

Двоѣдѣшенъ < двоѣдоушнѣ, -ый, 3. δίψυχος, неодлучан, колебљив, који двоуми, који сумња, непостојан: Јак. 1, 8; 4, 8.

Двоѣнадесятица < двоѣнадесятица f. ἡ δωδεκάς, дванаесторица: ай-лѣвѣ (Кан. мол. Богор.).

Двоѣрасленный < двоѣрасленнѣ 3. διφυής, дволичан, дволик, дво-струке природе: зерно (Стат. II ст. 87).

Дворъ m. 1) αὐλή, ограда око дво-ришта, простор пред скинијом и храмом одреѣн за народ: II Мојс. 27, 9. 16; врата: ка-

рите мѣла во дворѣ скинии (видѣ-
ніа) (III Мојс. 8, 31); двор, стан:
Пс. 28, 2; 95, 8; 121, 2; дво-
риште: Мат. 26, 69; Лук. 22,
55; тор: дворъ окѣй (Јов. 10,
1. 16); 2) οἶκος, двор, куѣа:
архїероуѣ (Лук. 22, 54); 3) ἑπαι-
λις, дворац, мајур, имање: да
вѣдетъ дворъ егѡ пѣтъ (Дел.
1, 20).

Двоазычный < двоазычѣнь З. δι-
λογος, који говори два језика;
који говори двојако о једном
предмету, лажан: I Тим. 3, 8.

Дивльство п. ἡ παχύτης, дебљина,
неуглаженост, грубост: плоти
(Кан. крестовос. гл. 1 п. 6).

Дворъ < дьвръ f. φάραγξ, долина:
I Мојс. 26, 17; Пс. 103, 10;
Лук. 3, 5; огненнаа, γέννα, па-
као: Лук. 12, 5.

Демонъ т. δαίμων, зао дух, бес,
ѣаво: Апок. 9, 20; полденный:
Требн. гл. 6.

Дяница < дяница f. φωσφόρος, др-
φρивός, даница, јутарња звезда:
II Петр. 1, 19; Апок. 22, 16;
ἑωσφόρος, звезда даница (Луци-
фер): Конд. Соб. Пресв. Бог.;
Кан. Богој. п. 6 ирм.

День < днь т. ἡμέρα, дан: сонце
во власть днѣ (Пс. 135, 8), Пс.
77, 14; 120, 6; ш дни же томъ..
никтоже вѣсть: Мат. 24, 36; вре-
ме: прїидѣтъ же днѣ (Мат. 9, 15);
день днѣ: Пс. 67, 20; день ш днѣ,
с дана на дан, сваки дан: Пс.
95, 2; II Петр. 2, 8; къ день вѣка,
за сву вечност: II Петр. 3, 18.

Держава < дрѣжава f. τὸ κράτος, сила,
моѣ, госпотство, власт: I Цар.
2, 32; Пс. 85, 16; Јевр. 2, 14;
Конд. и троп. воскр. гл. 3;
κράταιωρα, снага: Пс. 24, 14.

Державинъ < дрѣжавинъ, -ый З. κρά-
τιστος, силян, моѣан, снажан:
Пс. 22, 5; 46, 10; Лук. 1, 3;
Дел. 23, 26 squ.; изабран, пре-
красан, пријатан: Богор. отп.
гл. 6; добар: Пс. 15, 6; пле-
менит: дѣло (Ст. на блаж. на
Соб. св. Јов. Прет.); κραταίος,
насилян: сонмъ дрѣжавныхъ во-
сташа на ма (Пс. 85, 14).

Дрзати < дрзати v. impf. дрзаяю,
-шии, 1) θαρσεῖν, смети, не бо-
јати се, бити слободан, хра-
бар, одважан: дрзай: I Мојс.
35, 17; II Мојс. 14, 13; дрзайте:
Јов. 16, 33; Догм. гл. 1; θαρ-
ρῆσθαι, бити добре воље: дрзакѣ
оуко вѣгда (II Кор. 5, 6; дрзая,
θαρρῶν, смело: Послед. к прич.;
2) παρρησιάζεσθαι, смело гово-
рити, слободно проповедати:
Дел. 9, 27. 28; 14, 3; 18. 26;
19, 8; Рим. 10, 20; 3) τολμᾶν,
хвалисати се, хвалити се чим:
II Кор. 11, 21; уздати се у не-
што: на многѣ твою (Кан.
прич. п. 8 т. 2).

Дрзновенїи < дрзновенїе п. παρ-
ρησία, слобода, смелост, одваж-
ност: I Јов. 3, 21; 5, 14; Ч.
погр. свешт. ик. 24; Ак. Бог.
ик. 3; Мол. св. В. В. III на
Дух. веч.; Ст. на стих. св.
Прок.; Сл. на хвал. у Нед. сир.;
уздање: Јевр. 10, 35.

Дрзнѣти < дрзнѣти v. pf. дрзнѣ,
-зшии, толмѣн, усудити се, осме-
лити се, ослободити се: Марк.
15, 43.

Дрзостно < дрзостно adv. ἀπο-
τόμως, слободно, оштро, строго:
Сл. у Кан. св. Теод. п. 8.

Дикїи З. ἄγριος, дивљи: Пс. 79, 14;
мѣдъ: Мат. 3, 4; Марк. 1, 6.

Диво п. θαύμα, чудо: Апок. 17, 6.
Дира f. σύσμα, рупа: Мат. 9, 16;
Марк. 2, 21.

Діадима f. грч., царски венац,
круна: II Мојс. 62, 3; I Мак.
1, 9; 13, 32; Ст. на стих. 4 на
св. Јов. Злат.

Дідрахма f. грч., две драхме у
једном комаду, грчки сребрни
новац: I Мојс. 20, 14. 16; 23,
15. 16; II Мојс. 21, 32; III Мојс.
27, 3; V Мојс. 22, 29; Мат.
17, 24.

Длань f. 1) παλάμη, длан: Дан. 10,
10; нетлѣнною дланію: Кан. Благ.
п. 4 ирм.; 2) τὸ ἔχνος, стопа:
I Цар. 5, 4.

Дменіе < дьменіе п. 1) οἶθημα, бу-
јица, море: страстїи оутолаеть
дменіа (Ст. на хвал. 1 Нед.
мес.); 2) οἶθρις, мишьење; гор-
дост, надутост: Син у Нед. мит.
и фар.

Дмитиса < дьмитиса v. impf. дмлю-
са, дмишиса, φυσιοῦν, надимати
се, бити надут, гордiti се:
без' оума дмиса (Кол. 2, 18).

Днесь < дньсь adv. σήμερον, данас:
Мат. 6, 11; сада, у садашње
време: V Мојс. 31, 2. 27; Пс.
94, 7; Дел. 22, 3; Јевр. 4, 7.

Днешній < дньшьнь з. ὁ σήμερον,
данашњи, садашњи: днь (III
Мојс. 13, 4); до днешнагѡ дне:
Мат. 11, 23; Дел. 20, 26; Рим.
11, 8.

Довлѣмѣдренъ < довлѣмѣдрень, -ый,
з. ἀνδρείος, који спаја у себи
храброст и мудрост: Сл. на
стих. св. Прок.

Довлѣстивный < довлѣстивъ з. ἀν-
δρείος, срчан, храбар: страдалиць
(Ст. на стих. св. Јов. Злат. и
св. Теод.).

Довлѣстивнѡ < довлѣстивно, -ѣ adv.
γενναίως, храбро: Ст. на хвал.
Рожд. Бог.; Син. у II Нед. В. п.

Довлѣство < довлѣство п. παχύτης,
снага, храброст: Кан. у Нед.
мит. и фар. п. 6 богор.

Довлѣсть < довлѣсть f. ἀνδραγαθήμα,
јунаштво, храброст (Вост.)

Довлїй, -лѣл, -ли adj. ἀνδρείος, γεν-
ναίος, храбар: оугодникъ (Ст. на
лит. св. архѣ. Стеф.); страдалиць:
Сјед. 2 св. Теод.

Доврогласный < доврогласнь з. καλ-
λίφωνος, εὐηχός, који има леп,
јасан глас: Пс. 150, 5.

Довродѣтель f. ἀρετή, врлина: I
Петр. 2, 9; II Петр. 1, 3. 5;
Филиб. 4, 8; Сл. на Г. в. св.
кн. Лаз.

Доврозрачнъ < доврозрачнь з. εὐ-
πρόσωπος, који има лепо лице,
леполик (Дјач.; Микл.; Вост.).

Довропобѣдникъ m. καλλίνικος, слав-
ни победилац: Ст. на Г. в. на
св. архѣ. Стеф.

Довропобѣдный з. καλλίνικος, који
се прославио победама: мѣчи-
никъ (Отпуст у суб.).

Довропѣснивый з. εὐμελής, који ле-
по пева, милопојан: глѣкїй (Ст.
на хвал. 3 св. Јов. Злат.).

Доврота f. κάλλος, лепота: I Мојс.
49, 21; V Мојс. 33, 17; Пс. 29,
8; 46, 5; Ст. на Г. в. 2 св.
П. и П.

Довроточный < довротоучнь з. εὐ-
ροος, који лепо тече: рѣкки (Сл.
на хвал. на св. Три Јер.).

Довроѡчитилный < довроѡчитильнь
з. καλοδιδάσκαλος, који учи до-
бру: Тит 2, 3.

Доврохвалный < доврохвалнь з. εὐ-
φημος, славан: Филиб. 4, 8.

Докрохотинъ З. αὐθαίρετος, ἰλαρός, расположен према добру, добровољан, драговољан: II Кор. 8, 3; 9, 7.

Добръ, -ый З. 1) ἀγαθός, добар: не еже бо хоцѣ доброε творю (Рим. 7, 19); 2) καλός, леп: докро не мѣсти магъ, ниже пити вѣна (Рим. 14, 21).

Добрѣ adv. εὖ, καλῶς, добро, лепо: Марк. 7, 37; верно, истинито, тачно: Мат. 15, 7; Лук. 20, 39.

Добрѣе comp. од доврѣ, боле: Марк. 9, 42 sq.

Добрѣйше sup. од доврѣ, најболе: Мат. 18, 8. 9.

Довлѣти < довлѣти v. pf. довлю, -лиши, ἐπαρχεῖν, бити задовољан; задовољити другога: I Тим. 5, 16.

Довлѣти < довлѣти v. impf. довлѣю, -иши, ἀρχεῖν, бити доволно, претицати: Мат. 10, 25; II Кор. 12, 9; текѣ же довлѣтъ свидѣтельство Гдѣ: Трои. св. Јов. Прет.; врстан бити: емѣже не довлѣтъ вси мзыцы достойное воздати пѣніе (Сл. на Г. в. св. Спир. чуд.).

Доволенъ, -ый < доволенъ З. 1) ἱκανός, довољан: рекренники довольны даша воиншмъ (Мат. 28, 12); Дел. 5, 37; 8, 11; врстан, кадар, способан, достојан, вредан: доколнн едѣтъ и иныхъ наѣчити (II Тим. 2, 2); кто доволенъ цѣль сохраненъ быти ѿ крага, ко ће бити кадар да се сачува... Степ. воскр. гл. 2 ант. 2; Мол. у св. Лит. Вас.; 2) αὐτάρκτης, задовољан: азъ бо навыхоухъ, къ ниуже емь, доволенъ быти (Филиб. 4, 11); Лук. 3,

14; ѿ предательствѣ: Ант. 11 на В. четврт.

Довольство п. 1) εὐπορία, обилност, изобилъе; добитак: Дел. 19, 25; 2) ἱκανότης, способность, врсноћа: II Кор. 3, 5; 3) αὐτάρχεια, сувишак, задовољство: да ѿ вемъ вегда вѣлко довољство имѣше (II Кор. 9, 8).

Дождити < дъждити v. impf. дождѣ, -диши, βρέχειν, давати, слати кишу: дождитъ на пражедныа... (Мат. 5, 45).

Дождь < дъждь m. βετός, дажд, киша: Дел. 28, 2; βροχή, плушак: Мат. 7, 25. 27.

До сѣла, ἕως σφόδρα, жестоко, силно, веома: смирхѣл (Пс. 37, 9); до краја, сасвим: не встанн мене до сѣла (Пс. 118, 9).

Долица f. τροφός, дожиља, дојкиња: I Мојс. 35, 8; IV Цар. 11, 2; Пс. 77, 71; I Сол. 2, 7.

Доколѣ adv. ἕως πότε, докле: Мат. 17, 17; Марк. 9, 19; Лук. 9, 4.

Долгодинствовати < дългоднствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, махрмерεβεῖν, бити дуговечан, дугоживети. (Служ.).

Долгожитіе < дългожитіе п. μακροζωία, дуг живот: Мол. у Ч. венч.

Долголѣтинъ З. μακροχρόνιος, који дуго живи, дуговечан: II Мојс. 20, 12; Еф. 6, 3.

Долгонедѣжіе п. μακρονοσία, дуга болест: Мол. у Ч. Јелеосв.

Долгъ < дългъ m. 1) ὑφείλημα, дуг: и встанн намъ долги наша (Мат. 6, 12); 2) δάνειον, зајам: долгъ ѿпѣсти емѣ (Мат. 18, 27).

Должникъ < дължникъ m. ὑφειλέτης, дужник: Мат. 6, 12; 18, 24.

Долина f. ἡ κοιλάς, -άδος, долина, јаруга; шупљина, дупља: очію (Син. у VI Нед. по Пасци).

Домовиѣ З. οἰκοδεσπότης, који има дом: челоѣкѣ, домаћин (Мат. 13, 52; 20, 1; 21, 33).

Домоздатель m. οἰκόδομος, зидар: II Пар. 34, 4.

Домородный < домородный З. οἰκογενής, домаћи, урођени (Старч.).

Домочадица f. οἰκογενής, слушкиња рођена у кући господаревој: I Мојс. 15, 2.

Дондеже < дондеже conj. ἕως, док: Мат. 1, 25; ἕως ἄν, доклегод: Мат. 22, 44; Марк. 12, 36; Лук. 20, 43; Дел. 2, 35.

Дондеже < дондеже adv. ἐφ' ὅσον, докле, доклегод: II Петр. 1, 13; ἄχρι, док не: Ч. испов.

Дорносити v. impf. -ношѣ, -сиши, δоруφορεῖν, па коплѣма носити: Херувика; Мол. верн. 2 у св. Лит. пређеосв.; Кан. Срет. п. 5 ирм.

Досада f. ὕβρις, досада, укор, ружење, срамођење, неправда: досада же недокотерпимѣ клягод-ствующѣм, несносно ружење оне која је имала дече т. ј. Фенане по I Цар. 1, 6; 2, 3 (Кан. Дух. п. 3 ирм.); Син. на В. пет.; Ном. пр. 128.

Досадитель m. ὕβριστής, силеција: Рим. 1, 30.

Досадительный З. ὕβριστικός, обестан, дрзак, силовит: Ст. на блаж. Усп. Бог.

Досадити v. pf. досаждѣ, -диши, ὕβρίζειν, увредити: Ном. пр. 128.

Досаждати v. impf. -ждаю, -ши, ὕβρίζειν, вређати, срамотити: Лук. 11, 45; λοιδορεῖν, ружити, псовати: Дел. 23, 4.

Досаждение n. 1) ὕβρις, увреда, неправда; тешкоћа, мука: Дел. 27, 10; 2) λοιδορία, поруга, псовка: I Петр. 3, 9; 3) ἀτιμία, стид, срамота: II Кор. 11, 21.

Досле adv. ἕως, ἕως ἄρτι, досле, до сада, до тога времена: Мат. 11, 12; 24, 21; Јов. 2, 10; 5, 17.

Достоважнѣ, -ый З. ἀξιωμακάριστος, достојан блаженства: Ст. на блаж. св. кн. Лаз.

Достожднѣ adv. ἀξιοχρεως, по достојанству, по правди: Ст. на Г. в. 2 на св. Три Јер.; како ваља: Ст. на лит. ц. К. и Ј.

Достославный З. ἀξιόπαινος, ἀξιόλογος, вредан хвале: Троп. преи. Пар.; Ном. пр. 194.

Достослышанный З. ἀξιόκουστος, достојан слушања: Ст. на Г. в. 1 на св. Три Јер.

Досточудный З. ἀξιάγαστος, вредан дивљења: Ст. на Г. в. у II Нед. В. п.

Достоинѣ < достоиние n. 1) κληρονομία, наследство, баштина, имање: Пс. 15, 5. 6; дама ти мзкѣи достоиние твоѣ: Пс. 2, 8; II Мојс. 15, 17; раздѣлити достоиние: Лук. 12, 13; Троп. Воздв.; 2) κλήρος, коцка, удео, достојање: Дел. 26, 18; 3) ἀξία, достојанство: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Достоити < достоини v. impf. достою, -стоиши, ἐξεῖναι, бити допуштено, слободно, приличити, пристојати се, доликвати: въ ѣбкѣты добро творити (Мат. 12, 12; Марк. 2, 24; Лук. 6, 9).

Досазати < досазати v. impf. -заю, -ши; досажѣ, -жиши, ἐφικνεῖσθαι, досизати, допирати: II Кор. 10, 14.

Досащи < досашти v. pf. досαγῶ, -жеши, ἐφικνεῖσθαι, досећи, допрети (Микл.; Вост.).

Драхма f. δραχμή, грчки сребрни новац, четвртина сикла: Лук. 15, 8, 9.

Древіе < дрѣвнїе pl. δένδρα, дрва: Ис. 57, 5; Марк. 8, 24; 11, 8; ξύλα, дрва исцепана: Јер. 48, 23.

Древле < дрѣвлѣ adv. πάλαι, некада, најпре, давно: Мат. 11, 21; Лук. 10, 13; Кан. Дух. п. 3 т. 1.

Дреколъ < дрѣколъ m. ξύλον, батина, буца, колац, мотка: Приче Сол. 25, 18; го орѣжіемъ и дреколми: Мат. 26, 47. 55; Марк. 14, 43. 48; Лук. 32, 52.

Дрождіе n. λεπτότης, дрождина; мутљаг: Пс. 74, 9.

Другина < друугини f. φίλη, другарица: Лук. 15, 9; Ик. у Кан. Пасхе.

Друголюбное n. τὸ φιλόστοργον, нежност, љубав: Ст. јеванђ. 11.

Другъдругопрїимателно adv. ἀλληλοδιαδόχως, наследно, један после другога: Син. на В. четв.

Драсловати < драсловати v. impf. -лѣю, -шии, στυγνάζειν, бити снужден, натмурен, тужан, сетан, намрштен, мутити се: нево (Мат. 16, 3).

Драхловати < драхловати v. impf. драхлѣю, -шии, στυγνάζειν, бити жалостан, туговати: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.

Драхлость < драхлость f. туга, жалост (Жив.).

Драхла < драхла з. στυγνάσας, зловолян: Марк. 10, 22; σκυντροφός, тужан, невесео: Сир. 25, 25; Лук. 24, 17.

Дска < дѣска f. τράπεζα, сто: Јов. 2, 15.

Дѣрава < дѣрава f. τὸ ἄλσος, -ево, шума, луг: II Мојс. 34, 13; IV Мојс. 24, 6.

Дѣравный < дѣравный з. τοῦ δρυμοῦ, шумски: сѣтрїе (Пс. 49, 10; 103, 20); дрека: Кан. Нед. цвет. п. 4 т. 1.

Дѣхновенїе < доухновенїе n. ἐπιπνοία, надахнуће: Кан. Бож. п. 3 т. 1.

Дѣходвижнѣ < доуходвижно adv. πνευματοκινήτως, надахнућем Духа: Степ. гл. 7 ант. 2.

Дѣхъ m. 1) Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Дух Свети, треће лице Пресвете Тројице: Мат. 3, 11; Марк. 1, 8; Лук. 3, 16; 2) πνεῦμα, дух уопште: вѣжени нищїи дѣхомъ (Мат. 5, 3; Лук. 6, 20); а) дух добар: творѣи аггелы коѣ дѣхи (Јевр. 1, 7); ииѣлїи едмь дѣхвѣ Бжїи хъ (Апок. 3, 1. squ.); пророческїи: I Кор. 14, 32; Апок. 19, 10; животинъ: Апок. 11, 10; б) дух зао: и изгна дѣхи словомъ (Мат. 8, 16); нечистый: Марк. 1, 16; Лук. 6, 18; Дел. 8, 7; неѣмъ: Марк. 9, 17. 25; лѣквый: Дел. 19, 15. 16; злокы: Еф. 6, 12; мїра егво: I Кор. 2, 12; не дѣженъ: Лук. 13, 11; мѣтїи: I Тим. 4, 1; рикоты: Рим. 8, 15; пытанкѣ, зао дух погаѣачки, који прориче: Дел. 16, 16; страха: II Тим. 1, 7; в) душа: испѣсти дѣхъ (Мат. 27, 50; Лук. 23, 46; Јов. 19, 30); тѣло безъ дѣха мѣртво етъ: Јак. 2, 26; возвратиѣ дѣхъ ел: Лук. 8, 55; г) дарови духовни: ѿ дѣлѣ ли закона дѣха прїагте (Гал. 3, 2); дѣха не оугашайте: I Сол. 5, 19; быти въ дѣхѣ, γένεσθαι ἐν πνεύματι, бити у екстази, под особитим утицајем Духа Светог: Апок. 1,

10; 3) πνεῦμα, ветар: наведе Богъ дѣхъ на землю и преста вода (I Мојс. 8, 1); рече и ста дѣхъ вѣренъ: Пс. 106, 27; 148, 8. Упор. Пс. 10, 6; 47, 8; 102, 16; дѣхъ идѣже хоцетъ дышетъ: Јов. 3, 8.

Дѣшевный < доушевнъ 3. ψυχικός, телесни, чулни, земаљски: στήθα τῆλο дѣшевное т. ј. тело које имамо у садашњем животу, когаѣтъ тѣло дѣховное т. ј. тело које ћемо добити после свеопштег васкрсења (I Кор. 15, 44).

Дѣшеполезный < доушеполезнъ 3. ψυχοφελής, користан за душу: Ст. на Г. в. у Цвет. пет.

Дѣшетлительный 3. ψυχοφθόρος, који упропашћује душу: Ирмол. гл. 2, п. 6, ирм. 9.

Дѣшетлѣнный 3. в. дѣшетлительный: Велиара (Кан. Ис. Хр. п. 4 т. 1); страсть: Мол. 3 у Послед. к св. прич.

Дѣшѣти < дѣшѣти v. рѣ. дѣшѣ, дѣшѣши, πνεῖν, задахнути: по достоинію дѣшетъ (Степ. воскр. гл. 6 Сл.).

Дѣши, дѣшѣре < дѣшѣти, дѣшѣтере f. θυγάτηρ, кѣи: Мат. 9, 18; Марк. 5, 34 и др.

Дѣшица < дѣшѣтца f. πινакίδιον, σαυίς, дашѣица: III Мојс. 8, 9; III Цар. 6, 18; таблица за писање: Лук. 1, 63; Дел. 27, 44; дѣшѣцы дѣшѣа: Ст. на хвал. 3 на св. Три Јер.

Дѣшѣніе n. πνοή, дување, дух; жизни (I Мојс. 2, 7); ветар: макъ номимѣ дѣшѣнію вѣрнѣ (Дел. 2, 2; Ст. на хвал. на Дух.); свака жива твар, све што дыше: вѣлако дѣшѣніе да дѣвалитъ Гдѣ

(Пс. 150, 6); дисање: дѣла кѣкѣмъ животъ и дѣшѣніе (Дел. 17, 25).

Дѣшѣла adj. сл. место дѣшѣла, παρθένος, девојка: ко оутрогѣ дѣшѣла велимѣла еи (Кан. мол. Пресв. Бог. п. 7 т. 1); дѣшѣла . . памѣтъ чѣшѣ: Кан. Усп. Бог. 2. п. 7 т. 1.

Дѣшѣшѣнникъ < дѣшѣшѣнникъ m. ὁ παρθένος, 1) који је сачувао своју невиност, девичанство, душевну и телесну чистоту: Апок. 14, 4; 2) женски манастир (Дѣшѣ.).

Дѣшѣшѣнный < дѣшѣшѣнъ 3. παρθένηος, девојачки, девичански: похвала (Сјед. воскр. 2 гл. 8 богор.); παρθένηών, који је остао девојка, који је девојачки: оутрога (Кан. Ускр. п. 4 т. 1).

Дѣшѣшѣвати < дѣшѣшѣвати v. impf. -ствѣю, -иши, παρθένηεῖν, девовати, чувати девичанство: дѣшѣшѣвѣтъ ко рожантко, чува се девичанство у рођењу (Кан. Усп. Бог. п. 9 ирм.).

Дѣшѣство n. ἐνέργεια, деловање: итанино (II Сол. 2, 9); лѣти: II Сол. 2, 11; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Дѣшѣшѣвати v. impf. дѣшѣшѣвѣю, -иши, ἐνεργῆν, радити, делати, вршити: страсти . . дѣшѣшѣваѣѣ ко оутрогѣ нашихъ (Рим. 7, 5); производити, чинити: I Кор. 12, 11; дѣшѣшѣвѣлаи иѣлы, ἐνεργῶν δυνάμεις, који чини чудеса: Гал. 3, 5.

Дѣшѣшѣлицѣ < дѣшѣшѣлицѣ n. ἐργαστήριον, радионица: дѣшѣшѣлицѣ, ѣаволска (Мол. 4 у Послед. св. прич.).

Дѣшѣти v. impf. дѣшѣю, дѣшѣиши; дѣшѣдѣ, дѣшѣдѣиши, ἀποφέρειν, денути, одне-ти, уклонити (Микл.).

Дѣторастаѣніе п. παιδοφθορία, ос-
кврѣне девојчице испод 12
година: Мол. 4 у Послед. св.
прич.; Ном. пр. 39.

Дѣторождініе п. τεχνογονία, рађање
деце: странно дѣкмиъ (Кан. Рожд.
Бог. п. 9 ирм.).

Дѣтотвореніе п. παιδοποιία, рађање
деце: плодъ дѣтотвореніа даро-
какый (Мол. у Ч. венч.).

Дѣланіе < дѣланіе п. 1) πράξις, дело:
воздѣтъ комѣждо по дѣланіемъ
εγω (Мат. 16, 27); 2) πράγμα,
посао: плотикос (Рим. 8, 13).

Дѣлати < дѣлати v. impf. дѣю,
дѣши, ποιεῖν, радити, чинити:
Марк. 11, 5; ἐνεργεῖν, πράσσειν,
деловати: Филиб. 2, 13; ра-
дити свој посао: I Сол. 4, 11;
молитвѣ, προσεύχεσθαι, молити
се: Марк. 1, 35; Лук. 1, 10;
I Кор. 11, 4. 5; Як. 5, 13;
Дел. 9, 11; кѣплю, πραγματούε-
σθαι, трговати: Лук. 19, 13;
ἐμπορεύεσθαι, куповати: Як. 4,
13; паквити, κολαφίζειν, ѣуш-
кати, бѣти по образу: Мат. 26,
67; мучити: II Кор. 12, 7; вре-
ѣати, удити: Апок. 9, 19; любы,
πορνεύεσθαι, чинити блуд, кур-

вати се: Апок. 18, 3; прилюбы,
μοιχεύειν, чинити прељубе: Мат.
19, 9; Лук. 16, 18; челоуѣко-
любіе, φιλανθρωπῶς χρῆσθαι, чо-
вечно поступати с неким: Дел.
27, 3; коѣ, πράσσειν τὰ ἴδια, гле-
дати свој посао: I Сол. 4, 11;
не дѣйте еѣ, ἀφεῖς αὐτήν, оста-
вите је, оканите је се: Јов. 12,
7; милна дѣлати, ἰχτεύειν, од
срца се молити: молимъ и ми-
лна дѣмъ, молимо се са уми-
љењем, искрено, свесрдно: св.
Лит. Злат.; и дѣѣ оучилъ еи,
или: и дѣюши оучила еи, ствар-
но, самим си делима учила:
Троп. преп.; Тѣѣ молюѣ и тѣѣ
милъ ѣ дѣю, теби се молим и
тебе са особитим усрѣем про-
сим: Ч. погреб. свешт. ик. 13;
-са, ἐνεργεῖσθαι, производити се,
чинити се нешто од некога:
ѣлы дѣютѣ ѡ немъ, од њега се
чине чудеса, он чини чудеса
(Мат. 14, 2; Марк. 6, 14).

Дѣкирїи m. διχίριον, свеѣњак са
две свеѣе којим архијереј, за-
једно са трикиријем, благоси-
ља: Арх. чин.

Є 1) шесто слово у црквенослов.
азбуци, зове се етъ; као ци-
фра ·ѣ· = 5; 2) є nom. sing. п.
од личне заменице оно.

Єгда < ѣгда, conj. ἐπάν, пошто,
како, чим: єгда же швѣщѣте
(Мат. 2, 8); ѣтан, када: бытъ
же, єгда кыша тамъ.. (Лук. 2, 6).

Єколпїи m. грч., иконица од емај-
ла, злата и др. коју архијереји

носе на прсима: Син. у I Нед.
В. п. Види нанѣдринникъ и па-
нагїѣ.

Єговѣз 3. αὐτοῦ, његов: Рим. 8, 9.

Єда conj. inter., μή, да не: єда
какъ не достанетъ (Мат. 25, 9);
мѣти, зар не, да ли: єда можѣтъ
ѣѣпецъ ѣѣпца водити (Лук. 6,
39); єда какъ, мѣпоте, да не: єда
какъ раздѣѣша кнѣзи (Јов. 7, 26).

Єдва adv. μόνος, μόλις, једва, тек: привѣдникъ єдѣа πιαστῆα (I Петр. 4, 18).

Єдиначе adv. ἀκριβῶς, једнако, опет, еда ли, зар још: Мат. 15, 16.

Єдиновидный < єдиновидныйъ з. ἐνοειδής, јединствен: Степ. воскр. гл. 8 ант. 4 Сл.

Єдиновольникъ < єдиновольникъ т. μονοτελής, јеретици који су учили да је у Исусу Христу само једна воља и који су осуђени на VI Вас. сабору: Син. у четврт. V Нед. В. п.

Єдиноедержавіе < єдиноедержавіе п. μονοκρατορία, једна моћ, једна снага, једна власт: и҃гш ради да поимѣ Троицѣ єдиноедержавіе (Степ. воскр. гл. 1 ант. 1).

Єдиноежды < єдиноежди adv. ἅπαξ, једанпут: I Цар. 26, 8.

Єдиноеждриѣ, -ый < єдиноеждриѣ з. ὁμόφρων, који једнако као други мисли, сагласан, сло-жан: I Петр. 3, 8; Филиб. 2, 2; и҃тытѣлемѣ: Ст. на Г. в. св. Сави.

Єдиноеждринно adv. ὁμοφρόνως, сло-жно, једнодушно: Ст. на блаж. воскр. гл. 4 Сл.

Єдиноеждриіе < єдиноеждриіе п. ὁμοφροσύνη, једномишљеност: Мол. у Ч. венч.

Єдиноеждрствовати < єдиноеждр-ствовати v. impf. -мѣдрствѣю, -иши, ὁμοφροεῖν, имати с неким једна-ко мишљење: Свјет. у Нед. Том.

Єдиноемыслие < єдиноемыслие п. ὁμολοία, једнако мишљење, једно-душност, слога, склад: Мол. у св. Лит. Вас.

Єдиноначальствовати v. impf. -ствѣю, -иши, μοναρχεῖν, бити монарх, сам владати: и҃гвѣтѣ єдиноначальствѣ-

юѣѣ на земли (Сл. на Г. в. на Божиѣ); єдиноначальствѣтѣ ко-жетко: Степ. гл. 8 ант. 2.

Єдиноравенѣ, -ый < єдиноравенѣ з. ὁμότροπος, једнака значаја, истоврстан, сличан: апостолѣкѣ (Троп. на св. Три Јер.; Ст. на Г. в. з на св. Јов. Злат.).

Єдинопомѣникъ < єдинопомѣникъ т. μονοζώνος, лако наоружан вој-ник: IV Цар. 24, 2.

Єдинорогъ т. μονόκερως, дивља жи-вотиња с једним рогом: V Мојс. 33, 17; Јова 39, 12. 13.

Єдинородѣ, -ный з. μονογενής, је-динац, инокосан: Пс. 24. 16; ὁμογενής, сродан, од нашег ро-да: Мол. св. В. В. з на Дух. веч.

Єдиноещѣиѣ, -ый < єдиноещѣиѣ з. ὁμοούσιος, који има с неким јед-но суштаство, једнак некое: Отцѣ (Симв. в.); Отцѣ и Слѣѣ: Степ. воскр. гл. 2 ант. 1 Сл.; Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Єдиноещѣожникъ < єдиноещѣожникъ т. ὁμοτεχνός, који је истога за-ната с неким, који исти занат ради, уметник исте врсте: Дел. 18, 3.

Єдиноею adv. ἅπαξ, ἐφάπαξ, један-пут, једном: I Петр. 3, 18; Рим. 6, 10.

Єдинѣ з. εἰς, μία, ἓν, један, једна, једно: Мат. 6, 24; єдинѣ по єди-ноемѣ, један по један, један за другим: I Кор. 14, 31; Марк. 14, 19; Јов. 8, 9; єдинѣ кійждо, сваки: Дел. 2, 6; Еф. 5, 33; єдинѣ нѣкто, један од оних: Марк. 14, 47; Лук. 22, 50; єдинѣ ѿ ѿбѣштѣ, први дан после су-боте, недеља: Мат. 28, 1; Марк. 16, 2; Лук. 24, 1; Јов. 20, 1; Дел. 20, 7; μόνος, једини, сам:

токми Отиць мой єдинъ (Мат. 25, 36).

Єжє 1) conj. да би, што би, ако, када; 2) pron. demonstr. п. које.

Єй 1) interj., *καί*, да, тако је: *εἰ*ди же слово ваше: *εἰ*, *εἰ* (Мат. 5, 37; Јак. 5, 12); II Кор. 1, 17—19; заиста: *εἰ*, и *языкъми* (Рим. 3, 29); 2) pron. pers. dat. sing. f. њој.

Єдикъ т. грч., помоћник протекдика, који се старао о сиротињи, удовицама и др. (*Милаш*, Дост., 135; *Дјач*).

Єламъ т. јевр., претсобље, притвор, трем: *στοιπέκι*, галерија украшена ступовима (III Цар. 7, 6); *храма*, притвор у храму: III Цар. 7, 15; Јез. 40, 48; *дверный*, праг на вратима: Јез. 40, 6, 9; *кратный*, притвор, трем на вратима: Јез. 40, 9 sq.

Єл adv. *ἤμι*, пола, једва: Мат. 10, 30.

Єлижди < *εἰληδί* adv. *εὐαίως*, колико, коликогод пута, кадгод: I Кор. 11, 25, 26; Апок. 11, 6; Мол. у св. Лит. Вас.

Єликъ < *εἰληкі* 3. pron. *ὅσος*, колики, какав, који: *εἰлицы ииѣ-лѣ рѣны* (Марк. 3, 10); *елико время*, колико, док, доклегод: Мат. 9, 15; Марк. 2, 19; I Кор. 7, 39; *εἰлицы оглашении*, *ὅσοι καταγγελλόμενοι*, ви који сте оглашени: Јект. у св. Лит. Злат. и Вас.; *εἰлицы ко просвѣщенію*, *ὅσοι πρὸς τὸ φῶς*, ви који сте (спремни) за просвѣћење (крштење): Јект. у св. Лит. преѣосв.

Єликъ < *εἰлико* adv. *ὅσων*, колико: Марк. 7, 36; е. *корш*, *ὅσων τὰ χίστα*, што брже (*Дјач*).

Єлма conj., *ἐπεὶ*, тако, како, када, пошто, јер: Син. у Суб. Лаз.

Єлѡі арам., Боже мој: Марк. 15, 34.

Ємманѡилъ т. јевр., с нама Бог: Ис. 7, 8; Мат. 1, 23.

Ємъ, *εμши*, *εμши*; *εμшій* 3. part. praet. act. I од *εμτι*, *κρατῆσας*, ухвативши: *Ιωάννα* (Мат. 14, 3).

Єнфодъ т. јевр., украс на врату, ѡердан: Суд. 8, 26.

Єпидутъ т. грч., огртач, плашт, горња хаљина: Јов. 21, 7.

Єпигонатіонъ т. грч., надбедреник: Арх. чин.

Єпифъ т. назив десетого месеца у Египћана: III Мак. 6, 35.

Єпѡмідъ т. *ἐπωρίς*, јевр. *εφδѣ*, нарамник, горња одећа првосвештеничка и царска: II Мојс. 25, 7.

Єрдѡй т. 1) *ἐρωδιος*, рода: III Мојс. 11, 19; Пс. 103, 17; 2) *ἀρίδα*, ждрал: Јер. 8, 9.

Єсмѡрнісминъ 3. *ἐσμωρισμένος*, помешан са смирном: кѡно (Марк. 15, 23).

Єстѣтвѡноживотный 3. *φουζωός*, који одржава живот: *конъ* (Стат. I, ст. 75).

Єстѣтвѡножизненный 3. в. -животный: Стат. II ст. 87.

Єстѣтвенный < *εστѣтвенъ* 3. 1) *φουζός*, природни: Рим. 1, 26, 27; 11, 21, 24; 2) *ἐμφυτος*, прирођен: Кан. В. четврт. п. 1 т. 3.

Єстѣтво < *εστѣтво* п. *φύσις*, природа: Јак. 3, 7; Рим. 11, 24; I Кор. 11, 14; Гал. 4, 8; *εστѣтвомъ законнаа творѣтъ*, по природи, (сами од себе) чине оно што је законито: Рим. 2, 14; *εστѣтва оустави*, закони при-

роде: Кан. Усп. Богор. п. 9 ирм.; єстетѣа чинъ, ред природе: Кан. св. Андр. крит. п. 4 богор.; пачє єстетѣа, натприродно, необично: Догм. гл. 7; ѡгдѣє єстетѣомъ, но не ипогѣаїю, са две природе, али не са два суштаства: Догм. гл. 8; не ко двою лицѣ раздѣлаємый, но ко двою єстетѣкѣ неимитнѣ познаваемъ, не делеѣи се на два лица, но познавајуѣи се по двема сједињеним природама: Догм. гл. 6.

Єфі јевр., ефа, мера: мѣки пше-ничны (I Цар. 1, 24).

Єффѣда араам., отвори се: Марк. 7, 34.

Єффѣдѣ м. јевр., εφοῦδ, επωρίς, пр-восвештеничка горња хаљина, која одговара данашњем архи-

јерејском сакоу: I Цар. 2, 18; III Мојс. 8, 8.

Єхїдна f. грч., отровна змија: Дел. 28, 3; Ст. на Г. в. 6 на св. Пантел.

Єхїдновѣ з. εχιδνῶν, гујин, аспи-дин: порождєніа (Мат. 3, 7; 12, 34; 23, 33; Лук. 3, 7).

Єще < єште adv. ετι, јоште, још, уз то: Мат. 12, 46; Марк. 5, 35 и др.

Єдиопѣ м. Αἰθίοψ, 1) Етиопљанин, становник Етиопије, црнац; 2) демон, бес, ѣаво (*Дјач.*).

Євнѣхѣ м. грч., ушкопљеник: Дел. 8, 27.

Євроклѣдѣнѣ м. грч., југоисточни ветар: Дел. 27, 14.

Євфрѣдѣ м. (јевр. = плодност) стари пазив Витлејема: Пс. 131, 6.

Ж

Ж седмо слово у црквенослов. азбуци, зове се жикѣтѣ.

Жадати v. impf. -даю, -ши, γλι-χεῖσθαι, тежити, настојати; ἐπι-θυμεῖν, силно желети (*Дјач.*; *Старч.*).

Жада < жажда f. δίψος, жеѣ: Пс. 103, 11; Ант. 9 на В. четврт.

Жадати < жадати v. impf. жаждѣ, -жаши, διψᾶν, жеднети, бити жедан: когда тѣ видѣхомъ... жаждѣца (Мат. 25, 44); Рим. 12, 20; Апок. 22, 17.

Жадѣнѣ < жадынь з. διψῶν, же-дан: II Цар. 17, 29.

Жалити v. impf. жалю, -лиши, δια-πονεῖσθαι, негодовати, срдити се: Дел. 4, 2.

Жало n. κέντρον, жалац, жаока: I Кор. 15, 55. 56; Апок. 9, 10; смѣрти: Конд. воскр. 5; смѣрт-ное: Конд. III Нед. В. п.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; жало грѣховное притѣпилъ єи, силу греха си ослабио: Ст. воскр. на Г. в. гл. 5.

Жаль f. 1) μνημεῖον, гроб; 2) бол, жал-лост; 3) adv. жалосно (*Микл.*).

Жатѣа < жатѣа f. 1) θερισμός, жетѣа: жатѣа οὐκω многа, дѣла-тєлєй же малѣ (Мат. 9, 37; Лук. 10, 3); 2) θερος, лето, време жетѣи: близъ єсть жатѣа (Мат. 24, 32; Марк. 13, 28; Лук. 21, 30).

Жатєль < жатєль m. θεριστής, же-тєлац: Мат. 13, 30. 39.

Жати < жати v. impf. жнѣ, жнѣши, < жнѣн, жнѣши; θερσίζειν, жети: Мат. 25, 24; Лук. 19, 21; Јов. 4, 36; Јак. 5, 4.

Жваніе n. μηρυκισμός, преживање: III Мојс. 11, 6.

Жвати < жвати v. impf. жкѣ, жкѣши, μασάσθαι, жвакати: Апок. 16, 10.

Ждати < ждати v. impf. ждѣ, ждѣши, ἐκδέχεσθαι, мѣνειν, чекати: чистнаго плода (Јак. 5, 7); просдѣчеσθαι, очекивати: Пс. 103, 11.

Же partic. δὲ, а, пак.

Жезла < жезла m. ῥαβδος, палица: изъ корене Іисуса, И. Христос (Ис. 11, 1; Кан. Бож. п. 4 ирм.); оупаиши ѧ жезломъ жезлѣнымъ (Пс. 2, 9); Апок. 11, 1; путнички штап: ничиже возмите на пѣть: ни жезла (Лук. 9, 3); Мат. 10, 10; Марк. 6, 8; царски жезао, скиптар: жезла цѣткѣа ткоигω (Јевр. 1, 8); III Мојс. 27, 32; прут, шибя: не ωστιακѣтъ Хрѣтосъ жезла на жрѣкѣи коимъ, не предаје Христос шибѣ т. ј. неће тући, неће казнити прутом народ свој (Степ. гл. 2 ант. 3); βακτηρία, жезао који архијереј даје новоизабраноме архимандриту уз речи: прѣими ѣи жезла, . (Ч. произв. архим.).

Желва < желва f. χελώνη, коръча: Ос. 12, 11.

Желва < желва f. βάλανος, жир; брест: Ис. 6, 13.

Желтоватиса < желтоватиса v. impf. -тѣюса, шиса, ξανθίζειν, жути ти се: власъ желтѣаа (III Мојс. 13, 31. 32).

Желтъ, -ый < желтъ 3. ξανθός, жут; желтаа колѣзнь, ἔκτερος, жутица: Јер. 30, 6.

Желтѣтиса < желтѣтиса v. impf. -тѣюса, -тѣишиса, ξανθίζειν, имати жуту боју: III Мојс. 13, 36.

Желтаница f. ἔκτερος, жутица: III Мојс. 26, 16.

Желчь < желчь f. χολή, жуч: V Мојс. 32, 32; Мат. 27, 34; Дел. 8, 23; Ант. 9 на В. четвр.

Жена f. γυνή, жена: иже воззрѣтъ на женѣ, ко еже воздѣлѣти ея (Мат. 5, 28); супруга: жены коимъ мѣжемъ повиндѣтиса (Еф. 5, 22—33); жена отчѣа, γυνή τοῦ πατρὸς, маѣха: I Кор. 5, 1.

Женитва f. γάμος, брак, женидба: Јевр. 13, 4; Ном. пр. 210.

Женище < женищѣе n. γυναῖκάριον, женица: II Тим. 3, 6.

Женомѣжѣ < женомѣжѣ n. ἀνδρόγυνον, двоструки спол (пола мушко, пола женско), хермафродитство: Ном. пр. 183.

Женонинствовный 3. γυναῖκομανής, сувѣше наклонен женама, женскарощ; похотан: Јер. 5, 8.

Жерда < жерда f. ἀναφορεύς, дугачак штап, мотка, колац: IV Мојс. 13, 24.

Жерновный < жерновный 3. μόλιχος, воденички: каменъ (Марк. 9, 42).

Жерновъ < жерны, -нѣе m. μόλος, жрваъ: II Мојс. 11, 5; IV Мојс. 11, 8; II Цар. 11, 21; Апок. 18, 21; ж. оилскій, μ. ὄνικος, камен воденички: Мат. 18, 6; 24, 41; Лук. 17, 2.

Жестокочыныч n. σκληραγωγία, суров облик живота: Син. у II Нед. В. п.

Жесточыныч < жесточыныч 3. σκληροτράχηλος, тврдоврат, тврдоглав: II Мојс. 34, 9; Дел. 7, 51.

Жестоколичный З. σκληροπρόσωπος, бестидан: Јез. 2, 4.

Жестоконистовъ З. φανταστοκοπῶν, који жестином долази до лудила: Прем. Сир. 4, 34.

Жестокъ, -ый З. σκληρός, жестокъ, тврд: I Мојс. 21, 11. 12; I Цар. 25, 3; II Цар. 2, 17; III Цар. 12, 4; Мат. 25, 24; суров, строг: Суд. 2, 19; млеко ње: Јов. 6, 60; тежак, мучан: противъ рождъ прати (Дел. 9, 5; 26, 14); гохранихъ пѣтї житвкн: Пс. 16, 4; јак, силан: кѣтръ (Јак. 3, 4).

Жестосердіе < жестосердіе п. σκληροκαρдіα, тврдо срце, јогунлук: Мат. 19, 8; Марк. 10, 5; 16, 14; τὸ τῆς καρδίας σκληρόν: Јеванђ. ст. 3.

Жеши < жешти v. imperf. жегѣ, жежиши, ἀπτεῖν, жежи, горети, палити: огнемъ жегомъ, πυρέσσων, који је у врућици, у грозници (Мат. 8, 14; Марк. 1, 30).

Жженіе < жженіе п. τὸ κατάκαυμα, жега; ужег: II Мојс. 21, 25.

Живенти v. imperf. живлю, -виши, ζωοποιεῖν оживљавати: II Мојс. 1, 17; иже аще погѣбитъ ю, живитъ ю: Лук. 17, 33; Сынъ иже хоцетъ живитъ: Јов. 5, 21; -са, оживљавати се, оживотворавати се: Скатымъ Дѣхомъ вѣака дѣшиа живитѣа (Степ. гл. 4 ант. 1 Сл.).

Живоначаліе < живоначаліе п. ζωαρχία, управљање животом; узрок, почетак живота: Скатома Дѣхъ живоначаліе и чить (Степ. гл. 2 ант. 2 Сл.); Сл. на хвал. у Нед. Самар.

Живоначальный < живоначальный З. ζωαρχικός, који има живот у

самоме себи; узрочник живота: Тронца (Мол. у Ч. венч.); достоинство: Степ. гл. 5 ант. 3 Сл.; Конд. воскр. гл. 6; источникъ: Кан. Усп. Бог. п. 8 ирм.

Живоносный З. ζωηφόρος, који носи у себи живот: Син. на В. суб.; источникъ: Син. у пет. Светле седм.; крестъ: Ст. на Г. в. у среду III Нед. В. п.

Живопріимный З. ζωόδοχος, који живот одржава, који оживљава: живопріимномъ твоимъ гроемъ (Ст. на Г. в. воскр. 6 гл. 1); ж. твоє костаніе: Ст. на стих. воскр. гл. 3.

Животворити v. imperf. -творю, -риши, ζωοποιεῖν, оживљавати, подизати из мртвих: Рим. 4, 17; I Кор. 15, 45; II Кор. 3, 6.

Животворщій З. ζωοποιῶν, животворан: тайна (Мол. у св. Лит. пређеосв.); крестъ: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4.

Жизнодавецъ < жизнедавецъ м. ζωοδότης, животодавац: Сјед. воскр. гл. 4: Трон. воскр. непор.

Жизнодательный З. ζωοπάροχος, који даје живот: Конд. у Нед. Том: **Жизнопріимный** З. в. живопріимный: Ст. воскр. на хвал. гл. 8.

Жилище < жилиште п. κατοίκησις, οἰκητήριον, стан, становање: Марк. 5, 3; II Кор. 5, 2; Јуд. 1, 6; Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 богор.

Жиръ м. ωρμή, дебљина, сланина; изобиље, папа: II Тим. 2, 17.

Житийскій < житийскъ З. βιοτικός, животни, светски: гордогъ (I Јов. 2, 16); печаль: Лук. 21, 34; попеченіе: Херув.; морѣ, привремени земаљски живот: Кан. у Нед. сир. п. 6 ирм.

Жительство п. 1) ἀναστροφή, жив-
льене: взирающе на скончаніе жи-
тельства (Евр. 13, 7); 2) πολι-
τευμα, грађанство, становниш-
тво: и твое сохранила крестомъ
твоемъ жительство (Троп. на
Воздв. ч. к.); живот: дѣховное
ж. (Мол. предъ ев. у св. Лит.);
3) πολιτεία, грађанско право:
Дел. 22, 28.

Жительствовать v. imperf. -ствѣю,
-ствѣши, 1) πολιτεύεσθαι, живе-
ти: Филиб. 1, 27; 2) ἀναστρέ-
φεσθαι, проводить: житіа время
(I Петр. 1, 17); 3) στοιχεῖν, по-
ступати: правиломъ имъ (Гал.
6, 16; Филиб. 3, 16).

Жити v. imperf. живѣ, живѣши, 1)
ζῆν, βίωσαι, живети: Јез. 33, 4;
иже во живемъ Гдѣки живемъ: Рим.
14, 8; 2) κατοικεῖν, становати:
Вышній не къ рѣкотворенныхъ цѣ-
квахъ живеть (Дел. 7, 48; 17, 24);
Ст. на стих. воскр. гл. 2; 3)
μένειν, остајати, стајати: гдѣ жи-
вши; (Јов. 1, 38. 39); 4) δια-
τριβεῖν, проводить, боравити:
живѣхъ во Антиохіи (Дел. 15,
35); 5) ἀναστρέφεσθαι, поступа-
ти: како подокаетъ къ домѣ Бжїи
жити (I Тим. 3, 15); Јевр.
13, 18.

Житіе п. 1) βίωσις, τὸ ζῆν, живот:
еже ѿ юности (Дел. 26, 4); чрезъ
всѣ житіе: Јевр. 2, 15; 2) βίος,
облик, начин живота: да тихое
и безмолвное житіе поживемъ (I
Тим. 2, 2); храна: вверже всѣ
житіе свое (Марк. 12, 44); Лук.
21, 4; 3) ἀναστροφή, живльене:
верязъ вѣди вѣрнымъ... житіемъ
(I Тим. 4, 12); 4) πολιτεία, оп-

штина, друштво: ѿчждени жи-
тіа йлїва (Еф. 2, 12).

Житомѣри п. σιτομετρία, мера за
жито, оброк жита (код *Бука*:
храна): Лук. 12, 42.

Жреки п. κληρος, клир, избраник,
изабрани народ: не ѿтвѣчаютъ
ко Хр҃тоу жезла на жрекии своемъ,
не предаје Христосъ шиби (т. ј.
неће тући) народъ свой (Степ.
гл. 2 ант. 3).

Жрекии < жрѣвнїи п. 1) κληρος,
ждреб, коцка: мѣтахъ (βάλλον-
τες, бацаху) жрекиа (Марк. 15,
24; Лук. 23, 34; Јов. 19, 24);
2) καιρός, права мера, у рl.
καιροὶ = прави час, време, при-
лике, догађаји: къ рѣкѣ твоею
жрекии мои (Пс. 30, 16).

Жреба, -ати < жрѣба п. πῶλλος,
ждребе: Мат. 21, 2. 5. 7; Марк.
11, 2. 4. 5. 7; Лук. 19, 30. 33.
35; Јов. 12, 15.

Жрети < жрѣти v. imperf. жрѣ,
жрѣши, θύειν, жртовати, прино-
сити жертву: съ народы хоташе
жрѣти (Дел. 14, 13); I Кор. 10,
20; клати: пакхъ (Марк. 14, 12;
Лук. 22, 7); жрѣтъ кыти, олѣн-
дѣсѣти, бити жртован: Филиб.
2, 17; II Тим. 4, 6; -сѣ, θύεσ-
θαι, жртовати се: агниць Бжїи
(Проск.); еврейская фиска: Син.
на В. четврт.

Жрецъ < жрѣць п. ἱερεὺς, свеште-
ник (незнабожачки): Дел. 14, 13.

Жсепель < жоупель п. θεῖον, сум-
пор: I Мојс. 19, 24; V Мојс.
29, 23; Пс. 10, 6; Апок. 9, 17.
18; 14, 10; 19, 20; 21, 8.

Жсепельный < жоупельный 3. τοῦ θεῖου,
сумпорни: Апок. 9, 17; 20, 10.

S

- S** осмо слово у црквенослов. азбуци, зове се сѣло; као цифра $\dot{\text{с}} = 6$.
- Сѣзда** < звѣзда f. ἀστήρ, звезда: Мат. 2, 2—10 squ.; нелигнал, водилъ: Конд. у IV Нед. В. п.
- Сѣздовлюстителъ** m. ἀστεροσκοπος, астроном: Кан. Рожд. Хр. п. 4 т. 2.
- Сѣздословити** v. impf. -словаю, -виши, ἀστρονομεῖν, звезде мотрити: Ном. пр. 15.
- Сѣздословъ** m. ἀστρονομος, звездар, астроном: Ном. пр. 183.
- Сѣздочтица** < звѣздохуѣтъца m. в. звѣздословъ: Ном. пр. 196.
- Сѣзрѣдобенъ** 3. θηρίαλωτος, ухваћен као звер: Мол. св. Јов. Злат. у Послед. прич.
- Сѣзрохищный** 3. θηρίαλωτον, од звери уграблен: Ном. пр. 131.
- Сѣзродинный** < звѣзродньъ 3. θηρίαλωτος, нагрижен, поврећен од дивльих зверова: *ματι ѕѣзродиннаγω да не ѕнѣтѣ* (II Мојс. 22, 31).
- Сѣлие** < ѕелие n. τὸ λάχανον, ѕелье, билье, поврће: Мат. 13, 32; Марк. 4, 32, Лук. 11, 42; Рим. 14, 2.
- Слкъ** m. χλωρόν, трава, билька: Пс. 36, 2; Апок. 9, 4; χλόη, зеленило, ѕелье: Пс. 103, 14.
- Слчный** < ѕлаучньъ 3. χλωρός, зелен, траван, обилат травом: *на мѣтѣ ѕлчнѣ* (Пс. 22, 2; Возгл. у Ч. погреб.); χλοερός, траван: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Слѣдѣй** m. κακοποιός, разбойник, злочинац: Лук. 23, 32. 33. 39; Јов. 18, 30; I Петр. 2, 12. 14; 3, 16; 4, 15; II Тим. 2, 9.
- Слѣдѣйствїе** n. κακούργια, злочинство: Кан. Бог. п. 6 т. 1.
- Слѣнравїе** n. 1) κακοήθεια, злоудность: Рим. 1, 29; 2) τὸ δύστροπον, тврдоглавост: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
- Слѣнравный** 3. ἀγνώμων, неразборит, непромишлен, неразуман: Мол. св. В. В. у Послед. прич.
- Слѣпомнѣнїе** n. μνησικαχία, злопамћење: Мол. 4 у Посл. прич.
- Слѣпострадати** v. pf. -страждѣ, -ждаши, κακοπαθεῖν, подносити зло, страдања; мучити се: II Тим. 2, 3; 4, 5.
- Слѣпрїеверѣтнїе** n. αίσχροκέρδεια, грамжење за добитком, користолюбље, лакомство: Мол. 4 у Послед. прич.
- Слѣславити** v. impf. -слагаю, -виши, ἐπιφημίζειν, рѣаво говорити, оговарати, клеветати, опадати: Прем. Сол. 2, 12.
- Слѣславїе** n. κακοδοξία, рѣав, заоглас; криво учење о верским стварима: Сјед. у суб. I Нед. В. п.; Ст. на хвал. у II Нед. В. п.
- Слѣславный** 3. κακόδοξος, нечастан: Ст. на Г. в. св. Спир. чуд.
- Слѣсловити** v. impf. -словаю, -виши, κακολογεῖν, оговарати, грдити, кудити: Мат. 15, 4; Марк. 7, 10; 9, 39; Дел. 19, 9; I Петр. 3, 16.
- Слѣсмрадїе** n. 1) δυσωδία, смрад; 2) βόρβωρος, муль, блато (Дјач.).
- Слѣсовѣтїе** n. κακοβουλία, рѣав савет, зла намера: III Мак. 3, 8.

Слостраданіе п. *κακοπάθεια*, неволя: *Як. 5, 10*. *σλοστρονεία*
Слострадати v. *imprf.* -страждѣ, -ждиши, *κακοπαθεῖν*, трпети неволе, напасти; мучити се: *Як. 5, 13; II Тим. 2, 9*.
Слострастіи п. *κακοπάθεια*, неволя, мука, несрећа: *Ст. на стих. св. II и II*.
Слотворити v. *imprf.* -творю, -риши, *κακοποιεῖν*, зло чинити: *III Јов. 1, 11*.
Слоухитрити v. *pf.* -хитрю, -хитриши, *κακοτεχνεῖν*, зло смишљати, служити се злим сплеткама противу некога: *III Мак. 7, 7*.
Слоухдожество < злохдожество п. *κακοτεχνία*, превара, лукавство, подмуклост, обмана, фалсификат: *Ном. пр. 14*.
Слоухдожный < злохдожный з. *κακότεχνος*, који зло кује, зло мисли: *Прем. Сол. 1, 4*.
Слоухленіе < злохуленіе п. *δυσφημία*, хулење, псовка, грдња: *когомиркоу (Кан. на Воздв. ч. К. п. 7 ирм.)*.
Слочестивый < злоуьстивъ з. *δυσσεβής*, непобожан, неваљао: *мдчитела (Кан. на Воздв. ч. К. п. 7 ирм.)*.
Слочестіе < злоуьстіе п. *δυσσεβεία*, непобожност (*Микл.*).
Слѣк adv. *κακῶς*, зло, рѣаво: *глаголахъ (Јов. 18, 23); жестоко,*

ужасно: εὐκινδύτεια (Мат. 15, 22);
људо, тешко, врло: страждѣтъ (Мат. 17, 15).
Смій < змий п. *ὄφις*, змија: *IV Мојс. 21, 9; I Кор. 10, 9; II Кор. 11, 3; Апок. 9, 19; δράκων, аждаха: Пс. 90, 13; 103, 26; Апок. 12, 3—17 sq.* *σμοῦ, μεμω, αλλ*
Смѣл < змѣл f. *ὄφις*, змија: *Мат. 7, 10; Марк. 16, 18; Лук. 10, 19; Јов. 3, 14; θηρίον, дивља звер; змија: Дел. 28, 4. 5.*
Сѣльный < зѣльнъ з. *σφοδρός*, јак, моћан, силан, оштар: *Пс. 49, 3; σύντονος, крепак, жесток: Кан. у суб. I Нед. В. п. п. 3 т. 2.*
Сѣльнѣ adv. *μεγάλως*, valde, веома, много: *III Мак. 5, 7.*
Сѣльнѣ comp. од *сѣльнѣ*, *σφοδρότερον*, жешће, силније, оштрије, тачније, брже: *Син. на Вел. четвр.*
Сѣльнѣишій з. sup. од *сѣльный* з. *λαβρότατος*, најжешћи: *огневица (Син. у пет. Светле седм.)*.
Сѣлѡ < зѣлѡ adv. *σφοδρῶς*, веома, јако, силно: *Мат. 2, 10; II Јов. 1, 4; III Јов. 1, 3; σκλѡ ранѡ, ὄρθρου βαθέως, врло рано: Лук. 24, 1; тачно, добро: Пс. 118, 4; прекрасно: Пс. 138, 14; истинѣ σκλѡ, целу, праву, савршену истину: Пс. 118, 138; λίαν, одвише, врло: ранѡ (Троп. непор. васкр. 3).*

3

З девето слово у црквенослов. азбуци, зове се *земла*; као цифра *з = 7*.
За праер. *διὰ*, за, ради: *вѣроваши за моко егѡ (Јов. 4, 41); ὑπέρ,*

за: молити за творцихъ вамъ напасть (Мат. 5, 44); ἐπίτω, после, иза: нди за мною гатано (Лук. 4, 8).
Замковный з. *ἐπιδαμβωνος*, који

је иза амвона: молитка, која се чита иза амвона (Служ.).
Забвѣніи < забвѣненіе п. λήθη, забрав, забравност: II Петр. 1, 9.
Заблаждати < заблаждати v. impf. -жду, -иши, πλανᾶσθαι, блудити, тумарати, залазити: Евр. 3, 10; 5, 2; Ст. воскр. на Г. в. гл. 2.
Забрало п. 1) ἐπαλξίς, брана, грудобран: Ис. 54, 12; Јуд. 14, 1; 2) βάρυς, τεῖχος, зид, кула, бѣдем, заштита, обрана: дѣвствка (Ст. на хвал. Рожд. Бог.); вѣхъ притикающихъ къ тѣмъ крѣпко: забрало: Ак. св. Ник. ик. 12; Ст. богор. на лит. на св. Саву.
Завывати v. impf. -ваю, -иши, ἐπιλανθάνεσθαι, забравляти: Евр. 13, 2, 16; Филиб. 3, 13.
Завыти v. pf. завѣдѣ, -диши, ἐπιλανθάνεσθαι, забравити: Мат. 16, 5; Марк. 8, 14; Јак. 1, 24; Евр. 6, 10; не завѣди оубогихъ твоихъ до конца: Пс. 9, 33; Стат. на В. суб. ст. 16, 30.
Завытии < завытии п. в. забвѣніи.
Завытъи < завытъи п. 3. ἐπιλήσμων, забраван: Јак. 1, 25.
Завида f. ζήλος, завист: Гал. 5, 20.
Завидѣти v. impf. -виждѣ, -диши, ζηλοῦν, завидети: Јак. 4, 2; I Кор. 13, 4; Гал. 5, 26.
Завистливъ 3. φθονερός, завидлив: I Тим. 3, 3.
Завора f. μόχλος, пречага на вратима, преворница: Суд. 16, 3.
Завѣтъ m. διαθήκη (од διατίθεσθαι = учинити расположење), testamentum, завѣштај, тестаменат: завѣтъ къ мртвыхъ извѣстнъ естъ (Евр. 9, 17); Гал. 3, 15; савез, договор, свечано обѣщање: и изъ поставляю завѣтъ

мой камъ (I Мојс. 9, 9, 11); III Мојс. 26, 42; поманѣти завѣтъ стѣи кой: Лук. 1, 72; Гал. 3, 17; заповед: и козвѣсти камъ завѣтъ кой, егже заповѣда камъ творити, дѣлати емоу (V Мојс. 4, 13); и даде еид завѣтъ шкѣзаніа: Дел. 7, 8; савез Бога са старозаветним праведницима: Нојем (I Мојс. 9, 9—17); Аврамом: I Мојс. 15, 1—21; Мојсијем: II Мојс. 24, 4.
Завѣщавати < завѣщавати v. impf. -ваю, -иши, διατίθεσθαι, заповѣдати: Дел. 15, 5; 16, 21; I Кор. 7, 10; 11, 7.
Завѣщаніи < завѣщаніи п. παραγυεῖα, наређење, залог, аманет: Дел. 16, 24; I Јов. 3, 11; I Тим. 1, 5, 18; II Тим. 1, 14.
Завѣщати < завѣщати v. pf. -щю, -иши, διατίθεσθαι, заповѣдати: I Тим. 1, 3; Дел. 3, 25 sqq; закључити савез: I Цар. 18, 3; II Цар. 29, 10.
Завязовати < завязовати v. impf. -зю, -зиши, καταρτίζειν, завязивати, крпити: мрежи кола (Мат. 4, 21).
Загладити v. pf. заглаждѣ, -диши, ἐξαλείφειν, изгладити, избрисати, уништити: Ст. на Г. в. воскр. 2 гл. 2; рѣкописаніи древнаго грѣха: Ст. на блаж. васкр. гл. 7.
Задѣти v. pf. задѣю, -иши, ἀγγαρεύειν, на раме метнути; натерати: иид задѣша понети крѣтъ егъ (Мат. 27, 32); Марк. 15, 21.
Зазирати v. impf. -раю, -раши, καταγγυώσκειν, осушивати, кудити: I Јов. 3, 20; -сѣ, μέμψεσθαι, тужити се, срдити се (Микл.).
Зазоръ m. μέμψις, срамота: Служ.

- Зазрѣти** v. pf. зазрю, зазриши, ἐπιλαβέσθαι, καταγινώσκειν, покудиги: Лук. 20, 26; I Јов. 3, 21.
- Занмати** v. impf. заемаю, заемлеши, δανείζεσθαι, узајимати, узајмљивати: Пс. 36, 21.
- Занмованіе** n. δάνος, зајам: Прем. Сир. 29, 4.
- Занмодавѣцъ** < занмодавѣць m. δαυειστής, веровник, који даје у зајам: Лук. 7, 41.
- Занмодати** v. pf. -дамъ, -даси, в. занмати: Свјет. богор. у Нед. свих св.
- Занмствовати** v. impf. -имствѣю, -ши, в. занмати: Сл. на Г. в. на В. ут.
- Зайти** v. pf. зайдѣ, зайдѣши, ἐπιδύειν, заћи: голце да не зайдѣтъ въ грѣкѣѣ вашѣмъ (Еф. 4, 26); ишчезнути, нестати: Сл. сјед. 2 на Богој.
- Заинъ** m. седмо слово у јевр. азбуци: Плач. Јер. 1, 7; 2, 7; 3, 19; 4, 7.
- Закалати** v. impf. -лаю, -лаши, σφάττειν, клати: тѣлца оупитаннаго: Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.
- Заклепъ** m. κλεῖθρον, κλεῖσις, брава, катанац, преворница: заклепы адовы расторгивый: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Заклинати** v. impf. -наю, -наши, ὀρκίζεин, молити са клетвом, заклињати: Мат. 26, 63; Марк. 5, 7; Дел. 9, 13; I Сол. 5, 27.
- Заключатиса** v. impf. -чаюса, -чашиса, κατακλέειν, закључавати се, затварати се: ко грѣкѣ (Ст. на Г. в. на В. пет. II нынѣ:).
- Закључити** v. pf. -кључѣ, -чиши, κλέειν, закључати, затворити: Апок. 20, 3; -са: Лук. 4, 25.
- Заклати** < заклати v. pf. -кленѣ, -ниши, ἀναθεματίζεин, заклетиги: Дел. 23, 12.
- Законопологати** v. impf. -гаю, -гаши, νομοθετεῖν, закон доносити, давати: Пс. 83, 7.
- Законоположеніе** n. νομοθεσία, законодавство, закон, устав (*Микл.; Вост.*).
- Законоположити** v. pf. -положѣ, -ложиши, νομοθετεῖν, закон дати, узаконити: игу ради законоположитѣ согрѣшающыи на пѣти, ради тога же дати закон онима који греше на путу (Пс. 24, 8).
- Законоположитель** m. νομοθέτης, законодавац: Пс. 9, 21.
- Законоположникъ** m. в. -положитель: Јак. 4, 12.
- Законопрѣстѣпный** < законопрѣстѣпный 3. παράνομος, противузаконит, неправедан: Ант. I на В. четвр.
- Законопрѣстѣповати** < законопрѣстѣповати v. impf. -ваю, -ниши, παρανομεῖν, противу закона радиги, законе прѣстѣпати: Стат. I ст. 51.
- Закоснѣніе** < закѣсьнѣніе n. ἀναβολή, закашнѣење, затезање, завлачење, одгањање, одлагање: Дел. 25, 17.
- Закоснѣти** < закѣсьнѣти v. pf. закосню, -ниши, χρονοτριβῆσαι, закоснитиги, задоцнитиги, задржати се: Дел. 20, 16.
- Закровъ** m. ἀποκριφή, кров, скровиште: Пс. 17, 12.
- Закрѣти** v. pf. закрѣю, -ниши, καλύπτειν, скритиги, покритиги, затајитиги: Лук. 22, 64.
- Залежати** v. impf. -лежѣ, -лежиши, κρύπτεσθαι, лежати у заседи,

- сакривати се, вребати: Ст. на блаж. св. Дим.
- Залогъ** м. 1) τὸ ἐνεχόμενον, залог: II Мојс. 22, 26; 2) παρακатаθήκη, залог, поверена остава; 3) честица од св. агнеца, коју архијереј даје новорукоположеноме презвитеру уз ове речи: „Прими залогъ њи...“ (Ч. рукоп. презв.).
- Заматорѣти** в. рф. -рѣю, -рѣши, проβαίνειν, остарети: Лук. 1, 7, 18; 2, 36.
- Замедлити** в. рф. -медлю, -медлиши, βραδύνειν, закаснити, задоцнити: I Тим. 3, 15.
- Замедлѣніе** п. βραδυτής, спорост, тромост, закашњење: Слово св. Ј. Злат. на Ускрс.
- Зане** < зане, conj. caus., ἔτι, јер, што, будући да: Пс. 10, 3; зато што: Пс. 101, 10; Мат. 11, 20; 13, 5. 6 и др.
- Заниже** < занисже conj. caus., ἔτι, јер: Дел. 27, 9; Рим. 1, 21; I Сол. 2, 8; Јевр. 7, 24.
- Заласный** З. залишан: заласний дари, честице за причешћивање болесника, које се спремају на Вел. четвртак и чувају у дарохранилници (Уч. изв.).
- Запншиѣ** З. part. praet. act. I сл. обл. од запати, кушач, заводник: Кан. св. Андр. крит.
- Запечатати** в. impf. -чатаю, -чаташи, κατασφραγίζειν, печатити: Апок. 5, 1; Троп. воскр. гл. 1; Сл. на IX часу уочи Богој.
- Запечатлѣти** в. impf. -чатлѣю, -члѣши, σφραγίζειν, печатити: II Кор. 1, 22; Апок. 7, 3; околом ко запечатлѣшиа: Ст. на хвал. воскр. гл. 5; ἐπισφραγίζειν, утврђивати: запечатлѣа твоими велѣньми (Конд. св. Вас. Вел.).
- Запннати** п. πτερνισμός, запињање, сметња: Пс. 40, 10.
- Запннатиѣ** м. πτερνιστός, који смета; кушач, заводник: Стат. I ст. 8.
- Запннати** в. impf. -наю, -наши, 1) ἐμπόδιζειν, запињати, подметати коме ногу, сметати, заустављати; 2) δράσσομαι, ловити, хватати: запннати премудрыи къ кокарткѣ ихъ, који хвата премудре у њихову лукавству (I Кор. 3, 19).
- Запнваніе** < запнваніе п. ἐμπόσια, плување: Ст. на Г. в. на В. четврт.
- Запнность** f. запињање, спотицање: Уч. изв.
- Запорткокъ** < запорткъ м. οὐρίνου, љуска (од јајета): Ис. 59, 5.
- Запѣстѣніе** п. ἐρήμοσις, пустош, пустошење: мизотъ запѣстѣніа (Мат. 24, 15; Марк. 13, 14); Лук. 21, 20.
- Запати** < запати в. рф. запнѣ, запнши, ἐμπόδιζειν, запети, подметнути коме ногу, спречити, поткинути: стѣпы моѣ (Пс. 139, 4); ὑποσχελίζειν, оборити: Пс. 16, 13; -са, πειδάσαι, заплести се, закачити се, ухватити се: Кан. св. Теод. п. 1 т. 1.
- Запатіе** < запатіе п. impedimentum, препрека, сметња: Уч. изв.
- Зора** f. αὐγή, зора, свануће: Дел. 20, 11.
- Застѣати** < застѣати в. impf. -стою, -стоиши, ὑπωπιάζειν, заустављати, задржавати некога: Лук. 18, 5.
- Застѣпати** < застѣпати в. impf. -паю, -паши, ἀντιλαμβάνεσθαι, брани-

- ти, штитити: немощныа (I Сол. 5, 14).
- Застѣпнѣти** < застѣпнѣти v. pf. застѣплю, -пиши, ἀντιλαμβάνεσθαι, заузимати се за нешто: застѣпи, спаси... (Вел. и Мала јект.); помоћи: но сама застѣпи.. (Богор. у Ч. погреб.); Степ. гл. 4 ант. 1.
- Застѣплениѣ** < застѣплениѣ п. 1) ἀντίληψις, помагање: Пс. 83, 6; I Кор. 12, 28; помоћ: Конд. Обн. хр. св. Георг.; 2) ἀνάστασις, подизање, устајање, ускрсавање: Ант. на В. четврт. 15.
- Застѣпникъ** < застѣпникъ m. ἀντιλήπτωρ, чувар, бранич: Пс. 58, 11.
- Застѣпница** < застѣпница f. προστατίς, заштитница, покровителька: Рим. 16, 2.
- Затвердѣти** < затвердѣти v. pf. -тверждѣ, -диши, ἐπιχυροῦν, потврдити, одобрити: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
- Заткнѣти** < заткнѣти v. pf. заткнѣ, -книши, φράσσειν, заградити, запушити, затворити: лквкѣ зѣлнѣа къ рокѣ затче, ѣфраѣе (Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.).
- Затмѣтисѣ** v. pf. затмѣюсѣ, затмѣшисѣ, σκοτεινοῦμαι, помрчати, потамнети: Апок. 8, 12.
- Заточати** v. impf. -чаю, -чаши, ἐλαύνειν, терати у прогонство, гонити: ѿ жетокихѣ вѣтровѣ заточаеми (Јак. 3, 4).
- Заточениѣ** п. ὑπερορία, изгнанство: Ст. на стих. 4 на св. Јов. Злат.
- Затхлыи** з. (ваьда од старослов. задъхлыи, који има задах) покварен, ужежен: ѿ затхлыа и смердащыа мѣки (Уч. изв.).
- Затыкати** v. impf. -каю, -каши, συνέχειν, запушавати: оушии кон (Дел. 7, 57); ἐπιστομίζειν, затварати уста, уфуткавати: Ст. на хвал. у среду Препол.
- Зашпокойный** < зашпокойный з. покојнички: ектинѣа, која се читају за покој душа умрлих (Служ., Треб.).
- Заштитисѣ** < заштитисѣ v. pf. заштитѣсѣ, -штишисѣ, ἐπιστομίζειν, затворити уста, уфутати: Кан. воскр. гл. 7 п. 9. т. 1.
- Заштра** adv. прѣ, зајутра, рано ујутро: оушлыи гласъ мой (Пс. 5, 4); Марк. 16, 2. 9; Јов. 8, 2; 20, 1.
- Заштрѣна** < заштрѣна f. πρώιον, јутрење, јутарња служба (Дјач.).
- Зашшатисѣ** v. impf. -шаюсѣ, -шашисѣ, ῥαπίζειν, ћушати, шибати, тући: крѣнною рѣкою (Ст. гл. 8 на Воздв. ч. К.).
- Зашшениѣ** < зашшениѣ п. κόλαφος, ῥάπισμα, ћушка: Отп. св. страсти; Ст. гл. 8 на Воздв. ч. К.; колафѣсма: Син. на В. пет.; Ном. пр. 126.
- Зацѣпльи** з. буѣав, плеснив: проѣфѣры (Уч. изв.).
- Зачало** < зачало п. 1) ἀρχή, почетак: еѣлѣа (Марк. 1, 1); 2) περικοπτή, одељци на које су подељени Јеванђеље и Апостол.
- Зачати** < зачати v. pf. зачнѣ, зачнѣши, συλλαμβάνειν, зачати, затруднети: Лук. 1, 24. 31. 36.
- Зачатиѣ** < зачатиѣ п. σύλληψις, зачеће: III Јездр. 16, 58; Ст. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.
- Заченѣ**, -ши, -ше; -шии з. part. praet. act. I од зачати, зачѣвши, затруднивши: Јак. 1, 15;

зачинши плотію: Ст. на стих. васкр. гл. 8 богор.

Зачинати v. *imprf.* -чиню, -ши, *ἀρχεσθαι*, почиати, започиати: II Кор. 3, 1.

Звати < *звати* v. *pf.* *звмѣ*, -миши, *δανεῖσθαι*, узајмити: Мат. 5, 42.

Званіе n. 1) *φωνή*, узвик, вапај, вика: *раздмѣй званіе мое* (Пс. 5, 2); 2) *κλήσις*, призив, позив, зване: *достойно ходити званіа* (Еф. 4, 1); I Кор. 7, 20; *поздрав, радост, славословье: званіемъ же почитаемаа* (Ак. Бог. ик. 11).

Звати v. *imprf.* *зовѣ*, *зовиши*, 1) *καλεῖν*, звати називати: *отца не зовите иже на земли* (Мат. 23, 9); Лук. 6, 46; 2) *κράζειν*, *викати*: *дѣи нечистиі звахѣ* (Марк. 3, 11); *вапити, клицати*: *искобди да зовемиъ ти* (Конд. Благов.); *ю иррафіми зовѣщи*: Сл. у троп. *непор. воскр.*; 3) *κραυγάζειν*, *викати, клицати*: *оужасаюса звати тѣкѣ* (Троп. у суб. V седм. В.п.).

Звнѣти < *звнѣти* v. *imprf.* *звнѣю*, *звнѣши*, *ῥηεῖν*, *звонити, звучити*: *мѣдѣ звнѣщи* (I Кор. 13, 1).

Звизданіе n. *συρισμός*, *шиштање, сиктање*: *сміекѣ* (Прем. 17, 9).

Звиздати v. *imprf.* -здаю, -ши и *звиздѣ*, -ждиши, *συρίζειν*, *сиктати, свирати, хужати*: *дѣхъ звиздающій* (Прем. Сол. 17, 17).

Звѣцати < *звѣцати* v. *imprf.* -цаю, -цаши, *ἀλαλάζειν*, *звечати, звецкати*: *кѣмквалъ звѣцалѣй* (I Кор. 13, 1).

Зданіе n. 1) *οἰκοδομή*, *зграда*: Мат. 24, 1; Марк. 13, 1. 2; 2) *πλάσμα*, *граѣвина*: I Кор. 3, 9; 3) *πλάσις*, *творевина*: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Зданный з. *δοτράκινος*, *сзздан, створен*; *землян*: *тѣло* (Ст. на стих. у утор. IV седм. по св. Пасци).

Здатель m. *οἰκοδόμος*, *градитель, зидар* (*Старч.*); *лончар* (*Джач.*).

Здати < *здати* v. *imprf.* *зиздѣ*, *зиздиши*, *οἰκοδομεῖν*, *κτίζειν*, *зидати, градити*: *срвкы пророчекіа* (Мат. 23, 29; Лук. 11, 47); -*са*, *зидати се*: *зиздитѣа въ храмѣ дѣховенъ* (I Петр. 2, 5).

Здо n. *τὸ δῶμα*, *кров*: *ику птица шюкацияса на здѣ* (Пс. 101, 8).

Здѣ < *сздѣ* adv. *ѡде, ἐνταῦθα*, *овде, ту*: Мат. 17, 4; Марк. 9, 5; Лук. 9, 33.

Земинъ, -ый < *зсмыъ* з. *γῆς*, *земальски*: *пиелами икоже земинъ повикагтѣа* (Ст. на IX часу Рожд. Хр.); *сврнлаа иддретвѣйте не земнаа* (Кол. 3, 2).

Землеретный < *землеретный* з. *χαμαίζηλος*, *низак, прост, мален*: *оумъ* (Кан. анг. хран. п. 6. богор.).

Земноревностный з. в. *землеретный*: Кан. I Рожд. Бог. п. 7 т. 1.

Земнородный < *земнородный* з. *γενής*, *на земли рожен*; *човек*: Конд. *воскр. гл. 4*; Кан. *Благов. п. 9 ирм.*; *Стат. на В. суб. II ст. 83*.

Земскій < *земскъ* з. в. *земинъ* з. *царѣ земитѣи* (Мат. 17, 25; Дел. 4, 26; Апок. 6, 15; 18, 3. 9; 21, 24).

Зернь f. *коцкање*: Уч. изв.

Зерничкъ m. *коцкар*: Уз. изв.

Зерцало < *зрѣцало* n. *εἰσποτρον*, *зрцало, огледало*: Як. 1, 23; I Кор. 13, 12.

Зиждитель m. *κτίστης*, *зидар, градитель, творца*: I Петр. 4, 19;

- Троп. Вавед.; Ст. на Г. в. на В. четвр.
- Знждительный** З. πλαστουργός, стваралачки: Мол. у Ч. погр. свешт.
- Знждѣщій** З. part. praes. act. сл. обл. од здати, οἰχοδομῶν, онај који гради, зидар: Мат. 21, 42; Марк. 12, 10; Лук. 20, 17; I Петр. 2, 7.
- Знзаниі** п. грч., уродица (*Кульб.*).
- Зилотъ** м. грч., ревнитель. Тако је назван св. апостол Христов Симон Хананит и то по једнима због тога што је био родом из Кане Галилејске, а јеврејска реч Кананит значи грчки ζηλωτής; по другима пак што је припадао друштву зилота т. ј. ревнителеа по Богу: Лук. 6, 15; Дел. 1, 13.
- Зіаніе** < знанніе п. χάσμα, зијање, зевање; ждрело, чельуст: љккѣъ зіаніа къ ровѣ зятче (Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.).
- Зіати** < знати v. impf. зіаю, -аши, χασμάσθαι, зијати, зевати (*Вост.*).
- Златица** f. νόμισμα, дукат: кинионна, новац харачки (Мат. 22, 19).
- Златогласный** З. χρυσόφωνος, који одаје (има) златан (пријатан) глас: трѣба (Сл. на стих. на св. Јов. Злат.).
- Златозарный** З. χρυσαυγές, који сија као злато: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.
- Златозрачный** З. χρυσομόρφος, који је као злато, сличан злату: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.
- Златолюбіе** п. φιλαργυρία, љубав према злату: Ст. по полиј. на св. прор. Ил.
- Златопрадный** < златопрадьнь З. χρυσοῦφαντος, од злата откан (*Вост.; Микл.; Джач.*).
- Златосіанный** З. χρυσαυρίζων, који сија као злато: оутя (Ст. на лит. на св. Јов. Злат.).
- Златосіающій** З. в. златосіанный: Ст. на Г. в. у II Нед. В. п.
- Златосліанный** З. χρυσοχώνευτος, од злата сливен: столпъ (Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10).
- Златословисный** З. χρυσολόγος, који говори златне речи: Ст. на Г. в. 3 на св. Јов. Злат.
- Златословѣ** м. в. златословисный: Сл. на лит. на св. Јов. Злат.
- Златосотворинный** З. χρυσοτέκτωνος, који је из злата саливен: кз-дѣшный истѣканъ (Кан. Дух. п. 7 ирм.).
- Златѣстѣ** м. χρυσοστόμος, који има златна уста: Ст. на Г. в. на св. Јов. Злат.
- Знаменати** v. impf. -наю, -наши, σφραγίζειν, запечатити: каменъ (Мат. 27, 66); потврдити: нго во отицъ знамениа Богъ (Јов. 6, 27); -са, σημαίνειν, показати се, дати знак; обасјати: кѣтъ лица (Пс. 4, 7); Конд. Богој.; крестомъ, крстити се (Треб.).
- Знаменательный** З. συμβολικός, са знацима, символички: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.
- Знаменіе** п. σημεῖον, 1) знак: родъ љккѣъ и прѣлюкодѣи знаменіа ицѣтъ (Мат. 12, 39; 16, 4; Марк. 8, 12; Лук. 11, 29); 2) појава: кдѣтъ знаменіа къ солницѣ и лднѣ и зѣкъ-здахъ (Лук. 21, 25); 3) чудо: какъ можетъ человекъ грѣшенъ ицѣкѣ знаменіа творити (Јов. 9, 16); Јов. 12, 37; 20, 30; 4) зн.

Гына чловѣчникагѡ, крст: Мат. 24, 30.
Зной м. 1) καθῶσον, врућина, жега, запара: Лук. 12, 25; Јак. 1, 11; 2) καῦμα, врућ источни ветар: II Цар. 4, 5.
Зракъ м. 1) ἰδέα, лице: икѡ молніа (Мат. 28, 3); 2) μορφή, облик, изглед, обличје: зракъ рака прѣимъ (Филиб. 2, 7); Троп. на Вел. водоосв.; зракъ плотикѣй, облик тела: Ст. у Ч. погр.
Зрѣніе п. ὄψις, ὄρασις, гледање; зрѣніе лица, προσωποληψία, пристрасност: иѣтитъ ко на лица зрѣ-

ніа оу Бога, нема код Бога гледања на лице, пристрасности; или по Вуку: Бог не гледа ко је ко (Рим. 2, 11).
Зрѣти v. impf. зрю, зриши, βλέπειν, дрѣν, гледати, видети: на лице чловѣкѡмъ (Мат. 22, 16; Марк. 12, 14; Лук. 20, 21; Дел. 10, 34; Јак. 2, 9); θεωρεῖν, посматрати: гдѣ ѿиць... зрѣше (Марк. 12, 41).
Зывати < зывати v. impf. зывлю, зываши, σαλεύειν, лѣулати се, лѣлујати се, колебати се (*Микл.*).
Зывка < зывъка f. κοιτίς, ковчежић; колевка (*Вост.*).

И

И 1) десето слово у црквенослов. азбуци, зове се иже; као цифра ѿ = 8; 2) conj. καί, и, такође, па; 3) pron. pers. acc. sing. m. ѿ, ѿнега: и оутверди ѿ (Арх. чин.).
Иво conj. expl., γάρ, јер, јербо: Пс. 40, 10; Мат. 8, 9 и др.
Ивинъ м. ἱβίς, египатска птица мочварица која је спадала у број нечистих и забрањених птица: III Мојс. 11, 17; V Мојс. 14, 17.
Игимонъ м. грч., римски управитељ једне области, обласни управитељ: Мат. 27, 2. 11. 14—23.
Иго п. ζυγός, јарам: благо (Мат. 11, 30); власт, господство: ѿвержемиъ ѿ насъ иго ихъ (Пс. 2, 3); под' игомъ раби: I Тим. 6, 1.
Идоложрѣцъ < идоложрѣцъ м. εἰδωλολάτρης, идолопоклоник: Апок. 21, 8.

Идолонистовство п. εἰδωλομανία, луда приврженост старим идолима (*Дјач.; Вост.*).
Идолослѣженіе п. εἰδωλολατρία, служење идолима: Гал. 5, 20.
Идѣже adv. οὐ, ἔπου, где: идѣже бо естъ окрокнице ваше, тѣ едетъ и сердце ваше (Мат. 6, 21); ἐπεὶ, када: какѡ едетъ еіе идѣже мѣжа не знаю (Лук. 1, 34).
Иждивати v. impf. -ваю, -ваши, διαπανῶν, расипати, трошити: агнецъ . . никогдаже иждиваемый (Св. Лит.).
Иждивеніе п. διαπάνη, sumtus, трошак, издатак (*Микл.*).
Иждивенъ 3. part. praet. pass. од иждити, потрошен, истрошен: II Кор. 12, 15.
Иждити v. pf. иждивѣ, -вши, διαπανῶν, потрошити: въ глadio (II Кор. 2, 15); въ глadio: Јак. 4, 3; ἐκδιαπανῶν, протраћити: и въ лѣности вие житіе мое иждихъ (Ст. по јев. у Нед. мит. и фар.

εἰδωλομανία

- Иже**, **иже**, **еже** pron. relat., ες, ἧ, ὅν, који, која, које: Мат. 1, 23 squ.; Марк. 1, 2 squ; Лук. 1, 62 и др.
- Избирати** v. impf. -раю, -раеши, 1) ἐκλέγειν, избирати: предсѣдѣніа (Лук. 14, 7); 2) παραλέγεσθαι, пролазити, јурити, возити се поред нечега: едка же избирающе край, прїидохомъ на мѣсто (Дел. 27, 8).
- Избавати** < **избѣвати** v. pf. -ваю, -иши и -бляю, -еши, ἐμέσαι, изблѣвати: Апок. 3, 16; моркїй скѣръ: Кан. Бож. п. 6 ирм.; Ст. на Г. в. на В. сѹб.
- Извостити** v. pf. -дѣ, -дѣши, κεράτιζειν, извостити роговима: V Мојс. 33, 17; Суд. 26, 21; Пс. 43, 6.
- Извѣвати** v. impf. -ваю, -ваеши, 1) περισσεύειν, изобилувати, имати на претек: хлѣбъ (Лук. 15, 17); остајати на претек, претицати: οὐκ ῥῆξι κωша дванадесѣте (Лук. 9, 17); 2) ἀπογίγνομαι, умрети за нешто: да ὡ грѣхъ извѣвше (ἀπογενόμενοι) правдою пожикемъ (I Петр. 2, 24).
- Извѣтити** v. pf. извѣдѣ, извѣдѣши, 1) περισσεύειν, превазићи, бити већи: правда ваша паче книжникъ (Мат. 5, 20); претећи: иже извѣвши идшымъ (Јов. 6, 13); 2) ἀπγλάχθαι, избавити се, ослободити се: Лук. 12, 58; оубы мнѣ, какъ имамъ ὡ врага извѣтити грѣхоловникъ кий: Степ. гл. 6 ант. 2; 3) κερδύσαι, избегавати: догаженїа игъ и тщегъ (Дел. 27, 21); 4) ῥύεσθαι, ослободити се, избавити се: IV Цар. 19, 11.
- Извѣтити** < **извѣтити** n. ἐκβασις, излазак из нечега, избављење, олакшање. крај: I Кор. 10, 13.
- Извѣтокъ** < **извѣтъкъ** m. περισσεύμα, изобилїе, остаток, сувишак: ὡ извѣтка ко сердца оуста глаголютъ (Мат. 12, 34; Лук. 6, 45); 2) τὸ περισσεῦον, περίλοιπα, остаток: οὐκ ῥῆξι (Мат. 14, 20; 15, 37; Марк. 8, 8; Јов. 6, 12; Пс. 20, 13).
- Извѣточествити** < **извѣтъчѣствити** v. pf. -чѣствлю, -чѣствиши, περισσεύειν, изобилувати: II Кор. 4, 15; преиспунити: Гдѣ . . . да извѣточѣствитъ любокю дрѣгъ ко дрѣгѣ (I Сол. 3, 12).
- Извѣточѣствїе** < **извѣтъчѣствїе** n. περισσεία, сувишак: II Кор. 8, 14.
- Извѣточѣствовати** < **извѣтъчѣствовати** v. impf. -чѣствѣю, -чѣствїши, περισσεύειν, изобилувати: Филиб. 4, 12.
- Изварати** < **изварити** v. impf. -варю, -вареши, ἐκπέττειν, спалїивати, топити, сѹшити: кѣз' огня (Ст. на лит. на Богој.).
- Извѣати** v. impf. -валяю, -валеши, γλύφειν, sculpere, издубити, издупити, изрезати нешто из камена, метала и др.: извѣаное, γλυπτόν, res sculpta, статуа, кип: когъкъ (II Мојс. 34, 13).
- Извергати** < **извергати** v. impf. -вергаю, -вареши, βάλλειν, избацивати, побацивати, мртво дете раѣати; лишавати духовног чина (Дјач.).
- Извергнѣтисѣ** < **извергнѣтисѣ** v. pf. -вергнѣсѣ, -гнѣшисѣ, βληθῆναι, избацити се: Јов. 15, 6.
- Извергъ** < **извергъ** m. ἐκτρομα, недоношче, дете које се родило пре времена: I Кор. 15, 8; мртво дете: IV Мојс. 12, 12.
- Изверѣтити** < **изверѣтити** v. pf. -верѣтѣш, -верѣтиши, ἐξορῶττειν, изва-

дити, ископати : очиа (Гал. 4, 15).

Извитійствовати v. pf. -ствѣю, -ствѣши, ῥητορεύειν, лепо, красноречиво изговорити, изразити. објавити: когосписанный законъ (Кан. Дух. п. 1 ирм.).

Извелици < извѣлшти v. pf. -влекѣ, -чиши, ἀναβιβάζειν, извући: мрежѣ на землю (Job. 21, 11); ἀποσπᾶν, истргнути: ножъ коѡй (Мат. 26, 51; Марк. 14, 47; Дел. 16, 27); и мечъ извлеченъ (ἐσπασμένην) къ рѣцѣ егѡ: II Мојс. 22, 23.

Извнѣтрѡ < извнѣтръ adv. ἔσωθεν, изнутри: Марк. 7, 21. 23; Лук. 11, 7.

Извнѣ adv. ἔξωθεν, споља: Марк. 7, 18.

Изволениѣ < изволеніе п. 1) πρόθεσις, намера: Дел. 11, 23; 2) ἑλαρότης, ведрина, веселье: Рим. 12, 8; 3) αἵρεσις, проаіреσις, воля: III Мојс. 22, 18; II Кор. 9, 7; 4) βολή, одлука: Бжїѣ етъ изволеніѣ рождшенїа (Ст. на стих. воскр. гл. 2 богор.).

Изволити v. pf. изволю, -лиши, 1) θέλλειν, хтети, желети, волети: изколи страдати съ людьми Бжїими (Jевр. 11, 25); 2) αἰρεῖσθαι, избрати: и отрокъ мой егоже изволихъ (Мат. 12, 18); Дел. 22, 14; -са, δοκεῖν, намислити, свидети се, наћи за добро: изволенїа Сѡмѡ Дѡхѡ и намъ (Дел. 15, 28).

Изврѣци < изврѣшти v. pf. -вергѣ < изврѣгѣ, -вержеши < изврѣжешн, βάλλειν, избацити: Мат. 13, 48; Марк. 12, 8; Дел. 7, 21; 27, 19.

Изврѣци < изврѣшти v. pf. -верхѣ < -врѣхѣ, -вершеши < -врѣшеши,

ἀλοᾶν, τρίβεσθαι, оврѣши (Микл.; Вост.).

Изврѣкти v. pf. -врѣю, -ши, ἐκβράσσειν, на обалу избацити: κτῆχῃ при крѣзѣ моря изврѣк (Син. у Суб. Ак.).

Извыкнѣти < извыкнѣти v. pf. -выкнѣ, -кнѣши, ἐκμανθάνειν, навикнути, научити (Вост.; Жив.).

Извѣдовати v. impf. -ваю, -ши, περιεργάζεσθαι, непромишлено радити, грешити: Син. у Нед. сироп.

Извѣствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, 1) βεβαιοῦν, утврдити: κτῆροю (Кол. 2, 7); II Кор. 1, 21; оверавати: иокїѣ оутвержденіѣ (Троп. Богој.); 2) πληροφореῖν, испуњавати: ѡ извѣствованныхъ къ намъ вѣщехъ, о догађајима који су се испунили међу нама (Лук. 1, 1); 3) ἀποδεικνύναι, доказивати, признавати, потврђивати: мѡжа ѡ Бога извѣствованна къ вамъ (Дел. 2, 22); -са, βεβαιοῦσθαι, утврдити се, бити уверен у нечему: икоєю мыслию (Рим. 14, 5.).

Извѣстителный < извѣстителнѣ 3. συστατικός, с препоруком, препоручен: II Кор. 3, 1.

Извѣстити v. pf. извѣщѣ, -стиши, 1) δηλοῦν, известити, објавити: II Мак. 4, 17; 2) βεβαιοῦν, утврдити, учврстити: къ вѣрѣ (Мол. у св. Лит. пређ); извѣщеннымъ имъ бывшимъ кѡголовенїемъ, пошто су били утврђени благословом: Троп. Возн.; цѣнникъ извѣщнѣ: Сл. на стих. на Ц. К. и Ј.

Извѣстнѡ < извѣстнѡ adv. ἀκριβῶς, поуздано, тачно: Мат. 2, 8. 16. ακριβῶς

Извѣтъ м. πρόφασις, изговор, извина: Дел. 27, 30.

Извѣщавательный < извѣщательный 3. в. извѣстителный: II Кор. 3, 1.

Извѣщавати < извѣщавати v. impf. -щаю, -шаши, извѣщавати; препоручивати, хвалити: II Кор. 3, 1.

Извѣщати < извѣщати v. impf. -щаю, -щаши, διαβεβαιόωμαι, утверждать, уверавати некога о нечему: Тит 3, 8.

Извѣщеніе < извѣщеніе п. τεκμήριον, *потврѣваніе, доказ, сведочанство, увераваніе: егъ же вѣра ουνοваемѣхъ извѣщеніе (Евр. 11, 1). * (γινώσκω / γνώσκω) глг.

Извѣсти < извѣсти v. pf. извѣсти, -ѣши, λησάν, извежати, прочистити вежанем: Ис. 41, 16.

Изгнати v. pf. изженѣ, -жениши и ижденѣ, -ниши, διώκειν, ἐκβάλλειν, прогнати, протерати: изженете ѿ града ко градъ (Мат. 23, 34); и именемъ монимъ вѣны ижденѣтъ: Марк. 16, 17.

Изгнѣсти v. pf. -гнѣтѣ, -теши, παθεῖν, изгазити, исцедити: и копіеюными рѣками ижденю изгнѣтѣа (Ст. на блаж. на св. Дим.).

Изгнѣти v. pf. изгнѣю, изгнѣши, σήπεται, изгнѣлити, иструхнути: Як. 5, 2.

Изгнѣти п. στυπῆιον, кудеља, кучине: Суд. 15, 14.

Издалеча < издалече, adv. μακράν, πόρρω, издалека: Мат. 26, 58 и др.

Издѣхнѣти < издѣхнѣти v. pf. издѣхнѣ, -хнѣши, ἐκπνεῖν, издахнути, испустити душу, умрети: издѣши (aor.): Марк. 15, 37, 39; Лук. 23, 46; Дел. 5, 5, 10; 12, 23.

Издѣватисѣ < издѣватисѣ v. impf. -ваюсѣ, -ишисѣ, осмехивати се, шалити се с неким: Ч. испов.

Издѣтска adv. παιδιόθεν, из детинства, измалена: Марк. 9, 21; ἐκ παιδός, од младости: I Мојс. 46, 34.

Из'емь, -ши, -ше part praet. act. I од из'ати, ἐκβάλλων, извадивши: Лук. 10, 35.

Изжати < изжати v. pf. изжмѣ, изжмѣши, ἐκθλίβειν, истиснути, исцедити: и взлѣхъ грезнѣ и изжахъ (ἐξέθλησα) оный въ чашѣ (I Мојс. 40, 11).

Изимати v. impf. -имаю, -иши и изимлю, -имлѣши, ἐξαιρέωμαι, извлачити, ослобаждати, избавляти: Дел. 26, 17; изималѣ непрѣкды: Мол. у Ч. желеосв.; ракетныхъ страсти: Степ. гл. 7 ант. 1; ѿ вѣдѣ: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.

Излиха adv. περισσῶς, сувише, преко мере, веѣма: Марк. 7, 36.

Излишише сопр. од излиха, περισσοτέρως, одвише: Пс. 30, 24; II Кор. 12, 15.

Излѣсти v. pf. излѣзѣ, -зѣши, ἀποβαίνειν, излѣсти, изићи: Мат. 14, 29; Марк. 5, 2; Јов. 21, 9.

Измелзити v. pf. -жѣ, -зѣши, ἀμέλγειν, измусти: икоже млеко измелзилѣ ма еси (Јоа 10, 10).

Изметати v. impf. -таю, -иши и измищѣ, -мищѣши, ἐκβάλλειν, избацивати: Дел. 27, 38.

Измлада adv. ἀπὸ βρέφους, измалена: II Тим. 3, 15.

Изможденіе п. δλεθρος, губитак, погибија; мучење: I Кор. 5, 5.

Измолкнѣти < измолкнѣти v. pf. -молкнѣ, -кнѣши, βραγχιάζειν, за-

- хутати: измолче гортань мой (Пс. 68, 4).
- Измрети** < измрѣти v. pf. измрѣ, -мрѣши, θνήσκειν, изумрети: Мат. 2, 20.
- Измѣна** f. ἐξίλασμα, ἀντάλλαγμα, измена, промена, цена: не дасть Богъ измѣны за ся (Пс. 48, 8); ꙗа измѣна денницы кышиагω: Пс. 76, 11; откуп: за дшдꙗ кою (Мат. 16, 26; Марк. 8, 37); смрти: Мол. у св. Лит. Вас.
- Измѣненіи** < измѣненіе n. 1) διάδοχος, измена, промена, смена: Пс. 88, 52; Дел. 24, 27; 2) συνάλλαγμα, општење, нагодба: Ст. на Г. в. у среду I седм. В. п.
- Измѣнити** v. pf. измѣнѣю, -ниши, ἀλλάσσειν, изменить, променити: Рим. 1, 23. 26; ἀπαλλάσσειν, опростити се, освободити се, бити без нечега: ѡнъ... κωκῆγω σατανина мѣтаніа измѣненъ, сан без свакога ѣавольег маштања (Мол. у Повеч.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); клаткы Ядамокы измѣнѣшиа, освободивши се: Ст. на стих. воскр. гл. 3.
- Изначала** adv. ἀπ ἀρχῆς, испочетка: Мат. 19, 8.
- Изницати** v. impf. -цаю, -цаѣши, ἀναφύεσθαι, изницати, излазити, исклијати: клякы (I Мојс. 41, 23).
- Изнѣрити** v. pf. изнѣрю, -риши, ἀναλώω, потрошити: когатѣтко (Сл. на Г. в. у Нед. блуд. с.).
- Изоржавѣти** < изрѣждавѣти v. pf. -жавѣю, -иши, κατιούσθαι, зарѣати: злато каше и грѣро изоржавѣ (Як. 5, 3).
- Изострити** v. pf. изострѣ, -стриши, ἀκονᾶν, наострити: Пс. 63, 4; мечь изостренъ: Апок. 1, 16; изостренъ: Апок. 2, 12.
- Изостъ** adv. τὸ στόμα, у лице, лично: I Мојс. 24, 57.
- Изочтинъ** 3. part. praet. pass. од изчести, избројан: клякы глянѣи (Мат. 10, 30; Лук. 12, 7).
- Израстити** v. pf. изращѣ, -растиши, βλαστάνειν, учинити да што расте, произвести, родити: крѣмъ жизнь (Ст. на Г. в. у Нед. св. праот.); отчетко ткоє израститише тѣ: Свјет. на св. кн. Лаз.
- Изращати** < изращати v. impf. изращѣю, -щѣши, ἐκφέρειν, растити, раћати, производити: литѣѣ (Марк. 13, 28).
- Изрѣши** < изрѣши v. pf. изрѣкѣ, чеши, 1) ἐκφράζειν, изрѣши: оутнѣ мой (Пс. 65, 14); 2) ὁμολογίζεσθαι, обећати, обрећи: гъ клаткою изрече ей дати (Мат. 14, 7).
- Изринѣти** v. pf. изринѣ, -ниши, ἐκβάλλειν, ἐξῶσαι, избацити, истерати: изринѣнни кыша (Пс. 35, 13); глѣдѣсти райскіа; Сл. по свјет. у Нед. сир.; отурити: ѡ лица отецъ нашихъ (Дел. 7, 45).
- Изрыгнѣти** < изрыгнѣти v. pf. ἐξερέυεσθαι, изблѣувати, избацити, излити: рѣкѣ жѣкы (II Мојс. 8, 3).
- Изрѣднохѣдожникъ** < изрѣднохѣдожникъ m. ἀριστοτέχνης, изванредан уметник: Мол. на постр. власи (Треб.).
- Изрѣднѣи** < изрѣднѣи 3. ἐξαιρετός, избран, особити, одличан: Изрѣднѣи ѡ прѣтѣѣ... особито (Ти благодаримо Господе) за пресвету... (св. Лит.); περιούσιος, избрани: Кан. на Цвети п. 1 ирм.
- Изслѣдити** < изслѣдити v. pf. изслѣждѣ, -диши, ἐξακριβάζεσθαι,

- испитати, избројати: *εἰσα* *Ιακωβ* (IV Мојс. 23, 10); *ἐξιχνιάσειν*, измерити, истражити: Суд. 18, 2; Сл. на Г. в. на В. среду.
- Изсѣдникъ** *m. ἐχρευτής*, истраживач, њушкало; последовалац: Прем. Сир. 14, 23.
- Изсморкати** < *исмръкати* v. pf. *изсморчѣ*, -чиши, *ἐκμωρῶν*, исисати; ишмркати нос (*Микл.; Вост.*).
- Изсморцати** < *исмръцати* v. pf. *изсморчѣ*, -чиши, *ἐκμωρῶν*, извадити мозак, срце; испразнити (*Микл.*); *ἀπορροφῆσαι*, искрати, прогутати (*Вост.*).
- Изс(о)хнѣти** < *исъхнѣти* v. pf. *исохнѣ*, -ниши, *ξηραίνεσθαι*, усахнути, увенути: *изши* срдце мое (Пс. 101, 5); *смоковница*: Мат. 21, 19. 20; трава: I Петр. 1, 24; Апок. 14, 15; *изсохша* *смоковница*: Марк. 11, 20; *ἀποξηραίνεσθαι*, осушити се: *огнеи* *εσδέτε* *изсохше* (Степ. гл. 4 ант. 1).
- Изстѣпленіе** < *истѣпленіе* n. *ἐκστασις*, занос, тврд сан: I Мојс. 2, 21; V Мојс. 28, 28; Ис. 30, 23; 115, 2; Дел. 22, 17.
- Изсѣнѣти** < *исоуѣнѣти* v. pf. *исхѣи*, извуѣи, истргнути: *мечъ* (Пс. 34, 3).
- Изсыпати** < *исыпати* v. impf. *исыпаю*, -ши и *исыпаю*, -паши, *ἐκβάλλειν*, просипати, избацивати: Мат. 5, 13; Лук. 14, 35.
- Изсѣхати** < *исъхати* v. impf. *изсѣшѣ*, *изсѣшиши*, *ἀποξηραίνεσθαι*, сушити се, венути: *якѡ* трава *якорѡ* *изсѣшѣ* (Пс. 36, 2).
- Изсыхати** < *исыхати* v. impf. *ихаю*, -ши и *исышѣ*, *исышѣши*, *ξηραίνεσθαι*, сушити се, венути: Јов. 15, 6.
- Изсакнѣти** < *исакнѣти* v. pf. *исакнѣ*, -кнѣши, *ξηραίνεσθαι*, пресакнути, сасушити се: *чирмоу* *морѣ* (Пс. 105, 9); *источникъ* *кроу* *εα*: Марк. 5, 29; *изсаче* *вода* *εα*: Апок. 16, 12; *охладнети*: *люди* *многихъ* (Мат. 24, 12).
- Изѣванѣти** < *изоуванѣти* v. pf. *изѣванѣ*, -нѣши, *ἐκμαραίνειν*, пустити да увене: Ирмол. гл. 2 п. 8 ирм. 10.
- Изѣмитисѣ** < *изоумитисѣ* v. pf. *изѣмитисѣ*, -митисѣ, *ἐξίστασθαι*, бити изван себе; задивити се, зачудити се, запрепастити се: II Кор. 5, 13; *ἐκπλήσσεσθαι*, *сѣи* *с ума*, начинити се луд: Екл. 7, 17.
- Изѣмленіе** < *изоумленіе* n. *μανία*, бесноѣа, лудило, мржња: Ос. 9, 8.
- Изѣмленѣ** < *изоумленѣ* 3. *παράπλιτος*, луд, будаласт: V Мојс. 28, 34.
- Изѣмѣвати** v. impf. *изѣваю*, *изѣваши*, *ἀγγυῖαν*, из ума изилазити, бити збуѣен, смуѣавати се, мутити се: *изѣмѣваеѣ* *же* *оумѣ* *и* *премѣрный* *пѣти* *та* *Бѣе*, збуѣен је сваки ум, па и небески, да Те опева Богородице (Кан. на Богој. п. 9 ирм.).
- Изчадіе** < *иштадніе* n. *γέννημα*, потомак, дете: *зра* *твоа* *пастырничаличѣ* *изчадіа* (Степ. гл. 3 ант. 3); *кроуѣ* *возраста* *исчадіе*: Ст. на Г. в. 3 на Рожд. св. Јов. Прет.; *γόνος*, оно што раѣа, семе: *земли* (Ст. на блаж. на Срет.); *ἐκγονος*, потомак; *та* *ѣкγονα*, *млади*: *якѡ* *стѣкліе* *вида* *исчадіа* *твоа* (Степ. гл. 7 ант. 3).
- Из'чести** < *исъести* v. pf. *изочтѣшѣ*, *изочтѣши*, *ἐξαριθμεῖν*, избројати: *клин* *главнѣи* *кѣи* *изочтѣни* *сѣ*

(Мат. 10, 30; Лук. 12, 7); изочти скѣзды, аще козможшии нечисти: I Мојс. 15, 5; кто изочтетъ гонимы іеранна: IV Мојс. 23, 10; изчетоша кѣл квети моѡ: Пс. 21, 18; чддегъ тконхъ множетка: Сл. на хвал. у Нед. слеп.

Из'шедъ, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од изыти, ἐξελθών, изишавши: Мат. 8, 32 и др.

Из'шелъ, -шла, -шло part. praet. act. II од изыти, изишао, изишла, изишло: Јов. 16, 30 и др.

Из'ображеніе п. μόρφωσις, слика: плотикими изображеньми (Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.).

Из'одѣати < изодѣати v. impf. -дѣю, -дѣши, ἐκδύειν, свлачити: ὡ ἀρχιερείκιѡ ѡдежди (Арх. чин.).

Из'авити < изъавити v. pf. -авлю, -виши, ἀποδείξει, доказати, посведочити: Дел. 25, 7.

Из'асти < изъасти v. pf. изамъ, изаси, καταφαγεῖν, потрошити, потратити, расути: имѣніи гъ люкодѣйцами (Лук. 15, 30); појести, изести: чръми изаденъ, σκληροβρωτος, изеден од црви (Дел. 12, 23).

Из'ати < изъати v. pf. измѣ, измиши, 1) ἐκβάλλειν, извадити: два іерекреника (Лук. 10, 35); ископати: око (Мат. 5, 29; 7, 4; Лук. 6, 42); Јер. 52, 11; одузети: дѡшѡ (Рим. 11, 3); I Цар. 24, 12; искључити: слаго ὡ касъ имѣхъ (I Кор. 5, 13); Пс. 30, 2; избавити: из' рѡки Ирвдовы (Дел. 12, 11); 2) ἐξελᾶν, изгонити, истргнути, ослободити: плѣнъ іѡнь ты изамъ еи ὡ Вавѡлѡни (Степ. гл. 3 ант. 1); ὡ рѡки врагѡкъ: Сл. на Г. в. у

пон. II дан Ускр.; -са, συλλαμβάνεσθαι, бити избављен: Екл. 7, 27.

Изащинъ < изаштънъ, -ый 3. ἐξαίρετος, eximius, одабран, изванредан, особит, изврстан: Ст. на блаж. на Обн. хр. св. Георг.; Конд. на Прен. м. св. Ник.; ἐξάρχος, главни, свечани: ѡдежда (II Цар. 6, 14).

Илектрѡ m. ἤλεκτρον, позлаћено сребро, смеса од злата и сребра, јантар: Јез. 1, 5. 27; филибар: Ст. по полиј. на Покр. Бог.

Илитонъ m. грч., (εἰλέω = увијам), четвороугаоно платно на часној трапези у које се увија антиминос. Символише убрус, у који је била умотана глава погребенога Спаситеља.

Илі (јевр. елі) ἡλὶ, мој Бог, Боже мој: Мат. 27, 46.

Илъ m. ἰλός, lutum, глиб, блато, кал (*Микл.*); в. тина.

Имати v. impf. имаю, -иши и емлю, емлиши, τρυγᾶειν, брати: ни ὡ кѡпини емлютъ грѡздѡѡ (Лук. 6, 44); имати кѣрѡ, πιστεῖν, веровати: кы кѣрѡ емлите (Јов. 5, 38); Јов. 11, 26; I Кор. 13, 7.

Именоноснѡ adv. ὀνοματοφόρος, сходно имену: Ст. по полиј. на св. Теод.

Имѣнный < имѣньнъ 3. χρηματικός, новчан, порезни, од имања: даноимокіи: Сл. на хвал. на Бож.

Инакѡ adv. ἄλλως, иначе, друкчије: I Тим. 1, 3; 5, 25; 6, 3.

Инамѡ < инамо adv. на друго место: Јер. 48, 27; инъ инамѡ, ἄλλος ἄλλαχεῖ, један с једне, други с друге стране: Прем. Сол. 18, 18.

Иначе adv. ἐπεὶ, иначе, у противном случају: I Кор. 7, 14.

Индитѣа f. ἐνδοτίον (ἐνδύω = навлачим), горњи чаршав на св. трапези (преко срачице) који је увек светле боје, јер представља славу Божју, или одело Спаситељево које је сјало као светлост (*Митр.-Мирк.*, I, 102).

Индѣ < инѣде adv. ἐν ἑτέρῳ, другде, на другом месту: Јевр. 5, 6.

Иней < инни m. πάχη, иње, мраз, лед: Дан. 3, 68; икω зимный иней растаетъ: Прем. Сол. 16, 29; νεφέλας, меѣава, вејавица, крупан дажд: икω иней на гѣно (V Мојс. 32, 2).

Иннохъ m. ἡνίοχος, кочијаш, возач (*Микл.*).

Иногда adv. ποτὲ, негда, некада: иже кѣ иногда мѣпъ (Јов. 9, 13); πρότερον, пређе, пре: бывши ма иногда хѣльника (I Тим. 1, 13).

Инокина f. καλογραία, монахиња: Ном. пр. 66.

Иноквати v. impf. инокъю, -къши, монаχὸν εἶναι, бити монах, монахиња: Троп. преп. жен.

Инеродный < инородный з. ἀλλογενής, од друга (народа: азыками (Ст. на Г. в. на Дух.).

Иноязычный < иноязычный ἀλλόγλωττος, βάρβαρος, који говори другимъ језиком, туѣинац (*Микл.; Вост.*).

Индѣ < инѣде adv. ἀλλαχόθεν, с друге стране: Јов. 10, 1.

Инь, -ый з. ἄλλος, ἕτερος, други: Мат. 2, 12; 4, 21 и др.

Исихастъ m. грч., (ἡσυχάζειν = мировати, ћутати), ћуталица, молчалник, подвижник који је на-

ложио на себе обет ћутања. В. безмолвникъ.

Исказити v. pf. искажѣ, -иши, εὐνοουχίζειν, ушкопити: Мат. 19, 12.

Искапати v. impf. -паю, -иши и -плю, -плеши, στάζειν, капляти, левати, цурити: Искапайте гври младостъ (Ст. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.); урошеніа: .. некая искапаша: Ст. на Г. в. на св. Спир. чуд.; ἀποστάζειν, капати: Син. у четвр. V седм. В. п.; ἐπιστάζειν, испуштати: жиквтиная токи (Стат. II ст. 115).

Искати v. impf. искаю, -иши и ищѣ, ищиши и искѣ, ищиши, ζητεῖν, тражити: отрочатѣ (Мат. 2, 13); искати: пређе цѣткіа Бжіа (Мат. 6, 33; Лук. 12, 31); ищѣши пречистаго тѣла твоего: Троп. воскр. гл. 6; иакѣ икїй: Сл. на Г. в. на св. кн. Лаз.

Исклати v. pf. исколю, -иши, ἀποσφάττειν, заклати: Мат. 28, 4.

Искони adv. ἀπ' ἀρχῆς, од искони, од памтивека, испочетка: Јов. 8, 44; ἔκπαλαι, одавно, одувек: II Петр. 2, 3.

Исконный < исконный з. ὁ ἀπ' ἀρχῆς, који је од почетка: I Јов. 2, 14.

Искренный < искренный з. ὁ πλῆσιον, ближњи: возлюбши искреннаго твоего иакω самъ иже (Мат. 19, 19; 22, 39; Јак. 2, 8; Рим. 13, 9).

Искѣпити < искоупити v. pf. искѣплю, -иши, εξαγοράζειν, откупити, избавити: II Мојс. 13, 15; Гал. 3, 13; 4, 5; II Петр. 2, 1; Апок. 5, 9; 14, 3.

Искѣплениѣ < искоупление n. λύτρωσις, искупљење, избављење из ропства, спасење: Јевр. 9, 12. 15.

Искѣповати v. impf. искѣпю, -иши, ἐξαγοράζειν, откупливати, користити се нечим: искѣпюще время (Еф. 5, 16; Кол. 4, 5).

Искѣпъ m. τὸ λύτρον, redemptio, откуп: дадите земли (III Моис. 25, 24).

Искѣсенъ < искоушенъ, -ый 3. δοκιμος, искушаван, кушан: Як. 1, 12; угледан, вишен, славан, мио: Рим. 14, 18; ἔμπειρος, peritus, искусан, вешт (*Микл.*).

Искѣситель m. ὁ πειράζων, кушач: Мат. 4, 3; Як. 1, 13.

Искѣсити v. pf. искѣшѣ, -сиши, ἐκπειράζειν, кушати: Пс. 77, 56; не искѣсиши Гда Бога твоего: Мат. 4, 7; Лук. 4, 12; δοκιμάζειν, испытывати: иже аще искѣсите (I Кор. 16, 3); -са, πειράζειν, обманути се, саблазнити се: не искѣсивѣ ѿ негов (Троп. воскр. гл. 6); ἐνουπνιάζειν, саныати о чему, у сну имати полуцију: Ном. пр. 161.

Искѣсъ < искоусъ m. 1) πείρα, покушай, оглед: воскресеніа искѣсъ приниша (Ст. на хвал. воскр. гл. 3); 2) γυμνάσιον, вежбање, извежбаност; 3) πειρασμός, искушаванье, кушанье; уживанье, наслада, употреблванье: мръкихъ мастей (Кан. у Ч. погр. млад. п. 5 т. 2); 4) δοκιμασία, искушеништво, време послушанья до пострига: Не достоинъ въз' искѣся постригати монаха (Ном. пр. 80).

Искѣшати v. impf. -шаю, -шаши, 1) πειράζειν, кушати: что ма искѣшаете лицемѣри (Мат. 22, 18; Марк. 12, 15); 2) δοκιμάζειν, распознавати: лице неѣ и земли (Лук. 15, 26); испытывати: ахчи

аще ѿ Бога естъ (I Јов. 4, 1); да искѣшаетъ человекъ себе, и такъ ѿ хлѣба да ить . . : I Кор. 11, 28; -са, δοκιμάζεσθαι, бити искушеник пред монашење: жены да искѣшаютъ едаще къ доид' своимъ тримѣсачіемъ (Ном. пр. 81).

Искѣшеніе < искоушеніе n. 1) πειρασμός, искушенье, напаст: и не введи насъ ко искѣшенію (Лук. 11, 4); 2) δοκιμιον, испытыванье, кушанье: искѣшеніе вашеа въров содѣловаетъ терпѣнію (Як. 1, 3); 3) δοκιμή, потврда, доказ: понеже искѣшеніа ищете . . (II Кор. 13, 3).

Исмарагда m. грч., драги камен зелене боје (*Дјач.*).

Исперка < испръва adv. ἀπ' ἀρχῆς, из почетка, с почетка: Лук. 1, 2; ἀνωθεν, изодавна: Дел. 26, 5; ἔκπαλαι, отпре: II Петр. 3, 5.

Испестрити < испьстрити v. pf. -пешрю < -пештриѣ. -пештриши, ποικίλλειν, ишарати, искитити, украсити: нещественнымъ ахчомъ испешрина (Конд. Предпр. Усп. Бог.).

Испешреніе < испьштрение n. ποικιλτική, шаренило: Јов 38, 36.

Исплети < исплѣти v. pf. исплевѣ, исплечиши, συλλέγειν, оплевити, скупити: Мат. 13, 28.

Исповѣданіе n. 1) ἐμολογία, исповедање, признање: I Тим. 6, 12; Кан. воскр. гл. 6 п. 3 ирм.; 2) ἐξομολόγησις, неописано станье: ко исповѣданію и ко величпотѣ вклекиса еи (Пс. 103, 1); Пс. 95, 6; захвалност: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Исповѣдати v. *impf.* -даю, -иши, *ὁμολογεῖν*, исповедати: дрѣгъ дрѣгѣ согрѣшеніа (Як. 5, 16); являти, признавати: и исповѣдаю ю акъ нѣкъ азъ Хрѣтосъ (Јов. 1, 20); -са, одавати хвалу, славити, хвалити: исповѣдаются Оѣ (Мат. 11, 25; Лук. 10, 21).

Исповѣдовати v. *impf.* -кѣдѣю, -дѣши, *ὁμολογεῖν*, признавати: I Јов. 4, 3; изъявлявати, говорити: Тит. 1, 16.

Исповѣдѣти v. *pf.* исповѣкъ, -вѣси, *ὁμολογεῖν*, признати: Мат. 10, 23; -са, *ἐξομολογεῖν*, признати, хвалити: Пс. 85, 12.

Исповѣдѣмиш *adv.* *ὁμολογουμένως*, извесно, од свих признато: I Тим. 3, 16.

Исподній < *исподній* 3. *infernus*, доњи: исподнаа риза, *ἐπενδύτης*, плашт: III Мојс. 8, 7.

Исползнѣти < *испльзнѣти* v. *pf.* исползнѣ, -знеши, *ἐξέρταειν*, исклизнути, измилити (*Микл.*).

Исполнѣ *m.* *γίγας*, гигант, горостас, див, јунак: Пс. 18, 6; 32, 16.

Исполненіе < *испльненіе* *n.* *πλήρωμα*, пуноѣа, пуност: Јов. 1, 16; Гдѣа земля и исполненіе еа; Ч. погреб.; потпун број: Рим. 11, 12; савршенство: Еф. 4, 13; богатство: исполненіе церкве твоєа сохрани (Мол. заамв.); *ἐκπλήρωσις*, испуњење: Троп. Вавед.

Исполнь < *испльнь* *adj.* *indecl.* *πλήρης*, пун: коней (IV Цар. 6, 17); исполнь Дѣха Сѣа: Дел. 7, 55; 11, 24; исполнь неко и земля слакы Твоєа (Служ.).

Испорѣчникъ < *испорѣжъникъ* *m.* *ἔγυρος*, јамац, посредник: Јевр. 7, 22.

Исправити v. *pf.* исправлю, -виши, *εὐθύνειν*, исправити, управити: стѣпы моа (Пс. 39, 3); пѣть Гдѣнь: Јов. 1, 23; *ἐπιδιορθοῦν*, поправити: недокончѣннаа (Тит. 1, 5); *ἀνορθοῦν*, усправити: *ωμολογηθησάτων* колѣна (Јевр. 12, 12).

Исправленіе < *исправленіе* *n.* *κατάρθωμα, ἐπανόρθωσις, διορθωσις*, поправляње: II Тим. 3, 16; *ἐπιδόξα*, оправдање: Јевр. 9, 10; добра управа: Дел. 24, 3; савршено, јуначко дело: келѣа кѣры исправленіа (Троп. св. Теод. Тир.); *ἀνορθωσις*, исправляње, подицање: Ак. Бог. ик. 6.

Испразднити v. *pf.* -праздню, -здниши, 1) *καταχενοῦν*, изручити: крестница (I Мојс. 42, 45); 2) *καταργεῖν*, уништити: I Кор. 9, 15; -са, пропасти: Рим. 4, 14.

Испрати v. *pf.* 1) испорю, -пориши, *πατεῖν*, згазити, погазити: Апок. 14, 20; 2) *исперѣ*, -периши, *πλύνειν*, испрати, опрати: Апок. 7, 14.

Испровергнѣти < *испровергнѣти* v. *pf.* -гнѣ, -гнеши, *καταστρέφειν*, оборити, преврнути, испреметати: трапезы торжниковъ (Мат. 21, 12); Марк. 11, 15.

Испровержи < *испровержѣти* v. *pf.* -верѣ, -жеши, *σχυλεύειν*, уништити: *испровержеа* смерть (Троп. воскр. гл. 4); *адова* врата: Ст. на стих. воскр. гл. 5; *испровергѣи* смертію смерть: Богор. воскр. гл. 8.

Испрострѣнѣ *n.* *expansio*, распрострањење, ширење (*Микл.*; *Дјач.*).

Испытнѣ *adv.* *ἀκριβῶς*, точно брижливо, сасвим, потпуно, из основа: Лук. 1, 3.

Истаати < *истаати* v. *impf.* истаю, истаиши, 1) *τῆλαιν*, растапати,

кравити се; слабити, вехнути: *ισταλκισθῶ* мою дшш грѣховною жаждю *ωροσιντε* (Кан. св. Андр. крит. II, 9 т. 1); *ἐκτίχειν*, растапати: Стат. III, ст. 158; 2) *ἐκλείπειν*, оставити; изнемоћи, умирати: V Мојс. 32, 36.

Истисанный *3. λελαξευμένος*, отесан, изрезан: на *κερῆ* истисанагш (IV Мојс. 23, 14), наврх Фазге (*Данич.*). Фазга је једна од аваримских гора у земљи моавићанској источно од Мртвога Мора (*Дјач.*): фазга *ω* когтока (V Мојс. 3, 17).

Истисъ *m. νεφρός*, бубрег: Јова 16, 13.

Истинствовати *v. imperf. -ствѣю, -ши, ἀληθεύειν*, истину говорити, бити истинит, праведно поступати, владати се по истини: Еф. 4, 15; Ст. на Г. в. на Усек.

Истицаніе *n. ῥοή*, течење, истицање нечега у нешто: въ *кедра* (Ном. пр. 186).

Исткати < *истькати* *v. pf. исткѣ, истчши, ἐξυφαίνειν*, изаткати: *ῥιτωνῶ* .. *ικыше* истканъ (Јов. 19, 23).

Исткнѣти < *истькнѣти* *v. pf. исткнѣ, -кнши, ἐκβάλλειν*, ископати: око (Марк. 9, 47).

Истлапнати *v. pf. истлаплю, -пиши, mitigate*, умекшати, олакшати; укротити (*Микл.; Дјач.*).

Истлачнъ *3. ἐριχτός*, самлевен: *клягъ* (III Мојс. 2, 14).

Истлнати *v. pf. истлю, истлнши, φθείρειν*, учинити, да нешто иструхне; наудити, покварити: II Кор. 7, 2; *καταφθείρειν*, искварити: *истлѣкше* *человѣчико* *естетко* (Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; Сјед. воскр. 1 гл. 3).

Истлѣкннъ, -ный < *истлѣкннѣ* *3. φθαρτός*, пролазан, пропадлив, који трухне: I Петр. 1, 23; *κῆνεць*: I Кор. 4, 25.

Истлѣкнѣ *n. φθορά*, трухљење: Пс. 102, 4; *пропадливость*, *пропаст*, *смртност*: Дел. 2, 27. 31; 13, 34—37; II Петр. 2, 12 и др.; *διαφθορά*, поквареност, *кварење*: Сјед. воскр. гл. 2; Ст. на хвал. воскр. гл. 6.

Истлѣти *v. pf. истлѣю, -ши, φθείρεισθαι*, иструхнути, пропасти, покварити се: II Петр. 2, 12; II Кор. 11, 3; и *ткое* *гозданіе* *истлѣкнше* *призва*: Ст. на стих. воскр. гл. 3; *истлѣкши* *естетко*: Сјед. воскр. гл. 3; Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; *истлѣкши* *страстьми*: Догм. гл. 4.

Истлнати < *истьлнати* *v. pf. истлню, истлнши, λεπτόνειν*, истањити, умањити, ослабити: Пс. 17, 42; 28, 6.

Истолста < *истьлста* *adv.* из дубине (грла), *ниским* *гласом*, у *басу* (*Дјач.*).

Истончавати < *истьнчувати* *v. imperf. -ваю, -ваши, ἀμαυροῦν*, истањивати, слабити, умањивати: въ *дѣзнокеніи* (Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.).

Истончати < *истьнчати* *v. pf. -чаю, -чаши, ἀμαυροῦν*, истањити, ослабити, умањити (*Жив.*).

Истопитиса *v. pf. истоплюса, -пшиса, καταπνέσθαι*, потонути: Јевр. 11, 29.

Истопленіе < *истопленіе* *n. ναυάγιον*, бродолом: Ст. на стих. св. П. п П.

Истопнѣти < *истьпнѣти* *v. pf. истопнѣ, -пнши, ἀποπνέσθαι*, утопити се: Лук. 8, 33.

Исторгатель < истръгатель м. ἀναρπάξ, који чупа: πλεκελωκъ (Сл. на лит. на св. Спир. чуд.).

Исторгниѣти < истръгниѣти v. pf. исторгниѣ, -ниши, ἀνασπᾶν, истргнути, ишчупати, извадити: Лук. 14, 5; ἐκσπᾶν, извући: ѿ ρῆτι нѣзѣ (Пс. 24, 15); да вѣдѣтъ оуѣмъ прежде исторженіа яѣмъ трави: Степ. гл. 8 ант. 1.

Источати < истъхати v. impf. -чаю, -ши, βρῦζειν, точити, лити, излевати: Як. 3, 11.

Источникъ < истоуьникъ м. πηγή, извор, врело: Марк. 5, 29; Јов. 4, 6. 14; источницы Израилевы (Пс. 67, 27), — дванаест синова Яковлевых; источницы *на архијерејским мандијама* означавају изворе благодати који истичу из уста архијерејевых (*Дјач.*).

Истоцаніе < истъштаніе п. κένωσις, испражњење; слабљење, мршављење, уништење, рушење, раскопавање: иѣе постави во истоцаніе (Ст. на лит. на Благгов.); смрт: Кан. воскр. гл. 5 п. 4 ирм.; снисхођење, уништавање: Сл. на лит. на Благгов.; Ст. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет.; понижење: Кан. на В. суб. п. 4 ирм.

Истоцати < истъштати v. impf. -цаю < -штаѣ, -цаши, κενοῦν, празнити, рушити, раскопавати: до ѡиноканіи егѡ (Пс. 136, 7).

Истоцити < истъштити v. pf. истоциѣ < -тъштѣ, -циши, κενοῦν, испразнити: грѡкы (Ипак. воскр. гл. 3; Стат. I, ст. 6).

Истрезвитисѧ < истръзвнтисѧ v. pf. -звлюсѧ, -звннисѧ, ἐκχυθεῖν, истрезвити се, пробудити се, до-

ћи к себи: Нѡе ѡ кѡна (I Мојс. 9, 24).

Истрѣтити v. pf. -трѣщѣ, -тиши, evellere, истргнути (*Микл.*).

Истрасти < истрасти v. pf. истрастѣ < истрастѣ, -стиши, ἐκτινάσσειν, истрести, збацити, гурнути: по-средѣ моря (II Мојс. 14, 27); и истрашнѣмѣ Фараона и силѣ егѡ въ морѣ чермное: Пс. 135, 15; конѧ и вѣдника: Кан. воскр. гл. 5 п. 1 ирм.

Иствѣканный < истоуѣканный з. γυλπτός, изрезан, исечен од камена, од метала; кип, идол: Пс. 77, 58; 96, 7; 105, 19. 36.

Иствѣканъ < истоуѣканъ м. τὸ βρέτας, -εος, кип, идол: златоотворенный бездѣшный (Кан. Дух. п. 7 ирм.); Ст. на блаж. на св. Прок.

Иствѣпленіе < иствѣпленіе п. ἐκστάσις, усхићење, занос: I Мојс. 2, 21.

Иствѣе (comp. од истѣ з) adv. ἀκριβέστερον, жоріѡс, тачније, јасније, потпуно: подѧкай намѣ истѣе тѣе причащатиѧ, дај нам да имамо потпуно дела с Тобом (Кан. Пасхе п. 9 т. 2).

Иствѣжати < иствѣжати v. impf. -жѣ, -жиши, colere, agere, обделавати вемљу, орати (*Микл.*).

Иствѣзаніе < иствѣзаніе п. ζήτησις, истраживање, испитивање: неѣмытноѣ (Кан. у Нед. мес. п. 7 т. 2); ἐξέτασις, испит, истрага: Прем. Сол. 1, 9.

Иствѣзатель < иствѣзатель м. 1) ζητητής, испитивач, ухода, мучитель: и во иѣходѣ изѣкави ма горькихъ иствѣзатель (Свјет. на Соб. св. арх. Гавр.); 2) у прен. смислу: онај који се сувише наплаћује за свој рад, дерикожа.

Истазательный < **истазательнъ** з. који испитује, истражује, преслушава: *σλαβνὸς* пришествіе и *ισταζατὴν* годѣанныхъ нами, славни долазак, који ће испитивати што смо учинили (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Истазати < **истазати** v. *imprf.* -заю, -ши и *ισταζῶ*, -жиши, 1) *ἀπαίτεῖν*, искати, тражити натраг: и *ἢ* взимающаго твоа не *ισταζῆ* (Лук. 6, 30); 2) *πράσσειν*, истерати (порезу), добити: и азъ пришедъ съ лихвою *ισταζατὴν* въхъ *ἔ* (Лук. 19, 23); 3) *ἔξετάσαι*, запитати: ни единъ же *ἔμελλε* *ἢ* *ἢ* оученикъ *ισταзати* его: ты кто еси; (Иов. 21, 12); 4) *ἀνετάζεσθαι*, испитивати: ранами (Дел. 22, 24); 4) *πυνθάνεσθαι*, распитивати, истраживати: *ἢ* же *ἢ* немъ (Дел. 23, 20); -са, *ἀνακρίνεσθαι*, бити суѣен: I Кор. 4, 3.

Истазовати < **истазовати** v. *imprf.* -зю, зши, тражити натраг: *ἀδύνατος* долгъ (Мол. у Ч. погр. свешт.).

Исхитити < **исхитити** v. *pf.* *исхищῶ*, -тиши, *ἀπάγειν*, истргнути, отети: Дел. 24, 7; избавити: *κῆρυγμα* огня (Троп. непор.); *ἔξαρπάσειν*, уграбити: Син. у суб. месоп.; *ἀρπάσειν*, отргнути: Син. на Ускрс; *διαρπάσειν*, ишчупати: *ἢ* тли (Кан. Дух. п. 6 ирм.).

Исхищати < **исхитати** v. *imprf.* -щю, -щаши, *ἄφαρπάσειν*, отимати, избавляти: *ἢ* *φαραωνο* въхъ *ρῆμα* (Син. на Ускрс).

Исходатайствовати v. *pf.* -ствю, -ствши, *προξενεῖν*, посредовати за неког, израдити (*Жив.*).

Исходатантти v. *pf.* -таю, -таиши, *προξενεῖν*, заузети се за неко-

га, израдити: Сл. на стих на Божиѣ.

Исходинъ < **исходьнъ** з. 1) *ἐκπορευτός*, који произилази од некога: *Δὲχ* (Кан. у Нед. слеп. п. 6 сл.); 2) *ἐξόδου*, излазан, самртан; *πῆνι* *ισχιδинъ* = песме које се поје на исход душе, на самрти: Стат. II ст. 90; надгробни: Кан. Усп. Бог. I п. 5 т. 2.

Исходици < **исходиште** n. *διέξοδος*, 1) извор: кодъ (Пс. 1, 3); *смертно*: Пс. 67, 21; *кодное*: Стат. III, 136; 2) *раскршѣ*: *пѣтій* (Мат. 22, 9); 3) *ἔξοδος*, излаз; улица: II Цар. 1, 20; стан: Пс. 143, 13; 4) *ἄφεσις*, поток: Плач. Јер. 3, 48.

Исходное n. *τὸ ἐξόδιον* 1) излазак, свршетак; 2) оданије празника сеница, које се светковало у осми дан празника: III Мојс. 23, 36.

Исходъ m. I) *ἔξοδος*, 1) излазак, одлазак: по *моимъ* *исходѣ* (II Петр. 1, 15); 2) смрт: *Канонъ* на *исходѣ* *дши* (Требн.); 3) Друга књига Мојсијева у којој се описује излазак Израильца из Мисира (Библ.); II) *ἐξοδία*, војени поход, бој: II Цар. 3, 22; III Цар. 2, 37.

Исходније n. 1) *ἔξοδος*, излазак: Пс. 104, 38; 120, 8; 2) *κατάβασις*, силазак, враћање, повратак, бекство: I Цар. 23, 20; Прем. Сир. 46, 7.

Исцѣлити v. *pf.* *исцѣлю*, -лиши, *θεραπεύειν*, излечити: Мат. 4, 24; 8, 7 и др.; -са, *θεραπεύεσθαι*, излечити се: Лук. 4, 32.

Исцѣлѣвати v. *imprf.* -ваю, -ваши, *θεραπεύειν*, исцельивати, лечити:

- Марк. 6, 13; -сѡ: Дел. 5, 16; 28, 9.
- Ицѣлѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, *θεραπεύεσθαι, ἰᾶσθαι*; бити излечен, оздравити: отрокъ (Мат. 8, 13; 17, 18).
- Ицѣлѣти < исцѣлѣти v. impf. -лѣю, -лѣши, *θεραπεύειν*, лечити: Мат. 10, 8; Лук. 5, 17; -сѡ, *ἰαθῆναι*, бити излечен: Лук. 6, 18.
- Исчадіе в. изчадіи.
- Исчезати v. impf. -заю, заши, *ἀφανίζεσθαι*, нестѣжати, губити се: Як. 4, 14.
- Исчизнѣти < исчезнѣти v. pf. исчизнѣ, -изнѣши, *ἀφανίζεσθαι*, нестѣжати, проћи: IV Мојс. 27, 12; Дел. 13, 41.
- Исчисти < исчисти v. pf. исчистѣ < исчистѣ, -чистиши < -чистѣши, *ἀριθμῆσαι*, избројати: I Мојс. 15, 5; Апок. 7, 9. В. изчисти.
- Ити v. impf. идѣ, идѣши, *ἔρχεσθαι*, ићи, долазити: Лук. 9, 23 и др.; *πορεύεσθαι*, ходити, путовати: Мат. 2, 9 и др.
- Ица, ица, ицаи part. praes. act., од искати, *ζητῶν*, који тражи: ицаи *σπεύεται* (Мат. 7, 8; Лук. 11, 10).
- Ицѣць < иштѣць, -и, -е; -цѣи 3. part. praes. act. од искати, *ζητῶν*: ицѣцѣи дѣши отротѣ (Мат. 2, 20).
- Идамскій 3. *ἡθάμ*, etham, јеврејска реч која је остала непреведена, а значи: онај који је непроходан, непрелазан, велик, силен, брз: *ρεκκι идѣмкіѣ*, реке (по *Данич.*) које не пресишу (Пс. 73, 15).
- Идѣ осмо слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 8; 2, 8; 3, 22; 4, 8.

I

- I једанаесто слово у црквенослов. азбуци; као цифра $\bar{i} = 10$.
- Іакиндѣ в. вакиндѣ.
- Іаспѣсѣ м. грч., драги камен разне боје: II Мојс. 28, 18; Апок. 4, 3; 21, 11. 18. 19.
- Івинѣ м. в. ивинѣ: III Мојс. 11, 17.
- Іеросхимонахѣ м. *ἱεροσχημοναχός*, схимонах свештеник, свештеник монашкога реда, пострижен у схиму (*Дјач.*).
- Ікономство п. *οἰκονομία*, управљање: Мол. у хирот. презв.
- Іктѣрѣ м. *ἰκτερός*, жутица: Пар. 6, 28.
- Іктѣнѣ м. грч., јастреб, крагуј: III Мојс. 11, 14; V Мојс. 14, 14.
- Іматѣзма f. грч., одећа, горња хаљина: Јов. 19, 24.
- Індиктѣиѣнѣ м. грч., период времена од 532 године, после којега кругови сунца и месеца отпочињу заједно, а Ускрс на да у исти месечни дан као и пре 532 године (*Дјач.*).
- Індиктѣ м. грч., то су петнаестогодишњи периоди времена који су служили Римљанима за прописивање и побирање порезе. Наша их је Црква примила у спомен слободе, коју јој је даровао цар Константин Велики 313 године, која се година и рачуна као прва година првога индикта (*Дјач.*);

празник црквене Нове године
1 септ.
Ипподромъ, ἵπποδρόμος, тркалиште
за коње: III Мак. 6, 15.
Иввилѣонъ m. ἰωβυλαῖον, јубилеј, то
је седма година у којој су ста-
ри Јудеји остављали сву земљу
незасејану: Син. у Нед. Дух.

Їωδъ десето слово у јеврејској
азбуци: Плач Јер. 1, 10; 2, 10;
3, 28; 4, 10.
Їωта грч., 1) девето слово грч-
кога алфавита; 2) словце: ѱта
едина, или едина черта не прејдѣтъ
ѱ закона (Мат. 5, 18).

К

К 1) дванаесто слово у црквено-
слов. азбуци, зове се кякв; као
цифра $\bar{\kappa} = 20$; 2) праер. кя,
κρδς, ἐπι, к, ка, код.
Кадило n. 1) θυμίαμα, кађење, кад,
тамјан: Пс. 65, 15; 140, 2; 2)
θυμιατήριον, кадионица (Микл.).
Кадильникъ m. πυρεῖον, θυμιατήριον,
кадионица: II Мојс. 27, 3; III
Мојс. 16, 2; II Пар. 26, 19.
Кадильница f. θυμιατήριον, θυσιαστή-
ριον, λιβανωτός, кадионица: Јевр.
9, 4; Апок. 8, 3. 5.
Кадильный < кадильнъ з. τοῦ θυ-
μιάματος, кадиони, од кађења,
од тамјана: Лук. 1, 11; Апок.
8, 4.
Кадисѣмъ m. јевр., οἶκος τῶν καθη-
σέμ, блудни дом, кућа курвар-
ска (Данич.): и разрѣши храмъ
кадисѣмъкъ (IV Цар. 23, 7).
Кадъ f. κάδος, када, буре, каца:
Ис. 40, 15.
Каженикъ m. εὐνοῦχος, ушкопље-
ник: Дел. 8, 34. 36. 38. 39.
Калсати v. ἱμρf. -саю, -саши, κα-
λεῖν, vocare, звати, призивати
(Микл.).
Калъ m. κλίσμα, блато, каљу-
жа: II Петр. 2, 22; βόρβωρος,
муљ: Ст. на хвал. 3 у средѹ
препол.

Кальный з. πῆλινος, каљав, прљав,
(Вост.).
Камара f. 1) χώρα, место, свод,
кров: камара надъ камарою тре-
гѣкω (III Цар. 7, 5); 2) καμάρα,
свод, шатор, »платно« (Да-
нич.): погтякнвкый неко якъ ка-
марѣ (Ис. 40, 22); 3) οἶκος, ку-
ћа, стан, соба: I Пар. 28, 11.
Каменокержицъ < каменокръжьць m.
λιθοβόλος, који се баца каменом
(Микл.).
Каменодрѣлатель m. τέκτων λίθων,
каменорезац (Старч.).
Каменометанѣ n. λιθοβολή, бацање
камена: Ст. на стих. св. ап.
II. и II.
Каменометница f. λιθοβόλος, справа
за бацање камена: I Мак. 6, 51.
Каменосердечный < каменосръдъчьнъ
з. λιθοκάρδιος, тврда срца, не-
осетлив (Вост.).
Камилавка f. καμηλαύχιον (καῦμα =
жар и ἐλαύνω = укроћавам)
капа, која штити главу од
врућине; по другоме тумаче-
њу: капа начињена од ками-
лине (καμηλος) длаке (Дјач.).
Кампанъ m. грч., звоно: Тип.
Камыкъ m. λιθάριον, πέτρα, ками-
чак; κ. горѣць, θεῖον, лава:
Лук. 17, 29.

Кандељабра f. κανδήλαβρα, свећњак (Микл.).

Кандило < канѿдило n. κανδήλα, candelā, кандило, свећа. Полѿкандило (πολύς = многи и κανδήλα = свећа), свећњак са много (7—12) свећа, кандила (7 свећа означавају 7 дарова Духа Светога, а 12 — 12 апостола). Паникандило (πάς и κανδήλα), свећњак са више од 12 свећа који виси у средини храма под куполом и обичније се зове полѿвелий (πολύς и ἔλαιον) (Дјач.).

Кандиловожигатељ < канѿдиловѿжигатељ m. candelas ascendens, који пали кандила и свеће у цркви, пономар (Тип.).

Канѿнѿ рус., предвечерје, вече пре једнога дана: на канѿнѿ, уочи: Треб.

Канѿра f. κάνουρα, amuleti genus, врста амајлије (φυλακτόν) коју су носили неки на рукама или о врату: Ном. пр. 20 (А. Павловѿ, 53—54).

Канѿнарѿхати v. impf. -ѿаю, -ѿши, κανοнарχεῖν, вршити дужност канонарѿха (Тип.).

Канѿнарѿх m. грч., црквенослужитељ, који је почињао канон и бринуо се у цркви за црквено правило и ред богослужбеног појања (Митр.—Мирк., I, 74).

Канѿнникѿ m. грч., црквена књига која садржи у себи разне каноне (И. Христу, Богородици, апостолима и др.) акадисте и још неке молитве (Издање прот. Саве Петковића, Срем. Карловци 1930).

Канѿнѿ m. грч., 1) правило св. Цркве односно вере, морала или црквене дисциплине (има канона васељенских и помесних сабора и неких св. отаца и сви су сабрани и издани у каноничким зборницама); 2) велика црквена песма која се састоји из девет мањих песама са неколико строфа, од којих се прва назива ирмосом, а остале тропарима. То је потпун канон. Такви су н. пр. канон св. Андрије Критског (са 250 строфа) и два канона св. Теодора Студите у суботу месопусну и сиропусну. Остали су канони са осам песама, без друге песме. Но има их и крѿних: двоѿѿниѿѿ, διѿѿδιον; триѿѿниѿѿ, τριѿѿδιον; четвороѿѿниѿѿ, τετραѿѿδιον. Трипјеснеци се налазе у триоду посном и цветном, који су по ѿима и добили име τριѿѿδιον (τρεῖς ѿδѿ).

Капиѿе < капиѿите n. βωμός, жртвеник: II Пар. 34, 3; незнабожачка богомоља: IV Цар. 21, 6; I Мак. 1, 47; 10, 83; II Мак. 11, 3; Дел. 17, 23; Ч. исп.

Каркѿнѿ m. καρκίνος, рак (болест): каркѿнѿкиѿ страѿти (Син. у пет. Светле седм.).

Касатисѿ v. impf. -саюсѿ, -ѿшисѿ, ἀπτεσθαῖ, дотицати се: κερѿѿ κλαδѿѿчнѿю (Ст. на хвал. на Богој.): ιαδѿѿѿѿ: Син: у Нед. сир.

Касѿа f. грч., мирисава биљка у Аравији и јужној Палестини, чији је сок имао пријатан мирис: II Мојс. 30, 24; Пс. 44, 9.

Касѿѿа f. јевр., сребрне руде: I Јездр. 8, 17.

- Касионъ** јевр., у време жетве, о жетви: II Цар. 23, 13.
- Катапетасма** f. грч., завеса на царским дверима: Ис. Сир. 50, 5; I Мак. 22, 4.
- Катаракта** f. *καταράκτης*, слап, на- сип, водопад (*Микл.*).
- Катасарка** грч., доњи чаршав на часној трапези, обично беле боје, који се зове обичније *срачица*, а симболише плаштаницу у коју је било умотано мртво тело Исусово при погребу (*Дјач.*).
- Катѣнаръ** m. *pastor*, пастир (*Микл.*).
- Кафъ** једанаесто слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 11; 2, 11; 3, 31; 4, 11.
- Кацига** f. 1) *focus*, огњиште (*Микл.*); 2) кадионица с ручком (*Вост.*).
- Качество** < *καύεστω* п. *ποιότης*, ка- квоћа, својство: Син. у Нед. сир.
- Кадѣсма** f. грч., (од *καθίζεω*, седе- ти), одељак из Псалтира, који се дели на три мања одељка т. зв. *славе*. Такових катизама има у Псалтиру двадесет.
- Квасити** v. *imprf.* *κваш*, -сиши, *ζυ- μοῦ*, киселити: *малъ квасъ кѣ смѣшнѣе кваситъ* (I Кор. 5, 6).
- Квасъ** m. *ζύμη*, квасац: I Кор. 5, 6; кисело тесто: II Мојс. 12, 15; *квасъ ветхій*, у пренесеном смислу: дела телесног грешног човека: I Кор. 5, 7. 8. (*Дјач.*).
- Квасъникъ** m. *πάρονος*, пијаница (*Микл.*).
- Келаръ** m. *κελλάριος*, *cellarius*, чувар манастирских утвари (Тип.).
- Келліа** f. *κελλίον*, *cella*, ћелија (Прол.).
- Кентѣнаръ** m. *κεντηνάριον*, *centenarium*, врста златне монете (*Дјач.*).
- Кентѣрионъ** < *κεντηόριον* m. грч., *centurio*, сатник, капетан, запо- ведник одреда (чете) од сто војника (*Микл.*; *Дјач.*).
- Керакиѣсъ** m. *κεραυνός*, *fulmen*, гром, муња (*Ibid.*).
- Кераменьникъ** m. *κεραμεύς*, *figulus*, лончар (*Ibid.*).
- Керамида** f. *κέραμος*, *tegula*, цигља, цреп, сасуд од глине (*ib.*).
- Керастъ** m. *κεράστης*, змија: Приче Сол. 23, 32.
- Киворій** m. *κιβώριον*, *siborium*, ков- чег у коме се чувају честице за причешћивање болесника и св. Агнец за св. Литургију пређеосвећених дарова; исто што и *дрохранилица*.
- Кидаръ** m. в. *κιδάρъ*.
- Кидрѣ** m. *κίτρον*, лимуново дрво (*Микл.*).
- Кинифѣсъ** m. pl. *σκνίπες*, *culices*, мушице (*Микл.*).
- Киновіа** f. *κοινόβιον*, *coenobium*, општежиће, заједнички живот у манастиру; обитељ: Прол.
- Киновіарѣхъ** m. *κοινοβιάρχης*, старе- шина обитељи: Прол.
- Киноникъ** m. *κοινωνικός*, причастен, стих који се поје на св. Ли- тургији за време причешћивања свештенослужитеља; има причастенъ дне, *εκταγῶ* и праз- ника (*Митр.—Мирк.*, I, 239).
- Кинсонный** *3. τοῦ κήσους*, порезни: Мат. 22, 19.
- Кинсонъ** п. *κήσος*, харач, данак, пореза: Мат. 17, 25; 22, 17; Марк. 12, 14.
- Кипѣти** v. *imprf.* *киплю*, -пиши, *ῥεῖν*, кипети, тећи: *млекоу и медомъ* (II Мојс. 3, 8); *источникъ киплицій тѣки ицѣлѣній* (*βροῦου- σαυ*): Ст. на Г. в. у III Нед. В. п.

Кифа f. сиро-халд., πέτρα, камен. Тако је Спаситељ назвао ап. Симона, брата апост. Андреја (Мат. 16, 18; Јов. 1, 42) зато што је био чврст у вери: I Кор. 3, 22; 9, 5; 15, 5; Гал. 2, 9.

Кичини n. φουσίσις, гордост, охолост: II Кор. 11, 30; ἀλαζονεία, разметање: Мол. 4 у Посл. прич.; φούσημα, надутост: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 2.

Кичити v. imperf. кичѣ, -чиши, φουσιῶν, гордити се: I Кор. 8, 1.

Кіквѣтѣ m. κιβωτός, ковчег: II Мак. 2, 4. 5; κινδάνια: II Мојс. 25, 10; Гдѣнь: II Цар. 6, 11; за-кѣта: Апок. 11, 19.

Кідарѣ m. κίδαρις, cidaris, митра, капа коју су носили на глави цареви и првосвештеници: Јез. 21, 26.

Кій, каѣ, коѣ < кѣй, каѣ, коѣ, проп. interr., τίς, који, која, које: Мат. 24, 42; Марк. 8, 36; 13, 4 и др.

Кійждо, каѣждо, коѣждо, ѣкастоѣ, сваки, свака, свако: Мат. 26, 22; Апок. 21, 21 и др.

Кіннамомѣ m. κιννάμωμον, корица од дрвета, које расте у Индији и на Цејлону (Senc): II Мојс. 30, 23.

Кінѣрѣ m. грч., врста лире или цитре: I Мак. 4, 54.

Кіста f. κισσός, бршљан: II Мак. 6, 7.

Кіссовый 3. τοῦ κισσοῦ, бршљанов: листѣ, κισσοφόλον, бршљанов лист (III Мак. 2, 21).

Кідара f. κιδάρα, цитра, инструмент сличан лири са жицама: I Пар. 15, 28.

Клада f. ἔβλον, справа за мучење, кладе: Дел. 16, 24; κλάδι жы-лѣзны, окови: Јер. 28, 14; κα-ταράκτης, кладе: Јер. 29, 26.

Кладазь < κλάδης m. τὸ φρέαρ, кладенац, студенац: II Мојс. 7, 19; Конд. у Нед. Сам.

Кластисѣ < κλαστис v. pf. κλάδισα, -дѣшисѣ, метнути, поставити се: и κινнаετисѣ въ архіеріа митра и κλαδѣтисѣ на блюдо (Арх. чин).

Класанѣ < κλαση 3. στάχυς, кла-сен, од класа: гѣмѣ (Мол. у Ч. венч.).

Клеветарѣ m. κατηγορος, accusator, тужитељ; συκοφάντης, calumniator, клеветник, сплеткаш, денунцијант (Микл.).

Клеветѣ < κλεветѣ m. σύνδουλος, саслужитељ, сатрудник, саучесник, сарадник, другар: Мат. 18, 28—33; 24, 49; Апок. 6, 11; 19, 10; 22, 9.

Клѣща < κλѣшта f. λαβίς, клѣште: Ис. 6, 6; Ст. на блаж. на Срет.

Кливанѣ m. κλίβανος, fornaх, пећ, огњиште (Микл.).

Клокотати v. imperf. клокоцѣ, -циши, κοχλάζειν, бучити, шумити: ог-неннаѣ рѣка (Син. у Нед. мес.).

Клѣтъ m. ταμαῖον, клет, соба: Мат. 6, 6; Ант. I на В. четвр.

Ключитисѣ v. pf. κλυσѣсѣ, -чишисѣ, λαγχάνειν, τυγχάνειν, случити се, догодити се, десити се: κλυσѣсѣ покадити (Лук. 1, 9); икоже κλυσѣсѣ, ὡς ἔτυχѣ, као што се догодило: Син. у суб. мес.; κλυσѣмоѣ, τὸ τυχόν, случајно: Син. на В. понед.

Ключь m. ἡ κλεις, кључ: домѣ Дакідова (Ис. 22, 22); црѣтѣκѣ κλεισѣναιω: Мат. 16, 19; κλѣчи дѣбѣ не вѣрднѣкѣ въ рождѣтѣкѣ тѣомѣ, не повредивши у тво-ме рођењу закључене (утробе) девојачке: Кан. Пасх. п. 6 т.

1; ключъ границъ то су 35 слова словенске азбуке, која показују за колико је дана Пасха удаљена од 21 марта.

Клатва < **κλατβα** f. 1) **ἔρκος**, **ἔρκωμοσία**, присега, заклетва: съ **κλατкою** изрече ей дати (Мат. 14, 7); они бо без' **κλατкы** сѣинницы выша, ей же съ **κλατкою**...: Евр. 7, 21; 2) **κατάρα**, клетва, проклетство: **Χρ̄το̄ς** ны **κλ̄σπ̄илъ** ѿ **κλατкы** законныа, быкъ по насъ **κλατβα** (Гал. 3, 13).

Клати < **κλατι** v. **imprf.** **κλινѣ**, -неши, **καταρῶσαι**, клети, преклињати: **εὐλογοῦντες κλινѣщыа** вы (Мат. 5, 44; Лук. 6, 28); **Як.** 3, 9; Рим. 12, 14; -**сѣ**, **δμύειν**, клети се, заклинати се: I **Μοῦς.** 22, 16; тогда начать **ροτ̄итисѣ** и **κλαтисѣ**: Мат. 26, 74; **Марк.** 14, 71; не **κλινитисѣ** ни **неболѣ** ни **землю**: **Як.** 5, 12.

Клацати v. **imprf.** **κλαчѣ**, -чеши, **κλεцати**, сагињати се (**Кульб.**).

Книгочій < **κнигѣунѣ** m. **γραμματικός**, **scriba**, вештак у читању и писању, писар: II **Цар.** 20, 25; III **Цар.** 4, 3; I **Јездр.** 4, 8 **sq.**; Ис. 33, 18; **γραμματεὺς**, књижевник, законик: IV **Цар.** 22, 3; II **Јездр.** 8, 3; **војвода**: V **Μοῦς.** 20, 5. 8. 9.

Книжникъ m. 1) **γραμματεὺς**, писар, књижевник, тумач закона: Мат. 2, 4; 2) **ποιητής**, песник: Дел. 17, 28.

Кнажь, -а, -е, < **κнажь**, **τοῦ ἀρχοντος**, кнежев: Мат. 9, 23.

Кназь < **κназь** m. 1) **ἀρχων**, кнез, вођ, поглавар: ѿ **Исдѣ** (I **Μοῦς.** 49, 10); IV **Μοῦς.** 24, 17; Ис. 14, 5; **κназь** **міра** **εἰσω**, **ђаво**: **Јов.** 12, 31; **Еф.** 2, 2; 2) **κнази**

pl. t., горњи побој (пречага) од врата, који се правио покретан, те се могао подићи да се пронесе кроз врата већа ствар, или да прође кроз њих виша (у пренесеном смислу достојанственија) личност: **κозмитѣ** **κрата** **κнази** (у LXX погрешно: **οἱ ἀρχοντες**) **κаша**, и **κозмитисѣ** **κрата** **κѣчина**, и **κнидѣтъ** **царѣ** **славы**, врата подигните горњи побој свој и подигните се врата вечна и ући ће цар славе (Пс. 23, 7).

Ковъ f. **ὀωνοσκοπία**, прорицање по лету птица; **вращање** (**Микл.**).

Коваль m. **χαλκεύς**, **faber**, **ковач** (**Микл.**).

Ковальница f. **χαλκεῖον**, **officina fabri**, **ковачница** (**Ив.**).

Коваренъ < **κωварѣнъ** 3. **πανούργος**, 1) **разборит**: **Прич.** Сол. 14, 18; **Сир.** 21, 14; 2) **лукав**: II **Кор.** 12, 16.

Коварство n. 1) **πανουργία**, **подмуклост**, **лукавство**: IV **Μοῦς.** 24, 22; I **Кор.** 3, 19; **Еф.** 4, 14; **Син.** у **суб.** I **седм.** В. п.; **Ном.** пр. 83; 2) **ἐπίνοια**, **измишљотина**: **Мол.** 4 у **Послед.** **прич.**

Ковръ < **κωврѣ** m. **tapetes**, **ћилим**: Ч. **осв.** **антим.**

Ковъ m. 1) **στάσις**, **буна**, **устанак**: **Марк.** 15, 7; 2) **ἐνεδρον**, **ἐπιβουλή**, **заседа**: **Дел.** 23, 16; 25, 3.

Когда < **κѣгда** adv. **πότε**, **када**: Мат. 25, 37 **sq.**; **потѣ**, **некад**, **негда**, **кадгод**: **Еф.** 5, 29; **Апок.** 1, 13.

Кодола f. **δοχός**, **путо**, **ланац**; **справа** за **мучење**: **иже** **трѣми** **кодолами** (можда би то требало да **гласи** — по **Жив.** — **колодами**,

- које долази од *κλάδα* (казова-
тиѣа дѣлжна гѣтъ (Ч. Испов.).
- Кодрантъ** м. грч., римска ситна
бакрена монета у вредности
две лепте: Мат. 5, 26; Марк.
12, 42.
- Козлицѣ** < козылишь п. *ἔριφος*, јаре:
Мат. 25, 32. 33.
- Козлогласованіе** п. *κῶμος*, весело и
бучно тумарање по улицама,
пијанка: I Петр. 4, 3; Рим.
13, 13.
- Кознодѣйство** п. *ἐπιβούλευσις*, за-
седа, замка, лукавство: Ст.
на Г. в. на св. Дим.
- Кознь** < кѣзнь f. 1) *μεθοδεία*, лу-
кавство: противѣ кознемъ дѣ-
κωλικитѣ (Еф. 6, 11); 2) *ἐπιρεία*,
мучки нападај: *ἀδικαγῶ* (Мол.
св. В. В. 3 на Дух. веч.); 3)
τέχνη, вештина, превара: Кан.
у Нед. мес. п. 6 т. 2.
- Колесница** f. *ἄρμα*, *ρέδα*, кола: II
Мојс. 14, 17. 18; Дел. 8, 28;
Ап. 18, 13.
- Колесницегонитель** м. *ἀρματηλάτης*,
кочијаш (при утркама): *φάρисα*
погрѣзи (Ирмол. 1 гл. 8).
- Колесничникъ** < колесничушникъ м. в.
— гонитель: I Цар. 8, 11.
- Коливо** п. *κόλυβον*, коливо, кухана
пшеница са медом или шеће-
ром: Син. у суб. I седм. В. п.
- Коликоци** < коликошти adv. *ποσάκις*,
quoties, коликогод пута: Прем.
Сир. 20, 17.
- Колитва** f. *μασtatio*, клање, уби-
јање (Микл.).
- Коліа** f. *λάκκος*, јама, студенац:
Екл. 12, 6.
- Колкраты** adv. *ποσάκις*, колико пу-
та: Мат. 18, 21; 23, 37; Лук.
13, 34.
- Коллѣрій** м. грч., маст за очи: по-
мажи очи твои (Апок. 3, 18).
- Колми** adv. *πόσον*, колико: Лук.
12, 24.
- Коло**, -есе п. 1) *τροχός*, точак: Ис.
28, 27; круг: *πάλα* коло рожде-
ніа нашегѡ (Јак. 3, 6); 2) *ἄμαξα*,
кола; 3) *βρόχος*, справа за му-
чење: *κολεε* мѣчениче не оустра-
шилиа *ἐν* (Жив.).
- Колокольна** f. звонара: Треб.
- Колоколъ** м. рус., звоно: Треб.
- Колпъ** м. *σειρήν*, *dragos*, змај, си-
рена (Микл.).
- Коль** adv. *ὥς*, како: Рим. 10, 15; и
коль добро и коль криво, ежѣ
жити брати екѣпѣ: Ст. по јев.
на св. К. и Дамј.
- Колѣно** п. *φύλη*, колено, поколе-
ње, род: I Мојс. 28, 14.
- Колѣнопоклонный** < колѣнопоклонный
3. *γονυπετής*, клечећи на коле-
нима: *моленіа* (Мол. св. В. В.
2 на Дух. веч.).
- Комаръ** м. *κῶνωψ*, комарац: Мат.
23, 24.
- Кондакъ** м. *κοντάκιον* (*κόντος* = кра-
так и *οἶκίον* = кућица), кратка
песма, која садржи похвалу
светом, или суштинѡ праздни-
ка, а јавља се или као само-
стална песма, или после шесте
песме канона.
- Кондѣрѣ** м. *rosulum*, врч, бокал,
чаша (Микл.).
- Конеристалице** < конеристалиште п.
ἵπποδρόμιον, *hippodromus*, трка-
лиште за коње: Прол.
- Конецъ** < коньѣ м. 1) *τέλος*, крај,
свршетак: *πρῆτερπῆκый* до конца
(Мат. 10, 22; 24, 13; Марк.
13, 13); *εγωже* цѣткѡ не *εδѣгѣ*
конца: VII чл. Симв. в.; 2) *πέρας*,

- предео, крај: ω̄ конецъ зѣмли (Мат. 12, 42; Лук. 1, 31); Мол. св. В. В. 3 на Дух веч.; Кан. воскр. гл. 8 п. 9 ирм.
- Конникъ** < коньникъ м. ἵππεύς, коньник: I Мојс. 49, 18; Дел. 23, 23. 32.
- Коновъ** м. λέβης, котао: Пс. 107, 10; IV Цар. 25, 14.
- Конѡра** м. в. канѡра: Ном. пр. 20.
- Кончина** f. συντέλεια, крај, последак: а жатка кончина кѣка етъ (Мат. 13, 39); τέλος, свршетак: гѣдаше ю илѡгани кидѣти кончинѡ (Мат. 26, 58); смрт: дщи мол на кончинѣ етъ, ἐσχάτως ἔχει (Марк. 5, 23).
- Копорѡла** f. κερκίς, radius, игла, чунак, цев којом су се код ткања провлачили конци кроз ланчић; ткалачки чунак: Прол.
- Копосаніе** n. profluvium genitale, истечење семена (Микл.; Дјач.).
- Копосъ** м. в. копосаніе (Микл.).
- Копръ** м. ἀνηθον, анис, копар: Мат. 23, 23.
- Коравленикъ** < коравльникъ м. ναύτης, морнар, веслач: Син. у петак Светле седм.
- Коравлець** < коравльць м. πλοῖον, πλοῦάριον, лађица: Јов. 21, 8.
- Корвана** f. κορβανάς, црквена благајница, хазна: Мат. 27, 6.
- Корванъ** м. κορβάν, дар, принос: Марк. 7, 11.
- Коргъ** м. прога, кљун лађе (Микл.).
- Корица** f. κινάμωμον, цимет: Апок. 18, 13.
- Коріандръ** м. κόριον, врста траве: II Мојс. 16, 14. 31.
- Корма** < крьма f. πρύμνα, крма: Марк. 4, 38.
- Кормило** < крьмло n. πηδάλιον, крма на лађи: Дел. 27, 40. 41.
- Кормильстковати** < крьмльстковати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, кувервѣн, корманити, управљати, рководити: Прол.
- Кормити** < крьмити v. impf. 1) в. кормильстковати; 2) θηλάζειν, хранити млеко, дојити (Дјач.).
- Кормленіе** < крьмленіе n. 1) gubernatio, кормањење, управљање; 2) τροφή, cibus, хранење, отхрањивање (Микл.).
- Кормла** < крьмла f. в. кормленіе.
- Кормчал** < крьмчл f. збирка црквених канона св. апостола, васељенских и помесних сабора и св. отаца, као и закона грчких царева који се односе на Цркву са тумачењима. Појавила се у редакцији св. Саве у поч. XIII века по свој прилици у Хиландару и сматра се официјалним каноничним зборником код Словена (Милаш, Право 201—207).
- Кормчій** < крьмчій м. куверνήτης, крманош: Дел. 27, 11; Апок. 18, 17; кормчійю рождала Гђа: Кан. Бог. п. 4 т. 1.
- Корносый** 3. κολοβόρις, који има отсечен нос: III Мојс. 21, 18.
- Корстица** < крьстица f. arca, ковчежић (Микл.).
- Корчагъ** < крьчагъ м. κεράμιον, крчаг: кїна (Јер. 35, 5).
- Корчмникъ** < крьчмникъ м. κάπηλος, крчмар: Ис. 1, 22.
- Корчмница** < крьчмница f. καπηλείον, ταβέρνα, крчма, гостионица: Дел. 28, 15; Ном. пр. 87.
- Корчмстковати** < крьчмстковати v. impf. -ствѣю, -иши, καπηλεύειν, продавати вино, крчмарити (Вост.).

Корчмити < крѣчмѣти v. impf. корч-
млю, -миши, крчмарити, држа-
ти крчму: Прол.

Корѣда f. gladius, меч (*Микл.*).

Корысть f. 1) οκϋλον, плен, пльач-
ка: раздѣлю корысть (II Мојс. 15,
9); и взаша . . всѣ крорысти нхъ:
IV Мојс. 31, 11; и корысть егѡ
раздѣастъ: Лук. 11, 22; 2) κέρ-
δος, добитак, стечено богатство:
самарійскѣю же корысть пришилъ еси
испроверци (Кан. Бож. п. 4 т.
1); Кан. Бож. п. 8 т. 3; λάφυ-
ρον, плен: раздѣлиши (II Мак.
8, 30.).

Косвнѣ 3. obliquus, кос, крив
(*Микл.; Старч.*).

Коснѣ, -ый < късьнѣ 3. 1) βραδύς,
тих, полагаю, спор: Лук. 24,
25; Як. 1, 19; 2) καναδικόν,
песма која се поје полако као
н. пр. величанија, причасни
стихови и др. (*Митр. — Мирк.,*
I, 237).

Косноглаголиѣ < късьноглаголиѣ 3.
βραδύγλωττος, tardiloquus, који
је спор на језику, који муца
при говору. В. гѣгнѣѣ.

Косноазычнѣ < късьноазычнѣ 3.
в. — глаголиѣ: II Мојс. 4. 10.

Коснѣтисѣ < късьнѣтисѣ v. pf. ко-
снѣсѣ, -снѣшисѣ, ἄπτεσθαι, διγ-
γάνειν, дотакнути се: Мат. 8,
3 и др.

Коснѣнѣ < късьнѣнѣ n. βραδυτής, за-
кашњавање доцњење: II Петр.
3, 9.

Коснѣти < късьнѣти v. impf. косню,
-ниши, χρονίζειν, каснити, задоц-
нѣвати: Мат. 24, 48; Лук. 12,
45; νυστάζειν, доцнити: II Петр.
2, 3; βραδύνειν, отезати, окле-
вати: не коинтъ Гѣъ ѡкѣтокниѣ
(II Петр. 3, 9).

Коснѡ < късьнѡ adv. 1) βραδέως,
касно, доцкан; лагано, споро:
Дел. 27, 7; 2) ἀργῶς, лено, не-
марно (*Дјач.*).

Косорѣ m. δρεπάνη, falx, срп, коса
(*Микл.*).

Костѣль m. καστέλλιον, castellum,
тврѣжава; римокатолички храм
(*Дјач.*).

Котѡа f. ἀγκύρα, ансога, сидро, лен-
гер: Дел. 27, 29; Евр. 6, 19.

Котѣль f. felis, мачка (*Микл.*).

Котѣра f. μάχη, pugna, битка, бор-
ба, сваѣа, спор (*Микл.*).

Котецѣ < котѣць m. 1) νοσσία, гнез-
до; 2) κύλινδρος, cylindrus, ци-
линдар, ваљак (*Микл.*).

Которатисѣ v. impf. -ракусѣ, -шисѣ,
1) μάχεσθαι, pugnae, борити се,
сваѣати се; 2) ὀργίζεσθαι, irasci,
срдити се, љутити се (*Микл.*).

Кошница f. κάσκευον, кош, корпа:
III Мојс. 8, 2; σπυρίς, кошар:
Мат. 15, 37; 16, 10; Марк. 8,
8. 20; Дел. 9, 25; σαργάνη, пле-
тер, кошара: II Кор. 11, 32;
Ст. на стих. св. П. и П.

Кошь, -ѣ m. κόφινος, корпа, ката-
рица: Пс. 80, 7; дванадѣлтъ
кѡшѣ исполнѣ: Мат. 14, 20; Марк.
6, 43; Лук. 9, 17; Јов. 6, 13.

Кошѣна < коштоѣна f. 1) εὐτραπέλια,
потсмевање, шала, лакрдија:
Еф. 5, 4; кошѣны не примокалѣ ли
еси: Ч. Испов.; 2) μῦθος, fabula,
мит, скаска, басна (*Микл.*).

Коюга f. καλόπους, pes ligneus, др-
вена нога, калуп (*Микл.*).

Крѡвѣй, -ѣ < крѡвѣй, -на m. κιβω-
τός, ковчег, орман (*Микл.;*
Вост.).

Крѡгѣй < крѡгоѣй m. σταυραετόν, вр-
ста јастреба: Ном. пр. 131.

- Краєградіє** п. ἀκρόπολις, кула, твр-
ѣва: II Цар. 5, 9; III Цар.
9, 15.
- Краєгранісіє** п. ἀκροστιχίς, акростих
т. ј. песма (канон), у којој по-
четна слова свакога стиха (ир-
моса и тропара) изражавају
име песника, или неку мисао
о садржини песме: Триод.
- Краєнообрѣзаніє** п. ἀκροβυστία, ста-
ње док неко није обрѣзан, (по
Данич.: окрајак): I Цар. 18,
25. 27.
- Краєстрочіє** п. в. краєгранісіє.
- Краєтѣкомый** З. ἀκρότομος, отесан,
отсечен: камень (III Цар. 6, 7;
Кан. у Нед. цвет. п. 3 ирм.).
- Краєуголенъ, -ый** < краєугольнъ З.
ἀκρογωνιαίος, краєугаони, који
се полагає у темель, у угао
зграде: I Петр. 2, 6; Еф. 2,
20; Кан. васкр. гл. 4 п. 9 ирм.;
Ст. на хвал. воскр. гл. 7.
- Крайнїй** З. ἀκρος, крајњи, узвише-
ни: нисхожденіє (Ст. на Г. в.
на Воздв. ч. К.).
- Крайнность** f. ἀκρότης, крајност, вр-
хунац: Свјет. у II Нед. В. п.
- Крамолѣ** f. στάσις, устанак, буна:
Лук. 23, 19. 25; Дел. 19, 40;
не предаждь мене крамолѣ смїинѣ:
Мол. 2 на юнѣ гл҃д.; ὄχλος, уз-
немиривање, досађивање: кра-
молою (δι' ὄχλου) дрѣгомѣ кыквемѣ
(Син. у II Нед. В. п.).
- Крамолнвѣ** З. στασιαστικός, бун-
товни, устанички, одметнички:
Прол.
- Крамолникъ** < крамолникъ т. ἀγο-
раῖος, усташа, бунтовник: Дел.
17, 5.
- Крамольный** < крамольнъ З. в. кра-
молнвѣ.
- Кранївѣ** З. κρανίου, од лубањѣ:
кранїко мѣсто, κρανίου τόπος, ме-
сто лубањѣ (Мат. 27, 33), а то
је Голгота, која се зове тако
зато што је, по предању, на
њој погребен Адам, због чега
се на иконама Распеђа Хри-
стова изображава чело ногу
Христових лубања са две ко-
сти преко ње прекрштене. В.
лобный З.
- Красенъ, -ый** < красенъ З. ὄρατος,
красан, леп: II. над песм. 2,
14; Мат. 23, 27; красенъ кѣ и
добръ кѣ инѣдѣ: Ст. на блаж.
воскр. гл. 7; крестѣ, цѣрквѣ кра-
сный рай: Ст. на Г. в. у III Нед.
В. п.; двѣри красныя, источна
врата јерусалимскога храма:
Дел. 3, 2; ἀστεῖος прекрасан:
Јевр. 11, 23.
- Краситель** т. κοσμητής, који укра-
шава, кити; дика, понос: Сл.
на стих. на св. кн. Лаз.
- Красити** v. impf. крашѣ, сиши, ко-
сметѣ, украшавати: раки правед-
ныхъ (Мат. 23, 29); златомъ кра-
сѣица: Ст. у Ч. погреб. свѣшт.;
Сл. на стих. св. кн. Лаз.
- Красоватисѣ** v. impf. -сѣюсѣ, -сѣши-
сѣ, τέρπειν, радовати се, веселити
се: Ты же чистѣа крадѣица Бѣ
(Кан. Пасхе п. 9 ирм.); εὐτρε-
πίζειν, сиремити се: Троп. Пред-
празн. Просв.
- Красовѣль** < красовольнъ т. κρασοβό-
λιον (κρασὴ) = вино смешано с
водою), чаша за пиѣе која се
употребљава у грчким мана-
стирима: Тип. и Тр. п.
- Красодѣтель** т. μουσουργός, умет-
ник: Син. у Нед. мит. и фар.
- Красота** f. 1) ὄραιότης, лепота: дѣк-
ткѣ (Сјед. воскр. 1 гл. 3 бо-

- гор.); 2) *κῶσμος*, свет, устројство, ред, поредак: *некинал* (V Мојс. 4, 19); 3) *ῶρα*, годишње доба; красота пријатност, чар: V Мојс. 33, 13.
- Краста** f. *φώρα*, краста: *крѣста дикѣл*, *φώρα ἀγρία*, кожна болест, свраб, шуга: V Мојс. 28, 27.
- Крастѣль** < *крастѣль* f. *ὀρνυομήτρα*, препелица: II Мојс. 16, 13; Пс. 104, 40.
- Кратирѣ** < *кратирѣ* m. *ποτήριον*, чаша: *дѣхокнагш пивѣ* (Ст. на Г. в. 1 на св. Лук.).
- Кратши** сопр. од *краткш*, *βραχύτερον*, краће: Кан. англ. хран. п. 5 Сл.
- Кратѣ** m. пут: три *крѣты*, *τρίς*, трипут: II Мојс. 23, 14; Мат. 26, 34; Марк. 14, 30; *седамь крѣтъ*, *ἑπτάκις*, седам пута: Мат. 18, 21, 22; *коль крѣты*, *ποσάκις*, колико пута: Мат. 18, 21; 23, 37; Лук. 13, 34; *многи крѣты*, *πολλάκις*, много пута, често; *тъмоу крѣтъ*, *μυριάκις*, десет хиљада пута, небројено пута и т. д.
- Крѣчь** m. *μάχη*, бој, битка (*Микл.*).
- Крѣвѣл** f. рус., *στέγη*, кров: Служ.
- Крѣвопѣвѣый** < *крѣвопѣвѣ* з. *sanguinem bibens*, крѣвопѣја, крѣвожедан, крѣволочан: Прол.
- Крѣвосмѣшнѣи** < *крѣвосмѣшнѣ* п. крѣвосмѣшнѣа, родоскврност, грѣшно општење са лицем у блиском сродству: I Кор. 5, 1.
- Крѣвогочнѣвѣ**, -ый < *крѣвогочнѣ* з. *αἰμορροίας*, који болује од теcheња крѣви: жена (Мат. 9, 20); Ст. на Г. в. у Нед. расл.
- Крѣвѣ** m. 1) *στέγη*, кров: *нѣтъмь догтоннѣ да под крѣвѣ мой внидши* (Мат. 8, 8; Лук. 7, 6; Мол. 9 у Послед. прич.); 2) *δῶμα*, кров од куће: *пропокѣдите на крѣвѣхѣ* (Мат. 10, 27; Лук. 12, 3); 3) *σκηνή*, сеница, шатор, колиба: *сотворимѣ крѣвѣ три* (Марк. 9, 5); *къ крѣвѣ Іуифокѣ* (Троп. у суб. V седм. В. п.); 4) *σκέπη*, заклон, заштита: *къ крѣвѣ крилѣ твою* (Пс. 62, 8). *τὸ κρυβερὸν*
- Крѣвѣ** < *крѣвѣ* f. *αἷμα*, крѣв: III Цар. 2, 37; 22, 38; Мат. 16, 17; Марк. 5, 25 и др.; *крѣвѣ гроздѣл*, вино: I Мојс. 49, 11; *крѣвѣ гроздови*: V Мојс. 32, 15.
- Крѣвнѣи** п. *ἐντομῆς*, зарез, засекотина; *рѣна*: *на тѣлѣ* (III Мојс. 19, 28).
- Крѣвнѣи** v. *imprf.* *крѣвѣл*, -нѣшнѣл, *ἐντέμνευ*, сећи се, парати се: ножами (III Цар. 18, 28).
- Крѣвѣ** f. *κροχή*, потка код тканине, основа, поучица од лана (*Данич.*): III Мојс. 13, 48.
- Крѣвѣ** pгаер. *ἔξ, ἔξω, ἐκτός*, ван, изван: *Іерѣалима* (Лук. 13, 33); *плѣну*, осим: *ки же разкѣлашиа...* *крѣвѣ аплѣ* (Дел. 8, 1); *паректѣс*, изузевши, осим: *яковѣ и азъ емѣ крѣвѣ оузь инѣ* (Дел. 26, 29); *χωρίς*, без: *азъ же живѣхѣ крѣвѣ закона* (Рим. 7, 9); *παρὰ*, против, насупрот, мимо, преко: *блудитѣл ѿ творѣцихѣ рѣспри и раздорѣ крѣвѣ оученѣл* (Рим. 16, 17).
- Крѣвѣвѣтѣи** п. *ἀπουσία*, absentia, отсуство (*Микл.*).
- Крѣвѣшнѣи** < *крѣвѣшнѣ* з. *ἐξώτερος*, спољашнѣи, крајнѣи: *тѣмь крѣвѣшнѣл* (Мат. 8, 12; 22, 13; 25, 30; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; Ст. на Г. в. 4 у Нед. мес.; Ст. гл. 8 у Ч. погреб. свѣшт.).

- Кропа** f. gutta, кашља (*Микл.*).
Кроплениѣ < кропленіе п. ραντισμός, aspersion, кроплење: идолю, проливање крви закланих животиња при приношењу жртвава идолима (*Дјач.*).
Кроторыа < крѣторыа f. σπάλαξ, картина: III Мојс. 11, 30.
Крѣжило < крѣжило п. μέτος, нит навитка, навитак: ткаше крѣжила (Прол.).
Крѣкъ m. corvus, гавран (*Микл.*).
Крѣпица < кропица f. ψυχίον, мрвица: Мат. 15, 27; Марк. 7, 28; Лук. 16, 21.
Крѣпкостопителнѣ < крѣпкостопителнѣ з. σταθερός, чврст, миран: Ст. на лит. на св. П. и П.
Крѣпкій з. сопр. од крѣпокъ, ισχυρότερος, силнији, снажнији, јачи: Мат. 3, 11; Марк. 1, 7; Лук. 3, 16.
Крѣплатиса < крѣплатиса v. impf. -πλάττω, -πλάττω, κραταίοδομαι, снажити се, јачати: Δύομι (Лук. 1, 80; 2, 40); ἐνδυναμοῦσθαι, силити се: Дел. 9, 22; διασχυρίζεσθαι, извесно тврдити, потврђивати: Дел. 12, 15; ἐπισχυθεῖν, ојачавати, отимати мах, наваљивати: Лук. 23, 5.
Крѣпокъ, -кій < крѣпкъ з. ισχυρός, силан, чврст, јак: IV Мојс. 24, 4; Мат. 12, 29; Марк. 3, 27; велик: κῆτρῶν (Мат. 14, 30); гладъ: Лук. 15, 14; κραταίως, моћан, силан: ρῆκι Βῆθῆλ (I Петр. 5, 6); στερῆς, тврд: пица (Јевр. 5, 12).
Крѣпость f. ισχύς, сила, снага: II Мојс. 15, 6; Марк. 12, 30; Лук. 10, 27; Троп. воскр. непор.; Кан. воскр. гл. 8 п. 4 и у Нед. мес. п. 6 т. 3; власт:
Кан. св. Андр. крит.; κράτος, јачина: Конд. св. Дим.
Крѣпчайшій з. sup. од крѣпкій, најјачи: I Кор. 10, 22.
Крѣсталакъ m. κρύσταλλος, кристал, лед: Јез. 1, 22.
Ксандикъ < ксандикъ m. ξανθικός, македонски месец који је одговарао нисану (*Дјач.*).
Ксенодохъ < ксенодохъ m. ξενόδοχος, hospes. В. страннопримецъ.
Ктиторъ m. κτήτωρ, fundator, основалац, утемељач, оснивач: ἱεῖον храма; ἱεῖον шкитин (Служ.).
Ктомъ adv. ἔτι, више: Јов. 5, 14; 8, 11; даље: Сјед. воскр. гл. 3.
Кѣдѣ < кѣдѣ adv. διὰ ποίας, где, куда: Лук. 5, 19.
Кѣдѣ m. јевр., вођ: Јез. 23, 23.
Кѣдѣ < коудѣ f. voluntas, воља, жеља, похот (*Микл.*).
Кѣкіа < коужна f. κουκίον, faba, боб (*Микл.*).
Кѣкъль < кѣкъль m. κουκούλιον, капа црне боје коју носе на глави великосхимници; украшена је са пет крстова, од којих се један налази на челу, један на грудима и један на врату, а два на плећима: кѣкъль кѣзловѣл (Послед. вел. и англ. образа).
Кѣкъма f. грч., чаша, пехар: Треб.
Кѣкъмаръ < коукоумаръ m. бокал, чаша (*Микл.; Старч.*).
Кѣмі imp. од арам. глагола, устави: талиа (Марк. 5, 41).
Кѣмірница < коумирница f. μαντεῖον, пророчиште: незнабожачки олтар: Јез. 6, 4. В. капица.
Кѣміръ m. εἰδωλον, идол, кип, резани лик: II Мојс. 20, 4; III Цар. 11, 33.

КѢпа f. σωρός, κλισία, гомила: ка-
мениа (II Цар. 18, 17); посадитѣ
ихъ на кѢпы: Лук. 9, 14.

КѢпина < кѢпина f. βάτος, цбун у
којем се Бог јавио Мојсију:
II Мојс. 3, 2—4; Марк. 12, 26;
Лук. 20, 37; Дел. 7, 30. 35;
грм, трње: ни ѿ кѢпины емлютъ
грѣздѣа (Лук. 6, 44); огнепаинмаа:
Догм. гл. 2; Кан. воскр. гл. 1
п. 9 ирм.

КѢпинный < кѢпинный 3. βάτου, гubi,
од трња, трнов, трновит: Прол.

КѢпла < коѢпа f. 1) ἐμπορία, тр-
говина: окъ же на кѢпан коѢа
(Мат. 32, 5); 2) πραγματεία, рад-
ња, занимање: никтоже ко ко-
ниъ бываа шелзѣтѣа кѢплани
житийскими (II Тим. 2, 4); кѢплю
дѣти, πραγματεῖν, трговати: I
Мојс. 34, 10. 21; Лук. 19, 13;
Јак. 4, 13; Ном. пр. 139; кѢплю
творити: I Мојс. 42, 34; к. ю-
творити: Лук. 19, 15.

КѢпностѣ гвнный < коѢпноестествъ-
ный, 3. ἐμοφυής, једнаке при-
роде: Син. у Пон. Дух.

КѢпножитѣл m. δμοδαίτος, који за-
једно с неким живи: аггелшмиъ
(Ст. на Г. в. у Нед. сир.).

КѢпнородный < коѢпнородный 3. δμο-
φυλος, једнога племена, истога
рода, порода: Мол. св. В. В.
3 на Дух. веч.

КѢпно < коѢпно adv. εμα, уједно,
заједно: Ис. 3, 16; I Сол. 4, 17;
ю днмиъ: Мих. 2, 1; к. оутрѣ, εμα
πρωι, рано ујутро: Мат. 20, 1.

КѢпѣл < кѢпѣл f. κολυμβήθρα, куп-
патило, бања: Ис. 22, 9; IV
Цар. 18, 17; овчиа: Јов. 5, 2;
шшамла: Јов. 9, 7. 11.

КѢринѣ < коѢринѣ n. ἀτρίς, пара;
пушење: дшма (Дел. 2, 19); Сл.

на хвал. у Нед. по Рожд. Хр.
КѢритиса v. impf. кѢрюса, -ришиса,
καπνίζεσθαι, пушити се, димити
се, кадити се над нечим: Ном.
пр. 33.

КѢроглашнѣ < кѢроглашнѣ m. ἀλεξ-
τροβώνων ψδῆ, певање петлова:
Син. на Ускрс.

КѢроа, -ратѣ n. pullus, пиле: Прол.

КѢстѣдіа < коѢстѣдіа f. грч., стра-
жа: Мат. 27, 65. 66; 28, 11.

КѢтѣа < кѢтна f. в. коливо: Служ.

КѢца < кѢшта f. σκηνή, сеница,
шатор: празникъ кѢцей: II Мојс.
23, 16; III Мојс. 23, 39—44;
V Мојс. 16, 13.

КѢциникъ < кѢштынникъ m. in ten-
torio habitans, који станује у
сеници, шатору: Гѣый Іѡаннъ
КѢциникъ (15 јан.).

КѢфѣ деветнаесто слово у јевреј-
ској азбуци: Плач Јер. 1, 19;
2, 19; 3, 55; 4, 19.

КѢмвалѣ m. κύμβαλον, (јевр. zel-
zelim), музикални инструменат
(II Цар. 6, 5; I Пар. 13, 8 squ.),
који се састојао из два округ-
ла тањирића од мједи којима
се ударало један о други за
време старозаветнога богослу-
жења. Због громогласнога зву-
ка називали су се кѢмвалами
докрогласными и кѢмвалами ког-
кличанїа: Пс. 150, 5; I Кор.
13, 1. (Дјач.).

КѢминѣ m. грч., ким, расте у Ма-
лој Азији, Египту, Сирији и
другим топлим крајевима. Се-
ме му је горког укуса и ода-
је непријатан мирис: Ис. 28,
25—27; Мат. 23, 23. (Гилът.).

КѢропасѣа f. χυριακὸν πάσχα, дан
празника Благовести кад пад-
не на Ускрс: Тип.

Л

- Л** тринаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се люди; као цифра $\lambda = 30$.
- Лавра** f. λαβρος, велика монашка обитељ. У Русији има таке четири лавре: Тројице-Сергијева, Кијево-Печерска, Александро-Невска. и Почајевска (*Дјач.*).
- Ладанъ** и **ладонъ** m. λάδανον, мирисава смола која се меће на жеравицу у кадионицу при кађењу; иначе се зове тамјан (Ib.).
- Ладја** f. σκάφη, чамац: Дел. 27, 16. 30. 32.
- Ладка** f. χύτρα, лонац, врч, посуда; тањир: Прол.
- Лайна** f. πλίνθος, опека, цигља, черпић, цреп; блато, кал, гној: Јез. 4, 12; Соф. 1, 17.
- Лакоть**, -и < макътъ m. πήχυς, лакат, јеврејска мера за дужину од лакта до краја средњег прста: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; Јов. 21, 8; Апок. 21, 17.
- Лампа** араам., зашто: *лампа такадани: ежъ етъъ казаетмо... почто ма ѡставилъ еси;* (Марк. 15, 34).
- Ламидъ** дванаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 12; 2, 12; 3, 34; 4, 12.
- Ланита** f. σιαγών, образ: Мат. 5, 39; Лук. 6, 29; Сл. на блаж. на св. Прок.; Ст. на Г. в. на В. четврт; уста: Јова 21, 5.
- Ласканиѣ** n. κολακεία, ласкање: I Сол. 2, 5.
- Ласкосрдѣ** < ласкосрдѣнѣ n. πολυφραγία, облапорност, прождрљивост. (*Вост.*).
- Ласкосердцевати** < ласкосрдѣство-вати v. impf. -ствѣю, -иши, καταπαλαλάω, разнежавати се; пружати се (*Данич.*): на постелѣхъ (Амос 6, 4).
- Ласкосердый** < ласкосрдѣ З. λιχνός, сластољубив, лаком: Приче Сол. 29, 21.
- Лаханъ** m. λεχάνη, тањир за умивање руку архијереја: Арх. чин.
- Лажниѣ** < лажниѣ n. ἐνεδρα, заседа, клеветање (*Микл.*).
- Лажтелъ** m. ἐγκάθετος, опадач, клеветник, оговарач: Лук. 20, 20.
- Лажти** < лажти v. impf. лажю, лажши, ἐνεδρεύειν, опадати, клеветати: Лук. 11, 54.
- Лабина** < лѣбина f. κρανίον, лубања: Син. у Суб. мес.
- Лгати** < лъгати v. impf. лжѣ, лжши, ψεύδεσθαι, лагати, обмањивати: дрѣгъ на дрѣга (Кол. 3, 9).
- Лѣвѣдъ** m. λόχνος, лабуд (*Микл.*).
- Лѣвѣ** < лѣвъ m. λέων, лав: IV Мојс. 23, 24; I Петр. 5, 8; Апок. 10, 3.
- Легѡнѣ** грч., 1) m. легија, одред од 6000 војника раздѣлених на десет кохорти; множина; 2) num. Ⓢ (негъкѣдъ), 100.000: и представитъ ми кацши неже дванадесатѣ легѡни лѣгѣлъ (Мат. 26, 53).
- Легкій** < лѣгкъ З. ἐλαφρός, лак: II Кор. 4, 17.
- Легкоѣ**, -кагѡ n. плућа (*Жив.*).
- Легкота** < лѣгкота f. ἐλαφρία, 1) лакоћа; 2) лакомисленост, несталност, превртљивост: II Кор. 1, 17.
- Легокъ** < лѣгкъ, легка, легко, adj. в. легкій: *крема мое легко етъ*

- (Мат. 11, 30); ко оклацѣ легцѣ:
Кан. Благ. п. 4 ирм.
- Легчае сопр. од легкω adv. κομφότερον, лакше: Јов. 4, 52.
- Легчити < мѣгунти v. impf. легчѣ, легчиши; κομφίζειν, олакшавати: легчаиѣдѣ ω прегрѣшеній (Сл. у IX часу).
- Лежага f. κῆτος, cetus, кит (Микл.).
- Лежахъ m. в. лежага (Ibid.).
- Лекана < лекана f. λεκάνη, pehois, здела (Ibid.).
- Лемешъ m. ἄροτρον, aratrum, плуг: Прол.
- Лентій, -тіонъ m. грч., убрус: Јов. 13, 4. 5; Ч. осв. антим.
- Ленъ < мнѣ m. λίνον, лан, витиль, стењак: Мат. 12, 20.
- Лепень m. folium, лист (Микл.).
- Лепта f. грч., (од λεπτός, мали, слаб), најситнији бакрени новац код Јевреја у вредности од једне паре: дѣт лептѣ, ежесть кодрантъ (Марк. 12, 42); Лук. 21, 2; в. мѣдница.
- Лестчѣ, -чій < мьстьѣ 3. πλάνος, лажан, варљив: I Тим. 4, 1.
- Лестъ < мьсть 1) ἀπάτη, превара: когатетка (Мат. 13, 22; Марк. 4, 19); 2) δόλος, лукавство: Пс. 54, 12; Іѣльтанинѣ, къ немже лети нѣсть: Јов. 1, 47; превара: ко оустѣхъ егω (I Петр. 2, 22); 3) πλάνη, обмана, заблуда: и къ лести Валаамовы мизды оустремишася (Јуд. 1, 11).
- Лещи < лшти v. pf. лажѣ < лажѣ, лажши < лажши, κατακλίνεσθαι, лећи (Вост.).
- Левіаданъ m. (јевр. = велика зверка), по једнима крокодил, по другима кит: III Јездр. 6, 49 (Дјач.).
- Лжа < мжа f. λῆρος, лаж: Лук. 24, 11; ψεῦδος, неистина: I Јов. 2, 21.
- Лжепостолъ m. ψευδαπόστολος, лажни апостол т. ј. онај који сам себе сматра за апостола, а није позван од Бога: II Кор. 11, 3.
- Лжебратіа f. ψευδάδελφοι, лажна браћа: II Кор. 11, 26.
- Лжеименитый 3. ψευδώνυμος, лажно, криво назван: Кан. на св. Теод. п. 5 т. 1.
- Лженорокъ m. ψευδοπροφήτης, лажни пророк: Мат. 24, 11. 24; Марк. 13, 22; Лук. 6, 26.
- Лжеисвидѣтель m. ψευδομάρτυρ, лажни, криви сведок: Мат. 26, 60; I Кор. 15, 15.
- Лжеисповѣсникъ m. ψευδολόγος, лажа: I Тим. 4, 2.
- Лжица < мжница f. λαβίς, лажица, кашичица: Уч. изв.
- Лжѣца, -и, -е; -ій 3. part. praes. act. од лгати: Мат. 5, 11.
- Ликовати v. impf. ликѣю, -кѣши, χορεύειν, играти: Кан. воскр. гл. 8. п. 7 ирм.; Ном. пр. 56.
- Ликовникъ < миковникъ m. χορευτής, члан певачкога или играчкога збора: Ст. на блаж. св. Теод.
- Ликовствованіе < миковствованіе n. χορραυσις, веселье, играње (Вост.).
- Ликовствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, χορεύειν, играти, скакати, веселити се; славити, величати: Екл. 3, 4; Конд. Покр. Богор.; Кан. у Нед. блуд. с. п. 7 ирм.; Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 6 т. 2.
- Ликостомніе < микостомніе n. χοροστασία, χορεία, хор, чин: аггелікал: Ст. у Ч. погреб. свешт.;

- стојање на црквеној молитви заједно са другима: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 2; Ст. на Г. в. на св. Прок.
- Ликъ** т. *χορός*, хор, збор, друштво: Пс. 149, 3; 150, 4; скуп, множина: Кан. на Преобр. п. 1 ирм.; лица, играње: *γύμναστικὴ* и *лики* (Лук. 15, 25).
- Лиликъ** т. *καταράκτη*, врста морских птица: III Мојс. 11, 17.
- Лисъ** т. *άλωπήξ*, лисица: Пс. 62, 11; Мат. 8, 20; Лук. 9, 58.
- Лити** п. *χύσις*, проливање: *крова* (Сл. на Г. в. у Нед. свих св.).
- Лихва** ф. *τόκος*, камата, интерес, проценат: II Мојс. 22, 25; Пс. 54, 12; Мат. 25, 27; Лук. 19, 23; *лихвѣ* взимати, *καρδιαθεύειν*, узимати под интерес: Ном. пр. 138.
- Лихновецъ** < *лихновѣць* т. *diabolus*, ђаво (*Микл.*).
- Лихоиманіе** п. *πλεονεξία*, сувишно узимање, лакомство: Рим. 1, 29; Еф. 4, 19; Кол. 3, 5.
- Лихоимецъ** < *лихонѣць* т. *πλεονέκτης*, лакомац, тврдица: I Кор. 5, 10. 11; 6, 10; Еф. 5, 5.
- Лихоимство** п. *πλεονεξία*, лакомство: Лук. 12, 15; II Петр. 2, 14; II Кор. 9, 5; Еф. 5, 3; *грамзљивост*: Ч. оглаш.; *лихва*: Мол. 4 у Послед. прич.
- Лихоимствовати** в. *imprf.* -ствѣю, -ствѣши, *πλεονεκτείν*, присвајати себи туђе, закидати, варати некога (у трговању): II Кор. 12, 17. 18; I Сол. 4, 6.
- Лихоимѣніе** п. в. *лихоиманіе*: Ч. испов.
- Лихорѣчіе** п. *ὕπερβολή*, преувеличавање, претеривање (*Микл.*).
- Лихословіе** п. *βαττολογία*, *loquacitas*, ђаскање, брбљање, наклапање, празан говор (*Микл.*).
- Лиходеніе** п. *ἀδηφαγία*, *inedacitas*, прождрљивост (*Микл.*).
- Лихъ**, -ій 3. *περιττός*, излишан, непотребан (*Вост.*); сувишан, беспаран (*Микл.; Старч.*).
- Лицеимѣритиса** в. *imprf.* -мѣрюса, -ришиса, *ὕποχρивεσθαι*, претварати се, дволичити: Гал. 2, 13.
- Лицеимѣрїе** п. *ὑπόκρισις*, притворство, претварање, дволичење: Мат. 23, 28; Марк. 12, 15; Лук. 12, 1.
- Лицеимѣрство** п. в. *лицеимѣрїе*: Гал. 2, 13.
- Лицеимѣрѣ** т. *ὑποκριτής*, лицемер, притворица: Мат. 6, 2. 5. 16; Марк. 7, 6; Лук. 6, 42 *sq.*
- Лиципрїатїе** п. *προσωποληψία*, гледање на лице, пристрасност: *идѣже нѣсть лиципрїатїа*, где се не гледа ко је ко (Сл. у Ч. погр. свет.). Пс. 81, 2.
- Лишати** в. *imprf.* *лишаю*, -ши, *ἀποστερεῖν*, лишавати, отимати, грабити, недати, кратити: I Кор. 6, 8; 7, 5; -са, *ὕστερεῖσθαι*, бити без чега, недостајати, оскудевати: Филиб. 4, 12.
- Лишанїе** п. *ὕστερησις*, *ὕστερημα*, оскудица недостатка: Марк. 12, 44; Лук. 21, 4.
- Лишше** сопр. од *лихъ*, *περισσότερος*, више, изнад тога: Мат. 5, 37; II Кор. 7, 13.
- Лишшїй** 3. сопр. од *лихїй* 3. *περισσότερος*, виши, већи: Мат. 23, 14; Марк. 12, 40; Лук. 20, 47.
- Ліванъ** т. *λίβανος*, тамјан: III Мојс. 2, 1. 16; Мат. 2, 11; Апок. 18, 13.

Лѣкъ m. λῆψ, (извор, изливен, од λείβω), југозападни ветар: Пс. 77, 26; југозапад: къ пристаници Критѣтѣмъ зрацимъ къ лѣкъ и къ χωρδ, у пристаништу критском које гледа к југозападу и к северозападу (Дел. 27, 12).

Лѣма араам., зашто: лѣма саваҳдані; еже естъ, Бже мой, Бже мой вѣкъю ма еси ѿставишь (Мат. 27, 46); Марк. 15, 34.

Лѣтра f. грч., libra, римска фунта (327·45 gr.): Јов. 12, 3; 19, 39.

Лѣдостротонъ грч., каменом или мрамором поплочани под пред двором римскога прокуратора у Јерусалиму на коме се судило: Јов. 19, 13. В. гаввада.

Лѣнний < лѣннѣъ з. τὸ λίνον, ланен, од платна: риза (Апок. 15, 6).

Лѣвзаниѣ < лѣвзаниѣ p. φιλημα, пољубац: Лук. 7, 45; 22, 48; Рим. 16, 16; Ант. 5 на В. четврт.

Лѣвзати < лѣвзати, v. рf. лѣвжѣ, лѣвжши, φιλεῖν, пољубити: Мат. 26, 48; Марк. 14, 44; Лук. 22, 47; Ст. на блаж. на Рожд. св. Јов. Прет.

Лѣвний < лѣвнѣъ з. κρανίου (од лѣвж < лѣвж, κρανιον, лубања), који је од лубања: локноѣ мѣсто, место где су лубање, костурница: Марк. 15, 22; Лук. 22, 33; Јов. 19, 17; Ст. на хвал. воскр. гл. 4; Ст. на VI часу на В. пет.; Кан. на В. суб. п. 3 ирм.

Лѣвизати v. impf. -зю, -ши, ἀπαύξωμαι, љубити: Ном. пр. 101.

Лѣвитка f. 1) θήρα, мрежа, замка којом се лове птице: да приидеть емо локитка юже кроу (Пс. 34, 8); лов, ловни плен: каѣвнѣ

Гѣъ, иже не даде нагъ къ локиткѣ збѣшми ихъ (Пс. 123, 6); 2) θύρα, ловљење: вкѣрзите мрежи каша къ локиткѣ (Лук. 5, 4); лов, уловљено: оужагъ ко ѿдержаше его... ѿ локиткѣ рыгъ иже мша (Лук. 5, 9).

Лѣвъ m. θύρα, замка, клопка, лов: IV Мојс. 23, 24; Рим. 11, 9.

Лѣгодѣтъ m. грч., секретар при цариградском двору и патријарху, који је чувао званичан печат и ударао га на списе (Милаш, Дост. 136).

Лѣже p. κοίτη, постеља: Пс. 149, 5; Лук. 11, 7; никвѣрно, ἀμίαντον, брачна постеља неупрљана, необесвећена: Јевр. 13, 4; Ч. Обруч.; лѣже имѣти ѿ когѡ, κοίτην ἔχειν ἔκ τινος, затруднети: Рим. 9, 10.

Лѣжинѣ, -ый < лѣжинѣ з. φευδής, φευδος, лажан, лажлив: Дел. 6, 13; II Сол. 2, 9.

Лѣжинѣна, -снѣ p. рf. μήτρα, материца: Лук. 2, 23; Рим. 4, 19; Ст. на стих. воскр. гл. 6; аще каа напои лѣжинѣна еже не зачати: Ч. Испов.; и лѣжинѣна зачатѣа вѣчнагѡ, и утроба да би остала до века трудна (Данич.): Јер. 20, 17.

Лѣжица f. в. лжица.

Лѣжница < лѣжница f. κλίση, спаваћа соба: II Цар. 4, 7; лѣжница окроквица, ταμεῖον τοῦ ταμεῖου, најтајнија соба; окроквице лѣжници, τὸ ταμεῖον τοῦ κοιτώνος, потајна соба: IV Цар. 6, 12.

Лѣжь, лжа, лже adj. φευδής, лажан, варљив: лѣжь конь ко спаниѣ (Пс. 32, 17); варалица, лажа: I Јов. 4, 20.

Локана f. γαστήρ, venter, трбух (Микл.).

Лопо n. κόλπος, недро, крило, наручје: V Мојс. 28, 54; Явраамле: Лук. 16, 22; њий къ лонѣ Оѣн: Јов. 1, 18.

Лощичѣ < лоштнунѣ n. θριδακίνη, lactuca, воће, поврће (боб, грах и др.), салата: Прол.

Лѣкавнѡ adv. дрско: л. σκροδαψυλ, περιεργαζομένους, који се мешају у туђе послове (II Сол. 3, 11).

Лѣкавствѣи n. δόλος, превара, лукавство: иχодатъ... лѣкавствѣи (Марк. 7, 22).

Лѣкавство n. πονηρία, неваљалство, злоћа, злоба: раздмѣккъ же ѡиъ лѣкавство ихъ (Мат. 22, 18); πανουργία, подмуклост, превејаност, лукавост: икоже змиѣ ѣкѣ прѣлсти лѣкавствомъ иконмъ (II Кор. 11, 3).

Лѣкавѣ, -ый з. πονηρός, лукав, зао: но изваки насъ ѡ лѣкавѣгѡ (Мат. 6, 13; Лук. 11, 4); аце око твоѣ лѣкако вѣдетъ: Мат. 6, 23; 20, 15; Марк. 7, 22; юкѣтъ: Мол. Херув.

Лѣкѣ < лѣкѣ m. τόξος, лѣк: Апок. 6, 2; Кан. Преобр. n. 3 ирм.

Лѣна < лѣна f. σελήνη, месец: I Кор. 15, 41.

Лѣница < лѣница f. μηνίσκος, месечић, огрлица, кољѣ, накит на врату у облику месеца: Ис. 3, 18.

Лѣтарѣ m. врећа, џак: Прол.

Лѣчица < лѣчица f. τὸ ἔλος, залив; рудина крај реке, трска: II Мојс. 2, 3.

Лѣчше < лѣчше comr. од доврѡ, χρεῖττον, боље: I Кор. 7, 9.

Лыстѣ m. κνήμη, нога између колена и глежња, лист, голен: Пс. 146, 10.

Лысѣ, -ый < лысѣ з. calvus, ћелав (Микл.).

Львовѣ з. λέωντος, лавов: Апок. 13, 2.

Льнаници n. поље које је било под ланом (Дјач.).

Льнанѣ < льнѣнѣ з. lineus, ланен: риза ѡскащѣна (III Мојс. 16, 4).

Льстицѣ < льстѣѣ m. πλάνος, варалица, обмањивач, лажа: Мат. 27, 63; II Јов. 1, 7; II Кор. 6, 8.

Льсти gen. sing. од лѣстѣ.

Льстивнѣ adv. δολερῶς, лажно: Сл. свјет. на Усек.

Льстивый з. πλαστός, лажлив, измишљен: II Петр. 2, 3.

Льститѣль m. в. льстицѣ.

Льстити v. pf. льщѣ, льстиши, πλανᾶν, ἀπατάν, преварити, обманути: Еф. 5, 6; I Јов. 2, 26; δολοῦν, варати: лзыки иконми льщѣхѣ (Рим. 3, 13); извртати: II Кор. 4, 2; φρεναπατάν, залуђивати, заводити: оумомъ (Гал. 6, 3); -сѡ, πλανᾶσθαι, варати се: Гал. 6, 7.

Льщѣнѣ < льщѣнѣ n. πλάνη, варање, обмањивање, превара; ласкање, мамац: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч. *№ 49, 49: Рс 27, 48*

Лѣпоподобнѡ adv. πρεπόντως, како приличи, како доликује, достојно: Мол. 3 после прич.

Лѣпотный < льпотнѣ з. κόσμιος, леп, пристојан: I Тим. 2, 9; εἰκωτος, разуман: житѣ (Сл. на Г. в. на Обр. Г.).

Лѣпотствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, διαπρέπειν, украшава-ти се, одликовати се чим: вѣн-

- цѣмъ повѣды (Ст. на Г. в. на св. Георг.).
- Лѣто п. 1) ἔτος, година: и хождаста родитѣла еγω на вѣлко лѣто во Иерузалїмъ (Лук. 2, 41); 2) χρόνος, време: ище къ лѣто сѣе оустроиши царствїе Иисусово (Дел. 1, 6); 3) καιρός, право, згодно, одреѣено време: на вѣлко лѣто схождаше къ кѣпѣль (Лук. 5, 4); 4) лѣто ωστακινїа, ἐνιαυτός ἀφέσεως, юбиларна, опросна година: III Моис. 25, 50. В. свѣштный.
- Лѣторасль f. βλαστός, изданак, младїца, потомак: I Моис. 49, 9.
- Лѣтъ adv. ἔξουσι, слободно је: Јестир 4, 2; I Мак. 14, 44; дозволено је, допуштено је: кѣла ми лѣтъ итъ, но не кѣла на полз... (I Кор. 6, 12; 10, 23).
- Лѣха f. πρασία, леја, гомила, група: и возлегоша на лѣхи на лѣхи, на гомиле (Марк. 6, 40).
- Любити v. imperf. люблю, любїши, ἀγαπᾶν, високо ценити, любити: краги (Мат. 5, 44; Лук. 6, 27. 35); φιλεῖν, волети: преждекозлеганїа на кечерахъ (Мат. 23, 6).
- Любленикъ < любленикъ m. ἀγαπητός, amatus, миленикъ, люблени, омилени пријатель, друг: Прол.
- Любо conj. ἦ, или: Мат. 6, 24.
- Любоблаготробиe п. φιλεωπλαχχία, милосрђе: Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.
- Любоблаготробиный З. φιλεωπλάχχυος, пун милосрђа, болелив, који воли милосрђе: Мол. 5 после прич. ~~πρὸς τὴν ἐκκλησίαν~~
- Любоблаготробиw adv. с любављу: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

- Любоврѣдїиъ З. passionibus suis deditus, одан своимъ страстима (Микл.).
- Любовь f. 1) ἀγάπη, любав: междѣ сокою (Лук. 13, 35); 2) εὐνοία, наклоност, расположење: жнѣ мѣжь должнѣю любокѣ да коздаеть (I Кор. 7, 3).
- Любодоврѣдѣтельный З. који воли врлине (Дјач.).
- Любодѣствителный З. који воли невиност (Ibid.).
- Лѣкодѣй m. πόρνος, блудник: Апок. 22, 15.
- Люкодѣйный З. πορνείας, блудни: Мат. 5, 32.
- Люкодѣйство п. πορνεία, блуд, прелюба: Апок. 2, 21.
- Люкодѣйствовати v. imperf. -ствѣю, -ши, 1) πορνεύειν, учинити прелюбу: Мат. 5, 28; 2) πορνεύσαι, курвати се: Апок. 2, 20.
- Люкодѣйца f. πόρνη, блудница: Лук. 15, 30.
- Люкодѣйчивый < любодѣйчїиъ З. adulter, склон на блуд (Микл.).
- Люкодѣйчищный З. разуздан, непотребан: Сл. на лит. светог Спир. чуд.
- Люкодѣйчища < любодѣйчищїи m. νόθος, незаконити син, копила (Микл.; Дјач.).
- Люкодѣлный < любодѣльнъ З. laboris amans, вредан, раден: пчела (Сл. на Г. в. св. кн. Лаз.).
- Люкодѣлїиe < любодѣлїиe п. πορνεία, блуд, курварство: Мат. 15, 19; Марк. 7, 21; Лук. 8, 41.
- Люкодѣлати v. imperf. -дѣю, -дѣши, πορνεύσαι, курвати се: Апок. 17, 2; πορνεύειν, чинити прелюбу: Апок. 2, 22.
- Любомилїніе п. користолюбље, лакомост на имаѣе (Дјач.; Старч.).

- Любомилѣнный** < **любомилѣньнъ** З. αγα-
гus, лаком, користолюбив, по-
хлепан на новац, сребролюбив
(*Микл.; Старч.*).
- Любомірскій** < **любомірскъ** З. τιπ-
δι αμαρs, који воли свет (*Вост.;*
Микл.; Старч.).
- Любомѣдріе** < **любомѣдріе** п. φιλο-
σοφία, жеља за мудрошћу, зна-
њем; побожан живот: Свјет.
на Обрез. Г.
- Любомѣдрствовати** < **любомѣдрство-**
вати v. impf. -ствѣю, -иши, φιλο-
σοφεῖν, радо размишљати; ра-
зумно поступати, побожно жи-
вети: II Мак. 2, 26.
- Любомѣдрѣиши** З. φιλοσοφώτατος,
најмудрији: Ирмол. гл. 2 п. 7
ирм. 5.
- Любоматѣжный** < **любоматѣжнъ** З.
φιλοτάραχος, који воли метеж,
немир, буну: Ст. на хвал.
воскр. гл. 1.
- Любоначаліе** < **любоначаліе** п. φι-
λαρχία, жеља за владањем, вла-
стољубље: Мол. св. Јефр. сир.
- Любопразднственный** З. φιλέορτος,
који воли светковине: Сл. на
лит. на св. кн. Лаз.; Кан. воскр.
п. 5 т. 2.
- Любопримѣдрствовати** v. impf. -ствѣю,
-иши, φιλοσοφεῖν, радо размиш-
љати, бавити се науком: Син.
у Нед. сир.
- Любопрѣни** п. φιλονεικία, жеља за
борбом, наклоност на сваћу,
препирку; натецање, надмета-
ње, утакмица: Син. у VII Нед.
по св: Пасци.
- Любопытный** З. φιλοπράγμων, мар-
лив, радљив: Конд. у Нед.
Том.
- Любославіе** п. жеља за славом, сла-
вољубље (*Старч.*).
- Любосластенъ** < **любосластнъ** З. φι-
λῆδονος, који се радо забавља,
лаком: стрягѣй вкладеніе (Кан.
св. Андр. крит. п. 6 т. 3).
- Любосластіе** п. φιληδονία, жеља за
забавама, лакомство (*Вост.*).
- Любосмиранный** З. који воли сми-
реност: Прол.
- Любострастенъ** < **любострастнъ** З.
φιλοπαθής, одан страстима, сла-
дострастан (*Микл.*).
- Любостажаніе** < **любостажаніе** п.
φιλοχρηματία, жеља за стицањем
иметка, лакомост, похлепа за
новцем, среброљубље: Мол. 4
у Послед. за прич.
- Любостажателнъ** < **любостажате-**
льнъ З. φιλοχρήματος, жељан има-
ња, лаком на новац, лаком:
Син. на В. среду.
- Люботрѣднъ** < **люботрѣднъ** З. φι-
λόπωνος, који воли рад, радин,
трудољубив, марљив (*Микл.;*
Старч.).
- Любочаднъ** < **любочаднъ** З. φίλο-
τεχνος, који воли децу (*Вост.*).
- Любочествовати** < **любочествовати** v.
impf. -ствѣю, -иши, φιλοτιμῆσθαι,
тежити за почастима, за сла-
вом, бити честољубив (*Вост.*).
- Любочестіе** < **любочестіе** п. φιλοτιμία,
честољубље: Прем. 14, 18.
- Любочестный** < **любочестнъ** З. φίλο-
τιμος, честољубив: III Мак. 4, 12.
- Лювы**, -ве f. 1) ἀγάπη, љубав: II
Цар. 3, 15; Јер. 2, 2; иѡ ко
есть любви Бжїа да заповѣды егѡ
исключаемъ (I Јов. 5, 3; II Јов.
1, 6); 2) φιλία, пријатељство:
любви мїра егѡ кражда Богѡ есть
(Јак. 4, 4).
- Людинъ** m. λαϊκός, лајик, прост
човек: инакѡ ко дѣховна, инакѡ
людина (Посл. Испов.).

Людѣ m. λαός, народ: Мол. у Ч. хирот. презв.
Лютѣ з. χαλεπός, зао, бесан: люта σκληρό (Мат. 8, 28); πονηρός, те- жак, опасан, противан, зао: днь (Еф. 6, 13).
Лютѣ adv. δεινώς, жестоко: стражда (Мат. 8, 6).
Ладвіе n., pl. ладвіа < ладвна, φύαι, lumbi, бедра, бокови, куклови,

слабина, бубрези: и чресла чѣста съ ладкѣлами да ѡлѣдѣтъ ѡ (Ш Мојс. 3, 9); наполнишася порѣ- ганій: Пс. 37, 8.

Ладина < ладина, f. χέρσος, ле- дина суха, необрађена, запар- ложена земља: Ис. 5, 6; 7, 23; Ос. 10, 4.

Лѣща < лѣшта f. φακός, лећа, со- чиво: II Цар. 23, 11; Јез. 4, 9.

М

М четрнаесто слово у црквено- слов. азбуци, зове се *мыслѣте*; као .цифра м̄ = 40.

Маати v. impf. мааю, -аши, νεύειν, махати, климати, сагињати: до- лѣ маающе кн лицима (Ч. погр. свешт. ик. 10).

Магерѣа < магерѣа f. μαγειρεῖον, со- quina, куварица (*Микл.*).

Магерѣ m. μαγειρός, соquus, кувар (*Микл.*).

Магѣ m. грч., члан свештеничке касте код Миђана и Перзија- наца; астролог, врачар, чаро- бњак, гатар, мудрац. В. волхвѣ.

Маледеѣ јевр. = који болује. Ова реч у натпису псалма 52: ω *маледеѣ* (Пс. 52, 1) значи с халдејског превода: о хоро- вима или песмама, а по дру- гим тумачима означава музи- кални инструменат, уз који се певао, или напев по коме се певао овај псалам (*Дјач.*); по *Данич.*: уза свиралу.

Макиларѣ m. μακελλάριος, macel- larius, месар: Прол.

Макиѣа f. μάκελλον, macellum, ме- сни трг, трг за месо: Прол.

Малакѣ з. μαλακός, мекан, слаб, разнежен; рукоблудник, она- ниста (по *Вуку*: ацүван): I Кор. 6, 9.

Малакѣа f. грч. 1) слабост, не- моћ, млитавост, похотљивост; 2) рѣководѣи, онанисање: не рас- тилиъ ли еи дѣветка твоиъ ма- лакѣю (Послед. Испов.); м. сотво- рити: Ном. пр. 59.

Малакствовати v. impf. -ствѣю, -ши, μαλακίζεσθαι, иквернитисѣ рѣковод- дѣемъ: Треб.; онанисати: не *малакствѣши* ли; (Ч. Испов.).

Малитисѣ v. impf. малясѣ, -лиши- сѣ, ἐλαττωσθαι, умањивати се: Јов. 3, 30.

Маловѣрѣ m. ελιγέπιστος, малове- ран: Мат. 6, 30; Лук. 12, 28.

Малодѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ελιγοφύχεσθαι, падати духом, малаксавати: IV Мојс. 21, 4.

Малогодний < малогоднь з. πρόσ- καιρος, temporarius, привремен, пролазан, кратак: Прол.

Маломощный з. ἀνάπηρος, сакат, кљаст, кљакав: Лук. 14, 13.

Малѣпа f. πιθηκός, simia, мајмун (*Микл.*).

Малѣйшій *З.* sup. од *малый*, μικρό-
τατος, најмањя: Мат. 13, 32.

Мамона *f.* араб., богатство: Мат.
6, 24; Лук. 16, 9. 13.

Манаа *јевр.*, приношење на жр-
тву, дар: Јез. 46, 11.

Мандрагора *f.* грч., биљка која
обмамљује, буника: I Мојс. 30,
14—16; П. н. п. 7, 13.

Мани *халд.*, изброј: *мани*, *измѣри*
Богъ царство твоє и *икончи* ѣ, из-
бројио је Бог твоје царство и
одредио му крај (Дан. 5, 26).
Ту реч (или: *Мене*), уз још две
речи: *Фекелъ* и *Фарекъ* (или: *Ферекъ*,
или: *Оуфаринчъ*), написала је та-
јанствена рука на зиду у дво-
ру вавилонскога цара Валта-
зара приликом једне гозбе у-
очи његове погибије: Дан. 5,
23—28.

Мани *п.* ἡ νεβουζ, *миг*; заповест:
иже *кѣл* *идержай* *манѣмъ* *еди-*
нымъ (Сјед. воскр. гл. 4 *богор.*);
Кан. воскр. гл. 3. п. 1 *ирм.*;
гл. 7 п. 1 *ирм.*; *неѣма*, *миг*:
Ирмол. гл. 2 п. 3 *ирм.* 12; по-
крет: Кан. Цвет. п. 1 *ирм.*

Манна *f.* (од *јевр. man hu* = шта
је ово?) храна коју је Бог пу-
штао с неба Израѣльцима за
све време њихова 40-годиш-
њега лутања по пустињи: Јов.
6, 31; 49, 58; Јевр. 9, 4; Апок.
2, 17.

Маннопрѣимный *З.* *μανναδόχος*, који
садржи у себи ману: *стамна*
(Ст. на хвал. богор. на св. Ник.)

Мгновеніе, *п. в.* *маніе*: Ст. на Г. в.
на Воздв. ч. К.; Сл. на Г. в.
на Усп. Бог.; Кан. у I Нед.
В. п. п. 6 Сл.

Марауз *ада* араб., Господ дође:
I Кор. 16, 22.

Маслица *f.* ἔλαια, маслина: Апок.
11, 4.

Масличѣ *п.* ἔλαιον, маслиново уље:
II Мојс. 27, 20; маслина: Јер.
5, 17.

Масло *п.* ἔλαιον, уље, зейтин: Марк.
6, 13; Лук. 7, 46 *sq.*

Маслосвѣщеніе < *маслосвѣщеніе* *п.*
τὰ εὐχέλαια, свештање масла,
св. тајна јелеосвећења: Ном.
пр. 163.

Мастительный *З.* ἐπ' ἔλαιον, мастан,
од маслине: Кан. на Цвети п.
4 т. 1.

Маститъ, *-ый* *З.* πίκω, мастан, со-
чан, свеж: *ели* (Пс. 91, 11;
Троп. на Полун.); *мастити* *ста-*
ротъ, дубока (али бадра, час-
на) старост: Мол. у Посл. о
двобрач.

Мастъ *f.* 1) μύρον, маст, миро: *дра-*
мина же исполнил ѿ *кони* *масти*
благоконныа (Јов. 12, 3); 2) πικ-
της, претилина, дебљина, уље:
икѣ ѿ *тѣка* и *масти* да *испол-*
нител *дѣша* *моа* (Пс. 62, 6); сок:
масти *маслинныа* (Рим. 11, 17).

Матеродѣвственный *З.* μητροπάρθε-
νος, који је и мати и девојка:
радѣла *царице*, *матеродѣвствен-*
наа *мако*, радуј се *царице*, сла-
во *матера* и *девојака*, или (по
Жив.): славо јер си *мати* и
девојка (Кан. Дух. п. 9 *ирм.*).

Матеродѣпнъ *adv.* μητροπρεπῶς, као
што приличи матери, материн-
ски: Стат. на В. суб. III ст. 146.

Магла < *мьгла* *f.* ὀμίχλη, магла: II
Петр. 2, 17.

Мгновеніе < *мьгновеніе* *п.* ῥιπή,
хитац, *метак*; *трен*: *къ* *мгно-*
веніи *ока*, у *трен* *ока* (I Кор.
15, 52); *тренутак*: Ант. на В.
четврт. 14.

Медленозычный < медльнозъчьнь 3. βραδύγλωσσος, тежак, спор на језику: *Μωϋσῆϊ* (Кан. Дух. п. 1 ирм.); Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.

Медленъ < медльнь 3. tardus, спор: Прол.

Медлѣти v. impf. медлю, медлиши, μέλλειν, оклевати: Дел. 22, 16.

Медоточный < медотоуцьнь 3. μελίρρυτος, који точи мед: Ст. на Г. в. у 13 Нед.

Медозычный 3. μελιγλώττος, слаткоречив (*Дјач.*).

Междораміе n. μετάφρενα, место међу плећима: Пс. 67, 14; Ст. на стих. на св. Јов. Злат.; Ч. Кршт.

Междорѣчје n. Μεσοποταμία, покрајина између река Јефрата и Тигра: Син. у Нед. свих св.

МеждѸ < междоу ргаер. μεταξὺ, ἀνά, μέσον, међу, између: Мат. 18, 15; Марк. 9, 50; Лук. 16, 26.

МеждѸсовный < междоусовнь 3. ἐμφύλιος, који припада истом народу; домаћи, грађански: крањ (Мол. на вел. веч.).

Мездникъ < мьздьникъ m. μισθιος, најамник (*Микл.*).

Мемъ тринаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 13; 2, 13; 3, 37; 4, 13.

Меншій 3. сопр. од малый, ἐλάχιστος, мањи: Мат. 25, 40; ἔσχατος, последњи, најзадњи: Марк. 9, 35; μικρότερος, најмањи: Лук. 9, 48.

Мерзокъ, -зкій < мръзкъ 3. βδελυκτός, στυγητός, мрзак, омражен, гнусан, одвратан: Тит. 1, 16; 3, 3.

Мерзость < мръзость f. βδέλυγμα, мрзост, гад, одвратност, гнусоба, страшило: Пс. 87, 9; м.

зипδ:τφνίλ: Мат. 24, 15; Марк. 13, 14.

Мертвенный < мрътъвьнь 3. θνητός, смртан: Рим. 6, 12.

Мертвечина f. θνησιμαίον, лепш, мрцина: Ч. Испов.; ψόφιον κρέας: Ном. пр: 131.

МертволѣпнѸ adv. νεκροπρεπῶς, као што приличи мртвацу: Стат. на В. суб. II ст. 94; III ст. 144.

Мискъ < мьскъ m. ἤμιονος, мазга: Пс. 31, 9.

Мисака f. јевр., стан, стража: I Цар. 14, 1.

Мистникъ < мьстьникъ m. ἐκδικος, ἐκδικητής, осветник: Пс. 8, 3.

Мистъ < мьсть f. δίκη, ἐκδίκησις, казна, света (*Микл.*).

Митаніе n. 1) μετάνοια, поклон и то: *велики* када се поклони до земље и додирне теменом земља, или *мали* када се приклони глава до појаса и прстима десне руке додирне земља; 2) бацање: *каменнаа метаніа* (Ст. на Г. в. св. архѣ. Стеф.)

Метати v. impf. метаю, -еши и мѣѸ, -Ѹеши, βάλλειν, 1) мећати: *мѣѸ* къ сокровищное хранилище (Марк. 12, 41); 2) бацати: *жрекій* (Марк. 15, 24); *жрекіа*: Лук. 23, 34; Јов. 19, 24; *м. каменіе*, λιθάσειν, каменисати: Јов. 10, 32, 33; *рѣзы*: Дел. 22, 23; *лопатоу вѣрхѸ* *моцѸй* *пергъ*: Ч. погр. свет.

Метоухъ m. μετόχιον, мали манастир који потпада под други већи манастир (*Дјач.*).

МехинѸтъ m. јевр., подножје: III Цар. 7, 27 squ.

Мечка < мьчка f. ἄρκτος, медведица: Амос 5, 19.

Мечтаніе < мьхътаніе n. φαντασία, утвара; привиђење, маштање:

- сатанино: Мол. Антиоха у Повеч.; Мол. св. В. В. 6 пред прич.; лѣкаког: Мол. 4 у Ч. оглаш.; привременныхъ: Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.; сањарија: демоншкѣ (Ст. на блаж. св. Теод.).
- Мечтати** < мѣхѣтати v. impf. мечтатю, -ши, φαντάζεσθαι, маштати, утварати, уображавати (Микл.; Вост.).
- Мжати** < мѣжати v. impf. мжѣ, мжиши, πάζειν, жмурити: мѣпѣ егѣ мжай (II Петр. 1, 9).
- Мзда** < мѣзда f. 1) μισθός, плата, награда: I Мојс. 15, 1; Мат. 6, 1; I Кор. 3, 8; 2) τροφή, јело: достоинъ дѣлатель мзды своеа (Мат. 10, 10); 3) χρήματα, новац: надѣлаа шкш мзда даята емѣ (Дел. 24, 26); 4) μίσθωμα, најам, закуп, изнајмљени стан: исполни своею мздою, ἐν ἰδίῳ μισθώματι, по Вуку: о своме трошкѣ (Дел. 28, 30); 5) δῶρον, дар: исполни мздою деницѣ ихъ (Ст. на хвал. воскр. гл. 3); мито: деница ихъ исполниа мзды (Мол. при умив. руку).
- Мздовоздатель** < мѣздовѣздатель m. μισθαποδότης, који плаћа за рад, платац: Јевр. 11, 6.
- Мздовозданіи** < мѣздовѣзданіи n. μισθαποδοσία, исплаћивање плате, наплата: Јевр. 2, 2; 10, 35; 11, 26; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Мизиница** < мизиница m. filius rostratus, мезимац; пети најмањи прст на руци: Прол.
- Милостивіи** n. συμπάθεια, милосрђе, сажалење: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч. *милостивіи*ост
- Милувати** v. impf. милѣю, -ши, ἐλεεῖν, чинити милост, сажале-

вати, смиловати се: Јуд. 1, 22; Рим. 9, 18; Твог ко егѣ ежѣ милувати: Возгл.

Милосрдіи < милосрдіи n. 1) οἰκτιρμός, милосрђе: Јевр. 10, 28; 2) φιλανθρωπία, човекољубље, човечност, љубав: Дел. 28, 2; 3) ἀγαθωσύνη, доброта, поштење, добротворност: Гал. 5, 22.

Милосрдовати < милосрддовати v. impf. -срдѣю, -дѣши, σπλαγχνίζεσθαι, сажалевати, жалити некога: ш народѣ (Мат. 15, 32; Марк. 8, 2).

Милосрдствовати v. impf. -срдствѣю, -ши, χρηστεύεσθαι, бити благ, милосрдан, милосрдан: люкы (I Кор. 13, 4).

Милосрдѣ < милосрдѣ 3. οἰκτιρῶν, εὐσπλαγχνός, милосрдан, милостив: V Мојс. 4, 31; Лук. 6, 36; Еф. 4, 32.

Милотѣ f. μηλωτή, овчија кожа; горња хаљина, плашт: проноша въ милотѣхъ (Јевр. 11, 37); Иліина: Кан. св. Андр. крит. п. 8 т. 4; Блисква: Троп. Предпр. Просв.; вѣды іѡрдѣнскіа милотѣю твоею прегѣкѣ еи: Ст. на хвал. св. прор. Ил.

Милѣ 3. εὐσπλαγχνός, милосрдан, жалостив, пун сажалења према некоме; милѣ емѣ вѣсть, εὐσπλαγχνισθή, сажали му се: Лук. 15, 20; милѣ еа дѣати, ἱκετεύειν, искрено се молити: Ч. погреб. свешт. ик. 13; милан дѣмиса: Мол. јут. 11; милан ткорити, потνίεσθαι, молити, преклињати (Микл.).

Мирникъ m. εἰρηνικός, мирољубив човек: I Мојс. 42, 11. 44; који живи с ким у миру, друг, пријатељ: Јер. 38, 22.

Мировождѣлѣнѣ з. који жели, који воли мир (*Старч.; Дјач.*).

Мироподатѣлѣнѣ adv. εἰρηνοβραβευτῶς, дарујући мир: Степ. гл. 8 ант. 4 Сл.

Мирсина f. μισρίνη, мирта: Ис. 41, 19.

Мирствовати < мирствовать v. impf. -ствѣю, -вши, εἰρηνεύειν, живети у миру, бити миран: I Сол. 5, 13.

Миръ m. εἰρήνη, мир, тишина: Мат. 10, 12.

Миса f. 1) παροφίς, πίναξ, дискос, тањир: Арх. чин.; Ном. пр. 20; 2) missa, римокатоличка лигургија (*Микл.*).

Миѣана f. грч., справа за разбијање зидова: I Мак. 5, 30; 6, 20.

Міровождѣлѣнѣ з. κοσμοπόδητος, који воли свет: Ст. на Г. в. у III Нед. В. п.

Міродѣржицѣ < миродръжьць m. κοσμοκράτωρ, владалац света; враг: Кан. англ. хран. п. 9 т. 3.

Міродѣржитѣлѣ < миродръжитѣль m. в. міродѣржицѣ: Еф. 6, 12.

Мірорадѣстный з. κοσμοχαρμῶδους, који се радује свету: Сјед. у III Нед. В. п.

Міроспаситѣльный з. κοσμοσωτήριος, који спасава свет: Сјед. у III Нед. В. п.

Мірскій з. κοσμικός, светски: I Кор. 7, 33. 34; Тит 2, 12.

Міръ m. κόσμος, свет: Мат. 5, 14 и др.

Младѣнство n. νηπιότης, детињство: Сл. на стих. на Бож.

Младѣнствовати v. impf. -ствѣю, -вши, νηπιάζειν, бити дете, детињити: I Кор. 14, 20; платію: Сјед. на Вавед.; колю: Сјед. на Божић; егитѣво; Кан. у Нед. цвет. п. 7 т. 2.

Младѣнствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣвши, βρεφουργύεται, примати обличје детета: Ч. погреб. млад.; Свјет. на Благов.

Младѣпитатѣлѣница f. κοουροτρόφος, која храни младо, дете: Ак. Бог. ик. 10; Сјед. 2 на Усп. Бог.

Млатъ m. σφύρα, маљ: Суд. 4, 21; III Цар. 6, 7.

Млачинѣ < млаштеннѣ n. ἀμητός, вршитба: III Мојс. 26, 5.

Млекопитатѣлѣница f. γαλακτοτρόφος, која храни дете млеком, дојиља (*Микл.; Дјач.*).

Млѣти < млѣти v. impf. мѣлю, мѣвши, ἀλέθειν, млѣти: двѣ мѣлюцѣ къ жернокачѣ (Мат. 24, 41; Лук. 17, 35).

Мнасѣ m. μνά, грчка монета у вредности од сто драхми: III Мак. 1, 4; Лук. 19, 13—25.

Мниѣхъ m. μοναχός, монах, инок (*Вост.*).

Мнишница f. μοναχή, монахиња, инокиња (*Старч.*).

Мнѣй сопр. од малый (в. меншій) μικρότερος, мањи: Мат. 11, 11; νεώτερος, млађи; Лук. 15, 13; ἐλάχιστος, најмлађи: I Кор. 15, 9.

Многажди < многождѣ adv. πολλάκις, много пута, често: Марк. 5, 4; 9, 22; Мол. верних 2 у св. Лит. Злат.

Многащи < многашти adv. в. многожди: II Кор. 8, 22; 11, 23. 27.

Многоблагѣтробный < многоблагѣтробнѣ з. πολυεὐσπλαγχνος, многомилосрдан: Мол. на Час.

Многовѣщанный з. πολλυφθόγγος, речит, многоговорљив, који зна много и лепо говорити, који је на гласу: вѣтіа многовѣщанныа, речите говорнике (Ак. Бог. ик. 9).

Многокозненный < многокъзньнъ 3. πολυμήχανος, домишљат, лукав, препреден: Ст. на стих. св. Јов. Злат.; подмукао: Ст. на блаж. на св. влмч. Прок.

Многоначаліе < многоначаліе п. πολυαρχία, владавина многих, где много њих владају: Ст. на Г. в. на Божић.

Многоперстный < многопръстънъ 3. πολύχουος, са много струкова, родан: класъ (Стат. I ст. 29).

Многопищный < многопищънъ 3. πολυτελής, који се састоји из много јела; који много једе, троши, раскошан, расипан: Прол.

Многоплачивный 3. πολυτρήνητος, много оплакиван: Ак. Бог. ик. 2.

Многоползкій < многопльзкъъ 3. valde lubricus, веома клизав, склизак: Прол.

Многоплетинный 3. πολυπλόκος, веома заплетен, замршен: оклазнь (Ст. у Ч. Јелеосв.); учесто сплетен, јак: Кан. на Бож. п. 6 т. 1.

Многорачительный 3. πολυραστής, који много хоће, многољубаван: Ст. на хвал. на св. П. и П.

Многословщій 3. part. praes. act. сл. обл. од многослѣти, πολυφύλλητος, много спомињан, о коме се много говори: чдо (Ак. Бог. ик. 2).

Многослѣти < многослоути v. imperf. -слоуѣ, -словиши, μακρολογεῖν, много говорити: Ак. Бог. ик. 2.

Многострадалецъ < многострадалецъ m. πολυάθλος, који је много страдавао; који је одржао много победа: Конд. св. влмч. Теод.

Многострастный < многострастънъ 3. πολυπάθης, многонапаћен: плоть (Ст. гл. 2 у Ч. погр.).

Многочастнѣ < многоуастнѣ adv. πολυμερῶς, много пута: Јевр. 1, 1.

Многообразнѣ adv. πολυτρόπως, различито, разнолико: Јевр. 1, 1.

Множае adv. compar. од многу, πλεῖον, вѣма, више: Пс. 89, 10; Мат. 12, 43.

Множайшій 3. sup. од многій, πλεῖστος, највише њих: Дел. 19, 32.

Множицю adv. в. многажди: Мат. 17, 15; Јов. 18, 2; Рим. 1, 13.

Мнѣ compar. од малоѣ, μικρότερος, мање: Марк. 4, 31.

Мнѣніе n. ἀπόνοια, уображење: Сл. на лит. на Срет.

Мнѣти < мнѣти v. imperf. мню, мниши, νομίζεσθαι, мислити: мнахѣ призракъ быти (Марк. 6, 49); дохеѣν, држати, слутити: Дел. 27, 13; мнимъ, -ый 3. part. praes. pass. δοκῶν, који се сматра: мнимій столпи быти (Гал. 2, 9); -са, дохеѣν, чинити се: чотиса мнитъ (Мат. 22, 17).

Мна, мнай; мнащъ, -и, -е; мнащій 3. part. praes. act. од мнѣти, δοκῶν, мислећи: она же мнаши мкω κερτοградаръ естъ (Јов. 20, 15); који мисли: мнайса столати да клудетса да не падетъ (I Кор. 10, 20).

Могѣство n. δυναστεία, власт, моћ, величина: Свјет. у I Нед. В. п. Сл.; Сир. 43, 31; Дан. 11, 31.

Модлость < мѣдлость f. φαθυμία, безбрижност, лакоумност; леност (Микл.).

Мозгъ m. μυελός, мозак: Јевр. 4, 12.

Мокрота f. ὑγρότης, влага: Ст. на Г. в. 2 на св. Јов. Злат.

Молва < маѣва f. 1) θόρυβος, ταραχος, буна, узбуна, врева, жагор: III Јездр. 12, 2; Мат. 26, 5; 27, 24; Дел. 12, 8; метеж:

- Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.; 2) *σάλος*, колебање, немир: Пс. 54, 23; житейкихъ попеченій: Кан. воскр. гл. 7 п. 6 ирм.; 3) *ἄχλος*, узнемиривање, досађивање: Кан. Бог. п. 6 т. 2.
- Молкити** < маъвити v. *imprf.* молблю, молвиши, 1) *θορυβεῖν*, бунити се, смућавати се: что молкити и плачети (Марк. 5, 39); народъ молкитъ: Мат. 9, 23; 2) *περισπᾶσθαι*, трзати се око чега, забунити се, бринути се, старати се: *Μαρία* же молкити *ω* *мнозѣ* *ιδѣжѣ* (Лук. 10, 40); 3) *τυρβάζειν*, задавати себи бриге, кидати се, мучити се, једити се: *πενήσια* и *молкити* *ω* *мнозѣ* (Лук. 10, 41).
- Молниѣ** < моменне п. 1) *παράκλησις*, мољење: II Кор. 8, 4; 2) *ἱκεσία*, молба: св. Лит. Злат.; 3) *πρεσβεία*, посланство: Лук. 14, 32.
- Молитвеникъ** < молитвеникъ м. 1) *ἱκέτης*, богомољац, онај који се моли за кога: Ис. Сир. 36, 18; Малах. 3, 14; Ст. на хвал. 2 на св. Георг.; 2) *εὐχολόγιον*, молитвеник (књига); 3) *τὸ δαβίρ*, место где се врше молитве: молитвеникъ *храма* (II Пар. 5, 7. 9).
- Молитвеница** f. 1) *προσευχή*, *templum*, молитвени дом, богомоља: Дел. 16, 13; 2) *quae oratione intercedit*, која се моли за другога, угодница Божја (*Микл.*; *Дјач.*).
- Молниѣ**, -иѣ < маъниѣ f. *ἀστραπή*, муња: Лук. 10, 18.
- Молотити** < млатити v. *imprf.* рус., *молотѣ* < млатѣ, -тиши, *τύπτειν*, млатити (жито), врћи: I Кор. 9, 9; I Тим. 5, 18.
- Молчаливъ**, -иѣ < маъуалнеъ з. *ἡσυχίος*, миран, спокојан, тих: I Петр. 3, 4; *σιγήρως*, ћутљив: Ст. у Ч. погреб. свешт.
- Молчаніѣ** < маъуанне п. *ἡσυχία*, мир, тишина (*Микл.*); *σιωπή*, ћутање (*Вост.*).
- Молчалникъ** < маъуалникъ м. *σιωπηλός*, ћуталица; подвижник који се предао ћутању (*Вост.*).
- Молчалница** < маъуалница f. *σιωπηλός*, келија монаха молчалника: Прол.
- Молчалстковати** < маъуалствовати v. *imprf.* -ствѣю, -иши, ћутати; живети усамљено, бити отшелник: Прол.
- Молчати** < маъуати v. *imprf.* молчѣ, молчиши, *σιωπᾶν*, *σιγᾶν*, мучати, ћутати: IV Пар. 2, 3; *жѣны* *ваша* къ *церквахъ* да *молчатъ* (I Кор. 14, 34); Лук. 1, 20; да *молчатъ* *всѣ* *плоть*: В. суб.
- Моль** м. *σής*, мољац: Прич. Сол. 25, 21.
- Монистъ** м. *ὄρμισκός*, ѣрдан: П. н. п. 1, 9; *εὐφωδοκς*: Суд. 8, 26.
- Мотыло** п. *κόπρος*, блато, балега: II Мојс. 29, 14; III Мојс. 4, 11; IV Мојс. 19, 5; Јез. 4, 15; *κόπριον*, смет, гnoj, ѣубре: I Мак. 2, 62.
- Мочити** v. *imprf.* мочѣ, мочиши, *βρέχειν*, умакати, погружавати: Ном. пр. 200.
- Мочь** < мочь f. *urina*, мокраћа (*Микл.*).
- Моциѣ**, -иѣ < моштыѣ з. *δυνατός*, моћан, снажан, силан: IV Мојс. 22, 38; Дел. 2, 24; Гал. 4, 15.
- Моциѣ** < мошти v. *imprf.* могѣ, можеши, 1) *δυνασθαι*, моћи: никтоже можетъ *дѣла* *господинова* *работати* (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13);

- Мат. 19, 12; 2) ἰσχύειν, имати снаге, јак бити, ваљати, вредети: многу бо можете молитка праведнаго поспѣшеткѡма (Јак. 5, 16).
- Мѡци** < мошти f. pl. λείψανα, мошти, кости светитељске (*Микл.; Вост.*).
- Моць** < мошь f. ἰσχύς, δύναμις, моћ, снага, сила, храброст, јунаштво (*Микл.*).
- Мскъ** m. в. мскъ: III Цар. 1, 33. 38. 44.
- Мститель** < мьститель m. ἔκδικος, осветник: I Сол. 4, 6.
- Мстительница** < мьстительница f. ἀμυντήριον, обрана: Ст, у Ч. погреб. свешт.
- Мстити** < мьстити v. pf. мщѣ, мстиши, ἐκδικεῖν, осветити кога, осветити се: Пс. 98, 8; Апок, 6, 10.
- Мстѣ** < мьсть m. γλαῦκος, мошт, шира: Јова 32, 19.
- Мѡдрованіе** < мѡдрованіе n. φρόνημα, мудровање, мишљење, мњење: Рим. 8. 6. 7. 27; охолост: плоти нашеа (Троп. IX часа); ѣуд: плотикое (Мол. IX часа); вѣщественное: Мол. у Повеч.
- Мѡдролубецъ** < мѡдролубецъ m. φιλόφρων, љубазан, пријазан: I Петр. 3, 8.
- Мѡдрствовать** < мѡдрствовать v. impf. -ствѣю, -ши, φρονεῖν, мудровати, размишљати: паче еже подобаетъ (Рим. 12, 3); разликовати: день.. (Рим. 14, 6); мислити: не выскаа.. (Рим. 12, 6); -са, φρονεῖσθαι, мислити се: Филиб. 2, 5.
- Мѡжатаа** < мѡжатаа adj. f. ὑπανδρος, удата: жена (Рим. 7, 2).
- Мѡжатица** < мѡжатица v. impf. мѡжаюса, -жаешица, ἀνδρίζεσθαι, мушки се држати, бити храбар: Пс. 30, 25; I Кор. 16, 13.
- Мѡжатица** < мѡжатица f. ὑπανδρος, удата жена: Прем. Сир. 9, 10; Ч. Испов.
- Мѡжеложецъ** < мѡжеложецъ m. ἀρρενόφθορος, педераста: Ном. пр. 23.
- Мѡжеложникъ** < мѡжеложникъ m. ἀρρενοκοίτης, који полно опѣи с мушками, хомосексуалац, педераста: I Кор. 6, 9; I Тим. 1, 10.
- Мѡжеложство** < мѡжеложство n. полно опѣење с мушками, sodomски грех: I Петр. 4, 3.
- Мѡжеложствовати кого** < мѡжеложствовати v. impf. -ствѣю, -ши, полно опѣити с мушкарцем: Ч. Испов.
- Мѡжлюбивица** f. φιλανδρος, жена која воли мужа: Тит. 2, 4.
- Мѡженеиство** < мѡженеиство n. ἀνδρομανία, лудовање за мушками, успаљивање (*Микл.*).
- Мѡженеиствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, ἀρρενομανεῖν, лудовати за мушками; на свою женѣ, опѣити са женом противу природе: Ном. пр. 28^б.
- Мѡжествовати** < мѡжествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀνδρίζεσθαι, храбро се борити, мушки устајати противу некога: на мѡчителей (Ст. на лит. св. Георг.).
- Мѡжеименъ** < мѡжеименъ 3. уман, паметан као човек (*Старч.*).
- Мѡка** < мѡка f. ἄλευρον, брашно: Мат. 13, 3; Лук. 13, 21; σείδαλις, пшенично брашно које се приносило Богу на жртву: I Мојс. 2, 1.
- Мѡка** < мѡка f. 1) κόλασις, мука, мучење: кѣчнаа (Мат. 25, 46); Стен. гл. 8 ант. 2; 2) δίχτυ,

- казна: иже мѣкѣ приидѣтъ (II Сол. 1, 9).
- Мѣринъ** м. Αἰθίοψ, Етиопљанин. Тај назив је добио св. Мојсеј (спомен 28 авг.), који је био црнац из Етиопије (*Дјач.*).
- Мѣса** f. губа у антиминосу и по-тиру: Арх. чин.
- Мѣсикій** м. μουσικός, свирач, певач: Апок. 18, 22.
- Мѣсикійскій** β. μουσουργικός, музички: Дан. 3, 5; гдѣль: Ст. по полиј. у Нед. Дух.
- Мѣсія** f. μουσίων, (према јевр. mesach = мешао), мозаик т. ј. уметничка слика састављена из разнобојних ситних ками-чака (*Дјач.*).
- Мѣслоимецъ** < мѣслоимецъ м. αἰσχροκέρδης (αἰσχρόν + κέρδος = мѣсль + имецъ = који хвата, који граби срамну добит, корист), користољубив, подмитљив, лаком: I Тим. 3, 3.
- Мѣслоимство** < мѣслоимство п. αἰσχροκέρδεια, грамжење за добитком, лакомост, користољубље: Посв. испов. грехова. Келійног мѣслоимство, украшавање монашке келије разним раскошним предметима: сликама и књигама световним, које привлаче себи ум и срце монаха, а одбијају их од Бога.
- Мѣшица** < мѣшица f. βροῦχος, врста скакавца: Наум 3, 16. В. крѣхъ.
- Мѣшати** < мѣшати v. impf. мѣшаю, -цаши, в. мѣстиги.
- Мѣшало** п. ποιά, трава; сапун: перѣщицъ (Мал. 3, 2).
- Мѣтарь** < мѣтарь м. τελώνης, цариник: Мат. 5, 46; Марк. 2, 15; Лук. 3, 12.
- Мѣтница** < мѣтница f. τελώνιον, царинарница: Мат. 9, 9; Марк. 2, 14; Лук. 5, 27.
- Мѣдница** < мѣдница f. λεπτόν (в. мѣта), најситнији метални новац: Лук. 12, 59.
- Мѣдъ** f. χαλκός, мјед: зкѣлаци (I Кор. 13, 1); новци: ни при полск мѣди (Марк. 6, 8); народъ мѣщетъ мѣдъ: Марк. 12, 41.
- Мѣлина** f. глиб, бара: Јез. 47, 11.
- Мѣль** м. πηλός, креч; V Мојс. 27, 2; глина, иловача, блато: I Мојс. 11, 3.
- Мѣстолюбителъ** м. τοποτηρητής, намесник, заменик, помоћник, вршилац дужности: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
- Мѣстоименіе** п. проποмен, заменица: копронтелное и т. д. (ГраMAT.).
- Мѣтнословіе** п. ῥιχτολόγιον (ῥίχτειν, бацати коцку) врачарска књига која садржи у себи записе (изреке) из јеванђеља са разним празноверним објашњењима којима се решава законетка: Ном. пр. 20 (*А. Павловъ*, стр. 53 прим. 4).
- Мѣхъ** м. 1) ἀσχός, мех, мешина: Мат. 9, 17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37; мехур: Стат. на В. суб. I ст. 83; 2) πήρα, торба: Лук. 22, 25.
- Мѣшцъ** < мѣшцъ м. πήρα, врећа, кеса (*Микл ; Вост.*)
- Мѣсопѣстъ** < масоупѣстъ м. ἀπόκρεος, месојеђе: Син. у Нед. мес.
- Мѣстиса** < мѣстиса v. impf. мѣтѣса, -тишиса, тараттаи, мутити се, бунити се, узнемиривати се, узрујавати се: кидѣ мѣтѣса (Пс. 38, 7); Сјед. у Ч погреб.; Ирѣмъ мѣтѣшица: Ст. на Г. в на Божић; Кан. св. Андр. крит. п.

- 4 т. 4; θορυβεῖσθαι, усплахири-ти се: Сип. на В. четврт.
- Матка** < матка f. ἡδύσμιον, метвица (трава): Мат. 23, 23; Лук. 11, 42.
- Матезина** < матезина з. ταραχώδης, сметен, збркан, поремећен: ѿ млоккѣ матезина (Пс. 90, 3).
- Матеза** < матеза f. ταραχή, метеж, буна: Марк. 13, 8; σύγχυσις, сметња, неред: Дел. 19, 29; θόρυβος, забуна, немир: Јев. ст. гл. 2.
- Матил** < матил m. μανδύη, μανδολή, pallium, Mantel, огртач, плашт, широка путничка горња хаљина (*Микл.; Дјач.*).
- Мати** < мати v. impf. мнѣ, мнши, θλίβειν, месити, стискати, гњечити (*Вост.*).
- Мѣгалз** m. јевр., врста гуштера; по некима: јез: III Мојс. 11, 30.
- Мѣрокарный** з. μωρεψικός, који се вари као миро: θῆμιамъ (II Мојс. 30, 25).
- Мѣрокати** v. impf. мврѣю, -ши, ἀπομυρώνειν, помазивати миром: Ном. пр. 200.
- Мѣровоніе** n. мирис од мира: Прол.
- Мѣроточивый** з. unguentum fundens, који излива, из којегачече чудотворно и лековито миро: св. влмч. Димитрије, св. Симеон Немања.
- Мѣродохиновенный** з. μωρίπνοα, који мирише на миро: цвѣти райгѣи (Сл. на хвал. у Нед. св. от.).
- Мѣроносица** f. μωροφόρος, 1) посуда у којој се чува св. миро; 2) побожне жене које су дошле на гроб Христов да Му помажу тело мирисавим уљем, а чијој је успомени посвећена III Недеља по св. Пасци (*Дјач.*).
- Мѣроположница** f. μωροθήκη, који точи из себе миро: Ст. на хвал. на Прен. м. св. Ник.
- Мѣропемазокати** v. impf. -зѣю, -ши, μωρίζειν, помазивати мирисним уљима: Сјед. на В. суб.
- Мѣросати** v. impf. -саю, -ши, μωρίζειν, мазати миром (*Микл.*).
- Мѣровѣханный** < мврѣханныъ з. μωροβρεχής, који мирише на миро: III Мак. 4. 6.
- Мѣровѣхати** < мврѣхати v. impf. -хаю, -ши, μωρίζειν, мирисати на миро: Сјед. гл. 3 на Усп. Бог.
- Мѣрсина** f. грч, мирта: Ис. 41, 19.

Н

- Н** петнаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се нашъ; као цифра њ = 50.
- Навѣѣти** v. pf. навѣдѣ, -вдиши, φυλάσσειν, чувати: Лук. 21, 1.
- Навѣдреникѣ** < навѣдреникѣ m. ἐπιγυράτιον, свештеничка одежа у облику четвороугаоног платна (правокутника) које архијереји или одликовани свештеници носе прикопчано или привезано о десном бедру за појасом, а символише мач духовни т. ј. оружје речи Божје којим његови носиоци треба да су наоружани противу јереси и заблуда. У руској Цркви вѣна се навѣдреникѣ о лево бедро, док се за десно прикопчава или привезује палица. В. палица.

- Навлюсти** v. pf. -влюдѣ, -диши, πα-
ρατηρεῖν, мотрити, надзиравати,
пазити на некога: Лук. 20, 20.
- Навада** f. consuetudo, навада, на-
вика, обичај (*Микл.*).
- Навадити** v. pf. -важдѣ, -диши, 1)
συυχεῖν, подбунити, подбости:
всѣхъ народѣ (Дел. 21, 27); 2)
προβιάζειν, наговорити некога
на нешто: наваждена матерію
скою (Мат. 14, 8); 3) καταλα-
λεῖν, опасти, оговорити неко-
га, лажну тужбу изнети про-
тиву некога (*Микл.*).
- Навадница** f. διάβολος, опадачица,
сплеткашица: I Тим. 3, 11.
- Наваждати** v. impf. -ждаю, -жда-
иши, προσλαλεῖν, опадати, сплет-
карити, лажну тужбу износи-
ти (*Микл.*).
- Наваждениі** n. διαβολή, сплетка, опа-
дање, клевета, дражење, под-
бадање (*Вост.*).
- Навечеріи** n. ἑσπέρα, vespera, вече
пре једнога дана, уочи дана:
праздника (Тип.).
- Наводненіи** < наводненіиіе n. πλήμ-
μυρα, поплава, бујица: Лук. 6,
48; тинноі: Кан. анг. хран. п.
1 Сл.
- Навыцати** v. impf. навыцаю, -цаиши,
μανθάνειν, учити се: ѿ κτίσικѣ
(Ном. пр. 20).
- Навѣтїи** n. ἐπιβουλή, insidiae, за-
седа, замке: Прол.
- Навѣтливый** < навѣтливѣіе 3. insi-
diosus, лукав, сплеткарош, опа-
сан, који кује завере, спрема
заседе: Прол.
- Навѣтникѣ** < навѣтникѣіе n. ἐπιβου-
λος, лукав, подмукао човек, из-
дајица, сплеткарош: I Цар. 29,
4; II Цар. 2, 16; III Цар. 5, 4;
Сјед. у ант. 9 на В. четвр.
- Навѣтовати** v. impf. навѣтѣю, -вѣ-
тѣиши, ἐπιβουλεύειν, претити, о
глави радити некоме, плести
замке, смишљати зло противу
некога: навѣтѣюциіи іозданію тво-
імѣ (Ч. Кршт.).
- Навѣтѣ** m. ἐπιβουλή, наговор, за-
седа, издаја, лукавство, злоба,
насртај, нападај: II Мак. 5, 7;
вѣрїи (Богор. егзап. 8); іопро-
तिकолежацигѣ: Мол. св. В. В.
1 на Дух. веч.; вѣгѣкѣ: Сл. по
свјет. на св. влмч. Теод.
- Нагѣкѣ** m. јевр., југ, јужна стра-
на: Јер. 32, 44; 33, 13.
- Наглавиі** n. κίθαρις, капа, митра
коју су носили на глави ца-
реви и првосвештеници: II
Мојс. 28, 4.
- Нагорбитисѣ** < нагрѣбитисѣ v. pf.
-горѣлюсѣ, -вишисѣ, contrahi,
згрбити се, згурити се, огр-
бавити: Прол.
- Нагота** f. γύμνωσις, γυμνότης, голо-
тиња: I Мојс. 9, 22; V Мојс.
28, 48; Рим. 8, 35; II Кор. 11,
27; Апок. 3, 18.
- Наготовати** v. impf. -тѣю, -тѣиши,
γυμνητεύειν, го бити, ићи без
одеће, трпети голотињу: I Кор.
4, 11.
- Нагѣ**, -їи 3. γυμνός, го: I Мојс. 2, 25;
I Цар. 19, 24; Мат. 25, 36—44.
- Надолѣкѣ** adv. μακρὰ, дуго: Марк.
12, 40.
- Надрѣги** f. pl. περισκελῖς, одећа ста-
розаветнога свештеника; гаће:
надрѣги льнѣли, покрывати стѣ-
дѣниіа плоти нѣхъ ѿ кѣдрѣ дѣже
до стѣгнѣ (II Мојс. 28, 42)
- Надѣаніи** < надѣаніиіе n. πεποιθήσις,
нада, очекивање, поуздање: II
Кор. 3, 4; Еф. 3, 12; Фи-
либ. 3, 4.

Надѣатиса < надѣатиса v. impf. надѣюса, -дѣишиса, ἐλπίζειν, надати се: Лук. 23, 8; πεποιθέναι, уздати се: II Кор. 10, 7; Евр. 2, 13.

Наединѣ adv. κατ' ἰδίαν, насамо, у четири ока: Дел. 23, 19.

Наемникъ < наемникъ m. μισθωτός, μισθιος, најамник, надничар: II Мојс. 12, 15; III Мојс. 25, 40; Лук. 15, 17. 19; Јов. 10, 12. 13.

Назданіе n. ἀνάπλασις, успоставляне, обновлење, преображење: Ак. Бог. ик. 10.

Наздати v. pf. -зидѣ, -зидиши, ἐποικοδομήσαι, устројити, назидати: I Кор. 3, 14; утврдити: Еф. 2, 20.

Назидати v. impf. -даю, -даиши, οἰκοδομεῖν, зидати, градити: I Кор. 3, 10. 12; назидавати, поучавати: I Кор. 10, 23; Јуд. 1, 20.

Назирати v. impf. -раю, -раиши, παρατηρεῖν, мотрити, пазити на кога: Марк. 3, 2; Лук. 14, 1; 6, 7; ἐφορᾶν, надгледати (*Микл.*).

Назнаминати v. pf. -наю, -наиши, σημαίνειν, означити, објавити: Дел. 11, 28; II Сол. 3, 14.

Назнаменовати v. impf. -нѣю, -нѣиши, σημαίνειν, назначити, показивати пут, разумевати: Јов. 12, 33; 18, 32; 21, 19; -са, осенити се знаком крста: Треб..

Назрѣти v. pf. назрю, -зриши, παρατηρεῖν, гледати на нешто: аще кеззаконіа назриши (Пс. 129, 3).

Наипаче adv. μάλιστα, ἐπὶ πλείον, највише, више свега, особито, нарочито: Пс. 50, 4; Дел. 20, 38 sq.

Наитіе n. ἐπιφοίτησις, силазак: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 4. Бел. водоосв.

Наказаніе n. 1) διδασκαλία, παιδεία, кажњавање, карање: не приимогай наказаніемъ Гднимъ (Евр. 12, 5); Евр. 12, 8. 11; саветовање, васпитавање, поука: всако писаніе.. полезно естъ.. къ наказанію (II Тим. 3, 16); Рим. 15, 4; Еф. 6, 4; Ст. по полиј. св. Сави; 2) γουδεσία, опомена: Тит 3, 10; Сл. на хвал. у V Нед. В. п.

Наказателъ m. παιδευτής, карач: Евр. 12, 9; васпитач, учитель: Рим. 2, 20; Конд. у Нед. сир.

Наказати v. pf. -заю, -зайши и -жѣ, -жиши, παιδεύειν, воспитати, научити: Дел. 7, 22; 22, 3; казнити, покарати: Лук. 23, 16. 22.

Наказовати v. impf. -казѣю, -зѣиши, 1) παιδεύειν, кажњавати, карати: наказѣа накази ма Гдѣ (Пс. 117, 18); егоже во лѣкитѣ Гдѣ, наказѣетъ: Евр. 12, 6; Апок. 3, 19; Мол. у Ч. Јелеосв.; учити: Троп. св. Јов. Злат.; 2) γουδετεῖν, упућивати, поучавати: I Кор. 4, 14; саветовати, опомињати: II Сол. 3, 15; Кол. 1, 28; II Тим 2, 25; Тит 2, 12.

Накладати v. impf. -даю, -иши, φορτίζειν, товарити, трпати: крѣпна не оудокъ погѣма (Лук. 11, 46).

Належати v. impf. -лежѣ, -жиши, ἐπιχειροῦμαι, наваљивати; нападати: на челоуѣка (Пс. 61, 4); тискати, стешњавати: належашѣ емѣ народѣ (Лук. 5, 1); нѣжда ко ми належитъ, за невољу ми је: I Кор. 9, 16; ω̄ належациаго (ἐπιχειρέντης) приценіа: Мол. на Веч.

Наличникъ m. προσοπίου, образина, маска: Ном. пр. 23.

Налогъ т. ἐπιήρεια, вређање, нападај, мучење: ἐπίσκοπος (Кан. у Ч. погреб. млад. п. 8 т. богор.; Кан. Богор. п. 6 т. 2)

Наложница < наложница f. παλλακή, незаконита жена, милосница, иноча: Сл. на блаж. на Усек.

Наложничихъ < наложничихъ т. παλλακῆς υἱός, син иночин, копиле (*Вост.*).

Налой т. в. аналогій.

Налацати < налацати v. impf. -цаю, -цаши и -лачѣ, -чиши, ἐνέχειν, запињати, нагезати: στρέβλαιν (I Мојс. 49, 23); лдкк: Пс. 77, 9.

Налащи < налашти v. pf. -лачѣ, -лачиши, διατείνειν, затегнути: лдкк (Пс. 10, 2); ἐντείνειν, напрегнути: налацы и οὐνήκκай. . Пс. 44, 5; Мол. при обл. над-бедр.

Намастити v. pf. -мащѣ, -стиши, λιπαίνειν, намазати, натрти мащю: Пс. 140, 5.

Наметати v. impf. -мищѣ, -мищши, πίπτειν, бацати; н. каменни, λιθάζειν, каменовати: II Кор. 1, 25.

Наметъ т. σκηνῆ, шатор: III Мак. 1, 2.

Намизати v. impf. -заю, -заши, nutare, намигивати: околю (*Микл.*).

Намѣстный β. ἐντόπιος, тамонный, ондашњи: Дел. 21, 12.

Наниць и **наничь** adv. ἄλλοίως, на наничье: одеждѣ ѡдѣати (*Микл.*).

Наносити v. impf. -ношѣ, -сиши, ἐπιφέρειν, полагати: на недѣжннх . . глукотажки и оукрѣцы (Дел. 19, 12), изјављивати, подизати: снѣкк (Рим. 3, 5).

Наносъ т. ἐπιφορά, додаток, доплатак (*Вост.*); calumpnia, клевета (*Микл.*).

Нанѣдринникъ < нанѣдриникъ т. в. егкопій.

Нападѣніе п. ἐπιόρτασις, напад, на-сртај, наваљивање: II Кор. 11, 28; кражіе: Мол. у Послед. оп. молебна.

Напасти v. pf. -падѣ, -диши, προσπίπτειν, напасти: на храмниѣ (Мат. 7, 25); на кыю, пасти око врата, загрлити: Лук. 15, 20; Дел. 20, 37; на перн, лећи на груди: Јов. 13, 25.

Напастковати v. impf. -ствѣю, -шии, πειράζειν, кушати, водити кога у напаст, дражити, задиркивати, нападати, гонити (*Микл.*); -сѣ, трпети беду, гоњење (*Дјач.*).

Напастъ f. πειρασμός, искушење: Мат. 6, 13; 26, 41; Марк. 14, 38; Лук. 22, 40. 46; I Тим. 6, 9.

Напалати < напалати v. impf. -аю, -аши. ποτίζειν, напалати, по-јити: Пс. 103, 11. 13; Мат. 27, 48; Лук. 13, 15; поливати, заливати: ни насаждаай естъ что, ни напалаай, но козрицаай Богъ (I Кор. 3, 7. 8).

Напрѣсникъ < напрѣсникъ т. ἐπιστήθιος, 1) напрѣсник, једна врста одежде старозаветнога првосвештеника: II Мојс. 28, 4; 2) човек који лежи на грудима некога (као што се каже за св. ап. Јована да је лежао на грудима Спаситељевим), љубимац, миљеник (*Дјач.*).

Написаніе п. 1) ἐπιγραφή, натпис: чий окаяъ ей и написаніе (Мат. 22, 20; Марк. 12. 16); Марк. 15, 26; Лук. 23, 38; 2) ἀπογραφή, попис становништва: иѣ написаніе перкоз кысть . . (Лук. 2, 2); Дел. 5, 37.

Написати v. pf. -пишѣ, -шиши, ἐπιγράφειν, написати: IV Мојс. 17, 3. 4.

Напитати v. pf. -таю, -иши, τρέφειν, нахранити: Мат. 25, 37.

Напольный <напольнѣ з. campensis, који је окружен пољима, који лежи на равници: на грады напольныа (II Парал. 28, 18).

Напоследокъ <напоследѣкъ adv. ἔσχατον, најпосле, најзад: III Мојс. 27, 18.

Направити v. pf. -правлю, -виши, κατευθύναι, управити, упутити: ноги наша на пѣть мирнѣ (Лук. 1, 79); управити, удесити: ἑστῶпы μοῶ направн по мюкни твоѣмδ (Троп. на I часу).

Напрасливъ з. δξύχολος, строг, прагав, нагао: Тит 1, 7.

Напрасно adv. ἀφρόως, ἐξαίφνης, изненада, неочекивано, наједном: н. ἰδῆа прѣидетъ (Троп. троич. у Јут. мол.).

Напряженіе <напряженіе п. ἐπίτασις, усиљавање, напрезање, напор: Ст. на Г. в. у средѹ IV седм. В. п.

Напѣтїе <напѣтнїе п. ἐφόδιον, све што је потребно за пут; попутнина, путни трошак за путовање у загробни свет: вѣ напѣтїе жикота кѣчнагω, као помоћ за живот вечни коју болесник добива пред смрт у св. причешћу (Мол. св. В. В. у Посл. за прич. бол.).

Напѣтноѣ п. в. напѣтїе: Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.

Напыщенъ <напыштнѣ з. τετηρωμένος, надут: II Тим. 3, 4.

Напыритиса <напыштнтиса v. pf. -щѣса, -пишиса, δυχοῦσθαι, надути се: II Тим. 3, 4.

Нардъ m. грч., биљка у Индији из које се правило мирисаво уље: мѣро нардноѣ (Марк. 14, 3); Јов. 12, 3.

Нарекованный з. ὠφισμένος, одређен: Дел. 2, 23.

Нарици <нареши v. pf. нарекѣ, -речиши, 1) καλεῖσθαι, назвати: не люди моῶ, люди моῶ (Рим. 9, 25); Богор. воскр. гл. 6; н. имл, наденути име: Мат. 1, 21. 23. 25; Лук. 1, 13. 31; 2, 21; 2) ἐπικαλεῖσθαι, позивати у помоћ некога, позивати се, апеловати на некога: ксарл ли нарекиѣ єи (Дел. 25, 12); Дел. 28, 19; 3) ὀνομάζειν, именовати, прозвати: ирже и аплл нарече (Лук. 6, 13); -са, καλεῖσθαι, назвати се: мкω тїи ѣноке Бжїи нарекѣтїа (Мат. 5, 9).

Нарицати v. impf. -цаю, -цаиши, 1) καλεῖν, називати: именимѣ оїа єгω Захарїю (Лук. 1, 59); 2) ἐπικαλεῖσθαι, позивати се, апеловати на некога: ксарл нарицаю (Дел. 25, 11); надевати коме име, прозивати: бїишнѣ нарицаемый Петръ (Дел. 10, 5. 18 squ.); -са, називати се: оучитїи (Мат. 23, 8. 10).

Народъ m. 1) ἔχλος, гомила: Мат. 15, 32; Дел. 1, 16; 2) πλῆθος, мноштво: Лук. 6, 17; 23, 27; 3) λαός, народ: Лук. 20, 19; 4) δῆμος, светина, прост народ: Дел. 12, 22; 17, 5.

Нарокъ m. προδεσμία, одређено време, рок: Гал. 4, 2.

Нарочитъ, -ый з. 1) ἐπίκλητος, славан: сїи нарочитїи гонїиδ (IV Мојс. 26, 9); 2) ἐπίσημος, познат, чувен, знаменит: ко апллѣхъ (Рим. 16, 7); Мат. 27, 16; 3) γνωστός, јаван:

знаменіе (Дел. 4, 16); 4) ἡγούμενος, првак, управитель: иджа нарочита къ кратѣи (Дел. 15, 22).

Насадителъ m. φουουργός, који сади, сејач, вртлар: Мучен. гл. 8; Конд. у Нед. свих св.

Насадаъ m. ἄκατος, лађа, чамац: Прол.

Населеніе < населеніиe n. κατοικία, насеобина, стан: III Мојс. 23, 14.

Насельникъ m. ἐγχώριος, περίοικος, становник, урођеник: IV Мојс. 15, 29; V Мојс. 1, 7.

Насивъ m. јевр., стража: I Цар. 13, 3. 4.

Насиліе n. βία, насилъе; силованье (грех): Ч. Испов. 22.

Насиловати v. impf. -аю, -аши, καταδυναστεύειν, присиљавати, принуђавати, чинити насилъе, мучити некога: Јак. 2, 6; надвладати некога, овладати неким: Дел. 10, 38; силовати: дѣлѣ шкрѣченю (V Мојс. 22, 25).

Насилство n. καταδυναστεία, насилъе: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.

Наслажденіе n. ἀπόλαυσις, наслада, уживанье: Конд. на св. Три Јер.; дрекнее: Сјед. воскр. гл. 2 Сл.

Насмртникъ m. ἐπιθανάτιος, осуђен на смрт: I Кор. 4, 9.

Насочати v. impf. -чаю, -чаши, salumniari, клеветати (Микл.).

Наставити v. pf. -ваю, -виши. ἡδηγεῖν, водити, упутити: II Мојс. 15, 13; Пс. 44, 5; на землю правд: Пс. 142, 10; на вѣкѣ истинѣ: Јов. 16, 13; Дел. 8, 31; Апок. 7, 17; Кан. на Возн. п. 1 ирм.; учити: II Мојс. 15, 13.

Наставлати v. impf. -ваю, -ши. ἡδηγεῖν, водити, предводити, указивати пут: II Мојс. 23, 23,

Наставникъ m. 1) καθηγητής, ἐπιστάτης, воспитач, учитель: ниже нарицайтѣа наставники. . . (Мат. 23, 10); Лук. 5, 5; 17, 13; 2) ἡγούμενος, вођ, старешина: покинѣйтѣа наставникѣмъ кашимъ. . . (Јевр. 13, 17); ангела мирна вѣрна наставника. . . : Јект. прозб.

Настажитель m. δημότης, суграђанин, земляк (Микл.).

Настѣати v. impf. настою, -стоиши, ἐνεστημέναι, ἐφιστήναι, наступати, приближавати се: день Христѣкъ (II Сол. 2, 2); бити за чим, настојати: настѣи кѣговременнѣ и безвременнѣ (II Тим. 4, 2).

Настѣщій 3. part. praes. act. сл. обл. од настѣати 1) παρών, садашњи: ни настѣщиа, ни глѣдѣщиа (Рим. 8, 38; I Кор. 3, 22); Јевр. 9, 9; 12, 11; избави ны ѿ настѣщиа вѣдѣ: Сл. на хвал. на св. Ник.; настѣщю тайнѣ казѣщи: Ст. на Г. в. на Божиѣ; овај: день (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); 2) ἐφέστος, који је настао, наступио: за настѣщій дождь и зимѣ (Дел. 28, 2); 3) прави, стваран; 4) настојатель, начеоник: Прол.

Настрѣкати v. impf. -каю, каши, στίζειν, избости кожу, ужећи знакове у кожу, жигосати: и мзкъ настрѣканныѣхъ (γράμματα στίχτα, избоцкане знакове на телу, жигове) да не готкорнѣ къ вѣкѣ (III Мојс. 19, 28).

Настѣпати < настѣпати v. impf. -паю, -паши, πατεῖν, стајати на нешто, газити: на сѣлю и на скорпию (Лук. 10, 19).

Насѣнѣти < насѣнѣти v. pf. -сѣнѣ, -нѣши, implere, напунити (Микл.).

Насѣщный < насѣщитиъ З, потребан: χλῆκκα нашъ насѣщный (Мат. 6, 11; Лук. 11, 3), хлеб наш потребни. Оба су превода погрешна са грчкога: ἄρτος ἐπιούσιος, пошто ἐπιούσιος не значи: насѣщный, потребни, него: свагдашњи, управо: за сутрашњи дан одређени (ἡ ἐπιούσια ἡμέρα), те би правилније било: χλῆκκα нашъ ксидневный, хлеб наш свагдашњи (*Жив*).

Насыщеніе < насыщение п. τροφή, ситост, наслада, чашћење: V Мојс. 33, 23; II Петр. 2, 13.

Наткати < наткати v. pf. наткѣ, натчиши, πιάζειν, набити, натући, напунити: μικρὸν докρὸν натканѣ (πεπαισμένους) и потраманѣ. (Лук. 6, 38).

Натриженіе < натрижение п. ἀθλον, борба, натецање; ἔπαθλον, награда за борбу: Ст. на Г. в. 3 на Предпр. Преобр.

Навигъ < навигъ м. ναυπηγός, градитель бродова (*Микл.; Дјач.; Старч.*).

Навстити < наувстити v. pf. навѣрѣ, -стиши, 1) πείθειν, наговорити, подговорити: Мат. 27, 20; Дел. 14, 19; 2) παροτρύνειν, побудити, потстаћи: Дел. 13, 50.

Навтри < наувтрие п. πρωτα, јутро следећега дана, појутарје; adv. ἐπὶ τὴν αὐριον, ујутро, сутрадан: Марк. 11, 12; 15, 1.

Навщеніе < наувщение п. διδασκαλία, наговор: Ч. оглаш.

Находити v. impf. -ходѣ, -диши, ἐπέρχομαι, приступати, навалывати: Ст. на Г. в. на св. арх. Мих.

Находъ м. εἰσβολή, насртај, навала, провала: Сл. по Свјет. на

св. Саву; ἔφοδος, нападај: страстий (Кан. Богор. II. 8 т. богор.).

Нахождение п. ἔφοδος, навалывање, насртање, продирање: Ст. на Г. в. на преп. Параск.

Началникъ < начальникъ м. ἀρχηγός, главар, почетник, оснивач: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Начало < началу п. ἀρχή, 1) почетак: I Мојс. 2, 10; IV Мојс. 24, 20; V Мојс. 33, 27; Мат. 24, 8; Марк. 10, 6; Јов. 1, 1; Сл. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет; 2) власт: Рим. 8, 38; Еф. 3, 10; 6, 12; Кол. 1, 16; 2, 10.

Началовождъ < начальвождъ м. ἀρχηγός, главни вођ: иѣггашкк (Ст. на стих. св. арх. Мих.).

Началозловный З. ἀρχικαλός, од почетка злобан, зао: смій (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.).

Началохъдожникъ < начальхъдожникъ м. ἀρχιτέκτων, градитель, подузетник: Ст. на Г. в. 3 на св. Луку.

Началство < начальство п. ἀρχή, власт, поглаварство: Лук. 20, 20; I Кор. 15, 24; Еф. 1, 21; старешинство: Јуд. 1, 6.

Начати < начати v. pf. начнѣ, начиши, ἀρχεσθαι, почети: Мат. 4, 17 sq.

Начатокъ < начаткѣ м. ἀρχή, почетак: азъ емь... начатокъ и конецъ (Апок. 21, 6; 22, 13); 2) adv. τὴν ἀρχὴν, испочетка, одмах у почетку, напред: начатокъ икв и глаголю камъ (Јов. 8, 25), τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν, почетак, како вам и кажем (*Вук*). Ова реч τὴν ἀρχὴν преведена је и црквенословенски и српски погрешно, јер

није схваћена адвербијално као у латинскоме (*id quod a principio dico vobis*), у рускоме (что я говорилъ вамъ о себѣ *начала*) и у другимъ переводима (*Жив.*); 3) ἀπαρχή, првине природе, први плодови: ѡκω начатки естества наиздателью (Конд. у Нед. свих. св.); прва жертва; новина: Ἰχθῆν къ Хрѣста (Рим. 16. 5); оумершымъ: I Кор. 15, 20; Мол. у св. Лит. Вас.; оупошихъ: Сјед. воскр. 1 гл. 3; Богъ нашъ: Сјед. по полиј. св. Лук. Наченъ, -шій 3. part. praes. act. I од начати, ἀρχόμενος, почевши, који је почео: Гал. 3, 3. Начертавати < начертавати v. impf. -ваю, -ваши, 1) χαράττειν, црта-ти: крестъ младинцемъ (Ч. Кршт.); 2) χαρακτηρίζειν, карактерисати, обележавати: Син. у II Нед. В. п. Начертаниѣ < начертание п. χάραγμα, χαρακτήρ, цртеж, белега, слика, жиг: Апок. 13, 16. 17 squ.; Ст. на Г. в. 2 на Обр.; Мол. у св. Лит. Вас.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч. Начертати < начертати v. pf. -таю, -таши, χαράττειν, начертати, начертати, написати, урезати: Дел. 17, 29. Начинаніѣ п. 1) ἐπιχειρήματα, напрезанье, труд, потхват; 2) ἐπιτήδευμα, занимање, занат, дело: V Мојс. 28, 10; Пс. 13, 1; 80, 13; 98, 8; 3) ἐπιτήδευσις, владање, поступање, рад: Ном. пр. 24; 4) ἐγχειρήματα, намера: Сл. на Г. в. у пет. V седм. В. п. Начинати v. impf. -наю, -наши, 1) ἀρχεσθαι, почињати: ѡκω лѣтъ тридцать начинаа (Лук. 3, 23);

Лук. 21, 28; 2) δοχεῖν, мислити, помишляти: не начинайте глаголати къ себѣ (Мат. 3, 9; Лук. 3, 8).

Начный part. praes. act. од начати, ἀναρχόμενος, који почиње: Филиб. 1, 6.

Нашествовати < нашествовати v. impf. -ствѣю, -ши, πορεύειν, кретати се, наилазити, долазити: Кан. на Срет. п. 1 ирм.

Нашти < нашати v. pf. нашъ, -наши, μεθώσασθαι, најмити: Мат. 20, 1. 7.

Нашкларъ т. грч., господар лађе: Дел. 27, 11.

Небезбѣднъ < небезбѣднъ 3. ἐπισηλής, опасан, не без страха: Дел. 27, 9.

Неблаголювицъ < неблаголювицъ т. ἀφιλάγαθος, који не воли добро, недобролюбив: II Тим. 3, 3.

Неблагополѣчный < неблагополучный 3. несрећан: Ст. на блаж. св. Ил.

Неблазныи < неблазныи 3. ἀσκανδάλιστος, неупрѣлан, чист, без махне, неоскврњен: Мол. у Повеч.

Небогъ 3. τάλας, miser, бедан, невољан, кукаван, јадан (*Микл.*).

Небокованинъ < небокованнъ 3. на небу скован: мечь (Прип. 9 песме на св. Три Јер.).

Небомѣдренный < небомѣдрнъ 3. οὐρανόφρων, који тежи за небом, који мисли о небеским стварима (*Дјач.*).

Небомѣрный 3. који допире до неба (*Дјач.*).

Небопарный < небопарнъ 3. οὐράνος, који небом лети: пророкъ (Ст. на хвал. св. Ил.).

Небосвѣтлый 3. који светли, блиста на небу: свѣзда (Конд. 6. нов.).

Некотаниникъ м. οὐρανομύστης, посвећен у небеске тајне: Сјед. 1 у Нед. Дух.

Некотичникъ м. οὐρανόδρομος, који по небу иде, који се узнео на небо, који проиђе небо (*Дјач.; Старч.*).

Невошественникъ < невошественникъ м. οὐρανοφοίτης, који иде на небо, по небу: Ст. на хвал. 4 св. прор. Ил.; на лит. богор. на Преобр.

Невошественъ, -ый 3. в. невошественникъ: аггелъ (Ст. на хвал. св. Три Јер.); Свјет. св. Ил.

Невошланный 3. οὐρανόφαντος, од неба (Бога) јављен: Троп. св. Вас. Вел.

Небрежнїе < небръжение п. ἀμέλεια, небрига, немарност, пренебрегавање (*Микл.*).

Небрежнъ < небръжнъ 3. ἀμεληθεὶς, немаран, без пажње, занемарен: Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4.

Небрежливый 3. ἀμελής, безбрижан, немаран, лен: Прол.

Небрещи < небръщити v. pf. -бриѣ, -бриѣши, 1) ἀμελεῖν, не бринути се, не марити за што, занемарити: Мат. 22, 5; 2) καταφρονεῖν, мало ценити, презирати: слоучетивагъ великіа небръщше (Кан. Бож. п. 7 ирм.) В. брици.

Небурный < небоурынь 3. ἀχειραντος, без бура, без олуја, тих: пристанице (И нынкѣ: на III часу).

Невѣленъ 3. ἀγνοφος, неуваљан, нов: платъ (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21).

Невѣль јевр., мех, мешина у којој се држало вино или вода; мера за вино: Ос. 3, 2.

Невечерній 3. ἀνέσπερος, где нема вечера, који не залази: скѣтъ

(Ст. на Г. в. воскр. гл. 5 и на св. Саву; Син. у II Нед. В. п.); денъ царствїа твогъ: Кан. Пасхе п. 9 т. 2.

Невещественъ, -ный < невестествовнъ 3. ἄβλος, нематеријалан, бестелесан, духован: Троп. св. арх. Мих.; Конд. Предир. Усп.; Кан. на Бож. п. 4 ирм. и англ. храм. п. 6 т. 4.

Невѣсенъ < невькоусынъ 3. ἀγευστος, не окусивши чега, неискусан, невешт у чему: иккерны (Кан. Пасхе п. 4 т. 2).

Невлажный < невлажнъ 3. ἀνικμος, неовлажен, неуквашен, сух: Ирмол. гл. 4 п. 1 ирм.

Невмѣстимый < невѣмѣстимъ 3. ἀχώρητος, који се не може сместити, обухватити: Ак. Бог. ик. 8; бесконачан: Кан. воскр. гл. 7 п. 9 ирм. и Бож. п. 9 ирм.

Невниманїе < некъннманнїе п. ἀπροσεξία, непажња, немарност: Ст. на Г. в. у среду цвет.

Неводъ м. σαγήνη, мрежа: Ис. 19, 8; Мат. 13, 47.

Невозбранно < невьзбранно adv. ἀκωλύτως, без забране, несметано, слободно, без устезања: Дел. 28, 31; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Невоздержанно < невьздръжно adv. libere, слободно; нагло, необуздано: Прол.

Невоздержникъ < невьздръжнникъ м. ἀκρατής, неупдржник: II Тим. 3, 3.

Невоздѣланный < невьздѣланныъ 3. необраћен, неотесан, невоспитан: лоза (Сјед. сл. на св. Саву).

Невоздѣланно adv. ἀγεωργήτως, необраћено, без обрађивања: рай невоздѣланно возрастикшїй Хрїста,

- рај у коме је без обрађивања одрастао Христос (Кан. на Воздв. ч. К. п. 9 ирм.).
- Некозносителкино** adv. ἀμεταωρίστος, непоносито, смерно: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Невременновѣдний** 3. в. негѣкный: Прол.
- Невѣстновенно** adv. inconten-ter, неумерено, ненапрегнуто (*Микл.*); нераскајано, очајно (*Дјач.*).
- Невѣдомъ**, -ый 3. 1) ἄγνωτος, непознат: Дел. 17, 23; 2) ἄδηλος, сакривен: Лук. 11, 44.
- Невѣдѣніе** п. ἄγνοια, незнање: Пс. 24, 7; Дел. 3, 17; 17, 30.
- Невѣжда** f. в. невѣжда: Треб.; Предг. Испов.
- Невѣжда** f. Ἰδιότης, незналица, лажик, простак: I Кор. 14, 16. 24; II Кор. 11, 6; невѣжди ко сѣще οὐμδρншася: Ст. на лит. на Дух.
- Невѣжество**, п. ἀγνοήμα, с незнања учињена погрешка: и ш людкихъ невѣжествѣихъ (Мол. у св. Лит. Вас.).
- Невѣжество** < невѣждество п. в. невѣдѣніе: I Петр. 2, 15; Еф. 4, 18; Јевр. 9, 7.
- Невѣжствовати** < невѣждествовати v. impf. -ствѣю, -иши, ἀγνοῦν, незнати, непознавати: Јевр. 5, 2.
- Невѣстителъ** м. νεμφός, заручник, вереник: Ак. св. Ник.
- Невѣстникъ** м. 1) заручник, вереник, жених (*Микл.*); 2) брачна соба, вајат: Тов. 6, 17.
- Невѣствоводецъ** < невѣствоводецъ м. νεμφαγωγός, девер: Ст. на Г. в. 4 на Рожд. св. Јов. Прет.
- Невѣствоводитель** м. в. невѣствоводецъ: I Мојс. 26, 26.
- Невѣстокраситель** м. -ница f. νεμφόστολος, који (која) спрема украшава невесту за брак: Ак. Бог. ик. 10; Ст. на блаж. на Вавед.
- Негли** adv. 1) τάχα, једва, можда: I Мојс. 32, 20; Рим. 5, 7; Филим. 1, 15; 2) ἴσως, вероватно, ваљда, по свој прилици, свакако: Ч. погреб. свешт. ик. 2; Син. на В. четвр.; 3) δῆθεν, поготову, тобоже, дакако: Син. у Нед. мит. и фар.
- Негниющій** < негниюшій 3. part. praes. act. сл. обл. од негннннн, ἄσηπτος, који не трули: I Мојс. 16, 14.
- Недовѣдомъ**, -ый 3. 1) ἀκατάληπτος, недокучљив, непостижан; по-тајан; 2) ἀπερινόητος, несхватљив: Мол. на св. Лит. Злат.
- Недомысленный** < недомыслие 3. ἀπερινόητος, недокучив, несхватљив: Кан. анг. хран. т. богор.
- Недоразумѣваемый** 3. ἄγνωτος, непоймљив: Ак. Бог. ик. 2.
- Недостаточествовати** < недостатъчествовати v. impf. -ствѣю, -иши, λείπεσθαι, оскудевати (*Микл.; Дјач.; Старч.*).
- Недоумѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, διαπορεῖν, неразумевати, двоумити, сумњати: недоумѣваю и оужаваюя (Сјед. воскр. гл. 3 Богор.); ἀπορεῖν, незнати: Ак. Бог. ик. 9; -са, доћи у неприлику, бити у недоумици, немоћи се начудити: Лук. 9, 7; Јев. ст. гл. 2. *Лит. неодоумѣвати*
- Недоумѣніе** п. ἀπορία, тешкоћа, недоумица, сумња, неприлика: Ном. пр. 202.
- Недоумѣкъ** 3. ὑπορημένος, који је у недоумици: Сл. на Г. в. у Нед. сир.

Недоумѣти v. pf. -мѣю, -мѣши, ἀπορεῖν, бити у сумњи, колебати се, не бити у стању, не моћи, незнати: κῆραγω ко ѿвѣта недоумѣюще, који не знамо да дамо никаква одговора; који се не можемо извинити (Троп.); недоумѣеть κῆραγω азъкъ: Кан. на Богој. п. 9 ирм.; Ст. на стих. св. кн. Лаз.; οὐκ εὐπορεῖν, не умети: Троп. Рожд. св. Јов. Прет.; -са, чудити се, не знати: Јов. 13, 22; Дел. 25, 20.

Недоговати < неджговати v. impf. -дѣгѣю, -дѣши, νοσεῖν, боловати од чега, бити болестан: I Тим. 6, 4; Ст. на блаж. св. кн. Лаз.

Недѣгъ < неджгъ m. νόσος, болест: ицѣлаа κῆραγω недѣгъ (Мат. 4, 23; 9, 35; 10, 1); Конд. св. влмч. Пант.; ἀσθενεία, слабост: I Тим. 5, 23.

Недѣжливъ < неджжливъ m. ἀρρωστος, болешлив: I Кор. 11, 30.

Недѣжнъ < неджжнъ 3. ἀσθενής, болестан: Лук. 10, 9; Дел. 5, 15, 16; ἀρρωστος, болешлив, нелагодан: Марк. 16, 18; ἀσθενῶν, слаб, немоћан: Марк. 6, 56.

Неиласа (јевр. = весела, радосна), назив неке птице у књ. Јова 39, 13, која се у неким преводима назива struthion (*Дјач.*).

Неже conj. disj. ἢ, него: ᾠραντες εὐδεται . . . неже . . . (Мат. 10, 15; 11, 22, 24).

Нежели conj. disj. ἢ, него ли: блаженѣе естъ даати, нежели приимати (Дел. 20, 35).

Нежитъ m. ρευματισμός, врста болести на усевима: молитва нежити, εὐχὴ ρευματισμοῦ, молитва од болести жита (Ном. пр. 20).

Независтнодатель m. ἀφθονοπάροχος, који без зависти даје, који је неисцрпан у давању: Ст. на хвал. у Нед. слеп.

Независтное n. ἀδιαφθορία, чистоћа, неповређеност, целост: Тит. 2, 7.

Независтный 3. ἀφθόνος, без зависти; неисцрпан у изобиљу: живый и независтный источник (Кат. на Благ.).

Независтно adv. ἀφθόνως, обилно, на претек: Ст. на лит. св. П. и П.

Незлоба f. ἀκακία, невиност, непорочност: Пс. 7, 9.

Незловивъ, -ый 3. ἀκακος, невин, непорочан: Пс. 24, 21; простодушан, безазлен: Рим. 16, 18: ἀνεξήκακος, стрпљив, кротак: II Тим. 2, 24; Јевр. 7, 26.

Незловіе n. ἀκακία, безазленост: Мол. при умив. руку пред св. Лит.

Незъблемъ < незъблемъ 3. ἀσάλευτος, непомичан, непоколебљив, постојан, сталан; поуздан, јак: ѿнованіе (Сл. на хвал. св. ап. П. и П.).

Незъыточествинъ 3. ἀπερρέυος, оскудан: ко κῆραγω потребахъ тѣлесныхъ (Син. у II Нед. В. п.).

Незвѣщанъ 3. ἀφθευχτος, без гласа; неизрецив, неисказан: Кан. воскр. гл. 6 п. 4 богор.

Незглаголаный 3. ἀνεκλάλητος, неисказан: I Петр. 1, 8.

Неизживаемый < неизживаемъ 3. ἀδάπανος, што се не може потрошити, обилан: пица (Ст. на Г. в. у Нед. св. праот.); іокровице: Кан. Богор. п. 3 богор.

Неизживимый 3. ἀδάπανος, без трошка, бесплатан, који не

- задаје трошка: плячь (Ч. по-греб. свешт. ик. 22).
- Неизмѣненъ**, -ый < неизмѣннъ *з.* ἀναλλοιώτος, непроменлив: Богъ сый неизмѣненъ (Ст. на стих. воскр. гл. 3).
- Неизмѣннъ** < неизмѣнно *adv.* ἀναλλοιώτως, непроменливо (Мол. пред. Херув.).
- Неизреченъ** < неизреченъ *з.* ἄρρητος, неисказан: II Кор. 12, 4.
- Неислѣдимъ**, -ый < неислѣднъ *з.* ἀνεξιχνίαστος, неиспитан, неприступачан: бездна (Мол. у Ч. Желеосв.); неистражлив: Мол. св. В. В. на Дух. веч.
- Неислѣдный** < неислѣднъ *з.* в. неислѣдимый: Кан. воскр. гл. 2 п. 6 ирм.
- Неислѣдованный** *з.* ἀνεξιχνίαστος, коме се не може ући у траг, неистражлив: Рим. 11, 33; Еф. 3, 8; Мол. у св. Лит. пређ.
- Неискъсенъ** < неискъсенъ *з.* ἀδόκιμος, неук, певешт: ω κέρκ (II Тим. 3, 8); Тит 1, 16; неваљао, покварен: ѿмъ (Рим. 1, 28); ἀπειρος, неискусан, који нешто не разуме: глоска правды (Јевр. 5, 13).
- Неискъсобрачнъ** < неискъсобрачнъ *з.* ἀπειρόγαμος, који није искусио брака, нежењен, неударта: Догм. гл. 5; Богор. воскр. 2 гл. 5; Ст. на Г. в. гл. 8; Троп. у суб. V седм. В. п.
- Неискъсозловнъ** *з.* ἀπειρόλογος, који не зна за зло, који није осетио бола: Кан. у Нед. Цвет. п. 7 т. 2.
- Неискъсомѣжнъ** < неискъсомѣжно *adj. f.* ἀπειράνδρος (πάρθενος), која није искусила мужа: дѣвка (Кан. И. Хр. п. 8 богор.); ω штроковици неискъсомѣжнъ, од девојке недотакнуте од мужа: Троп. Обр. Г.
- Неискъсомѣжнъ** < неискъсомѣжно *adv.* ἀπειράνδρος, без мужа: Сид. воскр. 1 Сл. гл. 5; Кан. на Срет. п. 9 ирм.
- Неисповѣдимый** *з.* ἀνεκδιύγητος, неисказан: II Кор. 9, 15; Мол. јут. 1.
- Неистлѣненъ** < неистлѣннъ *з.* ἀφθαρτος, који не трухне: I Петр. 1, 23; I Кор. 9, 25
- Неистлѣннъ** *п.* ἀφθαρσία, непоквареност, чистота, непролазност: I Петр. 3, 4; Еф. 6, 24.
- Неистовный** < неистовнъ *з.* ἐπίληπτος, безуман, махнит, бесан: кидъ (Ст. на Г. в. на Усек.).
- Неистовнъ** < неистовно *adv.* ἐρμανῶς, злобно, бесно, непријателски: Кан. воскр. гл. 8 п. 8 ирм.
- Неистововатиса** *v. impf.* -вѣюса, -вѣшиса, μάινεσθαι, fugere, беснети, горопадити се, бити помаман, безуман: человекъ неистовкѣщъ (Јер. 29, 26).
- Неистовство** < неистовство *п.* μανία, безумље, лудост: V. Мојс. 28, 28; Дел. 26, 24; Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.; Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 5; λύσσα, бес, бесноћа, махнитост: Стат. I ст. 64.
- Неистовствовати** *v. impf.* -ствѣю, -ствѣши, 1) μάινεσθαι, горопадити се, беснети: на неѣ (Син. у II Нед. В. п.); неистовкѣщѣма страстнъ море: Кан. воскр. гл. 5 п. 6 ирм.; 2) ἐπιμαίνεσθαι, живо желети нешто, помамити се: Син. на В. пон.
- Неистокъ**, -ый *з.* в. неистовный: I Цар. 21, 14; неистокъ быти, не

- бити при себи: Марк. 3, 21; *μαίνειν*, полудети: Јов. 10, 20.
- Неистоцаемый** 3. part. praes. pass. сл. обл. од неистоцати, *ἀνεώτος*, који се не може испразнити: Ст. на хвал. у III Нед. В. п.; пица: Мол. у св. Лит. Вас.
- Неистоцимый** < неистъштимъ 3. part. praes. pass. сл. обл. од неистоцити, *ἀδαπάνητος*, који се не може испразнити, потрошити, који не може нестати, неискупив: благодать (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.); Ак. Бог. ик. 13; *люкве страд. неистоцимаа*: Ст. на стих. св. Спир. чуд.
- Неисчетенъ**, -ый < неисътътъъ 3. *ἀμήτριτος*, који се не може измерити, неизмеран, небројен, бескрајан: Мол. у св. Лит. Злат.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.; *ἄπειρος*, неограничен: Син у VI Нед. по св. Пасци.
- Неисчетносилный** < неисътносиальнъ 3. *ἀπειροδυναμος*, неограничено, бескрајно силан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Неклонный** 3. *ἀκλινής*, не нагињући се, чврст: *κέραι* (Мол. у Хирот. презв.).
- Неключимство** n. inutilitas, шкодливост, штетност: Прол.
- Неключимый** 3. *ἀχρεῖος*, некористан, неваљао: и неключимаго раба вверзите во тмѣ кромѣшнѣю (Мат. 25, 30); узалудан: глаголите мѣ раби неключими есмь (Лук. 17, 10); *ἀδόκιμος*, неугледан, који нема вредности, недостојан: да не какъ, инымъ проповѣдаа, самъ неключимъ еѣдѣ (I Кор. 9, 27); неключимъ быти, *ἀχρεΐομαι*, ништа не валяти, покварити се: би неключими быша, *ἠχρεΐώθησαν* (Пс. 13, 3).
- Неклатвохранительный** < неклатвохранительнъ 3. *ἀσπονδος*, непомирлив: Рим. 1, 31.
- Некниженъ** < некнижнъ 3. *ἀγράματος*, неписмен, неук: Дел. 4, 13.
- Некоснѣтый** < некоснѣтъ 3. *ἀσινής*, *illaesus*, недирнут, недотакнут; неповреѣен, неозлеѣен: Прол.
- Некрадомый** 3. *ἄσυλος*, који се не може украсти, неповреѣен, сигуран од прогона: Конд. св. Вас. Вел.
- Неместный** < неместнъ 3. 1) *ἄδολος*, који не лаже, искрен, отворен, непатворен, чист, прави: *млеко* (I Петр. 2, 2); 2) *ἀπλανής*, који не лута: *скѣзда*, стајачица, водилъа: Конд. у IV Нед. В. п.
- Нелицемѣренъ**, -ый < нелицемѣрьнъ 3. *ἀνυπόκριτος*, непритворан, отворен: Јак. 3, 17; Рим. 12, 9; I Тим. 1, 5.
- Нелицепрїимный** < нелицепрїисмынъ 3. *ἀπροσωπόληπτος*, који не гледа на лице: *ἰδιῶν* (Сл. у Ч. погр. свешт.); *ἰδιῶν*, суд на коме се не гледа ко је ко: Мол. 4 св. Сим. Мет. у Послед. к прич.
- Нелицепрїимнѣ** adv. *ἀπλῶς*, искрено, отворено, без обзира на лице: Јак. 1, 5.
- Неложный** < нелъжнъ 3. *ἀψεудής*, нелажан, истинит: Тит 1, 2.
- Нелюбопрїительный** 3. *μὴ φιλόνηκος*, који није склон на свађу: Приче Сол. 10, 12.
- Немерцаемъ** < немерцаемъ 3. који се не гаси: *κβτѣ* (Микл.).
- Неинмоходенъ** < неинмоходенъ 3. непролазан, непроходан: Прол.

- Невозможиѣ** п. ἀσθένεια, немоћ, слабост, болест: души (Кан. Бог. п. 8 т. богор.).
- Немокренно** < немокренно adv. ἀβρόχως, непоквашено, неовлажено, сухо: Догм. гл. 5; Кан. воскр. гл. 7 п. 1 ирм.
- Немолчный** < немолчно з. ἀσιγῆτος, непрећутан, непрекидан: Мол. у св. Лит. Вас.
- Немолчно** < немолчно adv. ἀσιγῆτως, не ћутећи, непрестано, непрекидно: Ст. на стих. воскр. гл. 6; Ст. на блаж. св. архѣ. Стеф.; Кан. на св. Теод. п. 3 т. богор.
- Немоцствовать** < немоцствовать v. имрф. -ствѣю, -ствѣши, ἀσθενεῖν, слаб бити, боловати: немоцствѣющихъ крачь (Троп. св. Георг.).
- Ненавѣдѣти** v. имрф. -виждѣ, -видиши, μισεῖν, мрзити: Мат. 10, 22; 24, 9; Марк. 13, 13; Лук. 21, 17; добро творите ненавидѣшимъ васъ: Мат. 5, 44; но еже ненавидѣдѣ, то годѣваю: Рим. 7, 15.
- Ненавистникъ** < ненавистникъ m. μισάνθρωπος, који мрзи људе, злобаи, пакостан (Микл.).
- Ненавѣтны** з. ἀνεπιβουλεύτος, без заседе, без лукавства, безазлен, frei von Nachstellung: ложе (Мол. у Ч. Венч.); кѣнцы: Мол. у Ч. Венч.; печать: Мол. у Ч. Јелеосв.; ἀνεπηρέαστος, беспрекоран, без замерке: жизнь (Мол. јут. 3); стадо: Свјет. на св. кн. Лаз.
- Ненавѣтнѣ** adv. ἀνεπιβουλεύτως, без заседа, без замки: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Ненаказанны** з. ἀπαιδευτος, празан, неучен: II Тим. 2, 23; зависть
- прїиметь люди ненаказанныа (Јутр. уз В. п.).
- Ненаказанны** з. ἀπογνώστῆς, који је без наде, који очајава: Мол. на исход душе.
- Ненаказаннѣ** adv. неочекивано, изненада, преко очекивања: Прол.
- Неневѣстный** з. ἀνύμφευτος, који је без невесте, нежењен: неκѣста ненеκѣстнаа, sponsa non sponsa, невеста која је без жениха, која није невеста, која је неудата: Ак. Бог.; Конд. Благов.
- Непаматливъ** < непаматливъ з. ἀμνημων, који се не сећа, заборава: Сјед. у ант. 6 на В. четврт.
- Непаматозловивый** з. ἀμνησίκακος, који не памти зло, који није злопамтило: Мол. у Ч. Јелеосв.
- Непаматозловиѣ** < непаматозловиѣ п. ἀμνησίκακον, заборавањање увреда: III Мак. 3, 15; Син. у II Нед. В. п.
- Непитный** < непитный з. ἀπOTOS, који није за пиће, који није питак; горак: источникъ . . ересь (Кан. св. от. п. 6 т. 2).
- Неплодствовать** < неплодствовать v. имрф. -ствѣю, -ши, στεῖρον, бити без плода: Кан. у Нед. блуд. с. п. 3 ирм.
- Неплоды**, -ове f. στεῖρα, нероткиња: Пс. 112, 9; Лук. 1, 7. 36; 23, 29; Гал. 4, 27; Јевр. 11, 11; Конд. на Рожд. св. Јов. Прет.
- Неповоримый** з. ἀμαχος, непобедив, неосвојив, непокорив: Син. у II Нед. В. п.; ἀπρόσμαχος, непредобив: Син. у суб. Ак.
- Непокиненъ**, -ый < неповинный з. 1) ἀθῶς, невин, прав, праведан: кровь (V Мојс. 27, 25); Пс 23, 4; непокиненъ есмь ѿ крове пра-

κεδναγω εγω, нисам крив у крви.. (Мат. 27, 24); Конд. св. Ник.; Оумыю въ неповинныхъ рѣцѣ мой: Мол. при умив. руку пред св. Лит.; 2) ἀνέγκλητος, беспрекоран, без кривице: Кол. 1, 22; I Кор. 1, 8; 3) ἀνεύθυνος, неогворан: Син. на В. пет.; 4) ἀνενοχος, невин: предстојниѣ (Мол. верн. 2 у св. Лит. Злат.).

Неподобный < неподобный 3. οὐκ ἀνήκων, неприличан, неуместан: Рим. 1, 28; Еф. 5, 4; ἀπρετής, непристојан, срамотан: Мол. верн. 1 у св. Лит. преѣ; н. црковъ, незнабожачки храм: Прол.

Неполезность п. ἀδιαφορία, равнодушность: Син. у IV Нед. по св. Пасци.

Неполезный < использынь 3. ἀνωφελής, некористан: Тит 3, 9; Евр. 7, 18.

Непоношающий 3. μὴ δυνειδίζων, који не кара, не прекорева: Як. 1, 5.

Непоравоцены 3. ἀδοῦλος, незаробљен: страстьми (Ст. на лит. св. Сави).

Непорочный, -ый < испорочный 3. ἀμειπτος, беспрекоран, без кривице, без махне: Филиб. 3, 6; I Сол. 3, 13; Евр. 8, 7; ἄμωρος, безгрешан, безазлен: агницъ (I Петр. 1, 19); Јуд. 1, 24; Еф. 1, 4; 5, 27; Кол. 1, 22; Евр. 9, 14; без телесних недостатака: II Мојс. 22, 21; непорочнии, ἄμωροι, тропари који се поје на васкрсном, а и на суботњем, јутрењу на припев: Бѣгомленъ ем Гди.. који је узет из Пс. 118, 12, а почиње речима: Благини непорочнии къ пѣть.. због којих су и доби́ли ово име;

ἀπρόσκοπος, чист: Дел. 24, 16; ἀμωνήτος, непорочан, беспрекоран: Мол. у св. Лит. Злат.

Непостыдный < непостыжнь 3. ἀμετακλίγητος, непомичан, постојан: I Кор. 15, 58.

Непослашый 3. part. praet. act. I сл. обл. од непослаши, < непослашти, ἄγαμος, нежењен неудата: I Кор. 7, 34.

Непотребенъ, -ый < испотребный 3. ἄχρηστος, ἀδόκιμος, некористан, неваљао, непотребан: Рим. 3, 12; Филиб. 1, 11; Евр. 6, 8.

Непощадиный < испощадиныи п. 1) ἀποτομία, отреситост, строгост: Рим. 11, 22; 2) ἀφειδία, изнуреност: Кол. 2, 23.

Неправдовати < неправдовати v. impf. -дѣю, -дѣши, ἀδικεῖν, неправедно поступати, криво чинити: Дел. 25, 11.

Непраздна, -а < испраздна adj. f. ἐν γαστρὶ ἔχουσα, тешка, трудна: горе же непраздныиъ (Мат. 24, 19; Марк. 13, 17); ἔχουος, носеѣа, бременита: іѣцєю непраздною (Лук. 2, 5); дѣвѣ непразданѣ прокодиши: Сл. на III часу на Божиѣ.

Непоборимый < испоборимъ 3. ἀπροσμάχητος, непобедљив, несавадљив: покорникъ (Троп. св. Григ. Палами); Ч. погр. свешт.; ἀνάλωτος, неосвојив: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 врм.

Непривратный < непривратный 3 ἀμετάστρεπτος, непроменљив, непоколебив, чврст: столпъ (Ст. на лит. на св. Три Јер.).

Неприменъ 3. ἀδιάδοχος, који не прелази у наслеђе: црктко (Мол. у Ч. погр. свешт.).

- Непреклонъ** 3. ἀκλινής, непоколебив, чврст, як: Ст. на блаж. на св. ап. П. и П.
- Непрелганъ** 3. ἀδιάφευτος, непреваран: мзда (Мол. у Ч. хирот. љакон.).
- Непреложный** < непреложный 3. ἀμετάθετος, непроменлив: Евр. 6, 17. 18; оупоканіе: Конд. Усп. Бог.; ἀτρέπτος, неизменлив: Ст. на хвал. воскр. гл. 4.
- Непреложно** adv. ἀτρέπτως, непроменливо: Мол. херув. п.; Ст. на веч. на Благов.
- Непримѣнь**, -ый < непримѣнь 3. ἀναλλοίωτος, непроменлив: Мол. св. В. В. на Дух. веч.; ἀπαράλλακτος, једнак: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Непретѣпный** < непретѣпный 3. ἀπαράβατος, непроходан, непропадлив, вечан: Евр. 7, 24.
- Непреткновенный** < непреткновенъ 3. ἀπρόσκοπος, који се не спотиче, без спотицања: Филиб. 1, 10.
- Неприкосновененъ** 3. ἀπρόσιτος, који се не може додирнути: Ст. на IX часу уочи Бож; ἄψαυτος, недирнут: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Непричастенъ** < непричастенъ 3. ἀμέτοχος, који нема с ким удела, заједнице: печали, који је без туге (Ст. у Ч. погреб.); нападений κρηκρωκѣ: Троп. 2 св. Спир. чуд.
- Неприазненъ**, -ый < неприазненъ 3. τοῦ πονηροῦ, лукав, зао: ѣнокѣ (Мат. 13, 38); колкѣ: Сл. на блаж. на Прен. м. св. Ник.; τοῦ διαβόλου, љаволски: гѣтъ (I Тим. 3, 7).
- Неприазнь** < неприазнь f. πονηρός, зло: Мат. 5, 37; Јов. 17, 15.
- Непріѡвѣстителный** 3. ἀκοινώνητος, који не може имати заједнице: Ст. на хвал. у Нед. Самар.
- Непроходимый** 3. ἀδιόδευτος, непролазан: дверь Гѣна (Богор. воскр. гл. 5).
- Непроходный** < непроходный 3. ἄβατος, непроходан, неприступачан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Непщеваніе** < непщеваніе n. 1) πρῶφαις, мишьене, изговор, тобожњи разлог: Марк. 12, 40; 2) ὑπόνοια, нагаѣање, слутња, сума: I Тим. 6, 4.
- Непщевати** < непщевати v. impf. непщю, -щѣши, 1) ὑπολαμβάνειν, мислити: Пс. 72, 16; Дел. 2, 15; Ст. на хвал. на св. ап. П. и П.; 2) νομίζειν, сматрати, држати: I Кор. 7, 36; 3) ὑπονοεῖν, слутити, нагаѣати: Дел. 13, 25; 27, 27; 4) ἠγείσθαι, ценити, признавати: I Тим. 1, 12; Мол. у св. Лит. Вас.; Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10; 5) προφασίζεσθαι, изговарати се, извињавати се; измишљавати: кинь ω грѣтѣхъ, изговоре за грехе (Пс. 144, 4).
- Неработенъ**, -ый < неработенъ 3. ἀδόλωτος, незаробљен, слободан: ганъ (Сл. на Г. в. на Обрез.).
- Нерадити** v. impf. нераждѣ, -диши, 1) καταφρονεῖν, не марити за нешто: ω дрѣзѣмѣ (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13); I Тим. 4, 12; презирати: ω гѣтѣѣ (II Петр. 2, 10); 2) οὐ μελεῖν, не бринути се за нешто: ω окѣахъ (Јов. 10, 13); 3) ἀμελεῖν, занемаривати, пренебрегавати, презирати: Евр. 2, 3; 8, 9.
- Нерадѣніе** n. ἀμέλεια, безбрижност, немарност: Ном. пр. 68.

- Неразвратный** З. ἀδιάστροφος, неизменлив, непоколебив: поимѣнїе (III Мак. 3, 3).
- Неразливательный** З. ἀδιάχυτος, неизливлен, нерасеян: Син. у II Нед. В. п.
- Неразсѣдный** < неразсѣднѣ З. ἀρρήκτος, који се не може разбити, тврд: камень (Ст. на Г. в. З на св. Јов. Злат.).
- Нерастлѣнный** З. непоқварен: Кан. у Ч. погреб. млад. п. З т. 2; Ст. на Г. в. св. кн. Лаз.
- Нерѣкосѣчный** < нерѣкосѣчнѣ З. ἀχρηστός, који није рукама сечен: камень (Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.).
- Нерѣшимый** З. ἄλυτος, неразрешив: Ст. на Г. в. воскр. 4 гл. 4.
- Несвѣдомъ** < несвѣдомѣ З. ἀγνοῦτος, незазнан, непознат: танигто (Богор. воскр. гл. 4).
- Несвѣтимый** З. ἀφωγγής, који не светли, без светлости: мракъ (Ст. гл. 8 у Ч. погр. свешт.)
- Несказанъ** З. ἀνεύκαστος, коме нема равна, недосежан: дръжава (Мол. 1 ант. на св. Лит.).
- Нескверный** < несквернѣ З. ἀσπιλος, неоскверѣн, чист: II Петр. 3, 14; I Тим. 6, 14; ложе: Јевр. 13, 4.
- Неслитнѣ** < неслитнѣ З. ἀσύχυτος, који се не може слити, непомешан: къ неслитномѣ соединенїи коплощамѣ (Богор. воскр. гл. 4).
- Несланный** З. в. неслитнѣ: Сјед. богор. на Божиѣ; Мол. св. В. В. З на Дух. веч.
- Несмыслнѣ**, -ый < несмыслнѣ З. ἀνόητος, луд, безуман: Лук. 24, 25; ἄφρων, неразуман: II Кор. 12, 11; Еф. 5, 17.
- Несмѣсный** < несмѣснѣ З. ἀμιχτός, који се не може смешати, несмешан: единно и неимѣнно ѿ Троицы кожитко (Сјед. воскр. 2 гл. З богор.).
- Несогласенъ** < несогласнѣ З. ἀσύμφωνος, несложен: Дел. 28, 25.
- Несредствиннѣ** adv. ἀμέσως, непосредно, блиско: Ст. на лит. на св. Три Јер.
- Несса** јевр., јастреб: Јов. 39, 13.
- Нестарѣмый** < нестарѣмѣ, ἀγήραος, који не стари, који не подлежи старењу, увек млад, непролазан: жикотъ (Ст. на лит. на Срет.); мавка: Кан. у Ч. погр. свешт. п. 9 Сл.
- Нестарѣти** v. impf. -рѣю, -рѣши, ἀγηράσαι, не старити, бити вечан: нестарѣюще клижнѣтко, вечно бл. (Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.); покой: Ст. на стих. богор. на св. Три Јер.
- Нестерпимый** < нестерпимѣ З. ἀφῆρητος, несносан: Кан. воскр. гл. З п. 8 ирм. и гл. 7 п. 9 ирм.
- Нестроенїе** п. ἀκαταστασία, буна: Лук. 21, 9; немир, неслога: Јак. 3, 16; неуреѣено стаѣе, беспоредок, растројство: I Кор. 14, 33; бука: II Кор. 6, 5.
- Нестажанїе** < нестажаннѣ п. ἀκτημοσύνη, раupertas, сиромаштво (Микл.).
- Несѣмѣнный** < несоумѣнѣ З. ἀνυπόκριτος, непритворан, нелицемеран, искрен: Јак. 3, 17.
- Несытный** < несытнѣ З. ἀκόρεστος, несит; нечист, прлав: грѣхъ (Син. у Нед. блуд. с.): мракъ: Сл. на Г. в. на В. четврт.
- Несытый** < несытѣ З. ἀκόρεστος, несит, ненасиѣен: Троп. Вел. четврт.

Неѣкомый З. ἀκρότομος, који се не може сећи, делити; тврд: Сл. на блаж. воскр. гл. 7; неѣкомая гора, Пресвета Дјева: Ст. на блаж. воскр. гл. З богор.; ἀλόξευτος: Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.

Неѣкний п. ἀφθαρσία, нераспадљивост, непролазност, непропадљивост, чистота: I Кор. 15 54; Ст. на блаж. воскр. гл. 8; Кан. Пасхе п. З ирм.; Мол. за огл. у св. Лит. Злат.

Неѣкнийъ, -ый З. 1) ἀφθαρτος, који не подлежи трухљењу, не распадљив: I Кор. 15, 52; вечан: царствїи (Ект. у Ч. Кршт.); неѣкнийъ сотворамъ, ἀφθαυτοποιοῦμαι: Кан. за прич. п. 8 т. на Сл.; 2) ἀκήρατος, непомешан, чист: вѣтъ (Мол. пред јев. на св. Лит.); даянь: Кан на Благгов. п. 4 ирм.

Неѣопырь п. νεκτόπερος, слепи миш: Ис. 2, 20.

Неѣпъ З. ἀεργός, piger, лен, нерадин: Прол.

Не оу, οὐπω, још не: Јевр. 2, 8.

Неѣвадимь, -ый < неѣвадимь З. ἀμάραντος, неувели: I Петр. 1, 4; 5, 4.

Неѣдовинъ < неѣдовинъ З. δύσκολος, незгодан, досадан, мрзак, тежак (Микл.).

Неѣдововосходимый З. δυσανάβατος, на кога се тешко може успети, попети, недостижан: кыота (Ак. Бог. ик. 1).

Неѣдовозримый З. δυσθεώρητος, који се тешко може догледати, недогледан: глбениа (Ак. Бог. ик. 1).

Неѣдовоносимый З. δυσβάστατος, који се тешко да носити, не-

згодан за ношење: тажистъ (Сл. на хвал. у Нед. расл.).

Неѣдовопокориый З. који се тешко може покорити, свладати, непокоран, упоран: тѣло жи н. вроздами коздржанїа шѣздакъ (Ст. на лит. св. Сави).

Неѣдовопрїатїинъ З. δυσπαραδέκτος, који се тешко може схватити, несхватљив: Ак. Бог. конд. 2.

Неѣдовосчислаемый З. οὐκ ἐδαριθμητός, који се не може лако избројити: Син. у II Нед. В. п.

Неѣдовотерпимый З. δυσμάδεκτος, кога је тешко зауздати, несносан: доида (Кан. Дух. п. З ирм.).

Неѣдовство < неѣдовство п. δυσχερεία, нелагодност, тешкоћа, неприлика, досада: Ст. на хвал. 4 на св. ап. П. и П.; Кан. Богор. п. 4 т. богор.

Неѣдовъ adv. δυσκόλως, трудно, тешко: богатый видѣтъ къ цѣткїи нѣноѣ (Мат. 19, 23; Марк. 10, 23. 24).

Неѣклонный < неѣклонный З. ἀκλινής, који се не нагиње, чврст, тврд: Јевр. 10, 23.

Неѣмытный < неѣмытный З. ἀδέκαστος, непоѣкупљив, непристрастан: Мол. св. В. В. З на Дух. веч.

Неѣстроинъ < неѣстроинъ З. ἀκατάστατος, несталан, непостојан: Јак. 1, 8.

Неѣспаемь, -ый < неѣспаемь З. part. praes. pass. од неѣспати, ἀκοιμητός, који никада не спава: око (Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 1 т. богор.); черкъ: Ч. погреб. свешт. ик. 11; ѣалтырь, који се чита дању и ноћу без прекидања.

- Невыспаніе** п. *αἴπνου*, неспаванье, бдење: Троп. гл. 8 на Вел. повеч.
- Невыспаяшъ**, -и, -е; -ій З. part. praes. act. од невыспати, *ἀχοίμητος*, који не спава, неуморан: къ молитвахъ (Конд. Усп. Богор.).
- Нехлака** f. *ἔγκυος, gravis*, бременита, трудна (Микл.).
- Невыспный** < неосыпный З. в. невыспаемъ: Сл. сјед. на св. влмч. Прок.
- Нечадствовать** < неусадствовать v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *ἀτεκνοῦναι*, немати дече, бити неплодан: нечадствокышала оутрока: Кан. Дух. п. 3 ирм.
- Нечаемъ** < неусаемъ З, *ἀπορούμενος*, збуњен, у неприлици: II Кор. 4, 8.
- Нечаланіе** < неуаминіе п. *ἀπορία*, очажање, неизвесност, недоумица, страх: Лук. 21, 25; Еф. 4, 19.
- Нечествовати** < неусествовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *ἀσεβεῖν*, бити безбожан, безбожно поступати, грешити: II Петр. 2, 5, 6; Јуд. 1, 15.
- Нечестивъ**, -ый < неусьствивъ З. *ἀσεβής*, безбожан: I Тим. 1, 9.
- Нечестіе** < неусьствие п. *ἀσεβεία*, безбожност: Јуд. 1, 15. 16. 18; Тит. 2, 12.
- Нечѣствивный** < неусѣствивъ З. *ἀισθανόμενος*, неосетлив: Ст. на Г. в. у средѹ цнетну.
- Нешкинъ**, -ый < нешьвенъ З. *ἀρραφος*, нешивен (Микл.).
- Нещадно** < нештадно adv. *ἀποτόμως*, непоштедно, без штеђења, строго: Тит 1, 13.
- Невиноватиса** v. impf. -нѣюса, -нѣшиса, *libere loqui*, не устручавати се, слободно, смело, отворено говорити: невинδαιа (*παρρησία*) рцы кѣ елика іодѣлалъ еи (Ч. Испов.).
- Невиновенный** З. *ἀπαράλογιστος*, који се не да варати: іδѣла (С. п. у Суб. месоп.).
- Невыриваемый** < невоуриваемъ З. *ἀχειματος*, који није од буре гоњен, тих: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; пристанице: Богор. воскр. гл. 5. *νεβρῶν*
- Нехватный** З. који се не може обухватити: Ст. на хвал. у Нед. св. от.
- Невпальный** < неопалый З. *ἀφλεκτος*, несагорив, неспаљен: нековшткеникъ (Ст. на лит. на Преобр.); кѣпина: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.
- Невписанный** З. *ἀπερίγραπτος*, неописан, несхватлив, непојмлив: Сјед. воскр. гл. 3 богор.; моко отче: Конд. у I Нед. В. п.
- Невиматый** < неотематый и неотъематый З. part. praes. pass. сл. обл. од невимати, *ἀναφαιρέτος*, који се не може одузети, отети: наслѣдіе (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.); миръ: Мол. у св. Лит. Вас.; ѿкащеніе: Мол. у св. Лит. пређ.; дарованіе: Мол. при благ. грожѣ на Преобр.
- Невметный** < неотъметный З. *ἀδιὰβλήτος*, неодбачен: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Немыть** < немытъ f. *πελεκάν*, пеликан, гем, ноћна птица грабливица која живи поред воде и храни своје младе рибом и водом коју чува у своме мѣхурићу под гушом. Отуда се причало да пеликан храни своје младе својом крвљу, због

- чега се сматрао за символ материнске љубави (*Дјач.*): Ουποδοκίχηλ неагыти пѣтѣнѣй (Пс. 101, 7).
- Неаговѣрје** < неаговѣрне п. *ἀπιστία*, невера, невероватност: Прол.
- Нивчтоже** adv. *εἰς οὐδέν*, ниушто, низашто: Сл. на Г. в. у IV Нед. В. п.
- Нижє** partic. *οὐδὲ*, нити: Мат. 23, 10.
- Низкореніє** < низкориснис п. *prostratio, destructio*, уништавање, рушење: Прол.
- Низверженный** < низверженъ 3. part. praet. pass. сл. обл. од низкерици, *καταβραχμένος*, збачен, понижен: Мол. у Ч. Јелеосв.
- Низвѣстиса** v. pf. -вѣдѣса, -дѣшиса, *καταβιβάζεσθαι*, водити доле; срушити се, стропоштати се: до ада (Лук. 10, 15).
- Низвратити** v. pf. -вратиш, -тиши, *καταστρέφαι*, оборити, разрушити, разорити, затрти: I Мојс. 13, 10.
- Низврати** v. impf. -цаю, -цаши, *καταστρέφαι*, рушити, обарати, разоравати: Ст. на Г. в. у IV Нед. В. п.
- Низврици** < низвриштн v. pf. -вриш, -вриши, *καταβάλλειν*, збацити, оборити: Апок. 12, 9.
- Низвѣсити** v. pf. низвѣшиш, -сиши, *καθίεναι*, спустити: Лук. 5, 19; Дел. 27, 30.
- Низлагати** v. impf. -лагаю, -гаши, *καταβάλλειν*, збацивати: II Кор. 4, 9; обарати: Стат. на В. суб. II ст. 116.
- Низложитель** m. *καθαίρετης*, победник: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Низложити** v. pf. -ложш, -жиши, *καθαίρειν*, срушити, збацити: илныа го прѣтѣль (Лук. 1, 52); гордыню: Троп. св. Дим.; *καταβάλλειν*, збацити: Апок. 12, 10. 13; Конд. св. Прок.; *κατευνάζειν*, успавати, утишати: ратникѣвъ дѣрзѣсти (Конд. Бесребр.).
- Низпаденіє** п. *κατάπτωσις*, обарање: Ак. Бог. ик. 6; Ст. на хвал. на св. Три Јер.
- Низпѣстити** < ниспоѣстити v. pf. -пѣшиш, -стиши, *χαλᾶν*, спустити: Дел. 27, 17.
- Низпѣцати** < ниспоѣштати v. impf. -цаю, -цаши, *καθίεναι*, спуштати: Дел. 11, 5.
- Низринѣти** < низринѣти v. pf. -ринш, -ринши, *κατακρημνίζειν*, сурвати, стрмоглавити: Лук. 4, 29.
- Низш** adv. *κάτω*, ниско, доле: V Мојс. 28, 43; Мат. 4, 6.
- Низшмѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, *ἰσχυρίζεσθαι*, посртати, спотицати се, не знати, не умети: низшмѣвати же оумъ вѣакъ твоє рождѣтко разшмѣти, не уме сваки ум да разуме Твоје рођење (Кан, Дух. п. 9 ирм.).
- Низшплѣжный** < низоуплѣжный 3. *χαμερπής, abiectus*, који гмиже по земљи, пузавац: Прол.
- Никакоже** adv. *μηδαμῶς*, никако: Дел. 10, 14.
- Никогдаже** adv. *οὐδέποτε*, никада: Мат. 26, 33; Јевр. 10, 1.
- Николиже** adv. *οὐδέποτε*, никада: Мат. 7, 23; *μηκέτι*, не више, не дуже: Мат. 21, 19; *πώποτε*, икад, игда, још; још никад: Лук. 19, 30.
- Никтоже** проп. *οὐδεὶς, μηδεὶς*, нико, ниједан: Мат. 6, 24.
- Нисанъ** m. јевр., први месец јудејски, који делимично одговара нашем марту (*Дјач.*).

- Нить** f. σπάρτιον, конопац, танко уже, конац, петља: I Мојс. 14, 23.
- Ницъ** 1) adj, πρηγής, нагнута лица, напред нагнут, стрмоглављен, обешен: и ницъ кыкъ прогдѣиа погредѣ, и обесивши се пуче посреди (Дел. 1, 18); 2) adv. на лице, ницице: паде ницъ при ногѣ εγω (Лук. 17, 16; I Кор. 14, 15); ницы, ἐπὶ πρόσωπον, на лица: падоша (Мат. 17, 16).
- Ничтоже** adv. οὐδαμῶς, οὐδέν, ништа: Мат. 10, 26; Лук. 12, 2.
- Ницилюбѣцъ** < ницитслюбѣцъ m. φιλόπτωχος, који воли сиротињу: Стат. на В. суб. I ст. 65.
- Ницѣта** < ништѣта f. πτωχεία, сиротиња, сиромаштво: Пс. 87, 102; II Кор. 8, 2. 9; Апок. 2, 9.
- Ништѣтствовати** < ништѣтствовать v. impf. -ствѣю, -ствѣши, πένεσθαι, бити сиромаш, сиротовати: III Мојс. 25, 35.
- Ниръ**, -ий < нишь 3. πτωχός, сиромашан: Пс. 87, 16; Авдомъ, смирен: Мат. 5, 3; Лук. 6, 20.
- Нитро** n. νίτρον, салитра: Јер. 2, 22.
- Новомѣсачи** < новомѣсачиис n. νεομηνία, нов месец, младина: Кол. 2, 16. По закону Мојсијеву (II Мојс. 40, 2) установљен је у први дан свакога месеца празник када се, по IV Мојс. 28, 11, приносила Богу жртва и то, по IV Мојс. 10, 10, два млада вола, један ован и седам једногодишњих јагањаца (Дјач.). Тај се дан објављивао трубом: когтрѣнте въ новомѣсачи трѣбою, во благознаменитый день праздника вашигг (Пс. 80, 4); ἀρχιμηνία: Ном. пр. 23.
- Новопрѣсѣци** < новопрѣсѣшти v. pf. -прѣсѣкѣ, -сѣчши, καινοτομεῖν, изврнути, преокренути, преобразити: тѣмже и естѣтва новопрѣсѣче, διὸ καὶ φύσεις ἐκαινοτόμησεν, зато и природу (законе природе) преобрази (Ст. на стих. воскр. гл. 1).
- Новосѣатель** m. νεολαμπτής, који је недавно, поново просијао светошћу, ново светило: Прол.
- Ноготь** < ногтъ f. ὄνυξ, 1) нокат, шапа, копито; 2) врста писальке, оштре као нокат: на ногти адмиантовѣ (Јер. 17, 1).
- Ножъ** m. μάχαιρα, нож, меч: Суд. 19, 29; ножи каменны ѿ камене острагг (Ис. Нав. 5, 23); Мат. 26, 51. 52; Јов. 18, 11.
- Ночвица** f. σκαφιδοπούλιον, наѣвице, коританце: Ном. пр. 200.
- Ношва** f. σκάφη, каца, валов, здела, корито: Дан. 14, 33.
- Ношѣдинство** < ноштѣдѣнство n. νυκθήμερον, време од 24 сахата, дан и ноћ: Ч. Испов.; Син. на В. четвр. и на Ускрс.
- Ношнй** < ноштынъ 3. νυκτός, нѣхтерос, ноћни: Марк. 6, 48; Лук. 2, 8; Дел. 18, 9; крањъ, нѣхтихѣраѣ, буљина: Пс. 101, 7; поприце, цела ноћ: Мол. св. В. В. на Вел. повеч. и Дух. веч.
- Ношь** < ношть f. νύξ, ноћ: Лук. 2, 37.
- Нравѣченіе** < нравѣоученіе n. moralis doctrina, морална поука (Микл.).
- Нравъ** m. 1) τρόπος, природа, нрав, обичај: Јевр. 13, 5; Ст. на блаж. на Прен. м. св. Ник.; 2) γνώμη, мишьѣње, расположење срца: грекролюкикый (Ст. на блаж. св. Спир. чуд.); н-

ытнѣй: Сл. на Г. в. на В. четврт.

НѢДИТИ < поудити v. pf. нѣждѣ, -диши, ἀναγκάζειν, присильавати, принуѣавати, терати, гонити: Гал. 6, 12; -сѣ, βιάζεσθαι, силом узети, освојити, на силу узимати: царствѣи нѣное нѣдити (Мат. 11, 12); Лук. 16, 16.

НѢЖДА < поужда f. 1) ἀνάγκη, потреба: I Цар. 22, 2; нѣжда ко естъ прѣити соклазньмиъ (Мат. 18, 7); неволя: нѣжда ко ми належитъ (I Кор. 9, 16); 2) βία, сила: кормило же развикашиемъ ѿ нѣжды колнъ (Дел. 27, 41); насилье: приведе ихъ не съ нѣждою (Дел. 5, 26).

НѢЖДАТИ < поуждати v. impf. нѣждаю, -ждаши, παραβιάζειν, присильавати, принуѣавати; задржавати: Лук. 24, 29; -сѣ, ἐκβιάζεσθαι, чинити насилье: и нѣждахъ: ищдиши дшѣ мое (Пс. 37, 13).

НѢЖДИКЪ < поуждынкъ m. βιαστής, силеција, силовит человек: Мат. 11, 12.

НѢМІЙ m. лат., nimus, новац, новци: Прол.

НѢНЪ четрнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 14; 2, 14; 3, 40; 4, 14.

НѢНѢ adv. νῦν, сада: Мат. 3, 15 и др.

НѢНѢШНІЙ < нѣнѣшнь 3. ѿ νῦν, садашњи: II Петр. 3, 7.

НѢРИЦИ < нѣриште n. οἰκόπεδον, двориште, пребивалиште; развалине од куѣе, зидине: Пс. 101, 7.

НѢДРО n. κόλπος, недро, прса, наручја: козми ихъ къ нѣдра ткоѣ, икоже долица носитъ дшнмиъ (IV Мојс. 11, 12); загрљај, наручје: и нѣдра коегѡ рѣквати сокираи (Пс. 128, 7); 2) залив: нѣдро же нѣкое оумотрѣши (Дел. 27, 39).

НѢКОТОРІЙ 3. pron., рус., τίς, некоји: I Тим. 2, 18.

НѢЧТО < нѣчѣто pron., τί, нешто: Мат. 5, 23; Лук. 7, 40.

НѢКІДЪ m. πωκῆδ, богат стоком: IV Цар. 3, 4.

НѢ асс. pl. од pron. онъ.

О

О шеснаесто слово у црквенослов. азбуци, зове се онъ; као цифра ѿ = 70.

ОБАПОЛЫ (ока полы) ἐντεῦθεν, ἐκατέρωθεν, с обе стране: Апок. 22, 2; Кан. на Воздв. ч. К. п. 1 ирм.

ОБАСЕ adv. πλὴν, меѣутим, усталом: Мат. 26, 39; μέντοι, ипак, но: Јов. 20, 5; ἀλλὰ, него, али: II Кор. 4, 16; ὅμως, ипак, опет, уза све то: I Кор. 14, 7.

2040 - 4. 5. 23
18. 10. 1911

ОВОЮДЪ < овождоу adv. ἐκατέρωθεν, с обе стране: мечь овоюдѣ острѣ; δίστομος: Пс. 149, 6; Јевр. 4, 12; Апок. 1, 16; изшпренъ: Апок. 2, 12; у оба случаја, при свему томе: и прекыканиши овоюдѣ егиттвомъ дѣва (Кан. св. Андр. крит. п. 4 богор.).

ОВРАЗЪ m. в. шбразъ.

ОВОГДА < овѣгда adv. πότε, некада, негда: II Цар. 11, 25.

ОВОЦІѢ < овоштис n. воѣе: Уч. изв.

Овоць < овошь f. ὄπωρα, плод: похотий дѣши (Апок. 18, 14).

Овца < овья п. πρόβατον, овца: Дел. 8, 32.

Овъ 3. ροπ. ὁ, ἡ, τὸ, овај, други: Мат. 13, 4; окъ оуκω — окъ же, ὁ μὲν — ὁ δὲ = један — други: окъ оуκω ачетъ, окъ же оупикаетъ (I Кор. 11, 21); Егзап. 2 богор.; око оуκω — око же, τὰ μὲν — τὰ δὲ, то — то, с једне стране — с друге стране: Прем. 17, 14; окы оуκω апы, окы же пророки . . . (Еф. 4, 11).

Огневидный < огневидьнъ 3. πυροειδής, који има облик огња, који изгледа као огањ, сличан огњу (*Вост.*).

Огневица < огневица f. πυρετός, грозница: V Мојс. 28, 22; Син. у пет. Светле седм.

Огнегоращій 3. огњени, ватрени: столпъ (Прем. Сол. 18, 3).

Огнедохновенный < огнесдохновънъ 3. πυριπνός, задахнут пламеном ревношћу: Кан. св. ап. п. 8 т. 1; Ст. на стих. на св. Три Јер.; који дише огњем злобе: прещеніе (Слов. Имп. ак.).

Огнедохновенный < огнесдохновънъ 3. πυριπνός, који је послан од Св. Духа у виду огња: прѣимитѣ дѣхъ рога (Кан. на Дух. п. 5 ирм.); Син. у II Нед. В. п.

Огнедыхательный 3. испуњен гневом, жарошћу: лезость (III Мак. 6, 31).

Огнезрачный < огнезрачьнъ 3. πυριμόρφος, који има лице као огањ, светао као огањ: прѣтоль (Ст. на блаж. воскр. гл. 2); Троп. на Обрез.; Ст. на хвал. богор. на св. Ник.

Огнискосеничникъ < огнискосеничъникъ m. ἐμπυροσταρματηλάτης, који се вози, који је узнесен са са земље на ватреним колима: Иліа (Ст. на лит. на Преобр.).

Огнеметница < огнеметьница f. πυροβόλος, ратно оруђе којим се бацала ватра на здања: I Мак. 6, 51.

Огненноязычнъ adv. као огнени језици који су сишли на апостоле (Слов. Имп. ак.).

Огненнопальный 3. πυράφλεκτος, који се не може спалити огњем: кѣпина (Кан. на Рожд. Бог. п. 7 ирм.)

Огнепалимый 3. πυρολούμενος, запаљен: кѣпина (Кан. воскр. гл. 1 п. 9 ирм.).

Огнепальный < огнепальнъ 3. πυρίφλεκτος, огњен, ватрен: люковъ (Ст. на Г. в. 3 на св. Пант.); пещь: Кан. воскр. гл. 7 п. 7 ирм.

Огненосный < огненосънъ 3. πυροφόρος, који носи, садржи у себи огањ: трѣга (Јова 41, 20).

Огнеросный < огнеросънъ 3. πυρένδρος, који садржи у себи огањ и росу, који претвара огањ у росу, који излива росу из ватре, који расхлађује огањ: пещь (Ирмол. гл. 1 п. 8 ирм. 22).

Огнесланный 3. који сија као ватра: столпъ (Слов. Имп. ак.).

Огнеслуженіе p служење, клањање огњу: разори церковь огнеслуженіа (Прол.).

Огнеобразный < огнеобразънъ 3. в. огнезрачный: прѣтоль (Ст. на блаж. воскр. гл. 5 богор.).

Огнь m. 1) пѣр, огањ, ватра: кѣчный (Мат. 18, 3; 25, 41); неггающій: Марк. 9, 43—49; Лук. 3, 17; 2) πυρετός, грозница: и

- остаки ю огнь (Мат, 8, 15; Марк. 1, 31; Лук, 4, 39); Дел. 28, 8; 3) ἀνδραχία, жеравица: огнь лежачиць . . (Јов. 21, 9); 4) πυρὰ, ломача: и возложившѣ на огнь (Дел. 28, 3).
- Одигитрија** f. грч., (од ὀδύγειν, показивати пут), путевођа. Овако се назива икона Пресвете Богородице, коју је живописао св. ап. и јев. Лука. Њу је послала царица Јевдокија царици Пулхерији која ју је поставила у саборноме храму цариградском. (*Дјач.*)
- Одрз** m. κλίνη, постеља, носилка: Мат. 9, 2; Лук. 5, 18; κράββατος, кревет: Марк. 6, 55.
- Окно** n. θυρίς, прозор: Дел. 20, 9.
- Окомгновиѣ** < окомгновсиис n. σπουδή, брзина, трен ока, миг: Плач Јер. 4, 6.
- Оконце** < окмъце n. в. окно: II Кор 11, 32.
- Окринъ** m. λέκανη, чаша: Суд. 6, 38.
- Окройница** f. ἱμάτιον, горња хаљина (*Вост.*)
- Окрочиѣ** n. κύκλωσις, окруживање, опасивање, опкољавање (*Микл.*)
- Оловолѣ** < оловолѣ m. μολυβδοχύτης, врачар који лије олово: Ном. пр. 13.
- Онагръ** m. грч., дивљи магарца: Пс. 103, 11.
- Онѣа** < онѣа f. οὐνία, uncia, дванаестина једне целине и то 1) као новац: дванаестина аса, римскога новца који је тежио 1 фунту а делио се на 12 унција које су се звале duodecima pars assis; 2) као утег, мера за тежину: unса, два лота или 70 грама (*Же-*
- цић*): онѣа икры (Тип. у суб. св. Лаз.).
- Онѣѣ** < онѣѣ adv. ἐκεῖ, тамо: ѣ заѣ или ѣ онѣѣ (Мат. 24, 23; Лук. 17, 21).
- Онокентавра** f. (ἕνος καὶ ταῦρος) животиња која има облик мајмуна без репа: змај (*Данич.*): Ис. 13, 22.
- Онѣца** < онѣсѣ f. ὁ δεινα, неки, тај и тај: идите ко градѣ ко онѣцѣ, к томе и томе (Мат. 26, 18; Син. на В. ср.).
- Онѣй** < онѣсѣ грч. ὁ δεινα, quidam, неки: жидокинѣ (Прол.).
- Опаничиѣ** n. παροφίς, patina, зделица: Прол.
- Опѣхленѣ** < опоѣхленѣ n. δυκώσις, надувеност, натеклина: Син. у пет. Светле седм.
- Орѣжехранѣлицѣ** < орѣжехранѣлицѣ n. ἐπιφουλάκιον, место где се чувало оружје; ризница (*Данич.*): III Цар. 14, 28.
- Орѣжехранѣтелиница** f. в. -хранѣлицѣ: II Парал. 12, 11.
- Орѣжнѣй** < орѣжнѣй 3. τῆς μαχαίρης, који је од мача, од ножа; који је причињен, задан од оружја: иже иматѣ извѣ орѣжнѣю (Апок. 13, 14).
- Осѣа**, осѣа, осѣа < осѣа, осѣа, осѣа adj. mess. τοῦ ὄνου, asini, магарећи: на жрекаѣти осѣа, на магарету (Јов. 12, 15).
- Осѣагонониѣ** < осѣагонониѣ n. ὄνηλασία, терање магарца на пашу: Син. у I Нед. В. п.
- Осѣванѣ** n. βάσις, основ, темѣљ: Конд. св. В. В.; κρηπίς, основ: Троп. св. Ил.; Сјед. на Воздв. ч. К. В. осѣванѣ.
- Осѣвъ** adv. в. осѣвъ: Марк. 9, 2.

Острѣе, **острѣе** < **острие** п. **στόμα**, оштрица: I Мојс. 34, 26; Лук. 21, 24; Евр. 11, 34.
Острогъ м. **παρεμβολή**, опкоп: Jer. 32, 2; Лук. 19, 43.
Острожелчѣе < **острожлъчѣе** п. **δξύχολία**, **iracundia**, гнев, жарост: Прол.
Остръ, -ый з. 1) **δξύς**, оштар: **ερινή** (Апок. 14, 14. 17. 18); 2) **τραχύς**, нераван, храпав: и **οστρίν** къ **πστή** гладки (Лук. 3, 5).
Отай adv. **κρυφῆ**, тајно: Еф. 5, 12; **κρυφά**, скривено: Ном. пр. 109. В. **ωтай**.
Отечскій < **отъскъ** з. **патриχός**, отачки, очински: **νέδρα** (Ст. на хвал. воскр. гл. 4).
Отчъ, **отча**, **отчи** < **отъчъ** adj. **πατρός**, очин: **κοινο** **отчѣ** (Мат. 21, 31); **κο** **мавѣ** **отчѣ** (Лук. 9, 26); **патриχός**, очински: **νέδρα** (Кан. воскр. гл. 7 п. 4 ирм.).

Отроковица f. 1) **τὸ παιδίον, ἡ παῖς**, девојчица од 7 до 15 година: Марк. 5, 39—41; Лук. 8, 51. 54; 2) **παιδίσκη**, робиня, слушкиња: Дел. 12, 13; 16, 16.
Отрокородѣе п. в. **чадородѣе**: Прол.
Отрокотворный з. који рађа децу: Прол.
Отрокъ м. **ὁ παῖς**, 1) младихъ, дечко од 7 до 15 година: **ἰνδγκ** (Лук. 2, 43); Дел. 20, 12; 2) слуга: Мат. 8, 6; Лук. 1, 54; 3) дворски слуга (Фараонов): I Мојс. 40, 20.
Отроча < **отроуа** п. **παιδίον**, дете, дечак, младенац: Мат. 2, 8; Лук. 11, 59.
Отрочиця < **отроуишь** м. **παιδίον, παιδάριον**, дете, малишан, момчић: Лук. 7, 32; Јов. 6, 9.
Офиомахъ м. грч., (који се бори са змијама), врста гуштера који напада на змију: III Мојс. 11, 22.

П

П седамнаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се покой; као цифра $\cdot ii = 80$.
Пагѣва < **пагоуѣа** f. 1) **ἀπώλεια**, погибао, несрећа, пропаст: Мат. 17, 13; **γιν** **пагѣвы**: Син. у Нед. мес.; Сл. на Г. в. на В. четврт.; 2) **λοιμός**, помор: Мат. 24, 7; Лук. 21, 11.
Пагѣбный < **пагоуѣбнь** з. **δέθριος**, опасан, шкодљив: Ст. на хвал. у Нед. св. от.
Пагѣбородный < **пагоуѣбороднь** з. **perniciosus**, који рађа погибао, рђав, шкодљив: **κиченіе** (Прол.).

Падежъ м. в. **паденіе**: **паде** къ **земли** **падежѣмъ** **лютимъ** (Прол.).
Паденіе п. 1) **πτώσις**, падање, пад: Лук. 2, 34; 2) **πάρπτωμα**, погрешка: Рим. 11, 11; 3) **πτῶμα**, рушевина; труп: Пс. 109, 6.
Пажить f. **νομή**, паша: I Мојс. 47, 4; Пс. 73, 1; 94, 7; 99, 3; Јов. 10, 9; Ст. на стих. на Обр.
Паздѣръ м. **λινοκαλάμη**, влат, сноп од лана: Ис. Нав. 2, 6.
Пазноктъ < **пазногътъ** f. **ἑπλή**, **папак**, **нокат**, **копито**: III Мојс. 11, 3; Пс. 68, 32.

Паки < пакы adv. πάλιν, опет: Мат. 4, 7. 8 и др.; с друге стране, напротив: Гал. 5, 3.

Пакикытїе < пакыкытїе n. παλιγγενεσία, нови живот, препорођење: Мат. 19, 28; Тит 3, 5; Мол. за огл. у св. Лит. Злат.; Кан. Бож. п. 9 прип. 4.

Пакостникъ < пакостыникъ m. 1) σκόλοψ, трн, жалац: II Кор. 12, 7; 2) βλαβερός, шкодљив, погубан; τύραννος, тиран, силник (*Микл.*).

Пакостъ f. 1) κόλαφος, колáφισμα, укор, увреда; ћушка; пакытїи δ'έκτι, колáφισσιν, ћушати: Мат. 26, 67; II Кор. 12, 7; 2) ἐπιπλήξης, укор: старцѣ не твори пакости, старца не карај (I Тим. 5, 1); 3) ἐνόχλημα, штета: Јевр. 12, 15; 4) ἀδικημα, повреда: Апок. 9, 19.

Палата f. παλάτιον, палата, дворац: ἰδμενάα, ἀχροατήριον, судска дворана (Дел. 25, 23).

Палистра f. παλαίστρα, арена, место где су се бориле атлете: II Мак. 4, 14.

Палица f. 1) ῥάβδος, а) палица: Јер. 48, 17; прут: I Кор. 4, 21; б) штап, батина: II Кор. 11, 25; 2) βακτηρία, а) архијерејска штака: I Цар. 17, 40; б) свештеничка одежда у облику четвороугаонога платна које архијереј (или одликовани њоме свештеник) веша о десно бедро за појас, а разликује се од набедреника у томе што има облик квадрата, док је набедреник у облику правокутника. Иначе има, као и набедреник, символички значај духовнога мача којим ар-

хијереј треба да буде наоружан противу јереси и заблуда. В. набедреникъ.

Паличникъ < палнучникъ m. ῥαβδοῦχος, viator, licitor, слуга који је пред римским трибуном носио снопић шиба (fascis), пандур: Дел. 16, 35. 38.

Паматливъ < паматљивъ з. μνήμων, који памти, који има добро памћење (*Вост.*).

Паматозлобіе < паматозлобіе n. μνησικακία, злопамћење: Ном. пр. 24.

Паматописанїе n. ἀπομνηματισμός, хроника, мемоар: II Мак. 2, 13.

Паматописецъ < паматописецъ m. ἀπομνηματόγραφος, хроничар, канцелар, паметар: Ис. 36, 3. 22.

Паматствовати < паматъствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, μνημονεύειν, сећати се, опомињати се: Јевр. 11, 22; памтити: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Паматъ < памать f. 1) μνημόσυνον, спомен, успомена: Мат. 26, 13; Марк. 14, 9; Дел. 10, 4; Троп. 2 по свјет. у I Нед. В. п.; 2) μνήμη, μνεία, сећање, помен: Рим. 1, 9; Филиб. 1, 3; I Сол. 3, 6; II Тим. 1, 3; Филим. 1, 4; II Петр. 1, 15.

Панагиръ m. πανήγυρις, publica celebritas, јавна скупштина, збор, (н. пр. код олимпијских игара), народна светковина, свеопште празновање; pundinae, недељни сајам, вашиар (*Микл.*).

Панагијаръ < панагиръ m. грч., vas ecclesiasticum, таџирић на који се полаже панагија т. ј. просфора у част Пресвете Богородице: Тип.

Панагија f. παναγία (εἰκών), свесвета, 1) иконица Спаситеља или Богородице (од злата, сребра, емаља или др.) коју архијереј носи на прсима; 2) просфора која се узноси у част Пресвете Богородице: Тип.

Пандокз m. грч., који све прима, гостионичар: Прол.

Панигүрикз < панигүрикъ m. грч., похвална беседа у част светога (Микл.; Старч.).

Паникандило n. πολυκάνδηλος, свећњак са више свећа (Ibid.)

Панихида f. παννυχίς (од πᾶς = цело, νύξ = ноћ, ᾄδω = певам) свеноћно служење уопште, а нарочито за умрле; парастос (Дјач.).

Пандирь < паниџиръ m. грч., лав: Ос. 13, 7.

Панирть < панирть f. (од pars + arcta), πρῶτου, откривен део старог хришћ. храма који се звао пронаос, притвор, припрата: Прол.

Параккисіархъ < параккисіархъ m. грч., црквењак који пали свеће и кандила у цркви: Тип.

Паракисз m. грч., 1) усрдна молитва н. пр. Пресв. Богородици; 2) нарочити споредни олтар у част »Похвале Богородици« као н. пр. у Успенском храму у Москви (Дјач.).

Параклитз m. грч., утешитељ, Дух Свети (Слов. Имп. ак.).

Параманз и **парамандз** m. παράμανδο, четвороугаоно платно са сликом крста, трске и копља и са врпцама прошивеним на угловима. Носе га монаси на плећима као символ бремена Христова које су узели на

своја плећа ради обуздавања својих телесних жеља (Митр. — Мирк., III, 167). В. аналавз.

Парамонарз < парамонарь m. грч., пономар, клирик који је у старој Цркви пазио на ред и чистоту у храму, палио и гасио свеће и кандила, спремао просфоре и вино за проскомидију, ватру и тамјан за кадioniцу итд. У Типику се назива и параккисіархъ и кандиложигатељ. Данас у храмовима врше те послове **црквењаци**.

Пардалей < парџалъ m. παράδαλις, рис: П. н. песм. 4, 8.

Парџ m. πάρος, рис. Прем. Сир. 28, 26.

Парџија f. παροιμία, 1) речца, пословица; 2) прича: Прем. Сир. 47, 19; 3) одељци из Св. писма који се читају на вечерњу уочи празника са полијелејем и бденијем, на великопосним часовима (VI), вечерњима и т. д.

Парније n. πηήσις, лет: птинца прѣходящияго (Троп. гл. 2. у Ч. погр. свешт.).

Пародокз < пародъкъ m. ὄμφαξ, незрело грождје: Јез. 18, 4.

Парџсија < парџсија f. грч., 1) liturgia sollemnis, свечапо архијерејско богослужење (Микл.; Дјач.); 2) помен мртвима на вечерњу, јутрењу, и литургији после сугубе јектеније у недељне и празничне дане кроз целу једну годину дана, за који се у бившој Карл. митрополији плаћало, по Рескрипту од 10 авг. 1868 (§ 16. I Б.), 75 фор. (Сf. »Срп. Сион« 1903 бр. 4. стр. 116—117).

Парѣсѣ < пароуѣ м. σκαῖος, једро:
Дел. 27, 17.

Пасомь, -ый 3. part. praes. pass.
од пасти, βοσκόμενος, који пасе:
Мат. 8, 30; Марк. 5, 11; Лук.
8, 32.

Паства f. ποιμνιον, стадо: IV Мојс.
28, 18; Пс. 94, 7.

Паствина f. βοσκόλια, крупно рога-
то стадо: I Цар. 30, 20.

Пастѣ v. impf. пасѣ, пасши, βόσκει,
ποιμαίνει, пасти, чувати стадо:
Пс. 22, 1; Лук. 15, 15; Јов.
21, 15—17.

Пастѣ v. pf. падѣ, падини, πίπτει,
пасти, сурвати се: Мат. 10, 29;
13, 4—8 и др.; -са: Мат. 7,
25. 27; Лук. 6, 49; пасти у
грех: (телесни): не пакиа ли еи
къ кѣмъ (Ч. испов.).

Пастофорій м. грч., 1) притвор
старозаветнога храма: I Мак.
4, 38; 2) соба или простор с
једне и с друге стране олтара
у храму хришћанском и то:
десни пастофориј, т. зв. σκευο-
φυλάκιον, διακονικόν, у којем су
биле одежде, књиге и друге
црквене утвари, и леви, т. зв.
πρόθεσις, у коме се чувао хлеб,
вино и утвари за св. јевхари-
стију (*Митр.* — *Мирк.* I, 101).

Пастѣхъ < пастоуѣ м. ποιμήν, па-
стир: I Мојс. 4, 2; II Мојс. 2, 17.

Пастыреначальникъ < пастыреначаль-
никъ м. ἀρχιποιμενος, поглавар
пастира: I Петр. 5, 4; Степ.
воскр. гл. 3 ант. 3.

Пасѣць, -и, -е; -щій 3. part. praes.
аст. од пасти, βόσκων, који пасе,
пастир, свињар: Мат. 8, 33;
Марк. 5, 14; Лук. 8, 34.

Пасѣа f. грч., (πάσχειν, страдавати;
јевр. phesach, прелаз, промена

места), 1) празник јеврејски
установљен за спомен изласка
старих Јевреја из египатскога
ропства у обећану земљу ха-
нанску; звао се и приздникъ
σπρῆκινωκъ, празник бесквасних
хлебова (II Мојс. 12, 15; 34,
18; III Мојс. 23, 6; Лук. 22, 1)
зато, што су у току седам да-
на Јевреји јели само бесква-
сне хлебове. Празновање Пасхе
отпочињало је 14 нисана увече
после заласка сунца (V Мојс.
16, 6). Тада су свештеници
клали у храму пасхалне ја-
гање (од десет месеци) и њи-
ховом крвљу обливали под-
ножје олтара. Затим су их
цекли на ватри пазећи да им
се ниједна кост не поломи.
Једно таково јагње одређено
је било за десет особа. Оно
се јело то вече, уз извѣстан
церемонијал, са неким горким
травмама (II Мојс. 12, 43—46;
IV Мојс. 9, 9—12) као жртва
Богу, која се сматрала за про-
тотип И. Христа (Јов. 19, 36;
I Кор. 5, 7). Јевреј који ста-
витъ сотворити пасѣа т. ј. који
није хтео да једе пасхално
јагње, бивао је, по IV Мојс.
9, 13, искључен из народне
заједнице (*Дјач.*). 2) Празник
хришћански Васкрсење Хри-
стово, Ускрс: пасѣа вѣститнаа
намъ днѣмъ возїа (Ст. Пасхе 4);
3) Господ Исус Христос: I
Кор. 5, 7; пасѣа Хрѣтогъ избави-
тель: Ст. Пасхе 1; ѿ пасѣа вѣїа
и цѣннѣйшаа Хрѣтѣ: Кан. Пасхе
п. 9 т. 2.

Патріархъ м. грч., (πατρία = по-
родица, племе, поколење + ἄρ-

χων = начеоник; дакле: родо-начеоник). Тако су се називали старозаветни Аврам, Исак, Јаков и дванаест његових синова, а данас се у православној Цркви тако називају највиши архијереји као врховне поглавице појединих автокефалних Цркава. Такови су: јерусалимски, александријски, антиохијски, цариградски, руски, српски и румунски.

Пахѡнъ т. παχών, назив деветог месеца код Египћана: III Мак. 6, 35.

Паче adv. μάλλον, πλείον, περισσέτερον, μείζον, παρά, ἤ, више, већма него: Мат. 10, 28; 20, 31; 25, 9; Лук. 18, 14; Јов. 4, 41; Рим. 12, 3; I Кор. 15, 10; ὑπὲρ, ἐπὶ, изнад: Мат. 10, 37; осим: II Сол. 2, 4; μάλλιστα, особито: I Тим. 5, 8; *паче челоука*, што превазилази снаге човека; *паче естетва*, натприродно: Догм. гл. 7: *п. слова и разума*, неисказано и *непостижно*: Ibidem.

Педагогонъ т. αἰδώς, цев: Ном. пр. 186 и 187.

Пекийса, -кѡциса, -кѡциса part. praes. act. од пециса, περυνών, бринући се, који се брине: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; ω сѡтнѡхъ и ω многострастнѡи плоти: Ст. по јев. у Ч. погр.

Пелеканъ т. грч., гем: III Мојс. 11, 18.

Пелесый з. πέλλος, црнкаст, сив: I Мојс. 30, 32. 33. 35; 31, 10. 12.

Пелынъ, -а т. ἀφίνδιον, пелен: Апок. 8, 11.

Пентикостарій т. грч., цветни триод у коме се садрже службе

Педесетнице од Ускреса до Недеље свих светих.

Пентикостѡа f. πεντηκοστή (ἡμέρα), 1) старозаветни празник Педесетница: II Мак. 12, 32; I Кор. 16, 8; 2) хришћански празник силаска Св. Духа; Духови. В. пѡтдѡстница.

Первинствовати < прѡвѡнствовати v. impf. -ствѡю, -ствѡши, πρωτεύειν, бити први: Кол. 1, 18.

Первинстволубецъ < прѡвѡнстволубецъ т. φιλοπρωτεύων, који воли првенство, старешинство, који жели да буде најстарији: III Јов. 1, 9.

Перковозажаніе < прѡвѡвзасжаніе п. πρωτοκαθεδρία, зачеље: Марк. 12, 39.

Первое < прѡвое adv. πρῶτον, најпре, пре свега, у првом реду: Рим. 1, 8.

Первозданный < прѡвѡзданъ з. πρωτόπλαστος, који је први створен: Ядамъ: Конд. Претпр. Просв.; Богор. воскр. гл. 4; Кан. на Богој. п. 5 ирм.

Первозловникъ т. ἀρχέλαχος, начеоник зла, од искони зао: Син. у Нед. мит. и фар.

Первопрестолникъ < прѡвопрѡстолникъ т. πρωτόθρονος, који је подигнут на први главни престо, првосветитељ: Троп. св. ап. П. и П. и св. Сави.

Первородитиса v. pf. -рождаѡса, -дишиса, πρωτογένειν, најпре се родити: перкорожденное слово (Кан. Воздв. Ч. К. п. 9 ирм.).

Первородный < прѡвороднъ з. πρωτότοκος, који се први родио: V Мојс. 33, 17; Рим. 8, 29; Јевр. 1, 6; 12, 23; п. χλεβει, ἄρτοι πρωτογενμάτων, хлебови од по-

- вога брашна, од првина: IV Цар. 4, 42; п. грѣхъ, прародителски грех; п. клятвѣ: Ст. VI часа уочи Божића.
- Перкородѣство** < прѣвородѣство п. πρωτοτοκία, првородство: Евр. 12, 16.
- Первородѣнный** З. πρωτογενής, првототокоз, прворођен, који се пре свију родио: II Мојс. 13, 2; Кол. 1, 15. 18; Слово: Кан. на Срет. п. 9 ирм.
- Первословіе** п. πρωτολογία, прве речи, почетак говора: Приче Сол. 18, 17.
- Первострадалецѣ** < прѣвострадалецѣ м. πρωτόαθλος, први страдалник: Стефанъ (Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.).
- Первостотѣль** м. који заузима прво место, најстарији, првак: Сл. на Г. в. на Соб. св. арх. Мих.
- Первосѣдальникѣ** < прѣвосѣдальникѣ м. praeses, претседник, старешина, настојатељ братства, поглавар Цркве: Прол.
- Первообразіе** п. првобитан облик, првобитно стање нечега: Прол.
- Первообразный** < прѣвообразный З. πρωτότυπος, оригиналан, изворан, прави: Ст. на стих. у I Нед. В. п.
- Первѣе** < прѣвѣе adv. πρώτον, најпре, пређе, испрва, у пређашње време: Мат. 7, 5; Марк. 3, 27; τὸ πρότερον: I Мак. 11, 34.
- Первѣсло** п. παλάθη, свежањ, груди: смоккѣй (IV Цар. 20, 7).
- Перѣе** п. πτερὰ, перца, перје: III Мојс. 1, 16.
- Перѣйце** п. πτερόν, перце: III Јездр. 11, 3. 22.
- Періодѣвѣтѣ** м. грч., надзорник. То су била у старој цркви свештена лица којима је епископ поверавао надзор над неколиким парохијама. Од њих су касније постали окр. протопрезвитери и данас у нашој Цркви архијерејски намесници (Сл. Милаш, Право 423 и Дост. 49—58).
- Пернатѣ**, -ый З. πτερωτός, који има крила, крилат: птица (Пс. 148, 10); Мол. у св. Лит. Злат.; Сјед. 2 на св. Андр. Прв.
- Перстѣ**, -ый < прѣстѣ З. χεῖρς, земљан, од праха: I Кор. 15, 47—49; Кан. Бож. и анг. хран. п. 3 т. 1.
- Перстѣнь** -стѣ < прѣстѣнь м. δακτύλιος, прстен: Лук. 15, 22; Јак. 2, 2.
- Перстосозданный** З. начињен, створен од земље: Ядамъ. (Прол.).
- Перстѣ** < прѣстѣ м. δάκτυλος, прст: Мат. 23, 4; Марк. 7, 33 и др.
- Перстѣ** < прѣстѣ f. χεῖρς, прах: I Мојс. 2, 7; Ис. Нав. 7, 6; II Цар. 16, 13; земља. пепео: V Мојс. 28, 24; блато: III Мојс. 14, 42; Апок. 18, 19.
- Песокѣ** < пѣськѣ м. 1) ἄμμος, песак: I Мојс. 13, 16; Мат. 7, 26; Рим. 9, 27; Евр. 11, 12; 2) αἰγιαλός, обала, плажа, пешчано место: Дел. 27, 39.
- Пестрити** < пѣстрити v. impf. пестрю, -риши, ποικίλλειν, шарати, сликати, китити (Микл.); п. моиткѣ, читати гласно, громко молитве: Прол.
- Пестредѣлицѣ** < пѣстредѣлицѣ м. ποικιλτής, који везе, који уме ткасти: Прем. Сир. 45, 12.

- Пестръ**, -ый < пьстръ *з.* ποιηλος, шарен: I Мојс. 30, 32—35; 31, 10, 12.
- Песый** < пьсий *з.* пасји, псећи; пьсѣл *мѣхи*, κυνόμια, бубине: II Мојс. 8, 21; Пс. 77, 45; 104, 31.
- Петасъ** *т.* πέτασος, место где су језичници вршили мрска дела: II Мак. 4, 12.
- Печаль** *f.* 1) λύπη, туга, мука: I Мојс. 3, 17; Лук. 22, 45; Јов. 16, 20; жалост: II Кор. 7, 10; увреда: Ном. пр. 124; 2) μέριμνα, брига: Лук. 21, 34; I Петр. 5, 7.
- Печальнъ**, -ый < пьчальнъ *з.* λύπη-θεΐς, жалостан, тужан, невесео: V Мојс. 32, 10; Мат. 14, 9; Јов. 16, 20.
- Печальникъ** < пьчальникъ *т.* ἐπίτροπος, старатељ, који се брине за другога: Прол.
- Печатѣти** < пьчатѣти *v.* impf. -тѣкю, -тѣкши, *v.* печатствовати.
- Печатствовати** *v.* impf. -ствѣю, -вши, σφραγίζειν, печатити, утврђивати печатом; јамчити: рождѣсткомъ дѣвѣтко (Сл. на стих. на Божић).
- Печатъ** *f.* σφραγίς, печат: II Мојс. 28, 11; П. над песм. 8, 6; Рим. 4, 11; I Кор. 9, 2 и др.
- Печень** *f.* ἥπαρ, јетра, црна цигерица: II Мојс. 29, 13; III Мојс. 3, 4.
- Пириваніе** < пьштеваніе *п.* ἀπόληψις, мишљење, слутња, претпоставка; 2) ὑποψία, нагађање, сумња (Микл.).
- Пещера** < пьштера *f.* σπήλαιον, шпилѣа, пећина: къ пьщерѣ стрегомый (Ст. на хвал. воскр. гл. 5).
- Пещиса** < пьштиса *v.* impf. пькѣса, -чѣшиса, μεριμνᾶν, μέλειν, бринути се: Мат. 6, 25; Марк. 13, 11; Лук. 10, 41; Јов. 12, 6.
- Пивъ** *т.* πεύχη, јела, по некима кинарис: III Цар. 5, 10; Ис. 60, 13.
- Пиво** *п.* πύμα, πόσις, пиће: Јов. 6, 55; I Кор. 10, 4; Кан. на Ускрс *п.* 3 ирм.
- Пиганъ** *т.* πήγανον, рута: Лук. 11, 42, врста траве која се у ботаници зове *raganum harmala*, *ruta graveolens* (Гилт.).
- Пила** *f.* ὁ πρίων, тестера: Ст. на хвал. у средѹ. Препол.
- Пира** *f.* πήρα, врећа, торба: Мат. 10, 10; Марк. 6, 8; Лук. 9, 3.
- Пирный** < пьрнъ *з.* πότος, гостински: домъ, кућа где је била гозба (Дан. 5, 10).
- Пиршествовати** < пьршьствовати *v.* impf. ἐδοχέομαι, добро се гостити, частити се: III Мак. 6, 36.
- Пиръ** *т.* δοχή, гозба, част: I Цар. 25, 36; Приче 23, 30; Лук. 14, 13; Ст. на Г. в. 2 на Усек.; συμπόσιον, пијанка, гозба: кѣры (Слово св. Јов. Злат. на Ускрс).
- Пиранинъ** < пьрѣинъ *т.* συμπότης, који присуствује на гозби, друг за столом при пијанци: Прол.
- Писало** *п.* γραφίς, оруђе (трска) за писање, перо: Ис. 8, 11; Јер. 17, 1.
- Писаніе** *п.* 1) γράμμα, писмо: ми ниже писаніа ω текѣ прѣахомъ ω Ιδѣи (Дел. 28 21); 2) књиге Св. писма: испитайте писаніа (Јов. 5, 39).
- Писканіе** *п.* φθόγγος, глас, јек, свирка, свирање на свирали: I Кор. 14, 7.
- Пискатель** *т.* αὐλητής, свирач: Апок. 18, 22.

- Пискати** v. *imprf.* пискаю, -каши и пицѣ, пираши, αὐλεῖν, свирати: Мат. 11, 17; Лук. 7, 32.
- Писменникъ** < писменникъ m. γραφεύς, γραμματεύς, писар, книжежник: Суд. 5, 14; азыкъ твоѣ простъ писменника мвеса: Сл. на хвал. на св. јев. Луку.
- Писма**, -ене < писма n. 1) γράμμα, слово: Лук. 23, 38; Рим. 7, 6; II Кор. 3, 6. 7; 2) στοιχεῖον, основ, прва слова, почетци које науке: Јевр. 5, 12.
- Писчий** < писчий m. γραμματεύς, писар: IV Цар. 12, 10.
- Питателъ** m. τροφεύς, хранитель: Сл. на Г. в. на В. четврт.; Стат. I на В. суб. ст. 55.
- Питательница** f. τροφός, хранителька, дожиља: Прол.
- Питати** v. *imprf.* питаю, -таши, τρέφειν, хранити: Мат. 6, 26; Лук. 12, 24; Еф. 5, 29; διατρέφειν, издржавати: Сјед. ант. 3 на В. четврт.; -са, τρέφουσαι, хранити се: Дел. 12, 20; Апок. 12, 6; ἐντροφᾶν, веселити се, наслађивати се: II Петр. 3, 13; σπαταλάν, раскошно, у сластима живети: I Тим. 5, 6.
- Пити** n. в. пию: I Јездр. 3, 7; II Јездр. 5, 53; Рим. 14, 17; Кол. 2, 16; Јевр. 9, 10.
- Питомый** 3. στευτός, угојен: Лук. 15, 30.
- Питѣнный** 3. ухрањен, угојен; добро васпитан: Прол.
- Питѣти** v. *imprf.* питѣю, -тѣши, ἐκτροφᾶν, нежно васпитати: отроча питѣюща (нѣжно), (по Данич.) предраго (Јер. 31, 20).
- Пишмый** 3. part. praes. pass. сл. обл. од писати, γραφόμενος, написан: Јов. 21, 25.
- Пица** < пица f. 1) βρώμα, пића, храна: I Мојс. 49, 20; III Мојс. 25, 37; 2) τροφή, διατροφή, живеж, јело: Дел. 9, 19; I Тим. 6, 8; 3) духовна храна: Јевр. 5, 12. 14; 4) τρυφή, στρήνος, раскош, сласт: Лук. 7, 25; Апок. 18, 3.
- Пицальникъ** < пицальникъ m. αὐλητής, свирач: Мат. 9, 23.
- Пициный** < пицный 3. τρυφής, сладак, прекрасан: рай пициный, λειμών τῆς τρυφῆς, рай сладости (Ак. Бог. ик. 3); мио, пријатан: потокъ (Ст. на Г. в. на Соб. св. Јов.).
- Пістїкъ** 3. πιστικός, чист, прави: *Μαρία же прїемиши λίτρον μύρα* нарда пістїка (код Марка 14, 3: *πιστικία*) многоцѣнна, а Марија узевши литру правога нардова мира скупоченога (Јов. 12, 3).
- Пітѣсъ** m. πίτος, јела: Зах. 11, 2.
- Плаванї** n. 1) τὸ πλοῦς, пловљење: Дел. 21, 7; 27, 9. 10; 2) τὸ ἐλαύνειν, веслање: Марк. 6, 48.
- Плавати** v. *imprf.* -ваю, -ши, 1) πλεῖν, пловити: Дел. 27, 7. 24; Апок. 18, 17; 2) κολυμβᾶν, пливати: Дел. 27, 43.
- Плавъ** 3. λευκός, бео; жут (*Вук*): ника (Јов. 4, 35).
- Платъ** m. τὸ ῥάκος, крпа, закрпа: нескѣленъ (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21).
- Плачевница** < плачевница f. θρηνοῦσα, нарикача: Јер. 9, 17.
- Плачевоплъствити** v. *pf.* -ствлю, -виши, δολοῦζειν, зајаукати, ридати: Зах. 11, 2.
- Плачевоплъствїи** n. κοπετός, јауканье, нарицанье, тужњава: Зах. 12, 11.

Плацианица f. 1) ἡ σινδών, платно: вебкитъ плацианицею (Мат. 27, 59; Марк. 15, 46; Лук. 23, 53); 2) ὀδόνη, столъак, чаршав: Дел. 10, 11; 11, 5; 3) τὸ ὀδόνιον, кошуља, погребне пелене: Приче Сол. 31, 24; Ос. 2, 9; 4) платно са сликом полагања тела Христа у гроб и ликовима св. Јосифа и Никодима и жена мироносица: Тип.

Плѣва < пльва f. ἄχυρον, плева: Ис. 30, 24; Јер. 23, 28; Мат. 3, 12; Лук. 3, 17.

Плѣвати < пльвати v. impf. плюю, плюеши, πτόειν, пљувати: Мат. 27, 30; Марк. 7, 33; Јов. 9, 6.

Плѣвелъ < пльвелъ m., pl. пльвелы и пльвели, τὰ ζιζάνια, плева, куколь, коров: Мат. 13, 25—40; лажно учење: Сл. на лит. св. Спир. чуд.

Плѣвница < пльвница f. ἄχυρον, плевара: Прол.

Плѣница и **плѣница** f. σείρα, ланац, оков: Приче Сол. 5, 22; II Петр. 2, 4; **плѣницы** пригрѣшеній: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.; Кан. Бож. п. 6 т. 1; **плѣницами** низвѣжnymi, у нераскидливим узама: Кан. Богој. п. 5 т. 1.

Плѣскати v. impf. плѣщѣ, -щѣши, ἐπιχροτεῖν, плѣскати некое, прослављати некога радосно са плѣскањем руку: Амос 6, 5; **рождѣтво** кѣгочетнш плѣщѣще: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.

Плѣсна f. 1) ἕχνος, стопа, траг; нога: и не изнѣмогоутѣ плѣснѣ мой (Пс. 17, 37); 2) βάσις, стопала: Дел. 3, 7; 3) πτέρνα, пета: Прем. Сир. 26, 23.

Плѣсница f. σαυδάλιον, сандала, опанак: Дел. 12, 8.

Плетениѣ n. 1) ἐμπλοκή, плетење: влѣкъ (I Петр. 3, 3); 2) πλέγμα, плетеница, витица: I Тим. 2, 9; 3) πλοκή, мрежа, плетиво: адниейскаа плетениа растѣрзающаа, која кидаш грчку мудрост, философију (Ак. Бог. ик. 9).

Плѣщи < плѣще n. 1) ὤμος, плѣће: Мат. 23, 4; 2) μετάφρενον, леђа, хрбат: Пс. 90, 4; 3) νῶτος, потиљак, рамена, врат: I Мојс. 49, 8; **пламенное** ѿрѣжѣ плѣщи даѣтъ: Ст. на Г. в. на Божић; **плѣща** морскаа, леђа морска: Мол. за прѣшч. 1 у Ч. Кршт.

Плѣщѣваніѣ < плѣщѣваніѣ n. tumultus, бука, ларма, буна, устанак: Прол.

Плѣщѣ < плѣшь m. 1) θόρυβος, шум, метеж, узбуна, вика, бука: Јез. 7, 11; 2) θρόυς, бука, узвик, говор: I Мак. 9, 39.

Плѣнда f. πλίνθος, цигља, опека: I Мојс. 11, 3; Сл. на лит. на св. Спир. чуд.

Плѣндодѣланіѣ n. πλινθοποιία, печење цигље: II Мојс. 1, 14; 5, 8.

Плодѣти v. impf. плождѣ, -диши, καρποφορεῖν, родити, производити: Марк. 4, 28.

Плодоносити v. impf. -ношиѣ, -сиши, καρποφορεῖν, плод доносити, родити: **плодоносицаа** дрексия (Прем. Сол. 10, 7); **кремина** плодоншѣна: Дел. 14, 17; Кол. 1, 6. 10; Суг. јект.

Плодоношѣ n. καρποφορία, плодноност, родност: дожди мирны земли къ плодоношѣю дарѣи (Мол. у св. Лит. Вас.); Ст. по Јев. на св. ап. П. и П.

Плодородити v. pf. -рождѣ, -диши, καρπογονεῖν, родити, производити плод: Прол.

Плодствовати < плодствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, καρποφορεῖν, доносити род: Марк. 4, 20; п. γέμα, ἐκσπερματιεῖν σπέρμα, раћати децу: IV Мојс. 5, 28.

Плотолоубецъ < пльтолюбьць m. 1) carnis amans, који воли месо, месоарош (Микл.); 2) који угаћа телу, телесним жељама: Прол.

Плотоносецъ < пльтоносьць m. σαρκοφόρος, који носи тело, који има тело, који је од тела: Кан. воскр. гл. 3 и Преобр. п. 9 ирм.

Плотноподобенъ < пльтоподобьнь 3. који има облик тела: кожитквинный шкразъ (Прол.).

Плоторастерзатель m. који трза тело, мучилац: II Мак. 7, 29.

Плотодный < пльтодньъ 3. σαρκοβόρων, који једе месо, месождер: птица (Кан. анг. хран. п. 8 т. 3).

Плотски < пльтски adv. σαρκικῶς, телом, по телу: Троп. Пасхе.

Плотскій < пльтськъ 3. σαρκός, који је предан свету и чулним насладама, телесан: Рим. 8, 5.

Плотъ < пльть f. 1) σὰρξ, а) месо, тело: дѣхъ плоти и кости не имать (Лук. 24, 39); б) човек: и оузритъ всака плотъ спасеніе (Лук. 3, 6); 2) σῶμα, тело: ни оумиотри коєа плоти оуже оумершквенна (Рим. 4, 19).

Плотанъ, -ный < пльтънь, пльтънь 3. σαρκικός, телесни, месни, земаљски: Рим. 7, 14; I Кор. 3, 1; II Кор. 3, 3.

Плыти < плыти - плѣти v. impf. плѣвѣ, -виши, πλεῖν, плѣвити: Дел. 21, 3; 27, 2. 13.

Плѣзати v. impf. плѣжѣ, -жижи, ἔρπειν, нузати, гмизати, милити: V Мојс. 4, 18.

Плѣнени < плѣнение n. ἄλωσις, ропство, сужањство: Ис. 10, 4; Варух 4, 14; Апок. 13, 10; αἰχμαλωσία, робовање: дѣшъ (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.); Ном. пр. 202.

Плѣнный < пльньъ 3. αἰχμάλωτος, заробљени: Лук. 4, 18; 21, 24; Ак. Бог. ик. 7; Кан. Бож. п. 8 т. 1; В. јект.

Плѣнити v. pf. плѣню, -ниши, αἰχμαλωτεύειν, одвести у ропство: Пс. 67, 19; Еф. 4, 8; σхиλεύειν, заробити: адъ (Троп. воскр. гл. 6).

Плѣнникъ < пльньникъ m. αἰχμάλωτος, заробљеник: Ст. на хвал. у Нед. сир.

Плѣнный < пльньъ 3. в. плѣнникъ: Троп. св. Георг.

Плѣнь m. αἰχμαλωσία, плен: Амос 4, 10; Еф. 4, 8; ꙗньъ: Степ. гл. 3 ант. 1.

Плѣнати < плѣнати v. impf. плѣнѣю, -нѣши, αἰχμαλωτεύειν, одводити у ропство, заробљавати, плѣчкати: Рим. 7, 23; II Кор. 10, 5; II Тим. 3, 6.

Плѣшь f. φαλαγγίμα, ћела: III Мојс. 13, 42.

Плюновеніе n. πτύσμα, плуванка: Ис. 40, 15; Јов. 9, 6.

Плюска f. θήκη, чаурица, капица: Ис. 6, 13.

Пласавица < пласавица f. ἀρχήστρια, играчица: Ст. на Г. в. 1 на Усек.

Пласаніе < пласаніе n. ἀρχήσις, плесање, играње: Ст. на Г. в. на Усек.

Пласати < пласати v. impf. -саю, -саши и плѣшѣ, -шши, ἀρχεῖσθαι, плесати, играти: Мат. 11, 17; 14, 6; Марк. 6, 22; Лук. 7, 32.

Повѣсти < повѣдѣти v. pf. -вждѣ
< -вждѣ, -вдиши, γρηγορήσαι,
бити будан, постражити: Мат.
26, 40; Марк. 14, 37.

Повивати v. impf. -ваю, -ваши,
ἀποκτείνειν, убијати; п. каменіемъ,
λιθοβολεῖν, каменисати: Мат. 23,
37; Лук. 13, 34; Јов. 8, 5; Дел.
7, 58. 59.

Повирчій < повирчуній m. vestiga-
lium exactor, скупљач порезе:
Прол.

Повити v. pf. повію, -віши, ἀπο-
κτείνειν, потући, побити: Лук.
13, 4; п. каменіемъ, λιθάζειν, ка-
менисати: Мат. 21, 35; Лук. 20,
6; Јов. 10, 31; 11, 8; Дел. 5,
26; 14, 5. 19; Јевр. 11, 37;
12, 20.

Поворати < покорати v. impf. -раю,
-раши, συμπολεμεῖν, борити се
за некога, заједно с неким ра-
товати: I Мак. 16, 2.

Поворити v. pf. -ворю, -вориши, по-
лемеῖν, борити се с неким; по-
бедити, одолети: покорн корю-
щымъ мѣ, πολέμησον τοὺς πολε-
μοῦντάς με (Пс. 34, 1).

Поворникъ < поворникъ m. ὑπέρ-
μαχος, бранич, бранилац, за-
щитник: Догм. гл. 1; Ст. на
Г. в. на Воздв. ч. К.; Син. у
II Нед. В. п.; царей покорниче,
борче противу царева: Троп.
св. Георг.; когослосккъ покор-
ниче непрекоримый: Троп. у II
Нед. В. п.

Поворствовати v. impf. -ствѣю, -ши,
в. покорати: I Мак. 16, 3.

Поврати v. pf. поворю, ворши, συμ-
μαχεῖν, в. поворити: покорн корю-
щымъ ны, победи оне који уда-
рају на нас (Сл. на Г. в. у
III Нед. В. п.).

Повѣдительный < повѣдительнъ з.
νικητής, νικητικός, победан: по-
вѣдительная, ἐπινίκια, триумф II
Мак. 8, 33; трофеј: II Мак. 5,
6; победне песме: взбранной ко-
екодѣ повѣдительная . . . копид-
емъ, војвоткињи, која се бо-
рила за нас, приписујемо по-
бедне песме (Конд. на Благов.).

Повѣдоносца < повѣдоносца m. 1)
νικηφόρος, victor, који је одржао
много победе, победилац (Ми-
кл.); 2) τροπαιοφόρος, победним
знацима украшен: Троп св.
Георг.

Повѣдотворица m. τροπαιοφόρος, који
даје победе: Окразомъ крита по-
вѣдотворца повѣдиль еси љвко
сѣровство (Прол. св. Дим.),

Повѣдотворити v. impf. -творю, -ри-
ши, даривати победе: Прол. св.
арх. Мих.

Повѣдотворный з. који даје по-
беде: критъ (Прол.).

Повапити v. pf. поваплю, -пиши,
окречити: Мат. 23, 27; Дел. 23 з.

Поварница f. μαγειρεῖον, кухарица:
I Цар. 8, 13.

Поварня f. μαγειρεῖον, кухиња, куј-
на: Прол.

Поваръ m. μάγειρος, кувар: Прол.

Повелитель m. ἐπίτροπος, заповед-
ник, старатель, скрбник: Гал.
4, 2.

Повелѣние n. δόγμα, διατάγμα, запо-
вест: Лук. 2, 1; Јевр. 11, 23;
δίδαγμα, наука: Ст. на хвал.
на Дух; ἐπιτροπή, παραγγέλια,
порука: Дел. 26, 12; I Сол. 4,
2; διαταγή, наредба: Рим. 12, 2.

Повелѣти v. pf. повелю, -лиши, про-
τάσσειν, заповедити: Мат. 1,
24; 8, 4; Троп. у суб. V Нед.
В. п.

Повивати v. impf. -ваю, -иши, *σπαρ-
γανοῦν*, повијати: Ст. на хвал.
у Нед. св. от.

Повинникъ < **повинникъ** 3. *ἔνοχος*, оба-
везан, дужан, одговоран: *εἰδᾶς*
(Мат. 5, 21. 22); *смерти*: Мат.
26, 66; Мол. у св. Лит. Вас.;
Мол. 6 св. В. В. пред прич.;
ὀπόδικος, крив: Рим. 3, 19; I
Кор. 11, 27; Евр. 2, 15.

Повинитисѧ v. pf. -ниюса, -нишиса,
ὀποτάσσεσθαι, покорити се: Як.
4, 7; I Петр. 2, 13; 5, 5.

Повинникъ < **повинникъ** m. *ὀπή-
κοος*, *obediens*, послушан, поко-
ран, подложен нечему; кривац
(Микл.).

Повинница < **повинница** f. *gea*, оп-
туженица, окривљеница: Прол.

Повиноватисѧ v. impf. -ниюса, -ни-
шиса, *πειθαρχεῖν*, покоравати се:
Дел. 5, 29; Рим. 13, 5; I Кор.
14, 34; Тит 2, 9; 3, 1; *ὀποτάσ-
σεσθαι*, бити послушан: Лук.
2, 51.

Повинѧти < **повинѧти** v. pf. **повинѧ**,
-ниши, *καταπηγνύναι*, отиснути,
одбацити: **пъркый** **покиндѧ** **еи**
кагралицѧ (Ст. на Г. в. на св.
ц. К. и J.); *ὀποτάσειν*, поко-
рити: Рим. 8, 20; **плотикоѧ** **ид-**
дроканіѧ **дѧхѧ**: Сл. на Г. в. на
Обрез.; -са, *ὀποτάσσεσθαι*, поко-
рити се: Лук. 10, 17. 20; **пот-**
чинити се: **грѣхѧ** (Мол. св. В.
В. у Послед. прич.); **подврѧи**
се: **демоншмѧ** (Сл. свјет. у Нед.
блуд. с.); *πείθεσθαι*, слушати:
Дел. 5, 36; *εἴκειν*, уступити:
Гал. 2, 5.

Повити v. pf. **повію**, -иши, *σπαργα-
νοῦν*, повити (у пелене): Лук.
2, 7. 12; **къ** **погрѧкъльнѧ**: Ст. у
Ч. погр. свешт.

Повить f. **прогаго**, саѣеница, мла-
дица, лоза (Микл.).

Повлеци < **повлѧшти** v. pf. -кѧ, -чиши,
περιπιλεῖν, покрити: **храмѧ** **зла-**
томѧ (III Цар. 6, 20).

Повнегда < **повынегда** adv. *ὡς ἄν*,
после како: Филиб. 2, 23.

Поводатай m. *ὀδιγός*, воѧ (Микл.).

Поводіѧ n. *πλημμύρα*, inundatio, по-
плава: Прол.

Поводненіѧ < **поводньеннѧ** n. в.
поводіѧ.

Поводьница f. *pellex*, суложница,
иноча (Микл.).

Повреци < **поврѧшти** v. pf. -врѧгѧ
< -врѧгѧ, -жиши < -врѧжени,
αἴρειν, *ῥίπτειν*, *βάλλειν*, оборити,
побацати: I Мојс. 21, 15; 35,
2; II Мојс. 4, 3; бацити: Мат.
15, 26; 27, 5; Марк. 7, 27;
Лук. 4, 35; *ἐρηγνύναι*, срушити:
Лук. 9, 42.

Повѣдатель m. *διηγήτωρ*, весник,
гласник, приповедач: Ст. на
Г. в. у среду III Нед. В. п.

Повѣдати v. impf. -вѣдаю, -иши,
1) *ἀπαγγέλειν*, јављати, саоп-
штавати: I Мојс. 9, 22; Лук.
8, 47 sq.; Јов. 20, 18; I Јов.
1, 3; 2) *εἰπεῖν*, казивати: Мат.
8, 4; 17, 9; 18, 17; 3) *διηγεῖσ-
θαι*, приповедати: Марк. 5, 16;
9, 9; Лук. 8, 39; 9, 10; Дел.
9, 27; Ч. погрѧ. свешт. ик. 6;
чѧдѧ: Мол. при умив. руку;
Ст. на хвал. воскр. гл. 3; 4) *ἐξηγεῖσθαι*,
разлагати, описива-
ти, причати: Лук. 24, 35; Дел.
15, 12; 5) *ἀναγγέλειν*, огласити,
објавити, дати на знање: Јов.
5, 15; II Кор. 7, 7; I Јов. 1, 5;
6) *μηνύειν*, пријавити, проказа-
ти, одати, издати, открити, по-

- сведочити: Јов. 11, 57; 7) ἐκλαλεῖν, избрбљати: Дел. 23, 22.
- Покѣити** v. pf. покѣшѣ, -сиши, κρεμαννύναι, обесити о нешто: на дрѣвѣ (Дел. 5, 30); землю: Кан. воскр. гл. 5 п. 3 ирм.; на водахъ: Кан. В. суб. п. 3 ирм.; Сл. на Г. в. у Нед. Самар.
- Покѣсмо** n. ranni detriti, крпе, дронци: Прол.
- Покѣствователь** m. διηγητής, приповедач: Ст. на блаж. на св. Ј. Злат.
- Покѣствовати** v. impf. -ствѣю, -шиш, 1) διηγέσθαι, приповедати: Јевр. 11, 32; 2) ἀποφθέγγεσθαι, изјављивати: Ст. на хвал. на Дух.
- Поганинъ** m. језичник, незнабожац: Прол.
- Погнѣити** < погнѣити v. pf. -гнѣнѣ, -ниши, 1) ἀπόλλυσθαι, погубити, истребити: III Мојс. 7, 20. 21; IV Мојс. 17, 12; Мат. 5, 29. 30; пропасти: мѣки (Мат. 9, 17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37); погинути: Лук. 13, 5. 33; изгубити се: овца погнѣшаа (Мат. 10, 6; 15, 24; Лук. 15, 6); 2) πεσεῖν, нестати, ишчезнути, испасти, изгубити се: единой чертѣ ѿ закона (Лук. 16, 17); 3) διαφθεῖρεσθαι, умрети: Апок. 8, 9; 4) ἀποκτανθῆναι, убити, побити: Апок. 9, 18; 11, 13; 5) ἐρημωθῆναι, опустошити се, пустим се учинити: Апок. 18, 17.
- Погладити** v. pf. -гладѣѣ, -диши, λαλεῖν, уништити, разорити, сатрти: Пс. 17, 43.
- Поглотити** v. pf. -глотѣѣ, -тиши, καταπιεῖν, прогутати, прождерати: I Петр. 5, 8; Ст. на стих. на В. четвр.
- Поглощити** < поглыштенне n. κατάβρωμα, истребљење: Јудит 10, 12.
- Поглѣмитиса** < погложитиса v. pf. -гладяюса, -мишиса, 1) ἀδολεσχέιν, брбљати, бенетати, керетати, зановетати; 2) meditari, промишљати, размишљати: I Мојс. 24, 63; Пс. 64, 4. 13; къ начинаніихъ ткоихъ: Пс. 76, 13; 3) ехерсері, вежбати се: къ запокѣдехъ ткоихъ (Пс. 118, 15); къ чддегѣхъ: Пс. 118, 27.
- Погнати** v. pf. -жинѣ, -жиниши, διώκειν, погонити, потерати: III Мојс. 26, 7. 8. 17. 36; тражити: Лук. 17, 23; катаδιώκειν, потражити, пратити: милость ткоа пожинетъ ма (Пс. 22, 6); иѣи за нечим: взыци мира, и пожини ѣ (Пс. 33, 14).
- Погрѣжати** < погрѣжати v. impf. -жаю, -жаши, βυθίζεин, потапати: I Тим. 6, 9; βαπτίζεσθαι, загнѣуривати, тонути: глѣбнню некрѣіа (Кан. у Нед. Том. п. 6 т. 1); -са, γεμίζεσθαι, пунити, товарити: Марк. 4, 37; βυθίζεσθαι, тонути: коракла (Лук. 5, 7).
- Погрѣзити** < погрѣзити v. pf. -жѣ, -зиши, βυθίζεин, загнѣурити: гордаго Фаряшна (Кан. у ср. препол. п. 1 ирм.); катаποντίζεин, утопити, уништити: шатаніа бгноміека (Ст. по пол. на Обрез.); Ст. на Г. в. на св. Прок.
- Погрѣзити** n. demersio, потапляње (Микл.).
- Погрѣсти** < погрѣсти v. pf. -грѣзѣ, -зиши, δβειν, загнѣурити, потонути: II Мојс. 15, 10.
- Погѣити** < погоѣити v. pf. -гѣблю, -виши, 1) ἀπολέσαι, изгубити:

- Мат. 10, 42; Марк. 9, 41; Лук. 15, 4, 8; 2) ἀποκτεῖναι, убити: Мат. 10, 28; Марк. 3, 4; Лук. 19, 47; Јов. 10, 10; 3) θραύειν, разби́ти: IV Мојс. 24, 17.
- Подбелати** < **погоубелати** v. impf. -лаю, -лаши, ἀπολλύειν, губити: Рим. 14, 15; упропаши́вати: I Кор. 1, 19.
- Подвигоположителъ** m. ἀγωνοθέτης, редитељ при борбама, судија: Прол.
- Подверже** < **подвержење** n. ὄχθαи, гирае, место под брегом; морска обала: Прол.
- Подвигоз** m. 1) ἀγών, борба: II Тим. 4, 7; Јевр. 12, 1; Троп. св. Дим. и св. архѣ. Стеф.; 2) ἀγωνία, огорчење, страх, узрујаност: Лук. 22, 44; 3) μόχθος, мука, напор: II Кор. 11, 27; I Сол. 2, 9; II Сол. 3, 8.
- Подвижитиса** v. pf. -жвса, -жишиса, σαλεύειν, покренути се, потрести се, уздрмати се, поколеба́ти се: Пс. 20, 9; **виноканіа земаи**: Кан. на В. суб. п. 8 ирм.
- Подвижникъ** m. ἀγωνιστής, борац; ревнитељ у хришћанским врлинама: Троп. св. Варт.
- Подвизати** v. impf. -заю, -заши, παρακαλεῖν, опомиња́ти, наговарати, световати: дрѣгъ дрѣга (Јевр. 10, 25); κινεῖν, покретати: Пс. 35, 12; **тварь**: Степ. гл. 2 ант. 1; -са, ἀγωνίζεσθαι, напрезати се, трудити се, настојати око чега: Лук. 13, 24; certare, борити се за неког: Јов. 18, 36; I Кор. 9, 25; I Тим. 6, 12; II Тим. 4, 7; Троп. св. архѣ. Стеф.; **подизати се, устајати на некога**: на ма крази мон (Степ. гл. 2 ант. 2); Кан. св. Теод.
- п. 8 Сл.; ἀσχεβεῖν, нежбати се у нечем, привикавати се на нешто: Дел. 24, 16; ἐπαγωνίζεσθαι, ἀνταγωνίζεσθαι, борити се за нешто: ω **преданичѣй кѣрѣ** (Јуд. 1, 3); **противѣ грѣхя**: Јевр. 12, 4; **пужтеуеи**, бити се на шаке: I Кор. 9, 26; **σαλευθῆναι**, колебати се, покретати се: II Сол. 2, 2.
- Подвој** m. σταθμός, довратак: II Мојс. 12, 7.
- Подглавница** < **подъглавница** f cervical, узглавље, јастук: Прол.
- Подгниѣцати** < **подъгниѣцати** v. impf. -цаю, -цаши, ὑποκαίειν, подложити, потпалити, наложити: Јез. 24, 5.
- Подгортаніе** < **подъгортаніе** n. mentum, подбрадак (*Микл.; Дјач.*).
- Подградный** 3. suburbanus, који лежи (живи) близу града: I Пар. 6, 74.
- Подзаконный** < **подзаконный** 3. ὁ ὑπὸ νόμου, који је, који живи под законом: I Кор. 9, 20; Гал. 4, 5.
- Подиръ** m. ποδήρης, дугачка одеж-да старозаветнога првосвештеника, слична сакоу: II Мојс. 28, 31—34; Ап. 1, 13.
- Подклонити** v. pf. -клоню, -ниши, κλίνειν, заклонити: Мат. 8, 20; Лук. 9, 58.
- Подклонати** < **подъклонати** v. impf. -наю, -наши, ὑποκύπτειν, подвржавати се, покоравати се: Кан. Бог. п. 5 т. 3.
- Подкриліе** n. (нема у грчком тексту) pes montis, подножје горе: III Јездр. 11, 25.
- Подлагати** v. impf. -гаю, -ганиши, τιθέναι, поставља́ти, подметати: Лук. 8, 16.

Подложница < **подъложница** f. *παλάκη, παλλακίς*, наложница, иноча: III Цар. 5, 13; 16, 21; Јова 19, 17.

Подмѣжный < **подъмѣжный** з. који је под влашћу мужа: Прол.

Подоба f. *χρήσις*, употребљавање; п. *επιτηνία*, природно (путно) употребљавање т. ј. полно општење: Рим. 1, 26.

Подовати v. *imprf.* -ваю, -ваши, 1) *δεῖν, χρῆν*, требати, ваљати: Мат. 17, 10; Марк. 8, 31; Лук. 4, 43; Јов. 3, 7; Дел. 1, 16; 14, 21; 2) *πρέπειν*, пристојати се, приличити, доликовати: Мат. 3, 15; Еф. 5, 3; I Тим. 2, 10; Јевр. 7, 26; Конд. Срет.; *ἴκω* подокаѣтъ *τις*... *ὅτι πρέπει σοι*... (Возгл.).

Подовиъ < **подобъиъ** з. 1) *ὅμοιος*, сличан: Мат. 11, 16; 13, 31. 33. 44. 45. 47; 2) *μιμητής*, који подражава некоме, који се угледа на некога: I Кор. 4, 16.

Подовитиса v. *pf.* *ποδοῦσα*, -вишиса, 1) *παρομοιάζειν*, бити сличан некоме, бити као неко: *ἴκω* *ποδοῦσας* *γροκωμῶν* *ποκαπλενωμῶν* (Мат. 23, 27); *χερσὶ* *κίμωνος* *ποδοῦσας*: Ст. на хвал. на Божић; *Ἰβραὶμ* *στρατηλάτης* *ποδοῦσας*: Ст. на блаж. св. кн. Лаз.; *τομὸν* *κιν* *ἐκρίν* *δοκροδότη* *ποδοῦσας*: Сл. на стих. на Рожд. св. Ј. Прет.; 2) *μιμεῖσθαι*, угледати се на некога: *како* *ἀπο* *εἶπ* *εἶπ* *καὶ* *ποδοῦσας* *наμῶν* (II Сол. 3, 7).

Подовникъ < **подобъникъ** м. 1) *μιμητής*, подражавалац: I Сол. 1, 6; Сл. на стих. св. архѣ. Стеф. и на лит. св. Георг.; 2) *ζηλωτής*, такмац, ревнилац: I Петр. 3, 13.

Подовострастинъ < **подовострастьнъ** з. *ὁμοιοπαθής*, истога стања, који је подвргнут истим страстима као и други, сличан некоме: Дел. 14, 15; Јак. 5, 17.

Подолѣ п. *φάραγξ*, долина, подножје горе, гудура: I Цар. 7, 11.

Подражнѣиѣ < **подражнѣниѣ** п. *μωκτηρισμός*, потсмех, поруга: Пс. 34, 16; 43, 14; 78, 4.

Подражнити v. *pf.* -жнию, -жниши, *μωκτηρίζειν*, подругивати се, исмехивати се: Пс. 34, 16; 43, 14; 79, 7.

Подровнѣ adv. *κατὰ μέρος*, појединце, редом: Јевр. 9, 5.

Подрѣжѣ < **подрѣжнѣ** п. друг, сунруг, сунруга (*Кульб.*).

Подсада f. *ἐνεδρον*, заседа: Суд. 9, 25; 20, 29. 36.

Подсадити v. *pf.* -жадѣ, -диши, *τάσσειν*, поставити: *ποκαδδ* (Суд. 20, 36).

Подсолнѣчный < **подъсолнѣчный** з. *ὑψήλιος*, који је под сунцем: *подсолнѣчна*, земља и све што је на њој (Ст. на хвал. на ц. К. и Ј.).

Подстава f. *ὑποθήμα*, основа, подлога, потплата: II Мојс. 25, 38.

Подстилати v. *imprf.* -лаю, -лаши, *πορβρίπτειν*, бацати нешто под некога: *ρίζω* *κοῦ* *εἰς* (Син. у Нед. Цвет.).

Подстоупѣ < **подстаупнѣ**, п. *βάσις*, подлога, подножје ступа: Прем. Сир. 26, 23.

Подтверждати < **потверждати** v. *imprf.* -жадо, -жадеши, *ὑποζωννύσαι*, подупирати, привезивати: Дел. 27, 17.

Подтомлати v. *imprf.* *εσχυσιαγε*, мучити, кињити: Прол.

Подточилѣ п. *ὑπολήμιον*, корито под пресом: Јоил 3, 13.

Подтроніе п. ἀπόπατος, нужник:
Син. у VII Нед. по св. Пасци.
Подѣстити v. pf. подѣстиѣ, -стиши,
ὑποβάλλειν, подговорити, под-
бости, раздражити, подучити:
Дел. 6, 11.
Подѣщатель < подѣщатель м. hor-
tator, потстрекач, подбадало:
Прол.
Подѣрмникъ < подѣрмникъ м.
ὑποζυγίος, теглећа стока, во, ма-
гаре: Зах. 9, 9; II Петр. 2, 16;
Син. у Нед. Цвет.
Подѣрмничъ < подѣрмничъ з.
ὑποζυγίου, који је под јармом:
Мат. 21, 5; Ст. на Г. в. и Син.
у Нед. Цвет.
Подѣати < подѣати v. pf. -имѣ,
-имѣши, 1) ὑπολαμβάνειν, поду-
хватити, прихватити, подигну-
ти, узети, однети: шклякъ подѣ-
ать его ѿ очію ихъ (Дел. 1, 9);
sumere, примити: ѡκω да царѣ
кѣхъ подѣимѣ (Херув.); 2) ὑπο-
δέχεσθαι, дочекати, примити:
Мол. у хир. презв.; поста: Ст.
на Г. в. у Нед. сир.
Подѣати < подѣати п. ὑποδοχή, при-
мање, дочек: Мол. верних 2 у
св. Лит. преѣ.
Поеликѣ adv. καθὸ ἄν, колико, ѡσφ,
као што: II Кор. 8, 12; Јевр.
8, 6.
Поимлющій з. part. praes. act. сл.
обл. од поимати, κατηγορος, ту-
жилац: Дел. 24, 8.
Поимъ, -ши, -ше; -шій з. part. praet.
act. I од поати в. поимъ.
Пожати < пожати v. pf. пожиѣ, -жи-
ши, φερίζειν, пожети: I Кор. 9,
11; II Кор. 9, 6; Гал. 6, 7—9;
Апок. 14, 15, 16.
Пождати < пождати v. pf. пождѣ
< пождѣ, -ждѣши, μένειν, поче-

кати: пождитѣ заѣ (Мат. 26, 38);
ἐκδέχεσθαι, причекати, остати:
Ιωρδανѣ кидѣкѣ та οὐκοῦσα и по-
жда (Ст. на стих. на Соб. св.
Јов. Прет.).

Поженѣ, -ши, -ше; -шій з. part.
praet. act. I од пожати, пож-
нѣвши, који је пожео: кѣм
мзда имать не поженѣ (Прол.).
Пожрѣти з. part. praet. pass. од
пожрѣти: I Кор. 15, 54.

Пожженіе < пожьженіе п. καῖσις,
спаљивање: Јевр. 6, 8.

Пожинати v. impf. -наю, -наѣши,
φεριζειν, жети, косити: пожинаѣ
краскѣ кышеніѣ (Ст. на Г. в.
на св. Дим.); Ст. на IX часу
уочи Бож.

Пожинаемъ з. part. praes. pass. од
пожинати, који се може жети,
који се жање: Прол.

Пожирати v. impf. -раю, -раѣши,
καταπίνειν, гутати: Мат. 23, 24.

Пожити v. pf. -живѣ, -вѣши, 1) ζῆν,
поживети: I Петр. 2, 24; 4, 6;
2) διάγειν, провести: I Тим. 2, 2.

Пожрѣти < пожрѣти v. pf. пожрѣ,
-жрѣши, 1) θύειν, жртовати: за
ны пожрѣ кытъ Хѣтоѣ (I Кор.
5, 7); Кан. воскр. гл. 4 п. 6
ирм.; пожри кѣко: Проск.; Ант.
15 на В. четвр.; 2) καταπίνειν,
прождрѣти, прогутати, уни-
штѣти: пожрѣта кытъ смѣръ
(I Кор. 15, 54); II Кор. 2, 7;
5, 4; Ст. на блаж. воскр. гл.
2; Ст. на Г. в. на В. суб.

Позвизданіе п. συγριμός, потсмех:
Јер. 51, 37.

Позвиздати v. pf. -звиздѣ, -здѣши,
συρίζειν, зазвиздати: Ис. 5, 26.

Поздѣ adv. ὀφίας, ὀφѣ, позно, ка-
сно, увече: Мат. 8, 16; 14, 15.
23; Марк. 11, 19; Јов. 6, 16.

Позобати v. pf. -ваю, -ваши, καταφαγεῖν, позобати, појести: Мат. 13, 4; Марк. 4, 4; Лук. 8, 5.

Позоратай m. κατάσκοπος, посматрач; ухода (Микл.).

Позорица f. comoeda, комичарка, глумица: Прол.

Позорище < позориште n. 1) θέατρον, позориште: Дел. 19, 29. 31; 2) στάδιον, тркалиште: I Кор. 9, 24.

Позороватиса v. impf. -рѣюса, -ши-са, бити предметом посматрања, обраћати на себе пажњу: Прол.

Позоръ m. 1) θεωρία, призор, сцена: II Мак. 5, 26; Лук. 23, 48; 2) θέατρον, позорица: I Кор. 4, 9; 3) contemplatio, зазор, поруга, срамота: позоръ бытъ аггеловъ и челоуѣковъ (Ст. на стих. на св. П. и П.).

Позыватиса v. impf. -влюса, -вешиса, διαδογεῖν, трести се, потресати се: винованіа земли (Ст. на хвал. на В. четвр.).

Позывнѣтиса < позывнѣтиса v. pf. -зывнѣса, -внѣшиса, σαλεύειν, уздрмати се, потрести се, поколебати се: II Цар. 22, 37.

Поимати v. impf. -имаю, -иши и поймаю, -ймаши, ἐχκαλεῖν, тужити, кривити: да поймають дрѣвца на дрѣвца (Дел. 19, 38); Дел. 23, 28; -са, παραλαμβάνεσθαι, узимати се: Мат. 24, 40. 41.

Поимъ, -ши, -ше part. praet. act. I од полти: Лук. 9, 10.

Поискати v. impf. -искаю, -искаши, и -ищѣ, -иши и -искѣ, -ищиши, ἐπιζητεῖν, заискати, потражити: Дел. 12, 19; ἐκζητεῖν, просити: Јевр. 12, 17.

Покиваніе n. κίνησις, махање, драмање: глады (Пс. 43, 15); 24, 7

Покивати v. impf. -ваю, -ваши, κινεῖν, махати: Мат. 27, 39; Марк. 14, 29; Ант. 11 на В. четвр.

Поклоненіе < поклоненіе n. προσκύνησις, клањање, божанско поштовање: троицекое (τῆς Τριάδος) явилъ поклоненіе, показа се клањање Св. Тројици (Трон. Богој.).

Покойнъ 3. ἀναπαύσεως, миран: на водѣ покойнѣ (Пс. 22, 2).

Покоище < покоиште n. κατάπαυσις, починак, почивање: Дел. 7, 49; мир, покој: Јевр. 3, 18.

Покоищный < покоищный 3. καταπαύσιμος, покојни, мирни: день, дан одмора (Син. у суб. мес.).

Покровъ m. 1) κάλυμα, покривач: II Мојс. 34, 33; заклопац: II Мојс. 40, 5; 2) στέγη, кров, плафон: Марк. 2, 4; 3) σκέπη, заштита, заклон: покровъ мой Духъ Сѣмый (Мол. св. Јоаник. у Повеч.); 4) покровац (дарак) којим се покрива дискос и потир на Проскомидији.

Покѣпатиса < покѣпатиса v. impf. -кѣпаюса, -паешиса, βαπτίζεσθαι, купати се, умивати се: Марк. 7, 4.

Покѣситиса < покѣситиса v. pf. -кѣшѣса, -сѣшиса, περιάξειν, покушати, усудити се, одважити се: Дел. 24, 6.

Покѣшатиса < покѣшатиса v. impf. -шаюса, -шашиса, περιάξειν, окушати, огледати: Дел. 9, 26; наумити, хтети: Дел. 16, 7.

Полагати v. impf. -гаю, -гаши, 1) τιθέναι, полагати, постављати, метати, износити: Марк. 6, 56; 15, 47; Лук. 11, 33; Јов. 2, 10;

- 10, 11. 15—18; 2) βάλλειν, одбацивати: Апок. 2, 22.
- Полезенъ**, -ый < полезньъ з. ὠφέλιμος, користан: I Тим. 4, 8; II Тим. 3, 16; τὰ συμφέροντα, оно што је корисно: докрьхъ и полезныхъ дѣшамъ нашимъ (Ект. прозб.).
- Ползокъ** < пльзкъ з. глибовит, мочаран: пѣть ползокъ, τὸ δλίθρηα, клизав (Пс. 34, 6).
- Полистя**, -ый з. planus, раван, гладак; польски: Прол.
- Полкъ** < плкъ т. 1) παρεμβολή, табор, око: I Пар. 9, 19; Дел. 21, 34. 37; 22, 24; 23, 10. 16. 32; пук: Евр. 11, 34; ὡ κѣткениый полкъ: Сл. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.; 2) φάλαγγς, војска: Суд. 7, 21; 8, 11; I Цар. 14, 16.
- Полма** < полма adv. μέσος, попола, напола: растешеть его, расеѣи ѣе га напола (Мат. 24, 51).
- Положница** f. puerpera, породилья: Прол.
- Полотенце** п. рус., δρόνιον, комадиѣ платна, убрушчиѣ: Служ.
- Полѣдень** < полоуднь т. μεσημβρία, подне: на полѣдне (Дел. 8, 26); къ полѣдне: Дел. 22, 6; къ полѣдни: Дел. 26, 13.
- Полѣданный** < полоуданныъ з. μεσημβρινός, полудневни: Пс. 90, 6.
- Полѣнощя** < полоудношь f. μεσονύκτιον, поноѣ: Мат. 25, 6; Марк. 13, 35; къ полѣнощи, у поноѣи: Лук. 11, 5; Дел. 16, 25; 20, 7; 27, 27.
- Полчище** < плънште п. παρεμβολή, castra, табор, војска, пукови (по Данич.: чета): I Цар. 30, 8.
- Полъ**, -ѣ т. 1) τὸ ἥμισυ, половина: Ис. Нав. 12, 2. 5; III Цар. 10, 7; Марк. 6, 23; Лук. 19, 8;

Апок. 8, 1 squ.; 2) ἄρσεν, masculus, пол, род мушки; θήλυ, femininus, род женски: Мат. 19, 4; Лук. 2, 23; Рим. 1, 27; Гал. 3, 28; 3) latus, гира, страна, обала; ѡк' онъ полъ, ἀντὶ πέραν, с оне стране, преко: Мат. 4, 15; 19, 1; Марк. 10, 1; Лук. 8, 26; Јов. 1, 28; 3, 26; 22, 25; на онъ полъ, на ону страну: Мат. 8, 18. 28; 16, 5; Марк. 4, 35 и др.; на ономъ полѣ, на оној страни: Мат. 14, 22; со онагѡ полѣ, с оне стране: Мат. 4, 25; Марк. 3, 8; ова полы, по оваполы, ἐνθεῦτεν, с обе стране: Апок. 22, 2.

Польза f. τὸ ὄφελος, συμφέρον, корист: Јак. 2, 14. 16; I Кор. 7, 35 squ.; II Кор. 8, 10; Евр. 12, 10; кал польза, ὠφελείται, шта помаже, шта вреди: Мат. 13, 26; Марк. 8, 36; никаа польза етъ, ништа не помаже: Јов. 12, 19; I Кор. 13, 3.

Пользовати v. impf. -зѣю, -зѣши, 1) ὠφελεῖν, користити, помагати: Јов. 6, 63; Рим. 2, 25; 2) κατηχεῖν, настављати, учити, поучавати: I Кор. 14, 19; 3) συμφέρειν, доликовати, приличити коме, пристојати се: II Кор. 12, 1; -σα, ὠφелоῦσθαι, користити се, помоѣи се од кога: Мат. 15, 5; Марк. 7, 11.

Польный < польнь з. πεδινός, раван, који се налази у долини: Јер. 17, 27.

Помавати v. impf. -ваю, -ваши, ἐννεθεῖν, κατασεῖν, махати, давати коме руком знак, намигивати: Лук. 1, 22. 62; Дел. 12, 17; 19, 33; 21, 40; Сл. на хвал. на св. Георг.

Помазаніє п. χρίσμα, unctio, мазање св. уљем, помаст, помазање: *Готкориши ий елей помазаніє ка-тоє, начини ово уље за свето помазање* (II Мојс. 30, 25); Дан. 9, 26.

Помазанникъ м. χριστός, unctus, помазаник. Тако се називају 1) код старозав. Јевреја цареви, пророци и првосвештеници који су се помазивили уљем при ступању у своју службу: II Мојс. 30, 30; I Цар. 9, 16; 10, 1 и др.; 2) Господ Исус Христос: II Цар. 1, 14; Пс. 44, 8; 3) православни владари који се помазују св. миром при крунисању по установљеноме »Чину крунисања царева на царство«.

Помазательный з. μωρσεφικός, који служи за свето помазање: мѣро (II Мојс. 30, 25).

Помазати v. pf. -заю, -заши и -мажѣ, -жиши, χρίειν, μωρσεφειν, ἀλείφειν, λιπαίνειν, 1) помазати нешто (уљем или миром) и тиме га осветити: *скинїю скидѣніа, кїквѣтъ скинїи . . . и шклатиши ѧ . . .* (II Мојс. 30, 26—29); 2) помазивањем посветити некога у чин старозаветнога првосвештеника: *Аарона и сыны егво . . .* (II Мојс. 30, 30); 3) поставити некога за цара: *да помажши его (Саула) царѣ надъ людѣми моими Израилемъ* (I Цар. 9, 16); *не помаза ли тебе Гдѣ на царство людѣми израилемъ*: I Цар. 10, 1; 4) назначити некога на какву високу службу: *помажши ѧ Израїла на царство іудѣйское и Іуда . . . на царство надъ Израилемъ: и Елиаса . . . помажшии кнѣзтво иже пророка* (III Цар. 19, 15. 16).

Помалѣ adv. μετὰ μικρόν, μετὰ βραχύ, мало после, наскоро: *Мат. 26, 73; Марк. 14, 70; Лук. 22, 58.*

Поманѣти < поманѣти v. pf. -нѣ, -нѣши, 1) κατανεύειν, νεύειν, на-мигнути, дати знак: *Лук. 5, 7; Јов. 13, 24; Дел. 24, 10; 2) ἀνασεύειν, побудити, узбудити, побунити: Марк. 15, 11.*

Померкнѣти < померкнѣти v. pf. -нѣ, -нѣши, σκοτίζεσθαι, потамнети, смркнути се: *солнце* (Мат. 24, 29; Марк. 13, 24; Лук. 23, 45).

Помести v. pf. -метѣ, -теши, σαροῦν, помести, почистити: *Мат. 12, 44; Лук. 11, 25; 15, 8.*

Пометати v. impf. -таю, -таши и -мищѣ, -мищши, 1) βάλλειν, бацати нешто пред некога: *висирѣ . . . предъ скинїама* (Мат. 7, 6); 2) παστρέβειν, мести, чистити: *Ном. пр. 66.*

Помжарити v. pf. -рю, -риши, oculos claudere, зажмурити (*Микл.*).

Помизаніє п. νεῦμα, намигивање: *очѣмъ* (Ис. 3. 16).

Помизати v. impf. -заю, -заши, διανεύειν, намигивати: *очима* (Пс. 34, 20).

Помилувати v. pf. -лѣю, -лѣши, ἐλεεῖν, смилувати се: *Пс. 50, 1; Мат. 15, 22; 20, 30. 31; Лук. 18, 38. 39; ѡκω τїи помилувани едѣдѣтъ: Мат. 5, 7; Рим. 11, 31.*

Поминаніє п. μνηα, помињање, спомен, сећање, усмена: п. ткорити, помињати: *Еф. 1, 16; I Сол. 1, 2.*

Поминати v. impf. -наю, -наши, μνημονεύειν, μνησθαι, μνησέσθαι, помињати, опомињати се: *Лук. 17, 32; Јов. 15, 20; Дел. 20, 31. 35; Јуд. 1, 17; сећати се:*

- Евр. 13, 3; Ст. на Г. в. 6 на св. Пантел.
- Поминъ** м. в. память: Ном. пр. 77.
- Поминити** v. pf. помню, -мниши, *μνημονεύειν*, сетити се, поменути: Мат. 16, 9; Марк. 8, 18; Јов. 16, 21; I Кор. 11, 2.
- Поморіе** п. 1) *παραθαλάσσιος, παράλιος*, приморје, приморски крај: Мат. 4, 13; Лук. 6, 17; 2) *θάλασσα*, море: Дел. 17, 14.
- Помостъ** м. *λιθοστρωτόν*, патос, под поплочан каменом: III Мак. 2, 16; Уч. Изв.
- Поманити** < поманѣти v. pf. -нѣ, -ниши, *μνησθῆναι*, опоменути се: Мат. 5, 23; 26, 75; 27, 63; *ἀναμνησθῆναι*, сетити се: Марк. 14, 72; Лук. 1, 54. 72; 23, 42; Евр. 8, 12; 10, 17; *μνημονεύειν*, помепути: Апок. 2, 5; 18, 5; -са, опоменути се: Дел. 10, 31.
- Понаходити** v. pf. -хождѣ, -диши, *γινώσκω*, *poscere*, разумети, разабрати, познати: Прол.
- Понѣ** < понсе adv. *κἄν (καὶ ἄν)*, бар, барем: Марк. 6, 56; Дел. 5, 15; II Кор. 11, 6; иако: понѣ *κμαλѣ*, иако само мало (Ч. на разлуч. душе).
- Понѣже** < понсеже conj. *ἐπει, ἐπειδῆ*, јер, будући да: II Парал. 26, 15; Мат. 18, 32; 21, 46; Лук. 11, 16.
- Поножъ** f. *κνημῖς*, ногавица: I Цар. 17, 6.
- Пономаръ** м. *παραμονάριος*, прквенъак: Служ.
- Поносити** v. pf. -ношѣ, -сиши, 1) *δνειδίξειν*, псовати, грдити, вређати, клеветати, хулити, ружити, срамотити: Пс. 54, 13; 89, 52; Мат. 5, 17; Лук. 6, 22; Рим. 15, 3; прекоревати за нешто: и поноси неѣкрствію ихъ (Марк. 16, 14); 2) *βασιτάζειν*, подносити, носити: поносивши зиждитѣля твоего (Богор. воскр. гл. 1).
- Поносликъ** < понослянкъ з. *δνειδιστός*, погрдан: *μοκεία* (Приче Сол. 27, 11).
- Поносный** < поносынь з. *ἐπονείδιστος*, сраман: *ιμείρτι* (Стат. I ст. 54).
- Поносъ** м. *δνειδος*, поруга: Псал. 118, 12; Стат. I ст. 22.
- Поншати** v. impf. -шаю, -шаши, 1) *δνειδίξειν*, корети, викати на некога: Мат. 11, 20; ругати се некое: Мат. 27, 44; Марк. 15, 32; *понишамѣ* быти, трпети срамоту, бити срамотан: I Тим. 4, 10; 2) *θεατρίξειν*, излагати руглу: Ном. пр. 121.
- Поншніе** п. *δνειδος, δνειδισμός*, стид, поруга, срамота, куђење, прекор: Пс. 89, 51; Лук. 1, 25; Рим. 15, 3; I Тим. 3, 7; п. *взчадствѣ*, срамота због немања деце: Конд. Рожд. Бог.; п. *гокзбющицѣ*, ругање надмених: Пс. 122, 4.
- Понтъ** м. грч., 1) море: чермный (Кан. на Преобр. п. 1 ирм.); 2) покрајина у Малој Азији: Дел. 2, 9; I Петр. 1, 1; *понтійскій Шілатъ*: Мат. 27, 2; Лук. 3, 1; Дел. 4, 27; I Тим. 6, 13.
- Поньрати** < поньрати v. impf. -раю, -раши, *ἐνδύειν*, загъуривати, замакати, ронити, продирати, ушунъати се, завлачити се: II Тим. 3, 6.
- Попеченіе** п. *μέριμνα*, старање: II Кор. 11, 28; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; *μέλημα*, брига: *житійкоѣ* (Хер.); Кан. воскр. гл. 7 п. 6 ирм.

Попециса < попештиса v. pf. -пекса, -чишиса, μερμνήσειν, побринүти се: Филиб. 2, 20.

Попирати v. impf. -раю, -раши, καταπατεῖσθαι, газити: Мат. 5, 13; сатирати: Лук. 21, 24; презрѣкъ нїжнѣмъ якъ попираемамъ: Ст. на блаж. на св. Саву.

Поползатиса < поплъзатиса v. impf. -заяса, -ишиса, ὀλισθαίνειν, клизати се, спотицати се: Прем. Сир. 21, 8.

Поползениє < поплъзениє п. ὀλισθος, lapsus, клизавост, пад, омашка, грешка: Прол.

Поползновеніє < поплъзновеніє п. ὑποκλισημός, клизање, спотицање: Приче Сол. 11, 4; погрешка, грех: Ст. на хвал. на Благгов.; ὀλισθημα, пад: Пс. 55, 14; 114, 7; ὀλισθησις, клизавост: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Поползнѣтиса < поплъзнѣтиса v. pf. -знѣса, -знѣшиса, ὑποσείσθαι, поклизнути, спотаћи се: Ст. на Г. в. на Вавед.; грѣхомъ поползшигоса: Мол. 3 у Послед. прич.; погрешити, пасти: Ст. на Г. в. 2 у Нед. св. праот.; 2) κατέλλυμαι, пропасти: Кан. Божић. п. 3 т. 1.

Попразднственный < попраздньстванъ 3. μετέορτος, који долази за празником, који бива после празника: Сјед. у Нед. Дух.

Попраніє п. περίφημα, презрена ствар, прах, ствар коју ногама газе: I Кор. 4, 13; πάτημα, тапкање, гажење (Микл.).

Попрати v. pf. -прѣ, -прѣши, καταπατεῖν, погазити, уништити, сатрти: Мат. 7, 6; Лук. 12, 1; Јевр. 10, 29; противныа гїлы: Конд. св. Теод. Тир.; побранѣ

кыти, погазити се: Лук. 8, 5; πατεῖν, згазити, уништити: имертїю имертъ (Троп. воскр. гл. 3 и на Ускрс); Ст. на Г. в. воскр. гл. 6.

Поприце < поприште п. 1) στάδιον, тркалиште, бојиште, поље: ноцное п. кез' порока прейти (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч. и на Вел. повеч.); 2) μέλιον, мера за простор (1000 корачаја): Мат. 5, 41; житїа поприце: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 1; коздержанїа: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.

Попушати < попоуштати v. impf. -цаю, -цаши, ἀφιέναι, допуштати, дати: IV Мојс. 22, 13.

Поравотати v. impf. -таю, таши, δουλεύειν, служити, робовати: I Мојс. 25, 23; Дел. 7, 7; Рим. 9, 12.

Поравотити v. pf. -цѣ, -тиши, δουλόω, учинити слугом, подјармити, заробити, покорити: Јер. 50, 33; Дел. 7, 6; I Кор. 9, 19; Гал. 4, 3; Тит. 2, 3; неплодными помышленми: Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 т. 2; -са, заробити се, постати слуга: Рим. 6, 18. 22; I Кор. 7, 15.

Поравещати < поравоштати v. impf. -цаю, -цаши, δουλαγωγεῖν, трудити се: I Кор. 9, 27; подјармливати, чинити слугом: II Кор. 11, 10.

Поравоценіє < поравоштеніє п. καταδούλωσις, заробљавање, робовање: Јер. 50, 33.

Поравненіє < поравнениє п. διακλισμός, сравњивање са земљом, разоравање, рушење до темеля: Мих. 7, 12.

Порядоканіе п. ἐπίχαρμα, радост: къ п. ἰδποστατωμъ (II Мојс. 32, 25).
Порамница f. ἐπώμιον, ораp, мали плашт: Прол.
Поривновати v. impf. -нѣю, -нѣши, μιμεῖσθαι, узимати себи некога за пример, подражавати не- коме: Приче Сол. 6, 6.
Пориченіе п. μομφή, жалба, тужба: Кол. 3, 13.
Поричи < порешти v. pf. -рихѣ, -речши, μορῖσθαι, осудити, прекорети, покудити: II Кор. 8, 20.
Порицати v. impf. -цаю, -цаши и -чѣ, -чши, ἐγκαλεῖν, тужити, оптуживати; порицаемѣ кыти ш, бити тужен за нешто: Дел. 19, 40.
Породити v. pf. -рождѣ, -диши, ἀποχύειν, родити: Як. 1, 18; ἀναγεννᾶν, препородити: I Петр. 1, 3. 23.
Порожденіе п. γέννημα, род, поколе- ше, пород: Мат. 12, 24; 23, 33; Лук. 3, 7.
Порокѣ т. ρυτίς, бора, мрља; по- рок, махна: Еф. 5, 27; Тит. 1, 7; ρῶμος, недостатак: III Мојс. 21, 17. 18. 21. 23.
Порочникѣ < пороучникѣ т. ρῶμος, љага, мрља; човек пун поро- ка, грешник: II Петр. 2, 13.
Порѣганіе < порѣганіе п. τὸ ἐμπαί- ξαι, ругање, исмевање, поруга, потсмех: Мат. 20, 19.
Порѣгати < порѣгати v. impf. -гаю, -гаши, ἐμπαίξειν, изиграти неко- га, обманути; преварити, исме- јати: Мат. 2, 16; -сѣ, ἐμπαί- χθησθεσθαι, наругати се: Мат. 27, 31; Марк. 10, 34; 15, 20; Лук. 18, 32.
Порѣчи, -ей f. pl., рус., ἐπιράνεια, на- руквице свентеничке: Треб.

Порѣчительный < порѣчительнъ з. ἐγγυητής, поверљив, који јамчи, јемац: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.
Порѣчити < порѣжити v. pf. -рѣчѣ, -чиши, πιστεῖν, поверити: Тит. 1, 3.
Порѣчникѣ < порѣчникѣ т. ἀντι- φωνητής, сведок, јемац, посред- ник, који за друге одговара: грѣшныхъ п. (Ст. на хвал. на св. Ј. Злат.).
Порѣвѣра f. грч., скерлет: Лук. 16, 19; Апок. 17, 4; 18, 12. 16; моркал: I Мак. 4, 23.
Порѣдѣ < порѣдоу adv. καθεχῆς, ре- дом, по реду: Лук. 1, 3; Дел. 11, 4; 18, 23.
Порѣмати v. pf. -маю, -маши, γρό- ζειν, писнути, заурлати, зала- јати: пѣкъ љзыкомѣ сконмѣ (II Мојс. 11, 7).
Порѣхѣ < порѣохѣ т. μάρτυρ, све- док: Јер. 29, 23; Син. у VI Нед. по св. Пасци.
Порѣшество < порѣшество п. μαρ- τύριον, сведочанство: Јов. 15, 34; Як. 5, 3.
Порѣшествовати < порѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, μαρτυρεῖν, сведочити: II Мојс. 20, 16; I Кор. 15, 15; Еф. 4, 17; Јевр. 11, 39.
Порѣшливѣ < порѣшливѣ з. ὑπή- коος, послушан, покоран: II Кор. 2, 9; Филиб. 2, 8.
Порѣди adv. ὑστερον, најпосле, најзад, потом: Мат. 4, 2; 21, 29. 32. 37.
Порѣдованіе п. ἀκολουθία, пратња, извођење; последовање у Треб- нику, чин по коме се врши цркв. служба: Ном. пр. 200.

- Послѣдокъ** < послѣдъкъ т. ἔσχατα (ἡμέρα), последак, край: Евр. 1, 2.
- Послѣдствовать** < послѣдствовать v. impf. -ствѣю, -ши, ἀκολουθεῖν, следовати, ићи за неким: Јов. 12, 26; Дел. 12, 8; II Петр. 2, 2; I Тим. 5, 24; послѣдѣткѣющаа знаменіа, знади који су за тим долазили: Марк. 16, 20.
- Послѣждѣ** adv. εἰς ὄσπερον, после, потом: Мат. 26, 60; Лук. 20, 32.
- Посовити** v. pf. посовалою, -виши, βοηθεῖν, помоћи: ѡ покосити и покосити.. да му помогне и да покоси.. (Ект. вел.); συμμαχεῖν, помагати у боју: покосивый Гдѣи кроткоидѣ Дакідѣ (Сл. на стих. у III Нед. В. п.).
- Посовіе** п. 1) συμμαχία, помоћ, помагање у рату: Конд. Воздв. ч. К.; 2) помоћно средство, помоћна кнѣга.
- Посовникъ** < пососѣникъ т. βοηθός, помоћник: Ст. на Г. в. 5 на св. Ник.
- Посовствовать** < пососѣствовать v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἀμύνασθαι, помагати: Јудит 13, 20; Дел. 7, 24; Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.
- Посѣлъ** < посѣлъ т. πρεσβυτήс. посланик, гласник: Лук. 19, 14.
- Посѣлствовать** < посѣлствовать v. impf. -ствѣю, -ши, πρεσβεύειν, бити посланик: Еф. 6, 20.
- Посохъ** т. ξύλον, пастирски, чобански штап; архијерејски жезао: Треб.
- Посошникъ** < пососѣникъ т. који држи архијерејски жезао за време Арх. литургије: Треб.
- Поспѣхъ** т. σπουδή, хитѣа, брзина, журба; ревност: III Јездр. 8, 6.
- Поспѣшеніе** п. προκοπή, напредак, напредовање; ревност, журба, брзина (Микл.).
- Поспѣшество** < поспѣшество п. συνεργία, потпомагање (Микл.).
- Поспѣшествовати** < поспѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, 1) συνεργεῖν, потпомагати, сараѣивати: Јак. 2, 22; Рим. 8, 28; 2) ἐνεργεῖν, деловати радити: кѣра лѣкѣю поспѣшествовама, која ради кроз љубав (Гал. 5, 6); молитка праведнагѡ поспѣшествовама, ефсах, делотворна, усиљена, непрестанна: Јак. 5, 16.
- Поспѣшити** v. pf. -шѣ, -шиши, κατεσοδοῦν, пожурити, похитати: Пс. 67, 20; Рим. 1, 10; -са, σπεύδειν, пожурити се: Лук. 2, 16.
- Поспѣшникъ** < поспѣшникъ т. συνεργός, помоћник, сарадник, са-трудник: III Јов. 1, 8.
- Поспѣшиса**, -шиса, -шиса; -шійса 3. part. praet. act. I од поспѣшитиса, σπεύσας, који се журио: и прѣидоша поспѣшиса (Лук. 2, 16).
- Посрамощеніе** п. αἰσχρῶσύνη, срам, стид: I Јездр. 4, 14.
- Посредѣ** adv. ἐν μέσῳ, насред, пос-сред, усред: Пс. 103, 10; Мат. 10, 16; Марк. 3, 3 и др.
- Постава** f. materia, ткиво, платно; држање: кнѣю постакою кнѣшнем (Уч. Изв.).
- Поставити** v. pf. -ставляю, -виши, ἵσταναι, поставити, наместити: Мат. 4, 5; Марк. 9, 36; при-мити, узети за нешито: Гдѣи, не постави имѣ грѣха κτῶ, не при-ми им ово за грех (Дел. 7, 60; Трон. св. архѣ. Ст.).
- Постельникъ** т. ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος, постельник: Дел. 12, 20.

Постилати v. impf. -лаю, -лаши, στρωνύναι, простирати: Мат. 21, 8; Марк. 1, 8; Ст. на хвал. у Нед. Цвет.

Постлати v. pf. постелею, -лаши, στρωνύναι, прострети: Марк. 11, 8; Лук. 22, 12; καταστρωνύναι, оборити, сурвати: Во глѣбникѣ постла иногда (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Постоаніе < постоаніе n. κατάστασις, чврсто место, сталност: Пс. 68, 3; Сл. сјед. на св. Ник.

Постоати < постоати v. impf. -стою, -ши, ἵστασθαι, постојати, одржавати се, одолевати: . . . кто постоитъ; (Пс. 64, 8; 129, 3).

Посѣпленіе < посѣпленіе n. κατήφεια, туга, жалост, понижење, срамота: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.

Посылати v. impf. -лаю, -лаши, ἀποστέλλειν, слати, шилъати: Мат. 10, 16; Марк. 1, 2; Лук. 10, 3; Јов. 20, 21.

Посѣкати v. impf. -каю, -каши, τέμνειν, сећи, сасецати: дреко (Мат. 7, 19); -са: Лук. 3, 9.

Посѣтитель m. ἐπίσκοπος, надзорник, владика: I Петр. 2, 25.

Посѣтити v. pf. -щѣ, -тиши, ἐπισκέπτεσθαι, походити: Мат. 25, 36. 43; жезломъ беззаконіа ихъ: Пс. 17, 3; многотію и щедротами: Мол. на Веч.

Посѣщати < посѣщати v. impf. похаѣати: храмъ скатый егѡ (Пс. 26, 4).

Посѣщеніе < посѣщеніе n. ἐπίσκεψις, ἐπισκοπή, посета, надгледање, старање: Јер. 6, 15; 8, 12; Лук. 19, 44; I Петр. 2, 12; покажи посѣщеніе: Троп. гл. 4 у Ч. Желеосв.; брига: еце молима ѡ многоти . . . посѣщеніи (Ект. суг.).

Посагати < посагати v. impf. -гаю, -гаши, γαμέιν, удавати се: Мат. 22, 30; Марк. 12, 25; Лук. 20, 35.

Посагнѣти < посагнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, γαμηθῆναι, удати се, поћи за неког: Марк. 10, 12; I Кор. 7, 28. 36. 39; посагшиа, удата: I Кор. 7, 34.

Потаенк 3. ἀπόκρυτος, тајан, сакривен: Марк. 4, 22.

Потворный 3. venenosus, отрован: зеліе (Прол.).

Потворъ m. calumnia, потвора, клевета, сплетка (Микл.).

Потерпѣти < потерпѣти v. impf. -тирплю, -тирпиши, μακροθυμεῖν, причекати: потерпи на мнѣ (Мат. 18, 26. 29); ἀνέχουσαι, претрпети, потерпети: II Кор. 11, 1. 4; чекати: имене ради твоегѡ потерпѣхъ тѡ Гдѣ, потерпѣхъ душа моја къ слову твое, имена ради Твога чеках на Тебе Господе, чека душа моја на реч Твоју (Пс. 129, 4).

Потиръ m. ποτήριον, чаша: III Цар. 7, 26; II Пар. 4, 5.

Поткновеніе < поткновеніе n. спотицање; без' поткновеніа, ἀνεπιποδίστως, слободно: Ст. на хвал. 3 у Нед. мес.

Поткнѣти < поткнѣти v. pf. -кнѣ, -кнѣши, πηγύναι, потакнути: Ос. 5, 2; утврдити, поставити: II Мојс. 33, 7; -са, προσκόπτειν, спотакнути се: Приче Сол. 19, 2; Јов. 11, 9. 10; Сл. на хвал. у V Нед. В. п.

Потолокк m. рус., покривач, гредица, свод, таваница, плафон: Служ.

Потонкѣ adv. κατὰ λεπτόν, потанко, подробно: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Потравити v. pf. -травлю, -виши, καταβόσκειν, попасти, потричити: никѣ или кѣноградъ (II Мојс. 22, 5).

Потрѣвѣнъ < потрѣвѣнъ з. 1) χρείας, потребан, неопходан, χρήσιμος, користан (Микл.); 2) εὐκαιρος, згодан, прикладан: дѣнь (Марк. 6, 21).

Потрѣвитель m. ὀλοθρευτής, истребитель, разоритель, затирач: Ст. на Г. в. 5 на св. Ник.; ἀναίρετος, уништитель: Ст. на Г. в. у среду IV седм. В. п.

Потрѣвити v, pf. -травлю, -виши, ἀναλώσαι, истребити: Лук. 9, 54; ἐξολοτρεύειν, уништити: Пс. 33, 16; 53, 5; -са, ἐξολοτρευθήσεσθαι, истребити се: II Мојс. 28, 20; Дел. 3, 23; уништити се: Самогл. гл. 3 у Ч. погреб.

Потрѣвленіѣ < потрѣвленіѣ п. ἐκτριβή, потрошак: V Мојс. 4, 26; п. гѣхъ дарова, употреба св. дарова после св. Литургије (Служ.).

Потрѣвникъ < потрѣвникъ m. 1) ἐγκρυφίας (ἄρτος), погача: I Мојс. 18, 6; 2) требник, црквена књига са цркв. требама (Дјач.; Жив.).

Потрѣсити < потрѣсити v. pf. -трѣшѣ, -сиши quasare, потрести (Микл.).

Потрѣснѣвати v. impf. -ваю, -ваши, fuscum fieri, поцрнити, потамнети: Прол.

Потчениѣ < потчѣснѣ п. προσκοπή, подизање (Микл.); п. гѣни, σκηνοπηγία, подизање шатора: Јов. 7, 2, празник сеница; п. крѣта, чин који се врши при оснивању цркве, када архијереј узима три камена, које полагае на место где ће бити св. пре-

сто, и усред њих утврђује дрвени крст (Дјач.).

Потцпаніѣ < потчштпаніѣ п. σποδῆ, немир, брига: Јез. 7, 11; брзина: Дан. 2, 25.

Потцпатиса < потчштатиса v. pf. потцѣса, потцѣшиса, 1) σπεύδειν, пожурити се: I Мојс. 18, 6; похитати: II Мојс. 15, 15; 34, 8; Лук. 19, 5. 6; Дел. 22, 18; II Петр. 1, 10 sqq.; потцѣса погнѣламъ...: Богор. отпуст. гл. 4; на оумоленіѣ: Богор. на стих. гл. 4; 2) φιλοτιμεῖσθαι, бринути се, старати се: Рим. 15, 20; Гал. 2, 10; II Тим. 2, 15; Тит 3, 12; Јевр. 4, 11.

Потъ m. 1) ἰδρῶς, зној: I Мојс. 3, 19; Лук. 22, 44; Ст. на Г. в. у Нед. сир.; 2) χρώς, тело: Дел. 19, 12.

Повчатиса < поочѣтиса v. impf. -чаюса, -чашиса, μελετᾶν, поучавати се: Пс. 34, 28; размишљати: Пс. 62, 7; Марк. 13, 11; лѣта наша ѡкѣ падчина (ὡς ἀράχνη) подчахѣса (ἐμελέτων), живот наш пролази као паук (Пс. 89, 10). По другим егзегетатама последњи глагол треба сјединити са следећим речима: „а нѣ лѣтъ нашихъ, къ нижже седмидесятъ лѣтъ“, па превести овако: Живот је наш сличан научни — ја сам много размишљао о томе — што се тиче дана година наших, у њима седамдесет година.. (Дјач.); проμεлетᾶν, бринути се: Лук. 21, 14; I Тим. 4, 15; смишљати нешто противу некога: Сјед. у ант. 9 на В. четврт.

Повчениѣ < поочѣснѣ п. 1) διδασκαλία, поука (Микл.); 2) μελετή,

- размишљање: Пс. 48, 4; вежбање, занимање, мишљење: Пс. 38, 4; Плач Јер. 3, 62.
- Пошрателный** < поошрательнъ з. παραινετικός, поучан, узбудљив, убедљив: *Мокна* (Син. у II Нед. В. п.).
- Пошрение** < поошрение п. παρακλήσις, узбуђивање, поштравање: Син. у Нед. мит. и фар.
- Пошавз** т. μωρός, луд, глуп; ὄριος, округан, суров, дивљи, жесток (*Микл.; Вост.*).
- Пошициние** < похыштение п. ἀρπαγή, грабеж, отмица, плен, пљачкање, отимање (*Микл.*).
- Пошотникъ** < похотынкъ т. ἐπιθυμητής, који жели нешто зло, похотљив: I Кор. 10, 6; љубавник: Јез. 16, 37.
- Пошотный** < похотынь з. ἐπιθυμίας, похлепан, пожудан, жељан: II Петр. 1, 4; I Сол. 4, 5.
- Пошотствовати** v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἐπιθυμεῖν, жудети, чезнути за нечим: Гал. 5, 17.
- Пошоть** f. ἐπιθυμία, θέλημα, пожуда, наслада, страст, жеља: Јов. 1, 13; Јак. 1, 14, 15; I Јов. 2, 16; Гал. 5, 16; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Пошотъкние** п. в. пошоть: I Петр. 1, 14.
- Пошотъкти** v. impf. -хоциѣ, -хоциши, 1) βούλεσθαι, хтети: Дел. 17, 20; пожелети: Рим. 7, 7; 13, 9; 2) ἐπιθυμεῖν, живо желети, жудети, бити похлепан: I Кор. 10, 6.
- Почерпало** < поуръпало п. ἀντλήμα, ведро, кабао: Јов. 4, 11.
- Почерпати** < поуръпати v. impf. -паю, -паши, ἀντλεῖν, црпи, вадити, захватати: Јов. 2, 8; 4, 7, 15.
- Почерпнѣти** < поуръпнѣти v. pf. -пнѣ, -пнѣши, ἀντλεῖν, ἀρθεῖν, захватити: I Мојс. 24, 20.
- Почерпсти** < поуръпсти v. pf. -пѣ, -пѣши, поцрпи, захватити: Јов. 2, 8, 9.
- Почести** < похѣсти v. pf. почѣ, почтиши, ψηφίζεῖν, избројати, израчунати: Апок. 13, 18.
- Почити** v. pf. почию, -чиши, 1) ἀναπαύεσθαι, καταπαύεσθαι, починутти, одморити се: Јестир 9, 22; IV Цар. 2, 15; Марк. 6, 31; Јов. 10, 20; Јевр. 4, 4, 10; Апок. 6, 11; 14, 13; 2) κοιμάσθαι, спавати, ноћити, конаковати: I Мојс. 24, 54; I Мак. 11, 6; уснути, умрети: Прем. Сир. 47, 26; I Кор. 15, 6.
- Почка** < поуька f. νεφρός, бубрег: II Мојс. 29, 13.
- Почтити** < похѣтити v. impf. почѣ, почтиши, τιμάω, поштовати: IV Мојс. 22, 37; Мат. 15, 6; Јов. 12, 26; Дел. 28, 10; и шкразомъ ткомъ Боже почетъ: Мол. у св. Лит. Вас.; дѣлы почетиши: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.; σέβεσθαι, штовати: рѣкописаннаго шкразя не почетиши (Конд. у Нед. св. Праот.); -са, удостојити се: Ст. на Г. в. 2 на св. архѣ. Стеф.
- Почто** adv. int. διατί, с чега, зашто: Мат. 9, 11 и др.
- Пошадѣти** < поштадѣти v. pf. пошадѣ, -диши, ψείθεσθαι, поштедети: V Мојс. 33, 3; II Петр. 2, 4; Рим. 8, 32; 11, 21; II Кор. 13, 2; Ст. на Г. в. у Нед. мес.
- Пошение** < поштение п. ψοπέαιа, пошѣње, пост: II Кор. 6, 5; 11, 27.
- Пою** в. пѣти: Пс. 145, 2.

Повлашчисл < поовлашчисл v. pf. -кѣсл, -чшисл, ἐπειδύσασθαι, преобући се: II Кор. 5, 4.

Поштристи < поострити v. pf. -штрю < -штриж, -стриши, διερεθίζειν, још више дражити, подбунити: Син. у Нед. Цвет. и на В. пет.

Поштриши < поштришиш п. παροξυοῦς, дражење, подбуњивање, бодрење, сокољење: Јевр. 10, 24.

Пошдати v. impf. -даю, -даши, 1) κατεσθίειν, јести: Марк. 12, 40; II Кор. 11, 10; 2) καταναλίσκειν, прождирати, спаљивати: огнь пошдаи (Јевр. 12, 29).

Пошати < пошатиш v. impf. -саю, саши и -шш, -шшиши, ζωννύουσι, опасивати: Јов. 21, 18; -са, опасивати се: Јов. 21, 18.

Пошати < пошатиш v. pf. пошамь, -аши, κατεσθίειν, појести, прождрети: III Мојс. 9, 24; Јак. 5, 2; Апок. 11, 5; 20, 9.

Пошати < пошатиш v. pf. -нш, -нши, 1) παραλαμβάνειν, узети: Мат. 2, 13, 14; Лук. 9, 10; Дел. 9, 25; 21, 24; п. пшциш, γαμήσαι, оженити се: Мат. 5, 32; жинш: Лук. 14, 20; 2) ἀγγαρεύσειν, потераги некога: Мат. 5, 41; 3) ἐγκαλεῖν, жалити се, тужити се на некога: Дел. 19, 38; Рим. 8, 33; 4) κατηγορεῖν, тужити: Дел. 24, 8.

Правиши v. impf. правлю, -виши, προσήγειν, управљати, руководити: I Тим. 3, 4. 5. 12; правш практи, ὀρθοτομεῖν, право ходити, право поступати, правилно управљати: млоко истини (II Тим. 2, 15).

Правлиши < правлишиш п. 1) διοίκησις, управа; 2) ἡκία, узда; власт: Кан. Бож. п. 6 т. 1.

Православити v. impf. -влю, -виши, држати православље, држати се православлѣ: црковь правошлѣ: Мин. 13 марта.

Правотечный < правотечный 3. који иде право, који не скреће с правога пута, прав: шеткѣ: Мин. 9 марта.

Правость f. εὐθύτης, правда, правда, законитост: Пс. 95, 10; жезль правости: Јевр. 1, 8.

Правосѣдъ < правосѣдъ m. δικαιοκριτής, праведни судија: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 3.

Правота f. v. правость: Пс. 16, 2; прави пут: нога моа ста на правотѣ (Мол. при умив. руку на св. Лит.).

Правъ, -ый 3. 1) εὐθύς, ὀρθός, справедлив, прав: стези (Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; Јевр. 12, 13); стогни: Дел. 9, 11; пѣть: Пс. 106, 7; Дел. 14, 10; II Петр. 2, 15; 2) δίκαιος, праведан: шдъ (Апок. 16, 7; 19, 2); 3) δεξιός, десни: Треб.

Правдѣний < правдѣний 3. прогониш, прадедовски: шдженіи (Троп. воскр. гл. 4); клатва: Ст. на стих. воскр. гл. 4.

Празднѣ, -ый < празднѣ 3. 1) σχολάζων, празан, бескористан: млоко (Мат. 12, 36); 2) ἀργός, доколан, беспослен: Прем. Сол. 14, 5; Мат. 20, 3. 6; лен: Тит. 1, 12; 3) ἀργός, ленивац: Приче Сол. 13, 4.

Празднолювецъ < празднолювецъ m. φιλέορτος, који воли празнике: Сл. на Г. в. на св. Ник.; Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Празднослокиѣ < празднословниш п. ἀργολογία, празан, непромишљен говор: Мол. св. Јефр. сир.

Праздность < праздность f. ἀργία, леност: Мол. св. Јефр. сир.
Празднодѣцѣ < празднодѣць m. fruges consumere natus, који бадава једѣ туђ хлеб, мукта-ција: Прол.
Праздственный < праздыньствєньъ з. ἐορτικός, празнични: торжитко (Сл. на Г. в. на св. влмч. Пант.).
Прати v. impf. перѣ, -рѣши, lavare, прати (*Микл.*).
Прати v. impf. порю, порѣши, 1) πατεῖν, газити; 2) λακτίζειν, праћакати се, бацакати се: противѣ рожнѣ (Дел. 9, 5; 26, 14).
Праца < пращта f. σφενδόνη, праћка: I Цар. 17, 40. 48; II Пар. 26, 14; пращю дѣха изкергше: Ст. на хвал. у Нед. св. от. VI саб.
Пращникѣ < пращъникъ m. σφενδομήτης, funditor, праћар: Јудит. 6, 12.
Пращный < пращъньъ з. σφενδόνης, који припада праћци, оно што је метнуто у праћку: каменїе, камење за праћку, из праћке (Зах. 9, 15).
Превзаконный < превзаконъъ з. ὑπεράνομος, одвећ незаконит: Ст. на Г. в. на Усек.; παράνομος, противзаконит, неправедан: Сјед. у Нед. свих св.; грешан: Ст. на хвал. воскр. гл. 1.
Превзмѣрнѣ adv. ὑπερβαλλόντως, преко мере, одвише: Мол. 4 у Посл. прич.
Превзчисленный < превзчисльньъ з. ὑπεράριθμος, безбројан: Син. у Нед. блуд. с.
Превжественный < превжествъньъ з. ὑπέρθεος, најбожанственији: Кан. Благов. п. 4 ирм.
Преволѣ adv. в. превзмѣрнѣ: II Кор. 11, 23.

Преворити < преворити v. pf. -ворю, -вориши, vincere, победити: враги невидимыя: Прол.
Превыти < превыти v. pf. превѣдѣ, -дѣши, 1) μένειν, остати: Мат. 10, 11; Лук. 1, 56; Сл. на стих. воскр. гл. 1; 2) διατρίβειν, боравити, забавити се: Дел. 14, 3. 28; 25, 14; καθίσαι, се-дети: Дел. 18, 11.
Превытїе < превытитїе n. ὑπεροχή, excellentia, превасходство, преимућство: царскоє: Прол.
Превитати < превитати v. impf. -таю, -таѣши, μετανοῦναι, се-лякати се, селити се с једног места на друго: Пс. 10, 1.
Превозмѣтити < превзъмѣтити v. pf. -мѣтѣ, -мѣтиши, προσαράσσειν, узмутити, узнемирити, узруја-ти: сердце раздраженнаго не воз-мѣти (Прем. Сир. 4, 3).
Превознести < превзнести v. pf. -несѣ, -несѣши, ὑπερφύσαι, узви-сити, уздићи, прославити: Фи-либ. 2, 9.
Превозносити < превзносити v. impf. -ношѣ, -сиши, ὑπερυφοῦν, узноси-ти, узвисивати изнад свега: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.; Сјед. воскр. 2 гл. 5; -сѣ, пер-переубѣсѣти, уносити се: I Кор. 13, 4.
Превозрастати < превзрастати v. impf. -стаю, -стаѣши, ὑπεραυξάνεσθαι, јако расти, умножавати се: II Сол. 1, 3.
Превозрастный < превзрастьньъ з. ὑπέραιμος, узрастао, зрео; прев-зрастна, уседелица: I Кор. 7, 36.
Превой < превой m. τῆρα, капа, митра, камилавка: Јез. 23, 15.
Превосходити < превсходити v. impf. -ждѣ, -диши, ὑπερέχειν, надма-

- шати, превазилазити: Филиб. 4, 7; *ὑπερβαίνειν*, прекорачити, премашати: Мол. 7 у Посл. прич.
- Превосходный** < превъсходныйъ 3. *ὑπεροχος*, одличан: I Кор. 2, 1.
- Превратити** < превратити v. pf. -цѣ, -тиши, 1) *ἐκτρέψειν*, разорити, истребити: I Мојс. 19, 29; 2) *μεταστρέψειν*, преокренути, изврнути: Јез. 4, 8; Гал. 1, 7.
- Превратиати** < превраштати v. impf. -цаю, -цаши, *μεταστρέψειν*, прекретати, преображавати: II Цар. 6, 7.
- Превращеніе** < превраштеніе n. *καταστροφή*, разрушење, пропаст: II Мојс. 19, 29; II Пар. 22, 7; *μεταστροφή*, преокрет: III Цар. 12, 15; II Пар. 10, 15.
- Превредити** < преврѣднѣти v. pf. -ждѣ, -диши, *ἀδικεῖν*, нарушити, изменити: Пс. 88, 34.
- Превыспренный** < превъспрынь 3. *ὑπερφος*, највиши, узвишен, горьш, поднебесни: Пс. 103, 3; Кан. англ. хран. п. 6 т. 3.
- Превысприца** < превъспрыница f. *λαλόχα*, непеце (*Микл.*).
- Превыше** и **превышше** adv. *ὑπεράνω*, изнад, више, над: Еф. 1, 21; 4, 10; Јевр. 9, 5.
- Превѣса** < превѣса f. *πλάστιγξ*, вага, теразије: Прем. Сол. 11, 23.
- Превѣшати** < превѣшитати v. pf. -цаю, -цаши, *ἀναστατοῦν*, подбунити: Дел. 21, 38.
- Превѣзовати** < превѣзовати v. impf. -зѣю, -зѣши, привезивати: животнаа (Посл. испов.).
- Превѣзати** < превѣзати v. impf. -вѣю, -вѣши и -вѣлю, -вѣши, *ἐπιδιπλοῦν*, савијати: колѣна (Марк. 15, 19).
- Приглаголати** v. impf. -голю, -лиши, *suadere*, уверити: Прол.
- Преграда** < прѣграда f. *θάλαμος*, клет, унутрашња соба: Јез. 40, 45.
- Прегражденіе** < прѣгражденіе n. *σάτοιχος*, преграда, ограда: Јез. 40, 17; ꙗко прѣгражденіе вражды разрѣшиши (Догм. гл. 1).
- Пригдническій** < прѣгднышъскъ 3. *citharoedicus*, сложен за певача уз цитру, музикалан: гласъ (Прол.).
- Прѣданіе** < прѣданіе n. *παράδοσις*, традиција, предање: старецъ (Мат. 15, 2).
- Прѣдатель** < прѣдатель m. *προδότης*, издајник: 1844 (Ст. на Г. в. на В. четврт.).
- Прѣдворитисѣ** v. impf. -ворюсѣ, -ришисѣ, *προπολεμεῖν*, ратовати за некога, за нешто: Син. у III Нед. В. п.
- Прѣдѣдствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, *προκινδυνεύειν*, подвргавати се опасности: Кан. на В. четврт. п. 8 ирм.; слутити: Прип. 9 п. на Обрез. Г.
- Предварити** < прѣдѣварити v. pf. *предварю*, -риши, *προφθάνειν*, постићи, задесити: *предварниша* мѣднѣе нищеты (Јов. 30, 27); *предусрести*: Пс. 20, 3; 58, 11; 67, 32; 94, 2; Мат. 17, 25; I Сол. 4, 15; Стат. III, 147; доћи пре некога: *Предварнишъ* оутро љже w Марији, оне које су дошле пре јутра с Маријом (Ип. на Ускрс); *изићи* пред некога: *предъ* лице твоѣ (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; Сл. на стих. у Нед. мес.); *προκαταλαμβάνειν*, претећи: *Скорш* *предвари*.. (Богор. на I часу). *προκατα*

Предварати < **предъварати** v. impf. -раю, -раши, 1) *προλαμβάνειν*, журити: кійждо ко свою вечерю **предвараетъ** къ **инѣденіе**, сваки жури да поједе (пре других) своју вечеру (I Кор. 11, 21); 2) *προάγειν*, **предначити**, **наперед ићи**: I Тим. 5, 24; Ст. на хвал. воскр. гл. 3.

Предвигнѣти v. pf. -двигнѣ, -гнѣши, *μετακινεῖν*, помакнути: **предѣлѣкъ** **ближнѣгѣ** (V Мојс. 19, 14.).

Предвиженіе n. *μετακίνησις*, **покрѣтање**, **пресельење**: Зах. 13, 1.

Предводительствовати v. impf. -ствѣю, -иши, *ἡγέομαι*, **наперед ићи**, **предводити**, **бити први међу некима**: Пс. 103, 17.

Предвозвѣстити < **предъвъзвѣстити** v. pf. -вѣщѣ, -стиши, *προκαταγγέλλειν*, **наперед јавити**, **претсказати**, **прорећи**: Дел. 3, 18. 24.

Предвозвѣстникъ m. *προάγγελος*, **који унапред јавља**: Ст. на хвал. 3 на Рожд. св. Јов. Прет.

Предвозвѣщати < **предъвъзвѣщати** v. impf. -щаю, -щаши, *προκαταγγέλλειν*, **унапред јављати**, **претсказивати**, **прорицати**: Троп. на Вавед.; Ст. на блаж. на Соб. св. Јов. Прет.; Мол. у св. Лит. Вас.

Предвозглаголати < **предъвъзглаголати** v. impf. -голю, -лиши, *προλέγειν*, **пре других говорити** (**Дјач.**).

Предвозгласный < **предъвъзгласный** 3. *προλέγων*, **који наперед јавља**: **седмица**, **цела седмица између Недеље мит. и фар. и Нед. блудног сина назива се предвозгласный** **зато што наговештава** **Св. вел. пост**: Син. у Нед. мит. и фар.

Предвозхищати < **предъвъзхищати** v. impf. -щаю, -щаши, *προαρπάσσειν*, **преотимати**: Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 3.

Предвѣдѣніе n. *πρόγνωσις*, **знање унапред**: Сјед. у Суб. Лаз.

Предвѣдѣти v. pf. **предвѣдѣ**, -вѣси, *προγινώσκειν*, **наперед знати**: II Петр. 3, 17.

Предвѣчный < **предъвъвѣчный** 3. *προαίώνιος*, **вечан**: Ст. на Г. в. на Соб. св. арх. Мих.

Предвѣщати v. impf. -щаю, -щаши, *προμηνύειν*, **унапред јављати**, **претсказивати**: Кан. св. Теод. II. 8 богор.

Предградіе < **предъградіе** n. *προτείχιον*, **предграђе**, **опкоп**: Плач Јер. 2, 8; Јез. 48, 15; **поле пред градом**: III Цар. 21, 23.

Преддержати < **предъдръжати** v. impf. -держѣ, -жиши, *ὑπερέχειν*, **надвѣшавати**, **бити јачи**, **владати**: Рим. 13, 1.

Предзнательный 3. *προγνωστικός*, **који је отпре познат**: Мол. у Хир. презв.

Предитици < **предитѣшти** v. impf. -текѣ, -чиши, *προδραμεῖν*, **ићи испред другога**, **потрчати напред**: **и предитекъ** **козиѣзе на игодичинѣ** (Лук. 19, 4).

Предлежати v. impf. -лежѣ, -жиши, *προκεισθαι*, **лежати пред ким**: II Кор. 8, 12; Јуд. 1, 7; Мол. у св. Лит. Злат.

Предложеніе n. 1) *πρόθεσις*, **одређење**, **наређење**: Рим. 9, 11; Еф. 3, 11; **дѣлѣны предложеніа**: Мат. 12, 4; Марк. 2, 26; Лук. 6, 4; **предложеніе дѣлѣны**: Јевр. 9, 2; **жртвеник**: Служ; 2) *ὑωνευτήριον*, **место у олтару где свѣштеник умива руке**: Служ.

Предложити v. pf. -ложѣ, -жиши, 1) *προτιθέναι*, поставити, метнути: Пс. 85, 14; 2) *παραθεῖναι*, предложити, казати: инѣ притчѣ (Мат. 13, 24. 31); 3) *ἀνατιθέναι*, разложити, причати: кѣгокѣткованіе (Гал. 2, 4).

Преднариши < предънаршити v. pf. -рекѣ, -чиши, *προορίζειν*, напред одредити: Дел. 4, 28.

Предначати < предъначаути v. pf. -начнѣ, -начиши, *ἐξάρχειν*, отчети: II Мојс. 15, 21.

Предначинати v. impf. -наю, -наиши, *ἐξάρχειν*, отпочиѣати: Сл. на IX часу уочи Богој.

Предновомѣсачіе < предъновомѣсачіе n. *προνομήνια*, време пред нови месец: Јудит. 8, 6.

Предовалій < предъовалъ з. веома храбар: Прол.

Предображеніе n. *προόμιον*, почетак: Троп. Вавед.

Предовелѣвати v. impf. -ваю, -ваиши, *προελεγεῖν*, унапред заповедати, наређивати: Ст. предпр. гл. 3 у Нед. св. от.

Предпожрети < предъпожрети v. pf. -пожрѣ, -жриши, *προθύειν*, претходно принети жртву: Кан. на В. четврт. п. 3 ирм.

Предпочтити v. pf. -чтѣ, -чтиши, *προτιμᾶν*, више ценити: Сл. на Г. в. у IV Нед. В. п.; Прип. 2 на Соб. св. Јов.

Предпріятіе < предъпріятіе n. *προσλήψις*, примање, предузеће: Мол. 10 у Посл. прич.

Предпѣтіе < предъпѣтіе n. *προβόδος*, предъначење, напредовање, ступање напред: Сл. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.; предпѣтіе поста, почетак поста: Тр. п.

Предразвѣнительный з. *προγνώστικός*, који унапред зна: Син. у Суб. мес.

Предрасѣждати < предърасѣждати v. impf. -ждаю, -ждаиши, *προκρίνειν*, пре других изабирати: Кан. Воздв. ч. К. п. 3 ирм.

Предрати v. pf. -дерѣ, -дериши, *συρίζειν*, предрати, прецепати: Јов. 19, 24.

Предратникъ < предъратыникъ m. *bellum praecedens*, војник који стоји у првоне бојном реду: крестъ (Кан. ч. Крсту).

Предрещи < предърешти v. pf. -рекѣ, -чиши, *προλέγειν*, унапред рећи, претсказати, прорећи: Гал. 1, 9; I Сол. 3, 4; по предреченноиъ же... III Мак. 4, 14.

Предсловіе n. *πρόλογος*, praefatio, предговор (Микл.).

Предстатель m. *προτοστάτης*, првак, коловођа: Дел. 24, 5; начелник, заступник, заштитник, вођа: Ак. Бог. ик. 1.

Предстательница < предъстательница f. *προστάτις*, заштитница: Кан. Богој. п. 9 ирм.

Предстательство n. *προστασία*, заштита, окриље, обрана, помоћ, посредништво, заступство, претставништво: Конд. Усп. Бог.; Сл. у Ант. 3 на В. четврт.

Предстательствовати v. impf. -ствѣю, -иши, *προστατεῖν*, заштићавати, штитити, посредовати, заступати, претстављати: Сл. на блаж. св. Спир. чуд.

Предстати < предъстати v. pf. предстанѣ, -иши, *παριστάναι*, стати пред некога, изићи пред некога, јавити се: ѣдницѣ Хѣтовѣ (Рим. 14, 10); ксарю: Дел. 27, 24.

Предстоати v. impf. -стою -стоиши, *προξίσθαι*, стајати пред неким или нечим: *аще ко Ты не кы предстоаши молаци.* (Кан. Богор.); налазити се пред неким, отпраљвати службу при некоме: *еже предстоати къ доми предъ царемъ* (Дан. 1, 4).

Предстѣніе < предстѣниѣ n. *προστέταγμα*, *prosignaculum*, спољашњи зид, бедем, опкоп: II Цар. 20, 15.

Предсвѣтити < предсвѣтити n. *προσβατον*, дан пред суботом: Јудит 8, 6.

Предсѣдити < предсѣдити v. pf. -сѣждѣ, -диши, *προκρίνειν*, унапред судити, дати некоме предност, првенство: Прем. Сол. 7, 8; Кан. св. Андр. крит. п. 6 т. 3.

Предсѣданіе < предсѣданіе n. *προτοκαθεδρία*, прво место, прочеље, зачеље: Лук. 11, 43; 14, 7; 20, 46.

Предтеча < предтеча m. *προδρομος*, претходник, који иде пред неким. Тако Црква назива св. Јована Крститеља зато што је он дошао на свет пре И. Христа да спреми свет за долазак Христов: Ис. 40, 3; Мат. 3, 3; Марк. 3, 2. Претечом се назива и сам Господ И. Христос: *идѣже предтеча ш нагъ вниде ѿкъ* (Јевр. 6, 20).

Предтеци < предтецити v. pf. -текѣ, -чиши, *προδραμεῖν*, напред трчати, испредњачити, притећи: I Мак. 16, 21; Ипак. гл. 4; Сл. на VI часу уочи Бож.; Сл. на Рожд. св. Јов. Прет.

Предточилиѣ n. *προλήμιον*, рупа где се држала када у којој се гње-

чило грождѣ, подрум, пивница: Ис. 5, 2.

Предвѣдѣніе n. *προβεσις*, предзнање; смерање, одлука: Рим. 8, 28.

Предвѣдѣти < предвѣдѣти v. pf. *предвѣдѣмъ*, -вѣдѣши, *προϋνώσκειν*, напред познати: Рим. 8, 29; -сѣ, унапред се известити: Прем. Сол. 6, 13.

Предвѣрѣти v. impf. -рѣю, -рѣшиши, *προπιστεύειν*, унапред веровати: Сјед. 2 у Нед. Том.

Предвготовати v. impf. -каю, -ваши, *προετοιμάζειν*, унапред спремати, приправљати: III Мак. 5, 18; Рим. 9, 23.

Предвготовити v. pf. -товаю, -виши, *προετοιμάζειν*, унапред припремити, спремити: II Кор. 9, 5.

Предвготовлати v. impf. -влаю, -влаши, спремати: Ст. на IV часу уочи Бож.

Предвзаконіе n. *προβεσις*, рок, приспелост једне ствари за законито решавање: Ст. на Г. в. у утор. IV седм. по св. Пасци.

Предвзрѣти < предвзрѣти v. pf. -зрю, -зриши, *προοραῖν*, *praevidere*, предвидети, зараније видети, угледати из далека (*Данич.*): I Мојс. 37, 18.

Предвкорити v. pf. -рю, -риши, *προατιμάζειν*, претходно укорити, унапред оптужити; горе доказати (*Вук*): Рим. 3, 9.

Предвмыслити v. pf. -мышляю, -слиши, напред помислити, зараније се побринути: Прем. Сол. 13, 16.

Предсврѣсти < предсврѣсти v. pf. -сврѣщѣ < -сврѣштѣ, -сврѣшиши, *προσπαύειν*, предсврѣсти, напред у сусрет изићи: Троп. Претпр. Преобр.

Представити v. pf. -ставлю, -виши, προορίζειν, предодредити, напред одредити: Рим. 8, 29. 30; I Кор. 2, 7.

Предствѣрждати < предъоутвѣрждати v. impf. -жду, -ждиши, προασφαλίζουσαι, осигуравати, сигурно чувати: Сл. на Г. в. на В. пет.

Предъчинити v. pf. -чиню, -ниши, προτάσσειν, напред одредити: Дел. 17, 26.

Предѣлъ, < предѣлъ m. 1) ὄριον, μεθόρια, граница: Пс. 103, 9; околина: Мат. 2, 16; Марк. 5, 17; ὁριοθεσία, одређивање међе, међа: Дел. 17, 26; ὄρος, граница, рок: закона (Ч. венч.); жизни: Син. у Суб. мес.; 2) μέρος, део, крај: Мат. 2, 22.

Предшврѣчати < предшврѣчати v. impf. -чаю, -чаши, προμνηστεύειν, унапред заручити: Кан. на Усп. Бог. п. 9 ирм.; Троп. Предпр. Вавед.

Предшврѣчити < предшврѣчити v. pf. -чѣ, -чиши, προμνηστεύειν, унапред заручити, верити: Троп. у Нед. св. праот.

Предшметный з. προβεβλημένος, напред одбачен: Син. у Нед. В. п.

Премникъ < прѣемникъ m. διάδοχος, наследник: Прем. Сир. 46, 1; Син. у II Нед. В. п.

Премство < прѣемство n. διαδοχή, преузимање, наследство: Син. у II Нед. В. п.

Престественъ, -ый < прѣестественъ з. а) ὁ παρὰ φύσιν, натприродан, чудесан: Рим. 1, 26, Кан. св. Андр. крит. ст. на блаж.; Кан. на Бож. п. 8 ирм.; б) ὑπερφύσῃς, изванредан: мѣтка (Син. на В. четврт.); Кан. св. Теод. п. 8 богор.

Престественнѣ adv. ὑπερφύσῃς, натприродно: Богор. у Ч. погреб. свешт.

Прежде < прѣжде праер. πρό, пре: прошенїа κησέγω (Мат. 6, 8); иоженїа мїра: Јов. 17, 24; adv. πρόν, пређе; прежде даже, пре него: Пс. 38, 14; 118, 67; Мат. 1, 18; Марк. 14, 30. 72; Лук. 22, 61; πρότον, најпре: Марк. 4, 28; Јов. 20, 4.

Преждевозлеганїе < прѣждевъзлеганїе и -возлежанїе n. πρωτοκαθεδρία, прво место, зачелье: Мат. 23, 6; Лук. 20, 46.

Преждесѣданїе < прѣдсѣданїе n. πρωτοκλισία, прво место на зборовима, зачелье: Марк. 12, 39.

Прѣзѣльный < прѣзѣльнъ з. ὑπερβάλλων, превелик: Еф. 2, 7.

Прѣзѣльнѣ adv. λίαν, одвише, веома јако: Син. у I Нед. В. п.

Прѣзѣльнѣйшїй з. ὑπερβάλλον, ненадмашан, превелик: радостъ (Син. у Нед. блуд. с.).

Прѣзистественный < прѣзистественъ з. ὁ παρὰ φύσιν, протуприродан: Рим. 1, 26.

Презорливый < прѣзорливъ з. ὑπερήφανος, горд, надувен, дрзак: Јер. 43, 2.

Презорство < прѣзорство n. ὑπερηφάνεια, презирање, пренебрегавање, дрскост, безобзирност, охолост, надутост: IV Мојс. 22, 30; Авд. 1, 3.

Презорствовать < прѣзорствовать v. impf. -ствѣю, -ши, ὑπερηφανεῖν, презирати, пренебрегавати: Дан. 5, 20.

Презоръ < прѣзоръ m. в. презорство: Прол.

Презрѣти v. pf. презрю, зриши, 1) καταφρονεῖν, презрети: Мат. 18,

- 10; 2) ὑπερορᾶν, одозго гледати: IV Мојс. 22, 30; παρορᾶν, превидети: βεζζακωνία μοῦα призри Γᾶν (Троп. у Послед. прич.).
- Призвѣти** < прѣзвѣти v. pf. -вѣдѣ, -вѣдиши, περισσευθῆσεσθαι, претећи: Мат. 13, 12.
- Призвѣточиствѣи** < прѣзвѣтъуьствѣи п. περισσευμα, изобилѣе: Еф. 3, 20.
- Призвѣточиствовати** < прѣзвѣтъуьствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ὑπερπερισσευεσθαι, у изобилѣу имати, изобилувати, умножити: Рим. 5, 20; Ном. пр. 219; пресипати се: II Кор. 7, 4.
- Призвѣлиха** adv. ὑπερπερισσῶς, премного, одвише, силно, јако: Марк. 7, 37; Дел. 26, 11; I Сол. 3, 10; 5, 13.
- Призвѣлишествовати** < прѣзвѣлишьствовати v. impf. -ствѣю, -иши, περισσευεῖν, изобилувати, веома умножити, изобилно обасути некога нечим: Рим. 5, 15.
- Призвѣрадный** < прѣзвѣрадьнѣ з. ἔχτατος, прекрасан, изванредан: (Вост.).
- Призвѣшество** < прѣзвѣшѣство п. ὑπεροχή, красота, предност, већа моћ, изврсност: II Мак. 15, 13.
- Призвѣшѣи** < прѣзвѣшѣи п. в. прѣзвѣшѣство: Прол.
- Призвѣшѣный** < прѣзвѣшѣнѣ з. ὑψήροσ, висок, узвишен, изванредан, особит, изврстан: Сл. на Г. в. на Усп. Бог.
- Примѣти** < прѣимѣти v. impf. -мѣю, -иши, προέχεσθαι, истицати се, одликовати се, бити бољи од неког: Рим. 3, 9; ὑπερέχειν, надмашати, превазилазити: κλέκτῳ οὐμῳ приимѣцій (Кан. Бог. п. 5 т. 2); Кан. воскр. гл. 3 п. 5 ирм.; Кан. Богој. п. 5 ирм.
- Приспѣстрити** < прѣспѣстрити v. pf. -пѣщрю, -пѣстриши, ποικίλλειν, ишарати: Пс. 44, 10. 14; Ст. на блаж. св. кн. Лаз.
- Приспѣднѣи** < прѣспѣднѣи з. καταχθόνιος, подземни: Пс. 85, 13; 138, 15; Филиб. 2, 10; κατωτάτος, најдоњи: адъ (Кан. у Нед. месоп. п. 6 ирм.).
- Приспѣднѣла** adj. f. τὰ κατώτατα, шеол, ад: Пс. 62, 10; Ст. на стих. воскр. гл. 1; καταχθόνια, подземни ад: егда же ὦ приспѣднѣиχъ (ἐκ τῶν καταχθονίων) кокрѣниа еси (Троп. воскр. гл. 2); пр. земли, ад: Кан. на Ускрс. п. 3 т. 1.
- Притѣи** < прѣитѣи п. прелаз: къ вѣчнѣи жизни (Прол.).
- Прекланѣтиса** < прѣкланѣтиса v. impf. -нѣюса, -ишиса, κλίνειν, нагиѣати се: Лук. 9, 12.
- Преклонити** < прѣклонити v. pf. -клоию, -иши, κάμπτειν, преклонити: глѣкѣ (Јов. 19, 30); савити: колѣна (Дел. 7, 60; 9, 40; 20, 36; 21, 5; Рим. 11, 4); -са, κλπτειν, сагнути се: Пс. 9, 31; Марк. 1, 7; Јов. 8, 6. 8.
- Преклонѣти** < прѣклонѣти v. impf. -нѣю, -иши, κάμπτειν, прекланѣати, савијати: колѣна (Еф. 3, 14).
- Преклѣтъ** < прѣкклѣтъ m. cella, клет, собица, ћелија; одељење куће, где се живело зими: домъ съ преклѣтъ, τὸν οἶκον τὸν περίπτερον, кућу земну (Амос 3, 15).
- Прекормити** < прѣкрѣмити v. pf. -кормлю < -крѣмлю, -миши, διατρέφειν, прехранити: III Цар. 18, 5.

Прекословіє < прѣкословніє п. ἀντίθεσις, противлєнє, изговор, одрицање, препирање, свађа: I Тим. 6, 20; Јевр. 6, 16; 7, 7; 12, 3.

Прекословный < прѣкословный 3. ἀντιλέγων, који одговара, који се противи: Тит. 2, 9.

Прекращеніє < прѣкраштеніє п. ἐγκωπή, сметња, запрека: I Кор. 9, 12.

Прекосраженіє п. међусобна борба: Прол.

Прекривити v. pf. -криваю, -виши, curvare, искривити, савити; обманути, надмудрити, преварити: Прол.

Прелагатай¹⁾ m. ухода: Ис. Нав. 6, 16; II Тим. 3, 3.

Прелагати < прѣлагати v. impf. -гаю, -гаши, 1) περιτρέχειν, приводити, доводити до нечега: къ нинистокство, до лудила (Дел. 26, 24); 2) μετατίθεναι, премештати, мењати, кварити: прѣдѣли (међе) κληνάγω κρηνω (V Мојс. 27, 17); Јевр. 7, 12; Јуд. 1, 4; -сѡ, μετατίθεσθαι, одвраћати се: Гал. 1, 6; Син. у II Нед. В. п.

Прелестникъ < прѣлестыникъ m. 1) ἀπατεών, варалица: Ст. на стих. на В. пет.; 2) πλάνος, скитница, кушач: Мол. 7 пред Прич.; 3) ἀλάστωρ, злочинац: Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 т. 2.

Прелестный < прѣлестынь 3. πλανήτης, лажан, варљив; чаробан, примамљив: Јуд. 1, 13; Еф. 4, 22.

Прелестъ < прѣлестъ f. πλάνη, превара, обмана, лукавство; дражи, чари: Рим. 1, 27; I Сол.

2, 3; и діаконѡ прелестъ оупраздниѡ: Ст. на Г. в. воскр. гл. 3; Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.; ідоликѡ: Мол. у св. Лит. Вас.

Преложеніє < прѣложеніє п. 1) τροπή, промена, мењанье: Јак. 1, 17; 2) μετάθεσις, премештанье, помицанье: Јевр. 11, 5; 12, 27; 3) μεταστάσις, уклањанье, преселєнье: Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.

Преложити v. pf. -жѡ, -жиши, 1) μεταβάλλειν, променити, претворити у нешто: къ кровъ (II Мојс. 7, 17); мѣроноициамъ плачь: Троп. воскр. гл. 7; преложикъ дѣхомъ ткоимъ стѣмъ: св. Лит. Злат.; 2) μετατίθεναι, преместити, преселити: Јевр. 11, 5; пренети: оумъ на некия (Ак. Бог. конд. 8); -сѡ, μεταστραθήσεσθαι, претворити се: юлицѡ ко тимѡ (Дел. 2, 20).

Преломокъ < прѣломъкъ m. κλάσμα, fragmentum, одломак, комадић: Прол.

Прельстити < прѣлѣстити v. pf. -щѡ, -стиши, 1) ἀπατᾶν, преварити, обманути: I Мојс. 3, 13; 2) πλανᾶν, завести: Мат. 24, 4. 5. 11. 24; 3) βασκαίνειν, опчарати, опчинити: Гал. 3, 1; 4) παραλογίζειν, варати: Кол. 2, 4; -сѡ, преварити се, сићи с правога пута: V Мојс. 4, 19; I Тим. 2, 11.

Прельщати < прѣлѣштати v. impf. -щаю, -щаши, 1) δολοῦμαι, примамљивати, опчињавати, прелашћивати: II Петр. 2, 18; 2) πλανᾶν, варати: I Јов. 1, 8; 3) καταβρέβειν, обмањивати: II Кор. 2, 18; -сѡ, πλανᾶσθαι, варати

¹⁾ У грчком и лат. тексту ове речи нема.

- се: Мат. 22, 29; Марк. 12, 24, 27.
- Прелюбоудѣй** < прѣлюбоудѣй м. *πουχός*, прелубочинац: Лук. 18, 11; Як. 4, 4; I Кор. 6, 9; Евр. 13, 4.
- Прелюбоудѣйный** < прѣлюбоудѣйнь *3*. *πουχάλις*, прелуботворни: Мат. 12, 39; 16, 4; 19, 9; Мат. 8, 38.
- Прелюбоудѣйство** п. *πουχεία*, прелуба: Евр. 13, 27.
- Прелюбоудѣйца** f. *πουχάλις*, прелубочиница: Як. 4, 4; Рим. 7, 3.
- Прелюбоудѣйцирь** < прѣлюбоудѣй-унить м. *νόθος*, копиле: Евр. 12, 8.
- Прелюбоудѣяніе** п. *πορνεία, πουχεία*, прелуба: Мат. 15, 19; Марк. 7, 21; Јов. 8, 3. 4; Гал. 5, 19.
- Прелюбы**, -бви f. прелуба: пр. сотворити, творити, дѣлати, *πουχεύειν*, чинити прелубу: Мат. 5, 27; 19, 9. 18; Марк. 10, 11. 12. 19; Лук. 16, 18; 18, 20; Як. 2, 11; Рим. 2, 22; 13, 9; не прелюбы сотвори: II Мојс. 20, 14.
- Премедлѣти** < прѣмѣдлѣти v. *imprf.* -длю, -длиши, закаснити, задржавати се, оклевати: I Мојс. 34, 19.
- Преминувати** < прѣминновати v. *imprf.* -нѣю, -нѣши, *διαμείβειν*, пропутьовати, пролазити: житїа теченїе (Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 2).
- Преминѣти** < прѣминѣти v. *pf.* -нѣ, -нѣши, *παραβαίνειν*, проћи, прекорачити (*Вост.*).
- Премірный** < прѣмирнь *3*. *ὑπερκόσμος*, надземаьски, горњи, небески: *κοκκρινίε* (Кан. Воздв. ч. к. п. 6 ирм.); *οὐμѣ*: Кан. на Богој. п. 9 ирм.; *σλαва*: Кан. Бож. п. 1 т. 3; Ст. по јев. на Преобр.; Син. у II Нед. В. п.; *κλαγγά*: Мол. на Јутр.
- Премолкнѣти** < прѣмълкнѣти v. *pf.* -кнѣ, -кнѣши, престати говорити, ућутати: Ис. 62, 6.
- Премолчати** < прѣмълчати v. *imprf.* -молчѣ, -чиши, *παρασιωπάσθαι*, прећутати: Сл. на стих. на св. Ник.; оставити без пажње: Пс. 108, 1.
- Премоши** < прѣмошти v. *pf.* -могѣ, -жиши, *ὑπερδύνασθαι*, одолети, победити: Пс. 64, 4; 128, 2.
- Премѣдровати** < прѣмѣдровати v. *imprf.* -дрѣю, -дрѣши, претећи кога у лукавству, надмудрити: *πρѣмѣдрѣмѣ* нашего господина (Прол.).
- Премѣненїе** < прѣмѣненїе п. 1) *ἀλλαγία*, мењање: III Мојс. 27, 10; 2) *παραλλαγῆ*, *μετάθεσις*, измена, промена, промењивање: Як. 1, 17; Евр. 7, 12; 3) *ἀπαλλαγῆ*, ослобођење, одвраћање, уклањање: *κѣ* *πρѣмѣненїе* *ελακκω* *недѣга* (Мол. у Ч. желеосв.).
- Премѣнитель** м. *ἀλλοιωτής*, који мења: тли (Ип. воскр. гл. 3).
- Премѣнити** v. *pf.* -ню, -ниши, *μεταλλάττειν*, променити: III Мојс. 27, 10; претворити: истинѣ Бжїю ко лжѣ (Рим. 1, 25); *πρѣмѣнити* жизнь, умрети: II Јездр. 1, 31; -са, променити се: на *κισελїе* (III Мак. 5, 24).
- Премѣнѣти** < прѣмѣнѣти v. *imprf.* -нлю, -нлѣши, *μετατιθέναι*, премештати: Ном. пр. 195.
- Преначалїе** < прѣначалїе п. неимање почетка, вечност. Тр. п.
- Преначальный** < прѣначалнь *3*. *ὑπεράρχιος*, беспочетни, превечни:

- еститво (Сл. на блаж. на св. Саву).
- Пренебесный** < прѣнебесный 3. ὑπερουράνιος, који је више небеса, наднебесни: жртвеникъ (Служ.).
- Пренебрегати** < прѣнебрегати v. impf. -гаю, -гаши, ἀλιγορεῖν, пренебрегавати, занемаривати, заборављати: наказаниа Гдѣа (Приче Сол. 3. 11).
- Пренебрежи** < прѣнебрежити v. pf. -гѣ, -жиши, пренебрежи, занемарити, заборавити (Микл.).
- Пренемоганиѣ** n. ἀλιγοφυχία, малодушност, изнемоглост: Прол.
- Пренемогати** v. impf. -гаю, -гаши, ἀλιγορεῖν, пренебрегавати, немаран бити према нечему: Евр. 12, 5.
- Пренемошти** < прѣнемошти v. pf. -могѣ, -жиши, ἀλιγοφυχεῖν, бити малодушан, изнемошти (Микл.).
- Пренепорочный** < прѣнепорочный 3. πανάμωμος, παναμόμητος, сасвим непорочан: Стат. II ст. 124 и на И нынѣ:
- Препилковати** v. pf. -пилѣю, -ши, претестерити: Прол.
- Препинаниѣ** < прѣпинаниѣ n. ἐμπόδιον, сметање, спречавање, сметања, препрека (Вост.).
- Препинати** v. impf. -наю, -наши, 1) διατείνειν, extendere, разапнѣвати, пружати; сметати, спречавати: I Јездр. 4, 4.
- Препирати** < прѣпирати v. impf. -раю, -раши, 1) παίδειν, наговарати, уверавати: Дел. 18, 4; Гал. 1, 10; 2) συμβιβάζειν, доказивати: Дел. 9, 22; -са, διακρίνεσθαι, препирати се: Дел. 11, 2.
- Препитавати** < прѣпитавати v. impf. -влю, -ши, ἐκτρέφειν, прехранѣвати, исхранѣвати (Вост.).
- Препитаниѣ** < прѣпитаниѣ n. ἐκτροφή, храна, исхрана, прехрана: Прол.
- Препитати** v. pf. -таю, -таши, 1) τρέφειν, исхранити се: Апок. 12, 14; διατρέφειν, прехранити, одржати: еѣмл (I Мојс. 7, 3); τροποφορεῖν, прехранити: Дел. 13, 18; 2) θάπτειν, погребсти, сахранити: препитанѣ (ταφείς, погребен) къ старости добрѣй (I Мојс. 15, 5).
- Преповѣждати** < прѣповѣждати v. impf. -ждаю, -ждаши, ὑπερβιβάζειν, побеђивати: Рим. 8, 37.
- Преподобенъ, -ый** < прѣподобный 3. ὁσιος, свет: V Мојс. 32, 4; Пс. 4, 4; 17, 26; 51, 11; Дел. 2, 27 sq.; I Тим. 2, 8; Тит 1, 8; Евр. 7, 26. Преподобнима се називају сви угодници који су се, далеко од света, подвизавали у пустињама, манастирма и др.
- Преподовиѣ** n. ὁσιότης, 1) светост, светиња: Лук. 1, 75; Еф. 4, 24; Мол. трисв. на св. Лит.; 2) титула свештеника и монаха (Слов. Имп. ак.).
- Преподовнолѣпнѣ** adv. као што приличи, доликује светости: Прол.
- Преподовномъченикъ** < прѣподовно-мъченикъ m. који је претрпео за Христа мученичку смрт у монашком чину (Слов. Имп. ак.).
- Преподовнѣ** adv. ὁσίως, свето: I Сол. 2, 10.
- Преподовствіѣ** n. в. преподовиѣ. Прол.
- Преподовство** m. в. преподовиѣ: Прол.
- Препоконти** v. pf. -кою, -ши, παύειν, успокојити, умирити: къ минѣкшиѣ ноци число: Јут. мол. 6.
- Преполокениѣ** n. 1) ἡμισός, половина: днѣй моихъ (Пс. 101, 25); 2) по-

- ловина, средина: къ пр. праздника, τῆς ἑορτῆς μεσοβότης (Јов. 7, 14); 3) среда IV Недеље по св. Пасци: Празник Преполовенија.
- Преполовити** v. pf. -влю, -виши, μεσοῦν, преполовити, доћи до половине, достићи половину нечега: не преполокати (μὴ ἡμισυσωσι) дней сконча (Пс. 54, 24); преположившиа праздник, μεσοβότης τῆς ἑορτῆς, када је дошло до половине праздника, у половици праздника: Троп. Препол.
- Преполовленіе** < прѣполовѣніе n. μεσοβότης, средина, половина: погта (Ст. на Г. в. у ср. IV седм. В. п.).
- Преполовлатиса** v. imp. -вляюса, -вишиса, преполовлявати се, долазити до половине: праздникъ законномъ (Конд. у среду Препол.).
- Препонка** f. λῶβος, мрежица: мже на печени (III Мојс. 3, 4).
- Препонъ** < прѣпонъ m. ἐμπόδιον, impedimentum, сметња, препрека (Вост.; Микл.).
- Препоситъ** m. προpositus, praepositus, начеоник: Прол.
- Препочити** v. pf. -почію, -чїши, ἀναπαύεσθαι, одахнути, отпочинути, одморитисе: II Цар. 16, 14.
- Препосаніе** < прѣпожсаніе n. περιζωμα, појас: I Мојс. 3, 7.
- Препосати** < прѣпожсати v. pf. -саю, -саши и -ашѣ, -ашеши, περιζωνῶναι, препасати: II Мојс. 12, 11; Лук. 17, 8; съ вышоты илюю: Ирмол. гл. 1 п. 3 ирм. 1; поломъ златымъ: Апок. 12, 13; 15, 6; преполши мечъ ткой: Пс. 44, 4; да преполшетъ насъ илюю свою икыше: Мол. у Кан. молеб.; запрегнути: чрегла: Лук. 12, 35;
- Еф. 6, 14; I Петр. 1, 13; -са, опасати се: Лук. 12, 37; Дел. 12, 8.
- Препожсвати** < прѣпожсвати v. imp. -сѣю, -сѣши, опасивати: преположай ма илюю... (Мол. при облач. појаса).
- Препроваждати** < прѣпроваждати v. imp. -ждаю, -ждаши, διαγεῖν, проводить (Микл.).
- Препроведити** v. imp. -ждѣ, -диши, διαγεῖν, проводить: житіе (Сл. на Г. в. на Обрез.).
- Препрославити** < прѣпрославити v. pf. -влю, -виши, δοξάζειν, преуносити славом, прославити (Вост.).
- Препрославленъ** 3. ὑπερόνδοξος, преунесен славом: Кан. Воздв. ч. к. и Пасхе п. 7 ирм.; δεδοξαμένος, прослављен: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.
- Препростіе** < прѣпростіе n. ἀπλότης, простота, једноставност, наивност, неотесаност (Микл.; Вост.).
- Препростъ** < прѣпростъ 3. ἀπλοῦς, простодушан, наиван; ἄγροικος, простачки, неотесан, необразован, суров; φίλος, прост, празан (Микл.).
- Препрѣга** < прѣпрѣга m. περιζωμα, појас, прегача: Рут 3, 15.
- Препрѣда** < прѣпрѣда f. πορφύρα, пурпурна хаљина, багреница: Мин. 24 јула.
- Препрѣніе** < прѣпрѣніе n. πειρασμόν, убеђење: Гал. 5, 8.
- Препрѣтєлный** < прѣпрѣтєлный 3. πειθός, убедљив, надговорљив: I Кор. 2, 4.
- Препрѣти** v. pf. -прю, -приши, πειθεῖν, убедити: кю илюю (Дел. 19, 26).

Препрада < прѣпрада f. в. препрѣда: Марк. 15, 17.

Преспѣтый < прѣспѣтъ 3. πανόμνητος, веома слављен, достојан хвале: Дан. 3, 52; Кан. Благ., Воздв. ч. к. и др. п. 7. ирм.

Препати < прѣпати v. pf. припнѣ-нши, διαβάλλειν, зауставити препречити, смести: IV Мојс. 22, 22; Пс. 139, 5; -са, κολύβειν, кочити се: оутнѣ (Ст. у Ч. погр. свешт.).

Препатиѣ < прѣпатиѣ n. διαβολή, препрека, сметња: IV Мојс. 22, 32.

Пререкорѣчивый 3. који радо противуречи, опонира: Прол.

Прерици < прѣрешти v. pf. -рекѣ, -чиши, ἐρίζειν, свађати се, препирати се: Мат. 12, 19.

Преристаніѣ < прѣрнстаніѣ n. παραδρομή, пролаз, утрка: II н. песм. 7, 5.

Прерѣканиѣ < прѣрѣканиѣ n. ἀντιλογία, свађа, буна: Пс. 17, 44; Јуд. 1, 11; противуречје, приговор, потсмех, укор: Пс. 30, 21.

Прерѣкати v. impf. -каю, -каѣши, ἀντιλέγειν, говорити против нечега, противити се: Рим. 10, 21; знаменіѣ прерѣкаемо, знак противу кога се говори: Лук. 2, 34.

Прерѣковати v. impf. -кѣю, -кѣши, в. прерѣкати: Син. на В. пет.

Прерѣцати v. impf. -цаю, -цаѣши, ἐπιτιμᾶν, противуречити, приговарати: Мат. 16, 22.

Пресельникъ < прѣссельникъ m. μεταστάτης, μέτοικος, дошљак, странац: I Мојс. 23, 4.

Пресельничество < прѣссельничѣство n. μετοικία, пресельивање, сеоба

(Вост.); туђи крај, туђина (Слов. Имп. ак.).

Преселати v. impf. -лаю, -лаѣши, μεταίχεῖν, преселавати, селити (Микл.).

Пресѣлющій < прѣсѣлюшъ 3. ὑπερλάμπων, који одвише светли: ѷдеса (Ст. на хвал. воскр. гл. 5).

Пресловѣтый < прѣсловѣтъ 3. ὀνομαστός, изодавна познат; знаменит, славан: Јез. 22, 5; Яманѣ: Јестир. 3, 13.

Пресловѣщій < прѣсловѣшъ 3. περικλυτός, прејасан, славан, чувен, дичан: къ мѣжитѣѣ (Ст. на лит. на Обн. хр. св. Георг.); къ покѣдаѣѣ: Ст. на хвал. истог празн.

Преслѣшаніѣ < прѣслоушаніѣ n. παρακοή, непослушност, непокорност: II Кор. 10, 6; дрѣка преслѣшаніѣ: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; Сјед. 2 на Богој.

Преслѣшати < прѣслоушати v. pf. -шаю, -ши, παρακούειν, неслушати: Ис. 65, 12; Мат. 18, 17; занемарити, преступити: запокѣѣѣ (Ст. на Г. в. и Свјет. у Нед. сироп.); -са: Прол.

Пресмотрѣніѣ < прѣсьмотрѣніѣ n. ἐπισκοπή, надзор: II Мојс. 30, 12.

Пресмыкатиса < прѣсмыкатиса v. impf. -каюса, -каѣшиса, ἔρπειν, милити, пузити, ѣмизати, гмизати: гады (I Мојс. 1, 26).

Преспѣвати v. impf. -ваю, -ваѣши, προκόπτειν, напредовати: Лук. 2, 52; Гал. 1, 14.

Преспѣти v. pf. -спѣю, -спѣши, προκόπτειν, успевати, помагати у нечем: къ нечестіѣ (II Тим. 2, 16); припѣющѣ, ὑπερβάλλω, изобилан: Еф. 1, 19; 3, 19.

Преспѣваніе < прѣспѣваніе п. ὑπερβολή, напредовање: II Кор. 4, 17; прокопѣ, успех: I Тим. 4, 15; напредак: живота и кѣры (Ч. венч. и Мол. верних 2 у св. Лит. Злат.).

Преставити < прѣставити v. pf. -ваю, -виши, μεθίστηναι, пренети, преместити: Кол. 1, 13; уклонити: Дел. 13, 22; -са, умрети: Преставилася еси животѣ, мати ищи живота: Троп. Усп. Богор.

Преставлати < прѣставлати v. impf. -вляю, -вляши, μεθίστηναι, премештати: гѣры (I Кор. 13, 2); -са, умирати (Микл.).

Престатиѣ < прѣстатіе п. διάλειψις, престајање, пропуштање, прекидање, завршетак: закона (Ст. на блаж. на Обр. Госп.).

Престѣхиванный З. μεταστοιχειώδης, стихијама измењен, преображен: Син. у Нед. месоп.

Престольникъ < прѣстољникъ т. ἐνθρονος, in solio sedens, који седи на престолу, архијереј (Микл.).

Престрадати < прѣстрадати v. impf. -даю, -даши, ὑπομένειν, реfferre, подносити, страдати, трпети: Прол.

Престругати < прѣстрѣгати v. impf. -гаю, -гаши, πρίειν, престругати, претестерити: Прол.

Престѣпати < прѣстѣпати v. impf. -паю, -паши, 1) παραβαίνειν, преступати, прекорачивати: преданіе (Мат. 15, 2); заповѣдь Бжїю: Мат. 15, 3; II Јов. 1, 9; 2) ἀχυροῦν, укидати: слоко Бжїе (Марк. 7, 13).

Престѣпка < прѣстѣпка f. transgressio, прелаз, премештање; пропуштање неких реченица при

читању апостола и јеванђе-лија: Тип.

Престѣпление < прѣстѣпление п. πλημμελεία, грех, кривица: III Мојс. 6, 6; παράβασις, преступ: Рим. 2, 23; 4, 15; Јевр. 9, 15.

Пресѣцственый < прѣсѣцственъ, З. ὑπερούσιος, који је одувек постојао, вечити, превечни: Троица (Ч. кршт.); Конд. Бож.

Пресѣцствленіе < прѣсѣцствление п. ὑπερουσιότης, натприродност (Вост.); 2) transsubstantio, претварање, нарочито претварање хлеба и вина у тело и крв Христову на св. Литургији: Чин. изб. и рукоп. архиј.

Пресѣцствлатиса < прѣсѣцствлатиса, v. impf. -вляюса, -ишиса, 1) ὑπερούσιον εἶναι, бити натприродан (Вост.); 2) мењати се, претварати се у нешто: хлеб у тело и вино у крв Христову (Слов. Имп. ак.).

Пресѣциный < прѣсѣцтиъ З. ὑπερούσιος, натприродан, божански: слоко (Сјед. 1 на Ц. К. и Јел.).

Пресылати < прѣсылати v. impf. -лаю, -лаши, παραπέμπειν, одашиљати: Свјет. на св. Георг.

Пресѣда < прѣсѣда f. ἐνεδρον, ἐνεδρα, заседа; превара, лукавство (Микл.; Вост.).

Пресѣдатиса < прѣсѣдатиса v. impf. -даюса, -ишиса, διαρρήγνυσθαι, раздерати се, размрскати се, испуцати се: кожи (Прол.).

Претѣртиѣ < прѣтѣртиѣ п. διαίρεσις, растављање, раздвајање, цепање: Прол.

Преткновеніе < прѣткновеніе п. πρῶτοχορμα, спотицање, запињање, препрека, заседа: Јудит 5, 2; саблазан: I Кор. 8, 9.

- Преткнѣти** < прѣтъкнѣти v. pf. -кнѣ, -кнѣши, *προσκόπτειν*, повредити, запети: ѡ камень ногѣ (Пс. 90, 12; Мат. 4, 6; Лук. 4, 11); -са, спотаѣи се, посрнути: ѡ камень прѣтъканіа (Рим. 9, 32).
- Преторгати** < прѣтрѣгати v. impf. -гаю, -гаши, *διαρρηγύνουαι*, *pergumpege*, проломити, растргати: Прол.
- Претрѣти** < прѣтрѣти v. pf. -трю, -трѣши, *προσθῆναι*, састругати, претестерити: Евр. 11, 37.
- Претрѣдити** < прѣтроудити v. pf. -ждѣ, -диши, *καταπονεῖν*, уморити, утрудити, изнурити: гѣнію претрѣжденнаго (Прип. 2 песме 9 на Срет.).
- Прѣтъканіе** < прѣтъканіе n. *πρόσχορμα*, спотицаѣе: Jer. 3, 3; камень прѣтъканіа: I Петр. 2, 7; Рим. 9, 32. 33; Ст. на блаж. на Срет.; саблазан: Рим. 14, 20; 2) *προσκόπη*, смутѣа, прекршај, повод греху: II Кор. 6, 3; 3) *ἐμπόδιον* adv. на путу, на сметѣи: Син. на В. чет.
- Прѣтъкатиса** < прѣтъкатиса v. impf. -каюса, -кашиса, 1) *προσκόπτειν*, спотикати се, носрнати, саблажѣавати се: I Петр. 2, 8; Рим. 14, 21; 2) *παράπαιεин*, лутати, потуцати се: Син. у VI Нед. по св. Пасци.
- Прѣтъжніе** < прѣтъжніе n. *ῥοπτή*, ѣихаѣе, превага, претега: кѣка (Ис. 40, 15).
- Прѣтъкрасити** < прѣтъкрасити v. pf. -шѣ, -шиши, в. испѣстрити: Кан. Усп. Бог. п. 1 ирм.
- Прѣтъмножніе** < прѣтъмножніе n. 1) *ὑπερβολή*, претериваѣе: II Кор. 4, 17; 2) *πλεονεξία*, лакомство: II Петр. 2, 3; 3) *πλησμονή*, оби-
- ле: прѣмѣдрости (Мол. у св. Лит. Вас.).
- Прѣмѣдритиса** < прѣоумѣдритиса v. pf. -дрюса, -дришиса, *σοφισθῆναι*, стеѣи дубоку мудрост: Прем. Сир. 47, 16.
- Прѣспѣквати** < прѣоуспѣвати v. impf. -ваю, -ваши, *προκόπτειν*, успѣвати: кѣрою (Конд. св. Прок.); кѣ Бозѣ: Ст. на Г. в. на св. влмч. Теод.
- Прѣспѣкти** v. pf. -пѣю, -пѣши, *προκόπτειν*, успѣти: II Тим. 3, 9. 13; Сл. на Г. в. на Ц. К. и Јел.
- Прѣходніе** < прѣходніе n. *μετάβασις*, прѣлаз; промена: не прѣходніе же мѣстное выстѣ, а није се догодила промена места (Ак. Бог. ик. 8).
- Прѣчистный** < прѣчистный 3. *πανσεβάσμος*, најчаснији: Догм. гл. 3.
- Прѣшествіе** < прѣшествіе n. *διάβασις*, *transitus*, прѣлаз, пролаз; прошлост: Прол.
- Прѣцати** < прѣцати v. impf. -цаю, -цаши, 1) *ἀπειλεῖν*, прѣтити: I Петр. 2, 23; 2) *διαστέλλεσθαι*, заповедати: Марк. 8, 15; 3) *ἐμβριναῖσθαι*, роптати, викати на кога: Марк. 14, 15.
- Прѣценіе** < прѣценіе n. *ἀπειλή*, прѣтѣа, грожѣа: Дел. 4, 17. 29; 9, 1; Еф. 6, 9; огненнаго прѣценіа не оукошася: Кан. Бож. п. 7 ирм.; дышѣще прѣценіе и слождленіе кого мерзког, које је дисало прѣтѣом и Богу мрском безбожношћу. (Кан. Воздв. ч. к., Преобр. и Богој. п. 7 ирм.).
- Прѣвидѣніе** < прѣвидѣніе n. *ἀδικία*, неправда, увреда; *περιφρονησις*, презираѣе (Микл.; Вост.; Дјач.).

Прѣвѣдѣти v. pf. -ждѣ, -диши, περιφρονεῖν, неправду, зло учинити, презрети: I Мојс. 42, 22; Тит 2, 15; јако увредити: Сједна св. Саву.

Прѣвѣждати < прѣвѣждати v. impf. -ждаю, -ждаши, καταφρονεῖν, презирати (Микл.).

Прѣвобразити < прѣобразити v. pf. -жѣ, -зиши, μεταμορφοῦν, преобразити, претворити у нешто: ρετρο... къ жинѣ (Мол. у Ч. венч.); -сѣ, примити други облик, преобразити се: Мат. 17, 2; на горѣ: Троп. Преобр.

Прѣвдръжати < прѣдръжати v. pf. -дръжѣ, -жиши, ὑπερέχειν, заузети, покорити, подјармити, освоити: Јудит 11, 10.

Прѣвдолѣвати v. impf. -ваю, -ваши, νικᾶν, надвлађивати, овлађивати (Микл.).

Прѣвдолѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, νικᾶν, надвладати, овладати: еже не прѣвдолѣти кѣна (Арх. чин.).

Прѣврѣженный 3. ὑπέροπλος, одвише наоружан: иля (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Прѣвствѣнный 3. περιφανής, светли: икащеніе (Кан. на Благов. п. 7 т. 2.).

Прѣдати v. impf. -даю, -даши, comedere, појести (Микл.).

Прѣвати < прѣвати v. pf. прѣимѣ, -имѣши, λαμβάνειν,prehendere, прихватити, приграбити, прѣузети: царство (Прол.).

Прѣвати < прѣватіе n. διαδοχή, successio, прѣузимање, наслеђе, бащина: Прол.

Прѣвалчѣнъ < прѣвалчѣнъ 3. πρόσπεστος, гладан: Дел. 10, 10.

Прѣвонце < прѣвонште n. sinus, залив, затон, дрѣга: Прол.

Привѣвати v. impf. -ваю, -ваши, 1) περισσεύειν, умножавати, расти, бивати више: Дел. 16, 5; 2) προσγύνομαι, дешавати се: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Привыти v. pf. -вѣдѣ, -вѣдиши, προσγύνομαι, прићи, стати близу кога: Пс. 93, 20.

Привытокъ < привытъкъ m. хѣрдос, добит, доходак, корист: I Петр. 5, 2; Тит 1, 11.

Привалити v. pf. -валю, -лиши, προσυλίειν, доваљати: Прол.

Привати m. pf. πριβάτα, аегаіиm principis, благајна, ризница кнежевска, приватно које благо (Микл.).

Привведеніе < привѣвденіе n. ἐπισαγωγή, увођење: Јевр. 7, 19.

Привденіе n. προσαγωγή, приступ: Рим. 5, 2; Еф. 2, 18; Кан. воскр. гл. 2 п. 5 ирм.

Приврѣженъ < приврѣженъ 3. part. praet. pass. од приврѣри: Пс. 21, 11.

Привитати v. impf. -таю, -таши, κατασκηναῖν, обитавати, живети: птицы неженых (Пс. 103, 12).

Привлачати v. impf. -чаю, -чаши, συναλύνειν, склањати: Дел. 7, 26.

Привлѣши < привлѣшти v. pf. -кѣ, -чѣши, κατασύρειν, привући: Лук. 12, 58; Јов. 6, 44; 12, 32; 21, 6.

Привѣнѣтити < привѣнѣтити v. pf. -ню, -ниши, προσλογίζεσθαι, adnumerare, приборјити: къ ниходѣщими въ рокъ (Пс. 87, 5).

Привнѣтити < привнѣтити v. pf. -книдѣ, -диши, περιεέρχεσθαι, прићи, привући се, прикрасти се: Јуд. 1, 4; Рим. 5, 20; Гал. 2, 4.

Привозложити < привѣзложити v. pf. -жѣ, -жиши, προσαναθέσθαι, додати: Гал. 2, 6.

Привоспоманѣти < привѣспоманѣти v. pf. -нѣ, -нѣши, сетити се: Прол.

Привремененъ < приврѣмененъ *ῥ. πρόσκαιρος*, непостојан: Мат. 13, 21. Марк. 4, 17.

Приврѣщи < приврѣшити v. pf. -верѣѣ, -жѣши, *ῥίπτειν*, одбацити; положити: къ ногама *Ἰησοῦν* (Мат. 15, 30); предати се некоме: къ тѣмъ приврѣженъ есмь ἔω ложинъ (Пс. 21, 11).

Привѣсъ m. *ζυγός*, вага, терезије, мерило: Приче Сол. 16, 11; Прем. Сол. 11, 23.

Привѣтствовати v. impf. -ствѣю, -ѣши, *χαίρειν*, предусретати с поздравом, поздравѣти: Тов. 7, 1.

Привѣтъ m. *πρόθεσις*, одлука; намера: II Тим. 3, 10.

Привѣщавати < привѣщавати v. impf. -щавю, -щавѣши, *προσφθέγγεσθαι*, поздравѣти, проговарати; кукати, нарицати: Ч. погр. свѣшт. кн. 4.

Привѣзати < привѣзати v. pf. -завю, -завѣши и -жѣ, -жѣши, *δέρν*, привезати: жрѣба привѣзано (Марк. 11, 2. 4; Лук. 19, 30); -сѣ, привезати се: жинѣ (I Кор. 7, 27).

Привѣзовати < привѣзовати v. impf. -зѣю, -зѣши, *ἀποδέρν*, привезивати: свѣри (Ном. пр. 196).

Привѣзъ < привѣзъ m. *δεσμός*, vinculum, привез, конопац, узица, узе, окови (Микл.).

Привѣждѣнїе n. *προσήλωσις*, adfixio, прибијање, прикивање: Прол.

Привѣждити v. pf. -ждѣ, -ждѣши, 1) *προσηλοῦν*, приковати: на крѣстѣ (Кол. 2, 14); *καθηλοῦν*, прибити ексерима: Дел. 2, 23; Кан. И. Хр. п. 7 т. 1; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; Кан. св.

Теод. п. 1 Сл.; 2) *περιπαύρειν*, пробужити, пробости, натаћи, навући на себе нешто: *εἰς* колѣзнемъ многимъ (I Тим. 6, 10).

Пригласити v. pf. -шѣ, -шѣши, *φωνεῖν*, *προσφωνεῖν*, звати, дозвати, позвати: Марк. 9, 35; Лук. 13, 12; 16, 2; Јов. 2, 9; 4, 16; Дел. 10, 7.

Приглашати v. impf. -шаю, -шаѣши, *προσφωνεῖν*, дозивати: Лук. 7, 32.

Приглашенїе n. vocatio, позив: Прол.

Приглядъ < приглядъ m. *aspectus*, поглед: Прол.

Пригробїе n. *officium funebre*, погребни обред: Прол.

Пригробный < пригробный *ῥ. qui ad sepulcrum fit*, који се употребљава при погребу; *пр. млеко*, надгробна, посмртна реч (Прол.).

Придворица f. *vestibulum*, предворје, претсобље (Микл.).

Придворїе n. *ἔπαυλις*, колиба, чадор, стан: II Мојс. 14, 2; Ис. 42, 11; *προπύλαιον*, предворје, претсобље (Микл.).

Придова f. *res necessariae*, потребне ствари; потреба (Микл.).

Придѣлати v. impf. -лаю, -лаѣши, *προσέρχασθαι*, зарадити, донети: *мнѣ* (Лук. 19, 16).

Придѣлъ m. *παρεκκλησίον*, sacellum maiori templo adjunctum, мала црквица, олтар или престо у већем храму, на коме се врше богослужења одељено од главног олтара (Дјач.).

Придѣти v. pf. -дѣю, -дѣши, *προσφέρειν*, поднести, принети: гѣсѣ оцта ко оутѣмъ (Јов. 12, 29); Лук. 23, 28.

Придѣлати v. impf. -дѣю, -ѣши, в. придѣти.

- Прижати** < прижати v. pf. прижмѧ, -жмши, ἀποθλίβειν, погазити, притиснути: ногѧ Валаамѧ (IV Мојс. 22, 25).
- Призапрѣтити** v. pf. -цѧ, -тиши, προσ-απειλεῖν, запрѣтити: Дел. 4, 21.
- Призапрѣщати** < призапрѣщати v. impf. -цаю, -цаши, прѣтити (Микл.).
- Призваніе** n. πρόσκλησις, призив, по-зив (Вост.).
- Призвати** v. pf. -зовѧ, -виши, ἐπι-καλεῖν, призвати, дозвати: ко-имѧ Гѧа (I Мојс. 12, 8).
- Призракъ** m. φάντασμα, привиђење, утвара: Мат. 14, 26; Марк. 6, 49.
- Призираати** v. impf. -раю, -раши, ἐπιβλέπειν, гледати на нешто: на землю (Пс. 103, 31).
- Призло** < призло n. κακὰ, mala, зло, неваљалство (Микл.).
- Призрѣти** v. pf. -зрю, -зриши, ἐπι-βλέπειν, погледати, припазити: Пс. 85, 16; Лук. 1, 48; Дел. 1, 25; 9, 38.
- Приказъ** m. μῦθος, fabula, 1) говор, приказивање; 2) прича, бајка, басна (Микл.).
- Прикасаѧ** v. impf. -саюса, -сае-шиса, 1) ἀπτεσθαι, дотицати се: Марк. 6, 56; Лук. 6, 19; 7, 39; Ст. на блаж. на Усп. Бог.; 2) προσφάθειν, прихватати: време-немъ (Лук. 11, 46); 3) συγγράειν, мешати се с неким: Жидови-Бамараншмъ (Јов. 4, 9).
- Прикладный** < прикладнь 3. ἐναρ-μόνιος, ἀρμόδιος, idoneus, прикла-дан, згодан, складан, спретан (Микл.).
- Прикладно** < прикладно adv. про-σῆκον, convenienter, доследно, пристойно, прилично, занимљи-во (Ibid.).
- Прикладовати** v. impf. -дѧю, -дѧши, συγγράειν, додавати, дометати, сравњивати, поредити се: II Кор. 10, 12.
- Прикладство** < прикладство n. com-paratio, упоређење, сравњење (Микл.).
- Прикладъ** m. παράδειγμα, exemplum, образац, пример (Ibid.).
- Приклонитисѧ** v. pf. -нюса, -ниши-са, κλίνειν, нагнути се: Лук. 24, 29.
- Приключай** m. συγχορία, casus, слу-чај (Микл.).
- Приключатисѧ** v. impf. -чаюса, -ши-са, παρατυγχάνειν, сретати се, на-мерати се на неког: Дел. 17, 17.
- Приключеніе** n. σύμπτωμα, casus, до-гађај, случај, пригода (Вост.).
- Приключитисѧ** v. pf. -чѧса, -чиши-са, συναντάειν, догодити се: Дел. 20, 22; συμβαίνειν, случити се, десити се, збити се: Лук. 24, 14; Дел. 3, 10.
- Приклъкати** v. impf. -каю, -каши, προσκυνεῖν, genua flectere, кле-чати (Микл.).
- Приковарственнѧ** < приковарственно adv. astute, лукаво: Прол.
- Приколеснѧтисѧ** < приколеснѧтисѧ v. pf. в. приколеснѧтисѧ: (Микл.).
- Прикосновеніе** n. ἀφή, дотицање, до-дир: Кан. св. Андр. крит. п. 5 т. 4.
- Прикосновенъ** 3. προσιτός, приступа-чан: Сл. на Г. в. у средѧ IV седм. В. п.
- Прикоснѧтисѧ** < прикоснѧтисѧ v. pf. -снѧса, -снѧшиса, ἀπτεσθαι, διγ-χάνεσθαι, дотаћи се: мѧка (Прем. Сол. 3, 1); ρδϑϑ: Мат. 8, 15; ριζϑ εγω: Мат. 9, 21; 14, 36; Марк. 5, 27. 28. 30; 6, 56.

Прикровеніе < прикръвеніе п. ἐπιβά-
λυμα, покривач; изговор: I
Петр. 2, 16.

Прикровенъ < прикръвенъ з. παρα-
καλυμένος, сакривен: Лук. 9, 45.

Прикръта f. προξ, dos, мираз, опре-
ма, прѣија (*Микл.*).

Прикривати v. impf. -ваю, -ваши,
περικάλυπτειν, покривати: лице
εγω (Марк. 14, 65).

Прикръдивъ з. iniuriosus, неправед-
дан (*Микл.*).

Прикръжда f. ἐρήμωσις, desolatio, пу-
стошење, рушење (*Ibid.*).

Прикръплиніе < прикоупленіе п. συνά-
φεια, сопнехио, куповина: книга
прикръплиніа, кнѣга о куповини,
писмено сведочанство о купо-
вини нечега (Jer. 32, 16).

Пръкръпъ m. ἐμπορεία, mercatura, тр-
говина (*Микл.*).

Прилжати v. impf. -лежѣ, -жиши,
1) προσκείσθαι, припадати: ѿ
пришлецъ прилжатицихъ къ нимъ
ко Израил (III Мојс. 22, 18); 2)
ἐπέχειν, пажливо мотрити, гле-
дати: онъ же прилжаше имъ
(Дел. 3, 5); 3) παρακείσθαι, ле-
жати, налазити се, бити код
чега: Рим. 7, 18. 21; 4) ἐπιπέ-
νειν, остајати при нечем, че-
кати, оклевати (*Вост.*).

Приличенъ < прилжънъ з. ἀρμόδιος,
прикладан, згодан, подесан:
Сјед. воскр. гл. 2.

Приличіе п. ἀρμονία, сагласност,
склад: Кан. Дух. п. 3 т. 1.

Приличнѣ adv. ἀρμόδιως, пристојно,
згодно, подесно, добро: Еф.
4, 16.

Прилогъ m. προσβολή, нападај, на-
вала: иже никакоже движѣтиа
прилогги вражїимн (Степ. воскр.
гл. 2 ант. 3); страстїи ма смѣ-

цають прилоги: Молеб. Богор.
п. 1 т. 2; сопотивенъ: Сл. на
Г. в. на св. пр. Ил.; протикный:
Сл. на Г. в. на Уси. Бог.; Кан.
ч. Крста п. 3 ирм.

Приложиніе п. 1) ἐπιβλήμα, закрпа:
плата некрѣпна (Марк. 2, 21);
дар: да быхъ... твоѣа влгодѣ-
ти имѣлъ приложиніе; увећавање,
умножавање: грѣхъкъ (Мол. у
Прич. бол.); 2) προσθήκη, до-
датак: Кан. прич. п. 6 т. 2;
Мол. 1 по прич.

Приложити v. pf. -жѣ, -жиши, 1)
προστιθέναι, метнути на што, до-
метнути, додати: II Мојс. 14,
13; поновити, продужити: и
приложи (προσέθηκε, rursum, по-
нова, опет) родити братя егво (I
Мојс. 4, 2); сына третїаго: I Мојс.
38, 5; приложи помати, опет
посла: IV Мојс. 22, 13; не при-
ложи (οὐ προσέθετο, non ultra, не
више) козвратити се къ нимѣ, не
врати му се више: I Мојс. 8,
12; не приложѣ ктолиѣ проклати
землю, небу више клети земље:
I Мојс. 8, 21; προσθεῖναι, при-
макнути: козрастѣ коємиѣ локоть
единъ (Мат. 6, 27; Лук. 12, 25);
умножити: вѣрѣ (Лук. 17, 5);
ἐπιτιθέναι, дометнути: Апок. 22,
18; 2) παραβάλλειν, сравнити,
упоредити, укратко реѣи, иска-
зати: коєи притчи приложимъ, у
каквој ћемо га причи иска-
зати (Марк. 4, 30); 3) παρέχειν,
прибавити, пружити: паче при-
ложниши безмолвіе (Дел. 22, 2)
још већа тишина поста (*Вук.*);
-сѣ, 1) προστίθεσθαι, примакну-
ти се, додати се: и иїѣ кѣл при-
ложатиа кѣмъ (Мат. 6, 33; Лук.
12, 31); обратити се: народъ

- многъ Гдѣки (Дел. 11, 24); пристати уз некога: къ Павлѣ и Силѣ (Дел. 17, 4); 2) προσανατίθεσθαι, саветовати се, саопштити, казати, питати: акѣи не приложихѣа плоти и крови (Гал. 1, 16).
- Прилипати** < прилепшати v. pf. -пнѣ, -пнѣши, κολλᾶσθαι, чврѣсто стојати, прилепѣти. прионути: азъкъ горѣтани (Пс. 136, 6); дѣши моа по тѣкѣ: Пс. 62, 9; ираце стропѣтико: Пс. 100, 3.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -чаюса, -чаѣшиса, συμβαίνειν, догађати се: I Кор. 10, 11.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. pf. -чѣса, -чѣшиса, συμβαίνειν, догодити се: Дел. 20, 19.
- Прилепшатица** < прилепшатица m. potus monachis dandus, пиће, напитокъ који се даје монасима за трапезом (*Микл.*).
- Прилепшатица** < прилепшатица n. ἐπιμελεια, брига, старање, пажња, помоћ, усрђе: Дел. 27, 3.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -жѣ, -жиши, 1) ἐπιμελεῖσθαι, старати се, бринути се за нешто: ѡ цркви Бжїей (I Тим. 3, 5); ѡ дѣши (Троп. преп. жен.); прилепшатица еид (Лук. 10, 34) = устаде око њега (*Вук.*); 2) προϊστασθαι, стајати на челу, бити вођа, управљати, добро се старати: прилепшатица доврѣ приквтерѣ (I Тим. 5, 17).
- Прилепшатица** < прилепшатица 3. ἐκτενής, реван, усрдан: Дел. 12, 5; I Петр. 4, 8; молїи: св. Лит. Злат.
- Прилепшатица** adv. ἐπιμελῶς, εὐτόνως, ἐκτενῶς, брижљиво, постојано, марљиво, усрдно, ревно: Лук. 15, 8; 23, 10; I Петр. 1, 22.
- Прилепшатица** v. pf. -плюса, -пишиса, 1) κολλᾶσθαι, прилепѣти се, привезати се уз кога, сјединити се с ким: къ жїей екоїей (Мат. 19, 5; Марк. 10, 8; Еф. 5, 31); прионути: прахъ прилепшатица (Лук. 10, 11); 2) ἀκολουθεῖν, доћи, допрети: прилепшатица грѣи еа даже до некеї (Апок. 18, 5).
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -плаюса, -плаѣшиса, везивати се, сједињавати се с ким: оученикѣмъ (Дел. 9, 26); къ елдодѣйцею: I Кор. 6, 16; Гдѣки: I Кор. 6, 17.
- Прилепшатица** < прилепшатица v. impf. -таю, -таѣши, προσρίπτειν, добавивати: Кан. воскр. гл. 7 п. 6 ирм.; -са, παραρίπτειν, на страну се бацати, бити одбачен (с вишег места): изкоихъ прилепшатица къ домѣ Бога моїгѡ паче, неже жїти ми къ гелїїихъ грѣшничихъ (Пс. 83, 11).
- Прилепшатица** m. грч., црквенослужитель који пред архијерејем носи свећу на Малом и Великом входу: Арх. чин.
- Прилепшатица** m. προϊκῆριος, primicerius, заповедник прве чете, капетан: Прол.
- Прилепшатица** v. impf. -раю, -раѣши, καταλλάττειν, мирити, умиривати: Сл. на хвал. у Нед. мес.
- Прилепшатица** < прилепшатица m. σύμμιχτος, помешан с неким у некој радњи, послу, трговини; компанијон у трговини: Јер. 25, 20; Јез. 27, 19.
- Прилепшатица** v. impf. -шаюса, -шаѣшиса, συναμιγνυσθαι, мешати се с неким, приближавати се некому: I Кор. 5, 9, 11; II Сол. 3, 14.

Примѣшенецъ < примѣшенъ м. в.
примѣсникъ: Јез. 25, 16.

Примѣшеніе п. φύραμα, смеса: тѣка
(Ос. 7, 4); тесто: Рим. 11, 16.

Прингипъ м. πρίγκιψ princeps, кнез:
Прол.

Принестисѧ в. pf. -несѣсѧ, -сѣшисѧ,
προσφέρεσθαι, принети се (на
жртву): Јевр. 9, 28.

Принизвестисѧ в. pf. -ведѣсѧ, -де-
шисѧ, προκατοίσεσθαι, увући се:
Кан. Воздв. Ч. к. п. 9 т. 2.

Приникнѣти < приникнѣти в. pf. -кнѣ,
-кнѣши, διακρίπτειν, извирити:
правда съ некое (Пс. 84, 12); па-
рахѣптѣи, поглядати: Гдѣ съ не-
кое приче на сыны человекѣскіѧ
(Пс. 13, 2); надвирити се, са-
гнути се, надкучити се: Лук.
24, 12; Јов. 20, 5; во гробѣ:
Јов. 20, 11; Троп. Претпр.
Срет.; проникнути, завирити:
I Петр. 1, 12; провидети: Јак.
1, 25; Син. на Ускрс.

Приницати в. impf. -цаю, -цаши,
παράκλιπτεν, пажливо гледати:
Ст. на стих. на св. Ник.

Приносити в. impf. -шѣ, -сиши, φέ-
ρειν, приносити: Марк. 1, 32;
Јов. 16, 2; Дел. 4, 34; Јевр.
5, 1. 3; Ткоѧ (т. ј. дары) ѿ тко-
нѣхъ (т. ј. рабѣхъ) тѣбѣ приноса-
ще ѿ крѣхъ (т. ј. людѣхъ) и за-
вѣѧ (т. ј. кѣгодѣніѧ) (Сf. Ни-
кольски, 432; Митр.-Мирк., II
97 и др.).

Приносѣ м. προσφορά, принос: III
Мојс. 3, 3.

Приношеніе п. в. приносѣ: Дел. 21,
26; 24, 17.

Приплодити в. pf. -плождѣ, -диши,
εὐχαριστεῖν, умножити: Ст. на Г.
в. у I Нед. В. п.

Приплодовати в. impf. -дѣю, -дѣши,
φέρειν, доносити: Марк. 4, 8.

Приплодъ м. καρπός, fructus, плод,
приплод, прираштај, добитак:
Прол.

Приплѣшивъ 3. subcalvus, нешто
мало келав: Прол.

Приповѣдвати в. impf. -ваю, -ваши,
ἐπιδιατάσσεσθαι, дometати: Гал.
3, 15.

Приповѣдовати в. impf. -дѣю, -ѣши,
ἐντυγχάνειν, жалити се, тужити
се на неког: Рим. 11, 2; inter-
cedere, посредовати: Рим. 8, 27.

Приподатисѧ в. pf. -дамъсѧ, -дасисѧ,
ἐπιχορηγηθήσεσθαι, допустити се:
II Петр. 1, 11.

Приполъ м. ἐπενδύτης, горња ха-
љина: носѧца къ приполѣ цѣфт-
ки . . (Прол.).

Припрата f., припратъ м. и припрать
f. νάρθηξ, πρόθυρον, vestibulum,
притвор цркве, паперта, пре-
прата, засебно одељење у хра-
му одређено за женске; жен-
ска црква: Прол.; Тип.

Припраженіе п. coniunctio, matri-
monium, свеза, брак: Прол.

Припразати < припразати в. impf.
-заю, -заши, συνάπτειν, спрезати,
спајати, свезивати (Микл.).

Припрази < припразти в. pf. -пра-
гѣ, -пражиши, συζευγύναи, спре-
ћи, спојити, свезати (Микл.;
Вост.).

Прираженіе п. πρόσχρομα, размири-
ца, свађа; вређање, удар: Сл.
на стих. на св. Дим. и Сл. на
Г. в. на св. Спир. чуд.

Приразитисѧ в. pf. -ражѣсѧ, -зишисѧ,
προσχροβαῖν, ударити се о што,
сударити се с ким: Прем. Сир.
13, 3.

- Приречици** v. pf. -речѣ, -чиши, 1) προσ-εἶπαι, рећи: Сл. на хвал. у Нед. Самар.; 2) προστιθέναι, додати, донети (у говору): Прол.
- Прирестати** v. pf. -рищѣ, -чиши, προστρέχειν, притрчати: Марк. 9, 15.
- Присвоєніе** n. τὸ προσοικισμὸν, присвајање, добитак; својта, родбина: родна присвоєніа не заєди, Владычице (Сл. на лит. на Усп. Бог.).
- Присванѣти** < присванѣти v. pf. -нѣ, -чиши, καυματίζεσθαι, повенути: Мат. 13, 6; приклад: Марк. 4, 6.
- Приселитисѣ** v. pf. -селюсѣ, -лишисѣ, παροικίζεσθαι, населити се до некога, живети с неким: Пс. 5, 5.
- Присельникъ** m. πάροικος, који станује до некога, сусед, гост, укућанин, дошљак: III Мојс. 22, 10; 25, 23. 47.
- Прискорєнъ** < прискрѣбънъ з. περίλυτος, тужан, жалостан: Мат. 20, 38; Марк. 14, 34; брижан: Непор. троп.
- Присмотрєніе** < присмотрєнне n. ὄρασις, похотѣлив поглед: жны мѣжаты (Прем. Сир. 41, 26.).
- Присмѣдитисѣ** v. pf. -ждѣсѣ, -дишисѣ, καυματίζειν, укварити се (од врућине), усмрдити се, уплеснивити се: мѣтѣ (Прол.).
- Приснодѣва** < приснодѣва f. ἀειπάρθενος, увек девојка: Кан. Благ. п. 9 ирм.
- Приснодѣвственный** з. ἀειπάρθενος, који је увек целомудрен, увек девојачки: оутрока (Конд. Усп. Бог.).
- Присноживопитаніе** n. ἀειζωοτροφία, вечна храна: Степ. воскр. гл. 7 ант. 1.
- Присноживотіе** n. ἀειζωία, вечни живот: Степ. гл. 3 ант. 1.
- Присноживотный** < присноживотънъ з. ἀειζωος, који има вечни живот: Ст. на хвал. на св. Три Јер. и св. Спир. чуд.
- Приснопамятный** < приснопамятънъ з. ἀειμνήστος, достојан, вредан свагдашег спомињања: Јект. суг.; Конд. св. Спир. чуд.
- Приснопоминаемый** з. свагда спомињани: Прол.
- Приснопоминимый** з. никад незаборављени: Ст. на Г. в. 3 на св. Ц. К. и Јел.
- Приснославный** з. ἀειδιδος, увек славан: Конд. у Нед. Сам.
- Присносѣщный** < присносѣщънъ з. αἰδιος, који јесте увек, вечан: Рим. 1, 20; кѣтъ: Троп. Преобр.; συναιδιος, који је увек с неким: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Приснотекищій** з. ἀένναος, βρούουος, који увек тече, непресушни: рѣка (Прем. Сол. 11, 7. 8); источникъ: Самогл. гл. 4 у Ч. Јелеосв.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Присный** з. δικεῖος, домаћи: I Тим. 5, 8; γνήσιος, рођени, искрени: сѣрѣжничѣ (Филиб. 4, 3); чадѣ: Тит. 1, 4.
- Присно** < присно adv. ἀεὶ, semper, свагда, увек, непрестано, непрекидно: Дел. 7, 51; присно сѣй, ἀεὶ ὄν, који увек постоји: Мол. на св. Лит. Злат.
- Присовѣтовати** v. impf. -тѣю, -тѣши, συμβουλεύειν, саветовати, давати савет: IV Мојс. 24, 14.
- Присопъ** < присѣпъ m. φάραμα, mas-sa, умешено тесто (Микл.).

- Приспѣти** v. pf. -спѣю, -спѣши, *κατασπεύδειν*, појавити се, показати се, похитати: V Мојс. 33, 2; *приспѣ* конецъ, *ἀπέχει*, свршено: Марк. 14, 41.
- Проставленіе** < *проставленіе* n. *ἐπιβλήμα*, закрпа: Мат. 9, 16; Лук. 5, 36; n. *δομοκνοε*, *οἰκονομία*, управљање домом: Лук. 16, 2.
- Проставникъ** < *проставникъ* m. *ἐπιτροπος*, *οἰκονομος*, надзорник, управитель, чувар, настојник: Мат. 20, 8; Лук. 16, 3.
- Присталецъ** < *присталець* m. *ἐπίμητος*, *advena*, дошљак (*Микл.*).
- Пристанище** < *пристанниште* n. *ἄλιος*, 1) ланац, узица, огрлица; 2) пристаниште, лука: на пристанищи *корабли* (I Мојс. 49, 13).
- Пристрастіе** n. *προσπάθεια*, страст, страсна љубав, наклоност; *μῆρκοε* пр., страсна љубав према свету: Самогл. гл. 4 у Ч. погр.
- Пристрашениъ** з. *ἐκφοβος*, претрашен, претрављен: Мат. 9, 6; Лук. 24, 5. 37; Дел. 10, 4; Евр. 12, 21; Апок. 11, 13.
- Пристрой** m. *παρασκευασμα*, праерагатио, спрема, опрема; настројење, расположење: *дѣшевный* (Прол.).
- Пристаждати** < *присътаждати* v. pf. -стаждѣ, -ждиши, *κταόδαι*, придобити, присвојити: III Мојс. 22, 11.
- Присѣць**, -и, -и < *присѣсть* part. praes. act. од *присѣсти*, *παρών*, присутан: II Кор. 10, 2.
- Присѣдѣти** v. impf. -сѣждѣ, -диши, *προσμένειν*, остати, седети уз, до, код некога: Мат. 15, 32; Марк. 8, 2.
- Присѣвниый** < *присѣвниый* з. *κατάσμος*, сеновит, хладовит: *дрько* (Евз. 20, 28); гора: Свјет. богор. у Нед. св. от.
- Присѣтити** m. *qui invisit*, завидљивац (*Микл.*).
- Присѣтити** v. pf. -цѣ, -тиши, *ἐπισχεπτέσθαι*, посетити, походити: II Мојс. 3, 16; 32, 34.
- Присѣщати** < *присѣщати* v. impf. -щю, -щешши, *ἐπισκοπεῖν*, разгледати, похађати, посеђивати: II Мојс. 32, 34; светлити, сијати: *идѣже* *присѣщати* *кѣтъ* лица *ткочг* (Мол. у св. Лит. Злат.).
- Присѣщеніе** < *присѣщеніе* n. *ἐπισκοπή*, надгледање, надзирање: II Мојс. 3, 16; Ис. 29, 6.
- Присага** < *присага* f. *ἄρκος*, *iuramentum*, присега, заклетва (*Микл.*).
- Присагати** < *присагати* v. impf. -гаю, -гаши, *iurare*, заклицати, клети (Ibid.).
- Присагниѣти** < *присагниѣти* v. pf. -гниѣ, -гниши, 1) *ἄλτεσθαι*, *tangere*, дирнути, дотакнути; 2) *iurare*, присегнути, заклети (Ibid.).
- Присаженіе** n. 1) *ἄφή*, *tactus*, додир, дотицање; 2) *ἄρκος*, заклицанье (Ibid.).
- Присазати** v. impf. -зю, -зешши и -жѣ, -ждиши, 1) *ἄλτεσθαι*, *tangere*, додиривати, дирати, дотицати; 2) *iurare*, присизати, заклицати (Ibid.).
- Присази** < *присази* v. pf. -сазѣ, -ждиши, в. *присагниѣти*.
- Притварати** v. impf. -рлю, -рлешши, *παρασκευάζειν*, прагати, спремити, зготовити; стећи, задобити: Прол.
- Притвореніе** n. *σκήψις*, изговор; образина, маска; Сјед. ант. 3 на В. четврт.

Притворный < притворный 3. ἐπιπλα-
στός, притворан, варлив, лу-
кав: Конд. на Усек.

Притворъ м. 1) στοά, притвор, трем:
Јов. 5, 2; *Боломънъ*: Јов. 10, 23;
Сл. на стих. у Нед. расл.; 2)
женско одељење у храму, па-
перта. У старој хришћ. Цркви
постојала су у храму два при-
твора: спољашњи, т. зв. πρῶ-
τος, у коме су стајали покај-
ници првога разреда κλαίοντες,
и унутрашњи, т. зв. νάρθηξ, у
коме су стојали покајници II
разреда, ἀκροώμενοι, катихумени
I разреда и енергумени (*Митр.-
Мирк.*, I, 98—99).

Притворати v. impf. -раю, -ра-
ши, περιποιεῖν, чинити да нешто
остане, сачувати: доврѣ ко глѣ-
жившии степенъ неѣ доврѣ притко-
рають (Мол. у Ч. хирот. љако-
на); пр. неѣ, ὑποκρίνειν, правити
се, претварати се, градити се:
Лук. 20, 20.

Притици < притишти v. pf. -тикѣ,
-чиши, 1) простρέχειν, притећи,
притрчати: къ рѣтнѣи имѣ (I
Мојс. 18, 2); къ притворъ: Дел.
3, 11; Богор. воскр. гл. 5; 2)
κατατρέχειν, устремити се: на на
(Дел. 21, 32).

Приторгнѣти < притрѣгнѣти v. pf.
-гнѣ, -гнѣши, ἐπιπᾶν, attrahere,
притегнути, привући: Прол.

Приточествовати < притѣуествовати
v. impf. -ствѣю, -ствѣши, παρα-
δειγματίζεин, comparare, упореѣи-
вати, сравњивати, примерима
доказивати: Прол.

Приточник < притѣуиникъ м. παροι-
μαστής, proverbiorum scriptor,
који говори или пише у при-
чама, у сликама. Тако се често

назива цар Соломон, писац
књиге Прича (*Дјач.; Микл.*).

Притранство п. ἀγδία, foeditas, мр-
зост, зловоља, досада; гнусност,
грдоба (*Микл.*).

Притранъ 3. φοβερός, horrendus,
страшан, страховит, ужасан
(Ibid.)

Притрепетный < притрепетный 3. πε-
ριτρέμος, испуњен трепетом, дрх-
тав, уздрхтао: Мол. 7 пред
прич.

Притѣжати < притѣжати v. impf.
-жаю, -жаши, ἐνοχλεῖν, molestum
esse, додијавати, досађивати,
узнемиривати, сметати: Прол.

Притѣжнѣ < притѣжнѣ adv. ἐπαχ-
θῶς, moleste, досадно, непри-
јатно, тешко: Прол.

Притѣпити < притѣпити v. pf. -плю,
-пиши, ἀμβλύνειν, затупити, осла-
бити: жало грѣховноѣ (Ст. на Г.
в. воскр. гл. 5.).

Притѣцати < притѣцати v. pf. -тѣчѣ,
-чиши, παραβάλλειν, comparare,
упоредити, сравнити (*Микл.*).

Притѣжаниѣ < притѣжаниѣ п. κτήσις,
тековина, посед, зарада, баш-
тина: III Мојс. 25, 10.

Притѣжательное (мѣстоимѣниѣ) п. про-
ποmen possessivum, присвојна
заменица (Грамам.).

Притѣжати < притѣжати v. pf. -жѣ,
-жиши, κτᾶσθαι, стећи, заради-
ти: Лук. 18, 12.

Приходскій 3. парохіјски; п. ερηί,
парох (*Жив.*).

Приходъ м. 1) ἀφίξις, παρουσία, до-
лазак; 2) παροχία, парохіја;
црквена општина; 3) reditus, по-
вратак; 4) παρεπήδημος, adventa,
дошљак, досељеник (*Микл.*).

Приходжанинъ м. рус., парохіја-
нин (*Жив.*).

- Прихрадаалъ** 3. *crispus*, кудрав, куждрав, коврчаст (*Микл.*).
- Прицѣпнати** v. pf. -лю, -пиши, ἐχκεντρίζειν, прицепити: Рим. 11, 23; -са: Рим. 11, 17. 19. 23. 24.
- Прицѣплати** v. impf. -плаю, -плаши, прицеплявати (*Микл.*).
- Причастнѣ** < приуастнѣ м. в. киноникъ.
- Причастіи** < приуастнѣ п. 1) κοινωνία, заједница: Пракдѣ къ кеззаконію (II Кор. 6, 14); сѣгъ Δδχα: св. Лит.; 2) μέρος, део, удео, учешѣ: наикдѣа сѣгъ коикѣтѣ (Кол. 1, 12); 3) μετάληψις, учествовање: Мол. у св. Лит. пређ.; причешѣ: сѣгъ тѣла и кроке (Мол. после прич.).
- Причастити** < приуастити v. pf. -циѣ, -стиши, κοινωνεῖν, учествовати; κληρονομεῖν, наследити (*Микл.*); -са, 1) μετέχειν, припадати: колѣнѣ иноиѣ (Јевр. 7, 13); причестити се: сѣгъ тѣинѣ (Мол. верн. 2 у св. Лит. Злат.); жикотворѣцихъ тѣинѣ: Мол. у св. Лит. пређ.; тайнѣа кечери: Кан. прич. п. 4 т. 2; 2) μεταλαβεῖν, учествовати, имати удела у чему, имати општења с ким, добити део од нечега: да причастиши сѣгъ егъ (Јевр. 12, 10); помешати се у нешто: грѣхωμεν εα (Апок. 18, 4).
- Причастникъ** < приуастникъ м. μέτοχος, κοινωνός, причесник, друг, удеоник, заједничар: Лук. 5, 7; II Петр. 1, 4; Стат. I ст. 63.
- Причащатисѣ** < приуаштатисѣ v. impf. -щасѣ, -щасиши, μετέχειν, општити, мешати се у нешто: I Кор. 9, 12; имати заједницу у нечем: I Кор. 10, 17. 21; хранити се: млека (Јевр. 5, 13);
- пречистагъ тѣла и четнѣа кроке: Мол. 6 у Послед. прич.
- Причащеніе** < приуаштение п. μετάληψις, причешѣ: сѣинныхъ тѣинѣ (Кан. прич. п. 9 т. 2); сѣгъ тѣинѣ: Кан. прич. п. 6 т. 2.
- Причести** < приуести и приуести v. pf. -чтѣ, -чтѣши, καθαριθεῖν, приборјати, убројати, урачунати: Дел. 1, 17. 26; 2, 17; уврстити: Ант. 14 на В. четврт.
- Причетникъ** < приуѣтникъ м. κληρικός, клирик, црквени служитель: Ном. пр. 3.
- Причетъ** < приуѣтъ м. κλήρος, број, каталог, списак, коцка; клир, свештенство: I Петр. 5, 3; Син. у I Нед. В. п.; кезъ причта рода, ἀγενεαλόγητος, непозната рода: Јевр. 7, 3.
- Причитати** v. impf. -таю, -таши, προσκριθεῖν, приборјати (*Микл.*); -са, λογίζεσθαι, катаλέγεσθαι, урачунавати се, примати се, признавати се: Рим. 9, 8; I Тим. 5, 9.
- Причатисѣ** v. pf. -чтасѣ, -чтасиши, συζευγῆναι, приборјати се, спојити се, сјединити се: ко Хрїстѣ женихѣ (Ст. на Г. в. 5 на преп. Параск.).
- Пришедѣ**, -ый, -шій 3. part. praet. act. I од прїити, ἐλθών, дошавши: Мат. 2, 23 и др.
- Пришелецъ** и пришлецъ < пришельць м. 1) πάροικος, досельеник (код Вука: црквар): ты ли єдинѣа пришлецъ єи ко Ιερδѣалииѣ (Лук. 24, 18); 2) παρεπίδημος, иностранец, гост: I Петр. 1, 1; 3) προσήλυτος, а) дошляк, странац: Гдѣ хранитѣ пришельцы (Пс. 145, 9); б) прозелита т. j. Јудеј из незнабоштва, или незнабожац

(језичник) који је примио јудејску веру: Мат. 23, 15; Дел. 2, 10; 6, 5. Прозелите су се делиле на *прозелите врата* који још нису примили обрезање, и *прозелите правде* који су примили обрезање и вршили цео закон јудејски.

Пришельствѣ < пришьствѣнѣ п. παροικία, наставање, пребивање: Пс. 119, 5; Дел. 13, 17.

Пришельствовати v. impf. -ствѣю, -ши, παροικεῖν, настанити се у туђој земљи; преселити се: къ землю Хамокъ (Пс. 104, 23).

Пришествіе < пришьствѣнѣ п. παρουσία, ἔλευσις, долазак: Мат. 24, 3; I Кор. 16, 17; II Сол. 2, 9; Јак. 5, 7; Конд. св. Јов. Прет.; присуство: Филиб. 2, 12.

Прѣмлемь, -ый 3. part. praes. pass. од прѣмлати, λαμβάνομενος, који се прѣма, узима: Јевр. 5, 1.

Прѣмлай, -люшь, -лющій 3. part. praes. act. од прѣмлати, λαμβάνων, који прѣма: Мат. 10, 41; Јов. 5, 44; Јевр. 7, 5.

Прѣмница < приемьница f. 1) διάδοχος, намесница, замена: Ак. Бог. ик. 6; 2) ἀνάδοχος, старица, старија монахиња која, при постригу, прѣма новопострижену из руку духовника као духовну кѣр коју даље има да руководи у духовноме животу: Ном. пр. 81.

Прѣмь, -ый, -щій 3. part. praes. act. I од прѣлати, λαβών, προσλαβόμενος, примивши, који је примио, узео: Мат. 25, 16; 26, 52; Марк. 8, 32 и др.

Прѣждити v. pf. -ждиѣ, -вши, προσδαῖν, потрошити: Лук. 10, 35.

Прѣмлати v. impf. -имаю, -ши и -емлю, -емлѣши, λαμβάνειν, прѣмати: кѣженнѣче паче даати, нежели прѣмлати (Дел. 20, 35).

Прѣмьцъ < приемьць m. ἀναδόχος, који прѣма; кум, духовни отац (старац) коме се предаје ново-пострижени монах под руководством: Ном. пр. 79.

Прѣмничество < приемьничество п. 1) hereditas, наследство; 2) conditio compatris, кумовање (Микл.).

Прѣмь, -ый, -щій 3. part. praes. act. I од прѣлати, λαβών, узевши: чашѣ (Марк. 14, 23; Лук. 22, 17); δεξάμενος, примивши: чхланки (Јевр. 11, 31).

Прѣискреннѣ < приискрѣнь и приискрѣннѣ < приискрѣно adv. 1) παραπλῆσιως, на исти начин, такође, исто тако: Јевр. 2, 14; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 2) alacri animo, присно, усрдно, искрено (Микл.).

Прѣити v. pf. -идѣ, -дѣши, ἔρχομαι, доћи: Мат. 2, 2; 6, 10 и др.

Прѣказъ m. exemplum, пример, образац: Прол.

Прѣподовити v. pf. -доблю, -вши, συμπάγει, упоредити, сравнити (Микл.).

Прѣврѣсти v. pf. -врѣщѣ, -вши, κερδαίνειν, наћи, стећи, задобити: мѣрѣ кѣмь (Мат. 16, 26; Марк. 8, 36); κδδцидѣ макѣ: Сл. на Г. в. на св. кн. Лаз.

Прѣврѣтѣнѣ п. κέρδος, добитак: Филиб. 1, 21; 3, 7; порисѣс, тековина: I Тим. 6, 5.

Прѣвцатица < приовьштатица v. impf. -цаюса, -цашиса, κοινωνεῖν, узимати удела у нечем, учествовати у нечем: I Петр. 4, 13; Еф. 5, 11; I Тим. 5, 22.

Прѣвѣщеніе < приобѣщеніе п. μέ-
θεξις, удео, учешће: Кан. у Ч.
Желеосв. п. 6 т. 2.

Прѣвѣщенъ < приобѣштенъ з. κοινω-
νός, удеоник, учесник; не прѣ-
вѣщенъ быти, ἀπειναί τινός, бити
удаљен од нечега: око οὐκω да
не прѣвѣщено едетъ κλακω λδ-
каваγω зрѣніа (Мол. верн. 1 у
св. Лит. пређ.).

Прѣвѣшитиса < приобѣштитиса v. pf.
-щса, -шишиса, κοινωνεῖν, узети
удела у нечем: Евр. 2, 14;
Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Прѣвѣшникъ < приобѣштитникъ m. par-
ticeps, учесник, удеоник, сау-
чесник: Прол.

Прѣвѣтити v. pf. -дѣю, -дѣши и
-вдѣждѣ, -ждѣши, σκεπάσειν, te-
gere, покрити, заоденути, за-
стрети, заогрнути: прѣвѣтѣжи ..
нагаго (Прол.).

Прѣвѣсѣдити < приосѣждѣти v. pf.
-дѣю, -дѣши, deficere, рауперем
fieri, осиромашити (Микл.).

Прѣвѣсѣнити v. pf. -ню, -ниши, κα-
τασκήναι, осенити, покрити се-
ном: изъ горы стѣла прѣвѣсѣненнѣла
пришилъ еси Хрѣсте (Кан. у Нед.
блуд. с. п. 4 ирм.); ѿ горы прѣ-
вѣсѣненнѣла чаши: Кан. у Нед.
Цвет. и на Божиѣ п. 4 ирм.

Прѣвѣтелище < привѣтелиште п. δο-
χεῖον, склониште: Прем. Сир.
39, 23; пристаниште, прибе-
жиште, стан: Кан. у суб. I седм.
В. п. п. 6 богор.; Маріе честное
Вѣки прѣвѣтелище: Сл. II сјед.
васкр. гл. 1; премѣдрости Бжїа
прѣвѣтелище: Ак. Бог. ик. 9; тогѣ
пришетїа: Мол. 3 у Послед.
прич.; Кан. воскр. гл. 7 п.
9 ирм.

Прѣлати < прилати v. pf. приимѣ, -ими-
ши, παραλαμβάνειν, примити, при-
хватити: Марїамъ (Мат. 1, 20);
λαμβάνειν, узети: κέτιлиники скола
(Мат. 25, 1); обузети: οужагъ
(Лук. 5, 26); страхъ: Лук. 7, 16;
сдаъ прѣлати, κρίνεσθαι, судити,
бити суђен: Дел. 25, 9. 10. 20;
Як. 2, 12; I Петр. 4, 6; Рим.
2, 12; I Кор. 6, 2; II Сол. 2,
12; Апок. 11, 18; 20, 12. 13;
εχειν, постићи, добити, наћи:
коркъ (II Кор. 2, 3; Филиб. 2,
27); τίναи, трпети: мѣкѣ (II Сол.
1, 4); κομίσεισθαι, стећи, добити:
вѣтѣтоканїе (Евр. 10, 36; 11, 39.).

Прѣлатїе < прилатїе п. λήψις, ἀπο-
δοχή, примање: Филиб. 4, 15;
I Тим. 1, 15; 4, 9; къ прѣлатїе
рода, εις διαδοχήν γένους, за на-
стављање, за продужење рода
(Ч. оброч.).

Прѣлатникъ < прилатникъ m. крште-
ни кум: Прол.

Прѣвава f. procrastinatio, одгађање
на сутрашњи дан (Микл.).

Прѣвавити v. pf. -влю, -виши, 1)
digerere (sibum), сварити јело
(Микл.); 2) παρατείνειν, продужи-
ти, протегнути, прострети, раз-
макнути: прѣвави милость твою
вѣдѣщымъ тѣ (Пс. 35, 11).

Прѣвѣлз m. spatium, размак у про-
стору или времену (Микл.).

Прѣвѣртѣти < поврѣтити v. pf. -вр-
щѣ, -тиши, τριπᾶν, повртити,
пробушити: ουχο шиломъ (II
Мојс. 21, 6).

Прѣвидѣцъ < провидѣць m. προοπ-
ταστήσας, који унапред види,
пророк: Конд. св. Ил.

Прѣвидѣти v. pf. -ждѣ, -диши, про-
орѣн, провидети, унапред ви-
дети, прозрети: Пс. 138, 3.

Прокодити v. impf. -кождѣ, -диши, *προπέμπειν*, проводитьи, пратити: I Кор. 16, 6. 11; -са, *προπέμπεισθαι*, бити провођен, бити праћен од некога: *вами* (Рим. 15, 24; II Кор. 1, 16).

Провождати v. impf. -ждаю, -ждаши, *προπέμπειν*, провађати, пратити: въ корабль (Дел. 20, 38); *συνοδεύειν*, испраћати, спроводити: *оумиришыа* (Ч. погр. свешт. ик. 7).

Провозвѣствовати v. impf. -ствѣю, -ши, *praedicare*, проповедати: Прол.

Провозвѣстити < **провъзвѣстити** v. pf. -щѣ, -стиши, *προαγορεύειν*, унапред јавити, претсказати, прорећи: Сл. у Кан. на Лаз. суб. п. 6.

Провозвѣстникъ < **провъзвѣстникъ** m. *προάγγελος*, гласник: Ст. на Г. в. на Рожд. Бог.; Ст. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет. и на Усек.

Провозвѣщати < **провъзвѣщати** v. impf. -щаю, -щаши, претсказивати, прорицати: Ст. на Г. в. у Нед. св. от. 7 вас. саб.; Ст. на блаж. Соб. св. Јов. Прет.

Провозвѣщеніе < **провъзвѣщеніе** n. *προάγγελος*, објављивање, оглашавање, навештавање: Ст. на Г. в. на Рожд. Бог.

Провозгласити < **провъгласити** v. pf. -шѣ, -сиши, *προαναφωνεῖν*, рећи унапред, објавити: *пѣниинш ѡ тѣѣ* *провозгласи* (Догм. гл. 4); Кан. воскр. гл. 1 п. 4 ирм.; Прип. п. 9 на Усп. Бог.

Провосхищати < **провъсхищати** v. impf. -щаю, -щаши, *προαρπάζειν*, унапред одузимати, пре вре-

мена отимати, од уста откидати (*Вост.*).

Провѣдѣцъ < **провѣдѣць** m. *προγνώστης*, *praescius*, који унапред зна (*Вост.*; *Микл.*).

Провѣдѣти v. pf. -вѣмъ, -вѣси, *προγνώσκειν*, унапред знати: Сјед. 1 на св. Прок.

Провѣствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *κηρύσσειν*, огласити, прогласити: Мол. у Ч. хирот. љакон.

Провѣщавати < **провъщавати** v. impf. -ваю, -ваши, *ἀποφθέγγεσθαι*, прорицати, навештавати: Јез. 13, 9; Пс. 118, 172; Дел. 2, 4; II Петр. 2, 16; *προσφθέγγεσθαι*, говорити: Ст. на блаж. у Ч. погр. свешт.

Провѣщаніе < **провъщаніе** n. 1) *προσηγορία*, објава, поздрав, беседа; именованье, називанье: Богор. отпуст. гл. 6; 2) *φθόγγος*, глас, звук (*Микл.*); 3) *ἀποφθεγμα*, изјава (*Вост.*).

Провѣщати < **провъщати** v. impf. -щаю, -щаши, *φθέγγεσθαι*, казивати, говорити: Пс. 77, 2; 92, 4; II Петр. 2, 16; Стат. III ст. 172.

Прогалина f. *foramen*, рупа која је начињена бушењем, продор (*Микл.*).

Проданіе n. *πρᾶσις*, продаја: III Мојс. 25, 42. 50; V Мојс. 8, 8.

Продерзатель < **продръзатель** m. *τολμητής*, дрзак, безобразан човек: II Петр. 2, 10.

Продерзивъ < **продръзивъ** 3. дрзак: II Тим. 3, 3.¹

Продѣхъ m. *spiraculum*, одушка (*Микл.*).

¹ Ове речи нема у грчком тексту.

Прозирати v. impf. -раю, -раши, προορᾶν, провиѣати, предвиѣати: Пс. 36, 13; Прем. Сир. 23, 27, 28; ἀναβλέπειν, прогледати: Мат. 11, 5; Лук. 7, 22.

Прозмонарїй m. просμονάριος, ecclesiae custos, црквени чувар (Микл.)

Прознаменовати v. impf. -нѣю, -нѣши, προσημαιοῦν, знамењем објављивати будућност, прорицати: Ст. на Г. в. на св. Спир. чуд.

Прозорливицъ < прозорьливиць m. βλέπων, који унапред види, пророк: I Цар. 9, 9.

Прозорлива з. προβλεπτικός, који унапред види: очи (Кан. воскр. гл. 1 п. 4 ирм.).

Прозорный < прозорьнъ з. διαφανής, провидан, прозрачан, прозиран: еписрѣ (Ст. на лит. на св. Три Јер.).

Прозоръ m. f. 1) fenestra, прозор (Микл.); 2) дар виѣења у будућност, дар прорицања, прозорљивост: иже баше же прозоръ Божїа иже иже (Прол.).

Прозракъ m. прозирност, прозрачност, виѣење скроз наскроз: еже на прозракъ быти вхождющимъ, τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις ὄραν, да они који улазе могу скроз видети (Јез. 41, 6).

Прозрительный з. који прозире, провиди у будућност: прозрительными очима οὐρανόθεν: Ирмол. гл. 4 п. 4.

Прозрѣнїе n. ἀνάβλεψις, враћање вида, прогледање: Лук. 4, 18; τὸ βλέπειν, вид: Лук. 7, 21; πρόγνωσις, провиѣење: I Петр. 1, 2; πρόθεσις, опредељење, наредба: Еф. 1, 11.

Прозрѣти v. pf. -зрю, зриши, ἀναβλέπειν, задобити вид, прогледати: Мат. 20, 34; Марк. 8, 25; διαβλέπειν, увидети: Лук. 6, 42; -сѣ, ἐνθεωρεῖν, провидети се: Сѣмь Дѣломъ прозрѣтиа κλακκᾶ κεатина (Степ. гл. 3 ант. 2 Сл.).

Прозабати < прозабати v. impf. -ваю, -ваши, 1) ἀναβλαστάνειν, избијати, истеривати, цветати: Марк. 4, 27; Степ. гл. 7 ант. 2; 2) ἀνατέλλειν, ἐξανατέλλειν, ницати, израшћивати: Пс. 61, 11; чинити да нешто излази, да расте: прозабати тракѣ котомъ (Пс. 103, 14); Мат. 13, 5; Марк. 4, 5; 3) ἐκφύειν, ницати, растити: многообразныхъ плоды (Мол. при осв. кольява).

Прозабенїе < прозабенїе n. βλαστός, растење, расцветаванье: прежде прозабенїа пожатъ еси... младенца (Кан. у Ч. погреб. млад. п. 5 т. 1); процветаванье: Кан. на Воздв. ч. к. п. 3 ирм.

Прозабенѣти < прозабѣти v. pf. -виѣ, -виши, ἐκφύειν, истерати, изнићи, израсти: листкѣ (Мат. 24, 32); глѣкѣ ѿ человекѣкъ прозабѣшю: Догм. гл. 1.

Прозабести < прозабести v. pf. -вѣ, -виши, βλαστάνειν, изникнути, процветати: жезлъ Яаронъ (IV Мојс. 17, 8; Јевр. 9, 4); Лук. 8, 6; Ак. Бог. ик. 7; Кан. прич. п. 1 богор.; ἀναβλαστάνειν, опет процветати: Кан. Бож. п. 4 ирм.

Пронгѣминъ m. hegumeni vicarius, помоћник игуманов. Ту су титулу носили и јеромонаси у манастирима, који су извесно време заузимали положај игу-

- мански, па су га после напустили добровољно, или по потреби службе.
- Произколеніє** < произколеніє п. *προθυμία*, жеља, жудња, тежња, ревност, добра воља: Мол. 7 у Посл. прич.
- Произвольнъ** < произвольнъ з. *ἐκούσιος*, *spontaneus*, добровољан, драговољан (*Микл.*).
- Произволъ** м. *voluntas*, жеља, слободна воља (*Микл.*).
- Произвѣствовати** v. *imprf.* -ствѣю, -ши, *confirmare*, посведочавати, потврђивати; претсказивати: Прол.
- Произвѣстнъ** < произвѣстнъ з. *certus*, извѣстан, познат, тачно извѣстен, који добро унапред зна: Прол.
- Произвѣщати** v. *imprf.* -щаю, -щаши, в. произвѣствовати.
- Прокаженіє** п. *λέπρα*, губа: Марк. 1, 42; Лук. 3, 12.
- Прокаженъ**, -ый з. *λεπρός*, који болује од губе, губав: II Мојс. 4, 6; III Мојс. 13, 44. 45; Мат. 8, 2; Марк. 1, 40; Лук. 4, 27; Троп. св. Ил.
- Проказа** f. в. *прокаженіє*: III Мојс. 13, 3; Мат. 8, 3; Лук. 5, 13; ср. *инкал*, врста болести у жарким крајевима: Прол.
- Проказивъ** з. *πονηρός*, *malus*, зао, рђав, opak, неваљао, злобан (*Микл.*).
- Проклати** < проклати v. *pf.* -клинѣ, -ниши, *καταράσθαι*, проклетати: Мат. 25, 41; Марк. 11, 21; *ἀναθεματίσσειν*, заклетати: Дел. 23, 14.
- Проклатіє** п. *κατάρασις*, проклетство: IV Мојс. 23, 11; Нејем. 13, 2.
- Проклатство** п. в. *проклатіє*: Нејем. 13, 2.
- Прокое** adv. *τοῦ λοιποῦ*, *in posterum*, уосталом, надаље, унапредак (*Микл.*).
- Прокрой** м. *perforatio*, пробушена рупа: Прол.
- Прокѣдити** v. *pf.* -кѣждѣ, -диши, *ὀβριζέειν*, злостављати, грдити, срамотити, ругати се: Прол.
- Прокѣдливъ** з. *perniciosus*, опасан, шкодљив, свадљив, цандрљив: жени (Прол.).
- Прокѣженіє** < прокоужденіє п. *ἀκολασία*, раскалаиност: Прол.
- Пролѣти** v. *imprf.* -лію, -ліши, *ἐκχεῖν*, проливати: крокъ (Рим. 3, 15); *молитѣ*: Кан. пок. над млад. п. 6 ирм.
- Проложіє** п. *ὄδρις*, *dolor parturientis*, бол при порођају (*Микл.*).
- Промасиръ** м. *praefectus coquorum*, главни кувар (*Микл.*).
- Промкнѣтисѧ** < *промкнѣтисѧ* v. *pf.* -кнѣсѧ, -кнѣшисѧ, *διαφρητίσθησθαι*, промакнути се, раширити се, разгласити се: *промкнѧ* *моко* (Мат. 28, 15; I Сол. 1, 8).
- Промѣжѧй** м. *sunctator*, оклевало, неодлучан човек (*Микл.*).
- Промыслиникъ** < *промыслиникъ* м. *προνοητής*, који се брине за нешто, старатељ, бриговођа: ницихъ (Ст. на хвал. на св. Јов. Злат.). *промыслиствѣ*, *брижлик*
- Промыслъ** < *промыслъ* м. *πρόνοια*, промисао, старање Божје о свету; брига, владање, старање: царекъ (II Мак. 4, 6).
- Промышлѧти** v. *imprf.* -шлѧю, -шлѧши, *σχοπεῖν*, размишљати, старати се о нечем: II Мак. 4, 5.
- Пронареченный** < *пронареченъ* з. *προηρηγήμενος*, претсказан, на-

- пред објављен, напред наре-
чен: Дел. 3, 20.
- Пронациртати** < **пронацирѣти** v. **imprf.**
-таю, -таши, *προδιαχαράττειν*, на-
циртати: Кан. ч. Крста п. 6 ирм.
- Пронзати** < **пронзати** v. **imprf.** -заю,
-заши, *βάλλειν*, згађати, пога-
ђати, пробадати, бости: *στρέ-
λαι* дѣшд (Стат. II ст. 91).
- Пронзѣти** < **пронзѣти** v. **pf.** -знѣ,
-знѣши, пробости: *пронзѣннѣмъ*
тквинѣмъ рѣквинѣмъ (Ст. на блаж. у
Нед., свих. св.); Син. на В. пет.
- Проникнѣти** < **проникнѣти** v. **pf.** -кнѣ,
-кнѣши, *διακρίπτειν*, произићи, из-
растити, извирити, изникнути:
εξζακωνία (I Мак. 9, 23); *грѣш-
ници* *ικω* трава: Пс. 91, 8.
- Пронорѣзъ** 3. *malus*, рђав, нева-
љао; ружан, гадан: Прол.
- Пронорѣ** m. *malitia*, злоба, нева-
љалство, лукавство (*Микл.*).
- Пронѣрити** v. **pf.** -нѣрю, -нѣши, *ἀνα-
λίσκειν*, *absumere*, потрошити;
уништити, истребити (*Микл.*).
- Пронѣрликъ** < **пронѣрликъ** 3. *πονηρός*,
рђав, зао, лукав: Прол.
- Пропажденіе** n. *σωλήν*, *canalis*, цев,
прокоп, канал (*Микл.*).
- Пропастъ** f. 1) *χάσμα*, понор: Лук.
16, 26; 2) *ὄπη*, рупа у земљи,
пећина, шпиља: къ *пропастѣхъ*
земныхъ (Евр. 11, 38).
- Проповѣданіе** n. *κήρυγμα*, проповед:
Рим. 14, 24; I Кор. 15, 14; II
Тим. 4, 17; *προκήρυξις*, пропо-
ведање: Троп. Вавед.
- Проповѣда** f. *κήρυγμα*, проповед:
Мат. 12, 41; Лук. 1, 32; I Кор.
1, 21 *sq.*; вест: *Свѣтлѣю* *ког-
крѣпнѣа* *проповѣда*. (Троп. воскр.
гл. 4).
- Пропало** < **пропало** n. *σταυρός*, сгих,
крст (*Микл.*).
- Пропати** < **пропати** v. **pf.** **пропнѣ**
< **пропнѣж**, -пнѣши < **пропнѣши**,
σταυροῦν, распети: Мат. 27, 26;
Марк. 15, 13—20; Јов. 19, 18.
20. 23; *пропатъ* *кыти*, *σταυρω-
θῆναι*, бити распет: Мат. 27,
23; Лук. 24, 7.
- Пропатиѣ** < **пропатиѣ** n. *τὸ σταυρω-
σαι*, распеће: Мат. 26, 2; 27,
31; 29, 19.
- Проразѣмникъ** m. *προνοητής*, *provi-
dus*, који предвиђа, који уна-
пред промишља о нечем: Прол.
- Проразѣмѣвати** v. **imprf.** -ваю, -ва-
ши, *προνοεῖν*, унапред знати:
III Мак. 3, 17.
- Проразѣмѣнѣ** n. *πρόγνωσις*, пред-
знање, промисао: Дел. 2, 23.
- Проразѣмѣти** < **проразѣмѣти** v. **pf.**
-мѣю, -мѣши, *διανοεῖν*, разуме-
ти, провидети, унапред знати:
градѣцаа (Јудит 9, 5).
- Прореченіе** n. *χρησμός*, претсказање:
Исаіа (Сл. на стих. гл. 1).
- Прорѣци** < **прорѣцити** v. **pf.** -рѣкѣ,
-рѣ-
ши, *προφητεύειν*, прорѣћи, прет-
сказати: Мат. 11, 13; 26, 68;
Марк. 14, 65 и др.
- Прорѣцаніе** n. *προφητεία*, прорѣца-
ње: Апок. 11, 6.
- Прорѣцати** v. **imprf.** -цаю, -цаши,
προφητεύειν, пророковати: Дел.
21, 9; I Кор. 14, 5; Апок. 11, 3.
- Пророковѣйствинный** < **пророковѣй-
ствинъ** 3. *προφητοκτόνος*, који у-
бија пророке: *Идае* (Минеј 2
јуна); који се односи на уби-
ство пророка: Прол.
- Пророчъ**, -ий 3. *προφήτου*, пророчки:
Мат. 10, 41.
- Прорѣчитковати** < **прорѣчитковати**
v. **imprf.** -ствѣю, -ствѣши, *προ-
χειρίζεσθαι*, пролазити кроз ру-
ке; рукополагати, производити,

- посвећивати: ко дїкона, ко прескутера (Ч. хирот. у Арх. чин.).
- Просадити** v. pf. -сажда, -диши, ξηγγύναи, продерати: кїно мѣхи (Марк. 2, 21); -са, продерати се: мѣхи (Мат. 9, 17).
- Просатай** m. κηδεστής, gener, socer, рођак по женитби, шурак, зет, свак и др. (Микл.).
- Просвѣтити** v. pf. -цѣ, -тиши, ἐπιφάναι, обасјати: Лук. 1, 79; φωτίζειν, расветлити, објавити, открыти: Еф. 3, 9; -са, λάμψαι, светлити се: кѣтъ ваиць (Мат. 5, 16); засјати: лице еγω ѡκω солнце (Мат. 17, 2).
- Просвѣциати** < просвѣштати v. impf. цаю, -цаши, φωτίζειν, обасјавати: клистанїемъ (Лук. 11, 36); Јов. 1, 9; Апок. 22, 5.
- Просвѣщєніє** < просвѣщенїе n. φωτισμός, светлост: II Кор. 4, 6; ἐπιφάνεια, појава, јављање, долазак: II Тим. 1, 10.
- Просвѣщєникъ** < просвѣштынѣ m. просветитель: Ст. на стих. на Прен. м. св. Ник.
- Просїавати** v. impf. -ваю, -ваши, проλάμπειν, светлити се, сјати, блистати: Конд. Претпр. Преобр.
- Прослѣзитисѧ** < прослѣзитисѧ v. pf. -жѣса, -зишисѧ, δακρύειν, просузити, проплакати: Јов. 11, 35.
- Прослѣтисѧ** < прослѣтитисѧ v. pf. -слѣвѣса, -вѣшисѧ, ἐξηχεῖσθαι, ἐξάκουσθον γίνεσθαι, учинити се познат, постати чувен, прославити се (Микл.; Вост.).
- Прослѣтїє** < прослѣтитїє n. φήμη, fama, глас, гатка, вест, јавно мнєње (Ibid.).
- Просмонарїй** m. грч., непрестани молитвеник (Дјач.).
- Просо** n. κέγχρος, milium, просо, проја: Јез. 4, 9.
- Просокъ** m. speculator, ухода, истраживалац (Микл.).
- Проспадарь** m. πρωτοσπαθάριος, в. промагеръ.
- Проспѣкнїє** n. successus, напредак, успех (Микл.).
- Простеръ**, -ши, -ше; -шїй 3. part. praet. act. I од прострети, ἐκτείνας, простревши, пруживши: рѣкѣ (Мат. 8, 3; 12, 49; 14, 31).
- Простецъ** < простыць m. δημότης, прост човек, простак: Кан. Пасхе п. 3.
- Прости**, ὀρθοί, управо стојећи. В. простъ 3.
- Простирати** v. impf. -раю, -раши, ἐπιτείνειν, простирати, ширити: Пс. 103, 2; Филиб. 3, 13; ἀνατείνειν, пружати: Кан. мол. Бог. п. 1 Сл.
- Простота** f. ἀφελότης, ἀπλότης, простота, наивност, искреност: «раца» (Дел. 2, 46; Еф. 6, 5; Кол. 3, 22).
- Пространный** 3. πλατύς, широк: Мат. 7, 13; прогтраннѡ питающаисѧ, σπαταλώσα, раскошна, сластољубива: I Тим. 5, 6.
- Пространство** < пространство n. πλατυσμόν, ширина: въ скорєхѣ (Кан. Бог. п. 6 т. на Сл.).
- Прострети** < прострѣти v. pf. -стрѣ, -стрѣши, ἐκτείνειν, прострети, пружити: рѣкѣ (II Мојс. 15, 20; Мат. 12, 13; Марк. 3, 5; Лук. 6, 10; Дел. 4, 30); рѣкѣ помощи: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; виждѣ та мнѡ прострѣтѣ: Ст. по јев. на Усп. Бог.; -са, ἀνωρθωθῆναι, устати, исправити се: Лук. 13, 13; διανεμηθῆναι, разгласити се: Дел. 4, 17.

Простъ, -ый 3. 1) ἀκέραιος, прост: Рим. 16, 19; 2) ἰδιώτης, неук, обичан: Дел. 4, 13; 3) ἀπλοῦς, искрен, чист: Мат. 6, 22; 4) ὀρθός, прав, усправан: премудростъ, прости! (σοφία, ὀρθοί) = премудрост, управо (стојте)! Прости, приимише кожиткенихъ ... танихъ, ὀρθοί μεταλαμβάντες τῶν θεῶν... μυστηρίων, управо (стојећи), примивши божанствене... тајне: Јект.; Ст. по јев. на Усп. Бог.

Простыня f. ἐρημεία, оскудица, несташница, сиромаштво: Ном. пр. 71.

Простиса v. pf. -садѣса, -дешиса, лахеѣν, препући: πορεύεσθαι (Дел. 1, 18); διαβρῆγγυῖναι, распренути се, разбити се: Пс. 140, 7.

Простиса < проститиса v. pf. -кѣса, -чешиса, διακόφαι, пробити се, провући се, продрети: IV Цар. 3, 26.

Протекдикъ m. грч., црквени одветник, заштитник удовица и сирота у старој хришћ. Цркви (Милаш, Дост. 134).

Протрзатиса < протрзатиса v. impf. -заюса, -зашиса, διαβρῆγγεσθαι, продрети се: мрежа (Лук. 5, 6).

Противоткрати v. impf. -цлю, -цлаши, ἀντικρίνειν, противуречити: Јов. 11, 3; ἀντιφθέγγεσθαι, говорити противу нечега: мѣстѣнскѣмъ органѣмъ (Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.).

Противодостойный 3. ἀντάξιος, достоян нечега у упоређењу с другим, исто толико вредан: Стат. ст. 64.

Противодухати v. impf. -дышѣ, -дышиши, дисати, дувати противу

нечега: Кан. Воздв. ч. к. п. 7 ирм.

Противоличенъ 3. ἀντιπρόσωπος, окренут лицем према некоме: едины къ дрѣгомѣ, једна према другоме: I Мојс. 15, 10.

Противовразинъ, -ый 3. ἀντίτυπος, сличан: Јевр. 9, 24; Син. на В. пет.

Протикторъ m. προτέκτωρ, протѣктор, заштитник, покровитељ: Прол.

Проталачникъ m. ἀκόλαστος, proterviens, необуздан, раскалшан, дрзак човек (Микл.).

Протакти v. pf. -тлѣю, -иши, соггупри, покварити; -са, покварити се: пшеница (Прол.).

Протоаскритъ m. πρωτοασκηρίτης, први секретар (Микл.).

Протомагиръ m. πρωτομάγειρος, primus coquoqum, први кувар (Микл.).

Протонотарій m. грч., први секретар епископов у старој Цркви, потчињен хартофилаксу, који му је састављао писма и званична акта. На св. Литургији је подносио епископу воду за умивање руку и држао дикирије (Милаш, Дост. 135; Дјач.).

Проторгнѣтиса < протрѣгнѣтиса v. pf. -торгнѣса, -нешиса, σχίζεσθαι, продерати се: не проторжиса мрежа (Јов. 21, 11).

Проторити v. pf. -рю, -риши, λαμβάνειν, прокрчити, узети: II Кор. 11, 20.

Протосигкритъ m. грч., чиновник при двору цариградских императора, први секретар (Дјач.).

Протоспадарій m. грч., први између мачевалаца при двору грчких царева (Ibidem).

- Протостраторъ** m. грч., командант страже (Ibid.).
- Протагнѣти** < протагнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, *πρωταγνείν*, протегнути: Дел. 22, 25.
- Протажъ** m. *ἰστός*, tela, основа код ткања: Прол.
- Протазатиса** < протазатиса v. impf. -заюса, -заишиса, *ἀπρωταίνεσθαι*, протезати се, распростирати се: *οκλακъ* *κῆτιλъ* (Сјед. 2 на Преобр.).
- Пробразмѣти** v. pf. -мѣю, -мѣши, *πρωμοεῖν*, гледати, опажати, посматрати: IV Мојс. 23, 9.
- Прѣсмотрѣнїе** < прооусьмоштрєннє n. *οἰκονομία*, провиђење: Прол.
- Прохладный** < прохладньъ з. *ἀναψύξεως*, који хлади, освежава, умирује, одмара: Дел. 3, 20; къ *мѣтѣхъ* *прохладныхъ* оупокой: Троп. гл. 6 у Ч. погр. свешт.
- Прохлажднїе** n. *ἀναψύξις*, хладовање: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Проходъ** m. 1) *διάβασις*, пѹт, пролаз, прелаз: Ст. хвал. св. Спир. чуд.; 2) *ἀφεδρών*, latrina, нужник: Прол.
- Процвѣсти** v. pf. -тѣ, -тиши, *ἐξανθεῖν*, процветати: цвѣти (IV Мојс. 7, 8); *п्राकेदникъ* *якв* *фїніѣъ*: Пс. 91, 13; *пдгына* *якв* *крїнь*: Кан. воскр. гл. 2 п. 3 ирм.; учинити да процвета: *жизнь* *процвѣтшаго* *родѣ* *нашемѣ*, који је учинио да процвета живот роду нашему (Ст. на блаж. воскр. гл. 5).
- Прочисти** < проуисти v. pf. -чтѣ, -чтѣши, *ἀναγνώσκειν*, прочитати: Кол. 4, 16; I Сол. 5, 27; Апок. 5, 4; -са, *ἀναγνώσθηται*, бити прочитан: Кол. 4, 16.
- Прочетъ**, -ши, -ше; -шїй з. part. praet. act. I од прочести, *ἀναγνώσκειν*, прочитавши: Дел. 15, 31; 23, 34.
- Прочина** f. tempus futurum, будуће време (*Микл.*).
- Прошакъ** m. mendicus, просјак (*Микл.*).
- Прочитати** v. impf. -таю, -таиши, *ἀναγινώσκειν*, читати: II Кор. 3, 2.
- Прочїй** < проуїй з. *λοιπός*, следећи, остали: Мат. 22, 6; 25, 11.
- Прочи** < проуе adv. *λοιπόν*, дакле, још једнако: Марк. 14, 41. *οὐ γάρ*
- Прочтенъ**, -шїй < проуѣтенъ з. part. praet. pass. од прочести: *прочтенъ* *быти*, *ἀναγνώσθηται*, бити прочитан: Кол. 4, 16.
- Прошедъ**, -ши, -ше; -шїй з. part. praet. act. I од проити, *διελθών*, прошавши: Лук. 4, 30; Јов. 8, 59 и др.
- Прошенїе** n. *αἴτημα*, молба: Лук. 23, 24; молитва: Филиб. 4, 6.
- Прошнєатиса** v. impf. -ваюса, -ваишиса, *πρωβάλλειν*, истерати, потерати лишѣ: Лук. 21, 30.
- Прошати** < проштати v. impf. *прошаю*, -шаиши, *χαρίζεσθαι*, праштати: Еф. 4, 32; Колош. 3, 13.
- Прошнїе** < проштєннє n. *ἄνεσις*, опроштење: Јект. проаб.
- Провєразити** < проєвразити v. pf. -жѣ, -зиши, *πρωτοποῦν*, приказати: Кан. на Воздв. ч. к. п. 6 ирм.; Кат. у III Нед. В. п. 1 ирм.
- Провєразовати** v. impf. -зѣю, -зѣиши, *πρωτοποῦν*, претстављати, приказивати: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.; Ст. на блаж. воскр. гл. 3.
- Промвленнѣ** < промвленъ adv. 1) *πρωδολῶς*, јасно, очигледно: Ст.

- на Г. в. у Нед. по Бож.; Ст. на стих. на Вавед.; 2) *προφανεως*, отворено, јавно: Кан. у среду Препол. п. 3 т. 2.
- Прѣгло** < прѣгло п. *παγίς*, замка којом се хватају птице, мрежа: Јова 18, 8; Ис. 8, 14.
- Прѣгз** < прѣгз т. *ἀκρίς*, скакавац: II Мојс. 10, 13; 14, 21; рл.: прѣзн: Пс. 77, 46; 104, 34; Апок. 9, 3; прѣжн: Мат. 3, 4.
- Прѣдний** < прѣднѣ 3. *τραχύς*, храпав, тврд, оштар, крпан, каменит, нераван, прудовит: Дел. 27, 29.
- Прѣжатица** < прѣжатица в. *ἰμρf.* -жаюса, -жашица, *σπαράττειν*, трзати се, трести се, напрезати се, ломити: Марк. 9, 26; Лук. 9, 39.
- Прѣстз** т. *νάρθηξ*, притвор храма, наперта: Прол.
- Прѣвар** т. месец фебруар (*Микл.*).
- Прѣвертѣи** т. *ὑπερβερεταίος*, октобар (*Микл.*).
- Прѣга** f. *χίτρα*, пржена пшенична прекрупа (*Микл.*).
- Прѣца** т. *advocatus*, судски бранилац (*Микл.*).
- Прѣкнѣ** < прѣкнѣ п. 1) *μαχή*, битка, борба (*Микл.*); 2) *ἀντιλογία*, препирање, свађа, распра: V Мојс. 17, 8; Ст. по полиј. на св. Спир. чуд.
- Прѣктиса** в. *ἰμρf.* *προюса*, *пришиса*, 1) *μάχεσθαι*, препирати се, свађати се: *πραχδισα*.. (I Мојс. 26, 20; Јов. 6, 52); 2) *διατείνειν*, уверавати, тврдити: Син. на В. среду.
- Прѣ** < прѣ f. 1) *φιλονειμία*, свађа, препирка, раздор: Лук. 22, 24; 2) *δίκη*, распра, парница: Пс. 9, 5; 34, 23; 42, 1; 73, 22; Ном. пр. 146; 3) *ἀντιλογία*, *con-*
- tradictio*, приговор, протусловље (*Микл.*).
- Прѣжити** < прѣжити в. *ἰμρf.* -жѣ, -жиши, *τηγανίζειν*, прѣжити, пећи: III Мојс. 23, 14.
- Прѣжмо** < прѣжмо п. *ἄλφιτον*, јечам, јечмена каша; хлеб: Руга 2, 14.
- Прѣмный** < прѣмнѣ 3. *ὁ κατέναντι*, који је према некоме, који стоји противу некога: Лук. 19, 30.
- Прѣмω** < прѣмо и прѣмо праер. с *gen.* и *dat.*, *ἀπέναντι*, према: *прѣмω* грога (Мат. 27, 61); *прѣсолнцѣ*: IV Мојс. 25, 4; *стригѣцимѣ*: Дел. 8, 32; *ἐξεναντίας*, против, насупрот: *прѣмω* *миѣ* *приклижишата* (Пс. 37, 12).
- Прѣсло** п. *gradus, ordo*, степен, ред, достојанство: дојде къ перкоу прѣсло (Прол.).
- Прѣсти** < прѣсти в. *pf.* *прѣдѣ*, -деши, *νήθειν*, прѣсти: *колнѣ* (Тов. 2, 11); Мат. 6, 28; Лук. 12, 27.
- Прѣційса** 3. *part. praes. act.* сл. обл. од *прѣктиса*, *διατεινόμενος*: Син. на В. среду.
- Прѣфиде** f. *ψηφίς*, *calculus*, камичак за рачунање и бројење; рачун, прорачунавање (*Микл.*).
- Прѣсодомѣанихъ** т. (егип. реч = који открива сакривено) назив који је добио Јосиф у Мисиру: I Мојс. 41, 45.
- Прѣтнецъ** < прѣтнецъ, *νοστίον, νεοσός*, пиле: Мат. 23, 37; Лук. 2, 24; *στρουθίον*, врапчић, птичица: Степ. гл. 6 ант. 2.
- Прѣтисный** 3. *ἐκτικός*, сушичав, туберкулозан: *немоць* (Син. у петак Светле седм.).
- Птицевољшествовати** в. *ἰμρf.* -ствѣю, -ши, *οἰωνύζεσθαι*, гатати по лету птица: V Мојс. 18, 10.

- Птицоѡтѣль** м. *πουλοπιαστής*, ловац птица: *Ном.* пр. 135.
- Птичице** < *пѣтнунштѣ* п. *ὄρνιθιον*, птичица: III *Мојс.* 14, 4. 52.
- Птиць** < *пѣтнштѣ* м. *στρουθίον*, passer, врабац (*Микл.*); *ὄρνις*, avis, птиче: *Прол.*
- Пѣгаргъ** < *поѣгаргъ* м. *πύγαργος*, врта орла с белим репом (*Микл.*).
- Пѣгвица** < *пжгвица* f. *ῥοῖσκος*, lederner Knopf am Bauernpelz (*Микл.*); дугменце: II *Мојс.* 28, 33.
- Пѣдарь** < *пждарь* м. *custos*, пудар, чувар; носач терета: *Прол.*
- Пѣизъ** < *пжизъ* м. *ἄλυνθος*, незрела смоква, пупак: *Апок.* 6, 13.
- Пѣримъ** м. в. *φῆριμъ*.
- Пѣстити** < *поѣстити* v. pf. *пѣшѣ*, -стиши, *ἀπολύσαι*, отпустити: *Мат.* 1, 19 sq.; *Марк.* 10, 2 sq.; *Јов.* 19, 10 sq. и др.
- Пѣстошнъ**, -ный з. *ματαῖος*, vanus, ташт, празан, лакомислен, сужетан: *Прол.*
- Пѣстъ**, -ый < *поѣстъ* з. *ἔρημος*, пуст, који је лишен свега: *Мат.* 14, 13; 23, 38; *пѣстѣа*, ἡ *ἔρημος*, жена коју је муж оставио: *Ис.* 54, 1; *бедан*: *Ст.* на хвал. у *Нед.* блуд. сина.
- Пѣстынный** < *поѣстынный* з. *ἐρημικός*, који живи у пустињи: *нелытъ* (*Пс.* 101, 7); *пустиник*: *пѣстынымъ* животъ *кляжнъ* естъ (*Степ.* гл. 5 ант. 1).
- Пѣтсѡтворити** < *пжтсѣтворити* v. pf. -рю, -риши, *ὀδοποιεῖν*, спремити пут: *Пс.* 67, 5; 77, 50; 79, 10; *Мол.* на IX часу.
- Пѣтици** < *пѣтнште* п. *ὁδός*, via, пут, улица: *Прол.*
- Пѣтствовати** < *пжтствовати* v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *iter facere*, путовати, ићи по путу: *Прол.*
- Пѣто** < *пжто* п. *πέδη*, путо, око-ви: *пѣта* на ногахъ (*Прем.* *Сир.* 21, 22); *Пс.* 149, 8; *Марк.* 5, 4; *Лук.* 8, 29.
- Пѣчина** < *пжчина* f. *πέλαγος*, πόντος, пучина, отворено море: II *Мојс.* 15, 5; *Мат.* 18, 6; *Дел.* 27, 5. 27.
- Пѣчинородный** < *пжчинородный* з. *πυτογενής*, рођен у пучини, који живи у пучини: *Кан.*, *Усп.* *Бог.* п. 6 ирм.
- Пѣшати** < *поѣшати* v. impf. -шаю, -шаши, 1) *ἀπολύειν*, пушитати: *женѣ* свою (*Лук.* 16, 18); 2) *ἐκπέμπειν*, отпуститати; *подизати*: на неко очи (*Степ.* гл. 2 ант. 1).
- Пѣшинаѡ** adj. f. *ἀπολελυμένη*, разведена жена, распуштеница: *Лук.* 16, 18.
- Пѣшница** < *поѣшница* f. в. *пѣшинаѡ*: *Мат.* 5, 32; 19, 9; *Ч.* *Испов.*
- Пѣшь**, -шій з. part. praet. act. I место: *пѣстивъ*, -шій од *пѣстити*, *ἀφείς*, пустивши: *слагъ* (*Марк.* 15, 37).
- Пѣхати** < *пжхати* v. impf. *пѣхаю*, -шиши и *пшѣ*, *пшиши*, *ἐκθλίβειν*, потискивати; *тући*, ударати, бости: *Јез.* 34, 21.
- Пыленіи** п. *подизање* *прашине*, *прашење* (*Жив.*).
- Пытати** v. impf. -таю, -таши, *ζητεῖν*, *quaerere*, питати: *пытѣмъ*, испитиван: *Прол.*
- Пытливъ** < *пытланъ* з. *πύθωνος*, *погаѣчки*, *гаталачки*: *Дел.* 16, 16; *дѣхъ*: *Ном.* пр. 20.
- Пѣкница** < *пѣкница* f. 1) *φαλτήριον*, цитра, музикални инструменат: I *Мојс.* 4, 21; 2) *locus ecclesiae*, место у цркви на којем стоје клир и појци, *певница*

- (Микл.); 3) ἄδουσα, певачица: Јездра 2, 65; Нејем. 7, 68.
- Пѣготивъ 3. λεπρός, губав (Микл.).
- Пѣна f. ἀφρός, пена: Лук. 9, 39; пѣны тици, ἀφρῆζειν, бацати пену: Марк. 9, 18. 20.
- Пѣниі n. 1) συμφωνία, појање, певање: Лук. 15, 24; 2) ὄρμος, песма: Еф. 5, 19.
- Пѣнажннкъ < пѣнажннкъ m. κερματιστής, мењач, који мења новац: Јов. 2, 14.
- Пѣназь < пѣназь m. δηνάριον, ἀσάριον, херма, динар, ситан новац: Мат. 18, 28 sq.; Марк. 6, 37 sq.; Лук. 12, 6; Јов. 2, 15.
- Пѣсннкъ < пѣсннкъ 3. μελωδικός, од песме; пѣсннкъ adv. μελωδικῶς, у песми: п. ω текѣ провозгласи, који је у песми о теби претсказао (Догм. гл. 4).
- Пѣснвицъ < пѣснвицъ m. φαλμψός, певач: Јез. 33, 32.
- Пѣсница f. ψαλτήριον, псалтир, стари музички инструменат: Јова 21, 11. 12.
- Пѣснопѣвицъ < пѣснопѣвицъ m. ὄμφος, који пева песме: Кан. воскр. п. 7 т. 1.
- Пѣснопѣти v. impf. -пою, -поши, μελωδεῖν, песму певати: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Пѣснословцъ < пѣснословцъ m. ὄμνολόγος, певач, појац: Кан. Благов. п. 3 ирм. и Возн. п. 7 ирм.
- Пѣснословити v. impf. -словлю, -вши, ὄμνολογεῖν, опевати, прослављати у песмама: Сл. на стих. на В. пет. и Усп. Бог.; Ст. на Г. в. на Дух.
- Пѣснословіі n. ὄμνολογία, духовна песма: Прол.
- Пѣснь f. 1) ᾠδή, песма: Еф. 5, 19; Кол. 3, 16; Апок. 5, 9 sq.; 2) μέλος, звук: тоглашнаа козшдмѣ органикаа пѣснь, складан звук музикалних оруђа забруја (Кан. Дух. п. 7 ирм.).
- Пѣстѣнница < пѣстоуница f. τιθηνός, која двори, негује, васпитачица: II Цар. 4, 4.
- Пѣстѣнство < пѣстоуство n. παιδαγωγία, васпитавање: Прол.
- Пѣстѣнствовати < пѣстоуствовати v. impf. -ствѣю, -ши, παιδαγωγεῖν, учити, васпитавати, надзиравати децу: Кан. анг. хран. п. 8 т. 1; прослављати: кѣл ткоѣ прѣкедники пѣстѣнствѣмъ (Мол. Г. И. Хр. у Послед. св. прич.).
- Пѣстѣнъ < пѣстоуъ m. παιδαγωγός, васпитач, учитель: I Кор. 4, 15; Гал. 3, 24. 25.
- Пѣти v. impf. пою, поши, ὄμνεῖν, ψάλλειν, ᾄδειν, певати, појати: Пс. 118, 54; Дел. 10, 25; Јак. 5, 13; Рим. 15, 9; Ап. 5, 9 sq.
- Пѣтлоглашніі n. ἀλεκτροφωνία, доба ноћи када певају петли, трећа ноћна стража: Марк. 13, 35.
- Пѣшморѣхидити v. impf. -ждѣ, -диши, πεζοπονητοπορεῖν, пешке по мору ићи: Кан. на Срет. п. 1 ирм.
- Пѣшхидицъ < пѣшхидицъ m. πεζός, пешак: Кан. воскр. гл. 8 п. 1 ирм.
- Пѣшхидити v. impf. -хждѣ, -диши, πεζεύειν, пешачити, ићи пешце: Ілю пѣшхидицѣ (Кан. Воздв. ч. к. п. 1 ирм.).
- Пѣшецъ < пѣшьцъ m. πεζός, пешак (војник): III Мак. 1, 1.

Пѣшешествовати < пѣшешѣствовати v. impf. -ствѣю, -шии, в. пѣше-
ходитьи: *Мора чермндю пѣчинѣ* . .
(Кан. воскр. гл. 4 п. 1 ирм.);
Иѣкв по ѣхѣ . .: Кан. воскр. гл.
6 и у Нед. сир. п. 1 ирм.

Пѣши adv. πεζή, пешице: *ити* (Мат.
14, 13; Марк. 6, 33).

Пѣшь з. πεζός, πεζέων, који пе-
шачи; пѣшь *ити*, πεζεύειν, пе-
шачити: Дел. 20, 13.

Пѣдь < пѣдь f. 1) σπιθαμή, пед.
педадь: II Мојс. 28, 16; *иже*
неко измѣривый пѣдью: Сл. на
хвал. на Богој.; Кан. у Нед.
цвет. п. 4 т. 3; 2) παλαιστή,
длан, ширина од четири пр-
ста: *и, пѣди положилъ еси днѣ*
моѣ (Пс. 38, 6).

Пѣсть < пѣсть f. πύξη, пест, пе-
сница: II Мојс. 21, 18; Ис. 58, 4.

Пѣта < пѣта f. πτέρυγ, пѣта: I
Мојс. 3, 15; Пс. 48, 6; Стат.
II ст. 137; *воздвнже на мѣ пѣ-*
тѣ: Јов. 13, 18.

Пѣтрица < пѣтрица f. subst. num.
πεντάς, петорица: *чѣкѣтъ про-*
свѣти простѣю пѣтрицѣ (πεντάδα),
просвети пет простих чула
(Мол. 3 по Прич.).

Пѣтрицю < пѣтрицю, πενταπλα-
σίως, пет пута: I Мојс. 43, 34.

Пѣтина < пѣтина f. πεντάς, pu-
terius quinquagius, пѣтина, пѣти
дан месеца: Зах. 7, 5.

Пѣтокнижје < пѣтокнижнѣ п. πεν-
τάτευχος, пет кнѣга Мојсијевих:
1) *Бытїѣ*, Γένεσις, Постање; 2)
Исходъ, Ἔξοδος, Ислазак; 3) *Лѣ-*
кїтъ, Λευιτικόν, Левитска; 4)
Числа, Ἀριθμοί, Бројеви; 5) *Вто-*
розаконїѣ, Δευτερονόμιον, Поно-
вљени закони.

Пѣтокъ < пѣтъкъ m. παρασκευή, пе-
так: Јов. 19, 14.

Пѣтолѣтный < пѣтолѣтънъ з. πεν-
ταετηριχός, петогодишнѣ: *триз-*
нице (II Мак. 4, 18).

Пѣтострадаленъ < пѣтострадаленъ з.
quinque regressus, који је пет
пута претрпео страдања (*Ми-*
кл.; *Дјач.*; *Старч.*).

Пѣтро < пѣтро n. φάτωρα, ласу-
нар, удубина, плафон, балкон
(*Микл.*).

Пѣтьдесѣтница < пѣтьдесѣтница f.
πεντηχοστή, празник Пѣдесѣт-
ница, Силазак Св. Духа на
апостоле, Духови: *празднїемъ*
и Дѣха пришествїѣ (Тр. цв.).

Пѣтьдесѣтный < пѣтьдесѣтънъ з.
πεντηχοστός, духовски: *днѣ*, тро-
јичин дан, Духови: Дел. 20, 16.

Пѣргъ m. грч., кула: Јез. 26, 9; 27,
11; I Мак. 4, 60; II Мак. 10, 18.

Р

Р осамнаесто слово у црквено-
слов. азбуци; зове се рци; као
цифра ρ̄ = 100.

Рава f. δούλη, слушкиња: Лук.
1, 38, 48.

Равїй з. δουλικός, ропски: *къ равїи*
вкразѣ (Ст. на Г. в. на св. архѣ.

Ст.); *зракъ равїи прїимъ*: Сл. троп.
на вел. водоосв.

Равити v. impf. раблю, -виши, *ка-*
таδουλοῦν, у службу узимати,
покоравати, потчињавати, од-
водити у ропство (*Микл.*;
Старч.).

- Равичиць** < равнѣишиъ m. filius ancillae, servus, син робиње, слушкиње; слуга: Прол.
- Равозрачный** < равозрачнѣиъ з. сличан слуги, који има облик (изглед), слуге: приидѣ равозрачнѣиъ въразомъ (Ст. на блаж. св. Ник.).
- Раволѣпный** < раволѣпнѣиъ з. δουλοπρεπής, ропски, улизички, писки: (Микл.; Старч.).
- Равота** f. 1) διακονία, радња, посао, служба, дело: II Кор. 9, 12; 2) δουλεία, ропство: Рим. 8, 15. 21.
- Равотати** v. imperf. -таю, -таиши, 1) δουλεύειν, служити: двѣма господинома (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13); Христѣ: Кол. 3, 24; Гдѣки: Пс. 2, 11; Дел. 20, 19; Рим. 12, 11; Богѣ: I Сол. 1, 9; похотемъ и маетемъ: Тит. 3, 3; 2) ἐργάζεσθαι, радити (Микл.).
- Равотный** < равотнѣиъ з. δούλος, који робује, који служи: Пс. 118. 99; Апок. 13, 26; ропски: нзимаа равотнѣиъ страсти, δουλοπαθείας (Степ. гл. 7 ант. 1).
- Равскій** < равскѣиъ з. δουλικός, ропски: крещеніе (Троп. на вел. осв. воде).
- Равъ** m. 1) δούλος, οἰκέτης, роб, слуга: Мат. 8, 9; Марк. 10, 44; Лук. 16, 13; 2) παῖς, син, младѣи, ученик: II Мојс. 21, 2; III Мојс. 25, 39.
- Равына** f. в. рава: Мат. 26, 69; Марк. 14, 66; Лук. 12, 45.
- Равві** јевр., учитель, наставник: Мат. 26, 25. 49; Марк. 9, 5; Јов. 1, 38. 49 и др.
- Раввѣнї** јевр. в. раввѣи: Јов. 20, 16.
- Равенство** < равнѣство n. ἰσότης, једнакост: II Кор. 8, 14.
- Равень** < равнѣи f. ὀμαλισμός, изравнање, равнина: земная (Варух 5, 7).
- Равноаγγελный** < равноаγγελнѣиъ з. ἰσάγγελος, као анђео: на земли икииа еи (Мин. 6 дец.).
- Равноапостольный** з. ἰσάποστολος, сличан апостолима, који се може упоредити са апостолима: Син. у VII Нед. по св. Пасци. Као такове сматра св. Црква цара Константина и ц. Јелену, св. Марију Магдалину, св. првомученицу Теклу, св. Кирила и Методија и вел. кнеза рускога Владимира.
- Равнобожественъ**, -ый < равнѣбожѣствнѣиъ з. раван по Божанству (св. Тројица) (Микл.).
- Равнодушнѣиъ** < равнѣдоушнѣиъ з. ἰσόψυχος, једномислен: Филиб. 2, 20.
- Равнодѣтеленъ**, -ый < равнѣодѣтелнѣиъ з. ἰσοργός, који има једнако дејство са другим: Оцѣи и Слокѣи (Степ. гл. 5 ант. 2).
- Равномошнѣиъ**, -ый < равнѣмошнѣиъ з. ἰσοδύνης, који има с неким једнаку моћ, снагу, власт; једнако моћан: Кан. Дух. п. 4 ирм.; Степ. гл. 1 ант. 2.
- Равносельникъ** m. који је настаѣен заједно с неким, сажителъ: преподвѣнѣиъ (Мин. 16 маја).
- Равностатный** < равнѣостатнѣиъ з. ἰσοστάσιος, који је једнак по тежини, по достојанству с неким; једнако тежак, частан: разѣиъ (Мин. 17 септ.).
- Равночестный** < равнѣоустнѣиъ з. ἰσότηριος, коме припада једнака част, који је достојан једнаког поштовања: II Петр. 1, 1.

Равночисленни < равноуисльнъ з. ἰσάριθμος, који је једнак некоме по броју: Троица равночисленни (Кан. Воздв. ч. к. п. 8 ирм.); равночисленна ко нека пѣни, безбројне као песак песме: Ак. Бог. Конд. 11.

Равнообразни < равнообразнъ з. ἰσότητος, који има једнак облик: печать (Мол. у св. Лит. Вас.).

Радити v. impf. раждаѝ, -диши, мелетѝ, бринути се: I Кор. 9, 9.

Радованинъ з. радостан: гласъ (Ст. на блаж. на Благов.).

Радоватиса v. impf. -дѝюса, -ишиса, χαίρειν, радovati се: Мат. 5, 12; Лук. 1, 58 и др.; ἀγαλλιᾶσθαι, веселити се: I Петр. 1, 6. У смислу поздрава: радѝиса, здраво: благодатнаа (Лук. 1, 28); царю Иудѝискѝй: Мат. 27, 29; Марк. 15, 18; Јов. 19, 3.

Радоница < радоуница f. опште помињање мртвих на гробљу у понедељак (или, код Руса, у уторак) Томине седмице; код Срба: ружичало (Слов. Имп. ак).

Радостотворити v. pf. -творю, -риши, χαροποιεῖν, у радост претворити: Бгинѝ печаль (Сјед. воскр. 2 гл. 5 богор.); Сјед. I у Нед. Том.

Радостотворни < радостотворнъ з. који чини (ствара) радост; учтив, пристојан, услужан: рожденѝе (Свјет. на Рожд. св. Јов. Прет.).

Радоща < радоща f. ἀγαλλίασις, радост: Лук. 1, 44.

Радъ з. χαρίεις, χαροποιός, рад, радостан, пријатан (Микл.; Дјач.); радъ быти, χαίρειν, обрадовати се: Лук. 23, 8; Јов. 8, 56.

Радѝни n. μελέτη, брига, старање: Дел. 18, 17.

Раждати v. impf. -ждаю, -ждаеши, γεννᾶν, τίχτειν, рађати: Јак. 1, 15; ἀποκύειν, производити, рађати: Јов. 16, 21; -са, γεννάσθαι, рађати се: Мат. 2, 4.

Раждеженѝ n. πύρωσις, пожар, врућина: Приче Сол. 27, 21; I Петр. 4, 12; Апок. 18, 18.

Раждѝци < раждѝти v. pf. -ждѝгѝ, -жеши, καίειν, разгорети, распалити: огонь (Јез. 39, 9).

Раждѝгати и **раждѝзати** v. impf. -аю, -аеши, πυραῖσθαι, распаливати (Микл.; Кульб.).

Развивати v. impf. -ваю, -ваеши, 1) ῥήσσειν, бацати: Марк. 9, 18; 2) ἐδαφίζειν, сравњивати са земљом, разарати, разбијати: Лук. 19, 44; -са, λύεσθαι, разбијати се: ѿ нѝжды колнѝ, од силе валола (Дел. 27, 41).

Разбогатѝти v. pf. -тѝю, -тѝши, πλουτεῖν, обогатити се: Апок. 18, 3.

Развора f. διατόνιον, прстен, карика, кука, преворница: II Мојс. 35, 11.

Разкотѝти v. pf. -тѝю, -тѝши, ὑποκταίνεσθαι, умножити се, одѝлѝати, угојити се; разкотѝють крайнаа (τὰ ὄρατα) пѝтѝни, гоје се т. ј. постају плодна места пустиње (Пс. 64, 13).

Развѝатиса v. impf. -аюса, -аешиса, ματαιοῦσθαι, залудити се, избезумити се, разбеснити се: Прол.

Разверзати < разверзати v. impf. -заю, -заеши, διανοῖγειν, отвара-ти: ложни (Лук. 2, 23).

Разверсти < разврѝсти v. pf. -врѝзѝ, -вѝши, διανοῖγειν, отворити:

- дѣкствѣннѣю оутрокѣ (Кан. Ускр. п. 4 т. 1); -са, *διανοιχθῆναι*, отворити се: Марк. 7, 34. 35; *ῥηγνύναι*, растргати, раскидати: оутрокы нечадствовакшиа оузы (Кан. Дух. п. 3 ирм.).
- Разводитиса v. *impf.* -ждѣса, -дишиса, *σχίζειν*, растворати се, отварати се: разкодѣшиса небя (Марк. 1, 10).
- Разворз m. *διατόνιον*, преворница: II Мојс. 35, 11.
- Разкратити v. *pf.* -врацѣ, -тиши, *διαστρέφαι*, одвратити: ѿ кѣры (Дел. 13, 8); *ἀναστατώσαι*, узмутити, бунити: виленинѣю (Дел. 17, 6); -са, *ἐκτρέπεσθαι*, свратити се, окренути се за нечим: къ глѣдѣ гатаны (I Тим. 5, 15); *ἐκστρέφεσθαι*, развратити се, покварити се, изопачити се: ю строптивымъ разкратишиса (Пс. 17, 27).
- Разкратѣ m. *ἐπιστάσις*, побуна, буна: Дел. 24, 12.
- Разкращати < разкращати v. *impf.* -щю, -щаши, *ἀνασεΐειν*, бунити: Лук. 23, 5; *στρεβλοῦν*, извртати: II Петр. 3, 16; *ἀνατρέπειν*, изопачавати: домы (Тит 1, 11).
- Разркнѣ n. *βρασμός*, разогреванѣ, распальванѣ: Прол.
- Разкѣ adv. *παρητός*, осим: Мат. 5, 32; *χωρίς*, одвојено, одељено: Мат. 14, 21; 15, 38; *εἰ μὴ*, него: Јов. 10, 10; *πλὴν*, изузевши, само: Марк. 12, 32.
- Разкѣвати v. *impf.* -ваю, -ваши, *ῥιπίζειν*, разметати: Амос 9, 9; Јак. 1, 6.
- Разгиватиса < разгиватиса v. *impf.* -ваюса, -вашиса, *διανοίγειν*, отварати се: кнѣги (Апок. 20, 12; Конд. у Нед. месоп.).
- Разгивѣти < разгивѣти v. *pf.* -виѣ -виши, отворити: кнѣгѣ разгивѣнѣ, *ἀνεωγμένος* (Апок. 10, 2).
- Разгласіе n. *διχοστασία*, разногласност, неслога, раздор (Вост.).
- Разгнѣти < разгнѣти v. *pf.* -гниѣ, -гниши, *ἀνοίγειν*, отворити: кнѣжницѣ (Апок. 10, 8); -са, отворити се: кнѣги (Апок. 20, 12); Ст. на Г. в. у Нед. месоп.
- Разговзитиса v. *pf.* -говжѣса, -вишиса, *fecerit esse*, расплодити се, бити плодан (Микл.).
- Раздоліе n. *κοίλωμα*, долина: I Мојс. 23, 2.
- Раздорз m. 1) *σχάνδαλον*, раздор, саблазан: Рим. 16, 17; 2) *σχίσμα*, раскол (Микл.).
- Раздраницѣ < раздраницѣ m. *τζάντζαλον*, одрпанац (Микл.).
- Раздратиса v. *pf.* -дрѣса, -ришиса, *σχίζεσθαι*, раздерати се: закѣта церковниа (Мат. 27, 51; Марк. 15, 38; Лук. 13, 45).
- Разжѣциса < разжѣциса v. *pf.* -жѣгѣса, -жѣшиса, *ἐκκαυθῆναι*, распалити се: Рим. 1, 27.
- Разжжѣнѣ < разжжѣнѣ n. 1) *διὰ πυρον*, распальванѣ: Ст. на блаж. у Нед. св. праот.; 2) *οἰσθρος*, беснило: влѣда (Сл. на Г. в. на В. средѣ).
- Разжжѣный < разжжѣный 3. *ἔμπυρος*, огнен, распальен: Кан. Анг. хран. п. 9 т. 4; *πεπυρωμένος*, запаљен, зажежен: стрѣлы (Еф. 6, 16); Апок. 1, 15; 3, 18.
- Разжжѣци < разжжѣци v. *pf.* -жѣгѣ, -жѣши, *πυρροῦσθαι*, распалити: разжжѣ оутрокы моа (Пс. 25, 2); оугаи разжжѣннымъ стрѣлы лѣкавагѣ (Мол. на Повеч.).

Разжитиѣ < ражднатиѣ v. impf. -заюса, -зашиса, παροῦσαι, успа-
львати се: I Кор. 7, 9.

Разлоѣ m. ἡ κοιλίης, vallis, жару-
га, долина (*Микл.*).

Разлѣчати < разлѣжати v. impf. -чаю,
-чаши, χωρίζειν, ἀφορίζειν, дели-
ти, растављати: Мат. 19, 6; Марк. 10, 9; -са, χωρίζεσθαι,
разводити се: I Кор. 7, 10; растајати се: Ст. на Г. в. у
Нед. Том.

Разлѣчити < разлѣжити v. pf. -чѣ,
-чиши, διχάσαι, разлучити, раз-
делити: Мат. 25, 32; ἀφορίζειν,
раставити: Рим. 8, 35; χωρίζειν,
оделити: ιουδαὶ ῥαζλѣченъ, ἀγ-
γείου κελχωρισμένον, засебан, по-
себан (Ном. пр. 200); -са, δια-
χωρίζεσθαι, одвојити се: Лук.
9, 33.

Разлѣкниѣ < разлѣкниѣ n. δκνηρία,
леност; ἀκηδία, немар (*Микл.*).

Размета f. discordia, неслога, раз-
дор (*Микл.*).

Размыслити v. pf. -мышлю, -мы-
слиши, διακρίναι, посумѣати:
Марк. 11, 23.

Размыслениѣ < размыслениѣ n. δια-
λογισμός, премишљање: Филиб.
2, 14; I Тим. 2, 8.

Размѣсинѣ < размѣсинѣ 3. commis-
tus, помешан: Прол.

Размѣситиѣ v. pf. -шѣса, -сишиса,
συγχεῖν, измешати се, збунити
се: азыцы иногда размѣситиѣса
(Сл. на стих. у Нед. Дух.).

Разнствити < разнствити v. pf.
-щѣлю, -ствиши, διαστέλλειν, ра-
ставити, развуѣи, разликовати,
расипати: Пс. 67, 15.

Разнствѣ < разнствѣ n. διαστολή,
разлика: Рим. 3, 22; 10, 12; I
Кор. 14, 7.

Разнствовати < разнствовати v.
impf. -ствѣю, -шиши, διαφέρειν,
разликовати: Пс. 105, 33; I
Кор. 15, 41; Гал. 2, 6.

Разокъ 3. διάστροφος, distortus, из-
вртут, крив, кос: око, разроко
(Прол.).

Разрѣкниѣ n. λύσις, 1) развод: I Кор.
7, 27; 2) разрешење, опроште-
ње од греха; 3) разрешење ви-
на, рибе, мяса и др. — дозвола
да се може јести јелеј, риба,
месо, и пити вино уз пост; 4)
разрешење душе од тела т. ј.
смрт (*Дјач.*).

Разрѣкниѣ 3. који разреша-
ва, опрашта: р. молитка, која
се чита над телом умрлога
после опела и којом се моли
за опроштење његових грехо-
ва (*Дјач.*).

Разсирѣкнѣти v. pf. -пѣю,
-пѣшиши, καταστηνῆν, пасти у раскош,
полудети, побеснети: I Тим. 5,
11; Апок. 18, 7.

Разслаблениѣ < раслаблениѣ n. μαλα-
κία, нежност, слабост, неодлуч-
ност: V Мојс. 28, 61.

Разслабленѣ, -ый < раслабленѣ 3. па-
ραλυτικός, костоболан, узет: Мат.
4, 24; Марк. 2, 3; παράλυτος,
ослабљен: Конд. у Нед. расл.;
παράλυτος, изнурен, слаб: Кан.
св. Андр. крит. п. 5 т. 4; Син.
у Нед. расл.

Разстоѣтиѣ < растоѣтиѣ v. impf.
-стоюса, -нишиса, διαστάσαι, би-
ти удаљен, одељен, растављен:
разтоѣтиѣса (διηρημένα) ιοεβравъѣи
(Мол. при Обруч.); различит:
разтоѣтиѣса (διεστώσας) егитѣкѣ
(Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.).

Разстрига f. в. растрига: Прол.

Разстѣпитисѧ < **растѣпитисѧ** v. pf. -паюсѧ, -пишисѧ, *σχίζειν*, раздели се, раздвојити се: II Мојс. 14, 21.

Разсѣдити < **расѣдити** v. pf. -сѣждѣ, -диши, *διακρίνειν*, размислити, разабрати, решити: I Кор. 6, 5; -сѧ, судити се с неким за нешто: Јез. 17, 20.

Разсѣждати < **расѣждати** v. impf. -жду, -ждаши, *διακρίνειν*, распознавати, разликовати: лице некое (Мат. 16, 3); *διαγινώσκειν*, расматрати, извиѣати: Дел. 24, 22; *δοκιμάζειν*, разабирати: Рим. 2, 18; *κρίνειν*, судити, осуѣивати; растављати, разликовати: день чрезъ день (Рим. 14, 5).

Разсѣжденіе < **расѣжденіе** п. 1) *διάγνωσις*, расуѣивање, суд: Дел. 25, 21; 2) *διάκρισις*, разликовање: добра и зла (Јевр. 5, 14); *ἀδικοῦμαι*: I Кор. 12, 10.

Рассыпати < **расыпати** v. impf. -паю, -паши, *ἐκχεῖν*, просипати: *πέπαισι* (Јов. 2, 15); -сѧ, *διασκορπίσσειν*, разасути се: Дел. 5, 37.

Рассѣдатисѧ < **расѣдатисѧ** v. impf. -даюсѧ, -дашисѧ, *ρήγυσθαι*, распадати се: каменію (Син. на В. пет.).

Рассѣлина < **расѣлина** f. *ὀπή*, отвор, рупа, јама, шульина: II Мојс. 33, 32.

Рассѣстисѧ < **расѣстисѧ** v. pf. -сѣдѣсѧ, -дѣшисѧ, *διαρρήγυσθαι*, распасти се, распукнути се: Јудит 16, 10; Син. у пет. Светле седм. и у VII Нед. по св. Пасци.

Рассѣканіе < **расѣканіе** п. *διασπόρα*, расипање; оно што је расејано, раштркано: колѣна иже въ расѣканіи (Јак. 1, 1); Јов. 7, 35; I Петр. 1, 1.

Рассѣкатисѧ < **расѣкатисѧ** v. pf. -сѣюсѧ, -сѣшисѧ, *διασπαρήσαι*, расејати се: Дел. 8, 1.

Разѣмица f. *μάκελλον*, *macellum*, месарница, касапница, трг за месо (*Микл.*).

Разѣмичинѧ < **разоумнѣнѣ** 3. *σοφός*, *sapiens*, мудар, уман, разуман: Прол.

Разѣмично < **разоумнѣно** adv. *prudenter*, разумно, паметно, умно: Прол.

Разѣмникѧ m. *θεωρητικός*, *γνώστης*, човек пун духа, знања, разума; зналац. Под тим је називом унесен у Месецослов св. мученик Синезије (*Συνέσιος* од *σύνεσις* = мудрост), који је живео у пол. 3 века у Риму, а спомен му се слави 12 децембра (*Дјач.*).

Разѣмница f. в. **разѣмица**: Прол.

Разѣмѣтельный 3. *γνώστός*, познати; друг, пријатељ: I Мојс. 2, 9.

Разѣмѣти v. pf. -мѣю, -мѣши, *κατανοῆσαι*, разумети, познати: и краинѧ еже разѣмѣти (I Мојс. 3, 6); *γινῶναι*, упознати, знати: Мат. 13, 11; *συνένοι*, разумети: Мат. 15, 10; *ἐπιγινώσκειν*, осетити: *ἰσθὶς* *ἰσηδισθῆ* *ῶ* *негѧ* (Марк. 5, 30).

Разчѣсти < **расчѣсти** v. pf. -чѣѣ, -чѣши, *ψηφίζειν*, прорачунати: Лук. 14, 28.

Разчинѧти < **расчѣнѧти** v. impf. -наю, -наши, *διατάσσειν*, *disponere*, распореѣивати, доводити у ред: Прол.

Рѧка арам., низак, презрен, човек на кога пљују; лудак, глунак: Мат. 5, 22.

Рѧка f. 1) *σορός*, гроб, гробница, костурница: I Мојс. 50, 26; 2) *μνημεῖον*, споменик на гробу:

- Мат. 23, 29; Кан. св. от. п. 6 т. 3.
- Раклѣ** m. и **ракло** n. vestis, одело, одеѣа (*Микл.*).
- Рало** n. ἄροτρον, плуг: Лук. 9, 62.
- Рамнѣ** < **рамынѣ** m. ῥάμνος, трње, трнов жбун, шипраг: Пс. 57, 10.
- Рамо** n. ὤμος, раме, плеће: Лук. 15, 5; Јов. 31, 22; на **рамо** ког-принимъ: Догм. гл. 4; μεταφρένον, **междораміе** (Ч. Кршт.), међу лопатицама: и **податъ** нѣхъ на **рамѣ** (ἐπὶ τῶν μεταφρένων) **скою** (V Мојс. 32, 12).
- Рана** f. μᾶστιξ, мучење; болест: Марк. 5, 29.
- Ранѣ** 3. πρόμος, matutinus, рани: **плодъ** (Јак. 5, 7).
- Рарѣ** m. sonitus, звук, глас, звука (*Микл.*).
- Раса** f. ἱμάτιον, **раса**, горња свештеничка и монашка хаљина: Прол.
- Раскврѣти** v. pf. раскврѣ, -рѣши, διαλύειν, dissolvere, раставити, растворити, разрешити, расплести (*Микл.*).
- Расколѣ** m. διαίρεσις, divisio, растављање, отцепљење од православне Цркве; haeresis, јерес (*Микл.*).
- Расколникѣ** m. schismaticus, расколник, шизматик који је отпао од правосл. Цркве (*Микл.*).
- Раскотератисѣ** v. impf. -раюсѣ, -рашисѣ, ῥιχαγί, свађати се, препирати се с неким (*Микл.*).
- Раскрилатисѣ** v. impf. -лаюсѣ, -лашисѣ, περιπλέχεσθαι, овијати се око чега, обгрлити некога: Син. у Нед. блуд. с.
- Расланицѣ** f. λεαενα, лавица (*Микл.*).
- Расланѣ** m. leo, лав (*Ibid.*).
- Раслѣ** f. βλάστημα, изданак, граничица; потомак (*Дјач.*).
- Расофорѣ** m. грч., манастирски искушеник који носи расу.
- Распалати** v. impf. -палаю, -лаши, πυρπολεῖν, **распальвати**: **рекнестію** ко Хрїстѣ (Конд. св. Прок.); -сѣ, ἀναφλέγειν, запалити, горети: Јев. ст. 5.
- Распенѣ**, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од **распати**, σταυρώσας, који је **распео**: Мат. 27, 35; Марк. 15, 24.
- Распинати** v. impf. -наю, -наши, ἀνασταυρεῖν, **распињати**: Јевр. 6, 6.
- Расплощатисѣ** < **расплоштатисѣ** v. impf. -щяюсѣ, -щяшисѣ, θάλλειν, **цветати**, **славан бити**, **успевати**, **бити** у најлепшим годинама, у пуној снази: **листвѣ** **расплощатисѣ** на **древѣ** (Прем. Сир. 14, 19).
- Расположеніе** n. διαστολή, **изложење**, **причање**, **уредба**: **законѣ** (IV Мојс. 19, 2).
- Распространити** v. pf. -ню, -ниши, πλαθύνειν, **раширити**, **увеличати**, **умножити**: I Мојс. 9, 27; **утѣшити**, **обрадовати**, **развеселити**: **кѣ** **скорки** **распространилъ** **маем** (Пс. 4, 2); -сѣ, πλατυνθήναι, **бити** **раширен**: II Кор. 6, 11. 13.
- Распра** < **распра** f. 1) σχίσμα, **распра**: Мат. 7, 43; 2) στάσις, **раздор**: Дел. 15, 2; 3) παροξυσμός, **огорчење**: Дел. 15, 39; 4) διχόστασία, **неслога**: Рим. 16, 17; I Кор. 3, 3; Гал. 5, 20.
- Распрагатисѣ**, < **распрагатисѣ** v. impf. -гаюсѣ, -гашисѣ, διαζευγνύειν, **растављати се**, **ослобађати се**: **дѣша** **ѡ** **тѣма** (Кан. Анг. хран. п. 6 Сл.).
- Распраженіе** < **распраженіе** n. διάζευξις, **разрешење**, **ослобођење**,

- разлучене: Ч. погреб. свешт. ик. 22.
- Распрашиса < распрашиса v. pf. -гъса, -жишиса, διαζευγῶναι, разрешити се, освободити се (Микл.; Вост.).
- Распѣдити < распѣдити v. pf. -ждѣ, -диши, οχορπίζειν, растерати, разгнати: окцы (Јов. 10, 12).
- Распѣстный < распѣстнъ ꙗ. διαπομπής, отпусни, разводни: книга распѣстная, ἀποστάσιον, разводно писмо: Мат. 5, 31; 19, 7; Марк. 10, 4; книга ѿпѣстнѣ, βιβλίος ἀποστασίου, кнѣга отпусна, распусна: V Мојс. 24, 1. 3.
- Распѣтїе < распѣтїе п. 1) πλατεῖα, распутица: Мат. 12, 19; 2) ὁδός, пут, друм: Мат. 22, 10; 3) ἀγορά, трг, раскршѣ: Марк. 6, 56; 4) ἄρμος, улица: Марк. 11, 4.
- Распѣшати < распѣшати v. impf. -шаю, -шаши, ἀνέναι, распуштати, остављати, отпуштати: I Мојс. 49, 21.
- Распытникъ < распытнѣк m. scrutator, истраживач, ухода (Микл.).
- Распыхатиса < распыхатиса v. impf. -хаюса, -хашиса, διαπρίσθαι, жарити се, расрдити се: Дел. 5, 33; 7, 54.
- Распати < распати v. pf. распнѣ, -пниши, σταυροῦν, распети: Мат. 23, 34; Марк. 15, 25; Лук. 23, 21; Јов. 19, 6; -са, распети се: Јов. 19, 16. 41 и др.
- Распатїе < распатїе п. τὸ σταυροῦν, распеѣ: Лук. 23, 23.
- Расталкати < расталкати v. impf. -ваю, -ваши, τήκειν, топити, растапати: Прем. Сол. 16, 22; и прѣстїе расталкаеть горы (Мол. запрешч. 1 у Ч. Кршт.).
- Расталти < расталти v. pf. -таю, -ши, τήκειν, растопити: II Мојс. 15, 15; Пс. 111, 10; горы икк кокъ расталши (Пс. 96, 5); -са, растопити се: II Петр. 3, 12.
- Растворенїе < растворенїе п. κράσις, смеса, мешавина (Джач.).
- Растворити v. pf. -рю, -риши, συκεραῖναι, сложити: I Кор. 12, 24; помешати с нечим, зачинити: юлію (Кол. 4, 6).
- Растворати < растворати v. impf. -раю, -раши, κινάω (κεράννυμι), мешати: Почто муря къ милостивными (συμπλαθῶς) мезами раствораете, зашто мешате миро... (Троп. непор. воскр.).
- Растерзати < растерзати v. impf. -заю, -заши, διαρρήγνυμαι, раскидати, раздерати: рѣзы (Мат. 26, 65 и др.); διαχειρισάσθαι, растрзати: Дел. 26, 21; -са, διεσπάσθαι, бити искидан: Марк. 5, 4; διαρρήγνυμαι, распрснүти се, пукнүти: 18дн.. надѣвїа (Син. на В. пет.).
- Растисанїе п. цепање, расецање нечега на делове: и икѣшы огненны, иже проноша междѣ растисанїи (μέσον τῶν διχοτομημάτων) или = и свеѣе огъене које су пролазиле међу оним деловима.. (I Мојс. 15, 17).
- Растисати v. pf. -тишѣ, -шиши, διχοτομεῖν, расеѣи на делове, расцепати: I Мојс. 15, 11; растисеть его полма, расеѣи ѣе га напола: Мат. 24, 51; Лук. 12, 46; растисанный, заклан, исечен: Апок. 20, 4.
- Растисѣ m. segmentum e ligno scisso, ивер: Прол.
- Растн v. impf. растѣ, -стиши, ἀξά-νειν, расти: Мат. 6, 28; Марк.

4, 8; II Кор. 10, 15; *μηχύνεσθαι*, ширити се, расти: *σκιμα* (Марк. 4, 27).

Растити v. *imprf.* *рациѣ*, -стиши, *αὐξάνειν*, растиги: козраценіи Бжіе, за раст Божји (Кол. 2, 19); растити власи, *κομάειν*, имати, пуштати, гајити дугачку косу: I Кор. 11, 14, 15; -са, *αὐξάνεσθαι*, умножавати се, плодити се: *раститиѣ* и *множитиѣ* . . (I Мојс. 1, 28).

Растлѣтити v. *pf.* *растлю*, -тлиши, *φθειρεῖν*, покварити, повредити, упропастити, уништити: *жаланіи* *скопчи* *растлѣтъ* *ли* *дѣквиѣ*; (Прем. Сир. 20, 4); Пс. 77, 58; I Кор. 3, 17; *дѣкѣтко* *малакію*: Ч. Испов.; *квѣкѣи* *оудѣ*: Мол. 4 у Посл. прич.; -са, повредити се: *оутробою* (Богор. на стих. на св. Ник.).

Растлѣвати v. *imprf.* -ваю, -ваши, *διαφθειρεῖν*, рушити, кварити: *моль* (Лук. 12, 33); *развраћати*, *силовати* (*Дјач.*); -са, *λυμαίνεσθαι*, кварити се, уништавати се: Ст. у Ч. погр. свешт.

Растлѣвнѣи n. *διαφθορά*, *кварење*, *трулеж*, *повреда*, *оскврњење*, *разврат*: Пс. 106, 20; Мол. 4 у Посл. прич.

Растлѣвнѣи *з.* *διαφθαρμένος*, *покварен*, *развраћен*: I Тим. 6, 5; II Тим. 3, 8; III Јездр. 7, 31; 8, 34.

Растлѣтити v. *pf.* -тлѣкю, -тлѣши, *φθειρεῖν*, покварити, пропасти: Пс. 13, 1; *растлѣвши* *грѣхомъ* *егитѣ* (Мол. св. В. В. у Посл. прич.); *Ном. пр.* 183; -са, покварити се, разорити се: Ст. на Г. в. на св. Георг.

Растнитѣ < *растнѣтити* v. *pf.* -ню, -ниши, *σχιζέειν*, *расеѣти*, *расцепити*: *дрова* (I Мојс. 22, 3).

Растонмицѣ < *растоницѣ*, *generator*, *лихвар* (*Микл.*).

Расторгнѣти < *растрѣгнѣти* v. *pf.* -гнѣ, -гнѣши, *ρήγνυμαι*, *растргнѣти*: *и* *кращиѣ* *расторгнѣтъ* *въ* (Маг. 7, 6); *продерати*: *мѣди* (Лук. 5, 37); *διαρρηγνύμαι*, *скрхати*: *заклепы* *адова* (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); *струпѣтнаѣ*: Ст. на Г. в. у ср. I Нед. В. п.

Расточати v. *imprf.* -чаю, -чаши, *διασχορπίζειν*, *расипати*, *трошити*, *просипати*: *имѣниѣ* (Лук. 16, 1); Маг. 12, 30; *иже* *не* *сокнраетѣ* *ко* *мною*, *расточаетѣ*: Лук. 11, 23.

Расточеніи n. 1) *διασχορπισμός*, *расипање*, *трошење* (*Микл.*); 2) *διασπορά*, *расејање*: II Мак. 1, 27.

Расточити v. *pf.* -чѣ, -чиши, *διασχορπίζειν*, *расути*, *расејати*: *враги* (Пс. 88, 11); *да* *и* *чѣда* *Бжіѣ* *расточеннаѣ* *юверѣтъ* *ко* *едино* (Јов. 11, 52); *потрошити*: *имѣниѣ* (Лук. 15, 13); *разасути*: *гврдѣѣ* (Лук. 1, 51); -са, *расути* се: Пс. 140, 7.

Растрѣвити < *растрѣвити* v. *pf.* -трѣблю, -внѣши, *ругаге*, *рашчистити*: Прол.

Растрѣти < *растрѣти* v. *pf.* -стрѣ, -стрѣши, *πρέειν*, *претестерити*: *пилою* *дрѣвѣлною* (Ст. на хвал. 3 у среду Препол.).

Растрѣга f. *раскалуѣер*, *распоп*; *свештено* *лице* *острижено* (*обријано*) т. ј. *лишенѣ* *свештеничѣ* *кога* *чина* (*Микл.*; *Старч.*).

Растагниѣти < *растагниѣти* v. *pf.* -гнѣ, -гнѣши, *distrahere*, *растегнѣти*, *развуѣти*, *раскинуѣти*: Прол.

Растазатиса v. impf. -жѣса, -жѣшиса, ῥιχαῖ, препирати се, сваѣати се (*Микл.*).

Растаѣи < растаѣти v. pf. -гѣ, -жѣши, τείνειν, tendere, растеѣи, раширити, разапети: Прол.

Растѣниѣ κλασικῶς, ἢ κόμη, коса: I Кор. 11, 15.

Расѣти v. pf. распѣ, распѣши, dissipare, расути, разметнути: Прол.

Расхитити < расхитити v. pf. -хищѣ-тиши, διαρπάζειν, разграбити: Мат. 12, 29; Марк. 3, 27; Јов. 10, 12.

Расхищати < расхитати v. impf. -щак, -щакши, грабити, плячкати, трзати: V Мојс. 28, 29.

Расыпатель m. λοιμός, homo pestilens, кужан, заразан човек (*Микл.*).

Ратай m. 1) ἀροτήρ, γεωργός, орач, ратар, земљорадник: Прол.

Ратитиса v. impf. ратиѣса, -тиши-са, полемеѣи, ратовати, војевати: Прол.

Ратовици < ратовици n. κοντός, држак, држаље, дрво за копље: I Цар. 17, 7.

Рать f. 1) μάχη, битка; πόλεμος, рат, војна (*Микл.*); 2) ἐπιστρατεία, војни поход, експедиција: III Мак. 3, 10.

Рачениѣ n. ἔρωσ, жеља, љубав, утеха, наслада: вѣткенимъ рачениѣмъ кокрылающымъ, који се усхиѣавају божанском љубављу (Степ. гл. 5 ант. 1); Трои. у Послед. прич.; Сл. на Г. в. на преи. Пар.; Сл. у Кан. св. Теод. п. 1 ирм.

Рачитель m. ἐραστής, љубитель: ник-ниѣ: Трои. на В. четврт.; премѣдрости: Сл. на Г. в. на Обрез.; Кан. св. Теод. п. 1 т. 1.

Рачительный < раунительнъ 3 ἐρασμος, љубазан, љубак; вољен, жељан (*Дјач.*).

Рачительство n. ἔρωσ, љубав, по-жуда, уживање, сласт (*Микл.*); ратное рачительство, ратно, воје-но искусство: Прол.

Рачительствовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀριστεύειν, одликовати се, волети, желети: Прол.; βούλεσθαι, хтети, бити рад (*Вост.*).

Рвати < рвати v. impf. рвѣ, рвѣши, τίλλειν, тргати, чупати, кидати (*Вост.*).

Рвениѣ < рвениѣ n. ἐριθεία, ἔρις, сваѣа, распра, спор, такмаче-ње, раздор: Јак. 3, 14. 16; Рим. 1, 29; 13, 13.

Рвѣ < рвѣ m. в. ροκκ: I Мојс. 37, 20; Син. у VI Нед. по св. Пасхи.

Ревнитель < ревнитель m. 1) ζηλωτής, ревнитель, који је ревно-стан: законѣ (Дел. 21, 20); оѣ-скиѣхъ преданій: Гал. 1, 14; дв-крымъ дѣломъ: Тит. 2, 14; 2) aemulator, такмац (*Жив.*).

Ревнительный < ревнительнъ 3. ζηλωτής, брижљив, ревностан, тру-дољубив, достојан подражава-ња (*Дјач.*).

Ревновати < ревновати v. impf. -нѣю, -нѣши, ζηлоῦν, ревновати: II Кор. 11, 2; старати се: Апок. 3, 19; желети, жудети, тежити за нечим: I Кор. 12, 31.

Ревностный < ревностнъ 3. в. рев-нительный: I Мојс. 49, 22.

Ревность < ревност f. 1) ζήλος, ревност, жалост: IV Мојс. 25, 11; Пс. 68, 10; II Кор. 9, 2; 2) ἔρις, сваѣа: Филиб. 1, 15; ја-рост: Јевр. 10, 27.

Рекъ, -ий; шій 3. part. praet. act.

I од рѣци, εἰπών, λαλήσας, рекавши: Мат. 26, 44 и др.

Ремень m. 1) ἰμάς, ремен: ἱαπογъ (Марк. 1, 7; Лук. 3, 16; Јов. 1, 27); 2) ὑπόδημα, обућа: Дел. 13, 25; 3) σφαιρωτήρ, кајиш: до ремена ἱαποжнаγω (I Мојс. 14, 23).

Репіе < репие n. τρίβολος, чичак: Мат. 7, 16.

Ретитиса v. impf. ρετῖσα, -тишиса, ἀμλλᾶσθαι, надметати се, сватаџати се, препирати се: Прол.

Рѣтъ f. ἐριθεία, распра, сваџа, раздор: II Кор. 12, 20.

Рефриндарій m. лат., (од refecto = натраг носим), био је чиновник у царигра. Цркви који је посредовао између Патријарха и Цара у црквеним пословима, а звао се и апокрисиарій (*Милаш*, Дост. 135; *Дјач*).

Реченъ, -ный 3. part. praet. pass. од рѣци, ῥηθεὶς, λαλήθεις, речен: Мат. 3, 3; Јевр. 9, 19 и др.

Ришъ двадесето слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 20; 2, 20; 3, 58; 4, 20.

Рѣци < рѣсти v. pf. ρεκῖ, -чени, εἰπεῖν, λαλεῖσθαι, ἐρεῖν, рѣци: Мат. 2, 5; 7, 4; 12, 36 и др.

Ржа < рѣжа f. ῥός, рѣа: Јак. 5, 3; ἐρουσίβη, медъика (на жити): Пс. 77, 46.

Рикинзтъ m. ἐρέβινθος, сисег, грах, врста сочива (*Микл*).

Рига f. ῥήξ, гех, краљ, војвода, начеоник (*Микл*).

Риза f. 1) ἔνδυμα, одећа: Іоаннъ имаше ризѣ (Мат. 3, 4); 2) χιτῶν, доња хаљина: и сотвори Гѣъ Бѣъ Іадамъ и жнкъ егѡ ризы кѡжаны (I Мојс. 3, 21); илѣкай дѣк ризѣ,

да подастъ не имѣцимъ: Лук. 3, 11; 3) ἱμάτιον, плашт, горња хаљина: ризѣ вашихъ не раздирайте (III Мојс. 10, 6); 4) ἔσθης, ἔσθησις, одело: ѡскокъ егѡ къ ризѣ еѡтѣлѣ (Лук. 23, 11); Јак. 2, 2, 3; 5) ὀδόνιον, пелена: и приникъ видѣ ризы едіны лежача (Лук. 24, 12; Јов. 20, 5); 6) ἱματισμός, хаљине: жены... да оукрашають еѣ не... ризами многоцѣнными (I Тим. 2, 9); 7) στολή, хаљина, одећа: и даны кыши коемѣждо ихъ ризы еѣлы (Апок. 6, 11; 7, 9, 14); иподнала риза, ὑποδύτης, доња хаљина: III Мојс. 8, 7; риза правды, тако се звала бела одежа у коју су облачили у старој Цркви новокрштенога у знак да се обукао у Христа и очистио од сваког греха; а тако се назива и раса у коју се облачи великосхимник; риза радваніа, црна монашка хаљина, која се навлачи на мало и великосхимнике (*Дјач*).

Ризикъ m. fortuna, среџа, судба, коб (*Микл*).

Ризитъ m. animal aliquod noxium, нека шкодлива животниња (*Ibid*).

Ризничаръ m. thesaurarius, чувар црквених утвари и драгоцености (*Ibid*).

Ризничей < ризничий m. vestium custos, чувар црквених одежа да и утвари (*Ibid*).

Ризохранитель m. στολιστής, чувар царског одела: IV Цар. 10, 22.

Ринѣти < ринѣти v. pf. ρινῖ, -ниши, ἰέναι, бацити, турити, гурнути: IV Мојс. 35, 20.

Ристалище < ристалиште п. cursus equester, коњско тркалиште (*Микл.*)

Ристаниѣ п. ἱπποδρόμιον, утркивање, трка: коникос (Ном. пр. 23).

Ристати v. impf. -стаю, -сташа и ридѣ, -идѣши, διατρέχειν, скакати, трчати: около жертвеника (III Цар. 18, 26).

Ритина f. ῥητίνη, resina, смола, балзам: I Мојс. 37, 25.

Риторствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ῥητορεύω, вежбати се у говорништву, красноречиво говорити, писати (*Дјач.*)

Риторъ м. грч., говорник: Дел. 24, 1.

Ровинникъ < рѣвинникъ м. τὸ φρέαρ, студенац, јама: Пс. 68, 16; поток: Ис. 19, 6.

Рокъ м. λάκκος, јама, рупа: квергоша ма къ рокъ ий (I Мојс. 40, 16); понор: νεκράτιμα (Кан. у Нед. цвет. п. 6 т. 2); тамница: до перкинца плѣнници маже къ рокѣ (II Мојс. 12, 29); оуподоблен низходильщымъ къ рокъ: Пс. 27, 1; 29, 4; 87, 5; 142, 7; къ рокѣ заключенъ: Ст. на хвал. у Нед. св. праот.; къ рокѣ затче: Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.

Рогозиница < рогозеница, f. φιάδιον, покровац, кебе од трске, од рогоза: Ч. погр. свешт.

Рогозъ м. πάπυρος, сита: Јова 8, 11.

Рогостыръ м. ἐργαστήριον, officina, радионица (*Микл.*)

Рогъ м. κέρασ, 1) рог: четьрехъ животныхъ (Апок. 5, 6); 9, 13; 12, 3 и др. 2) узвишење, хумка, брежульак: киноградъ кытъ къ розѣ (Ис. 5, 1); 3) снага, сила: I Мак. 2, 48; Пс. 74, 5. 6. 11; 88, 18. 25; 131, 17; 4) до-

стојанство: козничъ рогъ Христа κροῖσ (I Цар. 2, 10); 5) слава и царство Спасителево: Лук. 1, 69; козкыи рогъ, оснажи, окрепи: Мол. на Веч.; козничъ рогъ: Кан. Бож. п. 3 ирм.; и рогъ помазаныхъ коихъ возногахъ: Кан. Богој. п. 3 ирм.; 6) крило војске: I Мак. 9, 1. 6.

Рогыль м. дрво под којим је сачрањен пророк Исаија (*Микл.*)

Родильница f. риегрега, породильа: Митва женѣ родильницѣ.. (Треб.).

Родительный < родительнъ 3. τὸ γυνήτορος, онај што рађа: Некѣриѣ Ѡмино кѣры родительное намъ показалъ еси, неверу Томину показао си нам као оно што рађа веру (Ст. на блаж. у Нед. Антип.).

Родительство п. порекло: Прол.

Родоначалникъ < родонауачальникъ м. 1) γενεσιάρχης, створитель: Прем. Сол. 13, 3; 2) γεννάρχης, прародитель, први човек: Син. у Нед. мит. и фар.

Родословіе п. 1) γενεαλογία, родословље, тефтер од племена, списак предака: I Тим. 1, 4; Тит 3, 9; 2) ριζικόν, (итал.: risico), судба, срећа: Ном. пр. 20.

Родостама f. ροδόσταγμα, ружичаста вода која се употребљава при освећењу антиминос и престола: Арх. чин.

Родство < родьство п. 1) γένεσις, порекло: книга родитка (Мат. 1, 1); 2) συγγένεια, родбина: никтоже етъ къ родитѣ твоемъ (Лук. 1, 61).

Родъ м. 1) γενεά, а) род, родбина: возвратиса къ родъ твой (I Мојс. 31, 3); б) generatio, племя: кѣдъ же родивъ ѿ Авраама

- до Дѣла... (Мат. 1, 17); и ко ѿ нынѣ оублажатъ мѧ вси роди (Лук. 1, 48. 50); Пс. 47, 14; 2) γένος, genus, род, народ: ии родъ ничимже можетъ изыти (Марк. 9, 29); порекло: Кипрѧнинъ родомъ (Дел. 4, 36); I Петр. 2, 9; 3) συγγένεια, сродство, родбина: изыди ѿ рода твоего (Дел. 7, 3); 4) συγγενής, роѡак: преда ни же вѣдѣте и родители и братїю и родомъ (Лук. 21, 16); 5) ἔθνος, народ: родъ ткой и архїереѧ предаша та мнѣ (Јов. 18, 35; 6) плод; жетва; пол.
- Рожа** f. rosa, ружа: дѣветка (Прол.).
- Рожанъ** < рожньъ з. κέρανος, од рога, у облику рога, као рог: глаголютъ трѣбкы рожаны кострѣвити (Пс. 97, 6); II Цар. 18, 16.
- Рождакъ** m. consaguineus, роѡак (Микл.).
- Рождѧнїѧ** n. 1) γέννημα, плод, пород: рождѧнїѧ ехїданска (Мат. 3, 7); нокаго вїнограда рождѧнїѧ: Кан. Пасхе п. 8 т. 1; 2) γένεσις, раѡанье, роѡаж; живот: пилл коло рождѧнїѧ (τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως), палеѡи круг живота (Јак. 3, 6).
- Рождество** < рождество n. 1) γέννησις, γενετή, nativitas, роѡанье: Иисусъ Христото рождество иице кѣ (Мат. 1, 18); мѣся ѿ рождества: Јов. 9, 1; 2) γενεσία, natalitia, роѡендан: Иршдъ рождества скоумѣ вчерю твораше (Марк. 6, 21); 3) τόκος, пород, потомство, син: ѡ когтинїи рождества твоего (Кан. Пасхе п. 9 ирм.).
- Рождїѧ** n. 1) τὰ κλήματα, лозе, гранчице: азъ емь лоза, вы же рождїѧ (Јов. 15, 5); 2) τὰ φρύγανα, суварци, грање: иромяждшѣ же
- Павлѣ рождїѧ множитко, а када је Павле зграбио гомилу грања (Дел. 28, 3).
- Рожинъ** < рожньъ m. κέντρον, ражањ, колац: житото ти етъ противѣ рожнѣ прати, тешко ти је противу коца бацакати се (Дел. 9, 5; 26, 14).
- Рожичъ** < рожичъ m. κέρατιον, махуна, ѡуска, рошчиѣ: Лук. 15, 16.
- Розга** f. κλήμα, гранчица, лоза: Јов. 15, 2. 4. 6; κληματίς, грање: V Мојс. 32, 32.
- Рона** f. rus, гној, сукрвица (Микл.).
- Ролотникъ** < рѡпѣтнїкъ m. ῥογγουστής, који роѡке на некога, бучач, викач: Јуд. 1, 16.
- Ропотъ** < рѡпѣтъ m. ῥογγουστός, мрмѡанье, мумѡанье, гунѡанье: Јов. 7, 12.
- Роптанїѧ** < рѡпѣтаниѧ n. в. ропотъ: Дел. 6, 1; I Петр. 4, 9; Филиб. 2, 14.
- Роптати** < рѡпѣтати v. impf. ропѣшѣ, ропѣши, ῥογγύζειν, гунѡати, мрмѡати: Мат. 20, 11; Лук. 5, 30 и др.; иродъ ропѣщѣ ѡ нимъ: Јов. 7, 32; Сл. на Г. в. на В. четврт.
- Росодатильный** з. δροσοβόλος, који даје росу, који расхлаѡује: рѡпѣщѣ годѣла аггїѧ (Кан. воскр. гл. 6 и Бож. и у Нед. сир. п. 7 ирм.).
- Росоносный** < росоносньъ з. δροσοβόλος, који носи у себи росу: Кан. на Воздв. ч. к. п. 7 ирм.
- Росоточачїи** з. δροσοβόλων, који излива из себе росу: Кан. воскр. гл. 7 п. 7 ирм.
- Рота** f. ὄρος, клетва, заклетва, присега: Нејем. 10, 29.

Ротитиѣль м. ἐπίορκος, кривоклетник, који се криво заклео: Ном. пр. 43.

Ротитисѣ в. impf. роциѣсѣ, -тишисѣ, ἀναθεματίζειν, клети се, заклинаѣти се: Мат. 26, 74; Марк. 14, 71; Ч. Испов.; ἐπιорκῆν, криво се заклинаѣти: Ном. пр. 45.

Ротникъ < ротыникъ м. ἐπίορκος, кривоклетник (Микл.).

Ротъ < рѣтъ м. 1) πρῶρα, предњи део лађе, кљун, уста (Микл.; Дјач.); 2) iuramentum, в. рота (Микл.).

Рофѣѣ ф. ῥομφαία, gladius, мач (Микл.).

Рофитъ з. ῥοφητός, sorbilis, течан, ровит (Ibid.).

Рѣвище < рѣвиште п. ῥάκος, стара, подерана хаљина; крпе, подртине (Микл.; Дјач.).

Рѣвѣ < рѣвѣ м. ῥάκος, кошуља: рѣвѣ и пленницѣ (ланци) прегрѣшеній моихъ (Ст. на Г. в. у Нед. св. от.).

Рѣганіе < рѣгание п. ἐμπαιγμός, поруга, ругање: Евр. 11, 36.

Рѣгатиѣль < рѣгатель м. ἐμπαίκτης, ругач: II Петр. 3, 3.

Рѣгатисѣ < рѣгатисѣ в. impf. -гаюсѣ, -гаишисѣ, 1) ἐμπακτηρίζειν, ругати се: Лук. 16, 14; 23, 35; Дел. 17, 32; 2) καταγελᾶν, смехивати се: рѣгахѣсѣ ѣмѣ (Мат. 9, 24; 27, 29); Марк. 5, 40; Лук. 8, 53 sq.; 3) ἐμπαίζειν, корети: мадшихъ хлѣбѣ, рѣгахѣсѣ (Марк. 7, 2); играти се: смій ии егоже гоздалъ еи рѣгатисѣ ѣмѣ (Пс. 103, 26).

Рѣковіиіе < рѣковіеніе п. χειροτονία, плескање рукама: Ис. 58, 9.

Рѣковѣдїе < рѣковѣдїе п. μαλακία, онанисање: Мол. 4 у Посл. прич.

Рѣковозложіиіе < рѣковѣзложеніе п. χειροτονία, рукополагање; χειροθεσία, рукопроизвођење (Дјач.).

Рѣковолшвеніе < рѣковѣлшвѣснїе, χειρομαντία, врачање, гагање по руци (длану) (Дјач.).

Рѣкодѣлїе < рѣкодѣлїе п. χειροουργία, ручни рад, рукотвор; занат: Прол.

Рѣконосити в. impf. -ношѣ, -сиши, ἀρχαλοφέρειν, на рукама носити: Кан. Воздв. ч. к. п. 4 ирм.

Рѣкописанїе п. χειρόγραφον, рукопис, обвезница, писмо: Кол. 2, 14; р. пригвоздикъ на крестѣ заглядн, обвезницу приковавши на кресту уништи: Ст. на Г. в. воскр. гл. 2; р. разгнѣзавый: Послед. о двобрач.; и согрѣшеній нашихъ рѣкописанїе раздѣри: Троп. VI часа; Ст. на блаж. воскр. гл. 4 и 7.

Рѣкоположенїе п. в. рѣковозложенїе.

Рѣкоположити в. pf. -жѣ, -жиши, χειροτονεῖν, рукоположити, поставити: пресвитеры (Дел. 14, 23).

Рѣкопростертїе < рѣкопрострѣтїе п. ширење, подизање руку: Прол.

Рѣкопѣто < рѣкопѣто п. χειροπέδη, путо, ланац за руке; оков, вериге (Микл.).

Рѣкопѣчнїе п. χειροτομή, борба рукама, на сабље: III Марк. 1, 5.

Рѣкотворенный з. χειροποίητος, који је начињен рукама: Марк. 14, 58.

Рѣколатїе < рѣколатїе п. в. рѣколатъ: Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.

Рѣколатъ < рѣколатъ f. τὸ δράγμα, сноп, руковѣт: Пс. 125, 6; ии радостнымъ пожнетъ рѣколати приноживопитанїа, тај ће пожети радосне руковѣти вечне хране живота: Стен. гл. 7 ант 1.

РѢманство < ροϋμάνηство п. χράα, површина тела, кожа, боја коже: II Мојс. 4, 7.

РѢндѣкѣ м. амвон, узвишено место за владоаца у храму: ѡхонитѣ на край стѣпенѣ рѢндѣка (Арх. чин.).

РѢсалка < ροϋσαλκα f. ρουσαλία, 1) пролетње игре и светковање душа покојника код старих Словена; 2) вила која живи у води и шуми: Ном. пр. 23.

РѢчка < ρηϋκα f. στάμνος, урна, посуда, крчаг, тестија: Ст. на блаж. воскр. гл. 8; Свјет. богор. у Нед. св. от.; Посл. Мал. водоосв.

РѢвятињскаа колѣзнь f. подагра, гихт: Прол.

РѢданіе п. 1) κλαυθμός, ридање, жецање, јаукање: Мат. 2, 18; 2) ὀδυρμός, плакање: II Кор. 7, 7; 3) πένθος, жалост: Апок. 18, 7.

РѢданословіе п. θρηνηλογία, плачевне речи, кукање, вапај (*Дјач*).

РѢдати v. impf. -даю, -даешн, κόπτεισθαι, кукаати, жецати, јаукати: Мат. 11, 17; θρηνηεῖν, оплакивати, заневати: Лук. 7, 32; 23, 27; ἐλολύζειν, јадиковати, лелекати: Јак. 5, 1; ἐποθύρεισθαι, туговати, гласно тужити: Кан. на В. суб. п. 9 ирм.

РѢжж 3. рус. (м. рыжда), πυρρός, риѣ, алатаст, црвенкаст: IV Мојс. 19, 2; Апок. 6, 4.

РѢкати v. impf. -каю, -каешн, ὠρέσθαι, урликати, урлати, завијати, кричати: Пс. 37, 9; ρικати: ικω лекъ (I Петр. 5, 8); ρικᾶσθαι, рикати: Апок. 10, 3.

РѢлицѣ < ρυμλίη м. πάσσαλος, лопатица: V Мојс. 23, 13.

РѢдкожды < ρεῖδικοжды adv. ретко: Прол.

РѢзательница f. κοπίς, gladius, меч (*Микл.*).

РѢснота < ρεῖσнота f. ἀλήθεια, истина, правда; достојанство, пристојност (*Микл.; Вост.; Дјач.*).

РѢчивитѣ 3. λογίος, речит, слаткоречив: Прол.

РѢчистѣ 3. εὐδμιλος, разговоран, красноречив: Прол.

РѢчь f. 1) ῥήμα, реч, беседа, говор; 2) κατηγορία, а) оптужба: Лук. 6, 7; б) кривица: Јов. 18, 29.

РѢшителѣ м. χρεωλύτης, разрешителѣ, ослободилац: долговѣкѣ рѢшителѣ человекѣкѣмѣ (Ак. Бог. конд. 12).

РѢшителѣный 3. λυτήριος, који разрешава, ослобађа: Кан. Дух. п. 5 ирм.

РѢѣти < ρεῖати v. impf. ρεῖю, -ешн, διωθεῖν, гурати, отискивати: ρε-крями и плацями (Језек. 34, 21).

РѢвка < ρεῖвкѣ f. πέριξ, јаребица: Прем. Сир. 11, 30.

РѢдовый < ρεῖдовѣ 3. ἀκόλουθος, редован: чтеніе, гласъ (Тип.).

РѢдѣ < ρεῖдѣ м. τάξις, стѣχος, ред: не кѣ ρεῖдѣ ѡткорити, ἀποδοικμάζειν, не у реду учинити, одбациити: камень (Мат. 21, 42; Марк. 12, 10).

РѢса < ρεῖса f. в, реса.

РѢсинѣ < ρεῖсинѣ м. κράσπεδον, кита, реса, ројта, перваз: ρεῖсинѣ златыми шдѣланны (Пс. 44, 14); ρεῖсинѣ златѣ: Ст. на пол. гл. 2 на св. К. и Дамј.

РѢсна < ρεῖсна f. в. ρεῖсинѣ: IV Мојс. 15, 38. 39.

РѢйинѣ м. септембар (*Микл.*).

РѢти v. impf. ρεῖѣ, ρεῖвешн, ρικᾶσθαι, ѡрѣсѣсѣти, рикати (*Микл.*).

6

- 6 деветнаесто слово у црквено-слов. азбуци; као цифра 6 = 200.
- 6аваница f. gallina, кокошка (Микл.).
- 6ављь m. ἀλέκτωρ, gallus, петао (Микл.).
- 6аванъ m. σάβανον, бели покров који се полаже на тело умрлога световњака (Дјач.); корице, футрол (Микл.).
- 6аватъ m. јевр., једанаести месец јеврејскога календара после вавилонскога ропства који је одговарао јануару (Дјач.).
- 6авашџ јевр., Бог војсака, Господ сила: Јак. 5, 4; Рим. 9, 29.
- 6авашдані јевр. в. ліма: Мат. 27, 46; Марк. 15, 34.
- 6авикъ јевр., грм, цбун, честа: I Мојс. 22, 13.
- 6адаръ m. hortulanus, вртлар, баштован (Микл.).
- 6аддиі m. јевр., свемогући: Богъ (Јез. 1, 24).
- 6адитиљ m. φυτοϋργός, који сади, вртлар: Сл. свјет. на Усек.
- 6адіі n. φυτά, биљке, дрвета: IV Мојс. 24, 6.
- 6адовіі n. в. садіі: III Цар. 19, 5; Јова 24, 18.
- 6адодѣйствіі n. φυτοϋργία, plantatio, сађење, насађивање: Прол.
- 6адъ m. 1) φυτόν, биљка, грм, дрво: I Мојс. 22, 13; 2) ἄλος, шума, врт, башта: V Мојс. 24, 6.
- 6ажень < сажень m. ὀρῦνὰ, лакат, аршин; хват, метар: Дел. 27, 28.
- 6акимаріі m. σακελλάριος, царски телесни чувар (Дјач.); у ста-
- рој хрипіѣ. Цркви као цркв. достојанственик вршио је надзор над манастирима у једној епархији и заступао манастире као главни одветник пред грађанским властима (Милаш, Дост. 131—132).
- 6акимліі m. грч., црквени достојанственик који се у почетку старао само о женским манастирима, а касније о реду у црквама, о парохијском свештенству и о црквеној тамници, у коју су се затварала свештена лица која су учинила какву кривицу (Милаш, Дост. 134).
- 6акѣлъ m. βαλάντιον, сума, кеса за новце: Прол.
- 6амаръ m. σάγμα, opus, самар, време, терет (Микл.).
- 6амвѣка f. σαμβηκή, старо-халдејски музикални инструменат са три жице: Дан. 3, 10.
- 6аміхъ јевр., петнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 15; 2, 15; 3, 43; 4, 15.
- 6амовлагіі 3. ἀδταγαθός, сам од себе добар: Ст. на хвал. на Дух.
- 6амовлагонзвольнш adv. по својој вољи, жељи: Прол.
- 6амовратіцъ < самовратѣцъ m. ἀδ-αδελφός, frater germanus, рођени брат: Прол.
- 6амовратіа f. ἀδταδελοί, рођена браћа: Треб.; Прол.
- 6амовидица < самовидѣцъ m. ἀδτ-πτης, очевидац, који сам види: Лук. 1, 2; II Петр. 1, 16; слов. Ст. по полиј. на св. Андр. Перв.

- Гамовидиѣ** adv. suis oculis, сво-
жим очима (*Микл.*).
- Гамовистѣиѣ** adv. proprio aspectu,
в. самовидиѣ.
- Гамовластнѣи** < самовластнѣи *ж.* αὐτε-
ξουσίος, аутократски; доброво-
љан, непринуђен: Ст. на хвал.
на Лаз. суб.
- Гамовластнѣи** < самовластнѣи adv.
αὐτεξουσίως, добровољно, непри-
нуђено: Ст. на хвал. на В. суб.;
Сл. на Г. в. у Нед, мирон.
- Гамовольнѣи** < самовольнѣи *ж.* ἐθε-
λημός, добровољни: Кол. 2, 23.
- Гамодержавнѣи** < самодержавнѣи *ж.*
αὐτοκρατικός, који сам влада, вла-
далац: Степ. гл. 5 ант. 1. Сл.
- Гамодержиѣи** < самодержиѣи *ж.* αὐτο-
κράτωρ, самодержац (*Вост.*).
- Гамодоволенѣи**, -иѣи < самодоволенѣи
ж. ἀτάρησις, задовољан са са-
мим собом (*Вост.*); самодоволенѣи-
наѣи, оно што је доволно; за-
доста, по оброку мом (*Данич.*):
Приче Сол. 30, 8.
- Гамозакониѣи** *ж.* αὐτονομία, самоупра-
ва, државна самосталност; по-
стављање своје воље себи за
закон; самовоља: Прол.
- Гамозрачнѣи** adv. αὐτοφεί, својим
лицем, својим очима: Мол. у
Ч. Јелеосв.
- Гамозрителнѣи** adv. αὐτοπτῶς, сво-
жим очима, непосредно (*Дјач.*).
- Гамопоказителнѣи** *ж.* αὐτοκέλευστος,
без заповеди, сам од себе: Кан.
Дух. I п. 4 т. 2.
- Гамопретникателѣи** < самопретникателѣи
ж. sibi ipsi scandalum praebens,
који сам себе саблажњава
(*Микл.*).
- Гамосианнѣи** < самосианнѣи *ж.* αὐτό-
φως, који сам по себи светли:
Мин. 8 јан.

(τοῦτο αὐτοφάνη)

Гарандарѣ

(τὸν οὐρανὸν ὁμοιωσάμενος)

- Гамосвѣи** < самосвѣи *ж.* који сам
себе обмањује (*Микл.*).
- Гамохотнѣи** adv. αὐτοθέλης, sponte,
својевољно: изверже отроча (Ч.
Испов.); Ст. на Г. в. на св.
вмч. Георг.; ἐκούσιως, volun-
tarie, драговољно: Прол.
- Гамохотѣи** *ж.* αὐτοθέλεια, самовоља
(*Микл.*).
- Гамовѣктотаннѣи** *ж.* ἀδιστακτικός,
који се драговољно обећао: Ак.
Бог. конд. 10.
- Гамовѣштаннѣи** < самоовѣштаннѣи
ж. αὐτεπάγγελτος, који се сам
нуди: помощникѣи (Мол. св. В.
В. 3 на Дух. веч.).
- Гамѣринѣи** *ж.* σαμοῦρι, ласица
(*Микл.*).
- Гамдалѣи** *ж.* σανδάλιον, опанак: Марк.
6, 9.
- Гамовитѣи**, -иѣи *ж.* ἀξιωματικός, који
има велико достојанство, човек
високог чина; великаш, вел-
можа: Прол.
- Гамовникѣи** < самовникѣи *ж.* ἀξιωμα-
τικός, достојанственик (*Вост.*).
- Гамѣи** *ж.* 1) ἀξία, чин, достојан-
ство: гдѣи ко грѣкѣи инѣи; (Кан.
у Ч. погреб. свешт. п. 1 Сл.);
Сл. на Г. в. на Обрез.; 2) ἀρχή,
власт (*Микл.; Дјач.*).
- Гамога** *ж.* и самога *ж.* ὑπόδημα, опа-
нак, обућа, сандала: I Мојс. 15,
23; II Мојс. 3, 5; 12, 11; Пс.
59, 10; Мат. 3, 11; Марк. 1,
7 и др.
- Гамфѣи** *ж.* σάπφειρος, сафир, дра-
ги камен разне боје: II Мојс.
24, 10; Апок. 21, 19.
- Гарандарѣи** *ж.* σαραντάρι, donum pro
officio mortuorum, дар за поми-
њање мртвих (*Микл.*); 2) за-
упокојне литургије (40) са по-
меном умрломе у току 40 дана

- од дана његове смрти, за које се, по Регуламенту од 27 септ. 1770, плаћало у бившој Карл-митрополији 10 фор. (Cf. »Срп. Сион« 1903 бр. 4 стр. 116). В. сорокоџети.
- Гаранча** f. *grillus migratorius*, инсекат (Слов. Имп. ак.).
- Гаранамвонџ** m. грч., (од *σαράπου* = дугоног и *ἄμβρον* = узвишено место, као амвон у храму), узвишено место које је на високим ногама; трибина, катедра: Прол.
- Гардинџ** m. грч., драги камен: Апок. 4, 3.
- Гардиј** m. *σάρδιον, σάρδιος λίθος*, сардолик (драги камен): Апок. 21, 20.
- Гардонџџ** m. грч., драги камен са Сардиније, по боји сличан нокту (*Σάρδιος + ὄνυξ*): Апок. 21, 20.
- Гасиџ** m. *χαάνη*, fornoх, пећ, вигањ, огњиште (*Микл.*).
- Гата** f. *σάτον*, мера за жито и за течност: Мат. 13, 33; Лук. 13, 21.
- Гатана** n. (јевр. реч = противник, враг, клеветник), сотона, начеоник злих духова: Мат. 4, 10; Марк. 1, 13 и др.; предати м-твѣ: I Кор. 5, 5.
- Гаџиџ** јевр. adj., разуман: I Јез-дрина 8, 18.
- Гболџзновати** < *сболџзновати* v. impf. -зиџю, -ши, *συνωδίσειν*, заједно с неким страдавати, мучити се; учествовати у жалости, тужити: Рим. 8, 22.
- Гбости** < *сбости* v. pf. *сводџ*, -диши, 1) *πείρειν*, пробости, избости на више места; 2) *τραυματίζειν*, израњавити: Прол.
- Гбыватисѧ** < *сбввквтитисѧ* v. impf. -ваюсѧ, -ишисѧ, *πληροῦσθαι*, збивати се, испуњавати се: проро-често (Мат. 13, 14).
- Гбвтитисѧ** < *сбввтитисѧ* v. pf. *свѣдѣсѧ*, -дишисѧ, 1) *πληροῦσθαι*, збити се, догодити се, извршити се: реченноѧ (Мат. 1, 22; 2, 15 squ.); писаниѧ: Мат. 26, 54. 56 и др.; 2) *ἀποβαίνειν*, испунити се, послужити за нешто: ко спасениѧ (Филиб. 1, 19).
- Гбвтитѧ** < *сбввтитѧ* n. 1) *ἔκβασις*, свршетак, успех, испуњење: кешей (Сл. на лит. на Воздв. ч. к.); ообразвѣ: Кан. Пасхе n. 4 т. 2; 2) *eventus*, догађај (*Микл.*).
- Гвада** < *свада* f. 1) *μάχη*, *contentio*, борба, свађа, препирање; 2) *σύνδεσμος*, *corula*, веза, везник, спона (*Микл.*).
- Гвадитисѧ** < *свадитисѧ* v. pf. *сваждѣсѧ*, -дишисѧ, *λοιδωρεῖσθαι*, *contendere*, свадити се, препирати се, ружити се, грдити се: Прол.
- Гвара** f. *μάχη*, свађа, инат, распра: Јак. 4, 1; II Тим. 2, 23; Тит 3, 9.
- Гваритисѧ** v. pf. -рюсѧ, -ришисѧ, *μάχεσθαι*, свадити се: II Мојс. 21, 18; II Тим. 2, 24.
- Гварликџ** з. *ἄμαχος*, свађалица, бојац: I Тим. 3, 3; Тит 3, 2.
- Гваратисѧ** < *сваритисѧ* v. impf. -раюсѧ, -раишисѧ, *μάχεσθαι*, свађати се, препирати се: Јак. 4, 2.
- Гвекровѧ** < *свекрѧ* f. и *свекры*, -ове < *свскры* f. *πενθερά*, свекрва, мужевлева мати: Мат. 10, 35; Лук. 12, 53.
- Гвепаніѧ** n. *motus*, покрет, кретање (*Микл.*).
- Гвепетати** v. impf. -пейѧ, -реши, *σαλεύεσθαι*, *movege*, трептети, кретати, трести (*Микл.*).

- Свепетъ** m. mel silvestre, дивљи мед (*Микл.*).
- Свирвъ** < свръбъ m. χυήχη, свраб: V Мојс. 28, 27.
- Свирдло** < свръдлъ n. τέρετρον, сврдло, бургија: Ис. 44, 12.
- Свиретникъ** < свръетникъ m. συνηλιώτης, вршњак, вреник: Гал. 1, 14.
- Свиретный** < свръетный з. συνηλιξ, вршњак; који је једнак с неким по узрасту или по чину (*Микл.; Дјач.*).
- Свирѣпый** з. ἄγριος, ferus, свиреп, дивљи, љут (*Ibid.*).
- Свирѣпѣти** v. impf. -пѣю, -пѣши, λυττᾶν, жестити се, беснити, срдити се (*Дјач.*); ἀγριοῦσθαι, гневити се, љутити се (*Микл.*).
- Свиселитиса** < свѣсселитиса v. pf. -люса, -лишиса, συναλλάσσειν, веселити се заједно с неким: Конд. воскр. гл. 2.
- Свечерати** < свѣечерати v. impf. -аю, -аши, συνδαιπνεῖν, вечерати заједно с неким: Сјед. ант. 9 на В. четврт.
- Свидѣніе** < свѣдѣніе n. μαρτύριον, сведочанство, сведоџба: Дел. 7, 44; откривење, заповед: V Мојс. 4, 43; 6, 17; Пс. 131, 12; киніа кидѣніа: II Мојс. 28, 43; 29, 4; Апок. 15, 5.
- Свидѣтель** m. μάρτυς, сведок: Мат. 18, 16; Марк. 14, 63 и др.
- Свидѣтельство** n. μαρτυρία, сведочење, сведочанство: Мат. 8, 4; Марк. 1, 44 и др.
- Свидѣтельствовати** v. impf. -ствѣю, -ствѣши, μαρτυρεῖν, сведочити, доказивати: Мат. 23, 31; Марк. 14, 60 и др.; -са, μαρτύρεσθαι, бити засведочен: III Јов. 1, 12.
- Свиніа** < свиниа f. χοῖρος, ѓс, свинѣа, свинче: не пометайте свирѣвашихъ предъ свиніаши (Мат. 7, 6); II Петр. 2, 22.
- Свинопастынный** з. χοιρωναγτικός, који се односи на чување свинѣа: житіе (Син. у I Нед. В. п.).
- Свинный** < свинный з. χοίρων, свински: стадо киное (Мат. 8, 31. 32; Марк. 5, 11.).
- Свирѣль** f. οὐρίγξ, fistula, свирала; 2) αὐλός, врула, флаута, кларинет: Ис. 5, 12.
- Свирѣпство** n. θράσος, дрскост, бесрамност: Кан. у Нед. цвет. п. 8 т. 2.
- Свирѣпый** з. ἄγριος, жесток, љут, бесан: квалны (Јуд. 1, 13).
- Свита** f. 1) ἐσθής, ἱμάτιον, халина (*Микл.; Вост.*); 2) свита, лица која прате велике достојанственике (Слов. Имп. ак.).
- Свити** < свѣити v. pf. свѣю, свѣши, ἐλίσσειν, савити: мкв одѣждѣ (Јевр. 1, 12).
- Свитокъ** < свѣитѣкъ m. βιβλίον, свитак, књига: Ис. 8, 1; Апок. 6, 14; Кан. у Ч. погр. свѣшт. п. 8 Сл.
- Свобода** f. ἐλευθερία, слобода: Јак. 1, 25; I Петр. 2, 16 и др.
- Свободенъ**, -ый < свободнъ з. ἐλευθερος, слободан: Мат. 17, 26; Јак. 2, 12 и др.
- Свободитель** m. ἐλευθερωτής, ослободилац: Троп. св. Георг.
- Свободити** v. pf. -ждѣ, -диши, ἐλευθεροῦν, ослободити: Јов. 8, 32. 36; Гал. 5, 1; -са, δεικαλιῶσθαι, ἐλευθερωθήσεσθαι, ослободити се, бити ослобођен: Рим. 6, 7; 8, 21.
- Свободникъ** < свободникъ m. ἐλεύθερος, слободњак: I Кор. 7, 22.

- Свободъ** adj. indecl. ἐλεύθερος, слободан: I Кор. 9, 1; какъ и свобода: Гал. 3, 28; Еф. 6, 8; Кол. 3, 11; къ мертвыхъ свобода: Пс. 87, 5; Ст. на Г. в. воскр. гл. 6.
- Свобождати** v. impf. -жду, -ждаши, ἐλευθεροῦν, ослобаждати, испкупливати: V Моис. 15, 5.
- Свобождь**, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од свободити, ἐλευθερωθεῖς, освободивши: Рим. 6, 18. 22.
- Своиплеменный** < своиплеменьнъ 3. qui eiusdem gentis est, саплеменник, сународник: Прол.
- Своинникъ** m. συστρατιώτης, ратни друг, саборац: Филиб. 2, 25.
- Свойство** n. οἰδημα, ιδιότης, тежъна; особина: Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.; Догм. гл. 3.
- Свора** < съвора f. 1) fibula, копча, преѣца, спона, квачица (*Микл.*); 2) конопац на коме ловци воде псе (Слов. Имп. ак.).
- Свычай** < съвычай m. consuetudo, обичај, навика; опѣење, друговање, дружење: Прол.
- Свыше** adv. ἄνωθεν, одозго, с врха: Марк. 15, 38; ἐξ ὕψους, с висине: Лук. 1, 78; 24, 49; кѣницъ ѿ нже кыше десницы, ἐκ τῆς ἄνωθεν δεξιᾶς: Трон. св. архѣ. Стеф.
- Свышній** < съвышнъ 3. ὁ ἄνωθεν, горњи: ѿ кышнемъ мирѣ (Вел. јект.).
- Свѣдѣніе** < свѣдѣніе n. μαρτύριον, сведочанство: Мол. св. В. В. у Послед. прич.
- Свѣдѣти** < свѣдѣти v. pf. свѣмь, свѣси, ἐπίστασθαι, знати: Дел. 19, 15; Сјед. воскр. гл. 1 Сл.; συνεδέναι, познати: I Кор. 4, 4; γυγνώσκειν, познавати: едине
- кѣднй ирдечнма (Конд. св. ан. П. и П.)
- Свѣнитиса** v. pf. -ниса, -нишиса, ἀπέχεσθαι, abstinere, уздржати се, устезати се, чувати се од нечега (*Микл.*).
- Свѣньство** n. abesse, отсуство (*Микл.*).
- Свѣсити** < съвѣсити v. pf. свѣшѣ, -сиши, χαλᾶν, спустити: одръ (Марк. 2, 4; Дел. 9, 25); кѣшинъ кыти, χαλασθήναι, бити спуштен: II Кор. 11, 32.
- Свѣстити** < съвѣстити v. pf. свѣшиѣ, -стиши, ἀγγέλλειν, nunciare, извести, објавити: Прол.
- Свѣтати** v. impf. -таю, -таши, ἐπιφώσκειν, свитати: Лук. 23, 54.
- Свѣтиликъ** < свѣтильникъ m. 1) λύχνος, свеѣњак: вжигаютъ (Мат. 5, 15); 2) λαμπάς, зубља, свѣтилька, жижак: оугааютъ (Мат. 25, 8); 3) φωστῆρ, светило: прѣколавїа (Трон. св. Григ. Пал.).
- Свѣтило** n. 1) λαμπάς, свѣтилька, свеѣња: Јов. 18, 3; 2) λύχνος, светило, видело: II Петр. 1, 19; 3) φωστῆρ, светлост, светило; извор светлости: Ант. 4 на В. четврт.
- Свѣтильци** m. λαμπάδιον, лампица, мала свѣтилька, кандиоце (по *Данич.*: чаша): Зах. 4, 2. 3.
- Свѣтити** v. pf. -циѣ, -тиши, λάμπειν, φαίνειν, светлити: Мат. 5, 15; Јов. 5, 35; Апок. 8, 12; -са, блистати: Лук. 17, 24; Јов. 1, 5; Кан. Пасхе п. 9 ирм.
- Свѣтлоносити** v. impf. -шѣ, -сиши, λαμπροφορεῖν, носити светлост; носити светло одело у знак радости; славити, веселити се: Мин. 25 нов.

- Свѣтлоплодопитый** *З.* ἀγλαόκαρπος, који доноси добре плодове: Ак. Бог. ик. 7; дрѣвѣа: Ст. на лит. на св. Три Јер.
- Свѣтлѣз**, -ый *З.* λαμπρός, светао, сјајан, чист, јасан; радостан, весео: Свѣтлѣзю кокрѣенѣа проповѣдѣ (Троп. воскр. гл. 4).
- Свѣтлѣтисѣа** *v. impf.* -тлѣтисѣа, -ишиѣа, φαίνεσθαι, lucege, светлити се, сијати се, блистати: свѣтлѣтисѣа трончѣкииѣа единствомѣа (Ант. 3 гл. 4).
- Свѣтовидный** < свѣтовиднѣа *З.* φωτειδός, који је као светлост: свѣци (Свјет. у Нед. св. от.).
- Свѣтоводицѣа** < свѣтоводицѣа *т.* φωταγωγός, светило које показује пут у тами (*Дјач.*).
- Свѣтоводити** *v. impf.* -вождѣа, -диши, φωταγωγεῖν, водити к светлости, показивати пут, просвећивати: Мин. 4 јан.
- Свѣтодавицѣа** < свѣтодавицѣа *т.* φωτόδοτης, који даје светлост, просветитель: Троп. Преобр.
- Свѣтодательный** *З.* φωτόβολος, који даје, који производи светлост: Мин. 18 јан.
- Свѣтодѣтиѣа** *т.* φωτοπάροχος, творац светлости: Ст. на хвал. у Нед. слеп.
- Свѣтозарниѣа** *п.* φωταυγεία, блесак, блистање, сијање: Мин. 27 јан.
- Свѣтозаринѣа**, -ый < свѣтозаринѣа *З.* φωταυγής, светао, сјајан, блистав: Стат. I ст. 66; лѣчѣми: Троп. Прен. м. св. Ник.; облакѣа: Сјед. воскр. 1 гл. 8 богор.; свѣтильниѣа: Ст. на лит. богор. на св. Три Јер.; оумѣа: Ст. на веч. на Благов.; Кан. Пасхе п. 7 т. 3.
- Свѣтозарати** < свѣтозарати *v. impf.* -рѣаю, -рѣаши, φωταυγεῖν, осветљавати, озаравати светлостѣа: Мин. 16 авг.
- Свѣтолитѣа** *п.* φωτοχυσία, ливање светлости; јака светлост: ѿ негѣаже свѣтолитѣа проиѣкѣтившиѣа (Сл. у ст. на хвал. на преп. м. Пар.; Прип. 9 п. на Преобр.).
- Свѣтолѣчный** < свѣтолоуѣа *З.* φωτόβολος, који испушта светле зраке: молниѣа (Сл. по Свјет. на св. Три Јер.).
- Свѣтонаставниѣа** *т.* φωταγωγός, просветитель: Мин. 1 фебр.
- Свѣтоначальниѣа** < свѣтонауѣа *т.* ἀρχίφωτος, узрочник светлости, извор светлости: Кан. воскр. гл. 2 п. 5 ирм.
- Свѣтоначалный** < свѣтонауѣа *З.* ἀρχίφωτος, који први испушта светлост: Троица (Свјет. на св. Три Јер.).
- Свѣтоносиѣа**, -ый < свѣтоносиѣа *З.* φωτόφορος, који носи светлост: Ст. на стих. на св. Георг.; Сл. на стих. св. Прок.; φωσφόρος: Кан. у I Нед. В. п. п. 3 т. 1; λαμπρόφορος: Кан. Пасхе п. 7 т. 3; φαισφόρος: Кан. Пасхе п. 4 ирм.
- Свѣтоносицѣа** < свѣтоносицѣа *т.* φωσφόρος, носилац светлости: Стат. I ст. 86.
- Свѣтопрѣимный** *З.* φωτόδοχος, који има у себи светлост, који носи светлост: Ак. Бог. ик. 11.
- Свѣтотворицѣа** < свѣтотворицѣа *т.* φωτούργος, творац светлости: Стат. II ст. 101.
- Свѣтообразный** < свѣтообразнѣа *З.* ἀγλαόμορφος, који сија као светлост: Мол. у Ч. погреб. млад;

- φωτόμορφος, сличан светлости: Кан. Дух. п. 5.
- Свѣтоавленіе** < свѣтоавлѣніе п. φωτοφανεία, појава светлости: Кан. Бож. п. 7 т. 1. ирм.
- Свѣтоавлѣніи** adv. ἀγλαοφάνως, радосно, свечано, громко: Сл. на Г. в. на Усп. Бог.
- Свѣтъ** m. 1) φῶς, светлост: Мат. 5, 14; 2) φέγγος, светло сијање: Марк. 13, 24; Лук. 11, 32; 3) φωτισμός, просвета, сјај: II Кор. 4, 4.
- Свѣтъкніе** п. φῶς, светлост: II Мојс. 27, 20; III Мојс. 24, 2; Јов. 5, 35.
- Свѣца** < свѣшта f. 1) λαμπάς, свѣћа: Дел. 20, 8; 2) φῶς, огањ: грѣкал при свѣци (Марк. 14, 54).
- Свѣщеніе** < свѣщеніе п. ὑποφάσις, φῶς, осветљење; свећење, освећење: Јез. 41, 16.
- Свѣщеносный** < свѣштьносънъ з. λαμπάδηφόρος, који носи свећу: Кан. Пасхе п. 5 т. 2.
- Свѣщеникъ** < свѣштьникъ m. λυχνία, свѣтъак: Зах. 4, 2; Мат. 5, 15; Лук. 8, 16; λαμπάς, светионик, факља: Апок. 4, 5.
- Свѣзиль** < свѣзиль m. δέσμιος, сужањ: Мат. 27, 15; Марк. 15, 6.
- Свѣзильце** < свѣзильце п. свежањ, сноп (траве), букет (цвећа): Прол.
- Свѣтилище** < свѣтаниште п. τὸ ἱερόν, храм, црква: Дел. 3, 1; 21, 26. 27; 26, 21; ἱερός, светиња: малтъ (I Кор. 9, 13); τὸ ἅγιον, светиња у јер. храму: II Мојс. 28, 3.
- Свѣтило** < свѣтило п. ἁγιαστήριον, свѣтилиште: Пс. 95, 6.
- Свѣтоѣщанный** < свѣтоѣштьнъ з. ἀγιοφθόγγος, изречен по надахнућу Св. Духа: Ст. на лит. 1 на Воздв. ч. к.
- Свѣтоградецъ** < свѣтоградъць m. ἀγιοπολίτης, становник св. града (Јерусалима): Син. у I Нед. В. п.
- Свѣтодѣланный** з. ἀγιοτεύχτος, који је створен као свѣтитель (Дјач.).
- Свѣтожительный** з. који живи свѣто, који проводи свети живот: Прол.
- Свѣтоненавистникъ** < свѣтоненавистникъ m.μισᾶγίος, који мрзи, који презире свете, све што је свѣто, освећено: Прол.
- Свѣтопервый** < свѣтопръвъ з. ἀγίοπρωτος, први међу свѣтима (Дјач.).
- Свѣтотатицъ** < свѣтотатьць m. ἱεροσυλος, који је оскврнио светињу (присвојио црквену ствар и др.): Ном. пр. 50.
- Свѣтотатство** < свѣтотатьство п. ἱεροσυλία, оскврњење светиње, крађа у цркви и др. (Дјач.).
- Свѣтына** < свѣтѣни f. ἁγιότης, sanctitas, светиња. Свѣтына Господна — натпис на златној дашчици, коју је старозаветни првосвѣштеник имао привезану на својој глави: II Мојс. 28, 36.
- Свѣтай** part. praes. act. сл. обл. од свѣтити, који свѣти, који освећује: Служ.
- Свѣщеніе** < свѣштеніе п. ἱεράτευμα, свѣштенство: царско: (I Петр. 2, 9).
- Свѣщенничество** < свѣштенниѣство п. ἱερατεία, πρεσβυτέριον, свѣштенство: Лук. 1, 9; I Тим 4, 14.
- Свѣщенногравитель** m. в. свѣтотатицъ: II Мак. 4, 42.
- Свѣщенногравительство** п. в. свѣтотатство: II Мак. 4, 39.

- Сващенодѣйствиель** м. ἱεροῦργός, вршилац свештене службе, свештеник: Конд. св. Ник.
- Сващенодѣствовати** в. impf. -ствѣю, -иши, ἱεροῦργεῖν, вршити свештене радње, службе Божје: Рим. 15, 16.
- Сващенноинскъ** м. hieromonachus, свештеник монашкога реда, јеромонах: Прол.
- Сващенноисповѣдникъ** м. свештено лице које је претрпело мучење за исповедање хришћанске вере: Мин. 3 јула.
- Сващенномъченикъ** < сваштеномъченикъ м. ἁγιομάρτυρ, свештено лице које је претрпело мученичку смрт за Христа: Прол.
- Сващенноначалникъ** < сваштеноначалникъ м. првосвештеник: Троп. св. Ник.
- Сващеннословити** в. impf. -словлю, -виши, ἱερολογεῖν, говорити о свештеним предметима (*Дјач.*).
- Сващеннословіе** п. ἱερολογία, свештена реч, говор о свештеним предметима (*Микл.; Дјач.*).
- Сващеннослужитель** м. ἱεροδούλος, свештенослужитель: ђакон или презвитер (*Ibid.*).
- Сващеннотайнѣ** adv. ἱεροκρυφίως, свештеним тајанственим начином, у светој тајанствености: Степ. гл. 4 ант. 1.
- Сващеннотатство** < сваштенотатство п. в. сватотатство: II Мак. 13, 6.
- Сващеннохранитель** м. ἱεροφύλαξ, чувар, стражар храма: Прол.
- Сващенноавленъ**, -ый з. ἱεροφάντης, који објављује свештене тајне; зналац, учитель св. тајана: Ст. на лит. на св. Вас.
- Сгарати** < сьгарати в. impf. -раю, -раиши, καίεσθαι, спаљивати: Јов. 15, 6.
- Сгорѣти** < сьгорѣти в. pf. сгорю, -риши, κατακαίεσθαι, изгорети: II Петр. 3, 10; I Кор. 3, 15.
- Сгорѣіе** < сьгорѣіе п. sordes, нечисто одело, прљаве хаљине: Мин. 11 нов.
- Сгромадити** в. pf. -ждѣ, -диши, συστρέπειν, нагомилати, зграбити: Дел. 28, 3.
- Сг** int. ἰδοὺ, ἴδε, гле, ево, ето: Мат. 1, 20; Марк. 16, 6 и др.
- Сгвастъ** м. σεβαστός, цар, Август: Дел. ап. 25, 25.
- Седмирицею** adv. ἑπτὰ, седам пута: Пс. 118, 16; Мат. 18, 22.
- Седмижди и седмири** adv. ἑπτάκις, седам пута: IV Мојс. 19, 4; Лук. 17, 4.
- Седмочисленницы** м. pl. седморица: св. Тирило и Методије и њихови ученици: св. Климент епископ велички, Горазд, Ангелар, Наум и Сава (*Дјач.*).
- Сезилицъ** < сеземиць м. αὐτόχθων, indigena, староседилац, урођењик (*Микл.*).
- Сентъ** м. учитель мухамедовскога закона: Прол.
- Сей, сіа, сіе** pron. demonstr. οὗτος, овај, ова, ово: Мат. 1, 20; Марк. 1, 27 и др.
- Секратъ** з. πρόσφατος, свеж, нов, недавнашњи: V Мојс. 32, 17.
- Села** јевр. музички термин у значењу forte (*Дјач.*): Ст. на Г. в. 3 у Нед. сироп.
- Селеніе** < селеніе п. 1) κατοικία, кућа, насеобина: Дел. 17, 26; 2) σκήνωμα, стан: Пс. 83, 2; место: Дел. 7, 46; 3) σκηνή, сеница: Апок. 13, 6; шатор блго-

- δханїа четное селенїе (Кан. прич. п. 5 богор.); Ст. у Ч. погреб.; 4) οἶκημα, стан, кућа: Ак. Бог. ик. 8.
- Беликъ**, -їи 3. τοσοῦτος, толики (*Микл.; Дјач.*).
- Белинъ** м. σέλινον, ариум, ачак, першин (*Сепс*); ак, ач, мирисна биљка од које су радо плели венце (*Žerіc*): белинъ немїи́скїи звао се венац од те биљке, који се давао на свечаним играма које су се приређивале сваке друге године у пелопонескоме граду Немеји у част Иракла, који је убио ужаснога лава у шуми немејској (*Дјач.*).
- Белитва** f. ἔπαυλις, habitatio, стан, обитавалиште: трості (Ис. 35, 7).
- Белице** < селити п. αὐλή, насеље: στρῳάιονωμъ (Ис. 34, 13).
- Бело** п. 1) ἀγρός, њива, поље: крок (Мат. 27, 8); Лук. 15, 15; село: во градъ и въ селѣхъ (Марк. 5, 14); 2) χωρίον, земља: Дел. 1, 18. 19; 4, 34. 37; 3) κτήμα, посед, добро, имање: Янанїа продаде село (Дел. 5, 1); 4) κώμη, село: во окрїтнѣхъ селѣхъ и кетѣхъ, у околна села и паланке (Марк. 6, 36).
- Бельный** < селнъ 3. τοῦ ἀγροῦ, польски: Пс. 102, 15; Мат. 6, 28. 30; 13, 36.
- Бемідалъ** м. σερїδαλις, најфиније брашно: I Мојс. 18, 6; II Мојс. 29, 2. 40; III Мојс. 11, 1. 2. 4; Апок. 18, 13.
- Бемідалный** 3. грч., од најфиније пшенице: мѣка (III Цар. 4, 22).
- Бердовола** < сръдовола 1) м. συγγένης, consanguineus, сродник, рођак; 2) f. συγγένεια, consanguinea, рођака, сродница (*Микл.*).
- Бердцевѣдїцъ** < сръдцевѣдїцъ м. καρδιογνώστης, који познаје срца: Дел. 1, 24; 15, 8; Ант. 2 на В. четврт.; Сл. на стих. у Нед. Самар.
- Берна** < срънъ f. δοριάς, (арам. Та-вїда), срна: V Мојс. 12, 15; Дел. 9, 36. 39.
- Бернъ** < сръпъ м. δρέπανον, сръп, коса: Марк. 4, 29; Апок. 14, 14 и др.
- Бичъ** < сьъ f. οἶρον, мокраћа: II Цар. 18, 27.
- Бжалитиса** < сьжалитиса v. рф. -люса, -лишиса, λυπεῖσθαι, сажалити се, ожалостити се: Мат. 18, 31.
- Бжици** < сьжешти v. рф. сжигъ, -жши, καίειν, сажећи, спалити: II Петр. 2, 6; I Кор. 13, 3.
- Бжигати** < сьжигати v. импрф. -гаю, -гаши, κατακαίειν, спаљивати, горети: II Петр. 3, 10; -са, κατακαίεσθαι, спаљивати се: Јевр. 13, 11.
- Бзиратиса** < сьзиратиса v. импрф. -раюса, -рашиса, βλέπειν, згледати се: Јов. 13, 22.
- Биванъ** м. трећи месец јеврејског календара после вавилонског ропства, који одговара мају (*Дјач.*).
- Бижїца** f. circulio, Kornwurm, црв на житу, жижак (*Микл.*).
- Бикавица** f. nubes fluviosa, кишни облак, облак који доноси кишу (*Микл.*).
- Бикомора** < сикоморнъ f. συχομореά, sycomorus, смоква (*Микл.*).
- Била** f. 1) δύναμις, а) сила, снага, моћ: Мат. 5, 41; б) чудо: нїи мнѣги сотворихомъ (Мат. 7, 22); Мат. 13, 58; 14, 2; в) власт:

- силы неженых (Мат. 24, 29); г) способность: кождо против силы егво (Мат. 25, 15); 2) τὸ δύνατον, могућство: жити силъ кою (Рим. 9, 22); 3) силы, један између девет чиновъ анђелских: Рим. 8, 38; I Петр. 3, 22.
- Силигенъ** и **силигнь** м. σίλιγγις, пшеница, пшенично брашно (*Микл.*).
- Сило** п. βρόχος, уже, клопка, замка: I Кор. 7, 35.
- Симонѣа** f. грч., куповање и продавање свештеничких права и дужности (*Дјач.*)
- Синагога** f. јевр., в. синагога.
- Синапъ** м. τὸ σίναπι, -εως, горущица (*Микл.*).
- Синета** f. βάκινθος, драги камен љубичасте боје: II Мојс. 28, 33; свилена хаљина исте боје: къ синетѣ вдѣють ѣхъ (Јер. 10, 9).
- Синетный** з. βάκινθινος, тамно-црвен, љубичаст: одежда (IV Мојс. 4, 6).
- Синицъ** < синиць м. δαίμων, бес, љаво: Прол.
- Синоположеніе** п. σινοπέλα, посињене, посинаштво: Степ. воскр. гл. 7 ант. 2.
- Синоръ** м. σινωρος, σινωρία, confinium, граница, међа (*Микл.*).
- Сиплз** м. ἔρσιβη, медљика која се као црвено брашно јавља на житном класју (*Сенц.*); scarabaeus melolontha, инсекат шкодљив за жито (Слов. Имп. ак.); црв (*Данич.*); полдоши иплекъ (Јоил 1, 4; 2, 25).
- Сиротопитателъ** м. ὀρφανοτρόφος, хранитељ сиротиње: Син. у Четвр. V седм. В. п.
- Сиръ**, -ый з. ὀρφανός, сиротан, самохран: Јов. 14, 18; Јак. 1, 27; Ст. на Г. в. 4 на Возн.
- Сирѣчь** (сіа рѣчь), тоѣт ѣсти, то јест: Марк. 7, 2; Дел. 19, 4 и др.; ἦτοι, заиста, дабогме, ипак, дакле: Син. у Нед. блуд. с.
- Ситникъ** < ситъникъ м. βούτομος, мочварна биљка; сита, рогоз: Јова 18, 11.
- Ситный** з. τὸ παλίφρον, од сите, рогозни, тршчани: лдгъ (Ис. 19, 6).
- Сихастиріа** f. ἡσυχαστήριον, манастир, монашка обитель (*Микл.*).
- Сице** adv. οὕτως, тако, овако, на тај начин: Пс. 41, 2; Мат. 1, 18 и др.
- Сицевъ**, -ый з. τοιοῦτος, такав, овакав: V Мојс. 4, 32; οὕτος, тај, овај: Јов. 9, 16; Дел. 19, 25.
- Сікаръ** м. σιχάριος, хајдук, разбојник: Дел. 21, 38.
- Сікиръ** м. σίκερα (од јевр. shechar), свако алкохолно пиће (јабучовача, медовина и др.) осим вина. *Вук* ту реч не преводи: Лук. 1, 15; *Даничић* је преводи са: силовито пиће (IV Мојс. 6, 3; Ис. 5, 11; 24, 9; 28, 7); јако пиће: V Мојс. 14, 26.
- Сікіма** f. грч., (јевр. shehem), плеће; део (земље) у којем је лежао град Сихем који је, према I Мојс. 48, 22, припао колону Јефремову: Пс. 59, 8; 107, 8.
- Сікль** м. грч., јеврејски сребрни новац који је постојао још за Аврама; сребрник: V Мојс. 22, 19; зове се и дидрахма: I Мојс. 20, 16 и др.

Сіріна f. σειρήν, сирена, морско чудовиште, змај: Ис. 13, 21; 34, 13; 43, 20.

Сіаніє < снание п. 1) λαμπρότης, светлост: Дел. 26, 13; 2) ἀπαύγασμα, одсев, зрака, (одсејат: отче (Конд. Преобр.); Ст. на Г. в. 3 на Божић; гл҃кы: Јевр. 1, 3; Мол. у св. Лит. Вас.; іщитва... Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; пришествіа: Кан. воскр. гл. 1 п. 5 ирм.

Сіати < сикати v. impf. -аю; -аши, ἀνατέλλειν, излазити: ικω ιολнце коє іаєтѣ (Мат. 5, 45), јер он заповеда своме сунцу да излази (по Вуку: да обасјава); φαίνειν, светлити: ікѣтѣ истинный (I Јов. 2, 8); ікѣтило: II Петр. 1, 19.

Сказаніє < ськазаніє п. ἐπίλοις, ἐρμηνεία, казивање, објашњење, тумачење: II Петр. 1, 20; I Кор. 12, 10.

Сказатель < ськазатель м. διερμηνευτής, тумач: I Мојс. 41, 8; I Кор. 14, 28.

Сказати < ськазати v. pf -жѣ, -жежи, ὑποδεικνύω, казати, објавити: Пс. 97, 2; Мат. 3, 7; Лук. 3, 7; διασάφειν, испричати: Мат. 18, 31; διερμηνεύειν, казивати: Лук. 14, 27; -сѣ, меѣрμηνεύεσθαι, превести, протумачити; значити: Јов. 1, 42.

Сказовати < ськазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, δεικνύειν, објављивати, откривати, приповедати, објашњавати, тумачити: Мат. 16, 21; Лук. 24, 32; Дел. 11, 4; Ст. на Г. в. на Божић.

Скакати v. impf. скачѣ, -чиши, ἔλθεσθαι, скакати: Дел. 3, 8; ἐφάλλ-

εσθαι, поскочити: на нихѣ (Дел. 19, 16).

Скалочный < склѣуцьнѣ 3. грч, (од σκάλλειν = грепсти, копати, окопавати): пепель (Прол.).

Скаредіє < скарадне п. ἀηδία, foeditas, мрзост, зловоља, досада: Прол.

Скаредоватисѣ < скарадоватисѣ v. impf. -дѣюсѣ, -ишисѣ, βδελύττεσθαι, мрзити, бојати се: Прол.

Сквара f. 1) κνίσσα, воња, пара, мирис од нечега: Прол.; 2) ῥύπος, нечистота, измет (Вост.).

Скверна < скверна f. 1) βυπαρτία, нечистота: Јак. 1, 21; 2) μόλυσμός, оскврњење: плоти и дѣха (II Кор. 7, 1); 3) σπίλος, љага, пега, мрштина: Еф. 5, 27; 4) μίασμα, pollucio, оскврњење: II Петр. 2, 20.

Сквернініє < скверніснннє п. μίασμα, pollucio, оскврњење, нечистота: II Петр. 2, 10.

Сквернити < сквернити v. impf. скверню, -ниши, βεβηλοῦν, сквернавити, нарушавати, поганити: ідѣкѣтѣ (Мат. 12, 5); вѣходѣци ко оустѣ: Мат. 15, 11. 18. 20; Марк. 7, 20. 23; κοινοῦν, сматрати нечистим: Дел. 10, 15; 11, 9; μιλίνειν, оскврњавати: плоть (Јуд. 1, 8): -сѣ, φθειреσθαι, кварити се, распадати се: Јуд. 1, 10; ἀτιμάζεσθαι, поганити се: Рим. 1, 24; μόλυνεσθαι, прљати се: I Кор. 8, 7.

Сквернодѣйца < сквернодѣйца f. πόρνη, блудница: I Кор. 6, 16.

Сквернопривычество п. користољубље: Испов. грех. посв.

Сквернословіє п. αἰσχρολογία, нечист, непристојан, сраман говор: Еф. 5, 4.

- Скверностажательный** < скверностажательнъ з. *αἰσχροκαρδής*, користолюбив, лаком на погани добитак: I Тим. 3, 8; Тит 1, 7.
- Сквернъ**, -ый < скверньнъ з. *κοινός*, нечист, пръвав, гадан, ружан: Дел. 10, 14. 28; Рим. 14, 14; *αἰσχρός*, постидан: Тит. 1, 11; сквернии, *κίβδηλοι*, идоли: жрети сквернымъ *ἠρεκία* еси (Кан. св. Теод. п. 3 т. на Сл.
- Скверчити** < скверъчати v. рф. -чѣ, -чиши, *σπριμεθε*, стиснути (Микл.).
- Сквозъ** ргаер., *διὰ*, кроз: Пс. 65. 12; Мат. 12, 1; Марк. 2, 23 и др.
- Сквлада** f. *ἐσχάρα*, focus, куфно огъиште (Микл.).
- Сквофилаѣъ** m. грч., чувар ризнице при двору византијских царева и патријараха (Милаш, Дост. 132—133).
- Скедіа** < скединъ f. *σχεδία*, ratis, даска, сплав од дасака и греда, чун, чамац (Микл.).
- Скинѣа** f. *σκηνή*, шатор, сеница, чадор: Дел. 7, 42; Евр. 8, 8; ивидѣніа: Апок. 15, 5; Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.
- Скинопигіа** f. *σκηνοπηγία*, постављање сеница, празник сеница: Зах. 14, 16—19; II Мак. 1, 9; Син. у Нед. Дух.
- Скилотворицъ** < скилотворьць m. *σκηνοποιός*, који гради шаторе: Дел. 18, 3.
- Скитникъ** < скитъникъ m. *eremita*, који живи у скиту, отшелник, пустиник: Прол.
- Скитъ** m. грч., пустиња; усамљена обитель у којој живе монаси у молитви и ручном раду (Слов. Имн. ак.).
- Скитанинъ** < скитънинъ в. скитникъ.
- Склавитиса** v. рф. -блюса, -вишиса, *μειδᾶν*, осмехнути се, насмешити се (Вост.).
- Скленъ** m. гробница од камена (Дјач.).
- Скнипа** f. *σκνίψ*, мушица, комарац; уши разне врсте: II Мојс. 8, 16; Пс. 104, 31.
- Сковникъ** < съковникъ m. *συστασιαστής*, саучесник у затвору, у бунѣ: Марк. 15, 7.
- Сковрада** f. 1) *τήγανον*, тигањ: III Мојс. 6, 21. 2) *ἐσχάρα*, огъиште: Прол.
- Скокганіе** < съкъганіе n. *γαργαλισμός*, голицанье, раздраживанье, узбуђиванье (чулно, грешно): Мол. 4 у Послед. прич.
- Скоктати** < съкъктати v. импф. *σκοκчѣ*, -чиши, *γαργαλίσειν*, голицати; раздраживати (Вост.).
- Скончавати** < съконъавати v. импф. -ваю, -ваши, *πληροῦσθαι*, свршивати: теченіе (Дел. 13, 25); *ἐπιτελεῖσθαι*, довршивати, завршивати: плотію (Гал. 3, 3); -са, *συνπληροῦσθαι* напунити се, навршити се: дніе кохъожденію егво (Лук. 9, 51); *πατάσθησθε* (Дел. 2, 1); *ἐκλείπειν*, гинути, умираати, венути: дѣша во двору (Пс. 83, 3).
- Скончаніе** < съконъаніе n. 1) *συντέλεια*, свршетак, крај: кѣка (Мат. 13, 40 squ.); 2) *τελευτή*, смрт: V Мојс. 13, 1; 3) *ἐκβάσις*, излазак, крај живота: Евр. 13, 7.
- Скончаныи** з. *ἀκρόβυστος*, необрезан: Ис. Нав. 5, 7.
- Скончати** < съконъчати v. рф. -чаю, -чаши, *συντέλειν*, свршити: Мат. 7, 28; Лук. 7, 1; *ἐπιτέλειν*, довршити: II Кор. 8, 11; -са, *συντελεῖσθαι*, свршити се, испу-

- нити се: Марк. 13, 4; τελείσθαι, умрети: го дѣхи праведныхъ кончашихся (τετελειωμένων) дѣши раба ткогѡ. . . (Троп. у Ч. погр.).
- Скопеніе** < скопение п. εὐνουχία, шкопелье (Микл.).
- Скопецъ** < скопць м. εὐνοῦχος, ушкопельник: Мат. 19, 12.
- Скопечь** < скопцьъ з. τοῦ εὐνοῦχου, ушкопельников: желаніе скопче раститъ ли дѣкицѣ; (Прем. Ис. Сир. 20, 4).
- Скопитиса** v. pf. -плюса, -пишиса, εὐνουχίζεσθαι, ушкопити се: Мат. 19, 12.
- Скопленіе** < скопленіе п. ἐκδήλυσις, ушкопелье (Вост.).
- Скоплати** < скоплати v. impf. -плаю, -плаши, εὐνουχίζειν, шкопити (Ibid.).
- Скорбенъ**, -ый < скорьбыъ з. θλιβόμενος, невольан, ожалощен: I Тим. 5, 10; скоренѣ быти, λυπεῖσθαι, жалостити се, туговати, бити ожалощен, невесео: Мат. 17, 23; II Кор. 7, 9.
- Скорь** < скорь f. 1) θλίψις, жалост, брига, мука, мучење: V Мојс. 4, 29; 28, 53; 31, 17; Мат. 24, 9; Марк. 13, 19 и др.; 2) λύπη, бол: жина егда раждаетъ скорь имать (Јов. 16, 21).
- Скорьѣніе** п. θλίψις, невоља: I Мојс. 35, 3; на каждѣ ѿ въ гдѣхъ скорьѣніа ихъ, казнићу их како се слушало у збору њихову (Ос. 7, 12).
- Скорьѣти** < скорьѣти v. impf. -скорблю, -виши, λυπεῖσθαι, бити брижан, узнемирен, невольан: Мат. 26, 37; Марк. 14, 19; бити жалостан: Рим. 14, 15; I Сол. 4, 13; θλίβεσθαι, страдавати, падати у невоље: II Кор. 1, 6;
- I Сол. 3, 4; ω κалкой дѣши хѣти-анитѣй скоркащій, θλιβομένης, потиштеној: Мол. на Веч.
- Скорлѣпа** f. γίγαρτον, луска, кожа, кора: IV Мојс. 6, 4.
- Скора** f. cortex, кора: Прол.
- Скоропарный** < скоропарный з. celeriter volans, који брзо лети: Прол.
- Скорописецъ** < скорописць м. ταχυγράφος, брзописац: Пс. 44, 2.
- Скоропрѣложенъ** < скоропрѣложный з. mutabilis, променлив, несталан (Микл.).
- Скоротечецъ** < скоротечць м. δρομέως, курир, улак: Јов. 9, 25.
- Скоротечный** < скоротечный з. δρομέως, брз: молитва (Сл. на блаж. на св. Спир. чуд.).
- Скоротиши** < скоротшити v. impf. -кѣ, -чиши, трчати, бежати: ѿ скоротѣкѣшиаго, ἐκ δρομέως (Амос 2, 14).
- Скороходецъ** < скороходць м. παρατρέχων, који брзо иде; послани, слуга: I Цар. 22, 17.
- Скоромдницъ** < скоромдць м. ἀθήφαγος, вогах, прождрльивац (Микл.).
- Скорпионъ** м. в. скорпіа: I Мак. 6, 51; један од дванаест знакова зодијака, по броју осми (Слов. Имп. ак.).
- Скорпіа** < скорьпиа f. σκορπίος, скорпија, нека врста отровнаго паука који живи по влажним местима, међу камењем и т. д., а има на врху репа жаоку са отровном течношћу: V Мојс. 8, 15; Јез 2, 6; Лук. 10, 19; 11, 12; Апок. 9, 3. 5. 10. Скорпијом се назива и жина лѣкяна: Прем. Ис. Сир. 26, 9.

- Скоръ** *з.* ταχύς, ὄξύς, брз: Јак. 1, 19; Рим. 3, 15.
- Скорѣ** *сomp.* од скорω, τάχιον, брже: Јов. 20, 4.
- Скорω** *adv.* 1) ταχύ, брзо: Мат. 5, 25; 28, 7. 8; 2) σπουδαίως, брижљиво: Тит 3, 13.
- Скотенъ**, -ый < скотънъ *з.* κτηνώδης, животињски: Пс. 72, 22.
- Скотоложецъ** < скотоложьць *м.* ζωοφθόρος, који је извршио блуд са животињом: Ном. пр. 23.
- Скотоложникъ** < скотоложьникъ *м.* в. скотоложецъ: I Тим. 1, 10.
- Скотоложство** < скотоложьство *п.* (у грч. и лат. тексту Св. п. нема те речи), содомски грех: противуприродно парење човека са животињом: I Петр. 4, 3.
- Скотопитатѣль** *м.* κτηνοτρόφος, који уме гајити и расплођавати марву: I Мојс. 4, 20.
- Скотопитатѣленъ** *з.* κτηνοτρόφος, који храни стоку, који даје, доноси животињама довољну храну: земля (IV Мојс. 32, 4).
- Скотъ** *м.* κτήνος, кљусе: Лук. 10, 34; дрѣмца, стока, говече: Јов. 4, 12; ζῶον, животиња: II Петр. 2, 12.
- Скрай** *м.* ἄκρον, крај, skut: ризы коєа (Агеј 2, 13).
- Скранѣ** < скраниа *f.* κρόταφοι, сле-пе очи: Суд. 4, 21. 22; Пс. 131, 4.
- Скрежетати** < скръжьтати *v. impf.* -щѣ, -щши, τρίζειν, βρούχειν, шкргутати: зѣкы (Марк. 9, 18); Дел. 7, 54.
- Скрежетъ** < скръжьть *м.* βρουγμός, шкрипање, шкргут: зѣкωμъ (Мат. 8, 12 sqq.; Лук. 13, 28; Ст. на Г. в. 4 у Нед. мес.).
- Скрижаль** *м.* πλάξ, стена, даска, таблица: зѣкѣта, Мојсијеве заповеди написане на таблицама од камена (Јевр. 9, 4); г. ирѣца, савест: II Кор. 3, 3; скрижѣли вѣдчикъ. .: Мол. заамв. на св. Лит. пређ.; когоничертаннаа: Ст. на хвал. на св. Три Јер.; закона: Прип. на 9 п. у Нед. Мирон.
- Скрилатиса** < ськрилатиса *v. impf.* -лаюса, -лашиса, πτερύσσειν, крилима махати, крилима се сједињавати: скрилающихѣ дрѣгъ къ дрѣгѣ (Јез. 3, 13).
- Скровникъ** < ськровыникъ *м.* συναίμων, једнокрвни брат: Ст. на стих. на св. ап. Андр.
- Скровъ** < ськровъ *м.* 1) κρύπτη, скривено место: Лук. 11, 33; 2) ἀποθήκη, чуварница (депо): II Мојс. 16, 23. 32.
- Скѣдѣль** < ськѣдѣль *м.* 1) κέραμος, кров: Лук. 5, 19; 2) κέραμον, тестија: скѣдѣль коды ногѣца (Сл. на хвал. у Нед. цвет.).
- Скѣдѣль f.** 1) ὄστρακον, земља, гли-на: Дан. 2, 35; 2) посуда од глине, цреп: Изшии шкω скѣдѣль крѣпость мол (Пс. 21, 16).
- Скѣдѣльникъ** < ськѣдѣльникъ *м.* 1) κέραμος, лончар: Јер. 18, 6; Рим. 9, 21; 2) κέραμον, суд, крчаг, лонац лончарски: Марк. 14, 13; Лук. 22, 10.
- Скѣдѣльничъ** < ськѣдѣльничъ *з.* κερამέωσ, лончарев: село скѣдѣльниче (Мат. 27, 7. 10); κερამικός, од глине: соѣди скѣдѣльничи (Апок. 2, 27); Пс. 2, 9; Сл. на хвал. на В. четвр.
- Скѣдѣльный** < ськѣдѣльнъ *з.* ὄστρακινος, земљани, лончарски: соѣди (II Кор. 4, 7).

Скѣдѣнѣ < скѣдѣнѣ *з.* ἐνδεής, оскудан; скѣдѣнѣ быти, λείπειν, оскудевати, недостајати: Тит *з.* 3, 13.

Скѣдобрѣдѣ < скѣдобрѣдѣ *з.* ἀραιὸν πώγωνα ἔχων, који има ретку браду (*Вост.*).

Скѣдѣсть < скѣдѣсть *ф.* ὑστέρημα, ὑστέρησις, оскудица, сиротиња, недостатак: II Кор. 9, 6; 11, 9; Филиб. 4, 11.

Скѣдѣота *ф.* в. скѣдѣсть: скѣдѣота вещи твѣи хъ надѣтитъ та козѣржанію (*Прол.* 9 апр.).

Скѣдѣѣ < скѣдѣѣ *з.* ἰσὸς, оскудан, худ, мали: тѣломѣ (*Прол.*).

Скѣдѣфа *ф.* σκέπασμα, монашка кап (*Дјач.*).

Скѣдѣменѣ *т.* σκόμενον, лавиѣ: I Мојс. 49, 9; Пс. 16, 12; 56, 5; 103, 24; Стат. I ст. 38.

Слабосерѣдѣ < слабосерѣдѣ *з.* ἀνδραγής, слабоуман, малоуман: Приче Сол. 12, 8.

Славиѣ < славиѣ *т.* ἀγδών, славуј: докропѣникий (*Ст.* на хвал. на св. Јов. Злат.).

Слабословѣніѣ *п.* δοξολογία, хваљење, слављење: Мол. у св. Лит. Вас.

Слабословѣти *в.* рѣ. -влю, -виши, δοξολογεῖν, прославляти песмама: Конд. Бож.; Сјед. 2 на Богој.

Слабословиѣ *п.* δοξολογία, велико хваљење, слављење (*Часл.*).

Славохѣтѣ *п.* φιλοδοξία, жеља за славом, славољубље: *Прол.*

Сладковонный < сладковонный *з.* ἡδύπνοος, који пријатно мирише, слатког мириса: шипокѣ (*Мин.* 4 јан.).

Сладкогласѣ *п.* ἡδυφωνία, пријатан, леп, звучан глас: *Прем.* Сир. 32, 7.

Сладкогласный < сладкогласный *з.* ἡδυφωνος, пријатна гласа: *Јез.* 33, 32.

Сладкопѣсенный, -ный < сладкопѣсенный *з.* μελωδικος, који пријатно поји: *Ирмол.* гл. 1 п. 1.

Сладкострастѣ *п.* ἡδυπαθεία, угодан живот, размажено живљење: Мол. у Повеч.; εὐπαθεία, уживање: *Ст.* на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Сладкѣсть *ф.* 1) сласт (*Слов.* Имп. ак.); 2) слатке ствари, слаткиши: Тѣи приношахѣ кѣждѣ дѣрѣи своѣ... сладкѣсти (*III Цар.* 10, 25).

Сладковѣханный < сладковѣханный *з.* ἡδύπνοος, који издаје пријатан задах: *Кан.* Бог. п. 1 т. 4.

Сладкѣсть *ф.* ἀπόλαυσις, наслада, уживање, задовољство: *Марк.* 6, 20; II Кор. 12, 15.

Сладѣцѣ < сладѣцѣ *adv.* ἡδιστα, слатко, радо, са великим задовољством: II Кор. 12, 9.

Слазити *в.* ἰμρѣ. -жѣ, -виши, καταβαίνειν, силазити: *Марк.* 13, 15; *Лук.* 17, 31; *Јов.* 5, 7.

Слана *ф.* πάχνη, мраз, иње: *Пс.* 118, 83.

Сланѣсть *ф.* ἄλμη, слана вода, саламура; бесплодна пустиња: *землю* плодоноснѣю въ сланѣсть (*Пс.* 106, 34.).

Сланѣтокѣ < сланѣтокѣ *т.* ἐρέβινθος, грашак (*Микл.*).

Сластѣнопитанный < сластѣнопитанный *з.* ἀβροδίαιτος, у раскоши, у нези васпитани: *Мол.* за осв. кољива.

Слажѣти < слажѣти *в.* ἰμρѣ. -жѣ, -виши, κατακεῖσθαι, лежѣти: *Јов.* 5, 3.

Слезѣ < слезѣ *ф.* δάκρυον, суза: *Марк.* 9, 24; *Лук.* 7, 38 и др.

- Слезина** < сльзена f. σπλήν, splen, слезина (Микл.).
- Слезити** < сльзити v. impf. -ж8, -зиши, δακρύειν, сузити, оплакивати, проливати сузе: Кан. св. Андр. крит.; πενθήσαι, плакати: Јак. 4, 9; κατακείσθαι, жалостан, тужан бити: Сл. на стих. у Нед. мес.
- Слезоточенъ, -ый** < сльзоточеньъ 3. δακρυοπύρρος, који пролива сузе, пун суза: кѣпли (Кан. Анг. хран. п. 6 т. 3).
- Сликовствовати** < сльнѣствовати v. impf. -ствѣю, -иши, συχωρεύειν, заједно с неким славити, играти: Ак. Бог. ик. 4; περιχωρεύειν, наоколо играти: Кан. Анг. хран. п. 5 т. 2.
- Слитіе** < сльнтіе n. σύχρασις, мешање, стапање, сливање, меша, примеса: Мол. јут. 7; и. дѣшкное, скрушеност, смуѣност: Прол.
- Сличеніе** < сльнѣненіе n. σήμα, лик, облик, обличје, спољашњост; владање: Троп. 2 при нач. оуч. отр.
- Сличити** < сльнѣити v. pf. -ч8, -чиши, ὁμοῖον, сравнити, упоредити (Микл.).
- Сличіе** < сльнѣніе n. 1) ὁμοίωμα, сличност (Микл.); 2) ῥυθμός, склад, хармонија у песми или музици: Прем. Сол. 19, 17.
- Сличный** < сльнѣньъ 3. ἁρμόνιος, звучан, складан, пријатан; гласъ (Јез. 23, 42); пѣнь: Сл. на Г. в. на св. прор. Ил.; ἐναρμόνιος, сложан, хармоничан: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Сліаніе** < сльнѣненіе n. χωνευμα, саливање, сливена ствар, кип: V Мојс. 9, 12; II Пар. 4, 3.

- Сліанный** < сльнѣньъ 3. χωνευτός, сливен, направљен од ливеног метала, ливен: II Мојс. 34, 17.
- Сліатель** < сльнѣтель m. χρυσοκόμος, који топи злато, златар; вајар: Јер. 51, 17.
- Сліати** < сльнѣити v. pf. слію, -иши, συχραννύναι, помешати, мешати: азѣки (Конд. Дух.).
- Словесіе** < словесіе n. 1) σύλλογος, скуп, скупштина (Дјач.); 2) λόγος, говор, беседа (Вост.).
- Словесный** < словесънь 3. λόγιος, учен, речит: Дел. 18, 24; λογικός, разуман, духован: Рим. 12, 1; I Петр. 2, 2; илѣжа: Ст. на Г. в. воскр. гл. 8; Мол. у св. Лит. Злат.; илѣ: Мол. јут. 11; раю словенный, рају Слова, рају Христов: Сл. на сјед воскр. гл. 8.
- Слово** n. 1) λόγος, а) реч, проповед: Мат. 5, 37; Марк. 2, 2; б) заповест: децѣть словѣхъ: V Мојс. 1, 13 (отуда: δεκατολογία); в) ум, разум: Син. у суб. месоп.; г) Син Божји: Јов. 1, 1, 14; 2) λόγιον, разговор: Дел. 7, 38; 3) ρήμα, а) реченица, фраза: слоко празное (Мат. 12, 36); б) одговор: коздадатъ ш немъ слоко въ день іданый (Мат. 12, 36); ил. іданое: II Мојс. 28, 15.
- Словопрѣкніе** n. 1) λογομαχία, борба с речима, празно препирање: I Тим. 6, 4; 2) πιθανολογία, слатке речи: Кол. 2, 4.
- Словопрѣктисѣ** v. impf. -прюсѣ, -пришисѣ, λογομαχεῖν, препирати се: II Тим. 2, 14.
- Сложеніе** < сльоженіе n. 1) συγκατάθεσις, заједница, склад, што се може сложити: цѣрки го ідωли (II Кор. 6, 16); 2) καταβολή,

- створење: *міра* (Мат. 13, 35; 25, 34 и др.); 3) *σύνθημα*, погодба, договор, уговор: Син. на В. четврт.
- Глота** f. *νέφος*, облак; зима, бура, олуја, крупна киша или снег (*Микл.*; *Дјач.*); влага (*Вост.*).
- Глѡжѣвникъ** < *σλοῦτζѣвникъ* m. 1) *διάκονος*, *famulus*, служитель, момак, подворник (*Микл.*); 2) *λειτουργιάριον*, црквено-богослужбена књига у којој се налазе црквене службе: вечерња, јутрења, литургије и др.
- Глѡжѣвница** < *σλοῦτζѣвница* f. 1) црквена службеница, ђакониса; 2) *famula*, слушкиња, ропкиња, дворкиња: Прол.
- Глѡзъ** m. *χυμός*, *succus*, слуз, сок, течност; 2) *λέπος*, *squama*, љуска (*Микл.*).
- Глѡжкѣствовати** < *сѡжкѣствовати* v. *imprf.* -ствѣю, -ѣши, *повηρεύειν*, зло чинити, рђаво поступати: II Мојс. 22, 8.
- Глѡжкѣ**, -ій < *сѡжкѣ* 3. 1) *συγκύπτων*, грбав, гурав: и кѣ *идка* (Лук. 13, 11); 2) *κυρτός*, крив (*Жив.*):
- Глѡти** < *слоῦти* v. *imprf.* словѣ, -виши, *ἀκούειν*, слушати, чути (*Вост.*); бити на гласу (*Кульб.*).
- Глѡхъ** < *слоῦхъ* m. *ἀκοή*, 1) слух, слушање: кѣ *идхъ* оуха поглядшаша *ма* (Пс. 17, 45); кѣ *идхъ* оуха прѣиши, чувши: Мол. св. В. В. II на Дух. веч.; 2) ухо: *идхомъ* оуслышитѣ (Дел. 28, 26); *изѣла* *идъ* *зміѣ* кѣ *идхи* *Евини* иногда, змија је некада излила отров у уши *Евине*: Ст. на блаж. воскр. гл. 7; 3) глас: *егω*, о њему (Мат. 4, 24; Марк. 1, 28); *Иидюкъ*, о Исусу: Мат. 14, 1; Кан. Возн. п. 4 ирм.
- Глѡшаніѣ** < *сѡшаніѣ* n. *ἀκοή*, слушање: *εἶπα* *εἶπα* (Ект.); глас: *кранемъ* (Мат. 24, 4; Марк. 13, 7).
- Глѡшати** < *сѡшати* v. *imprf.* -шѣ, -шиши, *ἀκούειν*, слушати, разумети: I Мојс. 11, 1; Мат. 5, 21; *слышай* *словца*, који слуша речи: Мат. 7, 26; Лук. 6, 47; -сѡ, *ἀκούεσθαι*, гласити се: I Кор. 5, 1; Апок. 18, 22.
- Глѡдъ** m. *ἔχνος*, траг; кѣ *идѣ* ити, *ἀκολουθεῖν*, следовати, ићи за неким: Мат. 8, 1; 19, 27; Марк. 10, 28 и др.; кѣ *идѣ* грати, *ἀκολουθεῖν* *ὀπίσω*, поћи за неким: Мат. 10, 38; Марк. 1, 7. 17 и др.; прѣити: прѣидити кѣ *идѣ* *мене*, *δεῦτε* *ὀπίσω* *μου*, хадете замном (Марк. 1, 17); ходити: кѣ *идѣ* *плоти* *инѡма*, *ὀπίσω* *σαρκὸς* *ἐτέρας*, за другим месом (Јуд. 1, 7); *изити*: Лук. 21, 8.
- Глѡзти** < *сѡзти* v. *pf.* -зѣ, -зѣши, *καταβαίνειν*, сићи: Лук. 19, 5. 6.
- Глѡжкѣ** < *сѡжкѣ* 3. *συγκύπτων*, згрчен, згурен: Лук. 13, 11.
- Глѡцати** < *сѡцати* v. *imprf.* -цаю, -цаѣши, *συγκάμπτεν*, кривити се, гурити се, нагињати се: Пс. 68, 24; Рим. 11, 10.
- Глѡченіѣ** n. *συγκάμψις*, нагнуће: Ст. на Г. в. у Нед. св. от. VII вас. саб.
- Глѡциѣ** < *сѡциѣ* v. *pf.* *сѡжѣ*-сѡ, -чѣшисѡ, *κατακάμπτεν*, искривити се, згурити се, сагнути се, нагнути се: *идкохѣ* до конца (Пс. 37, 7); савити, превити: *сѡченъ* *есѣ* *многими* *оузѡми* *жѣлѣзными* (Мол. Ман. у Бел. повеч.).

Смарагдокъ *ж.* од смарагда: **камень** (II Мојс. 35, 12. 27).

Смарагда *м.* грч., драги камен зелене боје: Апок. 4, 3; 21, 19.

Смѣжити < **смыжѣти** *v.* рф. -жѣ, -жиши, *καμύβειν*, затворити, заклопити: очи (Мат. 13, 15; Дел. 28, 27.).

Смѣрствовати < **смръдъствовати** *v.* *imprf.* -ствѣю, -иши, *συμφρονεῖν*, слагати се с неким: **Идемъ** (Син. у III Нед. по св. Пасци).

Смѣрдѣти < **смръдѣти** *v.* *imprf.* смѣрждѣ, -диши, *ῥίσειν*, смрдѣти: **Јов.** 11, 39.

Смѣрчь < **смръчь** *f.* *ἀρκευθός*, смрека, бор, јела: **Ис.** 41, 19; **Ос.** 14, 9.

Сметѣи < **сметнѣ** *п.* *κοπρία*, смеће, љубре: **Прем. Сир.** 27, 4.

Смиринѣи < **смириснѣи** *п.* 1) *εἰρήνη*, мир, безопасност: **Лук.** 11, 21; 14, 32; 2) *ταπεινωσις*, понижење: **рѣшъ** *κωλα* (Лук. 1, 48); **Дел.** 8, 33; **невоља**: **IV Цар.** 14, 26; **огорчење, увреда**: **Пс.** 9, 14.

Смиреномѣдрѣи < **смирисномѣдрѣи** *п.* *ταπεινοφροσύνη*, смиреност, смерност, понизност: **Дел.** 20, 19; **Мол. св. Јефр. сир.**; **Троп. св. Ј. Злат.** *смиреноφροσύνη*

Смиреномѣдрствовати < **смирисномѣдрствовати** *v.* *imprf.* -ствѣю, -иши, *ταπεινοφρονεῖν*, бити смирен, кротак, учтив, понизан, покоран: **Пс.** 130, 2; **сраце** *смирисномѣдрствѣици*: **Степ.** гл. 8 ант. 2.

Смирисномѣдръ < **смирисномѣдръ** *ж.* *ταπεινοφρων*, смеран, понизан: **I Петр.** 3, 8.

Смирисный *ж.* *ταταπεινωμένος*, поништен, потиштен, потрвен: **кѣсти**

(**Пс.** 50, 8); *ταταπεινός*, понижен: **II Кор.** 7, 6.

Смирити < **смирити** *v.* рф. -рю, -риши, *ταπεινοῦν*, смирити, понизити: **I Мојс.** 15, 13; **Пс.** 142, 3; **II Кор.** 12, 21; **Филиб.** 2, 8; -*сѣ*, *ταπεινοῦσθαι*, понизити се: **Мат.** 23, 12; **Лук.** 14, 11; 18, 14; *смирисѣи* *до сѣла*: **Пс.** 37, 9; *διαλάσσεισθαι*, помирити се: **сѣ** *мѣжемъ* *κωниъ* (**I Кор.** 7, 11).

Смирѣти < **смирѣти** *v.* *imprf.* -рѣю, -рѣиши, 1) *πειθεῖν*, смиривати: **I Јов.** 3, 19; 2) *ταπεινεῖν*, понижавати: *смирѣи* *же* *сѣи*, *вознесѣи* (Лук. 18, 14); -*сѣ*, понижавати се: *смирѣи* *сѣи* *вознесѣи* (**Мат.** 23, 12; **Лук.** 14, 11).

Смолевникъ < **смомъльникъ** *м.* *συμπροσβευτής*, друг у посланству: **Кан. Анг. хран.** п. 9 Сл.

Смотрѣиѣи < **смотриѣиѣи** *п.* 1) *οἰκονομία*, провидност, провиђење, **Божје** старање, **брига** **Божја** о свету: **Еф.** 1, 10; 3, 2; **Троп. васкр. гл.** 1; **Конд. Вазн.** и **Вавед.**; *ко* *спасительномъ* *смотриѣиѣи*, *σωτηριώδει* *οἰκονομία*: **Мол. у Ч. Венч.**; *смотриѣиѣи* *ткѣи* *таинство*: **Кан. Богор. п.** 4 *ирм.*; 2) *κοινωνία*, **заједница**, **домостројительство**; *код* *Вука*: **служба**: **Еф.** 3, 9.

Смотрительнѣи < **смотриѣиѣи** *adv.* *οἰκονομικῶς*, по **Божјем** распорѣђењу: **Сл. на Г. в. у Нед. Том.**

Смѣщенѣи < **смыжшѣиѣи** *п.* *ταραχῆ*, **сметња**, **забуна**, **узнемиреност**: **Мол. св. В. В.** 2 на **Дух. веч.**

Смысленнѣи < **смыслѣиѣи** *adv.* *σοφικῶς*, **разумно**, **памятно**: **Марк.** 12, 34.

- Смысленный** < **смыслень** з. *νοῦε-χής*, разборит, опрезан: Кан. св. Теод. п. 8 т. 1.
- Смыслити** < **смыслити** v. pf. -шаю, -слити, *διαλογίζεσθαι*, смислити, испитати; *смыслити*, *σφροδῶν*, паметан: Марк. 5, 15; Лук. 8, 35.
- Смыслъ** < **смыслъ** m. *διάνοια*, смисао, разум: II Петр. 3, 1; Еф. 4, 18; Кан. у Нед. сироп. п. 4 ирм.; *ή φρήν*, ум: Ак. Бог. ик. 2 и 10; *φρόνησις*, мудрост: Конд у Нед. сироп.
- Смышленіе** < **смышленіе** n. 1) *σβ-υεσις*, размишљање, расуђивање, знање: V Мојс. 4, 16; 2) *ἐνδύ-μυσις*, измишљавање, изум, изналазак: Дел. 17, 29.
- Смышлати** < **смышлати** v. impf. -лаю, -лаши, *λογίζεσθαι*, размишљати: I Кор. 13, 11.
- Смѣжити** < **смѣжити** v. pf. -жѣ, -жити, *μβειν*, зажмурити: Дел. 28, 27.
- Смѣсити** < **смѣсити** v. pf. -шиѣ, -сити, 1) *μίσγειν*, помешати: крокъ съ жертвами (Лук. 13, 1); 2) *συχχεῖσθαι*, смести, побркати: *языкъ ихъ* (I Мојс. 11, 7); *оустна кѣла земли*: I Мојс. 11, 9; -са, *συμφύρειν*, помешати се: *какини грѣхи* (Ст. на блаж. у Ч. по-греб. свешт.); *συμμίσγειν*, смешати се с неким (путено): *ю верѣченицею своею* (Ном. пр. 54).
- Смѣшникъ** m. *σύμμιχτος*, који је смешан, помешан с неким; који је заједно с неким; посредник: Јез. 27, 25. 27.
- Смѣшатиса** < **смѣшатиса** v. impf. -шаюса, -шитиса, *μίσγειν*, мешати се с неким (путено): *дрѣгъ ю дрѣгомъ* (Ном. пр. 60).

- Смѣшеніе** < **смѣшеніе** n. 1) *μίγμα*, смеса: *смурнѣно и млоино* (Јов. 19, 39); 2) *σύχχυσις*, пометња: *языкъкъ* (I Мојс. 11, 9); 3) *τὸ φύραμα*, тесто: *милъ кѣла въ смѣшеніе кѣла* (I Кор. 5, 6; Гал. 5, 9); природа: Мол. 3 у Послед. прич.; 4) *φυρμός*, мешавина: Догм. гл. 3.
- Смѣшенъ** з. part. praet. pass. од *смѣсити*, *μεμυγμένος*, поменан: *съ желчю* (Мат. 27, 34); *съ кро-кю*: Апок. 8, 7; *ю огнемъ*: Апок. 15, 2.
- Смѣшникъ** m. *γελοιαστής*, шальвчина, лакрдијаш, подсмевач: Јова 31, 5.
- Смасти** < **смасти** v. pf. -тѣ, -тиши, 1) *ταράσσειν*, смести, смутити; побунити, узнемирити: Дел. 17, 8; 2) *ἐκλύειν*, клонити, постати немоћан, изнурен, сметен: Мат. 9, 36; -са, *συχχύνεσθαι*, смести се: Дел. 2, 6.
- Сматеніе** < **смастеніе** n. *ταραχή*, tur-
batio, пометеност, смутња, забу-
на, душевни немир (*Микл.*);
устанак, буна (Слов. Имп. ак.).
- Смѣритъ** m. врста тврдога каме-
на: *юкъ же егѡ нкѡ же смѣритъ*
камень, спојен тврдо (*Данич.*):
Јова 41, 6.
- Смѣрна** f. грч., мирисава смола:
Пс. 44, 9; Мат. 2, 11.
- Снабѣвнѣ** < **снабѣвнѣ** n. *περι-
ποτήσις*, стицање, чување, вр-
шење: *заповѣдѣй* (Мол. св. Ј.
Злат. у Послед. прич.).
- Снастољникъ** m. *σύνθρονος*, una thro-
no insidens, *διάδοχος*, successor,
прејемник (апостолски), наслед-
ник на епископској катедри,
намесник: Прол.

Снимамъ, -ий 3. part. praes. pass. од снимати, συμβιβάζμενος, сједињен, састављен: Колош. 2, 19.

Снемъ, -ши, -ше; -шій 3. (читај: *снем*) part. praet. act. I од снати, καθελών, скинувши: Марк. 15, 46; Лук. 23, 53; ризы: Дел. 7, 58; съ дрѣкы: Дел. 13, 29; Сл. на стих. на В. пет.

Снижати v. impf. -жаю, жаши, понижавати, сматрати себе нижим од другога: Прол.

Снимати < сннимати v. impf. снимлю, снимашы, συμβιβάζειν, скидати, свлачити: Кол. 2, 2. 19; -сѣ, συνέρχεσθαι, скупљати се: нѣже Идѣе снимлютъ (Јов. 18, 20).

Снисканіе < сннисканіе п. торгоубствоковина, трговина: I Тим. 6, 6

Снискати < сннискати v. impf. -каю, -каши, περιποιήσασθαι, прибављати, набављати, тећи: Јак. 5, 3; сн. имѣніа, δυσανρίζειν, тећи имања: II Кор. 12, 4; не греколюбїа міроки окрѣвница сниска, стече свету ризнице несребролюбља: Троп. св. Ј. Злат.

Снисхожденіе < сннисхожденіе п. συγκατάβασις, снисхођење, силажење, понижење: Троп. Обр. Госп; Сл. на стих. на В. пет.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Снити < сннити v. pf. снидѣ, -дѣши, 1) καταβαίνειν, сићи: I Мојс. 11, 5; дождь: Мат. 7, 25. 27; снншдѣый съ неким: Ст. на стих. воскр. гл. 8; 2) καταπτῆσαι, доћи: Дел. 25, 13; 3) βρέχειν, пасти: дождь (Апок. 11, 6); 4) καταβιβάζεσθαι, пропасти: до ада снидѣши (Мат. 11, 23); -сѣ, 1) συνελθεῖν, састати се: прежде даже не снитїа има (Мат. 1, 18); Ст. на IX ч. үочи Бож.; 2) συμπλο-

ρεόθαι, стећи се, скупити се: народы (Марк. 10, 1); 3) συμβάλλειν, сукобити се, сударити се: на грань (Лук. 14, 31).

Снитіе < сннитіе п. κατάβασις, силазак: Мол. 3 св. прич.; συνδρομή, стрчање; гомилање (*Вост.*).

Сничавъ < сннчавъ 3. περίεργος, curiosus, љубопитљив, радознао (*Микл.*).

Снѣвити v. pf. снѣблю, -виши, арpetere, желети, жудити за нечим, бити похотљив на нешто (*Микл.*).

Снѣвниіе < снѣвниіе п. похот (*Микл.*).

Снѣвница < снѣвница f. ἄρμα, currus, запрегнута кола, запрега: Прол.

Снѣдати < снѣдати v. impf. -даю, -даши, κατεσθῆειν, јести: домы кадѣницъ (Мат. 23, 14; Лук. 20, 47); ни огнь снѣдааи, прождрљивы: Кан. на Воздв. ч. к. п. 7 прм.

Снѣдніе < снѣдніе п. τὸ φαγεῖν, μεταλήψις, јело: I Кор. 11, 21; I Тим. 4, 3.

Снѣднѣ < снѣднѣ 3. προσφάγιος, προσφάγιος, који се једе, који је за јело: что снѣдано (Лук. 24, 41; Јов. 21, 5).

Снѣдѣ < снѣдѣ f. τροφή, βρώσις, јело: Мат. 3, 4; II Кор. 9, 10; снѣдїю изведе изъ рѣа: Ст. на блаж. воскр. гл. 1; даши бѣ снѣдѣ мою желчь: Ант. 9 на јутр. В четвр.

Снѣсти < снѣсти v. pf. снѣси, снѣси, φαγεῖν, појести: I Мојс. 3, 14. 17. 19; V Мојс. 12, 23; хлѣбы предложенїа: Мат. 12, 4; Марк. 2, 26; катаφαγεῖν, пождерати, изести: Јов. 2, 17.

СНАТИ < сънати v. pf. снимѣ < сън-
мж, -миши < сънъмши, καθελεῖν,
скинути: Марк. 15, 36. В. снимъ.

Совѣзначалнѣ, -ый < съвѣзначалнѣ
3. συνάναρχος, који заједно с не-
ким нема почетка: Слово Отцѣ
и Дѣхови (Троп. воскр. гл. 5);
Ст. на хвал. у Нед. св. от.
11 окт.

Совлаговолити v. pf. -волю, -лиши,
συνευδοχεῖν, сагласити се, при-
стати, одобрити: Лук. 11, 48.

Совлазнити < съблазнити v. pf. -знию
-зниши, σκανδαλίζειν, саблазни-
ти: единого малыхъ ихъ (Мат.
18, 6; Марк. 9, 42; Лук. 17,
2); -са, саблазнити се о не-
кога: Мат. 11, 6; Лук. 7, 23.

Совлазнати < съблазнати v. impf.
-наю, -наши, σκανδαλίζειν, са-
блажнявати, увлачити у грех:
око (Мат. 5, 29; Марк. 9, 47);
рѣка: Мат. 5, 30; Марк. 9, 43;
нога: Мат. 18, 8; Марк. 9, 45;
крашно: I Кор. 8, 13; -са, упа-
дати у грех: Мат. 13, 21; Марк.
4, 17; Рим. 14, 21; II Кор. 11, 29.

Совлазнѣ < съблазнѣ m. σκάνδαλον,
саблазан, повод за грех, иску-
шење: Мат. 18, 7; камень со-
клязна, спотицања: I Петр. 2,
7; Рим. 9, 33; оупраздниа со-
клязнѣ крста, укиде се сабла-
зан крста (Гал. 5, 11).

Совладити < съвладити v. pf. -ждѣ,
-диши, πορνεύειν, извршити блуд:
I Кор. 10, 8.

Совлюдати < съвлюдати v. impf.
-даю, -даши, τηρεῖν, држати,
чувати: слово (Јов. 8, 55; 14,
24; I Јов. 2, 5); заповѣди Божіа:
I Јов. 5, 3; Апок. 12, 17; 14,
12; -са, ἀποχεῖσθαι, спремати
се: вѣницѣ правды (II Тим. 4, 8).

Совлюденіе < съвлюденіе n. παρα-
τήρησις, мотрење, посматрање,
примећивање: гѣ соклюденіемъ, да
се примети, да се види (Лук.
17, 20); τηρησις, стража: поло-
жиши ихъ къ соклюденіе, ставише
их под стражу; код *Вука*: мет-
нуше их у затвор (Дел. 4, 3);
чување, држање: заповѣдей Бжі-
ихъ (I Кор. 7, 19).

Совлюсти < съвлюсти v. pf. -дѣ,
-диши, 1) τηρεῖν, сачувати, испу-
нити: заповѣди (Мат. 19, 17);
2) διασωσαι, сачувати: ютникъ
же хотѣ соклюсти Павла (Дел.
27, 43); 3) φρουρεῖν, заштитити,
заклонити: вѣдца каша (Филиб.
4, 7); 4) φυλάσσειν, држати, чу-
вати: доброѣ закъщаніе (II Тим.
1, 14); -са, συντηρεῖσθαι, сачу-
вати се: Мат. 9, 17; Лук. 5, 38.

Соворнѣ, ый < съворнѣ 3. καθο-
λικός, општи, весељенски: цер-
ковъ (Симв. в.).

Соворище < съвориште n. συναγωγή,
зборница јудејска: Мат. 10, 17;
Марк. 13, 9; Лук. 12, 11; Дел.
9, 2; συνέδριον, духовни и све-
товни суд јеврејски, састављен
од 72 члана: Ст. на Г. в. на
В. четвр.

Соворнѣ adv. саборно, заједно, у
друштву; уопште: Прол.

Соворованіе < съворованіе n. сабор
више свештеника ради врше-
ња св. тајне Јелеосвећења: ма-
ломъ больнагѣ (Слов. Имп. ак.).

Соворѣ < съворѣ m. 1) συνέδριον,
врховни јудејски суд; Дел. 5,
21, 41; 22, 30; 2) συναγωγή,
зборница јудејска: Дел. 13, 43;
17, 10; началникъ собора, ἀρχισυ-
νάγωγος, старешина зборнице:
Лук. 13, 14; Дел. 18, 8, 17;

- 3) Гокоръ Прѣтѣа Бѣы (26 деп.) — сабор, скуп верних на појутарје Божића ради прослављања Богородице; Гокоръ гѣагѣ Іѡанна Прѣдтечи (7 јан.) — скуп верних на појутарје Богојављења ради прослављања св. Јована Претече који је крстио Спаситеља; Гокоръ арх. Михаила (8 нов.) и арх. Гавріила (26 марта) (Дјач.); 4) главни храм у граду: с. оупенскій и др.; 5) скупштина епископа: с. велеискій, помѣстный (Слов. Имп. ак.).
- Говраніе** < събраніе п. 1) ἐκκλησία, збор, сабор: Дел. 19, 32; 2) λογία, скупштина: Дел. 19, 39; I Кор. 16, 2; 3) ἐπισυναγωγή, састанак: II Сол. 2, 1; скупштина: Јевр. 10, 25. *скуп?*
- Говршати** < свршати v. impf. -шаю, -шаши, телеѣу, свршавати, испуњавати: законъ царскій (Јак. 2, 8); извршавати: похоти плотикіа (Гал. 5, 16); усавршавати, снажити: нозѣ мои икѡ елени (Мол. при опасив.); -са, телеиоѡдаи, савршавати се: I Јов. 4, 17; усавршавати се: II Кор. 13, 11.
- Говршеніе** < свршеніе п. телеіωσις, ἀπартισμός, свршавање, извршивање: Лук. 1, 45; 14, 28; 2) κατάρτισις, телеіότης, савршенство: II Кор. 13, 9; Еф. 4, 12; кѣры: Јект. у св. Лит. пређ.
- Говршити** < свршити v. pf. -шѣ, -шиши, телеѣу, свршити: Мат. 11, 1; καταρτίζειν, извршити, начинити: дѡиѣ (Мат. 21, 16); -са, телеиоѡдаи, свршити се: Јов. 19, 28; κατηρτισθαι, довршити се: Јевр. 11, 3.
- Говлеченіе** < свлачење п. ἀπέχδυσις, свлачење: Кол. 2, 11.
- Говлици** v. pf. -кѣ, -чеши, ἐκδύεσθαι, свући: сагрлицѣ (Мат. 27, 31; Марк. 15, 20); -са, ἐκδύεσθαι, свући се, скинути се: II Кор. 5, 4; Кол. 3, 9.
- Говмѣститиса** < свѣмѣститиса v. pf. -щѣса, -стишиса, συγχωρεῖν, сместити се, уселити се, настанити се с неким: Прол.
- Говодворатиса** < свѣдворатиса v. impf. -раюса, -ринса, ζηλοῦσθαι, una habitare, поводити се за неким; становати заједно с неким, живети у једној кући с неким заједно: Приче Сол. 24, 1.
- Говозвести** < свѣзвести v. pf. -дѣ, -диши, συναγγεῖν, повести собом некога: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Говозлежати** < свѣзлежати v. impf. -лежѣ, -жиши, συνανακεισθαι, седети за столом заједно с неким, учествовати с неким на гозби: III Мак. 5, 25.
- Говозрастати** < свѣзрастати v. impf. -стаю, -сташи, συναυξάνεσθαι, растити заједно с ким или с чим: Послед. св. прич.
- Говокѣпити** < свѣкоѣпити v. pf. -кѣплю, -пиши 1) συνατροῖζειν, сакупити: Лук. 24, 33; 2) ἐνοῦν, сјединити: Кан. Воздв. ч. к. п. 1 ирм.; 3) συναπτειν, спојити, саставити: Кан. у ср. Препол. п. 9 ирм.; -са, ἐνοῦν, саставити се: Неко и земля... (Ст. на лит. на Божић).
- Говокѣплііе** < свѣкоѣплііе п. 1) οὐστῆμα, удруживање, друштво, скуп: Прип. 9 п. на Обрез.; скупштина: Сл. на Г. в. на св. пр. Ил.; 2) ὁμόνοια, слога,

склад (*Вост.*); 3) coitus, полно општење (*Микл.*).

Богопросникъ < съвъпросникъ м. συζητητής, испитивач, истраживач, препирач: I Кор. 1, 20.

Богорощатиса < съвъпроштатиса в. impf. -щаюса, -щашиса, συζητεῖν, запиткивати један другог: Лук. 24, 15.

Богоспитати < съвъспитати в. impf. -таю, -таши, συντρέφειν, заједно с неким хранити, одгајати, васпитавати: благочестію (Кан. Бож. п. 7 ирм.).

Богоспријати < съвъспријати в. pf. -пріимѣ, -миши, λαμβάνειν, заузети, освојити, собом узети: Сл. на свјет. у Нед. Самар.

Богосемица < съвъсемица f. συσκηνή, која заједно с неким станује (*Микл.*).

Богѣсть < съвъсть f. συνείδησις, διάνοια, савест. Јов. 8, 9; I Кор. 8, 7 и др.

Богѣтникъ < съвътъникъ м. βουλευτής, σύμβουλος, саветник, члан Савета: Марк. 15, 43; Лук. 23, 50; Дел. 25, 12; Рим. 11, 34; чѣденъ богѣтникъ, Господ И. Христос: Ис. 9, 6.

Богѣтъ < съвътъ м. βουλή, 1) савет: ѿтворити (Мат. 12, 14; 27, 1; 28, 12; Марк. 15, 1); 2) воля: Лук. 7, 30; Јевр. 6, 17; 3) замисао: Дел. 9, 24; 4) сагласност: Дел. 27, 42; 5) дозвола: I Кор. 7, 6; 6) намера: Пс. 12, 3; 19, 4; Дел. 27, 43; I Кор. 4, 5; 7) одлука: Ис. 9, 6; *мава вкелагомѣ твоимѣ богѣтѣ* (Троп. Обрез.); *с. прѣвѣчный*: Ст. на Г. в. на Благов.

Богѣщавати < съвъщавати в. impf. -ваю, -ваши, βουλεύειν, савето-

вати се, држати већу: Лук. 14, 31; накањивати се: II Кор. 1, 17.

Богѣщати < съвъщати в. pf. -шаю, -шаши, 1) βουλεύειν, решити: Јов. 12, 10; 2) συμφωνεῖν, договорити се, погодити се: Мат. 20, 13; 3) συντίθεσθαι, намислити, уговорити: Лук. 22, 5; -са, συμβουλεύεσθαι, саветовати се: Јер. 36, 19; συμφωνεῖν, договорити се: Ис. 7, 2; συντίθεσθαι, сложити се: I Цар. 22, 13; Дан. 2, 9.

Богласіѣ < съгласіѣ п. συμφωνία, слога, склад, једнодушност: Сл. на стих. у Нед. Дух.; σύμφωνος, договор: I Кор. 7, 5; συμφωνήσεις, сагласност: II Кор. 6, 15.

Богласный < съгласный 3. σύμφωνος, складан: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Богласно < съгласно adv. συμφώνως, складно, сложно, једнодушно, једногласно: Конд. Дух.; Кан. Дух. п. 9 ирм.

Боглашати < съглашати в. impf. -шаю, -шаши, συμφωνεῖν, слагати се с неким, погодити се: Ант. 5 на В. четврт.

Богладатѣй < съгладатѣй м. κατασκοπός, ухода: Прем. Ис. Сир. 11, 30.

Богладати < съгладати в. impf. -даю, -даши, 1) ἱστορῆσαι, видети се с неким: Гал. 1, 18; 2) κατασκοπῆσαι, истраживати, уходити: IV Мојс. 2, 4; Гал. 2, 4; 3) ἀναθεωρεῖν, мотрити: Дел. 17, 23.

Боградати < съградати в. impf. -ждаю, -ждаши, τιθέναι, подизати: столпы (Ис. 29, 3).

Бограждениѣ < съграждениѣ п. οἰκοδομή, зграда, грађевина, кућа, »град« (*Данич.*); Јез. 40, 2.

- Боградити** < съградити v. pf. -жаѡ,
-диши, *οἰχοδομεῖν*, саградити: хрѣ-
мины (Иер. 29, 5); пѣстѣни: Лез.
36, 33.
- Богрогатисѧ** < съдрѣгатисѧ v. impf.
-гаюсѧ, -гашисѧ, *συνέχευ*, пла-
шити се, дрхтати: Кан. на В.
суб. п. 3 ирм.
- Богдрѣживникѡ** < съдрѣжѣвникѡ m.
socius, друг: Прол.
- Богдрѣживница** < съдрѣжѣвница f.
socia, другарица, жена: Прол.
- Богдрѣжество** < съдрѣжѣство n. *so-*
cietas, другарство, кратко по-
знанство, приязност: Приче
19, 7.
- Богдѣвати** < съдѣвати v. impf. -ваю,
-ваши, *ἐργάζεσθαι*, чинити: грѣхъ
(Лук. 2, 9); *πράσσειν*, радити: еже
не хошѡ злоѡ (Рим. 7, 19).
- Богдѣйственникѡ** < съдѣйственникѡ m.
συνεργάτης, сарадник: Ст. на
хвал. у Нед. сироп.
- Богдѣйство** < съдѣйство n. *συνεργεία*,
сарадња, помоѡ: Сл. на Г. в.
на Дух.
- Богдѣйствовати** < съдѣйствовати v.
impf. -ствѣю, -ши, 1) *συνεργεῖν*,
заједно помагати: Богѡ годѣй-
ствѣющѡ, спомоѡу Божјом (По-
след. Мале схиме); Ип. воскр.
гл. 5; *συνεργεῖν*, служити за-
једно с неким: тойже дѡхъ го-
дѣйствѣетъ намъ (св. Лит. Злат.);
δημιουργεῖν, образовати, створи-
ти: неисчетною твою мною кѡ
годѣйствовалъ еси (Мол. у св.
Лит. Злат.).
- Богдѣлованіе** n. *ἐργασία*, рад, радња,
занимање, бављење чим: Прол.
- Богдѣлованникѡ** m. *συνεργός*, *adiu-*
tor, сарадник, помоѡник: ииѡ
годѣлованника когоданнѡу благо-
дать (Прол.).
- Богдѣтелѡ** < съдѣтель m. *δημιουργός*,
узрочник: II Мак. 4, 1; творац:
Левр. 11, 10; Сјед. воскр. гл. 3;
Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; *κτί-*
στης, оснивач: Кан. св. Теод.
п. 1 богор.
- Богдѣтельный** < съдѣтельный 3. *δημι-*
ουργικός, стваралачки: ииѡ (Мол.
св. В. В. 3 на Дух веч.).
- Богдѣтати** < съдѣтати v. impf. -дѣю,
-ши, *κατεργάζεσθαι*, учинити:
Рим. 7, 18; *πράσσειν*, починити:
I Кор. 5, 2; II Кор. 12, 12;
δημιουργεῖν, стварати: Сл. на Г.
в. на Дух.
- Боединеніе** < съединеніе n. *ἐνότης*,
јединство: Еф. 4, 13; кѣры: Јект.
- Боединодѣрствовати** < съединодѣ-
рствовати v. impf. -ствѣю, -ши,
consentire, једнако с неким ми-
слити, бити истог мишльѣна,
слагати се: боединодѣрствѣющій,
једномишльѣник (Прол.).
- Боественный** < съестественъ 3. *ὁμο-*
ούσιος, који има исту природу
с неким: иѡнїе (Сл. на блаж.
на Прен. м. св. архѡ. Стеф.).
- Божитель** < съжитель m. 1) *συζυγ-*
ιτός, сунруг, муж: Мих. 7, 5;
2) *συμπολίτης*, суграѡанин: Еф.
2, 19.
- Божительница** < съжительница f. 1) *ἡ*
συζυγίς, сунруга, жена: Мих.
7, 5; 2) *συνβίωσις*, заједничко
живљење: Сл. на Г. в. на
Обрез.
- Божити** < съжити v. impf. -живѡ,
-ваши, *σὺζῆν*, заједно с неким
живети: съ ками (II Кор. 7, 3).
- Божитиѡ** < съжитиѡ n. *ἀναστροφῆ*,
обраѡање, опхоѡење, саживље-
ње: II Петр. 2, 7; *συνοικέσιον*, за-
једничко живљење, становање:
Ном. пр. 58.

Гозади adv. ὀπίσθεν, ὀπίσω, позади, однатраг: Мат. 9, 20; Марк. 5, 27; Лук. 7, 38.

Гозданіе < създаніе п. 1) κτίσις, створење: Марк. 10, 6; 2) κτίσμα, створ: Як. 1, 18; I Тим. 4, 4; 3) οἰκοδομή, зграда: II Кор. 5, 1; 10, 8; 13, 10; Еф. 2, 21; 4, 16; 4) πλάσμα, створење, твар: Ст. на стих. воскр. гл. 2; Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 5 т. 2.

Гоздати < създати v. pf. -зидѣ, -ждиши, 1) οἰκοδομεῖν, саградити, начинити: столпъ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 14, 28); црковъ: Мат. 16, 18; 2) κτίζειν, створити: неко (Апок. 10, 6); -сѣ, κτίζεσθαι, саздати се: Кол. 1, 16.

Гозрцати < съврцати v. impf. -цаю, -цаши, ἐπισκέπτεσθαι, разгледати; промишляти, истраживати (Микл.); ταπεινίσεισθαι, гледати се у огледалу: II Мак. 2, 25; 4, 4.

Гозиданіе < съзиданіе п. οἰκοδομή, подизање, грађење, зидање, поправљање: I Кор. 14, 5. 26; сазиданіе: тѣла Хртова (Еф. 4 12).

Гозидати < съзидати v. impf. -даю, -даши, 1) οἰκοδομεῖν, градити: Мат. 27, 49; Гал. 1, 18; поправљати: I Кор. 8, 1; I Сол. 5, 11; 2) κτίζειν, правити, начинити: Еф. 2, 15; -сѣ, συνοικοδομεῖσθαι, κατασκευάζεσθαι, устројавати се, сазидавати се: Еф. 2, 22; Јевр. 3, 4.

Гозиратель < съзиратель m. κατασκοπός, ухода: I Мак. 12, 26.

Гонзволати v. impf. -лаю, -лаши, συνευδοχεῖν, одобравати: оубѣствѣ (Дел. 8, 1; 22, 20); Рим. 1, 32.

Гонна f. Σοήνη, Сева, један крај: Ис. 43, 3. (Сѣвѣ у Пс. 71, 10).

Гонти < съитиє п. coitus, полно сједињење, супрушки сношај: Треб. и Ном.

Гокальница f. culina, кухиња: Прол.

Гокачь m. coquus, кувар (Микл.).

Гокница f. в. сокальница.

Гокровеніе < съкръвеніе п. παράθεσις, постављено јело: I Мак. 6, 53.

Гокровици < съкровиште п. 1) θησαυρός, богатство, благо: Мат. 6, 19; 2) γάζα, ризница: Дел. 8, 27; влагицъ: Мол. св. Духу; благајна: Мол. у св. Лит. Вас; 3) θησαυρίσμα, благо: Богор. воскр. гл. 7; 4) ταμείον, conclave, потајна соба: Мат. 24, 26; 5) скривено место: сѣди къ гокровици, κἀδισον κρυφῆ (I Цар. 19, 2).

Гокровищевати < съкровищевати v. impf. -щю, -щѣши, ἀποθησαυρίζειν, сабирати благо: I Тим. 6, 19.

Гокровищтвovati v. impf. -ствѣю, -ши, θησαυρίζειν, стицати: злато (Тов. 12, 8); -сѣ: Приче Сол. 13, 23.

Гокровищхранитель < съкровищтхранитель m. γαζοφύλαξ, чувар ризнице: II Јездр. 2, 11; 8, 45.

Гокровищхранительница f. γαζοφυλάκιον, ризница: II Јездр., 8 44.

Гокровишный < съкровищтънъ 3. τῆς γάζης, који се налази у стоваришту, магазину: сѣдѣ (Ис. 39, 2); домъ: IV Цар. 20, 13; гокровищно: хранилице, γαζοφυλάκιον, благајница. хазна: II Мак. 3, 6; Марк. 12, 41. 43.

Гокровищтвovati < съкровищтвovati v. impf. -ствѣю, -ши, θισαυ-

- ρίξειν, стицати, метати у ризницу: Пс. 38, 7; когати:тво дѡховно: Сл. на стих. на св. Јов. Злат.
- Гокрѡшати** < сѡкроушати v. impf. -шаю, -шаши, 1) συντριβεῖν, сатирати, уништавати, таманити, рушити: кра̑ни (II Мојс. 15, 3); 2) συντριπτεῖν, умекшавати; мучити, цепати: ерѡце (Дел. 21, 13).
- Гокрѡшеніе** < сѡкроушеніе n. σύντριμμα, рушење, раскопавање: Рим. 3, 16.
- Гокрѡшити** < сѡкроушити v. pf. -шѡ, -шиши, συντριβεῖν, уништити, разбити: корябли дарійскіа (Пс. 47, 8); Пс. 109, 5. *моити/погоити*
- Гокрѡпечествовати** < сѡкоупьѡствовати v. impf. -ствѡю, -ѡши, σφραγματεύεσθαι, бавити се трговинном, учествовати у трговини: III Мак. 3, 7.
- Гокрѡвѡз** Кинидѡ m. био је, по предању Талмуда, вавилонски идол који се поштовао под видом квочке с пилићима; или — по мишљењу других — незнабожачки храм Венерин (*Дјач.*): и мѡжіе вавлонітін сотвориша С. В. (IV Цар. 17, 30).
- Голгати** < сѡлгати v. pf. солжѡ, -жиши, φευδαῖν, слагати: Пс. 65, 3; Δόξο Γόμοδ: Дел. 5, 3; Богѡ: Дел. 5, 4; Јевр. 6, 18; -сѡ, обманути се: Сл. на хвал. на Благов.
- Голило** n. τρούβλιον, здела, чаша, сланик: Мат. 26, 23; Марк. 14, 20; Ст. на Г. в. на В. четврт.
- Голничный** < сѡльнѡчьнѡ з. ἡλίον, сунчани: Дел. 26, 13; Апок. 16, 12.
- Голницѡ** < сѡльнѡче n. ἡλιος, сунце: Мат. 5, 45; 13, 6 и др.
- Голницезрачный** < сѡльнѡчезрачьнѡ з. ἡλιόμορφος, сличан сунцу, као сунце: Кан. Анг. хран. п. 7 т. 4.
- Голз** < сѡль m. ἄλας, ἄλς, со: Мат. 5, 13 и др.
- Гомжити** < сѡмжити v. pf. сомжѡ, -жиши, oculos claudere, зажмурити: Прол.
- Гомлиніе** < сѡмльніе n. σύντριψις, сатирање, уништавање: Мин. 20 дец.
- Гомлети** < сѡмлети v. pf. -мелю, -мелши, συντριβεῖν, самлети, сатрти, раздробити: челюстми скѡрѡй (Мин. 29 јан.); λεπτόνειν, размрскати, смрвити, смождити (*Микл.*).
- Гоммодѡз** јевр., језичници, незнабошци: IV Мојс. 25, 15.
- Гоненѡз** < сѡньнѡ з. сањив; сонно видѡніе, виђење у сну: Прол.
- Гоніе** < сѡннѡ n. ὄρασις, виђење у сну: Дел. 2, 17; ὄνειρος, ѡнар, сан, утвара: Сјед. у Ч. погр. свет.; Мол. у Ч. погр. свешт.
- Гонница** < сѡньнница f. συναγωγή, збор: Син. и Ст. на хвал. у Нед. цвет.
- Гоннице** < сѡньнниште n. συναγωγή, зборница: Мат. 4, 23 и др.; συνέδριον, врховни суд јудејски: Мат. 5, 22; Дел. 6, 15 и др.; Кан. Нед. цвет. п. 8 т. 3.
- Гонмѡз** < сѡньнѡ m. 1) συνέδριον, врховно судиште јудејско: Лук. 22, 66; 2) συναγωγή, зборница: Дел. 6, 9; збор, скуп: и сонмѡ людей шкѡдетѡ тѡ (Пс. 7, 7. 8); сонмѡ державныхѡ: Пс. 85, 14; 3) σύντημα, друштво: аггелшѡкѡ (Ирмол. гл. 5 п. 8 т. 3).
- Гонствовати** < сѡньствовати v. impf. -ствѡю, -шиши, ὀπνώσσειν, бити поспан: Син. на В. четврт.

Бонъ < сѣнь т. ὄπνος, сан: Мат. 1, 24; Лук. 9, 32; 2) ἐνόπμιον, виђење у сну, привиђење, утвара: IV Мојс. 13, 3; Дел. 2, 17.

Бопашька f. proboscis, рило, сурла (Микл.).

Бопирникъ < сѣприникъ т. ἀντιδικος, супарник, противник, непријатељ: Мат. 5, 25; Лук 12, 58; 18, 3.

Бопицъ < сопыць т. αὐλητής, свирач: Мат. 9, 23.

Бопостатъ < сѣпостатъ т. в. сѣпостатъ: Сл. на Г. в. у Нед. Самар.

Бопрельцатиса < сѣпрельштатиса v. impf. -цаюса, -цашиса, συναπατᾶσθαι, обманути се, заварати се: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Бопрестоленъ < сѣпрѣстоленъ 3. συγκαθήμερος, σύνδρομος, који има с неким заједнички престо: Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.

Боприсносѣщный < сѣприсносѣщный 3. συναΐδιος, савечан, који је заједно с неким увек био: Кан. Успен. п. 5 ирм.; Ст. на Г. в. у Нед. цвет.; Мол. св. В. В. у Послед. прич. и на Дух. веч.

Бопричастникъ < сѣпрнчастникъ т. συμμέτοχος, саучесник, заједничар: Еф. 5, 7; Ст. гл. 6 на св. Ник.; друг: Сјед. 2 на св. влмч. Прок. и Прен. м. св. архѣ. Ст.

Бопричаствовати < сѣпрнчаствовати v. impf. -ствѣю, -ши, συμμετέχειν, имати удела у нечем: издѣ (Син. у Суб. месоп).

Бопричести < сѣпрнчести v. pf. -причтѣ, -чтиши, ἐνώω, сјединити, придружити, приборјати: сопричти (ἐνώσω) нѣхъ извѣраннымѣ ткоемѣ

стадѣ (Мол. за оглаш. у св. Лит. Злат.).

Бопротивикъ, -ый < сѣпротивикъ 3. 1) ἐναντίος, противан, непријатељски, мрзак: Дел. 26, 9; Мол. у св. Лит. Вас.; ὑπεναντίος, супротан: Кол. 2, 14; Јевр. 10, 27; 2) ἀντιχείμενος, противник: I Кор. 16, 9; 3) βάρβαρος, иноземац, непријатељ: поѣдѣ... на сопротѣвныа дарѣа (Троп. на Воздв. ч. к.).

Бопротивитиса < сѣпротивитиса v. pf. -влюса, -вишиса, 1) ἀντοφθαλμεῖν, противити се: Дел. 27, 15; 2) ἀντιμάχεσθαι, у боју насупрот стати: Ст. на хвал. у Нед. сироп.

Бопротивельшійса 3. part. praet. act. I од сопротивитиса, ἀπειθήσας, непослушан, непокоран, неверан: Јевр. 11, 31.

Бопротивелатиса v. impf. -влюса, -ишиса, ἀνδίστασθαι, противити се, супротити се: Дел. 13, 8.

Бопротивовожный < сѣпротивовожный 3. ἀντίθεος, противан Богу: Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10.

Бопротивокорицъ < сѣпротивокорицъ т. ἀνταγωνιστής, противник: Сл. на лит. на ц. К. и Јел.

Бопротивъ < сѣпротивъ adv. ἐξεναντίας, насупрот, на противној страни: Пс. 22, 5; 34, 3; г. глаголати, ἀντιλέγειν, насупрот говорити, противуречити: Дел. 13, 45; 28, 19. 22.

Бопрагнѣти < сѣпрагнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, συζευγύναи, спрегнути, упрегнути, сјединити браком: иже Богъ сопраже... (Мол. у Ч. венч.); какъ сопрагохомѣа смѣрти (Ст. гл. 8 у Ч. погр.).

Бопраженіе < съпраженіе п. συζυγία, спрезање, свеза, здруживање: Мол. у Ч. венч.
 Бопразати < съпразати v. имрф. -заяю, -заяши, συζευγύναι, спрезати, свезивати, здруживати (Вост.).
 Бопратати < съпратати v. имрф. -таяю, -таяши, συστέλλειν, запрятати: лѣчы бопратвкъ крѣ (Кан. ч. Крста п. 4 ирм.).
 Бопраци < съпрашти v. рф. -гѣ, -гѣши, συζευγύναι, спрећи, сјединити, здружити: бопрази жикотѣ егѡ аггѣла кѣтла (Мол. 4 у Ч. оглаш. и мол. 1 у Ч. венч.); бопраже емѣ женѣ: Прол.
 Бопрѣха f. fuligo, чаѣ, гар (Микл.).
 Бопрѣхъ m. σίφον, водена цев, штрцаљка за ватру (Микл.).
 Бопрѣхати < съпрѣхати v. имрф. -хаяю, -хаяши, συμπρίσσειν, стиснути, притиснути: ногама; избити: палицами (Прол.).
 Бопрѣкъ m. αὐλός, свирала: I Кор. 14, 7.
 Бопрати v. имрф. совляю, -паяши, tibia canere, свирати: Ни бопрацихъ ко кѣрѣмъ когда послѣдѣши (Прол.).
 Бопработникъ < съработникъ m. σύνδουλος, сарадник, сатрудник, другар у служењу: Кол. 1, 7; 4, 7.
 Борокоѣстїе п. и сорокоѣстѣ m. < саракоѣсти f. τεσσαρακοστή, заупокојне литургије умрлима у току 40 дана од дана њихове смрти. В. сарандарѣ.
 Босвататисѣ v. имрф. -таясѣ, -таяшисѣ, ἐπιγαμβρεύειν, оженити се, опријатељити се с неким женитбом: I Мојс. 34, 9.
 Босицѣ < съсицѣ m. μαστός, сиса: Лук. 11, 27; 23, 29; Апок. 1, 13; босицѣ ѿ камене, водени из-

вори: Јер. 18, 14; босицѣ кѣхѣ хѣл: Ст. на 9 часу на Бадњи д.
 Босканіе < съсканіе п. κλέσμα, клупче, конопац, конац: изгрекѣй (Суд. 16, 9).

Боскѣтати < съскоѣтати v. рф. -таяю, -таяши, περιστέλλειν, опремити, обући мртѡаца; исказати мртѡацу последњу почаст: боскѣтай гѣло егѡ (Прем. Ис. Сир. 37, 16).

Бословіе < съсловіе п. κατάλογος, списак; друштво, збор: отцекъ (Ст. на блаж. у Нед. св. от. 11 окт.) *collogium - ил*

Бослѡживникъ < съслоѡживникъ, m. σύνδουλος, саслужитель, друг у служби: I Јездр. 6, 13.

Боставити < съставити v. рф. -вляю, -виши, ἰστάναι, саставити, извршити: Пс. 20, 12; συνιστάναι, поставити, метнути: кѣтъ (Пс. 140, 9); боставите празникъ ко оучацаюцихъ до рѡгѣ олтарѣкѡхъ (Пс. 117, 27), συστήσατε ἑορτήν ἐν τοῖς πυλάτοις ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, празнујте учестаним (многим) жртѡама чија крѡ долази до рогова олтарских (Зигаб., 933).

Боставленіе < съставленіе п. σύστασις, састав: пертноѣ (Ирмол. гл. 2. п. 5 ирм. 16).

Боставлати < съставлати v. имрф. -вляю, -виши, συνιστάναι, саставляти, откривати: Рим. 3, 5; доказивати: Рим. 5, 8.

Боставъ < съставъ m. 1) ἀφή, зглавѡк: Кол. 2, 19; 2) ὑπόστασις, личност, духовно биѣ; нада, узданица: Пс. 38, 8; Јевр. 3, 14; живот: и боставъ мой мѡк ничтоже предъ токою (Пс. 38, 6); биѣ: Пс. 88, 48. *Бек/склоп/составъ*

Боставъ (Бек/склоп/составъ) ...

- Боготарѣкатиса** < състарѣватиса v. impf. -ваюса, -ишиса, γηράσκειν, старити: Евр. 8, 13.
- Боготарѣтиса** < състарѣтиса v. pf. -рѣюса, -рѣишиса, γηράσκειν, о-старити: Јов. 21, 18.
- Боготолъчкѣ** < състольникъ m. σύνδρος, σύνδρονος, који заједно с неким седи за столом: Мин. 28 окт.
- Боготолниѣ** < състолниѣ n. κατάστη-μα, стаѣе: III Мак. 5, 30; Сјед. 2 на св. ап. Андр. Првозв.
- Боготолтиса** < състолтиса v. impf. -стоюса, -ишиса, συνεστημέναι, др-жати се, стојати у некоме: Кол. 1, 17.
- Боготрадалицѣ** < състрадалицѣ m. συνάδλος, сапатник; συμάρτυς, са-мученик: Мин. 28 фебр.
- Боготрадательнѣ** < състрадаельнѣ 3. συμπάτης, који има сажалење према туђим страдањима, бо-лећив, милостив: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Боготрастїи** < състрастїи n. συμπάθεια, саучешће, сажалевање, симпатија: Мол. 7 у Посл. св. прич.
- Боготроиниѣ** < състроиниѣ n. σύνθεσις, састављање: краиы слакныа, τοῦ κρόνου τῆς δόξης (Ис. 3, 19) бу-квално с јевр. значи: повеза на глави, турбан (Дјач.).
- Боготазаниѣ** < състазаниѣ n. συζήτη-σις, спор, препирка: Дел. 28, 29.
- Боготазатиса** < състазатиса v. impf. -заюса, -заишиса, συλλαλεῖν, раз-говарати се: Дел. 25, 12.
- Богсдохранитель** < съсждохранитель m. ομοφυλίαξ, чувар црквене ризнице: Прол.
- Богсдѣ** < съсждѣ m. 1) ομοῦς, суд, посуда: Мат. 12, 29; ἀγγεῖον,

посуда: Ном. пр. 200; 2) ἀνά-θημα, накит, дар, поклон, за-клад: Лук. 21, 5; с. дѣкѣтва, κεφάλιον, залог девичанства (Жив.).

Богсдѣтствовати < съсждѣтствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, simul esse, заједно с неким бити, присуствовати (Микл.).

Богсхнѣти < съсхнѣти v. pf. -хнѣ, -хнѣиши, συνφύγειν, сасушити: мкω ἰθίλλο (Пс. 101, 4).

Богсдѣдитель < съсдѣдитель m. συν-κάθεδρος, који заједно с неким седи: прѣтолѣ отечникомѣ (Ст. по пол. на Возн.).

Богсдѣдѣниѣ < съсдѣдѣниѣ n. συνεδρία, сеђење заједно с неким, засе-давање: Кан. Возн. 2 п. 9 т. 3.

Богтворити < сътворити v. pf. -рю, -риши, 1) ποιῆν, јевр. бага, на-чинити нешто из ничега, ство-рити: I Мојс. 1, 1; Апок. 14, 7; учинити, урадити: Мат. 1, 24; Јов. 5, 29; ловца челоуѣкѣмъ: Мат. 4, 19; Марк. 1, 17; 2) προχειρίσασθαι, поставити: ιδεῖδ (Дел. 26, 16); 3) χρηθῆναι, ко-ристити се нечим: по области ии (I Кор. 9, 12); 4) κτίσαι, ство-рити: I Тим. 4, 3; 5) ἐπιτελεῖν, довршити: Евр. 8, 5; -са, γί-νεσθαι, постати: Рим. 11, 17.

Богтеорати < сътворати v. impf. -раю, -раиши, ἐργάζεσθαι, ради-ти, спремати, приређивати; -са, постојати: нетлѣннѣ, постојати бесмртан: Кан. прич. п. 8 Сл.

Богтворѣ, -ши, -ше; -шии 3. part. praet. act. I од сотворити, ποιή-σας, учинивши: Мат. 21, 6; λαβών: юкѣтъ, договоривши се (Мат. 27, 7); πράξας, који је чинио: благѣа, сѣла (Јов. 5,

- 29); чародѣлнѣа, који је чарао: Дел. 19, 19.
- Готникъ** < сътнникъ m. ἑκατόνταρχος, сатник, капетан, офисир који има под собом сто војника: Мат. 8, 5. 8. 13 и др; Стат. II ст. 108.
- Готрение** < сътрение n. ἐπιτίρισις, вал: возидтъ (ἀροισιν од аїρω) рѣки іотрениа ікоа, подижу реке валове своје (Пс. 92, 4).
- Готрети** < сътрѣти v. pf. сотрѣ, -трѣши, 1) συντρίβειν, сатрети, скрушити: I Мојс. 3, 15; и іотрениа ідтъ предъ лицемъ егво (I Мак. 5, 7); керен іотрошиаа: Ст. у Ч. погр. свешт.; керен адшкы іотрѣи: Ст. на стих. воскр. гл. 6; 2) θραύειν, разбити, смождити: Кан. воскр. гл. 1 п. 1 ирм.
- Готрѣти** < сътрѣти v. pf. -трѣю, -ши, συντρίβειν, потрѣти: оутвержденіе хлѣвно: (Пс. 104, 16); λιχμήσειν, сатрети: Мат. 21, 44.
- Готрасеніе** < сътрасеніе n. τίναγμα, дрхтање, тресак, трепетање: г. глашкѣ, гром: Јов. 28, 26.
- Готрастиса** < сътрастиса v. pf. -сѣса, -сѣшиса, σείδηται, стрести се, уздрхтати се: Мат. 28, 4.
- Готъ** < сътъ m. κηρίον, сат: ѿ пчелъ (Лук. 24, 42).
- Гобгнетатиса** < съобгнетатиса v. impf. -таюса, -шиса, συμπύγειν, гушити се нечим: попеченьми житій:кми (Ант. 1 на В. четврт.).
- Гобзникъ** < събзникъ m. socius captivitatis, који је заједно с неким у сужањству (*Микл.; Дјач.*).
- Гобязъ** < събязъ m. σύνδεσμος, све-за: Ис. 58, 6. 9; Кол. 2, 19; 3, 14; δέσις, веза: Конд. у Нед. III В. п.
- Гобслаждатиса** < съобслаждатиса v. impf. -ждаюса, -шиса, συνήδεσθαι, налазити задовољство, имати радост: Рим. 7, 22.
- Гобтѣшитиса** < съобтѣшитиса v. pf. -шѣса, -шишиса, συμπαρακληθήναι, утешити се чиме заједно с неким: вѣрою оцнею (Рим. 1 12).
- Гохранити** < съхранити v. pf. -храню, -ниши, 1) φυλάσσειν, сачувати: Мат. 4, 6; Марк. 10, 20; Лук. 18, 21; 2) τηρεῖν, одржати: імоко (Јов. 17, 6); -са, τηρηθήναι, сачувати се: I Сол. 5, 23.
- Гохранникъ** < съхраньникъ m. custos, чувар: Прол.
- Гохранно** < съхраньно adv. ἀσφαλῶς, опрезно, пажљиво: Марк. 14, 44; Уч. изв.
- Гохранати** < съхранати v. impf. -наю, -наши, θησαυρίζειν, скупляти: I Кор. 16, 2.
- Гочевинъ** < соувемъ 3. φακός, од сочива, леѣа: вареніе іочевно, скупхано леѣе (I Мојс. 25, 34).
- Гочевница** < соувница f. φακός, сочиво, леѣе: II Цар. 17, 28.
- Гочетаватиса** < съуставатиса v. impf. -ваюса, -вашиса, συνδιάζειν, сједињавати се, ступати у заједницу: Хрїтѣ (Ч. оглаш.); іджджена: Мол. у Ч. венч.
- Гочетаніе** < съустаніе n. συναφεία, телесно сједињење: Кан. Богој. п. 6 т. 1; г. брака, венчање, женитба, удадба (*Микл.*).
- Гочитати** < съустати v. pf. -таю, -таши, συζευγύναι, сјединити, саставити: Мат. 19, 6; Марк. 10, 9; здружити: Мол. у Ч. венч.; -са, здружити се, ступити у везу: Сл. на Г. в. на преп. Пар.

- Гочиненіє** < съчиненіє п. σύνταγμα, σύνταξις, наредба, уредба, уређење: II Мак. 2, 24; 15, 39.
- Гочислитель** м. ἐκλογιστής, проценитель, чиновник који је водио статистику о броју, кретању становништва: Тов. 1. 22.
- Гочититиса** < съутьитиса в. рф. -чтѣса, -чтишиса, συνδουλεύειν, здружити се, спарити се: Пс. 140, 4.
- Гошедъ**, -ши, -ше; -шій < съшьдъ з. part. praet. act. I од снити. καταδιδών, сишавши: Дел. 8, 5; 18, 22.
- Гошествіє** < съшьствіє п. κατάβασις, силазак: Гѣягѡ Дѣхл.
- Гошествовати** в. импф. -ствѣю, -вши, ићи заједно с неким: Прол.
- Гоюзъ** < съжъзъ м. в. соъзъ: Дел. 8, 23; Еф. 4, 3.
- Гоюзникъ** < съжъзникъ м. савезник: Прол.
- Говобразнъ**, -ый < съобразнъ з. σύμμοτος, сличан, једнак: Рим. 6, 5; σύμμορφος, једнолик: Филиб. 3, 21; Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.; Мол. у св. Лит. Вас.
- Говобразовати** < съобразовати в. импф. -зѣю, -зѣши, συμμορφοῦν, сличним чинити, подражавати: Ст. на лит. на св. Андр. Првозв.; -са, συσχηματίζεσθαι, образовати се, равнати се по чему: Рим. 12, 2; бити налик на нешто: Филиб. 3, 10.
- Говѣратиса** < съвьшратиса в. импф. -щасяса, -щасшиса, κοινωρεῖν, учествовати, примати део: II Јов. 1, 11.
- Говѣщеніє** < съвьшщеніє п. κοινωνία, општење, учешће: II Кор. 9, 13. (9) κοινωνία
- Говѣщникъ** < съвьшщникъ м. συκοινωνός, саучесник: I Цар. 20, 17. (17) συκοινωνός
- 30; I Кор. 9, 23; Филиб. 1, 7; друг: Конд. св. Сави.
- Говѣщитиса** < съвьштитиса в. рф. -шѣса, -шшиса, συχρημάσθαι, бити обешен заједно с неким: Ст. на хвал. воскр. гл. 3.
- Говдолѣвати** < съодолѣвати в. импф. -ваю, -ваши, καταχρησιάζειν, господарити: Марк. 10, 42.
- Говдолѣти** < съодолѣти в. рф. -лѣю, -лѣши, καταδυναστεύειν, подврћи некога под своју власт, покорити, заробити: II Мојс. 21, 17; Марк. 10, 42.
- Говрѣжити** < съорѣжити в. рф. -жѣ, -жиши, κατασκευάζειν, устројити, начинити: Јевр. 9, 2.
- Говѣщѣтникъ** < съотѣщѣвѣтникъ м. συναποστάτης, отпадник: Сл. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.
- Гпанъ** з. σπανός, barbam raram habens, који има ретку браду (Микл.).
- Гпата** f. gladius, меч (Микл.).
- Гпасшій** з. part. praet. act. I сл. обл. од спасти, σώσας, који је спасао: II Тим. 1, 9.
- Гпати** < съпати в. импф. сплю, спиши, καθεύδειν, κοιμάσθαι, спавати: Мат. 8, 24; Марк. 4, 27; иже ко тмѣ пшціи: Ст. на блаж. воскр. гл. 2.
- Гпадарій** м. σπαδάριος, носилац царевог мача: Прол.
- Гпекѣлаторъ** м. грч., стражар, целат: Марк. 6, 27.
- Гпирникъ** < съпирникъ м. συμπότης, convivā, друг за столом, који заједно с ким руча, учесник у гозби: Прол.
- Еписаніє** < съписаніє п. 1) ἀντίγραφον, препис: III посланіа (I Мак. 8, 22); повѣкніа: Јестир 4, 8; 2) σύγγραμμα, попис, спис

(Вост.); 3) cautio, опрезност, смотреност. јамчење: Ст. на блаж. у II Нед. В. п.
Спіра < спира f. грч., чета: Марк. 15, 16; Јов. 18, 3. 12; Дел. 21, 31.
Сплеменникъ < съплеменьникъ м. συμφυλέτης, суплеменик: I Сол. 2, 14.
Сплести < съплести v. pf. -тѣши, плέθειν, оплести; κτίειν τῷ τερνίῳ (Мат. 27, 29; Марк. 15, 17; Јов. 19, 2).
Спина f. σπλήν, слезина; нека врста болести: Ном. пр. 20.
Сплатникъ < съплатъникъ м. συναϊχμάλωτος, који је заједно с неким у сужањству, другар у сужањству: Рим. 16, 7; Кол. 4, 10; Филиб. 1, 23.
Спласати < съпласати v. impf. сплашѣши, -шиши, una saltare, заједно с неким плесати, играти: Прол.
Споволѣти v. pf. -волю, -лиши, συναλγεῖν, condolere, заједно с неким осећати, трпети бол, жалост: Прем. Сир. 37, 16.
Споворати < съповорати v. impf. -раю, -раши, συμάχειν, заједно се с неким борити, помагати у борби: тайно сповораа мною егѡ (Сл. на Г. в. на св. влмч. Теод. 17 фебр.).
Сповореніє < съповореніє п. συμαχία, помоћ у рату, ратни савез: Јудит 3, 6; пріидоша на сповореніє еиѡ (Јудит 7, 1); когѡкъ сповореніє: III Мак. 3, 10; готтакити м., склопити савез у рату: I Мак. 8, 17.
Споворитель м. σύμαχος, који се заједно бори, бојни друг, савезник: I Мак. 9, 60.
Споворникъ < съповорникъ м. σύμαχος, помоћник, савезник у

рату: II Мак. 14, 34; Ст. на лит. св. Дим.
Споворство п. συμαχία, помоћ у рату, ратни савез, савезништво: I Мак. 8, 22.
Споворствовати < съповорствовати v. impf. -ствѣю, -ши, συνεκπολεμεῖν, заједно с неким ратовати, помагати некоме у рату: V Мојс. 20, 4; краю нашѣиѡ споворствѣи: Ст. на стих. у III Нед. В. п.
Спогреветиса < съпогреветиса v. pf. -бѣса, -виши, συνδάψασθαι, погребсти се, бити погребен заједно с неким: Рим. 6, 4; Кол. 2, 12; вѣра спогревохѣа тѣбѣ: Кан. Пасхе п. 3 т. 2.
Сподвижникъ < съподвижникъ м. συναγωνιστής, саучесник у борби, суборац: Мин. 20 јан.
Сподвизати < съподвизати v. impf. -заю, -завши, συγκινῆσαι, бунити: Дел. 6, 12; -са, συναδλῆσαι, борити се заједно с неким: Филиб. 1, 27; 4, 3.
Сподовити < съподовити v. pf. -влю, -виши, ἀξιῶσαι, удостојити: II Сол. 1, 11; катаξιῶσαι: Сподови Гѡи къ день сей... И сподови насѣ Вѡко...; -са, καταξιῶσθαι, удостојити се: Лук. 21, 36; И ѡ сподовитиѡ насѣ мѡшаниѡ гѣгѡ еѡиѡ... и да бисмо се удостојили слушања... (Служ.).
Сподовлати < съподовлати v. impf. -вляю, -вляши, ἀξιον ἡγεῖσθαι, удостојавати, показивати сваку част: I Тим. 6, 1; -са, ἀξιῶσθαι, удостојавати се, бити достојан: I Тим. 5, 17.
Сподѣ м. συμπόσιον, група, гомила: Марк. 6, 39.
Споєніє < съпоєніє п. σύγκλιμα, спој, оплата: III Цар. 7, 29.

- Спожити** < съпожити v. pf. -живѣ, -вши, 1) συζῆν, проживети заједно с неким: Јект. у Послед. о двобрач.; 2) συναστρέφειν, дружити се, општити с неким: и человекъ мѣ спожити (Мол. у св. Лит. Вас.).
- Споманѣтисѧ** < съпоманѣтисѧ v. pf. -нѣсѧ, -нишисѧ, опоменути се, сетити се: Прол.
- Спона** < съпона f. ἐμπόδιον, сметња, препона, препрека: Уч. изв.
- Спорина** f. abundantia, изобиље (Микл.).
- Спорливъ** < съпорливъ 3. φιλόνηκος, свадљив: I Кор. 11, 16.
- Спорѣчатисѧ** < съпорѣчатисѧ v. impf. -чаюсѧ, -шисѧ, ἐγγύας δίδοναι, склопити уговор за заруке, верити се, заручити се: причетникъ спорѣчалисѧ . . (Ном. пр. 1).
- Спорѣчникъ** < съпорѣчникъ m. ἐγγυος, ἐγγυητής, јемац: Прем. Ис. Сир. 29, 18; II Мак. 10, 28; Син. у суб. месоп.
- Спорѣчница** < съпорѣчница f. ἐγγυητρία, посредница, која јемчи (Вост.; Дјач.).
- Спосадити** < съпосадити v. pf. -ждѣ, -диши, συκαθίσει, сместити, посадити заједно с неким: Еф. 2, 6; Сл. на Г. в. на Возн.
- Спослѣшествовати** < съпослѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, промартуреῖν, συμμартуреῖν, сведочити заједно с неким: III Мак. 5, 12; Рим. 2, 15; 8, 16.
- Спослѣдствовати** < съпослѣдствовати v. impf. -ствѣю, -ши, συνακολουθεῖν, спроводити, путовати, ићи заједно с неким: Лук. 23, 49.
- Способствовати** < съспособствовати v. impf. -ствѣю, -ши, συναντιλαμβάνειν, доприносити, помагати: Рим. 8, 26.
- Споспѣшествовати** < съпоспѣшествовати v. impf. -ствѣю, -ши, παριστῆναι, помагати: Рим. 16, 2; συλλαμβάνειν, потпомагати: Филиб. 4, 3; ἐνεργῆσαι, сарађивати: Гал. 2, 8; συνεργεῖν, бити сарадник, заједно помагати: I Кор. 16, 16; II Кор. 1, 16; 6, 1.
- Споспѣшникъ** < съпоспѣшникъ m. συνεργός, помоћник, сатрудник, сарадник: Рим. 16, 3. 9. 21 и др.; унапређивач: покалнѣ (Ст. на стих. 3 на св. Јов. Злат.).
- Спостникъ** < съпостникъ m. συνυστεύων, који пости заједно с неким (Вост.).
- Спострадати** < съпострадати v. impf. -ждѣ, -ждиши, 1) συκακοπατεῖν, заједно с неким трпети, страдавати: II Тим. 1, 8; 2) συμπαθεῖν, сажалевати, имати саучешће: Јевр. 10, 34; 3) μετροπαθεῖν, снисходити, показати се благим: Јевр. 5, 2.
- Спрѣбывати** < съпрѣбывати v. impf. -ваю, -ваши, συνοικεῖν, становати, живети заједно с неким: II Мак. 1, 14; συνδιάγειν, пребивати заједно с неким: Ак. Бог. конд. 9.
- Спрѣвѣтель** < съпрѣвѣтель m. σύνοικος, који заједно с неким станује, укућанин: Кан. Анг. хран. п. 5 т. 1.
- Спрѣвѣти** < съпрѣвѣти v. pf. спрѣвѣдѣ, -деши, συμπαραμένειν, остати: Филиб. 1, 25.
- Спрѣди** adv. ἐμπροσθεν, спреда, однапред: Апок. 4, 6.
- Спрѣдстоателъ** < съпрѣдствотелъ m. који претстоји с другим: аггеломъ (Ст. на Г. в. на св. Саву).

Спригкоздити v. pf. -ждѣ, -здиши, συχαθῆλοῦν, приковати заједно с нечим: страхѣ ткоѣмѣ (Мол. 3 по прич.).

Сприпраши < съприпрашти v. pf. -прагѣ, -жиши, συνιungere, сјединити, здружити, припојити, припрећи: Прол.

Сприскѣдникъ < съприскѣдникъ m. qui simul adsidet, који седи заједно с неким: Прол.

Спричастникъ < съпричастникъ m. συμπέτοχος, друг, саучесник, заједничар: Еф. 3, 6.

Спришникъ < съпришникъ m. в. спричастникъ: Мин. 2 септ.

Спришцѣнитисѣ < съпришцѣнитисѣ v. pf. -шѣсѣ, -шишисѣ, συχοινωνεῖσθαι, примити, узети учешће у нечему: Филиб. 4, 14.

Спросѣати < съпросѣати v. impf. -аю, -аши, συνελάμπτειν, заједно с неким сијати, зрачити, пуштати зраке: Ѡ Отца проіславши (Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.).

Спрострѣтисѣ < съпрострѣтисѣ v. pf. -стрѣсѣ, -стришисѣ, συνετελέεσθαι, продужити се: Ак. Бог. конд. 11.

Спротѣгнѣти < съпротѣгнѣти v. pf. -гнѣ, -гниши, συντελεῖν, натегнути, напрегнути (Вост.).

Спротѣженнѣ < съпротѣженнѣ adv. συντόνωс, натегнуто, јако; марљиво, брижљиво, усрдно: Ирмол. гл. 1 п. 3.

Спраженіе < съпраженіе n. ζευξис, спрезање, сједињење, здруживање, верење: Ч. погр. свешт. ик. 22.

Спратати < съспратати v. impf. -таю, -таши, σπυτέλλειν, слагати, сређивати: иже знаменіѣ (Ч. венч.); -сѣ, ὑποστέλλειν, стиснути се, осе-

ћати се пониженным, постати плашљив: трепѣтомѣ спраташисѣ, беше обузет страхом, плашаше се (Конд. Соб. св. Јов. Прет.).

Спраши < съспрашти v. pf. спрагѣ, -жиши, συζευγύναи, спрећи, сјединити, здружити: спрагій емѣ помощника по немѣ (Мол. у Ч. венч.); -сѣ, здружити се: спрагошисѣ спраженіемѣ кѣчнымѣ (Ч. погр. свешт. ик. 22).

Спѣдѣ < спѣдѣ m. 1) μόδιος, суд, посуда: Мат. 5, 15; Марк. 4, 21; Лук. 11, 33; Стат. I ст. 19; 2) κέρος, мерица (у Данич.: гомор): III Мојс. 27, 16; IV Мојс. 11, 32.

Спѣтникъ < спѣтникъ m. συνοδοί-порос, сапутник: Ант. 14 на В. четврт.

Спѣшати < съпоштити v. impf. -шаю, -шаши, καθίημι, спуштати: создѣ... спѣшамѣ на землю (Дел. 10, 11).

Спѣтисѣ < спѣтисѣ v. pf. спѣюсѣ, -шисѣ, εὐδοῦμαι, успевати, напредовати: Јер. 12, 1.

Спѣхъ m. 1) τάχος, celeritas, брзина; 2) προκοπή, напредовање, успевање; 3) προθυμία, ревност, настојање (Микл.).

Спѣшити v. impf. спѣшѣ, -шиши, σπουδάσειν, журити, хитати (Микл.; Джач.).

Спѣтисѣ < спѣтисѣ v. impf. спѣюсѣ, -шисѣ, προκόπτειν, напредовати, добро се развијати: III Јов. 1, 2.

Спа, спай part. praes. act. од спати, καθεῦδων, κοιώμενος, који спава: Мат. 13, 25; 28, 13; Лук. 22, 45.

- Спати** < спати v. pf. спнѣ, спнѣши, πεδᾶν, покорити: πᾶν εἰ κείν κωσταύων на ма под ма (Пс. 17, 40); тѣи спати кыша и падоша: Пс. 19, 9.
- Сработникъ** < сработьникъ m. σύν-δουλος, сарадник, другар, сатрудник: ω Господѣ (Кол. 4, 7).
- Срадоватиса** < срадоватиса v. impf. -дѣюса, -ишиса, συχαίρειν, радовати се заједно с неким: мнѣ (Богор. воскр. гл. 6; Конд. воскр. гл. 2); συναγάλλεσθαι, клицати заједно с неким, славити некога: Троп. преп. жен.
- Срамословіе** n. αἰσχρολογία, срамне речи: Кол. 3, 8.
- Срамлати** < срамлати v. impf. -лаю, -лаши, κατασχύνειν, срамотити: глѣвѣ кою (I Кор. 11, 4, 5); I Кор. 11, 22; -са, ἐντρέπεσθαι, срамити се: Лук. 18, 2, 4; Евр. 12, 9.
- Срамота** f. αἰσχύνη, срамота, срам, стид: Пс. 68, 8; срамоты, αἰσχημοσύνη, срамни удови: III Мојс. 18, 7; Евр. 12, 2; Ап. 3, 18.
- Срамъ** m. αἰσχύνη, ἐντροπή, срам, стид: Пс. 34, 26; 43, 16; I Кор. 6, 5.
- Срамажливъ**, -ый < срамажливъ 3. vegetundus, срамежлив, стидлив: Прол.
- Срасланный** < срасланный 3. συμφυής, сраслѣн, који заједно с неким расте; исте природе, једнак: Рим. 6, 5; сродан: Кан. Дух. II п. 3 т. 2.
- Сраспинати** < сраспинати v. impf. -наю, -наши, συσταυροῦν, распињати некога заједно с неким; -са, распињати се заједно с неким: и распинаюса и спогрекаюса крещенію Ткоемѣ (Троп. муче-
- ницама); Сраспинахса Тѣмѣ кчѣри Хрїсте: Кан. Пасхе п. 3 т. 2.
- Сраствореніе** < сраствореніе n. σύ-κρσις, сливање, спајање, мешање: Ст. на блаж. св. Дим.
- Сраствѣвати** < сраствѣвати v. impf. -ваю, -ваши, συμφθεῖρειν, кварити, упропашћивати, развраћати: Кан. анг. хран. п. 5 Сл.
- Срастѣніе** < срастѣніе n. συνούλω-σις, исцельење: мзкы (Јер. 33, 6).
- Срацица** f. 1) ἱμάτιον, доња хаљина: Мат. 5, 40; 2) χιτῶν, кошуља: III Мојс. 8, 7; Лук. 6, 29; 3) чаршав (обично беле боје) којим се покрива св. престо у олтару.
- Среброданинъ** < среброданинъ 3. ἀργυρολόγητος, који плаћа сребром данак, порезу: хримъ (II Мак. 11, 3).
- Сребродѣль** m. ἀργυροκόπος, уметник који прави од сребра разне ствари, златар: Суд. 17, 4.
- Среброковачъ** m. в. сребродѣль: Дел. 19, 24.
- Среброкѣзнецъ** < среброкоѣзнецъ m. в. сребродѣль: Прол.
- Сребролїатель** m. ἀργυροχόος, кујунџија, златар: Прем. Сол. 15, 9.
- Среда** < среда f. τὸ μέσον, средина: ѿ среды людей, из средине људи, између народа (III Цар. 14, 7); на средѣ пред Іисѣа, нареду... (Лук. 5, 19); изъ среды полка: IV Мојс. 14, 44.
- Средовѣкъ** m. qui mediae est aetatis, средовечан човек: Прол.
- Средопинтикостный** 3. ὁ τῆς μεσοπεντηκοστῆς, који се односи на преполовљење Педесетнице: Син. у Нед. Самар.
- Средопостный** < средопостный 3. μεσοηστίμος, средњи у посту: не-

- дѣла, средња (четврта) недеља Великога поста: ѿ среды средопостныхъ (св. Лит. преѣосв.).
- Средопатъдесатница** f. месопотамико-στία, средина (преполовљење) Педесетнице (*Дјач.*).
- Средорѣчје** < средорѣчје n. Месопотамία, Месопотамија, земља која лежи у средини између две реке Јефрата и Тигра: отрокъ патријарха Авраама шесткокавѣкъ въ средорѣчји, који си заједно са слугом патријарха Аврама путовао у Месопотамији (Мол. у Ч. обруч.).
- Средостѣније** < средостѣније n. μεσοτοιχον, средња стена, преграда, пребој: шградъ (Еф. 2, 14); ср. градежа разрѣшима: Ст. на Г. в. на Божић.
- Сристатиса** < сристатиса v. impf. сристеа, -шишиса, ἐπισυντρέχειν, стећи се: Марк. 9, 25; συντρέχειν, скупити се: но видѣа сриштецаа оученики (Јев. ст. гл. 7).
- Сродникъ** < сродникъ m. 1) συγγενής, сродник, рођак (*Вост.*); 2) ὁμοεθνής, суплеменик: II Мак. 12, 5.
- Срѣсти** < срѣсти v. pf. срѣсти, -шиши, ἐπαντήσαι, συναντήσαι, срѣсти: Мат. 8, 28; Дел. 10, 25; ἀπαντήσαι, изићи у сусрет: I Мојс. 49, 1; II Мојс. 4, 24; Кан. Бож. п. 1 ирм.; -са: милогъ и истина (Пс. 84, 11).
- Срѣтеније** < срѣтеније n. συνάντησις, сусрет: IV Мојс. 23, 3; Мат. 8, 34; Јов. 12, 13; I Сол. 4, 17.
- Срѣтити** v. pf. -сти, -тиши, в. срѣсти: срѣтиа еи дѣвѣ (Троп. воскр. гл. 6); Ст. на блаж. гл. 2.
- Срѣца** < срѣца f. ἐπάντησις, сусрет: къ срѣца изыти, изићи у сусрет (Прол.).
- Срѣца** m. ἐπιπτώμα, нападај; несрећа, зараза: ѿ срѣца и къа полдѣннагъ, од заразе која бесни у подне (Пс. 90, 6); ни срѣца смотрите ѿ птица, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε, нити гледајте на лет птица; по *Данич.*: не врачајте по лету птица (III Мојс. 19, 6).
- Ссати** < ссати v. impf. ссѣ, ссѣши, θηλάζειν, сисати: V Мојс. 32, 13; Лук. 11, 27; изъ оутѣ младенецъ и ищѣихъ.. (Пс. 8, 3; Мат. 21, 16; Причаст. на Лаз. суб.); пити: краеѣкомѣй камень: Кан. Нед. цвет. п. 3 ирм.
- Ссельникъ** < ссельникъ m. ἐυχώριος, урођеник, који се заједно с неким населио, настанио: мѣчникъвъ селниче (Ст. на Г. в. на св. влмч. Георг.).
- Ссѣществѣнъ**, -нный, < ссѣшествѣнъ 3. који има с неким једно сущтаство: Тр. цв.
- Ссѣщій** 3. part. praes. act. сл. обл. од ссати, θηλάζων, који сиса, одојче: младенецъ (Пс. 8, 3 и др.).
- Ссыхати** < ссыхати v. impf. -хю, -хѣши, ἀποφύχειν, усисати; осушити, усахнути: соцы сыхѣдѣа (Ст. на 9 часу уочи Божића).
- Ссѣщи** < ссѣшти v. pf. ссѣкѣ, -чиши, συχόπτειν, сасећи: къа (Степ. гл. 8 ант. 1); къчѣнъ part. praes. pass., сасечен: Прол.
- Ставило** n. σταθμός, утег, мерило, теразије: поставляшагъ горы ставиломъ и оудѣла мѣриломъ (Запрешч. мол. 2 у Ч. оглаш.); Кан. анг. хран. п. 5 т. богор.

Ставрата f. nummi genus, врста новца (*Микл.*).

Ставропигија f. σταυροπηγία, 1) утврђивање крста које се врши приликом оснивања једне цркве, када се поставља крст на оном месту, где ће бити св. престо; 2) манастир који не потпада под јурисдикцију епархијскога епископа, него непосредно под патријарха (*Дјач.*).

Стадиј f. < стадиј m. στάδιον, 1) мера за удаљеност (125 корачаји): Лук. 24, 13; Јов. 11, 18; Апок. 14, 20; 21, 16; 2) игралиште, тркалиште: I Кор. 9, 24 (*Гилт.*).

Стакти f. στακτή, stacte, сок, мирисава дрвена смола, ладон: I Мојс. 37, 25; 43, 11; II Мојс. 30, 34; III Цар. 10, 25; Пс. 44, 9.

Стамна < стамна f. στάμνος, urceus, посуда, крчаг, тестија, суд: ст. злата илџаа манн8 (II Мојс. 16, 33; Јевр. 9, 4); Свјет. на Вавед.; маннопрѣмнаа: Ст. на хвал. богор. на св. Ник.; Ст. на Г. в. на Благов.

Старѣчь, -а, -ѣ, < старѣчь 3. тоѡ πρεσβυτέρου, старачки: лице старчо (III Мојс. 19, 32).

Старѣство < старѣство n. 1) senectus, старост (*Микл.*); 2) књига у којој су сабрана дела и изреке старих пустиника (ава), особито египатских (*Дјач.*).

Стасіа < стасіа f. sententia, мњење (*Микл.*).

Статирѣ < статирѣ m. грч., статир, грчки сребрни новац који је вредео четири драхме (20 обола): Мат. 17, 27.

Статија < статија f. asser, колац, летва, танка греда (*Микл.*).

Стафида f. ἡ σταφίς, сухо грозђе стафиды паличъ (Тип.).

Стафила f. σταφυλή, цва, грозд: Тип.

Стволиѣ n. κόνυζα, urtica, коприва (*Микл.*).

Стѣлаѣ < стѣлаѣ n. τὸ στέλεχος, стабло, пањ: I Мојс. 41, 5, 22; Степ. гл. 7 ант. 3; στελέχη, дебло: Прем. Ис. Сир. 50, 14.

Стѣгно < стѣгно n. μηρός, бедро: I Мојс. 31, 32; 32, 25; Апок. 19, 16; колена: II Мојс. 28, 42.

Стѣжерѣ m. cardo, стожер, баглама (*Микл.*).

Стѣза < стѣза f. τρίβος, стаза, цеста, пут, вагаш, колосек: Пс. 16, 5; Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4.

Стѣканіѣ < стѣканіѣ n. ἀδροισμα, збор, лик: четныхъ женъ цѣнноѡ (Ст. на Г. в. у Нед. свих св.).

Стѣкатиѣ < стѣкатиѣ v. imprf. -каюѣ, -шиѣ, συντρέχειν, слегати се, стицати се, скупљати се: Ст. на Г. в. на В. четврт.; Стат. I ст. 20.

Стѣма f. στέμμα, митра (*Микл.*).

Стѣнаніѣ n. στεναγμός, стењање, уздисање: Дел. 7, 34.

Стѣнати v. imprf. стѣню, -шиѣ, στένειν, стењати, уздисати, оплакивати: I Мојс. 4, 12.

Стѣносѣ m. τὸ στενόν, fretum, морско ждрело, затон, канал: Прол.

Стѣпѣнь m. ἀναβαθμός, стѣпѣнь, бамак: Дел. 21, 35, 40; βαθμός, стѣпѣнице, пут; чин: когомлокѣн (Ст. на хвал. на св. Три Јер.).

Стѣчениѣ < стѣчениѣ n. συνδρομή, гомилање: Дел. 21, 30.

Стєириса < сѣтєшитиса v. pf. стєкѣса, -чишиса, συνδραμεῖσθαι, стєћи се, слєћи се: ѿ конецъ кєлєнныа (Сл. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.).

Стивіе n. στίβη, stibium, ситан прашак црне боје којим су некада жєне натирале крајєве својих капака да би појачале свєтлост својих очіју: аще намязиши стикіємъ очі твои (Јер. 4, 30).

Стинатиса v. impf. -наюса, -ишиса, смућивати се, каљати се: Прол.

Стиракз m. στίραξ, мирисава смола (*Микл.*).

Стирати < сѣтирати v. impf. -раю, -раши, φωχεῖν, трти, трљати, сатирати: Лук. 6, 1.

Ститатиса < сѣтиатиса v. impf. -цаюса, -ишиса, συντρέχειν, стєцати се, слєгати се: Марк. 6, 33.

Стіхѣра f. στιχηρά (од στίχος = ред, врста, у песми: стих), црквєна песма у којој се прославља односни свєтитєль или празник, а која се поји уз неке стихове из псалема н. пр. из Пс. 140, 141, 129 и 116 (то су т. зв. стіхѣры на Гдѣи воззвахъ); из Пс. 148—150 (стіхѣры на хвалитєхъ), или из разних псалема и других књига Св. писма (ст. на стіховкѣ, τὰ ἀποστίχα).

Стіхїа < стіхїа f. στοιχεῖον, стіхїја, елеменат: II Петр. 3, 10; Гал. 4, 3. 9; Кол. 2, 8. 20; Ст. на Г. в. 2 на св. Три Јер.

Стіховкнз 3. στίχος, који је састављєн у стиховима, који се поји на стихове: стіхѣры на стіховкѣ.

Стіхологисовати v. impf. -сѣю, -сѣши, στιχολογεῖν, појати псалме или друге црквєне песме по стиховима: На велицѣй вєчєрни стіхологисѣмъ (Мин. 12 јан.).

Стіхологїа f. στιχολογία, читање или појање псалема по стиховима: Вєчєрь стіхологїа не кѣкєтъ вѣдѣнїа ради кѣкєшагѡ (Мин. 7 јан.).

Стіхословити v. impf. -словлю, -виши, в. стіхологисовати: Начиннаємъ ст. на оутрєни по три кадїємы (Мин. 21 септ.).

Стіхословїе n. в. стіхологїа: Тип.

Сткло < стькло n. βάλος, стакло: Апок. 21, 18. 21.

Сткланица < стькланица f. 1) ποτήριον, чаша: Мат. 23, 25; 2) ἀλάβαστρος, посуда, суд, склєница: Мат. 26, 7.

Сткланз, -нї < стькланз 3. βάλινος, стаклен: Апок. 4, 6; 15, 2.

Стюгна < стьгна f. 1) ρύμη, улица: Мат. 6, 2; Лук. 14, 21; 2) γωνία, рогаљ, ћошак, раскршѣ: Мат. 6, 5; 3) πλατεῖα, широка цєста: Тов. 13, 17; Пс. 54, 12; 143, 14; Дєл. 5, 15; Апок. 11, 8.

Стюгз m. θυμονία, гомила, камара: Рут 3, 7.

Столописанїе < стьлописаниє n. στηλογραφία, натпис на ступу или на споменику, с јєвр. златна драгоценост т. ј. златна песма: Мин. 23 фебр. Та се рєч налази на челу неких псалема у црквєнословєнској Библији, тако: Столописанїе Давїдѡ (Пс. 15); Давїдѡ вѣ столописанїе (Пс. 55—58 incl.), што је *Давнич.* превєо са: „Запис Давидов“ (Пс. 16, 56—59).

Столпостѣна < стаъпостѣна f. πύργος, ограда с кулама, замък, двор: Пс. 121, 7.

Столпотвореніе < стаъпотворѣніе п. πύργοι, грађење, зидање куле: Сл. на стих. у Нед. Дух.

Столпъ < стаъпъ m. 1) στῦλος, ступ, стубац: столпъ и оутвержденіе истинны (I Тим. 3, 15); Апок. 3, 12; 10, 1; 2) πύργος, кула: и созда столпъ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1); 3) столпъ васкрснихъ јеванђеља и редовнихъ гласова октоиха.

Стомаха m. στήμαχος, желудкац: I IV Тим. 5, 23.

Стоначалникъ < сътонауаьшикъ m. ἑκατόνταρχος, centurio, начеоникъ надъ стоиномъ војника, сатникъ, капетанъ, стотиникъ (*Данич.*): IV Цар. 11, 4.

Стончивати < сътъньувати v. impf. -ваю, -ваши, λεπτόναι, таънити, чинити танкимъ, слабымъ, трошити: Дан. 2, 40.

Стопа f. 1) ἵχνος, стопа, трагъ: Суд. 5, 28; Дан. 14, 19, 20; 2) διάβημα, коракъ, степенъ: II Цар. 22, 37.

Сторицю adv. ἑκατόντα πλασίον, стоструко, сто пута онолико: Мат. 19, 29; Лук. 8, 8.

Сторичествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἑκατοσταύειν, враћати стоструко, умножавати по сто пута: г҃ма Хрїстѣ (Мин. 29 јан.).

Столо p. βάσις, основъ, темель: столпѣ (II Мојс. 20, 26.).

Столати < стоимти v. impf. стою, -ши, στῆναι, стојати: кн҃к (Мат. 12, 46, 47; Лук. 8, 20; 13, 25); при двѣрехъ: Јов. 18, 16; при крестѣ: Јов. 19, 25; оу гроба: Јов. 20, 11; парестяхѣнаи, стојати предъ некимъ: Дел. 4, 10.

Страдальчество < страдальчество p. ἄθλον, страдање, мучеништво: и страдальчествы вѣнчаютъ мученицы (Степ. гл. 2 ант. 3 Сл.).

Страдальчествовати < страдальчествовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀθλεῖν, борити се, страдавати, мучити се, проводить подвижнички живот: Ст. на хвал. у Нед. сироп.; Троп. мученицима.

Страдати v. impf. -жаѣ, -жаѣши, πάσχειν, страдати, трпети муче: I Петр. 2, 19, 20; страждетъ мкѣ смертенъ: Кан. Пасхе п. 7 ирм.

Стража f. φυλακή, 1) стража: гдѣще страждѣ ноциню. . (Лук. 2, 8); прошедши же перкѣю страждѣ и вторѣю: Дел. 12, 10; 2) време ноћи одређено променомъ страже. Јудеји су у Спасителево време делили ноћ, као и стари Римљани, на четири страже: прва је обухватала, по нашемъ рачунању, време од 6 до 9 часова увече, друга од 9 до поноћи, трећа од поноћи до 3 часа и четврта од 3 до 6 часова ујутро: ѿ четвртој стражи ноцинь прїиде къ нимъ (Марк. 6, 48). Међутимъ стари Јевреји делили су ноћ на три страже: прва — од 6 до 10 часова увече; друга — од 10 увече до 2 часа ујутро т. зв. стража средна (Суд. 14, 24) и трећа — од 2 до 6 часова ујутро т. зв. стража оутренна (II Мојс. 14, 24); ѿ стражи оутреннїа до ноци. . : Пс. 129, 5.

Стражба < стражьба f. в. стража у значењу 2^ѣ V Мојс. 11, 1; Јова 35, 10; Плач. Јер. 2, 19; Пс. 76, 5; Мат. 24, 43.

- Стражнице** < стражьныште п. *σχοπία*, стражара, чардак, караула: III Цар. 15, 22.
- Стражникъ** < стражьникъ м. 1) *φύλαξ*, стражар: Прол.; 2) *ρόπη*, стрелица на полузи на теразијама: икоже стражникъ въ превѣсахъ, такъ весь міръ предъ тобою (Прем. Сол. 11, 23).
- Стражъ** м. *φύλαξ*, стражар: Дел. 16, 23. 27. 36.
- Стражь** м. *σκόπος*, стражар: стражѣ твои Гди (Ст. на хвал. воскр. гл. 3).
- Страна** f. 1) *ἡ πλευρά*, а) страна: ѿ дѣныа страны церкви... (II Парал. 23, 10); б) побочна собица, клијет (*Данич.*): широтѣ страны четырехъ лактей окрестъ (Јез. 41, 5. 6); 2) *ἡ κλιτύς*, брег, брежульак; стена: жена твоа икоже лоза плодокита въ странахъ домѣ твогѣ (Пс. 127, 3).
- Странинъ**, -ый < страннъ з. *ξένος*, 1) туђ, стран: Мат. 25, 35; III Јов. 1, 5; 2) необичан: странно твоє расплатѣ (Ст. на стих. воскр. гл. 5); 3) диван: стр. твоа Христе дѣла (Свјет. у I Нед. В. п.).
- Странникъ** < странникъ м. *παρεπίδημος*, странац: I Петр. 2, 4.
- Страннолюбно** < страннолюбно adv. *ξενοπρεπῶς*, чудно, дивно, ванредно: неко преждааъ еси (Ст. на Г. в. 2 на св. Ил.).
- Страннолювецъ** < страннолювецъ м. *φιλόξενος*, гостолюбив: I Петр. 4, 9.
- Страннолюбивъ** з. в. страннолюбивъ: I Тим. 3, 2; Тит. 1, 8.
- Страннолюбивѣ** п. *φιλοξενία*, љубав према путницима, гостопримство, гостолюбивост: Рим. 12, 13; Јевр. 13, 2; Ст. на блаж. на св. кн. Лаз.
- Страннопріемникъ** < страннопріемникъ м. *ξενόδοχος*, који прима госте: II Мак. 6, 2.
- Страннопріемница** < страннопріемница f. *ξενία*, гостионница: Дел. 28, 23.
- Страннопріемецъ** < страннопріемецъ м. *ὁ ξένος*, који прима странце, домаѣин: Рим. 16, 23.
- Страннопріяти** < страннопріяти v. pf. -пріимѣ, -имѣши, *ξενίσειν*, указати гостопримство, из гостољубивости примити: Јевр. 13, 2.
- Странноувлачиса** < странноувлачиса v. impf. -лачюса, -лачѣшиса, *ἀποξενοδοῦσαι*, туђити се, правити се другим, чинити се да је други: III Цар. 14, 5. 6.
- Странно** < странно adv. *ξένως*, необично, чудно: оумѣ же питаеъ странно (Стих. у Послед. св. прич.).
- Странствіе** < странствіе п. *ξενία*, странствовање, путовање, гостопримство; нечувеност, необичност, ванредност: странствіа владычна... наладиса (Ирмос на В. четврт.).
- Странствовати** < странствовати v. impf. -ствѣю, -ши, *ξενίσειν*, бити у гостима, гостити се: Дел. 10, 6. 32.
- Страстникъ**, м. -ница f. < страстникъ, -ца, *παθητικός*, који се (која се) одаје блуду, развратник, -ница: Прол.
- Страстный** < страстнъ з. *ἐμπαθής*, узбуђен, жалостан: Мол. верних 1 у св. Лит. пређ.
- Страстоносца** < страстоносца м. *ἀθλοφόρος*, мученик: Сл. на лит. на св. Пантел.

- Страстоносія** п. ἀθλοφορία, подношење мука, страдање: Прол.
- Страстоположникъ** м. ἀθλοθέτης, бојни судија; први судија који је распоређивао одређене подвижнике и предавао их на мучење: Прол.
- Страстотирецъ** < стрлстотръпць м. 1) ἀθλοφόρος, који се бори; који трпи страдања, мученик: Троп. св. Дим. и св. Пантел.; 2) ἀθλητής, атлета, борац: Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 т. 2.
- Страсть** f. 1) πάθημα, страдање, трпљење, бол: I Петр. 1, 11; страстию ткою Хѣте ѿ страстей яко дихома: Ст. на стих. воскр. гл. 1; 2) βάσανος, мука: Мат. 4, 24; 3) μαρτύριον, сведочанство: II Тим. 1, 8; 4) ἀθλησις, борба, подвиг: Јевр. 10, 32; 5) ταλαιπωρία, беда, невоља, жалосно стање: Пс. 11, 6; 6) телесна страст.
- Страта** f. грч., via, пут, цеста (Микл.).
- Стратигъ** м. грч., војвода: II Мак. 13, 32; Дел. 16, 20.
- Стратилатъ** м. грч., вођа, војвода: св. влмч. Теодор и др.
- Страторъ** м. στρατωρ, коњушар; у манастирима монах који се брине за мазге: Хил. тип.
- Стрегомъ** 3. part. praes. pass. од стрици: стргомѣ кыти, бити под стражом (Гал. 5, 23).
- Стремина** < стръмнина f. κρημνόν, стрмина, обронак, понор (Микл.).
- Стреминный** < стръмныйъ 3. δξύωνος, кршан, стрм: гора (Јова 40, 15).
- Стремленіе** < стръмленіе п. 1) δρμή, нападај, навала: Дел. 14, 5; стритей: Мол. у Повеч.; демш-
- новкъ: Кан. англ. хран. п. 6 т. 1; 2) συστροφή, побуна: Дел. 19, 40.
- Стремнинный** 3. ἀπορρώξ, стрменит, врлетан: каминъ (II Мак. 14, 46).
- Стрети** < стрѣти v. impf. стрѣ, -стриши, 1) στρώνωμι, стирати, простирати (Микл.); 2) συντριβεῖν, стрти, скрушити: глгкѣ сміекъ къ кодѣ (Пс. 73, 13; Мол. у Ч. скраћеног кршт.); держакѣ: Сјед. воскр. гл. 1; стрѣкъ еси едноститы: Мол. при обл. десне нарукв. свешт.; 3) συνθλάω, згњечити, размрскати: керен жлѣзныа (Ст. на Г. в. воскр. гл. 2).
- Стрици** < стрѣшти v. pf. стригѣ, -жиши, τηρεῖν, чувати: Мат. 27, 36; Ст. на хвал. воскр. гл. 2 и 5; φυλάσσειν, стражити, стражарити: IV Цар. 9, 14; 11, 5; Мат. 27, 54; Дел. 12, 4; и кониншмъ стрегдцимъ: Троп. воскр. гл. 1; Троп. воскр. гл. 6; Ст. на хвал. воскр. гл. 4; φρουρεῖν, чувати стражу: II Кор. 11, 32.
- Стригачъ** м. κουρεύς, бријач, берберин: Суд. 16, 19.
- Стригъ** м. κουρά, стрижење: агнецъ (Јова 31, 20).
- Стрици** < стрѣшти v. pf. стригѣ, -жиши, κείρειν, стрићи, шишати: мкѡ агнецъ прѣмѡ стрегдцимѣ (Дел. 8, 32); -са, κείρασθαι, шишати се: I Кор. 11, 6.
- Строганіе** < сътръганіе п. σόττασις, стругање; збацивање, свлачење: соклекиса еси кожныхъ ризъ строганіемъ (Ст. на блаж. св. влмч. Прокоп.).
- Строеніе** < строеніе п. οἰκονομία, служење, управљање, служба: I Кор. 9, 17; οἰκονομία, грађење

- I Тим. 1, 4; стр. домѣ, управ-
 льяне кѹном: Лук. 16, 3. 4.
- Стронгъль** m. οἰκονόμος, економ,
 управитель, пристав: Лук. 12,
 42; домѣ: III Цар. 18, 3; Лук.
 16, 8; градскій: Рим. 16, 23;
 тайнѣ Божїихъ: I Кор. 4, 1;
 кѹгодати Бжїа: I Петр. 4, 10;
 чинствѣ дѣхокныхъ: Троп. гл.
 4 у Ч. желеосв.
- Стронти** v. imperf. стрѹю, -ши, 1)
 οἰκονομεῖν, управлѣти: домѣ (Лук.
 16, 2); 2) καταρτίζειν, поправлѣ-
 ти, крпѣти: мрежа (Марк. 1, 19).
- Стропотный** < стрѣптыль 3. 1) σκο-
 λιός, нераван, крив, храпав,
 онтар, цомбовит: Лук 3, 5;
 2) στραγγαλιός, упоран, дрзак,
 суров: расторгнемѣ стропотнаа
 нѣжныхъ измѣненїй, διαρρήξωμεν
 στραγγαλιός βλαίων συναλλαγμάτων
 (Ст. на Г. в. у средѹ I седм.
 В. п.).
- Стропотство** < стрѣптыство n. ἡσκο-
 λιότης, кривина; упорство: ера-
 ца (Jer. 11, 8); злоба: житїй-
 коѣ стропотство (Ст. на блаж.
 претпр. Благов. и на св. влмч.
 Теод.).
- Строптати** < стрѣптыти v. imperf.
 стрѹщѣ, -птиши, per devia va-
 gari, лутати, блудити, скитати
 се, иѣи по странпутицама:
 Прол.
- Строптивый** < стрѣптыль 3. 1) σκο-
 λιός, покварен, развраѣен, су-
 ров: Пс. 77, 8; Jer. 6, 28; Дел.
 2, 40; I Петр. 2, 18; Филиб. 2,
 15; 2) στρεβλός, крив, лукав:
 Пс. 17, 27; покварен: не приль-
 пе мнѣ сердце строптиво, καρδία
 σχαμβή (Пс. 100, 3).
- Стропъ** m. ὄροφῆ, стрѹп, кров, та-
 ван, рогови на крову: и кос-
- плачѣтѣа стрѹповѣ храма (Амос
 8, 3); въ лѣнѹстѣхъ имиритѣа
 стрѹпъ, с ленѹсти угиблѣ се
 кров (Данич.): Еклез. 10, 18.
- Стрѹжина** f. tamenta, острѹжине,
 стрѹготине, отпатци, комадиѣи:
 стрѹжинны желѣзны, σιδηρῶν ἀκρῶν
 (Прол.).
- Стрѹжнѣ** < стрѹжнѣ m. τραῦμα, рана:
 Лук. 10, 34; Сл. на Г. в. у
 Нед. Том.; Кан. св. Андр. крит.
 п. 7 т. 1 и п. 9 т. 4; οὐλή, за-
 цељена рана, краста: III Моїс.
 13, 2; ὀτειλή, отворена рана;
 ожилѣак, бразготина: Ст. на
 лит. у Нед. Том.
- Стрѹщнѣ** < стрѹщнѣ m. струцац
 за помазиванѣ желејем: Ч. же-
 леосв.
- Стрѹа** < стрѹа f. 1) ῥεῦμα, стру-
 ја; вал, талас: Јорданскїа стрѹа
 (Мол. у Ч. кршт.); ток: и конѣхъ
 водѣ козкрацаетѣ стрѹа (Троп.
 на Вел. водоосв.); 2) ρεῖθρον,
 река, поток: Крѹкїй тѹонѣхъ стрѹ-
 ами (Конд. св. Дим.).
- Стрѹаїонѣ** m. в. стрѹа: Ис. 34, 13.
- Стрѹац** m. στρουθός, врабац; ної:
 III Моїс. 11, 15.
- Стрѹти** < стрѹти v. pf. стрѹю,
 -ши, λικμήσειν, сатрѣти: Лук. 20,
 18; συντρίβειν, разбити, разлу-
 пати, поломити: Пс. 28, 5.
- Стрѹкало** m. κέντρον, жало, жаока,
 бадаъ: Ос. 4, 16.
- Стрѹкати** v. imperf. -каю, -каши
 и стрѹкѣ, -чиши, στίζειν, бости:
 мкоже юница стрѹкалома стрѹкѣма;
 ὡς δάμαλις παροιστρῶσα (Ос. 4, 16).
- Стрѹклїе** n. < стрѹкнѣ f. простор
 коїи може да прелети пуште-
 на из лука стрѣла; пушкетом:
 Прол.

- Стрѣлостомительница** f. βελοστασία, справа или врста куле са које су испуштали стреле: I Мак. 6, 21.
- Стрѣльница** f. βελοστάσις, тврђава, кула с које се стрѣљало: Јер. 51, 27; Јез. 17, 17; 21, 22.
- Стрѣльный** < стрѣльнъ з. βέλους, који се употребљава за стреле: жѣлѣза шѣтраа (Прол.); каменіе стрѣльное, λίθοι πετροβόλοι, камење које се испуштало из стрела; по *Данч.*: камење великога грѣда: Јез. 13, 11. 13.
- Стрѣланіе** < стрѣлание п. τὸ τόξευμα, стрѣљање: демонскоє (Троп. гл. 6 у Кан. Богор.); младенець: Кан. св. Теод. п. 6 Сл.
- Стѣденица** < стоуденьца т. φρέαρ, студенац, бунар: Лук. 14, 5; Јов. 4, 11; ст. бездны, фр. τῆς ἀβύσσου, пропасть: Апок. 9, 1.
- Стѣднъ** < стоуденъ f. κρυμός, студен, зима, мраз: Син. у суб. месоп; παγετός, мраз, иње, лед: жеголь . . стѣдению въ ноци (I Мојс. 31, 40); Вар. 2, 25; ψυχός, хладноћа: Јова 37, 9.
- Стѣднъ** < стоуднъ з. αἰσχύρος, стидан, сраман, ружан, гнусан: стѣднъми ко шкѣлахъ дѣшѣ грѣхми (Ст. у Нед. мит. и фар.); μαρός, нечист, безбожан, покварен: смотрители (II Мак. 4, 19).
- Стѣдодѣканіе** < стоудодѣканіе п. ἀσελγεία, нечистота, похотливость, бесрамност: Марк. 7, 22; Рим. 13, 13; Гал. 5, 19; Еф. 4, 19.
- Стѣдоложствіе** < стоудоложствіе п. в. стѣдодѣканіе: II Кор. 12, 21.
- Стѣдомыслие** п. αἰσχύρονοια, мишльене о срамним делима: Кан. англ. хран. п. 9 т. 4.
- Стѣдословецъ** < стоудословьцъ т. који говори срамне речи: Прол.
- Стѣдословіе** п. срамне речи (Слов. Имп. ак.).
- Стѣдъ** < стоудъ т. αἰσχύνη, стид: Пс. 34, 26; 68, 20; Лук. 14, 9; Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 т. 2; αἰσχημοσύνη, срамно дело, непристойност, срам: мѣжи на мѣжехъ стѣдъ годѣкѣюще (Рим. 1, 27).
- Стѣдъ** < стоудъ f. ψυχός, студен, зима, хладноћа: Дан. 3, 67.
- Стѣжа** < сѣтѣжа f. βίγος, хладноћа; грозница: V Мојс. 28, 23.
- Стѣжаніе** п. πνεύμος, мучење, досада, насиље: Прем. Сир. 51, 6.
- Стѣжати** < сѣтѣжати v. imperf. -жаю, -жаши, 1) ὀχλεῖν, узнемиривати, бунити, сметати: ѿ дѣхѣкъ нечистыхъ (Мол. у св. Лит. Вас.); Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 5; παρενοχλεῖν, збуњивати, досађивати некоме, узнемиривати, смућавати: Пс. 34, 13; Дел. 15, 19; 2) θλίβειν, ἐκθλίβειν, стешњавати, мучити, гонити, досађивати: Пс. 3, 2; 118, 157; Марк. 3, 9; 3) ἐγκόπτειν, сметати: Дел. 24, 4; 4) καταναρκάειν, теретити, додијавати: II Кор. 12, 14; 5) κάμνειν, уморити се, сустати, дотужати: Јевр. 12, 3; 6) ἄχθεσθαι, зловољан бити, сит бити нечега: Син. у VI Нед. по св. Пасци; стѣжати ии, ἐκκακῆν, дотужити, досадити се: добро ткораше да не стѣжамъ ии (Гал. 6, 9).
- Стѣженіе** < сѣтѣженіе п. 1) θλίψις, угњетавање, мучење, мука: Пс. 54, 4; 2) τὸ βάρος, терет: II Кор. 11, 9; стѣженіа оутрѣкѣла: Мол. егда изв. млад.

Стѣжити < сътѣжити v. pf. -жѣ, -жиши, 1) προσοχθίζειν, срдити се на нешто, досадити, омрзнути: I Мојс. 27, 46; 2) καταναρχάειν, додијати: II Кор. 1, 8; 3) παρανοχλεῖν, узнемирити, бити некое на терету: Ант. 12 на В. четвр.

Стѣпень < стѣпень m. βάσις, стопа, траг, нога: стеза... токми стѣпень челоу чѣд могощаи кичитити (III Јездр. 7, 8).

Стѣлесникъ < сътѣлессникъ m. συσωμος, који сачињава једно тело, сугелесник: Еф. 3, 6.

Стѣна f. τεῖχος, зид: IV Цар. 9, 8; Дел. 9, 25; Јевр. 11, 30 и др.

Стѣнатъ, -ый з. ограђен зидовима: козди грады стѣнаты, φλοδόμενος πόλις τεχνήρεις (II Парал. 11, 5).

Стѣно n. τοῖχος, стена: Дел. 23, 3.

Стѣнодѣлатель m. τεχιστής, зидар: IV Цар. 12, 12.

Стѣнь f. ἀποσκίασμα, сенка, сена: ου негуже несть... предложена стѣнь, у кога нема сенке од промене (Јак. 1, 17); σκιά, сен: градѣицхъ (Кол. 2, 17).

Стѣгнути < сътѣгнути v. pf. -гнѣ, -гниши, συσφίγγειν, стегнути: чрема, опасати се: III Цар. 18, 46; укрепити, оснажити: Сл. на III часу В. петка; Кан. св. Андр. крит. п. 5 т. 4; утврдити: Ст. на стих. у утор. IV седм. по св. Пасци.

Стѣжавати < сътѣжавати v. impf. -каю, -ваши, κτᾶσθαι, поседовати, држати: I Сол. 4, 4.

Стѣжаніе < сътѣжаніе n. κτήσις, имање, иметак: I Мојс. 49, 30; плен: да не кѣдѣ стѣжаніе ни крашино чѣдѣиш (Кан. св. Андр.

крит. п. 4 т. 6); κτήμα, посед, имање: Мат. 19, 22; Ак. Бог. ик. 3; ἐργασία, доходак, добитак: Дел. 16, 16.

Стѣжатель < сътѣжатель m. κτήτωρ, ималац, поседник: Екл. 5, 12.

Стѣжати < сътѣжати v. impf. стѣжѣ, -жиши, 1) κτᾶσθαι, а) стицати, задобити: I Мојс. 49, 30; сло: Дел. 1, 18; твоѣ предстательство стѣжахомъ: Ст. на стих. гл. 4 воскр. богор.; юже стѣжалъ еи чистною твою кровію: Кан. Срет. п. 3 ирм.; б) узимати: злата (Мат. 10, 9); в) спасавати: адшы (Лук. 21, 19); 2) περιποιήσασθαι, стећи: кровію кою (Дел. 20, 28); 3) ἐγκομβόσασθαι, чврсто присвојити, стећи: I Петр. 5, 5.

Стѣзаніе < сътѣзаніе n. ζήτησις, ζήτημα, спор, распра: Јов. 3, 25; Дел. 15, 2 и др.

Стѣзати < сътѣзати v. impf. -заю, -зиши и стѣжѣ, -жиши, συσφίγγειν, стезати, давити (Микл.); -са, συναίρειν, препирати се, рачунити се с неким: Мат. 25, 19; συζητεῖν, расправљати: Марк. 8, 11; διαλέγεσθαι, разбирати, говорити о нечем: Марк. 9, 34; συλλαλεῖν, разговорати се: Лук. 4, 36; ζητεῖν, запиткивати се: Јов. 16, 19; δογματίζεσθαι, држати се закона: Кол. 20, 20.

Стѣракиновъ з. στυράκινος (од стѣраξ = дрво које даје мирисаву смолу сторакс), стираксов; по Данич.: тополов: жезлъ стѣракиновъ, прут тополов (I Мојс. 30, 37).

СѢБЕШТА < сѣбота f. σάββατον, 1) мир, одмор: II Мојс. 20, 10; 2) субота, седми дан седмице:

въ день седмый ісбвшта (III Мојс. 23, 3), који је био старозаветни празник: покой нареченный сватъ Гдѣки (Ibid.) и који се морао квати (ἀγιάζειν), светковати т. ј. проводи у празновању према прописаноме закону Божјем (II Мојс. 20, 8; V Мојс. 5, 12), а никако се није смео квернити (βεβηλοῦν) т. ј. нису се смели суботом радити забрањени послови (Мат. 12, 5); 3) *цела седмица*: кижжніа ісбвшты въ ісбвштахъ, суботне (седмичне) жртве паленице у сваку суботу (IV Мојс. 28, 10); пощдіа двакраты въ ісбвштѣ, постим двапут у седмици: Лук. 18, 12. *Први дан седмице* звао се пркый день ісбвштъ, мѣа (уместо прѡтѣ) σαββάτων (разуме се һмѣра); *други*: второй день ісбвштъ, δευτέρα σαββάτων и т. д.: Дел. 20, 7; I Кор. 16, 2 и др. Ко единѣ ѿ сѣвштъ, εἰς μίαν σαββάτων (управо би требало: εἰς прѡτѣν һмѣραν σαββάτων), у први дан седмични, а то је: у недељу: Мат. 28, 1; Марк. 16, 2; Лук. 24, 1; Јов. 20, 1. По единѣ ѿ сѣвштъ, κατὰ μίαν σαββάτων, у сваки први дан седмице, а то је: у недељу: I Кор. 16, 2. *Вторый ісбвшты*, δευτέρα (һмѣра) σαββάτου, у други дан седмице: Пс. 47, 1; въ четкертый ісбвшты, τετράδι σαββάτου, у четврти дан седмице: Натпис на Пс. 93. 4) *Свбшта зими*, τὸ σαββατον τῆς γῆς, одмор земље сваке седме године, када је било старим Јеврејима Божјим законом забрањено да је обрађују, сеју и са

ње збирају плодове: III Мојс. 25, 5. 7. 5) *Свбшта сѣвштъ*, τὰ σαββата σαββάτων, најважнија субота, празник: покой да кдѣтъ ѿа кимъ (III Мојс. 16, 31); 6) *сѣвшты*, σαββата, субота: и кытъ мимоходити емѣ въ ісбвшты, и догоди му се да пролазаше у суботу (Марк. 2, 23); 7) *сѣвшты пѣтъ*, σαββάτου ὄδος, простор од Јелеонске Горе до Јерусалима који се могао превалити у суботу: Дел. 1, 12.

Свбштный < сѣвотнѣ 3. σαββάτου, суботни: въ кечеръ же ісбвштный, китаючи ко единѣ ѿ ісбвштъ... ὁψὲ δὲ σαββάτων, τῆ ἐπιφωσκουσῆ εἰς μίαν σαββάτων... а после вечери суботне на освитак првога дана седмице... (Мат. 28, 1); — *Суботна година*, мѣто штакниіа, ἐνιαυτός ἀφ' ἑσῆως, опросна година (*Данич.*), била је код Јевреја свака седма година. Она је имала међу годинама исти значај као и субота међу данима. У тој години земља се није уопште обрађивала ни сејала, а што је на њој те године само од себе родило, то се све раздавало сиротињи, домаћим и дивљим животињама; зајмодавци су све дугове опраштали својим суплеменицима; господари су пуштали на слободу своје робове који су били Јевреји и без породице, а на празник сеница јавно се пред народом читао Закон Божји: V Мојс. 31, 10—11 (*Дјач.*).

Свбштство < сѣвотство п. σαββατιομός, светковање суботе: Јевр.

Спротивниѣ < спротивниѣ *з.* ἐναντίος, који стоји насупрот некоме, противни: I Петр. 3, 9.

Спротивословіе *п.* спор, противљење, протусловље, противурече: Прол.

Спротивъ < спротивъ *т.* 1) ζεύγος, јарам, пар, подвоје: спротивъ колѣкъ (Лук. 14, 19); а҃гль: Ст. на хвал. воскр. гл. 3; горлицы: Сл. на стих. на Срет.; 2) σύζυγος, законити муж (*Вост.*).

Спротивникъ < спротивникъ *т.* σύζυγος, socius, сатрудник, друг: Филиб. 4, 3; ἐμὸς σύζυγος, соіух, сунруг, муж (*Дјач.*).

Срѣзъ < срѣзъ *т.* γύψ, јастреб: Јов. 5, 7; 28, 7.

Срѣзъ < срѣзъ *з.* ὑρὸς, сиров: Лук. 23, 31.

Срѣзъ *т.* σουφεῖρ, место (вероватно у источној Индији) из којег су Јевреји извозили злато и драго камење: и челоуѣкъ чистенъ сдѣтѣ паче нежели камень иже ѿ Срѣза (Ис. 13, 12); и взаша ѿтуда злата: III Цар. 9, 28. То се место звало и Срѣзъ: еже ити ко Срѣзъ по злато (Ис. 22, 48)

Срѣзъ < срѣзъ *т.* λάρος, галѣб, прождрљива морска птица: III Мојс. 11, 15.

Сходженіе < сходженіе *п.* ξηροφαγία, ieiunium, строги пост, употреба сухе хране (сух хлеб и вода): запрещаетѣа сходженіемъ, ἐπιτιμᾶται (Ном. пр. 62).

Сходъ < сходъ *т.* 1) κάρφος, трун: изъ очее (Мат. 7, 4; Лук. 6, 42); 2) граница: елейный сходъ (Кан. у Ч. желеосв. п. 3 т. 2).

Сходница < сходница *ф.* ψυγμός, сушено месо или риба: IV Мојс. 11, 32.

Сходило < сходило *п.* φρύγιον, сухо древо: кѣсти моѡ якѡ сходило сохощаа (Пс. 101, 4).

Сходство < сходство *п.* οὐσία, сущтаство, природа, биће: Ирмол. гл. 1 п. 3 ирм. 1.

Сходъ < сходъ *adv.* ὄντως, vere, заиста (*Микл.*).

Сходъ, -и, -е; -ий *з.* part. praes. act. од выти, 1) ὁ ὄν, који јесте: Мат. 2, 16; Марк. 1, 34; 2) ὁ ὄντως, прави, стварни, истински: якѡ сдѣй въѣтвенный храмъ (Сјед. 2 гл. 4. на Вавед.).

Сходъ *adv.* в. сходъ.

Сходъ *ф.* грч., шизма, раскол (*Дјач.*).

Сходъ *ф.* σχῆμα, образ, виши степен монаштва: мала (ωδὲ κλίε ραγъ и каминяки) и великаа или а҃ггелкаа, τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, а҃нѣлски образ (*Ibid.*).

Сходни *в.* рѣ сходю, -иши, обући некога у схиму, учинити некога схимником (Слов. Имп. ак.).

Сходникъ < сходникъ *т.* монах који је примио схиму (*Ibid.*).

Сходити < сходити *в.* рѣ сходѣ, -иши, καταβαίνειν, сићи: Мат. 24, 17; Апок. 13, 13; -сѡ, συνέρχεσθαι, скупити се, састати се: Дел. 1, 21; I Кор. 11, 34.

Сходникъ < сходникъ *т.* 1) ἄγγελος, весник, гласник: Јак. 2, 25; 2) κατάσκοπος, ухода: Јевр. 11, 31.

Сходати < сходати *в.* impf. -ждаю, -ждаши, καταβαίνειν, силазити: Лук. 10, 30. 31; Јов. 5, 4; -сѡ, συνέρχεσθαι, скупляти се, састајати се: Лук. 5, 15; Дел. 5, 16.

Сходеніе < сходеніе *п.* πρόσβασις, силажење, прилаз: сходѣ-

- нѣа ради Бжїа (II Мојс. 19, 18); творити: Ч. испов.; *κατάβασις*, силазак: приклонивый сходящїемъ некая (Троп. у суб. V седм. В. п.).
- Сцѣненіе** < сцѣнение п. *συνέτησις*, оцена, цена: IV Мојс. 18, 16.
- Счетаніе** < съетаніе п. 1) *συνάφεια*, сједињење, spoj: Ст. на Г. в. на Дух.; 2) *σύνταξις*, уређење, размер; уважење, једнака част, одавање части: едино сметаніе . . Стѣла Троицы (Ст. на хвал. 2 на Дух.).
- Счиненіе** < счуненіе п. *σύνταξις*, уређење, устројавање; чета, скуп, збирка (Микл.).
- Счиненъ**, -ый < счуненъ 3. *συνεταχμένος*, раван некому, који је у једном истом чину (рангу) с неким: Отцѣ и Сынѣ счиненъ и сшлалемъ (Ст. на хвал. 2 на Дух.).
- Счинити** < счунити v. pf. счуню, -нши, *τάσσειν*, поставити, одредити: окцій житїа предѣлъ (Мол. у Ч. погр. свент.).
- Счинѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, *συνεβιβάζειν*, слагати, скупљати, састављати: Еф. 4, 16.
- Счинати** < счунати v. impf. -наю, -наши, *συντάσσομαι*, ређати, врстати, разврставати; придруживати: анкшмъ стѣхъ (Кан. у Ч. погр. млад. п. 4. Сл.).
- Счисланти** < счунсанти v. pf. счислю, -сши, *συναριθμεῖν*, прибројати: Мол. у Ч. погр. свент.
- Счислати** < счунслати v. impf. -слаю, -слаши, *συναριθμεῖν*, прибројавати: Отцѣ и Сынѣ счиненъ и сшлалемъ (Ст. на хвал. 2 на Дух.).
- Сшедаъ**, -ши, -ше < сшѣдъ; -ый и сшедшь, -и, -е; -шій 3. part. prael.

- act. I од сшити, сшавши, који је сшао: Мат. 28, 2; Лук. 9, 37 и др.
- Сшествовати** комѣ < сшьствовати v. impf. -ствѣю, -ши, *συνπορεύειν*, ићи, путовати заједно с неким: отрокѣ патриарха ивраама шштвокавый (Ч. обруч.).
- Сый** < сы part. praes. act. од выти, ѡν, који јест: II Мојс. 3, 14; Мат. 1, 19.
- Сынолѣпнѡ** adv. *υιοτρόπως*, као син: Прип. 1 на 9 п. Кат. Усп. Бог.
- Сынополагати** v. impf. -гаю, -гаши, *υιοθετεῖν*, усыновљавати: Мин. 10 окт.
- Сыноположеніе** < сыноположеніе п. *υιοθεσία*, усыновљење, посинаштво: Рим. 8, 15; отческа преданїа (*πατρῶν δόγματα*) сыноположенїа; Степ. гл. 7 ант. 2; Мол. у св. Лит. Вас.
- Сынокоренный** < сынокорень 3. *υιοποιητός*, посиѣен: плодъ чрѣвна дѣломъ сынокоренногъ текѣ Хрѣтѣ, икоже и Отцѣ икати бегда стѣ, по плоду утробнѣ теби Христу као и Оцу свети су свагда посиѣени (Степ. гл. 3 ант. 2).
- Сыропѣстный** < сыропѣстнъ 3. *τυροφάγος*, који једе сир, који допушта да се једе сир; недѣла сыропѣстнаа, *κρησκή της τυροφάγου*, недеља пред Великим постом која допушта да се једе сир, када је Црквом дозвољено да се једе сир: Тр. п.
- Сыропѣцъ** < сыропѣць m. *αίροφάγος*, који једе сирово, пресно, криво: Кан. анг. хран. п. 8 т. 4.
- Сытость** < сытость f. 1) *πλησιμόνη*, ситост, претрпавање, обиље: I Мојс. 41, 30; Ис. 105, 15; пу-

пѣње тела: ѣгогѣть плоти (Кол. 2, 23); 2) χόρτασμα, храна: Дел. 7, 11.

Гѣданицѣ < сѣданицѣ п. 1) καθέδρα, τράπεζα, клуна, трпеза: продающихъ голѣки (Мат. 21, 12); столица: Иѡѡново (Мат. 23, 2); гѣдителїй: Пс. 1, 1; престо: Ак. Бог. ик. 1; Сл. на стих. на св. Саву; 2) δίφρος, клуна без наслона; постельа: I Цар. 28, 24; седиште уопште: и поставиши различнаа гѣданица (II Мак. 14, 21); 3) ἔδρα, стражница: да поразитъ тѣ Гѣъ кредомъ егѣпетскимъ къ гѣданицахъ (V Моїс. 28, 27).

Гѣдинавѣз 3. πολίος, canus, просед: Прол.

Гѣдѣ, -ши, -ши; -шїй 3. part. praes. act. I од сѣсти, καθίσας, седавши: Мат. 5, 1; 13, 48 и др.

Гѣдѣти v. impf. сѣждѣ, -диши, ἐκάθεσθαι, седети на нечем: IV Моїс. 22, 5; καθίζεσθαι, посадити се, седети: Лук. 2, 46.

Гѣдѣ, -ѣй; сѣдѣшь, -и, -е; -ѣшїй 3. part. praes. act. од сѣдѣти, καθήμενος, седеши, који седи: ко тмѣ (Мат. 4, 16); Марк. 2, 6 и др.; гѣдѣй ко мѣкѣ: Кан. на Благ. п. 3 ирм.

Гѣкира < сѣкыра f. 1) ἀξίνη, секира: сѣкирами разсѣкоша двери (Пс. 73, 5); оуже ко и сѣкира при корени дрѣва лежитъ (Мат. 3, 10; Лук. 3, 9); 2) ὑποτομεύς, пила, тестера: II Цар. 12, 31.

Гѣкнѣти < сѣкнѣти v. pf. сѣкнѣ, -ниши, καθάπτεσθαι, обесити се некое о нешто, зграбити некога за нешто: еѣдна.., гѣкнѣ къ рѣкѣ егѡ (Дел. 28, 3).

Гѣминѣз m. ἀνδράποδος, mancipium, роб, прост, необразован човек, простак (Микл.).

Гѣмѡ < сѣмѡ adv. ὡδε, овамо: Мат. 8, 29; 17, 17; гѣмѡ и окамѡ, ἄλλως καὶ ἄλλως, тамо амо, овамо онамо, на све стране: III Мак. 1, 17.

Гѣмѡ < сѣмѡ п. σπέρμα, семе: Мат. 13, 24; сѣмїно: Ис. 14, 29; Икраиноко: Јов. 8, 37; земныхъ: Дан. 1, 12.

Гѣнница < сѣнница f. σκηνή, шатор, скинија; праздникъ гѣнницѣ, ἡ τῶν σκηνῶν ἑορτή: II Мак. 10, 6; потчѣнїе гѣнницѣ или гѣни, σκηνοπηγία, постављање шатора: Јов. 7, 2; Син. на Дух.

Гѣнописанный < сѣннописанный 3. σκιογράφος, живописан; живописац: ниже ко прѣкти нагѣ... гѣнописанныхъ трѣдѣ безплодный (Прем. Сол. 15, 4); Кан. Рожд. Бог. п. 6 ирм.

Гѣнный < сѣннь 3. σόσιος, сеновит, хладовит: дѣкъ (Јез. 6, 13); σκιδῶδης, сенолик, као сенка, символичан, сликовит: прѣдѣ гѣннымъ кокчегомъ скакаше играа (Кан. Пасхе п. 4 т. 3).

Гѣновный < сѣновнь 3. 1) δασύς, хладовит, лиснат: дрѣко (V Моїс. 12, 2); 2) σκιδῶδης, по спољашнем облику, на изглед, формалан: закона гѣновное исполнаа (Ст. на хвал. на Срет.).

Гѣновнѡ < сѣновнь adv. σκιδῶδως, као сенка, сликовито: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.

Гѣнопотчѣнїе < сѣнопотчѣнїе п. σκηνοπηγία, постављање шатора, празник сеница: къ днѣ праздника гѣнопотчѣнїа (I Мак. 10, 21).

Сѣнь f. 1) σκιά, сенка, мрак, тама: смѣртная (Мат. 4, 16; Лук. 1, 79); заштита: подъ сѣнію рѣки моя покрѣята (Ис. 51, 16); 2) σκηνή, сеница, шатор: три сѣни (Мат. 17, 4; Лук. 9, 33); потчѣніе сѣни: Јов. 7, 3; сѣнь вѣдѣніа: Дел. 7, 44.

Сѣрѣа и сѣрѣи pl., разноврсни инсекти који се зову у II Мојс. 8, 21. 24: πεῖλα μέγχα, бубине (Данич.): Прол.

Сѣрѣа < сѣрѣа f. σείρα, уже, конопац, узица: Тип.

Сѣсти v. pf. σάδω, -дѣши, καθίζεσθαι, сести: I Мојс. 15, 11; Мат. 19, 28 и др.

Сѣтованіе n. κατήφεια, сета, жа- жалост: Јак. 4, 9; туга, плач: Кан. у I Нед. В. п. п. 6 т. 1; Свѣт. на Рожд. св. Јов. Прет.

Сѣтовати v. impf. сѣтѣю, -ши, σκυθρωπάζειν, мрко, љутиито, ту- робно, жалосно гледати; жа- лити, туговати: Пс. 37, 7; Мат. 6, 16; Ст. на хвал. на Усек.; Кан. англ. хран. п. 5 т. 2.

Сѣтъ f. παγίς, замка, мрежа: Пс. 24, 15; 140, 9; Лук. 21, 35; II Тим. 2, 26; Ст. на стих. св. влмч. Прок.; кражіа: Ст. на хвал. воскр. гл. 4.

Сѣчѣніе n. κατομή, сакаћење, се- чење: Филиб. 3, 2.

Сѣчицъ < сѣчиць m. πολεμιστής, бо- рац, војник наоружан мачем: Јоил. 3, 9.

Сѣчиво n. πέλεκυς, секира: Пс. 73, 6; σιδήριον, сечиво од жељеза: Ис. 44, 12. сечиво

Сѣчь f. 1) θραύσις, туча, борба, убијање: Пс. 105, 30; 2) κοπή, сеча, окршај, бој: Јевр. 7, 1;

3) οὖρον, мокраћа: и пити сѣчь скою (IV Цар. 18, 27).

Сѣци < сѣсти v. impf. сѣкѣ, -чи- ши, κόπτειν, сећи; сѣци каменіа, λατομεῖν, сећи, клесати камење; клесањем давати камену облик: I Парал. 22, 2; -са, διακόπτειν, раставити се, разделити се, разбити се: II Мак. 10, 30.

Сѣтва < сѣяти f. σπείρος, сетва: II Мојс. 34, 21; III Мојс. 26, 5; Амос. 9, 13.

Сѣтъ part. praes act. од сѣати, δ σπείρων, који сеје, сејач: Мат. 13, 3.

Сѣяти < сѣти v. impf. сѣю, -ши, σπείρειν, сејати: Мат. 13, 3. 4 и др.

Сѣдо < сѣдоу adv. ἐντεῦθεν, ова- мо; ѿдѣ и ѿдѣ, с једне и с друге стране: III Цар. 10, 20; Јов. 19, 18.

Сѣклитикъ < сѣклитикъ m. грч., сенатор, главар народа: IV Мојс. 16, 2.

Сѣклитъ < сѣклитъ m. грч., се- нат, савет, скупштина (Микл.; Дјач.).

Сѣнаѣрѣи m. συναγίς, (συναγωγή), sy- naconum, збирка историјских података о неком празнику или светитељу. Синаксари су штампани после шесте песме канона у Посном и Цветном триоду. Више таквих синак- сара саставља књигу која се зове Прологъ: Тр. п.; Тр. цв.

Сѣндикъ m. σύνδικος, заступник, одвежник, државни бранилац (Дјач.).

Сѣнофѣсъ m. σύνοψις, преглед, извод (Ibid.).

Сѣртъ m. οὐρίς, мѣкала мѣста, пруд: Дел. 27, 17.

T

- T** деветнаесто слово у црквено-словенској азбуци, зове се тврдо; као цифра $\bar{\tau} = 300$.
- Таже** adv. temp., *εἶτα*, затим, потом: Марк. 4, 17. 28; *ὕστερον*, тада: Јевр. 10, 17.
- Таианица** f. *μυστήρις*, која је посвећена у тајне Божје, тајница: Прем. Сол. 8, 4; Ак. Бог. ик. 2.
- Таинник** m. *ἀκούη*, ученик, повереник, тајни саветник: II Цар. 23, 23; Ак. Бог. ик. 5; *μύστις*, који је посвећен, упућен у тајне Божје, коме су откривене тајне, познавалац тајана: Конд. св. Ник.; *μυσταγωγός*, вештак, учитељ, руководилац у свешт. тајнама: Кан. св. Андр. крит. п. 3, т. 6; доглавник: Конд. Обр.
- Таинство** n. *μυστήριον*, тајна: I Тим. 3, 9; Апок. 1, 20.
- Таинъ**, тајна, тајно adj. *κρύβιος*, тајан, сакривен, тајанствен: *μοκωμνѣ* естъ къ *тѣкѣ* тајно: Суд. 3, 19; *таинъ* еин, Бѣѣ, рай: Кан. на Воздв. ч. к. п. 9 ирм.
- Таитиса** v. impf. *ταύσασα*, -ишиса, 1) *περικρυβήναι*, крити се, сакривати се: Лук. 1, 24; 2) *λανθάνειν*, непознат бити, незнати: II Петр. 3, 5; *νῆμοшь таащамса* (Мол. у Ч. желеосв.).
- Тай** adv. *λάθρα*, тајно: Пс. 100, 5; I Мак. 9, 60; Мат. 2, 7; Јов. 7, 10 и др.; *ἐν κρυπτῶ*, крадом, кришом: Јов. 7, 10; *λαθραίως*, потајно, неопажено: Сјед. 2 у Нед. Мирон.
- Тайѣва** f. *μυστήριον*, тајна; тајна служба (*Микл.*).
- Тайна** f. 1) *τὸ κρυπτόν*, тајност: *μυστήριον* къ *тайнѣ* (Мат. 6, 4); 2) *μυστήριον*, тајна: Марк. 4, 11; Лук. 8, 10; Еф. 5, 32.
- Тайново** adv. *λάθρα*, тајно, скривено: III Мак. 6, 22.
- Такожде** adv. *τὸ αὐτὸ, ὡσαύτως*, такође, исто тако: Мат. 5, 47 squ.; Марк. 4, 16 squ.; Лук. 3, 11 squ.; Јов. 5, 19 и др.
- Талантисъ** m. *ταλантаῖος*, као талант велики, тежак; и градъ великѣ *ἰκω талантисъ* (*χάλαζα μεγάλη ὡς ταλονταία*) *ἰниде* къ *некесе* на *челокѣки*, град у величини таланта, као талант (по *Вуку*: као глава) паде с неба на људе (Апок. 16, 21).
- Талантъ** m. грч., округло сребро или златан предмет који је претстављао или: 1) извесну тежину злата, или сребра, те је служио као утег за мерење; или: 2) извесну своту новаца, те се употребљавао као новац који је вредео код старих Јевреја 3000 сикала: Мат. 18, 24; 25, 15—28 (*Дјач.*).
- Талида** араам., девојка: *ταῖδα* *κδμι*, девојко устани: Марк. 5, 41.
- Татбина** < *татѣбина* f. *κλέμμα*, крађа: *деннаа* и *нощнаа* (I Мојс. 31, 39).
- Татство** < *татѣство* n. *κλοπή*, крађа: Јер. 48, 27.
- Татъ** m. *κλέπτης*, лопов: II Мојс. 22, 2; Мат. 6, 19. 20; Јов. 10, 1. 8. 10; 12, 6 и др.
- Татѣва** f. *κλέμμα*, крађа: II Мојс. 22, 3; Апок. 9, 21; *κλοπή*, крађа, отмица: Мат. 15, 19; Марк. 7, 22; *κλέψμων*: Ном. пр. 46.

Тацы, τοιοῦτοι, такови: якокъ неке-
сний, тацы же и некесній (I Кор.
15, 48).

Талти < талти v. impf. -таю, та-
иши, 1) κρύπτειν, тајити, скри-
вати: Ст. на Г. в. воскр. гл.
7; 2) τήρασθαι, топити се, кра-
вити се, пропадати: коикъ ѿ
лица огна (Пс. 67, 3); дѣша къ
слахъ талше: Пс. 106, 26; дѣ-
шы талшыа гладомъ: Ст. на
блаж. на Обрез.; 3) λιπτώειν,
гладовати: гладомъ талхъ, тро-
φῆς ἐλίπτων: Ст. на стих. у
Нед. блуд. с.; -са, κρύπτεσθαι,
скривати се: Бога исповѣди та-
лицягоа (Ст. на блаж. воскр.
гл. 4).

Тварь I κτίσις, творевина, ство-
рење: Марк. 16, 15; Рим. 1, 25;
II Кор. 5, 17 и др.

Тврѣдъ, -ый < тврѣдъ 3. στερεός,
тврѣд, як: κέροу (I Петр. 5, 9);
ἐδραίος, чврст, сталан: I Кор.
15, 8; ἀσφαλής, сигуран, поуз-
дан: якн котка (Евр. 6, 19); Фи-
либ. 3, 1.

Тврѣдыа < тврѣдыа f. 1) φρούριον,
тврѣва: II Мак. 13, 19; 2) δού-
ρωμα, тамница: I Мојс. 41, 14.

Тврѣдъ < тврѣдъ f. 1) τὸ στερέωμα,
тврѣа, свод небески: I Мојс. 1,
6; Пс. 18, 2; мысленнаа: Сл. на
хвал. у Нед. св. от. 11 окт.;
облак: V Мојс. 33, 26; 2) δού-
ρωμα, тврѣва, град: II Кор.
10, 4; 3) ἀσφάλεια, темель: Пс.
103, 5.

Тврѣдѣль < тврѣдѣль f. δούρωμα,
тврѣва: Дан. 11, 39. 43; Наум
3, 14; Авак. 1, 10.

Тврѣдъ < тврѣдо adv. ἀσφαλῶς,
чврсто, стално, постојано, не-
престано: Дел. 16, 23.

Творѣніе n. ποίημα, дело, створење:
Рим. 1, 20; Еф. 2, 10.

Творити v. impf. творю, -риши, по-
сеѣн, чинити: тв. добро, καλῶς:
Мат. 5, 44; ἀγαθοποιεῖν: Мат. 3, 4;
зло, κακοποιεῖν: Марк. 3, 4; ми-
лостыню: Мат. 6, 2; плоды докры:
Мат. 7, 17—19; прилюкы, μοι-
χεύειν: Марк. 10, 11. 12; 2) πρᾶσ-
σειν, радити, извршивати: Лук.
3, 13; плодъ, καρποφορεῖν, род
доносити: Лук. 8, 15; люкы, пор-
веῦσαι, курвати се: Апок. 2, 14;
-са, προσποιεῖσθαι, градити се,
чинити се, правити се: творѣ-
щяа далечайше ити (Лук. 24. 28).

Тезониментъ, -ый < тезониментъ 3.
δμώνυμος, ἐπώνυμος, који има исто
име: побѣды тезониментъ ... ика-
те Николае, истога имена с по-
бедом (νίκη); мджитка тезоним-
нигагъ Андреа (ἀνδρία = мджи-
тко); тезониментомѣ ткоимѣ но-
комѣ жительствѣ, истоименоме
твоме новоме становништву
(Конд. Воздв. ч. к.); текѣ т.
кѣницъ простирающа: Ст. на Г.
в. на св. архѣ. Стеф.

Тектонскій 3. ὁ τοῦ τεκτόνου, дрво-
дељев, уметнички: Јер. 10, 3.

Тектонъ < тектонъ m. грч., дрво-
деља: Мат. 13, 55; Марк. 6, 3.

Текѣцій 3. part. praes. act. сл. обл.
од тици, ἀλλόμενος, који тече:
кода (Јов. 4, 14); τρέχων, који
трчи: I Кор. 9, 24.

Текъ, -ши, -ше; -шій 3. part. praes.
act. I од тици, δραμών, трчав-
ши, који је трчао: Мат. 27,
48; Марк. 15, 36; Лук. 15, 20.

Телѣцъ < телѣцъ m. 1) μόσχος, те-
лац: II Цар. 6, 13; Пс. 50,
21; Лук. 15, 23—30; Дел. 7.

- 41; Апок. 4, 7; 2) βούς, бик: III Цар. 1, 9.
- Телчїи** < тельчїи *β.* τοῦ μόσχου, телећи: II Мојс. 29, 12; Евр., 9, 12—19.
- Телето** *п.* 1) βρόχος, конопац, уже, замка, мрежа: Приче Сол. 6, 5; 7, 21; 2) τὰ βρόχεια, плитка места, пличине: Ном. пр. 131.
- Теплица** < топлница *ф.* θερμάστρις, топла купаоница; котао: III Цар. 7, 40.
- Теплота** < топлота *ф.* 1) θερμῆ, топлота, врућина: ехїдна ѿ тепло-ты изшедиши (Дел. 28, 3); 2) ζέσις, млака вода коју свештеник улива у путир на св. Литургији пред причешћивање (Служ.).
- Теревїндз** *т.* грч., терпентиново дрво: I Мојс. 35, 4.
- Терпѣливодѣшнїи** < трпѣливодоушнїи *β.* καρτερόφυχος, стрпљив, великодушан (*Дјач*).
- Терпѣнїи** < трпѣнїи *п.* ὑπομονή, трпљење, стрпљење; нада, узданица: кто терпѣнїи моє; не Гдѣ ли; (Пс. 38, 8); якъ ты єси терпѣнїи моє Гдѣ: Пс. 70, 5.
- Терпѣти** < трпѣти *в.* imperf. терплю, -пиши, 1) ὑποφέρειν, трпети, подносити: кшрѣи (I Петр. 2, 19); наказанїи: Евр. 12, 7; 2) ὑπομένειν, чекати: нко кси терпациїи та не постыдатїа (Пс. 24, 2).
- Тесати** *в.* imperf. тешѣ, -шши λαξεύειν, тесати, сећи од камена: да не оустронши ихъ (олтаре) тесаннѣхъ (II Мојс. 20, 25); V Мојс. 4, 49; катерγάζειν, израдити, обработити: тесанагѡ кедря (III Цар. 6, 36); κολλάπτειν, тесати, клесати: III Цар. 7, 12.
- Тесла** *ф.* ἀξίνη, врста секире: Ис. 44, 12.
- Теслица** *ф.* πέλεκυς, секирица: III Цар. 6, 7.
- Теслоносц** *т.* πελεκάν, капикар (птица): V Мојс. 14, 18.
- Тестъ** < тѣстъ *т.* πενταρός, таст: II Мојс. 3, 1; Јов. 18, 13.
- Тетраподз** *т.* грч., стол на четири ноге: Тип.
- Тетрастихъ** *т.* грч., несма која се састоји из четири стиха: Тип. и Триод.
- Тетроевангелїи** *п.* грч., четворојеванђеље, јеванђеље које садржи четири јеванђеља распоређена по реду св. јеванђелиста Матеја, Марка, Луке и Јована са упутством на крају књиге: како се преко године изналазе и читају поједина зачала. Овако се јеванђеље данас употребљава у руској и српској Цркви, док је некада у Русији било у употреби јеванђеље т. зв. афракогъ, а у нашој Цркви (у грчкој и данас) т. зв. *јеванђелистар* (у српско-словенској редакцији н. пр. Мирослављево јеванђеље), у којем су распоређена јеванђеља по реду црквене године једно за другим, почевши од Јов. 1, 35—51 итд. (*Митр.-Мирк.*, I, 137).
- Теченїи** *п.* 1) ῥόσις, женско течење крви, менструација: и κδαгѣтѣ теченїи єа кѣ тѣлики єа (III Мојс. 15, 19); 2) τροχιά, стаза, пут, колосек; облик, начин живота, поступци: кривка теченїа ихъ (Приче Сол. 2, 15); права теченїа твори твоими ногами (Ів. 4, 26); кѣл же теченїа єгѡ назирагѣтѣ (Ів. 5, 21); 3) δρόμος, течење, трка: II Цар. 18, 27; Јер. 8, 6; Дел. 13, 25; II Тим. 4, 7.

Течець < тсуць m. *δρομεύς*, скоротеча: Приче Сол. 6, 11.

Тѣща < тѣшта f. *πενθερά*, ташта, пуница: Мат. 8, 14; Марк. 1, 30; Лук. 4, 38.

Тѣща, -ий part. praes. act. од тѣшити < тѣштити, *ἀφρίζων*; пѣни тѣща, бацајући пену: Марк. 9, 20.

Тѣши < тѣшти v. impf. -кѣ, -чѣши, *τρέχειν*, тећи, трчати, журити, хитати: Лук. 24, 12 и др.; Троп. непор. воскр.; Ст. на лит. св. кн. Лаз.

Тѣшити < тѣштити v. impf. тѣшѣ, -циши, *ἀφρίζειν*, тећи, цурити, пуштати, бацати: пѣни (Марк. 9, 18. 20).

Тѣѣ јевр., девето слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 9; 2, 9; 3, 25; 4, 9.

Тѣлѣни п. *ἄλος*, муљ, глиб, талог: Пс. 68, 3; Ирмол. гл. 4 п. 5 ирм. 15; *βόρβωρος*. блато: Ак. Бог. ик. 5.

Тѣна f. *ἄλος*, блато, глиб: *τινὴ βοῦρας* очне оулинагш, отресавши блато са умнога (душевнога) ока (Кан. Дух. п. 1 ирм.); *τινὴ γρῦχως*: Сјед. 2. Сл. на св. Ник.

Тѣнний < тѣнний 3. *βόρβωρον*, калъав, прълав: т. калъ, калъужа: II Петр. 2, 22; *βόρβωρώδης*, пун муља: *νακιδνίη* (Кан. англ. хран. п. 1 Сл.).

Тѣхомирнш adv. *ἀμάχως*, тихо, с миром: Прем. Ис. Сир. 19, 6.

Тѣтло п. *τίτλος*, натпис: Јов. 19, 19. 20.

Тѣкательница < тѣкательница f. ткаля, преља: Ис. 38, 12.

Тѣкати < тѣкати v. impf. тѣкѣ, < тѣкѣ, тѣшиши < тѣшѣши, *ὀφθαλμίζω*, ткати, прѣсти: I Цар. 17, 7.

Тѣтворнѣ, -ий < тѣтворнѣ 3. *φθοροποιός*, који ствара трухльене, шкодљив, убитачан: *κῆτρῶν* (Ст. на блаж. на Претпр. Благов.); и *ῶ* тѣтворнѣхъ *κῆτρῶν*: Кан. молеб. пресв. Богор.; *κοιλῆνῶν*: Мол. у Ч. јелеосв.; *κοιμιστοῦ*: Сл. у Ст. на блаж. св. влмч. Теод.; *στρατῆρ*: Стат. I ст. 49; *κῆτρῶν* тѣтворнѣй, *ἀνεμοφθορία* (по *Данич.*: суша): V Мојс. 28, 22.

Тѣтель m. *φθορεύς*, упропаститель, затирач, заводник: Ак. Бог. ик. 10; Ст. гл. 4 у Ч. погр. свѣшт.

Тѣти v. impf. тѣю, тѣшиши, *ἀφαιρίζω*, *φθεῖρειν*, кварити, уништавати: *τῆλα* тѣтѣ (Мат. 6, 19. 20); *τῆλα* тѣтѣ обичан класи *κῆτρῶν* *σῆλα*: I Кор. 15, 33.

Тѣтнѣ п. *φθορᾶ*, уништавање, трухльене, пропадѣ, погибао: II Петр. 2, 19; *распадљивост*: I Кор. 15, 42. 50.

Тѣтнѣй < тѣтнѣй 3. *φθαρτός*, пропадљив, трошан, смртан: Рим. 1, 23; I Кор. 15, 53. 54.

Тѣтѣ v. impf. тѣтѣю, -иши, *διαφθεῖρεσθαι*, трухнути, кварити се, пропадати, бити смртан: II Кор. 4, 16; Еф. 4, 22; *τῆλα* *εἰμαго* по похотѣмъ прѣсти: Ч. кршт.

Тѣла < тѣла f. 1) *βρῶσις*, рѣжа: Мат. 6, 19. 20; 2) *φθορᾶ*, трулеж, погибао: II Петр. 1, 4; 2, 12; *изъакн* *наѣ* *ῶ* тѣла: Бог. воскр. гл. 3; *козвѣдѣ* *ῶ* тѣла *жикотѣ* *мой*: Кан. у Нед. мес. п. 6 ирм.; Кан. Богој. и Дух. п. 6 ирм.; Сл. на хвал. св. Теод.

Тѣма < тѣма f. 1) *σκότος*, *σχοτία*, тама, мрак, помрчина: Мат. 4, 16; Марк. 15, 33; 2) *μυροί*, десет хиљада: *τῆμοу* *τῆλῆντѣ* (Мат.

- 18, 24); 3) *μυρία*, мноштво, много тисућа: Суд. 20, 10; *ῥ* темъ людй: Пс. 3, 7; *τμια* аг҃лшвъ: Евр. 12, 22; *τμια* (*μυριάδας*) окрестъ нападающихъ: Кан. англ. хран. II 7 т. 1.
- Тморницею** < *τμорицея* adv. *saepissime*, најчешће, небројено пута: Прол.
- Тмориченъ** 3. безбројан, небројен: *ῥδεια* (Прол.).
- Тмочисленнй** < *τμочисленъ* 3. *μυρίος*, неизмерно многи, безбројни: Син. у пет. Светле седм.
- Товолоцъ** < *τοβολα* m. *κάρδιον*, торба: *πεντηκοντάρη* (I Цар. 17, 40).
- Тогда** adv. *τότε*, тада, у то време, онда: Мат. 2, 17; Марк. 2, 20 и др.
- Тогдашнй** < *τοгдашнь* 3. *ὁ τότε*, тадашњи: II Петр. 3, 6.
- Тожде** (тоже) adv. *τὸ δ' αὐτὸ*, такође, тако: Мат. 27, 44.
- Тождесврественнй** < *τοждесврественъ* 3. *ταυτοούσιος*, који има исто суштаство, природу: Син. у Пон. Дух.
- Той, та, то** pron. demonstr., *αὐτός, αὐτή, αὐτό*, тај, та, то: Мат. 1, 21 sqq.; Марк. 1, 8 и др.
- Тойже** (тойжде), **таже** (тажде и тожде), **тоже** (тожде и тожде), *ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό*, исти, иста, исто: Мат. 26, 44; Марк. 14, 39; Лук. 2, 8; Дел. 16, 33 и др.
- Токмω** < *τὸκμω* adv. *μόνον*, само: *τοκμω* рцы млеко (Мат. 8, 8); *εἰ μὴ*, но, али, осим: *τοκμω* иремиъ единимъ (Мат. 12, 4).
- Токъ** m. 1) *ῥοα*, ток, течение, цурење: *κροα* (Лук. 8, 44); *κροκνй*: Ст. на Г. в. 3 на св. влмч. Прок.; 2) *ῥοή*, струја, река; *μια*: Кан. Бог. п. 9 т. 1; 3) *κροονός*, извор, поток: Стат. I ст. 39; Ст. на стих. воскр. 2 гл. 5; 4) *ἄλων*, гумно: Ис. 25, 10.
- Толкати** < *τὸλκати* v. *impf.* *толкѣ*, -чешн, *κρούειν*, куцати: Мат. 7, 7; Лук. 11, 9; Апок. 3, 20
- Толкиѣти** < *τὸлкиѣти* v. *pf.* -нѣ, -нши, *κρούειν*, куцнути, лупнути, ударити: *толкѣциμδ* *ῥκρзетса* (Мат. 7, 8; Лук. 11, 10); Лук. 12, 36; Дел. 12, 7. 13.
- Толстъ** < *толстъ* 3. *παχός*, дебео: Пс. 143, 13.
- Толцати** < *τὸлцати* v. *impf.* -цаю, -цаши, *τρίβειν*, туцати: къ стѣпакъ (IV Мојс. 11, 8).
- Толца** < *толца* f. *τὸ πάχος*, дебелина, снага: IV Мојс. 24, 8; Пс. 140, 7.
- Толитель** m. *τόραννος*, мучилац, силеција (*Вост.*).
- Толити** v. *impf.* *толлю*, -миши, *αἰχίζειν*, мучити, умарати, зоставляти (*Микл.*).
- Толленіе** < *толленіе* n. *τιμωρία*, мучење, казна, зоставляње: *вѣчнмъ мѣки толленіе* (Мол. за прешч. 2 у Ч. кршт.); *ποινή*, освета: Син. у суб. I Нед. В. u.
- Тонокъ**, -ій < *тънокъ* 3. *λεπτός*, танак, лак: III Цар. 19, 12; *κοκκῶν* *тонцѣ*: Ст. на Г. в. 2 на св. пр. Йл.; *по тонкѣ*, *κατὰ λεπτόν*, полагаано: Син. у Нед. сироп.
- Тонцица** < *тънцунца* f. *θηρίστριον*, летна (танка) халина: Ис. 3, 22.
- Топазій**, -іа m. грч., *топаз*, прозрачан драги камен зелене боје: Пс. 118, 127; Апок. 21, 20; Стат. II ст. 127.

- Топархѣа f. грч., обласна управа, област: I Мак. 11; 28.
- Торгъ < трѣгъ m. ἀγορά, трг, пијаца: Дел. 16, 19; 28, 15.
- Торжество < трѣжество n. πανήγυρος, светковина: Јез. 46, 1; свечани сабор: Јевр. 12, 23; свечаност, славље: и торжитко естъ торжиткъ (Кан. Пасхе п. 8 ирм.).
- Торжествовати < трѣжествовати v. impf. -ствѣю, -шии, παηγυρίζειν, светковати, веселити се: Ис. 66, 10.
- Торжище < трѣжиште n. 1) ἀγορά, forum, трг: II Јездр. 2, 18; Мат. 11, 16; 20, 3; 23, 7; Лук. 7, 32; 11, 43; 20, 46; Син. у суб. I Нед. В. п.; 2) μάκελλον, macellum, тржиште за месо, месарница: I Кор. 10, 25.
- Торжникъ < трѣжникъ m. κολλυβιστής, трапеζίτης, трговац, мѣнчач: Мат. 21, 12; 25, 27; Марк. 11, 15; Јов. 2, 15.
- Тоскливость f. рус., туга, сета, жалост, јад, немир, плашљивост: Уч. изв.
- Точение n. ῥόσις, течење: кроке (Марк. 5, 25; Лук. 8, 43).
- Точило n. λήνος, ὑπολήνιον, преса за вино; када у којој се гњечило грождје: Ис. 16, 10; Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Апок. 14, 19, 20.
- Точити v. impf. точѣ, -чиши, ῥεῖν, тећи, цурити: III Мојс. 15, 25; βρέειν, изливати: ищѣленіа (Троп. св. Ил.); точити, испуштати: точицій краєтѣкомый (Кан. у Нед. цвет. п. 3 ирм.); -са, изливати се: вѣаки прѣидроеть (Степ. гл. 2 ант. 3).
- Точию < тѣишъ adv. в. токмо: Мат. 5, 13; Јов. 8, 10 и др.
- Тоцино < тѣишно adv. σπουδαίως, озбиљно, усрдно, брижљиво: молити (Лук. 7, 4).
- Тоцине comr. од тоцино, σπουδαϊότερος, брижљивије, с већим старањем: II Тим. 1, 17.
- Тоць < тѣиць 3. κενός, 1) ташт, празна желуца; 2) празан, узалудан: V Мојс. 16, 16; Пс. 7, 5; трѣдъ: I Кор. 15, 58. В. тѣж.
- Травникъ < трѣвникъ m. ὁ λιμῶν, ливада, рудина: Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10.
- Трапеза f. грч., 1) трпеза, сто: I Цар. 20, 27, 29; Мат. 15, 27; Марк. 7, 28 и др.; 2) храна на столу: мадшихъ трапезѣа кѣзавинѣ (III Цар. 18, 19); ѿ трапезы царекы: Дан. 1, 5; 3) св. престо у олтару: Тип.
- Трѣва < трѣва f. 1) ἀλόγημα, оскврњење, погањење: Дел. 15, 20; 2) εἰδωλον, идол: I Јов. 5, 21; 3) θυσία, жертва: прѣмити трѣвы шплекаеа еси (Сл. на хвал. св. Георг.); трѣвѣ кыти, ииѣти, χρεῖαν ἔχειν, бити потребан, имати потребу, трѣбати: I Кор. 12, 21, 24; I Сол. 5, 1.
- Трѣвище < трѣвиште n. 1) εἰδωλεῖον, идолски храм: I Кор. 8, 10; 2) τὸ τέμενος, земљиште посвећено божанству са храмом: Кан. св. Теод. п. 5 т. 1.
- Трѣвлажинный < трѣвляженъ 3. τρισμαχαρ, трипут срећан, пресрећан, преблажен: Ст. на Г. в. св. Дим.; дрѣво: Кан. на Воздв. ч. к. п. 5 ирм.
- Трѣвникъ < трѣвникъ m. 1) θυσιαστήριον, жртвеник, олтар: Ис. 56, 7; Јез. 6, 6; 2) εὐχολόγιον, трѣбник, црквено-богослужбена књига, у којој се налазе

- чинови и молитве које се свршавају по потреби појединих чланова Цркве.
- Трѣвоканіе** < трѣвоканіе п. *χρεία*, *ἐπιτήδειον*, потреба: Марк. 2, 25; Дел. 20, 34; Јак. 2, 16.
- Трѣвокати** < трѣвокати v. *imprf.* -вѣю, -вѣши, *χρεῖαν ἔχειν*, имати потребу, требати: II Мак. 2, 15; Мат. 9, 12; Марк. 2, 17; Лук. 9, 11; 2) *χρῆζειν*, искати, тражити, желети: Лук. 11, 8; 12, 30; II Кор. 3, 1; 3) *δέομαι*, хтети: Прем. Сол. 16, 25; *προσδέομαι*, још нешто требати: Дел. 17, 25.
- Трѣвѣха** f. *ἐνδοτρον*, балега: Мал. 2, 3.
- Трѣвѣк** < трѣвѣк adv. *χρεῖα*, потребно: *не трѣвѣкъ вѣмъ естъ писати, оὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι*: I Сол. 5, 1.
- Трѣволеніе** п. *τριχυρία*, трећи вал који је, по мњењу старих Грка, већи од прва два; отуда: морска бура: *житіа трѣволеніи извѣгши* (Ст. по пол. на преп. Пар.); таласање, колебање: *одержимъ есмь вѣрю и трѣволеніемъ согрѣшеній* (Кан. св. Андр. крит. п. 3 т. 1); *страстїи*: Сјед. на св. Три Јер. 2 богор.; *грѣхвѣкъ*: Кан. у Нед блуд, с. и. 6 т. 1.
- Трѣвѣвительный** 3. *τρισολιθήριος*, веома непријатељски: Јестир 8, 13.
- Трѣвѣв** adv. *τρισοῶς*, тројако, тро-струко: III Цар. 7, 4. 5.
- Трѣдинство** п. *τριμηρία*, три дана: Амос 4, 4.
- Трѣвѣнтиса** < трѣвѣнтиса v. *imprf.* *трѣвѣюса*, -вѣнтиса, *νήθειν*, бити будан, бити на опрезу, бити трезан: I Петр. 1, 13; 4, 7; I Сол. 5, 6. 8; II Тим. 4, 5.
- Трѣвѣвинъ** 3. *τριόδους*, који има три зуба: *оуднца* (I Цар. 2, 13).
- Трѣвѣвицъ** m. *τρίβαλος*, трозубац: Ст. на Г. в. на св. влмч. Прок.
- Трѣвѣвк** m. в. трѣвѣвицъ: II Цар. 12, 31.
- Трѣклатѣишій** 3. *τρισαλιτήριος*, веома opak, достојан свакога проклетства: II Мак. 8, 34.
- Трѣкровинъ**, -иш < трѣкровинъ 3. *τριώροφος*, који има три крова, троспратан: I Мојс. 6, 16; *трѣкровнаа*, *τριώροφα*, трећи спрат: Јез. 41, 7; III Цар. 6, 8.
- Трѣкровникъ** < трѣкровникъ m. *τριστεγον*, трећи спрат: I Мојс. 6, 16; Дел. 20, 9.
- Трѣпетати** v. *imprf.* -трѣпѣшѣ, -пѣши, *φρίσσειν*, *τρέμειν*, трести, дрхта-ти: Јак. 2, 19; II Петр. 2, 10; *Тѣе трѣпѣштѣ*, пред Тобом дрхѣу: Мол. у Ч. кршт.; *егвже трѣпѣштѣ и трѣштѣа хрѣвѣи*, пред ким дрхѣу и тресу се херувими: Троиц. троп. на Полуноћ. васкр.; *трѣпеташе нынѣ рѣка дегнаа*: Ст. на III часу уочи Богој.; Сл. на стих. у Нед. месоп.
- Трѣпетинъ** < трѣпетинъ 3. *ἐντρομος*, обузет дрхтањем, који дрхѣе; *трѣпетинѣ кыти*, уздрхтати се: Дел. 7, 32; 16, 29; Јевр. 12, 21; *тр. кысть прѣдтеча*: Сл. на Вел. осв. в.
- Трѣпетнѣ** < трѣпетнѣ adv. *φρικτῶς*, ужасно, страшно: Ст. на лит. у Нед. Том.
- Трѣпетъ** m. *τρόμος*, дрхтање: Пс. 2, 11; 47, 7; Марк. 16, 8; I Кор. 2, 3; II Кор. 7, 15 и др.
- Трѣпѣца**, -аи; -пѣщѣ, -пѣи 3. *part. praes. act.* од трѣпетати, *τρέμων*, дрхѣући: Марк. 5, 33; Лук. 8, 47; Дел. 9, 6.

Трѣсна < трѣсна f. δ στρεπτός, огрлица, ѣрдан, ланац: II Мојс. 28, 24. 25; реса: V Мојс. 22, 12.

Трѣсновитый < трѣсновить 3. κοσμηβωτός, ресаст, искићен, плетен: II Мојс. 28, 4.

Трѣсновица < трѣсновица f. κροσσωτόν, vestis fimbriata, хаљина ресаста, ресама искићена, код *Данич.*: ланац: II Мојс. 28, 14.

Трѣснѣти < трѣснѣти v. рf. -снѣ, -ниши, κεραυνόω, громом погодити; убити: ικω ω̄ грома трѣсновнѣ кыкъ (Прип. 9 п. на Обрез.).

Трѣтицю adv. ἐκ τρίτου, трѣћи пут: Мат. 26, 44 и др.

Трѣтѣ < трѣтѣ adv. τρίτον, трѣћи пут: Јов. 21, 14. 17; I Кор. 12, 28.

Трѣшканный 3. τρισάθλιος, трипут несрећан, најнесрећнији, најбеднији, најжалоснији: Мол. 7 пред прич.

Трѣшцѣственный < трѣшцѣствѣнь 3. τρίβλης, који се састоји из три ствари: дѣрѣ (Ст. на Г. в. на св. архѣ. Стеф.).

Трѣшкранный 3. τρίφθογγος, који има три гласа, три жице: цѣкница (Кан. Успен. Бог. п. 7 ирм.).

Трѣднѣвнѣ, -ый < трѣднѣвнѣ 3. τρίήμερος, тродневни: трѣднѣвное воскресѣнїе, resurrectio post tres dies facta, васкрсење после три дана. Господ Исус Христос је био стварно у гробу само један дан и две ноћи; но Јевреји су у своме обичном разговору називали делове дана читавим даном, а Христос се налазио у гробу један део првога дана (петак), цео други дан (субота) и један део тре-

ћега дана (недеља): *Дјач.*; трѣсѣтанїе: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4.

Трѣзна f. 1) ἀγών, борба, надметање, такмачење (*Вост.*); ἐπαθλον, награда у борби (*Микл.*); 2) помен који су незнабожачки Словени давали уз извођење јуначких игара (*Дјач.*).

Трѣзнице < трѣзнице n. 1) στάδιον, место борбе, бојиште, тркалиште (*Микл.*; *Жив.*); 2) ἀγών, игра: πατολέτνое, олимпијска игра која се приређивала сваке пете године (II Мак. 4, 18.).

Трѣкраты < трѣкраты adv. τρίς, трипут: II Кор. 2, 8.

Трѣлѣтствовати < трѣлѣтствовати v. имpf. -ствѣю, -ши, τριστιζεσθαι, имати три године: трѣлѣтствѣющаа юница (Сл. на стих. на Вавед.).

Трѣпѣсницѣ m. τρίψδιον, канон који се састоји из три песме. Трипјесници се налазе у Триоду посном и цветном, а поју се у седмичне дане (осим суботе и недеље) Св. четрдесетнице. У састав свакога Трипјеснеца неизоставно улази 8 и 9 песма канона. Тако у понедељак: 1, 8 и 9; у уторак: 2, 8 и 9; у среду: 3, 8 и 9; у четвртак: 4, 8 и 9; у петак: 5, 8 и 9 песма. Те се песме мешају са песмама канона из Минеја. У суботе се поју четворопјесници који се састоје из 6, 7, 8 и 9 песме канона. (*Дјач.*).

Трѣсѣанный < трѣсѣаннѣ 3. τρισολαμπής, који има три светлости: солнцѣ (Ст. на блаж. воскр. гл. 3 Сл.).

Трѣсѣательный 3. τριλαμπής, који свија, блиста тројаком светло-

шћу: тријативногъ единствѣ Божитва, трострука светлост једнога Божанства (Троп. непор. у суб.).

Тријати v. impf. -аю, -аши, триаиптєѣ, блистати троичном светлошћу: аще бо и тријаетъ (Степ. гл. 8 ант. 2).

Трисолнечный < трисолнечный з. τρισήλιος, који претставља три сунца, тросунчан: кѣтъ (Мол. 7 пред прич.); Сјед. воскр. гл. 5.

Трѣвнъ < тривонъ m. tribunus, трибун, римски виши офисир: Прол.

Трипостасный з. τριουπόστατος, триличан: Сл. на Г. в. на Дух.

Трѣкирѣй m. грч., свећњак са три свеће: Арх. чин.

Трѣстатъ m. τριστάτης, војвода: II Мојс. 14, 17; 15, 4; Кан. на св. Андр. крит. п. 6 т. 2.

Трѣхптонъ < трихптонъ m. τριχίτων, танка, свиленка везена хаљина: Јез. 16, 10. 13.

Трѣдѣонъ m. и трѣдѣ f. грч., (τρεῖς + ὥδη), триод, црквено-богослужбена књига у којој се налазе канони трипјеснеци. Има их две врсте: *Триод посни*, који почиње са Недељом митарара и фарисеја и завршава Великом суботом, и *Триод цветни*, или *Пентикостар*, који почиње са Првим даном Ускрса и завршава Недељом свих светих.

Троскотъ m. τρωστίς, польска трава: V Мојс. 32, 2; Ис. 37, 28; сѣдѣй, чкаљ; трње (*Данич.*): Ис. 9, 18; шкодљива трава; отров (*Данич.*): Ос. 10, 4.

Тростный з. τὸ καλάμου, од трске, тршчан, који живи у трсци:

сѣбрь (Пс. 67, 31), ту се разуме *крокодил* који се често сакрива у трсци што расте на обалама Нила (*Влашић*, II, 409).

Тростъ f. 1) κάλαμος, а) трска: влагоконнаа, по *Данич.* иђирот (II Мојс. 30, 23); колеблетса на водѣ: III Цар. 14, 15; кѣтромиъ колеблетса: Мат. 11, 7; б) штап: кѣлхъ его по главѣ тростію (Марк. 15, 19); в) перо: азъкъ мой тростъ книжника скоропица (Пс. 44, 2); но не хоцѣ черниломъ и тростію писати текѣ: III Јов. 1, 13; писательныа трѣсти: III Мак. 4, 15; 2) мера: тростъ мѣрительнаа (Јез. 40, 3); тростъ злата да измѣритъ градъ и крата...: Апок. 21, 15; 3) κάλαμη, слама: аще ли кто назидаетъ на шпиканіи немъ... тростію (I Кор. 3, 12); 4) ὄσσωπος, мирисава трава, трска: и на тростъ конзии (Јов. 19, 29).

Тростанный з. καλάμινος, тршчан, од трске: IV Цар. 18, 21; Ис. 36, 6; Јез. 29, 6.

Трѣва < трѣва f. σάλπιγξ, трубља, труба: IV Мојс. 10, 10; Пс. 80, 4; I Кор. 14, 8; 15, 52; I Сол. 4, 16; кована, од метала; рожана, од рога волујског или овнујског: Пс. 97, 6; 2) σαλπιστής, трубач: и главъ... трѣкъ (Апок. 18, 22).

Трѣдитиса < троудитиса v. pf. трѣждѣса, -дишиса, κοπιᾶν, трудити се: Јов. 4, 38; Рим. 16, 6. 12 и др.

Трѣдъ < трѣдъ m. 1) κόπος, труд, страдање, болест, досада: Пс. 89, 10; 106, 12; I Кор. 3, 7; мука: Пс. 9, 28; погибао: Пс. 139, 10; посао: и къ къ трѣдъ

ихъ кнѣдоте (Јов. 4, 38); трѣды творити, узнемиривати: Лук. 11, 7; 18, 5; трѣды дати, сметати: Марк. 14, 6; 2) трѣдѣ вѣднѣй, βδρωφ δουλευτήρια, водена болест: Лук. 14, 2; срдобоља: Дел. 28, 8.

Трѣждати < троѣждати v. impf. -жду, -ждиши, κόπον παρέχεσθαι, сметати, узнемиривати, досађивати: Мат. 26, 10; -са, κοπιᾶν, трудити се, мучити се око чега: Мат. 6, 28; Лук. 12, 27 и др.; бити уморан: трѣждающѣса (Мат. 11, 28); Јект. суг.

Трѣждѣса, -шиса, -шеса, part. praet. act. I (м. трѣдивса, -шиса, -шеса) од трѣдитиса, κοπιῶσας, трудивши се: ωκ' ноць всю трѣждашеся (Лук. 5, 5).

Трѣнѣ < троѣнѣ n. κόλα, телеса: Пс. 78, 2; трѣнѣа мертвѣа, σώματα νεκρῶν, мртваца: IV Цар. 19, 35.

Трѣнѣ < троѣнѣ m. 1) corpus, тело (*Жив.*); 2) πτόμα, лешина: Мат. 24, 28; Марк. 6, 29; Апок. 11, 8. 9.

Трѣсѣ < трѣсѣ m. σεισμός, 1) потрес на води, бура: трѣсѣ κѣ мори (Мат. 8, 24); 2) terraemotus, земљотрес: III Цар. 19, 11. 12; Мат. 27, 54; 28, 2; Марк. 13, 8; Конд. трѣсенію.

Трѣти < трѣти v. impf. трѣю, -ши, τρίβειν, трѣти: Марк. 7, 3.

Трѣсавица < трѣсавица f. τρέμος, дрхтање; πυρετός, врућица (*Микл.*), φρίκη, грозница: Прол.

Трѣзмицѣ < тоѣзмицѣ m. αὐτοχθών τῆς γῆς, урођеник, онај ко се родио у земљи (*Данич.*): IV Мојс. 9, 14.

Трѣкѣ < тоѣкѣ m. 1) σταῖρ, а) сало, дебљина, претилина: тѣкѣ κωί

затвориши (Пс. 16, 10), у јевр. тексту: срце своје затворише (*Данич.*); б) млеко: и пѣти вѣно и тѣкѣ (Ис. 55, 1); в) тѣкѣ пшеничнѣ, σταῖρ πυροῦ, најбоља пшеница: Пс. 80, 17; 147, 3; 2) πλοῦτης, дебљина; сласт, изобиље: οὐπίοτις ᾧ тѣка домѣ тко-εγω (Пс. 35, 9); ικω ᾧ тѣка и масти да исполнитиса дѣши мол (Пс. 62, 6); 3) μωζός, мозак, срж: ινῆστε тѣкѣ земли, јешѣте најбољу пшеницу, најбоље плодове, или, по *Данич.*, најбоље обиље ове земље (I Мојс. 45, 18).

Трѣлѣ < тоѣлѣ m. φαρέτρα, тоболац за стреле: I Мојс. 27, 3; Пс. 10, 2.

Трѣне < тоѣне adv. δωρεάν, εἰρή, забадава, узалуд, узаман: I Цар. 19, 5; Мат. 10, 8; Рим. 3, 24; Гал. 3, 4.

Трѣнедѣцѣ < тоѣнедѣцѣ m. в. празднѣдѣцѣ.

Трѣча f. ἄμβρος, дажд, киша: V Мојс. 32, 2; Лук. 12, 34; ιεζѣ: Ст. на блаж. на Рођ. св. Јов. Прет.; жизни: Сл. на блаж. св. Лук; оклакѣ тѣчи раздѣмныа: Ст. на стих. 3 на св. Јов. Злат.

Трѣчноснѣй 3. ἄμβροτικός, који носи кишу: оклакѣ: Ст. на блаж. на св. прор. Ил.

Трѣченѣ, -нѣй < тоѣчнѣ 3. λιπαρός, дебео, угојен, гојазан, мастан: Апок. 18, 4; κισοжнѣнѣ ткоѣ тѣчно κѣди: Пс. 19, 3; ιδοши... ки тѣчнѣи земли, људи богати и знатни: Пс. 21, 30; 2) πῶον, плодан, родан: гора жикаго Бога (Прип. п. 9 Кан. на Усп. Бог.); 3) ἄμβρωον, кишни (*Дјач.*).

Тцалинѣъ, -ый < тцшталнѣъ з. *σπουδαίος*, ревностан, марљив, брижљив, вредан: тцалинѣъѣишій же ѣий (II Кор. 8, 17); *συντέμνων*, вредан: Прич. Сол. 21, 5.

Тцаниѣ < тцштаннѣ п. *σπουδή*, 1) журење, журба, хитња: V Мојс. 6, 3; II Петр. 1, 5; Троп. гл. 8 у суб. V Нед. В. п.; *σ* тцанинѣмъ, брзо, хитно: Марк. 6, 25; Лук. 1, 39; Ст. на лит. св. кн. Лаз.; Кан у Нед. месоп. п. 6 т. 1; 2) ревност. брижљивост, старање: Јевр. 6, 11.

Тцательный < тцштательнѣ з. *κατασπουδασμένος*, марљив, брижљив; журан: *изъаклениѣ* (Ст. на хвал. на св. влмч. Теод.); Син. на В. ср.

Тцательнѣ < тцштательнѣ adv. *σπουδῆ*, брзо, хитно, ревно: I Јездр. 4, 23; *ἐν σπουδῆ*, у брзини: Стат. II ст. 129.

Тцатисѣ < тцштатисѣ v. *ἰμρf. тцшсѣ*, тцшишисѣ, 1) *σπεύδειν*, хитати, журити: II Мак. 4, 14; Дел. 20, 16; и ко грѣѣ тцштитѣ: Ст. у Ч. погр.; и *ρᾶκκος* крѣцинѣ прѣати тцшишисѣ: Троп. на В. осв. воде; 2) *σπουδάζειν*, трудити се, настојати око чега, бринути се: Еф. 4, 3; I Сол. 2, 17; Ак. Бог. конд. 13; 3) *ἐπιχειρεῖν*, латити се чега, старати се, усиљавати се: III Мак. 6, 22.

Тцегласнѣ < тцштегласнѣ п. *κενωφρονία*, празан разговор: II Тим. 2, 16.

Тцепогрѣкљальнос п. *κενοτάριον*, празна гробна хумка, гроб бев мртва тела, кип: I Цар. 19, 13. 16.

Тциславнѣ, -ый < тцштеславнѣ з. *κενόδοξος*, који тражи празну славу, хвалисав: Гал. 5, 26; Ном. пр. 119.

Тциславнѣ < тцштеславнѣ п. *κενοδοξία*, празна слава: Филиб. 2, 3; хвалисање: Ст. на Г. в. у Нед. мит. и фар.

Тцислововати v. *ἰμρf. -словѣю*, -ши, *κενολογεῖν*, празно говорити: Ис. 8, 19.

Тцѣта < тцштѣта f. *ζημία*, штѣта, губитак: Дел. 27, 10. 21; казна, глоба: II Мојс. 21, 22; празнина, таштина: Филиб. 3, 8; Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Тцѣтнѣ < тцштѣтнѣ з. *κενός*, празан, ташт: Дел. 4, 25; Кол. 2, 8; Прип. п. 9 у Кан. Нед. цвет.; сујетан, ништав: Ант. 13 на В. четвр.

Тцити < тцштити v. *pf. тцшсѣ*, тцшиши, *κενοῦν*, испразнити; -сѣ, *φιλοτιμεῖσθαι*, паштити се, трудити се, старати се: II Кор. 5, 9.

Тцѣ, тцѣ, тцѣ < тцшѣ adj. *κενός*, празан: Суд. 17, 16; *σῆμα*: Јер. 14, 3; *ω χιτῆς ἐμῆς тцѣмѣ*: IV Мојс. 21, 5; Марк. 12, 3; Лук. 20, 10. 11; *ἠπαῖτι тцѣ*: Лук. 1, 53; *не ѡврати тѣѣ ρᾶκκος тцѣ*: Богор. отп. гл. 4; 2) узалудан: тцѣ *προποκῆδανнѣ*, тцѣ и *κῆρα* наша (I Кор. 15, 14). В. тѣѣ.

Тцѣти < тцѣти v. *ἰμρf. тцѣю*, тцѣши, *καινέσθαι*, дебљати, гојити се: Јез. 17, 10.

Тѣмже adv. *ἄρα*, ѡста, *ὁθεν*, зато, и тако, према томе, стога; откуда, одакле: Мат. 7, 20; Гал. 4, 7; Јевр. 3, 1 и др.

ТѢСНОВОХОДНЫЙ < тѣсновъходьнъ 3. στενωπόρος, са уским отвором: *ισθά* (Син. на В. средѹ).

ТѢСНОТА < тѣснота f. στενωχώρη, теснота, теснац: II Кор. 6, 4; 12, 10; туга: Рим. 2, 9; 8, 35.

ТѢСНЫЙ < тѣснь 3. στενός, тесан: *πῆξ* (Мат. 7, 14); узак: *κράτα* (Лук. 13, 24).

ТѢСТО п. φύραμα, тесто, колач: II Мојс. 8, 3; Суд. 8, 13.

ТАГНИЙ 3. искован из чега: *цигъкъ златыхъ тагнйныхъ, ἐλεειτούς* (II Пар. 9, 15).

ТАГОТА f. βάρος, терет, бремя, те-гоба: Марк. 20, 12; Дел. 15, 28; II Кор. 4, 17; Гал. 6, 2.

ТАГОТИНЪ < таготьнъ 3. βεβαρημένος, теготан, отежао: *очия* (Марк. 14, 40).

ТАГОТИТИСА < таготитиса v. *imprf.* -цѣса, -тишиса, βαρῆσθαι, теретити се, отежавати, досађивати: I Тим. 5, 16.

ТАГОТѢТИ v. *imprf.* -тѣю, -тѣши, βρῆσαι, теретити, отежавати, те-жак бити: *землю покѣнкый недержимш таготѣющю* (Кан. воскр. гл. 5 п. 3 ирм.).

ТАЖАНІЕ п. γεωργιον, поле, њива, ораница: I Кор. 3, 9.

ТАЖАТИЛЬ т. γεωργός, земљорад-ник, ратар, виноградар: Марк. 12, 1. 2. 7. 9.

ТАЖАТИСА v. *imprf.* жѣса, -жишиса, μάχεσθαι, парничити се, сва-ђати се, препирати се: Дел. 7, 26.

ТАЖБА < тажьба f. κρῖμα, тужба: I Кор. 6, 7.

ТАЖИСТІНЪ < тажьстьнъ 3. μοχθηρός, тежак, бедан, јадан, кукаван, слаб: Прем. Сир. 26, 6.

ТАЖИСТА < тажесть f. 1) βάρος, те-жина, терет: Сл. на хвал. у Нед. раслаб.; 2) βαρίς, кула, двор, лађа, храм: *Богъ къ та-житихъ егѡ знамиъ естъ* (Пс. 47, 4); *тажитъ монобаа, палата у-крашена слоновом кошћу*: Пс. 44, 9; *кућа, стан*: Ст. на блаж. на св. архђ. Стеф.

ТАЖИТИСА < тажитиса v. *pf.* -жѣса, -жишиса, ἐρίζειν, правдати се, препирати се: *къ челоѣккомъ когатымъ* (Прем. Сир. 8, 2); *ѡ кеци, иже ти нѣсть на потреби,* не тажиса (Ів. 11, 9).

ТАЖКОСРДЪ, -ый < тажькосръдъ 3. βαρυκάρδιος, тврда срца, неосет-љив, луд, безуман: Пс. 4, 3.

ТАЖКО < тажько adv. βαρέως, те-шко: *шшати* (Мат. 13, 15; Дел. 28, 27).

ТАЖОКЪ, -кій < тажькъ 3. βαρός, тежак: *времена* (Мат. 23, 4); *вины*: Дел. 25, 7; *жесток, ѡут: волцы* (Дел. 20, 29); *заповѣди*: I Јов. 5, 3; *къ людехъ тажцѣхъ вохвалю та*: Пс. 34, 18.

ТАТИКА < татива f. νεβρα, тетива од говеђег црева на луку, жи-ла од које се прави тетива; *узица: аще влжѣтъ ма седмию тативами шрыми*.. (Суд. 16, 7. 8. 9).

ТЪМПАНИЦА f. τυμπανίστρια, која сви-ра, удара у тимпан; *бубњари-ца*: Пс. 67, 26.

ТЪМПАНЪ т. τυμπανον, бубањ: I Мојс. 31, 27; II Мојс. 15, 20; Пс. 86, 3; 149, 3; 150, 4.

ТЪРАНСТВОВАТИ v. *imprf.* -ствѣю, -шии, τυραννέειν, (мѡчительки шклатати), *владати безгранично, тиран-ски*: Приче Сол. 28, 15.

Оу

- Оу 1) двадесетпрво слово у црквенослов. азбуци, зове се оукъ, а као цифра $\cdot\omicron\cdot = 400$; 2) праер. *παρά*, код у; 3) сопј. *οὐπω*, још; не оу, *οὐδέπω*, још не; не оу приде чигъ мой (Јов. 2, 4); не оу кѣ проглавленъ: Јов. 7, 39; не оу ко кѣда хѣ писаниа: Јов. 20, 9.
- Оуа *interj. οὐαί*, е, аха, нуто: оуа, разорлаи црковъ (Марк. 15, 29).
- Оуважати *v. impf. -жаю, -жаши, μαχαρίζειν*, славити, прославляти: Велич. преп. Пар.; -са, величати се: *макою нетѣнною* (Степ. гл. 7 ант. 3).
- Оуважити *v. pf. -жѣ, -жиши, 1) ἀγαθύνειν*, прославити: III Цар. 1, 47; добро учинити: IV Цар. 10, 30; 2) *μαχαρίζειν*, назвати некога блаженным: Пс. 40, 3; 71, 17; 143, 15; Лук. 1, 48.
- Оуво сопј. *οὐν*, дакле, према томе, онда, јер: Мат. 6, 22; молитиа оуво господи нѣ жаткы: Мат. 9, 38.
- Оувожити *v. impf. -жѣ, -жиши, πτωχίζειν*, чинити сиромашним, сиромашити: I Цар. 2, 7.
- Оувожница < оувожница *f. templum*, храм; сиротиште (Микл.; Слов. Имп. ак.).
- Оуврѣснѣ < оуврѣснѣ *m. σουδάριον*, прегача: Јов. 11, 44; Дел. 19, 20.
- Оуврѣсѣ < оуврѣсѣ *m. σουδάριον*, убрус: Лук. 19, 20.
- Оуврѣдитисѣ < оуврѣдитисѣ *v. pf. -ждѣса, -дишисѣ, διαγρηγορεῖν*, пробудити се: Лук. 9, 32.
- Оуврѣженіе < оуврѣженіе *n. ἔγερσις*, буђење: оуврѣженіемъ возкѣдиши стрѣдичѣхъ (Суд. 7, 19).
- Оувѣстрити *v. pf. -строю, -ниши, убрызати: нозѣ на теченіе къ цркви (Прол.)*.
- Оувѣгати *v. impf. -гаю, -гаши, φεύγειν*, прибежавати, утећи: IV Мојс. 35, 6. 15.
- Оувѣгнѣти < оувѣгнѣти *v. pf. -гнѣ, -гнѣши, διαφεύγειν*, избећи, побећи: оувѣгнѣ кѣ ѿ лица.. (III Цар. 12, 2; II Пар. 10, 2); *φυγαδεύειν*, протерати себе: II Мак. 5, 5.
- Оувѣжати *v. pf. -жѣ, -жиши, διαφεύγειν, φεύγειν*, побећи: I Цар. 19, 12; избежавати: фарісека кысокоглаголаніа (Конд. мит. и фар.); бегати од нечег: ѿ гда огна гинскаго (Мат. 23, 33); Лук. 21, 36; Јевр. 2, 3; Ап. 9, 6.
- Оувѣжнѣ < оувѣжнѣ *n. φυγαδευτήριον*, прибежиште, уточиште: IV Мојс. 35, 12. 14. 15; I Јездр. 4, 15; Ис. Нав. 20, 3; I Мак. 1, 53.
- Оувѣжнѣй < оувѣжнѣй *3. φυγαδευτήριος*, за уточиште: шѣтъ градкѣ (дл кѣдѣтъ) оувѣжнѣхъ (IV Мојс. 35, 6).
- Оуѣ *adv. οὐτως, ἄρα*, заиста: Пс 57, 12; жатка оуѣ много: Мат. 9, 37.
- Оуврѣчѣвати *v. impf. -ваю, -ваши и -чѣю, -чѣши, ἰατρεύειν*, лечити, исцельвати: Ст. на хвал. на св. јев. Луку.
- Оуврѣчити *v. pf. -чѣ, -чиши, излечити: Ст. на Г. в. на св. јев. Луку*.
- Оуѣ *interj. οὐαί*, авай, јаох, тешко: Пс. 119, 5; оуѣ *инѣ ѿ гнѣ*: Стат. II ст. 48; оуѣ *инѣ, яко-*

- кый подвигъ имать дѣша.: Са-
могл. гл. 2 у Ч. погр.
- Оуѣдати v. impf. -даю, -даши,
γνώσκεις, дознавати: Дел. 9,
24. 42.
- Оуѣдати v. pf. оуѣкъмь, оуѣкъси,
γινώσκεις, знати: Пс. 68, 6; 118,
125; Мат. 6, 23; 9, 30 и др.;
εἰδέναι, дознати, разабрати, уви-
дети: Мат. 9, 6; Марк. 2, 10;
Лук. 5, 24 и др.
- Оуѣдати v. pf. -рю, -риши, πισ-
τεύειν, уверити, потврдити: II
Цар. 7, 25; I Пар. 17, 14; оуѣ-
рено ми кытъ ѡговѣсти неукрѣ-
занїа (Гал. 2, 7); I Тим. 1, 11;
-са, πιστεύειν, уверити се: I
Цар. 3, 21; I Пар. 17, 24; по-
тврдити се: глаголъ твой (III
Цар. 8, 26); примити се: кидѣ-
тельство наше ко каяъ (II Сол.
1, 10).
- Оуѣдати v. impf. -рю, -риши, πισ-
τεύειν, поверовати: Јов. 3, 12;
11, 48; Дел. 14, 23; Рим. 10, 14.
- Оуѣдати < оуѣдати v. impf. -раю,
-раши, 1) πείθειν, уверавати,
убеђивати некога: Дел. 19, 8;
28, 23; 2) πιστεύειν, веровати,
ослањати се на кога, уздати
се: ѡкщєе кокрєенїє прєждє твоєа
страсти оукрѣла, уздајући се пре
твога страдања у опште вас-
крєєње (Троп. на Лаз. сѹб.).
- Оуѣдати v. pf. -цѣ, -стиши, χρη-
ματίζειν, известити, упутити;
примити заповест од некога:
оукрѣенъ естъ ѡ агѣла (Дел. 10,
22); -са, κατηγορήσθαι, известити
се, дознати: Дел. 21, 21.
- Оуѣдати v. pf. πιδανολογία, из-
ношење разлога, образложе-
вање, убеђивање: Мин. 24 нов.
- Оуѣдати < оуѣдати v. impf. -даю,
-даши, μαράνεις, венути, неста-
јати: Јак. 1, 11; Ч. погр. свешт.
ик. 21.
- Оуѣдати < оуѣдати v. pf. -ждѣ,
-диши, μαραίνεις, ослабити: кєз-
брашїемъ плоть оуѣдати (Свјет.
у IV Нед. В. п.); учинити да
нешто увене, да га нестане:
пштїкаа оуѣдати єи кзыгрѣнїа
(Ст. на Г. в. на преп. м. Пар.);
сасушити: кєкъ цѣтъ юности оу-
ѣдати смєрть (Ст. у Ч. погр.).
- Оуѣдати 3. δεδεμένος, увенчан,
украшен венцем: кѣ прєрїгїа-
нїихъ (П. над п. 7, 5).
- Оуѣдати < оуѣдати v. impf. -заю,
-заши, ἀναδύσασθαι, овенчавати:
покрѣды кѣнцємъ (Конд. Прен.
м. св. архѣ. Стеф.).
- Оуѣдати v. pf. -жѣ, -зиши, ἀπο-
κέλλειν, насести, насукати се:
коракль (Дел. 27, 41); ἐρείθειν,
насадити, наслонити: ногъ оуѣ-
зїи (Дел. 27, 41).
- Оуѣдати < оуѣдати v. pf. -знѣ,
-зниши, συλλαμβάνεσθαι, ухвати-
ти се: нога ихъ кѣ кѣти (Пс. 9,
16); саплести се: Пс. 9, 17;
-са, φορεῖν, стећи; овенчати се:
кѣнцємъ (Прем. Сир. 11, 5).
- Оуѣдати < оуѣдати v. pf. -нѣ,
-ниши, μαραίνεσθαι, увенути: ѡкѣ

- оукадоша баснословцы (Ак. Бог. ик. 9).
- Оукасло < оукасло п. мѣтра, митра, круна, повеза на глави јудејског првосвештеника: II Мојс. 28, 27; 29, 6; III Мојс. 8, 9.
- Оукасти < оукасти v. рф. -зѣ, -зѣши, στεφανοῦν, овенчати: кѣими похвалнымн кѣнциѣ оуказемъ (Ст. на Г. в. на св. Ник. и на св. П. и П.).
- Оуглаждати v. импф. -ждаю, -ждаши, λαίνευ, брисати, уништавати, угладити, истрљати: житийског стропотѣтво (Ст. на блаж. З на св. влмч. Теод.).
- Оуглазѣти < оуглазѣти v. рф. -блю, -виши, βαθῦναι, удупсти: Лук. 6, 48; -са, удубити се, бити дубок: помышленіа (Пс. 91, 6).
- Оуглаз < жгла т. γωνία, угао: во главѣ оугла (Мат. 21, 42; Марк. 12, 10; Лук. 20, 17; Дел. 4, 11; I Петр. 2, 7); кула: Соф. 1, 16.
- Оуглаз < жгла т. ἀνδραξ, угаљ: оуглаз огненног (Пс. 17, 13; Рим. 12, 20); жеравица: тѣла твоггω (Кан. у Посл. прич. п. 5 т. 2); оуглаз страсти: Троиц. преп. м. Пар.; рысѣ на оуглазхъ: Егзап. 10.
- Оуглазѣти v. рф. -внѣ, -внѣши, ἐνπυγνῶναι, упасти: къ пагѣсѣ (Пс. 9, 16); къ тмѣннѣ глѣбини: Пс. 68, 3; пропасти: Пс. 68, 15.
- Оугнѣсти v. рф. -тѣ, -тѣши, διαρπάζειν, растргати; пригнѣчити, притеснити, увредити: Јер. 21, 12.
- Оугнѣтати < оугнѣтати v. импф. -таю, -таши, συνθλίβεи, гурати, тискати, туркати: Марк. 5, 24. 31; σφλνίζειν, стешнавати: Лук. 8, 42.
- Оугниѣждѣни п. νοστίον, гнездо; смештање, стицање: премѣдрости (Прич. Сол. 16, 16).
- Оугниѣздити v. рф. -ждѣ, -здиши, κασχηνοῦν, угнездити; -са: къ кѣткѣхъ птицы некеиныа (Дан. 4, 18).
- Оуговзѣтиса < оуговзѣтиса v. рф. -жѣса, -зѣшиса, 1) εὐφορεῖν, бити родан, добро родити: ника (Лук. 12, 16); 2) εὐθηνεῖν, успевати, цветати, бити у изобилъу, живети у миру: Јер. 12, 1.
- Оугодити v. рф. -ждѣ, -диши, ἀρέσκειν, угодити: Богѣ (Рим. 8, 8); Гѣки: I Кор. 7, 32.
- Оугодѣ п. πρόνοια, брига, старање; угађање: плоти оугодѣа не ткоритѣ (Рим. 13, 14).
- Оугодникъ < оугодникъ т. 1) δεράτων, слуга: II Мојс. 14, 31; угодник Божји; 2) оугодникъ икѣ, αὐδάδης, који себи угађа, обесан, својевољан: II Петр. 2, 10.
- Оугодный < оугодный з. εὐθετος, згодан, прикладан: дѣнь (Дан. 13, 15); мѣсто: III Мак. 5, 29; пријатан, угодан: соткоритѣ оугодног пред' нимъ (I Јездр. 10, 11); I Јов. 3, 22.
- Оугождѣни п. 1) ἀρέσκεια, угађање: Кол. 1, 10; 2) φεραταία, служење, послуживање: Дел. 17, 25; 3) ἀρετή, врлина: Јест. 4, 17.
- Оугождѣ, -ши, -ше, part. praet. act. I од оугодити, ἀρέσας, угодивши: Иршдоки (Марк. 6, 22).
- Оугонзѣти < оугонзѣти v. рф. -знѣ, -знѣши, φεύγειν, ѣхфеугеи, избећи, побећи: I Цар. 22, 20; оугонзѣ къ пѣстыню: Прол.

Оуготованіе п. 1) ἐτοιμασία, спремање, припрема: Пс. 88, 15; Еф. 6, 15; 2) ἀποσκευή, домаће посуђе, пртљаг, намештај: II Мак. 12, 21; раскош: I Мак. 9, 39.

Оуготованъ з. ἐτοῖμος, готов, спреман, способен, вешт: къ писанію (III Јездр. 14, 24).

Оуготовати v. impf. -товлю, -лиши, ἐτοιμάζειν, спремати, приправляти: царство (I Цар. 13, 13; I Мак. 1, 16); пѣть Гдѣнь: Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; мѣсто камъ: Јов. 14, 2; мсти пачѣ: Сл. на хвал. у Нед. цвет.; -сѣ, ἐτοιμασθήσθε, спремати се: Мат. 20, 23; Апок. 8, 6.

Оуготовити v. pf. -влю, -виши, κατασκευάζειν, спремити, приправити: пѣть (Мат. 11, 10; Марк. 1, 2); мѣсто: Јов. 14, 3; окитѣль: Филим. 1, 22; иже: Апок. 19, 7; -сѣ, παρασκευάζεσθε, спремити се: Јез. 38, 7; на брань: I Кор. 14, 8.

Оуготовлати v. impf. -вляю, -вляши, ἐτοιμάζειν, спремати, приреѣивати: Мих. 7, 3; Ст. на Г. в. 1 на В. четвр.; -сѣ, спрематити се: на день брани (Приче Сол. 21, 31).

Оуда < ѡδα f. ἄχιστρον, удица: Ст. на Г. в. на св. Андр. Перв.

Оудавленина < оудавлєнниа f. πνιχτόν, удавлєно: Дел. 15, 20, 29; 21, 25; Ном. пр. 131.

Оудержавати < оудрѣжавати v. impf. -влю, -вляши и -влю, -вляши, κατέχειν, задржавати, зауставляти: Лук. 4, 42; II Сол. 2, 6.

Оудержавити v. pf. -влю, -виши, утврдити, утемельити, оснажити: Мол. на св. Лит. Вас.

Оудержати < оудрѣжати v. pf. -жѣ, -жиши, κατέχειν, задржати: достоиніе (Мат. 21, 38); пабеи, зауставити: ѡзыкѣ ѡ сла (Пс. 33, 14; I Петр. 3, 10); кратєи, бити јачи, имати већу снагу, свладати, победити: Конд. Усп. Бог.

Оудивити v. pf. -влю, -виши, θαυμάζειν, задивити, зачудити, у чудо довести: Пс. 15, 3; оудивимъ быти, прославити се: Прем. Сир. 38, 3; оудивленъ быти, бити задивлєн: II Парал. 26, 15; -сѣ, θαυμαστούμαι, зачудити се, задивити се: Мат. 8, 10; Апок. 17, 8; бити предметом дивлєнья: оудивилѣ любовь твоѣ ѡ мене паче любви женскѣ (II Цар. 1, 26) = већа ми је љубав твоја од љубави женске (Данич.); оудивилѣ раздѣмъ твоѣ ѡ мене (Пс. 138, 6) = диван ми је разум твој (Дјач.); оудивитилѣ лицѣ, уважавати, штовати, ценити: I Мојс. 19, 21; лицамъ, гледати на лице, ко је ко: Јова 13, 10.

Оудовенъ < оудовєнь з. εὐχολος, угодан, лак; оудокно кремѣ, εὐκαίρια, прилика, случај, згода: Мат. 26, 16; Лук. 22, 6.

Оудовозабываемъ з. εὐληθάργητος, који се лако може заборавити: Ч. погр. свешт. ик. 12.

Оудовопреложный з. εὐμετάβαλος, непостојан, променљив: ѡзыкамъ (Приче Сол. 17, 20); не быкайте (оудокъ) предложни ко иноиѣ трѣи, ἑτεροζυγοῦντας ἀπίστοις (II Кор. 6, 14) = не вуците у туђему јарму неверникѣ (Вук).

Оудоборазливаемый з. εὐδιάχυτος, који се лако разлива, жидак:

- одноε естетко (Кан. воскр. гл. 7 п. 1 ирм.).
- Оудокотающій 3. εὐτηκτος, који се лако топи: Прем. Сол. 19, 20.
- Оудокотакный 3. εὐφθαρτος, који брзо трухне, који се лако уништава: животноа (Прем. Сол. 19, 20).
- Оудокотобрацательный 3. εὐδίνητος, хитар, окретан: Кан. Дух. п. 9 ирм.
- Оудокрение < оудокрение п. ἐγχαλλώπισμα, украс: кѣрныхъ (Догм. гл. 1); Крит8: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 7; страдаецкъ: Ст. на лит. на св. архѣ. Ст.
- Оудокрениз 3. κεκαλλωπισμένος, украшен, прекрасно изражен: Пс. 143, 12.
- Оудокрени v. pf. -врю, -вриши, каллиоу, украсити, накитити, улешпати: дщеры ихъ оудокрениы (Пс. 143, 12).
- Оудокрѣти v. impf. -врѣю, -иши, каллиоу, пролешпати, направити се лепим: П. н. п. 4, 10.
- Оудокство п. εὐκολία, приязност, љубазност, удобност; (Микл.).
- Оудовъ adv. εὐχερῶς, без муки, лако, удобно: Мол. 11 пред прич.; Сл. на хвал. на св. Георг.; не оудовъ, δυσκόλως, тешко, мучно: Лук. 18, 24; II Кор. 16, 14.
- Оудовѣ сопр. од оудовъ, εὐκολώτερος, лакше: Мат. 19, 24; Марк. 10, 25; Лук. 18, 25.
- Оудованти v. pf. -ваю, -ваиши, ѣаюу, учинити некога вештим, способним, оспособити: V Мојс. 32, 10; Мол. 1 верних у св. Лит. Злат.; -са, задовољити се: Мал. 3, 10.
- Оудоволити v. pf. -волю, -лиши, ѣпаркѣи, задовољити: I Тим. 5, 16; ѣаюу, учинити некога врсним, способним: II Кор. 3, 6.
- Оудоліе п. κοιλάς, долина: Пс. 64, 14; жаруга: оумершыа ѿ мрачныхъ оудолій (Конд. воскр. гл. 6).
- Оудолз m. в. оудоль: Ос. 1, 5.
- Оудоль f. ἡ κοιλάς, долина: Пс. 107, 8. В. юдоль.
- Оудольный 3. τῶν κοιλάδων, који је у долини, који расте у долини: крѣиъ (П. н. п. 2, 1).
- Оудрѣчати < оудрѣчати v. impf. -чаю, -чаиши, δαμάζειν, укроћавати, савлаћивати, кротити: постомъ и едѣнїемъ кое тѣло (Конд. св. Вас. Острож.).
- Оудрѣчити < оудрѣчити v. pf. -ч8, -чиши, καθυποβάλλειν, оборити, свалити, обхрвати; мучити, кнѣити: трѣдѣи многими тѣло оудрѣчилъ еси (Ст. на Г. в. на св. Саву).
- Оудз m. (pf. оудн, оудове и оудеса) μέλος, уд, члан: I Кор. 6, 15; 12, 26; единъ ѿ оудъ: Мат. 5, 29, 30; Ст. на Г. в. на св. Дим.; влгодарными оудесы моими: Мол. 7 пред прич.
- Оудединеніе < оудединеніе п. μόνας, удаљено, пусто место; на оудединеніи, κατὰ μόνας, одељено: I Мак. 12, 36.
- Оужаслю v. оужимати.
- Оужасатиса v. impf. -саюса, -ишиса, δειλόμαι, бити страшљив, страшити се: I Мак. 4, 8; φροεῖσθαι, бојати се, плашити се: Мат. 13, 7; 24, 6; θαμβεῖσθαι, препасти се: Марк. 1, 27; Дел. 9, 6; ἐξίστασθαι, изван себе бити, чудити се: Марк. 5, 42; 6, 51; дивити се: Лук. 2, 47; Дел. 2, 12; 12, 16.

- Оужасенъ < оужаснь з. ἐκθαμβος, зачуђен, задивљен: Дел. 3, 11.
- Оужасити v. pf. -шѣ, -сиши, ἐξίστασθαι, уплашити: Лук. 24, 22.
- Оужасно < оужасно adv. περιδεώς, бојажљиво, са побожним страхом: Ст. на блаж. на Усп. Бог.
- Оужастивъ з. δειλός, страшљив, плашљив: Суд. 7, 3.
- Оужасъ m. 1) ἐκστασις, а) чуђење, чудо: Марк. 5, 42; б) занос: нападе на њ оужасъ (Дел. 10, 10); видѣхъ ко оужасъ: Дел. 11, 5; в) страх: имаше же нхъ трепетъ и оужасъ (Марк. 16, 8); 2) θάμβος, препадање, страх: Лук. 4, 36; 5, 9.
- Оуже adv. ἤδη, већ: Марк. 15, 42; Јов. 19, 33 и др.
- Оуже < жже n. 1) σχοινίον, уже, једек: Пс. 118, 61; оужа ладн: Дел. 27, 32; конопац: оужемъ жрекодальнѣ, ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας (Пс. 77, 55); Пс. 15, 6; χαλφίδιον, мало уже: Суд. 15, 14; оуже морское, τὸ σχοινίωμα τῆς θαλάσσης, брег морски: Соф. 2, 5. 7; 2) ἄλυσις верига, ланац: Марк. 5, 4; казанъ желѣзнома оужема двѣма: Дел. 12, 6; 3) појас: жны же оложены оужами (Плач Јер. 42).
- Оужикъ < жжикъ m. συγγενής, сродник, рођак: III Мојс. 25, 25; Рут 4, 6; кроке: IV Мојс. 35, 24; Лук. 1, 58.
- Оужичество < жнуьство n. οἰκειότης, крвно сродство: III Мојс. 20, 19; оно што некое припада по рођењу: Рут 4, 6. По »закону ужичества« ако је један од браће која су живела заједно умро, а иза себе није оставио деце, морао је његов брат — на основу V Мојс. 25, 5-10 — узети за жену његову удовицу, своју снаху, и прво дете из тога брака имало се сматрати за законито дете умрлога. Тај се брак звао *левиратски* (levir = девер) т. ј. деверски брак (*Дјач.*).
- Оужичествованіе < жнуьствованіе n. ἀγχιότης, блиско сродство; наследно право, ступање у права и дужности најближега рођака (брата) који је умро без деце: Рут 4, 7.
- Оужичествовати < жнуьствоватьи v. impf. -ствѣю, -иши, ἀγχιοτεύειν, ступати у права и дужности најближега свога рођака (брата) који је умро без деце: да оужичествдють сынове Израилевы кийждо наследдіе отца своего, да добију сви синови Израилеви наслеђе по рођењу (IV Мојс. 36, 8); оужичествдй мѣтѣ ты оужичество мое, узми себи ти, што припада мени по рођењу: Рут 4, 6.
- Оуза < жза f. δεσμός, оков: Ис. 52, 2; II Пар. 33, 11; Јевр. 10, 34; свеза: мзыка (Марк. 7, 35); аки оузѣ: Сл. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.; ἄλυσις, верига, ланац: желѣзна (Лук. 8, 29). В. юза.
- Оузаконоположитиса v. pf. -ложсѣ, -жишисѣ, νομοθετεῖσθαι, законом одредити: Син. у суб. месоп.
- Оузда f. χαλινός, узда, жвале: Јак. 3, 3; Апок. 14, 20.
- Оузѣлъ m. рус., κόμπος, чвор на бројаницама: вѣрвица да иматъ оузлы (Ном. пр. 87).
- Оузиљница f. в. оузиљници: Прол.

Оузлици < жзнанште п. δεσμωντήριον, тамница: Мат. 11, 2; Дел. 5, 21.

Оузина < жзна f. τὸ στενόν, теснац, кланац, ждрело: ко оузинахъ къ пѣстыни (I Цар. 23, 14); въ дѣкрѣкѣ: I Цар. 23, 19; 24, 1.

Оузникъ < жзыникъ m. δέσμιος, сужанъ: Дел. 23, 18 squ.; Филим. 1, 9; роб: грѣшныа оузники (кокодиль еи (Ст. на стих. воскр. гл. 4); Ст. на хвал. 4 на св. П. и П. В. юзникъ.

Оузолицъ m. чвориѣ на бројаницама: оузолицы еѣкѣ по числѣ еѣлий влжѣтъ (Ном. пр. 20).

Оузрѣти v. pf. оузрю, -риши, ὄρᾶν, видети: Бога (Мат. 5, 8); побринуты се, постарати се за нешто: Богъ оузритъ еѣкѣ окча ко вкисожженіе (I Мојс. 22, 8); βλέπειν, гледати: Мат. 13, 14; Дел. 28, 46; Ап. 16, 15; ἰδεῖν, сагледати, угледати: мѣрзость запѣстѣніа (Мат. 24, 15; Марк. 13, 14).

Оуимати v. impf. оуимаю, -емиши, ἀφαιρεῖν, одузимати, отимати, отпуштати нешто: не оуимайте ничтоже (II Мојс. 5, 8).

Оуимѣ v. оуати: IV Мојс. 11, 17.

Оуказати v. pf. -жѣ, -жиши, δείχνουσαι, показати: IV Мојс. 23, 3; оуказательное (мѣстоименіе), проп. dem., показна заменица (Грам.).

Оуклоненіе < оуклоненіе n. πρόσκλισις, склоност; партаичност, странчарство: I Тим. 5, 21.

Оуклонити v. pf. -ню, -ниши, ἐκκλίνας, сагнути, нагнути, наклонити, управити: очи (Пс. 16, 11); не оуклони сердце мое къ словеса дѣкавѣтвѣа: Пс. 140, 4; -са,

ἐξελκίνας, обратити се: къ ракѣ кашемѣ (I Мојс. 18, 5); скренуты се, склонити се, удаляти се: ѿ заповѣдей и ѿ іѣдавкѣ тконыхъ (Дан. 9, 5); ѿ сла: I Петр. 3, 11; ἐκτρέπεσθαι, окренуты се: къ камени (II Тим. 4, 4); клонити се: кверныхъ іѣмолий (I Тим. 6, 20).

Оукореніе < оукореніе n. κατηγορία, прекор; тужба, жалба: III Јездр. 11, 43; Тит 1, 6.

Оукореный 3. ἐξουθενηθεῖς, одбачен: камень (Дел. 4, 11).

Оукоризна f. ὕβρις, поруга: III Мак. 2, 3; Сл. на I часу уочи Бож.

Оукоризненъ < оукоризненъ 3. 1) ὕβριστικός, силовит: кѣно (Приче Сол. 20, 1); 2) βλάσφημος, који опада, хули: іѣдѣ (II Петр. 2, 11).

Оукорити v. pf. -рю, -риши, 1) λωιδорεῖν, укорити: Јов. 9, 28; 2) ἀτιμάζειν, презрети, осрамотити: Јак. 2, 6; 3) ἐνυβρίζειν, злоставити, наружити: дѣха благодати (Јевр. 10, 29); 4) ἐξουθενεῖν, мало ценити, одбачити: камень оукореный (Дел. 4, 11).

Оукорный < оукорный 3. φαῦλος, рѣав, зао: Тит 2, 8.

Оукорати < оукорати v. impf. -раю, -раши, ὑβρισθήσεσθαι, злоставляти, ружити: Лук. 18, 32; λωιδорεῖν, псовати: I Петр. 2, 23; μέμψεσθαι, окривлявати, кривити: Рим. 9, 19; кудити: Јевр. 8, 8; ἐξουθενεῖσθαι, омалонажавати, укоравати: іѣдый не іѣдѣцагѣ да не оукораетъ (Рим. 14, 3).

Оукрадати v. impf. -даю, -даши, κλέπτειν, красти; -са, διακλέπτεσθαι, сакривати се, крити се: II Цар. 19, 3.

Оукраинтель *m.* κοσμητήρ, редитель:
Ак. Бог. конд. 10.

Оукраинти *v.* *pf.* -ш8, -сиши, κοσμεῖν, украсити, исцитити, наме-
стити: домъ (Мат. 12, 44); цер-
ковь: Лук. 21, 5; неκβήτδ: Апок.
21, 2; уредити, спремити: κβή-
тильници κολ (Мат. 25, 7).

Оукраинти *v.* *pf.* -д8, -дешн, κλέπ-
τειν, украсти: II Цар. 21, 12; IV
Цар. 11, 2.

Оукрашати *v.* *impf.* -шаю, -шаеши,
κοσμεῖν, украшавати: оученіе Спа-
сителя нашего (Тит 2, 10).

Оукрашеніе *n.* κόσμος, украс, кра-
сота; поредак; свет; по јевр.:
војска, под којом се разумеју с
обзором на небо: звезде и ан-
ђели, с обзором на земљу: све
силе и елементи земаљске при-
роде (*Дјач.*): совершишаго неко
и земля, и все оукрашеніе ихъ (I
Мојс. 2, 1).

Оукрастоватиса *v.* *impf.* -ствюса,
-шииса, ἀνασταυροῦν, распети се
на крсту: оукрастовакыйсѧ колю
за вѣхъ спасеніе: Тр. п.

Оукраой *m.* κερία, убрус којим су
обвијали тело умрлога: Јов.
11, 44.

Оукраоцъ *m.* в. оукраоцъ: св. Лит.
Злат.

Оукраоцъ *m.* εὐχρατον, млака вода
која се улива у потир на св.
Литургији пред причешћива-
ње; топлота: Уч. изв.; с кими-
ном: Хил. тип.

Оукраотити *v.* *pf.* -ц8, -тиши, да-
μάσαι, припитомити: азыка (Јак.
3, 8); -са, δεδάμασθαι, припи-
томљавати се: Јак. 3, 7.

Оукраотквати *v.* *impf.* -ваю, -ваеши,
τετραίρεσθαι, укроћавати, при-

питомљавати: Ст. на Г. в. у
Нед. цвет.

Оукраочати *v.* *impf.* -чаю, -чаеши,
καταπραύνειν, укроћавати, убла-
жавати, умиривати: возмѣщеніе
колинъ (Пс. 88, 10).

Оукраоцати < оукраоштати *v.* *impf.*
-цаю, -цаеши, δαμάζειν, кротити,
питомити; -са, δαμάζεσθαι, при-
питомљавати се: Јак. 3, 7.

Оукраоцъ < оукраоцъ *m.* κλάσμα,
од-
ломак; комад, парче: разломиши
ѧ на оукраоци (III Мојс. 2, 6); Мат.
14, 20; Марк. 6, 43; Лук. 9,
17; Јов. 6, 12. 13.

Оулаци < оулашти *v.* *pf.* -лаг8, -же-
ши, κοπάζειν, умирити се, ути-
шати се, утолити: оулеже вѣтръ
(Марк. 4, 39; 6, 51); пауеσθαι,
престати: Лук. 8, 24.

Оуломокъ < оуломъкъ *m.* в. оукраоцъ:
Суд. 9, 53; II Цар. 11, 21.

Оулачати < оулачати *v.* *impf.* -чаю,
-чаеши, τυγχάνειν, примати, по-
стижавати: Дел. 24, 3.

Оулачити *v.* *pf.* -ч8, -чиши, τυγχά-
νειν, задобити: Дел. 26, 22; II
Тим 2, 10; Јевр. 8, 6.

Оуластити *v.* *pf.* -ц8, -стиши, до-
лоῦν, надмудрити, заварати: Пс.
35, 3.

Оумаллатиса *v.* *impf.* -лаюса, -лае-
шиса, σμικρύνειν, умањивати се,
умаљавати се: Јер. 29, 6.

Оумашеніе < оумашеніе *n.* μωρισμός,
маст: помаза лице кое оумаше-
ніемъ (Јудит 16, 7).

Оумедленіе < оумѣдленіе *n.* σχολή,
спорост, умањивање брзине,
успоравање: шеткѧ (I Мојс.
32, 14).

Оумедлити < оумѣдлити *v.* *pf.* -длю,
-длиши, χρονίζειν, задржати се,
бавити се: I Мојс. 32, 4; окле-

- вати: I Мојс. 43, 10; остарити: V Мојс. 4, 25.
- Оумертвити < оумрътвити v. pf. -шкюю, -твиши, θανατοῦν, ἀποκτείνεи, убити, побити, поморити: Марк. 14, 55; Лук. 21, 16.
- Оумертвіє < оумрътвїє п. τελευτή, τὸ ἀποθανεῖν, смрт: Мат. 2, 15; Дел. 7, 4.
- Оумерцкленїє < оумръшткленїє п. νέκρωσις, умртвљавање, усмрћивање, уништавање: смрти (Кан. у Ч. погр. свешт. п. 6. богор.); клонулост, смрт: Конд. Усп. Богор.; Мол. у св. Лит. пређ.
- Оумерцкленный 3. νεκρωόμενος, умртвљен, престарео: Јевр. 11, 12.
- Оумерцклати < оумръштклати v. impf. -кляю, -ши, 1) θανατοῦν, усмрћивати, морити: δέληи̅а̅ плоткк̅а̅ (Рим. 8, 13); ὑποπιάζειν, умиривати, укроћавати, мучити: т̅г̅ло (I Кор. 9, 27).
- Оумерц, -ши, -ши; -ий; -ий̅ 3. part. praes. act. I од оумрети, τελευτήσας, τεθνήκως, ἀποθανών, умрвши: Мат. 2, 19; Јуд. 1, 12; Рим. 7, 6 и др.
- Оумитїє п. љубре (*Жив.*).
- Оуметъ m. σκύβαλον, љубре, измет, трице: Фїлиб. 3, 8.
- Оумздити < оумьздити v. pf. -жд̅, -здиши, δεξιόομαι, митити, поздравити кога нечим: грекр̅н̅н̅к̅ами (Син. на Ускрс).
- Оумиленїє < оумилєнїє п. 1) κατάλυξις, занос: к̅їно оумилєн̅ї̅а̅ (Пс. 59, 5); д̅х̅ оумилєн̅ї̅а̅: Рим. 11, 8; смерност: Мол. 5 по прич.; 2) κατήφεια, жалост, туга: д̅жд̅ ми̅ сл̅езы̅ оумилєн̅ї̅а̅ (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 3).
- Оумилєнъ, -ий < оумилєнъ 3. ἐλεεινός, тужан, наклоњен на тугу, на жалост, јадан, скрушен: м̅з̅ами (Ст. на лит. на св. Саву).
- Оумилєнн̅ω < оумилєнъ adv. ἐλεεινῶς, тужно, јадно, кукавно, покорно: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.
- Оумилитєлєнъ, -ий < оумилитєлєнъ 3. ἐλεινός, достојан сажальєна: падєнїє (II Мак. 3, 21); жалостиван, жалобан: гл̅аг̅ (Ст. на стих. у Нед. сироп.).
- Оумилитиса v. pf. -люса, -лишиса, καταλύσσεσθαι, ражалити се: Пс. 29, 13; 34, 15; Дел. 2, 37; покајати се, разнежити се: на л̅ож̅ах̅ в̅аших̅ оумилитиса (Пс. 4, 5).
- Оумилосердитиса < оумилосердитиса v. pf. -жд̅са, -дишиса, οἰκτεῖρειν, смиловати се: Мол. 2 пред прич.
- Оумилатиса < оумилатиса v. impf. -л̅юса, -лишиса, καταλύσσεσθαι, скрушавати се: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Оумиротворити v. pf. -творю, -риши, εἰρηνοποιεῖν, примирити, стишати: Кол. 1, 20.
- Оумовредный < оумовредьнъ 3. φρενοβλαβής, безуман: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 5.
- Оумолкн̅шти < оумал̅кн̅шти v. pf. -кн̅, -кн̅ши, ἡσυχάζειν, σιωπᾶν, умукнути, ућутати: Дел. 11, 18; 18, 9; 2) παύεσθαι, престати: I Кор. 13, 8; умирити се: I Мојс. 4, 7.
- Оумолчанный 3. прећутан, затајен, сакривен: т̅а̅йна (Рим. 14, 24).¹⁾

¹⁾ Овога стиха нема у грчком тексту.

Оумолчати < оумлаѹати v. impf. -чѣ, -чиши, οὐχῶν, ућутати: Пс. 38, 39; Мат. 20, 31; Дел. 21, 14; Троп. Богор.

Оуморити v. pf. -рю, -риши, θανατοῦν, уморити, убити: смертію (Јер. 38, 15).

Оумѣдритисѧ < оумѣдритисѧ v. pf. -рюсѧ, -ришисѧ, σοφίζεῖν, бити мудар; оум. паче вѣхъ челоуѣкъ, бити мудрији од свих људи: III Цар. 4, 31.

Оумѣдрати < оумѣдрати v. impf. -драю, -драши, σοφίζεῖν, чинити мудрим: мѣпцы (Пс. 145, 8).

Оумѣжитисѧ < оумѣжитисѧ v. pf. -жѣсѧ, -жишисѧ, ἀρρενοῦν, поставити мушко, начинити се храбрим, охрабрити се, осмелити се: Прол.

Оумѣчити < оумѣжити v. pf. -чѣ, -чиши, δαμάσαι, укротити: Марк. 5, 4.

Оумыслити v. pf. -шлю, -слиши, 1) ἠγῆσαομαι, намислити, намерити: II Кор. 9, 5; 2) σιѣ оумыслити, κατασοφίζεομαι, надмудрити, преварити, зло смислити: Дел. 7, 19.

Оумышленіе < оумышленіе n. 1) νοῦμα, замисао, намера: II Кор. 2, 11; лукавство: Сл. на хвал. св. влмч. Прок.; 2) ἐπίνοια, изум, проналазак: ѣдѡлѡкъ (Прем. Сол. 14, 12).

Оумакнѣти < оумакнѣти v. pf. -кнѣ, -кнши, ἀπαλύνεομαι, омекшати, поставити мекан, гибак: слоука паче елѧ (Пс. 54, 22).

Оуне < оуне сопр. од влзго: оуній, оунши, оуне, бољи, боља, боље: оуне ко ти етъ, οὐμφέρεαι γάρ σοι, јер ти је боље (Мат. 5, 29. 30); Јов. 18, 14.

Оунѣѣстити v. pf. -цѣ, -стиши, νυμφεῖσαομαι, заручити: господи-кѣ егѡ Ισακѣ женѣ (Мол. у Ч. обруч.); -сѧ, поставити невеста, удати се: емѣже и пощеніемъ оунѣѣстити еси (Ст. на хвал. преп. Параск.).

Оунѣѣшати < оунѣѣшати v. impf. -цаю, -цаши, νυμφεῖσαομαι, женити се, заручивати се: Ст. на хвал. у Нед. цвет.

Оунѣѣшеніе < оунѣѣшеніе n. νυμφεῖσις, постајање невесте, удадба: чертоже безѣмннагѡ оунѣѣшеніѧ (Ак. Бог. ик. 10.).

Оунѣѣшти < оунѣѣшти v. pf. оунѣѣ, -внши, ἐπιλήγυομαι, убости, забости: егда оунѣѣ ми тернѣ (Пс. 31, 4); икѡ стрѣли твоѧ оунѣѣши ко мнѣ: Пс. 37, 4; оунѣѣ камињь подѣ шлемомъ егѡ къ чело егѡ: I Цар. 17, 49.

Оунѣѣжати v. impf. -жаю, -жаши, ἐξουθενεῖν, уништавати, понижавати, презирати: Лук. 18, 9; Рим. 14, 10; I Сол. 5, 20.

Оунѣѣженіе n. ἐξουθένωσις, понижаванье: Пс. 122, 3.

Оунѣѣженіе, -ый 3. ἀποδεδοχησαμένως, одбачен: камињь (I Петр. 2, 4); ἐξουθενημένως, понижен, презрен, уништен: I Кор. 1, 28; II Кор. 10, 10; помилѣи насъ оунѣѣженіихъ: Степ. гл. 6 ант. 1.

Оунѣѣжити v. pf. -жѣ, -жиши, ἐξουθενεῖν, уништити, понизити, презрети: I Кор. 16, 11; Гал. 4, 14.

Оунѣѣшій 3. сопр. од влзгій, διαφέρων, бољи: Лук. 12, 7.

Оунывати v. impf. -ваю, -ваши, ἀδουμῆν, падати духом, малаксавати, губити волю: Кол. 3, 21; ραδουμῆν, бити безбрижан,

- лакоуман: Троп. на Полуношч.; ἀκηδεῖν, занемаривати: Троп. сл. на III часу.
- Оуныніе п. ἀθυρία, туга, плашљивост: Кан. молеб. Бог. п. 1 т. 2; ῥαθυρία, леност: ѿнноε (Мол. 8 јутарња); Син. у Нед. мит. и фар.; жалост, клонулост: Сл. на стих. у Нед. месоп.; περιεργεία, малаксалост: Мол. св. Жефр. сир. *ܦܪܝܫܘܬܐ*
- Оуныти v. pf. оуныю, -иши, ἀκηδεῖν, занемарити, застрашити, утнути: Пс. 142, 4.
- Оунке сопр. од благоε, боље: оунке выло вы, λουσιτελεῖ: Лук. 17, 2.
- Оупасти v. pf. -пасѣ, -сши, ποιμαίνειν, пасти: Мат. 2, 6; сачувати: Апок. 12, 5.
- Оупиватисѣ v. impf. -ваюсѣ, -ишисѣ, μεθύσκεσθαι, опияти се: Лук. 12, 45; Еф. 5, 18; I Сол. 5, 7.
- Оупитати v. impf. -таю, -таиши, 1) τρέφειν, нахранити: ирца вѣша (Јак. 5, 5); 2) σιτεύειν, угожити: телець оупатанный (Лук. 15, 23. 27); оупитанныѣ, σιτιστὰ, храньеници: Мат. 22, 4.
- Оупитисѣ v. pf. оупиюсѣ, -ишисѣ, μεθύσθησθαι, напити се, опити се: I Мојс. 9, 21; Јов. 2, 10; Апок. 17, 2.
- Оупованіе п. ἐλπίς, нада, уздање; Пс. 61, 8; 90, 9; Дел. 2, 26; 23, 6 и др.; πεποιθήσις, уверенье, поуздање: II Кор. 1, 15.
- Оуповати v. impf. -ваю, -каиши, ἐλπίζειν, надати се: на Гѣа (Пс. 4, 6); на има егѡ: Мат. 12, 21; πείθεσθαι, уздати се у некога: Гѣемъ (V Мојс. 33, 12); на Бога: Мат. 27, 43.
- Оуподовити v. pf. -доваю, -виши, ὀμοιοῦν, упоредити с неким: комѣ
- оуподоваю родъ ии; (Мат. 11, 16); -сѣ, ὀμοιωθήναι, бити сличан некоме: ниждолащимъ къ рокъ (Пс. 27, 1); цѣткѣи нѣноε чловѣкѣ царю: Мат. 13, 24; кози оуподовлишиѣ чловѣкомъ, у облику људи: Дел. 14, 11; μιμεῖσθαι, подражавати некоме: II Сол. 3, 9.
- Оуподовленіе < оуподовленіе п. ὀμοίωμα, облик, вид, слика: Апок. 9, 7.
- Оуподовленъ з. ὁμοιωμένος, ὀμοιος, сличан: Јевр. 7, 3; Апок. 9, 7.
- Оуподовлатисѣ v. impf. -вляюсѣ, -ишисѣ, μιμεῖσθαι, подражавати некоме, угледати се на некога: благомѣ (III Јов. 1, 11).
- Оупонити v. pf. -пою, -пониши, μεθύσκειν, напожити: бразды еѣ (земли) оупой . . (Пс. 64, 11).
- Оупоконіе п. ἀνάπαυσις, одмор, мировање, оправљање: III Мак. 4, 7; Конд. св. Три Јер.
- Оупоконити v. pf. -кою, -иши, 1) καταπαύειν, ставити кога у покој: II Мојс. 33, 14; Јевр. 4, 8; смирити: Гѣа Богъ вѣшъ оупокон вѣгъ . . (Ис. Нав. 1, 13); 2) ἀναπαύειν, одморити некога: и азъ оупокою вы (Мат. 11, 28); 3) ἀναψύχειν, умирити, утешити: II Тим. 1, 16; -сѣ, συναναπαύσασθαι, смирити се, наћи мира: Рим. 15, 32.
- Оупорникъ < оупорыникъ m. αὐθάδης, самољубив, својеглав, горд: I Мојс. 49, 3.
- Оуправленъ з. εὐθετος, способан, приправан: къ цѣткѣи Бжїи (Лук. 9, 62).
- Оуправити v. pf. -вляю, -виши, διορθοῦν, управити, исправити: оупракти пѣтъ, прећи (II Цар. 19, 17); довести у ред, уреди-

- Оусклавитиѣ *v. pf.* -влюса, -виши-са, *ὀπραιδιᾶν*, осмехнути се, насмешити се: Прол.
- Оусклавлениѣ < оусклавлениѣ *n.* *μαίδημα*, осмех: монахъ аще поимѣется паче оусклавлениѣ (Ном. пр. 99).
- Оузма *f.* *δέρμα*, кожа: Прол.
- Оузмарь *m.* 1) *βυρσεύς*, кожар: Дел. 9, 43; 10, 6. 32; 2) *οκηνοποιός*, икинотворецъ, који прави шаторе: Дел. 18, 3.
- Оузмнѣ < оузмнѣ *3.* *δερμάτινος*, кожан: полѣ (IV Цар. 1, 8; Мат. 3, 4; Марк. 1, 6).
- Оузнѣти < оузнѣти *v. pf.* оузнѣ, -знѣши, 1) *ἀφλυῶσαι*, заспати: надшымъ же имъ оузнѣ (Лук. 8, 23); 2) *κοιμᾶσθαι*, починути, заспати: I Мојс. 28, 11; умрети: и гѣ рѣкъ оузнѣ (Дел. 7, 60); оцы оузноша: II Петр. 3, 4; вси ко не оузнѣмъ . . : I Кор. 15, 51.
- Оузноѣ, -ши, -ше; -шій *3.* *part. praet. act.* I од оузнѣти, *κεκοιμημένος*, уснуо, умрли: тѣмѣ оузношихъ (Мат. 27, 52).
- Оузнѣнѣ < оузнѣнѣ *v. subst.* од оузнѣти (оузнѣнѣ *part. praet. pass.* + *и*) *κοιμησις*, уснуће, сан; смрт: Јов. 11, 13; Лазарево кѣдалѣ еси оузнѣнѣ: Ст. на блаж. на Лаз. суб.
- Оузнѣти < оузнѣти *v. pf.* оузнѣлю, -знѣши, *κοιμᾶν*, успавати: Суд. 16, 14; III Цар. 3, 20; умирити, стишати: оузнѣти страсти (страдања) мога дѣши (Кан у Ч. погр. млад. п. 9 богор.); мысленное море страстей оузнѣвъ поценѣмъ: Ст. на блаж. на св. Саву.
- Оузнѣвати *v. impf.* -ваю, -ваеши, 1) *κατευοδοῦν*, напредовати: Цс. 44, 5; 2) *ὀφραεῖν*, помагати: Мат. 27, 24.
- Оузнѣти *v. pf.* -пѣю, -пѣши, *κατευοδοῦν*, успети; напредовати: Јез. 17, 10.
- Оузнѣсти *v. pf.* -срѣциѣ, -щѣши, *συναντᾶν*, срести, састати се, изићи пред некога: IV Мојс. 35, 19; Хрѣста оузнѣщѣмъ: Ст. на Г. в. на Срет.
- Оузнѣтнѣ < оузнѣтнѣ *n.* *ἀνάστημα*, сусрет: Ном. пр. 23.
- Оузнѣтити *v. pf.* -влю, -вниши, *καταπαύειν*, уништити, истребити: память (V Мојс. 32, 26); заузнѣтити: народы (Дел. 14, 18); *τιθεῖν, ἵσταναι*, назначити, одредити, поставити: заповѣдь (I Мојс. 47, 26); дѣнь: Дел. 17, 31; Конд. св. Ил.; заузнѣтити, задржати: солнце (Стат. II ст. 116); *καθιστάναι*, устанovitи: на неке гѣхъ чины (Мол. входа на св. Лит.).
- Оузнѣтнѣ < оузнѣтнѣ *n.* *στάσις*, установа, одредба: I Мак. 7, 18; *διαστολή*, одређење, определѣње: I Мак. 8, 7; *ἀρωγή*, вођење, живљење; наређење: II Мак. 6, 8.
- Оузнѣтити *v. impf.* -вляю, -вши, *ὀρίζειν*, одређивати: Јевр. 4, 7.
- Оузнѣтникъ и оузнѣтнѣположникъ *m.* законодавац: Прол.
- Оузнѣтникъ, *m.* -цица *f.* монах (монахиња) који (која) се брине у манастиру (мушком-женском) да се читање и појање за певницама врши тачно по уставу (типик): Тип.
- Оузнѣтъ *m.* 1) *ὀυκρίσις*, саставляње, упоређење; уредба: IV Мојс. 9, 3; 2) *δόγμα*, пропис, заповѣд: Дел. 16, 4; 3) *θεσμός*, закон Божји (насупротив *νόμος*-у, закону људском): странными оузнѣтъ

- одѣланиа, оно што је учињено ванредним законима Божјим (Прип. 2 на п. 9 Кат. Богој.); 4) ὄρος, међа, граница, закон природни: Побеждајути естетка оуставы тѣѣ Дѣво чистаа, побеђују се (уништавају се) границе ирироде у Теби... (*Жив.*): Кан. Усп. Бог. п. 9 ирм; 5) τυπικόν, типик, црквени устав: Тип.
- Оустіє** п. 1) στόμα, уста, ждрело; врата: кладаза (I Мојс. 29, 3); 2) χεῖλος, усна, окрајак: водотечи (V Мојс. 4, 48); отвор: пѣци (Дан. 3, 93); 3) ὄπη, ушће, руна, извор; код *Вука*: глава: Јак. 3, 11.
- Оустоати** v. impf. оустою, -иши, κατισχύειν, отети мах, надвладати: Лук. 23, 23.
- Оустравитиса** v. pf. -ваюса, -вишиса, ἀναχτάσθαι, окрепити се, опоравити се, излечити се: ѿ дѣшкнагѡ прегрѣшнїй вреда (Прол.).
- Оустравлнїє** < оустрѣлннїє п. ἀνάρρωσις олакшање, окрепљење, лечење: Ном пр. 23; θεραπεῖα, лечење, опорављење: тѣлннѡ (Прол.).
- Оустранитиса** v. pf. -нюса, -нишиса, ἀφιστάναι, ξενοῦσθαι, уклонити се, отуђити се, удаљити се: мїра (Ак. Бог. конд. 8); ѿ страстей: Кан. к прич. п. 6 т. 2.
- Оустремнитиса** < оустрѣлннїє v. pf. -млюса, -мишиса, ἐρηῶσθαι, устремити се, бацити се, навалити: стадо къ морѣ (Мат. 8, 32; Марк. 5, 13; Лук. 8, 33); ἐξευχῶσθαι, предати се нечему, бацити се на нешто: къ лєстѣ (Јуд 1, 11).
- Оустрѣлннїє** < оустрѣлнннїє п. 1) ὄρημα, ударац, замашај; јарост, бес: II Мојс. 32, 22; Амос 1, 11; Ирмол. гл. 3 п. 4 ирм. 4; 2) ῥεῦμα, струјање, вал, талас: Пс. 45, 5; 3) ῥοῖζος, брзина: II Мак. 9, 7.
- Оустроенїє** п. διοίκησις, управа, господарство: Тов. 1, 21; διασκευῆ, уређење, спрема, опрема: II Мак. 11, 10.
- Оустроити** v. pf. оустрою, -иши, 1) ἀποκαθιστάναι, уредити: Илїа... оустроитѣ къА (Мат. 17, 11; Марк. 9, 12); оустрой дѣшд мою ѿ слодѣштѣвѣ ихъ (Пс. 34, 17), отми (по јевр.: одведи) душу мою од њихова нападања (*Данич.*); 2) διασκευάζειν, стати у бојни ред, сврстати: оустроены прѣд гнннн ирннлєкы (Ис. Нав. 4, 12); 3) δημιουργεῖν, створити, начинити: кѣпнїца на торжици (II Мак. 10, 2); 4) διατάσσεσθαι приправити: пѣть твоей прѣд токою (Лук. 7, 27); 5) καθιστάναι, поставити: по кѣмѣ градѡмѣ прикытери (Тит 1, 5); 6) οἰκονομεῖν, уредити: къА мѣдрѣ оустроенкый (Богор. воскр. гл. 6); -са, διασκευάζεσθαι, сврстати се: иллы на крањь (I Мак. 6, 33); ἀποκαθιστάσθαι, повратити се: да кѣкорѣ оустроенѣ камѣ (Јевр. 13, 19); οἰκονομεῖσθαι, уредити се: на тѣѣ Бѣ окол оустроишиа (Ирм. Рожд. Бог.).
- Оустроати** v. impf. -аю, -аши, 1) ἀποκαθιστάναι, начинити, установљавати: Дел. 1, 6; 2) τάσσεσθαι, налагати, упуђивати: Степ. гл. 6 ант. 1.
- Оустрѣлнті** v. pf. -лю, -лнши, τοξεύειν, устрелити, погодити (стрелом); II Парал. 35, 23.

Оутвѣднѣти < оустоуднѣти v. pf. -ждѣ,
-днши, ἀναπαύειν, расхладити:
зной рога (Прем. Сир. 18, 16);
καταψύχειν, освежити, расхлади-
ти: азъкъ (Лук. 16, 24).

Оусѣгѣвити < оусоугоувнѣти v. pf.
-гѣвлю, -виши, διπλώσαι, удво-
жити, удвостручить, дати дво-
јином: Ап. 18, 6.

Оусѣмнѣтисѣ < оусоумнѣтисѣ v. pf.
-сѣмнюсѣ, -мнишисѣ, διατάζειν,
посумѣати: Мат. 14, 31; δια-
κριθῆναι, двоумити: Мат. 21,
21; Рим. 4, 20.

Оусѣхнѣти < оусѣхнѣти v. pf. -хнѣ,
-хнши, ξηραίνεσθαι, усахнути,
осушити се: смоковница... оуше
(Марк. 11, 21; Лук. 8, 6).

Оусѣ т. рус., брк: Служ.

Оусыновленіе п. в. ксыновленіе: Еф.
1, 5.

Оусыпальница f. κοιμητήριον, гробле:
Прол.

Оусыреннѣи < оусыренѣи 3. τετυρω-
μένος, сличан сиру: гора оусы-
реннаѣ (Пс. 67, 16) — т. ј.
хришћанска је Црква, због
чврстоће своје науке, слична
сиру који је згуснуто и чвр-
сто млеко. (Зигаб., 513).

Оусырити < оусырити v. pf. -рю,
-риши, πήγνυμι, згуснути, учвр-
стити: Јова 10, 10; -сѣ, τороύσ-
θαι, усирити се, постати као
сир: оусырисѣ икш млеко ирдце
идѣ (Пс. 118, 70) т. ј. отврд-
нуло је срце њихово као што
отврдне млеко кад се усери
(Зигаб., 959).

Оусѣкальницы pl. f. μωξότηρες, ма-
шице, кленте: Зах. 4, 12.

Оусѣкатисѣ v. impf. -каюсѣ, -кае-
шисѣ, ἐκχόπτειν, отсецати се,

сеѣи се, убијати се: креститель
(Ст. на Г. в. 4 на Усек.).

Оусѣкновнѣи п. ἀποτομή, усекова-
није, отсецање главе: Конд.
Усек.

Оусѣкнѣти < оусѣкнѣти v. pf. -кнѣ,
-кнши, ἐκχόπτειν, отсеѣи: Мат.
5, 30; ἀποκεφαλίζειν, одрубити
главу, обезглавити: Мат. 14,
10; Марк. 6, 16. 28; Лук. 9, 9;
παῖσαι, ранити, ујести: Апок. 9,
5; ἀποκτείνειν, заклати, убити:
I Мојс. 34, 26.

Оутанѣи, -ый 3. ἀπόκρυφος, тајан,
сакривен: Лук. 8, 17; Богор.
воскр. гл. 4.

Оутанѣти v. pf. -аю, -ниши, ἀποκρύπ-
τειν, сакрити: Мат. 11, 25; Лук.
10, 21; νοσφίσασθαι, затајити:
Дел. 5, 3; -сѣ, λαχθάνειν, са-
крити се: Марк. 7, 24.

Оутварѣ f. κόσμος, накит, украс,
опрема: оукрашалисѣ оутварѣю,
китила си се накитом (Јез. 23,
40); прекривною оутварѣю шклатит-
исѣ: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.;
Ст. на блаж. св. Спир. чуд.;
Ст. на стих. св. Сави; оутварѣ
храмнаѣ: Ис. 3, 20; церковнаѣ,
ствар која се употребљава у
цркви при богослужењу.

Оутвѣрднѣти < оутвѣрднѣти v. pf. -ждѣ,
-днши, στηρίζειν, утврдити, учвр-
стити; оутвѣрднѣти лице на... окре-
нути лице на кога т. ј. обра-
тити пажњу на некога: оутвѣр-
диѣ ко лице мое на градѣ сей ко
злѣѣ, а не къ благѣѣ, на зло, а
не на добро т. ј. са злом, а
не са добром намером (Јер. 21,
10); и не оутвѣрждѣ лица моего
на васѣ, и неѣу окренути лица
свога противу вас т. ј. неѣу
се гневити на вас (Јер. 3,

12); ἐπιστηρίζειν, утврдити: братію (Дел. 15, 32); низводити, спустити на нешто: и оутверднѣ еи на мнѣ ρκκ8 твою (Пс. 37, 3), по јевр.: и рука ме твоја тишти (Данич).

Оутверженіє < оутврѣженіє п. ἀσφάλεια, темель, основаност, поузданост: Лук. 1, 4; στήριγμός, чврсто стајање, сталност: II Петр. 3, 17; στερέωμα, солидност, чврстоћа: илы еγω (Пс. 150, 1); κῆρυ: Кол. 2, 5; ἐδραίωμα, потврда, тврђа: II Цар. 20, 19; столпъ и оутверженіє истинны: I Тим. 3, 15; παραμυθία, уверавање; утеха: I Кор. 14, 3; στήριγμα, потпора: χλκκное (Јез. 4, 16); бедем: Конд. св. Дим.; τὸ ἀσφαλές, основаност, истинитост: Троп. Богој; ἄγχυρα, сидро: Догм. гл. 1; Богор. воскр. гл. 4; ἔρεισμα, потпора, основа: вѣры (Ак. Бог. ик. 4).

Оутвореніє < оутвореніє п. καλλώπισμα, украс, нажит, урес: оутвореніи докродѣтелии оукрашенѣ мвнлѣ еи (Мин. 18 окт.).

Оутворенѣ 3. устројен, начинен, израђен: ωκразъ Христокъ мѣтїею оутворенѣ: Прол.

Оутворитисѧ v. рf. -рюсѧ, -ришисѧ, ἀποκατεσταθῆναι, доћи у пређашње стање, исцелити се: Марк. 8, 25.

Оутля, оутла, оутло adj., рѣав, искварен, трошан, пун руна: κῆ же пецъ оутля (Прол.).

Оутишеніє п. τὸ παύσασθαι, стишавање, умирење, престанак: молкы (Дел. 20, 1).

Оутлизна f. дера, руна: Прол.

Оутолити v. рf. -лю, -лиши, καταπαύειν, укротити, утишати, умирити: Мат. 28, 14; Конд. у Недмирон.; оутоли ω нагъ рыданіе мезъ: Ст. на стих. воскр. гл. 6; παύειν, учинити крај нечему, угушити нешто: цѣрквныя соблазны (Стат. II богор.); Ст. на стих. воскр. гл. 4 богор.

Оутолстѣти < оутлстѣти v. рf. -стѣю, -иши, 1) παχύνεσθαι, угожити: V Мојс. 32, 15; 2) хорεῖν, мести, чистити: V Мојс. 31, 20.

Оутопати v. impf. -паю, -иши, καταποντίζεσθαι, тонути: Мат. 14, 30; потопити се: Марк. 5, 13.

Оутопнѣти < оутопнѣти v. рf. -пнѣ, -пнѣши, ἀποθανεῖν, погинути: къ водахъ (Мат. 8, 32).

Оутривати < оутривѣати v. impf. -нюю, -иши, ὀρθρίζειν, устајати рано, ујутро: Пс. 62, 2; Кан. Пасхе п. 5 ирм.; Мол. јут. 2 и 3; рано се обраћати на некога: къ текѣ оутривую (Пс. 62, 1; Кан. воскр. гл. 3 п. 5 ирм.).

Оутривница < оутривца f. ὀρθρος, зора, свануће, јутро: Дел. 5, 21.

Оутривній < оутривъ 3. ἡ αὐριον (ἡμέρα), сутрашњи: Мат. 6, 34; πρωῖνος, јутарњи, рани: свѣзда (Апок. 2, 28); λαμπρός, сјајан: свѣзда (Апок. 22, 16).

Оутривнаѧ adj. f. ὀρθρος, јутро, јутарња молитва: Оутривемъ оутривую глѣвок8 (Кан. Пасхе п. 5 ирм.).

Оутривѧ < оутривѧ f. ἀκολουθία τοῦ ὀρθρου, јутрење: Часл.

Оутріє < оутрис п. τὸ πρωῖ, јутро другога дана: II Мојс. 12, 10. 46; ко оутріє, сутра дан: Дел. 10, 9; ко оутріи: II Мојс. 8, 23; ко оутріѧ, ујутро: Пс.

- сновати: неполезная царствѣ (III Мак. 6, 22).
- Оуцѣломѣдрити < оуцѣломѣдрити v. pf. -мѣждрю, -дриши, σωφρονῆσαι, уразумити: Тит 2, 4; -са, бити умерен, мудар: I Петр. 4, 7.
- Оуча, -а; -ай, part praes. act. од оучити, διδάσκων, учећи: Мат. 4, 23; Марк. 1, 22 и др.
- Оучащати v. impf. -щаю, -щаши, πικράζειν, згуснути, чврсто стиснути, учестати; по Оригену: покривати: составите праздникъ во оучащацихъ до рогов олтаревыхъ (Пс. 117, 27) = составите праздник (празнујте) учестаним (многим) жертвама, чија крв долази до рогова олтарских; или (по Оригену): који покривају олтар (жртвеник) до његових рогова (*Зигаб.*, 933).
- Оучилище < оучилиште п. γυμνάσιον, гимнастичка школа: II Мак. 4, 9. 12.
- Оучинение < оучинение п. διατάξις, наредба: Оучинениемъ твоимъ пребываетъ день (Пс. 118, 91) = по твојој наредби све стоји сад (*Данич.* с јевр.); по Твојој заповести продужава се дан (*Зигаб.*, 965).
- Оучинити v. pf. -ню, -ниши, τάσσειν, установити, поставити: същымъ же власти ѿ Бога оучинены сътъ (Рим. 13, 1); приправити: Дел. 13, 48; одредити: Дел. 15, 2; посветити: I Кор. 16, 15.
- Оучительнъ, -ый < оучительнъ з. διδάκτης, који је способен, који је вредан да учи некога: I Тим. 3, 2; II Тим. 2, 24; Оучительное извѣстие, додаток штампан на крају сваког Служабника у коме су изложена упутства како треба свештеник и ђакон да се спремају за св. Литургију и како треба да је врше и т. д.
- Оучредити < оучредити v. pf. -ждѣ, -диши, ξενίζειν, угостити: Дел. 10, 23; 28, 7.
- Оучреждатиса < оучреждатиса v. impf. -ждлюса, -шиса, ξενίζεσθαι, гостити се: аѣхокне (Ст. на лит. на св. Спир. чуд.).
- Оучреждение < оучреждение п. δοχή, угошћење, гозба: сотвори велие (I Мојс. 21, 8; Лук. 5, 29); εὐωχία, чашћење: III Мак. 6, 32.
- Оучреждитель m. угоститель, домашин: Ст. на блаж. св. прор. Ил.
- Оучѣждити < оучѣждити v. pf. оучѣждѣ, -ждиши, ἀλλοτριῶν, отуђити: Кан. Дух. II п. 8 т. 1.
- Оушарати v. impf. -аю, -аши, βάπτειν, мастити, мазати, бојадисати: брадѣ (Ном. пр. 177).
- Оушедрити < оушедрити v. pf. -дрю, -дриши, οἰκτερεῖν, сажалевати, пожалити: Пс. 4, 2; Рим. 9, 15; милосрђем обасути: Боже оушедри мѣ да живѣ тѣбѣ: Степ. гл. 6 ант. 1; бити милостив некоме: Гдѣ да оушедритъ тѣ.. (Ч. прич. бол.); имати милост према некоме, смиловати се некоме: Пс. 101, 14. 15; 122, 3; Ис. 30, 18; оушедри твоје созданіе: Троп. непор.
- Оуѣзвити < оуѣзвити v. pf. -звлю, -звиши, 1) μαστιγώσειν, тући, бити: Марк. 10, 34; 2) πλήττειν, ударити: и оуѣзвена бысть третѣа часть солнца (Апок. 8, 12); жаломъ оуѣзвленными: Мол. св.

В. В. 2 на Дух. веч.; 3) τραυματίζειν, ранити, изранити, задати ране: они же и того оуазкленіє изгнаша (Лук. 20, 12); Ст. на стих. св. Вас.; Мол. анг. хран.; 4) τρώσαι, пробости, ранити: Мол. VI часа.

Оуазвленіє < оуазвленіє п. τραῦμα, рана, повреда: Ст. на Г. в. на св. Дим.

Оуазвлатиса < оуазвлатиса v. imperf. -звлатюса, -ишиса, τιτρώσκεισθαι задати ране: оутрокою оуазвлатюса, утроба ми се раздире: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.

Оуазнити < оуазнити v. pf. -шню, -сниши, ἐπιτρανοῦν, разяснити, осветлити: ἰδущихъ раздмѣніє оуазнилъ еси (Ст. на хвал. на Обр.); обяснити: естество ἰδущихъ (Троп. св. В. В.); φαίδρυνεiv, осветлити: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.

Оуати < оуати v. pf. оуимъ, -иши, συλῆσαι, узети, отети: ᾧ δόξα (IV Мојс. 11, 17; 17, 25); ᾧ оурока кашегω: II Мојс. 5, 11; ᾧ иныхъ церквей: II Кор. 11, 8; -са, одузети се: рѣка (Прол.).

Ф

Ф двадесетдруго слово у црквенослов. азбуци, зове се фертъ, као цифра $\text{ф} = 500$.

Факѣдъ т. јевр., φακοδι, начеоник: Јез. 23, 23.

Фалѣа f. грч., храна приређена од финикса: Прол.

Фарисъ халд. реч, коју је написала тајанствена рука на зиду у двору вавил. цара Валтазара, а значи: раздѣлиса царство твоє... (Дан. 5, 28).

Фаска f. в. пасха: Јов. 6, 4.

Фелетій т. јевр., φελεθ'θελ, телохранитељ, оружник: II Цар. 8, 18.

Фелетдѣ pl., јевр., в. фелетій: II Цар. 20, 23; III Цар. 1, 38.

Фелонъ т. и фелонъ т. φελόνιον, φαivόλιον, 1) огртач, кабаница: II Тим. 4, 13; 2) фелон, свештеничка одежа: Арх. чин. и Служ.

Фениѣъ т. грч., митолошка птица у Египту, која се сваких 500 година сама спаљивала и опет из свога пепела ускривала. због чега је у хришћанској иконографији служила као символ васкрсења (Дјач.).

Фи јевр., седамнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 17; 2, 17; 3, 49; 4, 17.

Филъ т. φιάλα, чаша: II Мојс. 27, 3; Нејем. 7, 60; Апок. 15, 7; 16, 1.

Финикъ т. φοίνιξ, врста палме: Јов. 12, 13; Апок. 7, 9.

Финиѣъ т. в. финикъ: Пс. 91, 13.

Ф8рїмъ т. јевр., празник јудејски, установљен за спомен на нечовечну наредбу Аманову: да се побију сви Јудеји, што је Божјим промислом осујеђено. Празнован је — према Јестири 9, 21 sq. — 14 и 15 адара (Дјач.).

Хвратный < хвратънь з. φρουανώδης, као сухо дрво, осушен: Син. у II Нед. В. п.

Хвиредъ м. јевр., стари назив Генисаретскога језера: IV Мојс. 34, 11; Ис. Нав. 11, 2; 13, 27.

Хвртъ грч., тамница подземна: Јер. 37, 16.

Хвртимъ м. грч., Македонија: I Мак. 1, 1.

Хижа < хыжа f. χαλύβη, колиба, кућица: Прол.

Хижда < хыжда f. хέλλιου, хелија (Микл.).

Хизина f. в. хижа: Прол.

Хитрицъ < хытриць м. 1) τεχνίτης, вештак, уметник: Дел. 19, 24; Апок. 18, 22; Ст. на лит. на св. ап. П. и П.; 2) πανούργος, лисац, пренредењак, сплеткаш (Вост.).

Хитрословесный < хытрословесънь з. τεχνολόγος, који вешто говори, красноречив: Ак. Бог. ик. 9.

Хитростный < хытростънь з. ἐπιστημής, разборит, паметан: Варух 3, 27.

Хитрость f. 1) τέχνη, вештина, уметност, занат: Дел. 18, 3; Апок. 18, 22; 2) ἐπιστημή, знање, наука: Син. у II Нед. В. п.

Хитрствовать v. impf. -ствѣю, -шии, τεχνοῦμαι, показивати вештину у нечему: Прем. Сол. 13, 11.

Хищеніе < хыштеніе п. ἀρπαγή, грабеж, плен, отмица: Мат. 23, 25; Мол. 4 у Послед. прич.; Мол. у св. Лит. Вас.

Хищтенъ < хыштетьнь з. ἀρπαξ, грабљив, грабежљив: Прол.

Хищникъ < хыштыникъ м. ἀρπαξ, грабљивац, отмичар: Мат. 7, 15; Лук. 18, 11.

Хирамъ м. (јевр., златни, светли, благородни), цар турски, савременик Давида и Соломона: I Пар. 14, 1.

Хирогрнль, -ль м. χοιρογρύλλος, питоми зец: III Мојс. 11, 5.

Хитонъ м. χιτών, мушка доња хаљина: II Мојс. 29, 5; Јов. 19, 23.

Хламуда f. χλαρίς, горња хаљина, плашт: II Мак. 12, 35; черклянаа, пурпурна: Мат. 27, 28.

Хластъ, -ый з. ἄγαμος, нежењен (Вост.).

Хлипаніе п. λυγμός, нарицање, риданье, жецање: плачь и.. (Прол.).

Хлѣвъ м. ἄρτος (од αἶρειν, подизати), хлеб квасни, (који се подиже): I Мојс. 3, 19; храна: не ω хлѣкѣ единомъ жикъ вѣдетъ человекъ (V Мојс. 8, 3; Мат. 4, 4); вкѣдѣ цѣкните греко не въ хлѣкы: Ис. 55, 2; тело Христово: ви во ѿ единая хлѣка причащаемъ (I Кор. 10, 16); азъ емъ хлѣкъ животный: Јов. 6, 35. 51; хлѣкъ надѣнный в. надѣнный з; хлѣкъ некеный, аггелікій, мана коју је Бог слао с неба народу израильскоме у пустыњи и која је служила као прототип хришћ. хране: Пс. 77, 24. 25; хлѣкъ жалогти, ἄρτος πένθους, хлеб што се давао онима који су плакали за мртвима: Ос. 9, 4; хлѣки лица Гдѣа, τὸ προσώπου, дванаест хлебова предложіа (τῆς προθέσεως) који су се тако звали зато што су у току целе седмице лежали у храму на позлаћеноме столу као предлицем Божјим: I Цар. 21, 6; II Мојс. 25, 30; 40, 23 и др.

Хлѣбина f. 1) οἰκία, кућа, стаја, штала (*Микл.*); 2) δωμάτιον, спаваћа соба, одаја (*Вост.*).

Хлѣвъ < хлѣвъ f. καταβράχτης, слѣп, водопад, устав: χλῆβι νέκεινυα (I Мојс. 7, 11); во гласѣ хлѣвѣй: Пс. 41, 8; едины шкерзля еи хлѣки гнѣва Бога ткогв: Кан. св. Андр. крит. п. 2 т. 4.

Ховотница < ховотница f. πολύπους, polypus, полип а) морски; б) у носу: Хил. тип.

Ховотъ m. οὐρά, реп: Апок. 12, 4.

Ходатай m. 1) παράκλητος, заступник, посланик: I Јов. 2, 1; 2) μεσίτης, посредник између Бога и људи: Гал. 3, 19. 20; Кан. воскр. гл. 2. п. 4 и 5 ирм.

Ходатайствѣнъ < ходатайствѣнъ з. πρόξενος, који се заузима за туђинца; гостољубив: Кан. прич. п. 7 т. 1; μεσίτιος, посредник, јемац (*Вост.*).

Ходатайство n. μεσεία, посредовање, заузимање, помагање, заступство: Конд. Бог.; ходатайствомъ кодоношеніа шкерѣчити Pekkk8 : Мол. у Ч. обруч.

Ходатайствовати v. *imprf.* -ствѣю, -ши, μεσείβειν, посредовати: Богор. воскр. гл. 3; ὀπερευτυχάουεу , заузимати се, помагати: Рим. 8, 26. 34; Јевр. 7, 25.

Ходатаница f. μεσίτρια, посредница: Догм. гл. 4; Егзап. богор. 10.

Ходити v. *imprf.* хождѣ, -диши, 1) πορεύεσθαι, ходити, поступати: I Петр. 4, 3; 2) περιπατεῖν, шетати; живети: х. по плоти, κατὰ σάρκα, живети по телу: Рим. 8, 1; по дхѣ, κατὰ πνεῦμα, живети духовним животом: Рим. 8, 1; кѣ крашнахѣ, ἐν βρώμασι, живети у јелима т. ј. владати се

у погледу јела по спољашњем јудејском закону, постити само спољашње, телесно: Јевр. 13, 9.

Хождѣ, -ши, -ше; -шій part. praet. act. I од ходити, πεπορευομένος, ходивши, који је ходио: I Петр. 4, 3; пѣть оузкѣй хождшій прикорѣный: Троп. непор. у Ч. погр.

Холмъ < хлѣмъ m. βουνός, хум, брѣжуљак: IV Мојс. 23, 9; Лук. 3, 5; 23, 30; Ст. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.

Хомаріѣ m. јевр., врачар, чаробник: IV Цар. 23, 3.

Хорѣпископъ m. грч., сеоски епископ који је био виши од презвитера, а нижи од градског епископа и није могао без његове дозволе рукополагати ђаконе и презвитере, него само ниже јерархијске степене до ипођакона укључиво. Иначе су хорѣпископи били заменици епархијских епископа на саборима са правом гласа. Престали су у правосл. Цркви већ у X веку (*Милаш, Дост.* 37—48).

Хорѣгвѣ f. < хорѣгы, -гѣве грч., (од χορηγεῖν, предводити), барјак: Треб.; σημεῖον, знак, знамење, (*Вост.*).

Хорѣоръ m. (јевр. значи блистање), драги камен који је познатији под именом јасписа и агата: Јез. 27, 16.

Хотитѣлнw adv. βουλευτόν, по вољи: Син. у Суб. Лаз.

Хотѣніе n. 1) θέλησις, жеља, воља; милост: Приче Сол. 8, 35; κέκμη хотѣніемъ егв, у свему што му је било по вољи; по *Данич.*: колико му год воља беше: III Цар. 9, 11; 2) γνώμη, на-

мера, жеља: Дел. 20, 3; 3) βολή, воља, одлука: Богор. воскр. гл. 6; 4) θέλημα, жеља, задовољство: Догм. гл. 4.

Хотѣти v. impf. χοιψ, -иши, μέλειν, θέλλειν, βούλεσθαι, хтети, желети: Мат. 2, 13. 18; Марк. 10, 33; Лук. 10, 22; Јов. 3, 8 и др.

Хотѣ conj., премда: Стат. II ст. 14. **Хотѣ**, -и part. praes. act. од хотѣти, θέλων, хотећи: Мат. 1, 19 и др.

Храборникъ < храбрникъ m. ἀγωνιστής, храбри војник, подвижник, борац: Ст. на Г. в. 3 на св. Георг.

Храмина f. 1) οἰκία, дом, кућа: Пс. 83, 4; Мат. 2, 11; 7, 26; гр. земна, ἐπίγειος, тело човечје: II Кор. 4, 1; нерѣкоткорена, ἀχειροποίητος, тело духовно које ћемо имати после васкрсења: II Кор. 5, 1; Јевр. 9, 11; 2) οἰκημα, тамница: Суд. 16, 21; IV Цар. 17, 4; Јер. 37, 4. 15. 21.

Храмъ m. 1) ναός, храм, црква: не въ рѣкоткоренныхъ храмѣхъ живеть (Дел. 17, 24); не вѣсте ли какъ храмъ Бжій есте: I Кор. 3, 16. 17; 6, 19; Апок. 1, 19 sq.; 2) ἱερόν, храм незнабожачки: когини Артемиды (Дел. 19, 27); 3) οἶκος, кућа: не въ даиъ подкапати храма ιεροσ (Мат. 24, 43); и въ храмѣ не живаше: Лук. 8, 27; δῶμα, кућа: вѣзше на храмъ, попевши се на кућу (Лук. 5, 19); 4) храмъ наклѣщій, γαζοφυλάκιον, хазна Божја: Лук. 21, 1; храмъ ἱερδισалимскій, величанствени храм јудејски који је подигао цар Соломон по плановима цара

Давида на гори Моријаг у једанаестој години своје владавине. Састојао се из три одељења: Светиња над светињама, Светилиште и Притвор са три дворишта: за свештенике, за израиљане и за незнабошце. У Светињи над светињама стајао је Ковчег завета осењен крилима херувима, у коме се чувале законске таблице, жезао Аронов и мана. У Светилишту је био кадиони олтар са десет столова за хлебове предложења и на свакоме столу по један свећњак. При уласку у храм стајала су два ступа од мједи: Јахин и Боаз. Око храма су биле собе за свештенике. У дворишту за свештенике подигнут је био жртвеник од кедрова дрвета, окована златом, а поред њега умиваоница која је почивала на дванаест волова од мједи. У унутрашњем дворишту Израиљана, окруженом зградама са разним припадностима за богослужење, стајало је царско место. Спољашње двориште за језичнике опкољено је било каменим зидом. Постојао је овај храм 428 година, а разорен је од Навуходоносора 588 г. пре р. Хр. (Дјач.).

Храниице < храниице n. φυλακή, чување, стражарење, стража: положи Гди храниице оруствѣ моймѣ (Пс. 140, 3).

Хранилице < хранилице n. 1) φυλακτήριον (јевр. thephelim), то су биле дашчице, или комадићи пергамента, које су носили стари Јевреји, нарочито фарисеји,

Хѣдородный < хоѣдороднь 3. ἀγε-
νής, нискога рода, незнатан: I
Кор. 1, 28.

Хѣдъ, -ый < хоѣдъ 3. 1) ῥυπαρός,
прљав; рђав: въ хѣдѣ одѣждѣ
(Як. 2, 2); 2) ἐλάχιστος, мање
важан, мањи: ѣдице (I Кор. 6,
2); 3) πτωχός, бедан, лош: εἰσὶν
(Гал. 4, 9).

Хѣдѣйшій 3. sup. од хѣдѣй, ὑστερών,
најхуђи: I Кор. 12, 24.

Хѣждшій 3. сопр. од хѣдѣй, ἐλάσ-
σων, рђавији: Јов. 2, 10; ἥττων,
гори: I Кор. 11, 17.

Хѣла < хоѣм f. 1) βλασφημία, ху-
льење: Мат. 15, 19; на дѣ-
дѣ: Мат. 12, 31; хѣла (хѣла) глаголати,
βλασφημεῖν, хулити: Мат. 26, 65; Марк. 2, 7; Лук.
5, 21; Апок. 2, 9; 2) λοιδορία,
ружење, погрда: I Тим. 5, 14;

3) κατηγορία, тужба: I Тим.
5, 19.

Хѣленіе < хоѣленіе п. βλασφημία,
хульење: Кол. 3, 8.

Хѣлѣти v. impf. -хѣлю, -лиши, βλασ-
φημεῖν, хулити, зло говорити,
опадати: Мат. 9, 3; Лук. 22, 65;
Дел. 13, 45; II Петр. 2, 10.

Хѣльникъ m. βλάσφημος, који хули
Бога, богохулник: II Мак. 9,
28; 10, 36; I Тим. 1, 13; II
Тим. 3, 2.

Хѣльный < хоѣльнь 3. βλάσφημος,
богохулни: Дел. 6, 11; глаголы
хѣльныхъ глаголати на мѣсто εἶπε,
хулити на свето место: Дел.
6, 13.

Хѣръ m. χῶρος, северозападни ве-
тар, северозапад: Дел. 27, 12;
2) певачки збор; 3) хѣръ, уз-
вишено место у храму за пе-
вачки збор (Дјач.).

Ц

Ц двадесетчетверто слово у цр-
квенослов. азбуци, зове се цы;
као цифра ѿ = 900.

Цади јевр., осамнаесто слово у
јеврејској азбуци: Плач Јер. 1,
18; 2, 18; 3, 52; 4, 18.

Цата f. 1) ὄβολος, грчки ситан ба-
крен новац: двадесать цата дѣ-
драхма (II Мојс. 30, 13); съ ца-
тоу грека, са сребрним новцем:
I Цар. 2, 36; 2) δηνάριον, динар:
покажите ми цата (динарий): Лук.
20, 24.

Цѣль f. плесан, буђ. В. зацѣльый.

Цѣлѣбникъ m. λαζάρων, цветни врт:
во цѣлѣбницѣ писаній (Сл. сјед.
на св. Три Јер.); Кан. воскр.
гл. 8 п. 7 ирм.

Цѣлѣбидный 3. који је као цвет:
докрѣдѣтель (Ст. на блаж. на св.
кн. Лаз.).

Цѣлѣтъ m. τὸ ἄνθος, цвет: смѣрны
(II Мојс. 30, 23); IV Мојс. 17,
8; 2) епитет Богородичин: Ак.
Бог. ик. 7; тракный: Як. 1, 10;
I Петр. 1, 24.

Цѣлѣница < цѣлѣница f. 1) αὐλός,
свака свирала, фрула: II Цар.
6, 5; Јер. 48, 36; 2) κηθάρια, вр-
ста харфе; свирала: вогтрѣбимъ
дѣховною цѣлѣницею (Сл. на лит.
на Рожд. Бог.).

Цѣлѣбникъ < цѣлѣбникъ m. ἰαματι-
κός, који лечи болести, лекар:
Троп. св. влмч. Пантел.

Цѣлизна f. χέρσις, неузорана земля: Ос. 12, 11.

Цѣлити v. impf. -лю, -лиши, θεραπεύειν, лечити: Мат. 9, 35; Лук. 9, 11; -сѧ, θεραπεύεσθαι, лечити се: ѿ недѣгъ (Лук. 5, 15); Лук. 13, 14.

Цѣлованіе n. ἀσπασμός, поздрав: Мат. 23, 7; Марк. 12, 38 и др.; Богор. отн. гл. 4; Ак. Бог. ик. 3; целив: послѣднее (Ст. у Ч. погр.)

Цѣловати v. impf. -лѧю, -лѧши, 1) ἀσπάζεσθαι, поздравляти: Єлїсавѣтъ (Лук. 10, 4); 2) φιλεῖν, целивати: Ида... пристѣпи ко Іисоу и цѣловати его (Лук. 22, 47); цѣлѣйте мѧ послѣднимъ цѣлованіемъ, целивайте ме последнимъ целивом: Ст. сл. у Ч. погр.; 3) ἀποτάσσειν, опростити се с неким: цѣловавъ кратію ѿплы къ Єврію (Дел. 18, 18).

Цѣломѣдринный < цѣломѣдрнь 3. σώφρων, умеренъ, непорочан, трезвен, чист, паметан: Тит 1, 8; 2, 2. 5. *λογικ*

Цѣломѣдриннѣ < цѣломѣдрнь adv. в. цѣломѣдриннѡ: Прем. Сол. 9, 11.

Цѣломѣдриннѡ < цѣломѣдрнь adv. σωφρόνως, умерено, трезвено, чисто: Тит 2, 12. *εὐφρο*

Цѣломѣдрити < цѣломѣдрити v. pf. -дрю, -дриши, σωφρονίσειν, уразумѣвати, поправляти, учити: Тит 2, 4; -сѧ, опаметити се, постати мудар: I Петр. 4, 7.

Цѣломѣдріе < цѣломѣдріе n. 1) σοφροσύνη, мудрост, разборитост, непорочност, чистота, поштење: I Тим. 2, 9; невиност, чедност: Мол. св. Јефр. сир.; Син. на В. пон.; 2) σωφρονισμός, уздржљивост: II Тим. 1, 7.

Цѣломѣдрствовати < цѣломѣдрствовати v. impf. -ствѣю, -вши, σωφρονεῖν, бити скроман, стидљив, поштен: II Кор. 5, 13; Тит 2, 6.

Цѣломѣдръ < цѣломѣдръ 3. в. цѣломѣдринный: I Тим. 3, 2.

Цѣлость f. ὁλοκληρία, целина, потпуност, здравље: Ис. 1, 6; и-цельење: Дел. 3, 16.

Цѣлѧ, -ый 3. 1) ὅλος, цео, сав: лѣто цѣло (Дел. 11, 26); ὁλοκληρος, потпут, неопштеен: каменіе цѣло по законѣ (I Мак. 4, 47); 2) ὑγιής, здрав: хоцши ли цѣлѧ быти; (Јов. 5, 6. 11. 15); 3) ἀκέραιος, наиван, безазлен: и цѣли акѡ голдѣи (Мат. 10, 16).

Цѣлѧва f. ἰασις, оздрављење, и-цельење: Наум 3, 19.

Цѣна f. 1) τιμή, цена, плата: цѣна крокѣ (Мат. 27, 6); 2) χρήμα, новац: продавъ принне цѣнѣ (Дел. 4, 37); 3) κεφάλαιον, свота новаца: азъ многою цѣною... стѣжахъ (Дел. 22, 28).

Цѣнити v. pf. -ню, -ниши, τιμήσαι, оцѣнити, (процѣнити: Мат. 27, 9; -сѧ, πωλεῖσθαι, продавати се: не дѣкѣ ли птѣицы цѣнѧт-сѧ... (Мат. 10, 29); Лук. 12, 6.

Ч

Ч двадесетпето слово у црквено-слов. азбуци, зове се червъ; као цифра ч = 90.

Чудо < уадо m. τέκνον, чедо, дете, син: I Цар. 3, 16; 24, 17; 26, 17; III Цар. 17, 15; младѣи:

- Мат. 9, 2; духовни син: I Кор. 4, 17; I Тим 1, 2 и др.
- Чадолюбница** < чадолюбница f. φιλότεχνος, која воли децу: Тит 2, 4.
- Чадоненавистникъ** < чадоненавистникъ m. μισοτέχνος, који мрзи децу: Ном. пр. 129.
- Чадородиѣ** n. τεχνουγονία, рађање деце: I Тим. 2, 15.
- Чадотвориниѣ** n. παιδοποιεῖα, рађање деце: Мол. у Ч. венч.
- Чадотворити** v. pf. -творю, -риши, παιδοποιεῖν, производити децу, рађати: сыны и дщери (Иер. 29, 6).
- Чадце** < чадце n. τεχνίον, детенце: Јов. 13, 33; I Јов. 2, 1; Гал. 4, 19.
- Чарованиѣ** n. φαρμακεία, врачање: II Мојс. 7, 11; γοητεία, чаролија, опсена: Ном. пр. 14.
- Чаровати** v. impf. -рѣю, -рѣши, γοητεύειν, врачати, чарати: Ном. пр. 16.
- Чаровникъ** < чаровникъ m. γόης, врачар: Ном. пр. 14.
- Чародѣи** m. φαρμακός, врачар: V Мојс. 18, 11; Апок. 22, 15; γόης, бајач, врач; варалица: II Тим. 3, 13; Ном. пр. 13 и 14.
- Чародѣйствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, φαρμακεύειν, чарати, врачати: Апок. 21, 8; γοητεύειν, бајати: въ вѣрю, εἰς ζάλας: Ном. пр. 13.
- Чародѣиниѣ** n. περίεργος, чарање, гатање: Дел. 19, 19; φαρμακεία, врачање: Гал. 5, 2.
- Чаръ** m. φαρμακία, чар, мађија, чин: Ис. 47, 12; чары творѣній, φαρμακός, врачар: Апок. 21, 8.
- Частиначальство** n. μεριдарχία, начелство над једним делом народа: II Јездр. 1, 11.

- Часть** < часть f. 1) μέρος, а) део: части лисицама сѣдѣтъ, пашѣ у део лисицама (Пс. 62, 11); Екл. 2, 10; слагаа часть, добар део: Лук. 10, 42; часть илѣнія: Лук. 15, 12; б) комад: рыбы печены часть (Лук. 24, 42); в) удео, учешѣ: не имаша части го мною (Јов. 13, 8); г) уд: тѣло... не имый нѣккіа части темны (Лук. 11, 36); д) крај, покрајина: части Македоніи (Дел. 16, 12); 2) ὑπόστασις, fundamentum, подлога, основа; твердо поуздање, уверенность: къ части ии похваляніа (II Кор. 9, 4) = похваливши се с таким увереношѣу, »у тој хвали« (Вук); къ ии части похвалы (II Кор. 11, 17) — при таком поуздању на похвалу, »у овој струци хвале« (Вук).
- Частю** < частво adv. συχνά, често: Лук. 5, 33; συχνότερον: Дел. 24, 26.
- Чаща** < чашта f. δασύς, честа, цбун, луг, шумарак: Богъ ѿ юга прїидеть, и скатыи изъ горы пришектинныа чащи — из сеновитога шумарка на гори (Авак. 3, 3); Кан. Цвет. и Бож. п. 4 ирм.
- Чащный** < чащный 3. ἀλωδής, који има много грана, гранат: древо (IV Цар. 17, 10).
- Чашниѣ** < чащниѣ n. προσδοκία, чекање, нада, узданица: и той (т. ј. Спаситель) чашниѣ мзыккѣ (I Мојс. 49, 10); Лук. 21, 26; Дел. 12, 11; ἀποκαραδοκία, очекивање: Рим. 8, 19; ἐκδοχή, ишчекивање: Јевр. 10, 27; Ст. на блаж. богор. у Нед. св. праот.; Ст. на лит. на Божиѣ.
- Чапати** < чапати v. impf. чаю, чаши, 1) προσδέχεσθαι, чекати, ишче-

- кивати: или много чаемъ (Мат. 11, 3; Лук. 7, 19); кынокленіа чающе: Рим. 8, 23; 2) ἐλπίζειν, надати се од некога нечему: аще взялии даете, ѿ нихже чаете копріати (Лук. 6, 34); -са, просдохѣν, ишчекивати се: ѿкѡ дождь кѣшаніе мое (V Мојс. 32, 2).
- Чванецъ** < чваньць т. καμφάκις, крчаг: елѣа (III Цар. 17, 14).
- Чванъ** т. βάτος, мера за течност, око 36 литара (*Сенц*): елѣа до ста чванѡвъ (I Јездр. 7, 22); 2) ξέστης, sextarius, мера за течност и сухе ствари, шести део римскога congius-a, отприлике 0.547 литре (*Сенц*); жбан (*Вук*): Марк. 7, 4. 8.
- Человѣколюбовствовати** < уловѣколюбствовати v. impf. -ствѣю, -ши, φιλανθρωπεύειν, волети људе: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; Мол. јут. 6.
- Чепочка** < чепьука f. ἐμπλόκιον, ланчић, копча: II Мојс. 28, 25.
- Чепь** f. ἀλυσιδωτόν, ланац: златаа (II Мојс. 28, 24; IV Мојс. 31, 50).
- Червень** < урѣвень f. κόκκιον, свила тамно-црвене боје, скерлет: Апок. 18, 12.
- Червій**, -іа < урѣвнй т. σκόλωξ, црв: инѣдь черкѣемъ (Ст. на хвал. у суб. месоп.).
- Червленецъ** < урѣвљеньць т. μίλτος, пурпур, црвенило: Јер. 22, 14.
- Червленица** < урѣвљеница f. κόκκινον, хаљина начињена од пурпурне материје, порфира: II Мојс. 25, 4; II Цар. 2, 14; Апок. 17, 4; 18, 16; Кан. св. Андр. крит. п. 8 т. богор.; Сл. на хвал. св. влмч. Прок.; ἀλουγγίς, гримизна хаљина: Кан. у Нед. свих св. п. 6 т. 3.
- Червленичный** < урѣвљеничънъ 3. πορφυροῦς, пурпуран, скерлетан: Јест. 1, 6.
- Червленоватиса** < чрѣвљеноватиса v. impf. -нѣюса, -ишиса, πυρρᾶζειν, црвенити се као ватра: III Мојс. 13, 49.
- Червлєнъ**, -ый < урѣвљєнъ 3. ἐρυθρόμοσ, румен, црвен: риза (Ис. 63, 1); κόκκινος, скерлетан: хламидя (Мат. 27, 28); ἐρυθρός, црвен: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; βεβαμμένος, обојадисан: кровію (Апок. 19, 13).
- Червлєнь** < урѣвљєнь f. κόκκινον, црвена мрља, пєга: I Мојс. 38, 30.
- Червь**, -а < урѣвь т. 1) σκόλωξ, црв: Марк. 9, 48; 2) σής, мољац: Мат. 6, 19. 20.
- Черепокожный** < урѣпокожънъ 3. ὀστρακόδερμος, који има кожу као цреп (корњача): Ном. пр. 223.
- Черминъ**, -ый < урѣмънъ 3. πυρρᾶκις, црвен: I Мојс. 25, 25; I Цар. 16, 12; πυρρός, црвен као ватра: смій (Апок. 12, 3); ἐρυθρός, црвенкаст: II Мојс. 10, 19; 13, 18; черное море, ἐρυθρὴ θάλασση, црвено море (међу Египтом и Аравијом): Дел. 7, 36; Јевр. 11, 29; Догм. гл. 5; мора черминѡю пѣчинѡ, θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος: Кан. воскр. гл. 4 п. 1 ирм.
- Чермноватиса** < урѣмъноватиса v. impf. -мнѣюса, -ишиса, πυρρᾶζειν, црвенити се као ватра: Мат. 16, 2. 3.
- Черничество** < урѣнъчьство п. τὰ μοναχικά, монаштво: Прол.
- Чернечествовати** < урѣнъчьствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, бити монах, проводити монашки живот: Прол.

- Чернило** < урѣнило п. μέλαν, црнило: II Јов. 1, 12; III Јов. 1, 13; II Кор. 3, 3.
- Черничје** < урѣничје п. συχαμίνος, шумска дивља смоква: III Цар. 10, 27; Пс. 77, 47; Ис. 9, 10.
- Чернота** < урѣнота f. ἀμαυρότης, мрак: Кан. Возн. п. 9 т. 4 богор.
- Чернѣха** < урѣноуѣха f. μελάνθιον, врста дивљег граха; грахор: Ис. 28, 25.
- Черный** < урѣнь 3. μέλας, црни: Мат. 5, 36.
- Черпати** < урѣпати v. impf. -паю, -ши и -паю, -паши, κεραννύναι, прпети, захватати: Апок. 18, 6.
- Черствый** < урѣствъ 3. ὀλοσφύρητος, тврд, стврднут: проифоры (Уч. изв.).
- Черта** < урѣта f. κεραία, црта, кука, тигла: Мат. 5, 18; Лук. 16, 17.
- Чертогъ** < урѣтогъ m. 1) ταμείον, ложница, брачна соба: мкω женихъ иходай ѿ чертога ικοιγω (Пс. 18, 6); 2) νυμφών, ложница за младенце: чертогъ твоей виждѣ... (Свјет. на В. пон.); Троп. у Послед. прич.; 3) ἡ παστάς, -άδος, стан, палата, двор: нѣный (Ст. на хвал. у Нед. мес.); мкω ѿ чертога произшедъ: Ст. воскр. на хвал. гл. 1; Ст. 4 Пасхе.
- Чешати** v. impf. чешѣ, -шиши; 1) κνήθειν, чешати, чешляти; сврбити: чешемѣ сѣдохъ, које сврби ухо (II Тим. 4, 3); 2) συλλέγειν, сабирати, брати: не ѿ терніа ко чшѣтъ смѣккы (Лук. 6, 44).
- Чествованіе** < урѣствованіе п. σεβασμα, поштовање; светиња: Дел. 17, 23.
- Честивъ, -ный** < урѣствъ 3. 1) σεμνός, частан, поштен: старцемъ... кыти четивымъ (Тит 2, 2); 2) κόσμος, уредан, чедан: ἱκονѣ кыти четивѣ (I Тим. 3, 2); 3) τίμιος, поштован: законодчитель четивъ крѣмъ людемъ (Дел. 5, 34); 4) ἐντιμος, драг, мио: иже кѣ емѣ четивъ (Лук. 7, 2).
- Чести** < урѣсти v. impf. чтѣ, чтиши, 1) ἀριθμεῖν, бројати; 2) ἀναγνώσκειν, читати: Мат. 12, 5, 15; Марк. 13, 14 и др.; -са, ἀναγιγώσκειν, бити читан: II Кор. 3, 15.
- Честивый** < урѣствъ 3. σεβόμενος, побожан: Дел. 13, 43, 50.
- Честность** < урѣствость f. σεμνότης, светост, достојанство, поштење: Тит 2, 7.
- Честнѣ** < урѣствѣ adv. ἐντίμως, часно, поштено: IV Мојс. 22, 17.
- Честнѣе** comp. од честнѣ, ἐντιμότερως, часније вредније, угледније: Лук. 14, 8.
- Честно** < урѣствно adv. ἐνδόξως, часно, славно: I Мак. 11, 60.
- Честь** < чѣсть f. 1) τιμή, част: дрѣгъ дрѣга кольши творѣше (Рим. 12, 10); емѣже чѣсть, чѣсть: Рим. 13, 7; Кол. 2, 23; поштовање: I Петр. 3, 7; 2) τιμότης, изобиље, богатство: шкогатнишиа... ѿ чѣсти еγω (Апок. 18, 19).
- Четверница** f. τετράς, четворица, четвртник: Дел. 12, 4.
- Четверницю** adv. τετραπλοῦν, четвороструко: Лук. 19, 8.
- Четверовластковати** v. impf. -ствѣю, -шии, тетрарχεῖν, управљати четвртим делом царства, бити четверовласник: Лук. 3, 1.
- Четверогѣкω** < четверогоуѣо adv. τετραπλῶς, на четири угла: III Цар. 6, 33.

Четверодневенъ *з.* τεταρταῖος, који је четири дана на неком месту (у гробу): Јов. 11, 39.

Четверочастенъ < **четверочастънъ** *з.* τετραμερής, раздѣлен на четири дела: воинство (II Мак. 8, 21).

Четвертовластникъ *м.* τετράρχης, владалац над четвртим делом царства: Ирмдъ (Мат. 14, 1; Лук. 3, 19; 9, 7; Дел. 13, 1).

Четѣй *з.* који служи, који је одређен за читање: ч. миней, минеј у коме се налазе животи светих (*Дјач.*).

Чѣтки (чотки) *рл.* рус., бројанице; в. вервица: Ном. пр. 87.

Чешѣ < **чешоуѣ** *ф.* λεπὶς, љуска: I Мојс. 11, 9; крљушт: Дел. 19, 18.

Чинити *в.* *рл.* -ню, -ниши, ἀνατάξουσαι, састављати, описивати: покрѣтъ (Лук. 1, 1).

Чиноначаліе < **чиноначаліе** *п.* ταξιарχία, вођство: агѣловъ (Богор отп. гл. 1); агѣловъ и челоуѣкъ: Кан. воскр. гл. 8 п. 9 ирм.; кезплотныхъ: Мол. 3 по прич.; тауματαухѣ, заповедништво једнога одељења војске: оумноѣ (Стат. II ст. 112).

Чиноначальникъ < **чиноначальникъ** *м.* ταξιάρχης, вођа, војвода, први чиновник, начеоник у служби: Ст. на Г. в. на Усп. Бог.; Троп. св. арх. Мих.

Чиноположеніе *п.* διατάξις, устав, ред по коме се врши неки обред или служба: Јез. 43, 10.

Чинорасположенъ *з.* ἐρτισμένος, распоређен по извесном реду: Јез. 42, 3.

Чинъ *м.* 1) τάξις, а) поредак, ред: вкл. . . по чинѣ да быкають (I Кор. 14, 40); в) чинѣ чреды своеа: Лук.

1, 8; б) облик: посланіе моленіа чинѣ илѣще (II Мак. 9, 18); в) чин, звање, достојанство: по чинѣ Мелхиседекѣ (Јевр. 5, 6, 10); влѣд въ чинѣ своемъ (II Јездр. 1, 15); г) стање, место: Вознесена тл видѣкши црковъ на крестѣ солнце праведное ста въ чинѣ своемъ. = угледавши Тебе, праведно сунце, на крсту, црква се зауставила на месту своме т. ј. смутила се (Кан. воскр. гл. 4 п. 4 ирм.; 2) тауμα, а) врста, ред: кѣждо же во своемъ чинѣ (I Кор. 15, 23); б) чета: агѣльскими невидимѣ дорѣносима чини, којѣга невидливо носе на копльима анђелске чете (Херув).

Числѣти *в.* *импр.* -шлю, -слиши, ἀριθμεῖν, бројити, приборјавати: Кан. у Ч. погр. млад. п. 9 Сл.

Число *п.* ἀριθμός, број: плодѣвъ (III Мојс. 25, 16); II Цар. 21, 20; Лук. 22, 3; Дел. 4, 4.

Чистолѣпнѣ *adv.* ἀγνοπρεπῶς, чисто, непорочно: Троп. 2 после Свјет. у Нед. сир.

Чистота *ф.* 1) καθαρότης, чистота: плотска (Јевр. 9, 13); 2) ἀγνεῖα, непорочност, чедност, невиност: IV Мојс. 6, 2; вкразъ вѣди вѣрнымъ . . . чистотѣю: I Тим. 4, 12; 3) σεμνότης, светост: поживемъ во влѣвомъ блгочитіи и чистотѣ (I Тим. 2, 2).

Чистотный < **чистотънъ** *з.* καθαρός, чист: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 богор.

Чистъ, -мѣ *з.* 1) καθαρός, чист: IV Мојс. 19, 9; ирдцемъ: Мат. 5, 8; 2) ἀγνός, непорочан: житіе (I Петр. 3, 2); дѣкѣ чистѣ представши Хрѣстоки: II Кор. 11, 2;

- 3) *σεννός*, частан, свет: *δίακονωμικ* такожде *χίστημικ* (I Тим. 3, 8).
- Членовныа** pl. t. *μύλαι*, челюсти: *λῆκωκ* *σοκρδшинл* естъ *Гдѣ* (Пс. 57, 7); *мкоже* *львнчица*: *Јоиль* 1. 6; *мкв гѣчико*: *Приче Сол.* 30, 14.
- Членъ** m. *ἀρμός*, члан: *Јевр.* 4, 12.
- Чревнъ** < *чръвнъ* 3. *τοῦ γαστροῦ*, утробан: *плода чръвня* (Степ. гл. 3 ант. 2 и гл. 7 ант. 2).
- Чрево** < *чръво* n. 1) *γαστήρ*, материца, утроба: *ωκρѣтисл* *имдци* *ко чръкѣ* (Мат. 1, 18); Мат. 19, 12; Лук. 1, 15, 31. 41—44 и др.; 2) *κοιλία*, трбух: *мкоже* *ко кѣ Іуна* *ко чръкѣ китокѣ* (Мат. 12, 40); *желудац*: *желаше насытити чрево* *ское ѿ рожець* (Лук. 15, 16); 3) *νεφρός*, бубрег: *чръвня* (Мол. св. Јов. Злат. у Послед. прич.).
- Чревоасникъ** m. *ἐγγαστριμυθος*, који врача из трбуха не отварајући уста: III Мојс. 20, 27.
- Чревоболѣнїе** n. 1) *δυσεντερία*, пролив, срдобоља: Син. у пет. Светле седм.; 2) *σπρόφος*, тробоља: Прем. Сир. 31, 23.
- Чревоѣксі** n. *γαστριμαχία*, прождрљивост, обједање, пировање: Ч. испов.
- Чревокошнївникъ** < *чръвокъшьбъннкъ* m. в. *чревоасникъ*: Ис. 8, 19.
- Чревокошнївство** < *чръвокъшьбъство* n. *ἐγγαστριμυθος*, гатање, врачање из трбуха; *дух* *врачарски* (*Данич.*): I Цар. 28, 18.
- Чревоносити** v. *imprf.* -шѣ, -сиши, *γαστροφορεῖν*, у утроби носити: Ст. богор. на Г. в. на св. Ник.
- Чревоношнїе** n. *κωφορία*, плод у утроби: Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.; *кѣрма*, трудноћа: *Ном.* пр. 70.
- Чревоогодїе** < *чръвооугодїе* n. *ἀσωτία*, сластољубивост, облапорност (*Вост.*).
- Чреда** < *чръда* f. *ἐφημερία*, ред: *раздѣли* *ѣхъ Давїдъ* *на чреды* (I Парал. 23, 6); и по *чредамъ* *скоимъ жрѣтъ*: II Парал. 13, 11; *чредѣ* *скащенникωкѣ* и *левитωкѣ*: II Парал. 31, 2; Лук. 1, 5. 8.
- Чрезовсезнїтельный** 3. *διὰ βίου ὄλου*, доживотан: *козлежанїе* (Ном. пр. 13).
- Чрезъ** < *чръзъ* ргаер. *διὰ*, кроз, преко: I Петр. 1, 5; *Јевр.* 2, 15.
- Чрепина** < *чръпина* f. в. *чрепъ*: Прол.
- Чрепный** < *чръпнъ* 3. *δοτρακώδης*, глиненї: *гора* (Суд. 1, 35).
- Чрепъ** < *чръпъ* m. *δοτρακον*, *чреп*: Ис. 30, 14; *πλίνθος*, опека, черпнѣ: Ис. 65, 3.
- Чресла** < *чръсла* pl. t., *ὀσφύες*, *lumbi*, бедра, бокови: I Мојс. 12, 35; 35, 11; III Мојс. 3, 9; Мат. 3, 4; Марк. 1, 6; Лук. 12, 34; Ст. на Г. в. 3 на Рожд. св. Јов. Прет.; Ст. на блаж. на Усп. Бог.; *πλευραὶ*, бедра: *кннъ* *твой* *нже* *изыде* *изъ чреслъ* *твоихъ* (III Цар. 8, 19); *чресла* *моавскїды*, *ѣ* *ὀσφύς* *τῆς* *Μωαβίτιδος*, *воїници* *Моавски*: Ис. 15, 4.
- Чресленникъ** < *чръслннкъ* m. *περίζωμα*, појас: Јер. 13, 1.
- Чресмина** < *чръсмнна* f. (нема у грчком тексту) *ἰlex*, *цер*, *храст*, *Steineiche* (*Жерїс*): Дан. 13, 58.
- Чтенїе** < *чътенїе* n. *ἀνάγνωσις*, читање: Дел. 13, 15.
- Чтилице** < *чътилице* n. *σέβασμα*, светиња: Дан. 14, 27; II Сол. 2, 4.
- Чтити** < *чътити* v. *imprf.* *чтѣ*, *чтиши*, 1) *τιμᾶν*, *поштовати*: *чти* *отца* и *матерь* (Мат. 15, 4; 19, 19; Марк. 7, 10; Лук. 18, 20; Еф. 6. 2); 2) *σέβειναι*, *бити* по-

- божан, ценити: Дел. 16, 14; 17, 23; 18, 7. 13; 3) *γεραιραίν*, штовати: Конд. у Нед. по Бож.
- Чтѣй, чтѣць, -и, -е; -щій 3. part. praes. act. од чести и чтити, *ἀναγινώσκων*, читајући, који чита: Марк. 13, 14; Дел. 8, 30; *σεβόμενος*, поштујући, који поштује: Дел. 16, 14; 18, 7.
- Чѣствинѣ, -ий < чоѣвствынѣ 3. *αισθητικός*, што се може осетити: *εραце* (Приче Сол. 14, 10, 30); мудар, поучан: *σοφία* (Приче Сол. 22, 12).
- Чѣствинно adv. *αισθητικώς*, чулно, телесно: Ст. на Г. в. на св. Ник.
- Чѣствіе < чоѣвствіе п. 1) *αισθησις*, чувство, осећање: Филиб. 1, 9; 2) *αισθητήριον*, чуло: Јевр. 5, 14.
- Чѣствко < чоѣвствко п. 1) *αισθησις*, опажање, знање: Приче Сол. 1, 4; 2) *νοος*, разум, дух: II Јездр. 2, 9.
- Чѣствовати v. impf. -ствѣю, -вши, 1) *υσεῖν*, осећати, схватати: Марк. 8, 17; 2) *αισθανεσθαι*, опажати, примећивати: Ст. на хвал. воскр. гл. 5.
- Чѣдесоточинѣ < чоѣдесоточинѣ 3. *θαυματοχόος*, чудотворан: *σφραξъ* Владычицы (Прол.).
- Чѣдодѣйствинный 3. *θαυματουργός*, чудотворан: *врачь* (Сл. на Г. в. на св. влмч. Пантел.).
- Чѣдодѣтель m. *τερατόποιος*, чудотворац: III Мак. 6, 20.
- Чѣдодѣлати v. impf. -дѣлю, -дѣши, *τερατουργεῖν*, чудесно извести: Кан. Пасхе п. 3 ирм.
- Чѣждѣ, -ій < чоѣждѣ и чѣжій 3. *ἀλλότριος*, туђ: жены чѣждіа (Нејем. 13, 26); по чѣждемѣ же не идѣтъ: Јов. 10, 5; *ξένος*, стран: чѣждицѣ когѣкѣ проповѣдникѣ (Дел. 17, 18); Сјед. воскр. гл. 2; необичан, нечувен: чѣжде матеремѣ дѣвѣтко, необично је мајкама девичанство (Кан. Рожд. Бог. п. 9 ирм.); *τμια*: Кан. на Лаз. суб. п. 5 ирм.
- Чѣти < чоѣти v. pf. чѣю, чѣши, 1) *κατανοεῖν*, осећати: *κερκна* еже естъ ко очни ткоемѣ не чѣши (Лук. 6, 41); 2) *γινώσκειν*, дознати за некога: никогоже хотѣше да бы его чѣлъ (Марк. 7, 24).

Ш

- Ш двадесетосмо слово у црквенослов. азбуци, зове се ша.
- Шара f. *βάρη*, бојадисање; боја: *κωρυκτι шарѣкѣ* (Суд. 5, 30) = плен шарен (Данич.); *помазакѣ шарамн* различными: Прем. Сол. 13, 14.
- Шарѣчий, -чий m. *ζωγράφος*, сликар, уметник (Микл.).
- Шатаніе п. *φραγμα*, роптање, гунђање; гордост, понос: *Юрдяноко* (Зах. 11, 3); буна, нападај, на-
сртај: *ελά шатаніа* *Εκνομίεβα* погрѣзнилъ еи (Ст. по пол. на Обр. Госп.); *κρηγѣкѣ*: Бог. отп. гл. 3; Конд. св. Прок.; *κογѣкѣ* *ισετ-ныхѣ*: Кан. св. Теод. п. 6 ирм.; *κρηκѣкѣ*: Кан. анг. хран. п. 9 богор.; *ιζυчекаа*: Мол. у св. Лит. Вас.; *σμῖινο*: Сјед. 2 на Благов.
- Шататиса v. impf. -таюса, -шиса, *φρασσειν*, гунђати, викати, бунити се: *εκδѣю шаташиса* *ιζυцы*

- (Пс. 2, 1; Дел. 4, 25); Кан. Бож. п. 9 прип. 2; беснито, горопадити се, дизати се: Кан. Нед. цвет. п. 9 на Сл.
- Шкениѣ** < шкениѣ п. *ῥασμα*, шивене, ткање: II Мојс. 36, 7.
- Шкениѣ** 3. part. praet. pass. од шити, *ῥαπτός*, шивен: Јов. 19, 23.
- Шедъ**, -ши, -ше < шѣдъ; шѣдый; шѣдшій 3. part. praet. act. I од ити, *πορευθεὶς, ἐλθών*, ишавши, који је ишао: Мат. 2, 8 squ.; Марк. 1, 44 squ. и др.
- Шелкъ** м. (руски: шёлкъ), *σηρικός*, свила: Апок. 18, 12.
- Шелъ** < шѣлъ, шла, шло, part. praet. act. II од ити.
- Шепотливый** < шѣпѣтъливъ 3. *ψιθυρίζων*, који погајно оговара некога: Прем. Сир. 21, 31.
- Шепотникъ** < шѣпѣтъникъ м. *ψιθυριστής*, дошаптавало, клеветник, опадач: Прем. Сир. 5, 16; Рим. 1, 30.
- Шепта** f. *ψιθυρισμός*, дошаптавање, опадање: Екл. 10, 11.
- Шептаніѣ** < шѣпѣтъннѣ п. в. шепта: II Кор. 12, 20.
- Шептати** < шѣпѣтати v. imperf. шѣпѣш, -чѣши, *ψιθυρίζειν*, шаптати: Пс. 40, 8.
- Шершень** м. *σφηγία*, оса, стршљен: II Мојс. 23, 28; V Мојс. 7, 20.
- Шествиѣ** < шѣствнѣ п. *πορεία*, пут: Лук. 13, 22; путовање: II Кор. 11, 26; Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.; шѣствѣѣ ткорити, путовати: II Мак. 3, 8.
- Шествовати** < шѣствовати v. imperf. -ствѣю, -иши, *διοδεύειν*, ићи, путовати: Ст. по пол. на св. кн. Лаз.
- Шинъ** јевр., двадесетпрво слово у јеврејској азбуци: Пл. Јер. 1, 21; 2, 21; 3, 61; 4, 21.
- Шипецъ** < шипѣцъ м. *ῥόδιον*, дивља ружа: V Мојс. 8, 8.
- Шипковый** < шипѣковъ 3. *τῶν ῥόδων*, од шипка, од руже: цвѣтъ (Прем. Сол. 2, 8); *ῥάδα*: Прем. Сир. 24, 15.
- Шипокъ** < шипѣкъ м. 1) *ῥοῶ*, шипак (воѣка): II Мојс. 28, 33; IV Мојс. 13, 24; Јоил 1, 12; *ῥάδα* шипковъ: П. н. п. 4, 13; 2) *ῥόδον*, ружа: цвѣтъ шипковъ (Прем. Сир. 50, 8); гласъ твою *ῥοῶ* шипокъ *ῥοῶν*: Конд. св. Јов. Прет.
- Шипчанъ** < шипѣчанъ 3. *ἐν ῥοῶ*, гранат: цвѣтъ (Јез. 19, 10).
- Широта** f. *πλάτος*, ширина; по *Данич.* зглавак: *ἰστῆνα* Јаквѣла (I Мојс. 32, 25).
- Ширшій** 3. сопр. од широкъ 3. *πλάτύτερος*, шири: ширшал несега, шира од неба (Бог. воскр. гл. 1).
- Шіа** < шна f. *τράχηλος*, шија, врат: *ῥαχίς* дѣтица за шіа ихъ (I Мак. 1, 61); III Мак. 4, 7.
- Шлемъ** < шѣлмъ м. *περικεφαλαία*, кацига: Еф. 6, 17; I Сол. 5, 8.
- Шолкъ** м. рус., свила: Ч. испов.
- Шѣйца** < шѣйца f. *ἡ ἀριστερά*, левица: Приче Сол. 3, 16; Мат. 6, 3.
- Шѣй** < шѣй 3. *ἀριστερός*, едѣнумос, леви: II Кор. 6, 7; Апок. 10, 2.
- Шѣмный** < шѣмнъ 3. *κραυγῶν*, пијан: Ис. 24, 20.
- Шѣмѣти** < шѣмѣти v. imperf. -миши, *ῥυχεῖν*, шумити, јечати: градъ шѣмѣцъ (III Цар. 1, 41).
- Шѣмъ** < шѣмъ м. 1) *ῥῆχος*, звук, хука, хујање: *μορσῆ* (Лук. 21, 25); *ῥῆχος*: Дел. 2, 2; 2) *φωνή*, глас: *μορσῆ* (Апок. 18, 22); *ῥῆχος*: Ст. на хвал. Дух.

Щ

Щ двадесетдевето слово у црквенослов. азбуци, зове се ца.

Щадѣніе < штадѣніе п. δέησις, штедљивост, молба, жалост: Прем. Сол. 12, 20.

Щадѣти < штадѣти v. imperf. щаждѣ, -диши, φείδασθαι, штедети, жалити: Дел. 20, 29; I Кор. 7, 28; II Кор. 1, 23; 12, 6; κτῆμα щадѣй: Ч. венч. двобрач.

Щастіе п. τύχη, случај, усуд, судба: Ном. пр. 23.

Щедрити < штедрити v. pf. -дрю, -дриши, οἰκτιρέιν, умилоствити, пожалити: II Мојс. 33, 19; Пс. 36, 21; 101, 14. 15; миловати: Пс. 102, 13.

Щедрота < штедрота f. οἰκτιρμός, сажальење: Пс. 105. 46; милосрђе: Рим. 12, 1; II Кор. 1, 3; Кол. 3, 12.

Щедротство < штедротство п. в. штедрота: Сл. на лит. на Благов.

Щедръ, -ый < штедръ 3. οἰκτιρμων, милосрдан: Пс. 144, 8; Јак. 5, 11; Конд. у Нед. блуд. с.; συμπάθης, милостив, који има сачешће према другоме (Дјач.).

Щербъ < штрѣбъ 3. mancus, сакат, кѣаст; крнь (Микл.).

Щена < штена п. σκύρωος, штене: свѣрь гѣна вземши щена кое (Прол.).

Щитица < штитъць m. ἀσπίδιση, мали штит: II Мојс. 28, 13.

Щитникъ < штитъникъ m. πελταστής, оклопник: II Пар. 14, 8.

Щитопродавецъ m. ῥωποπώλης, трговац штитовима: Нејем. 3, 32.

Щитъ < штитъ m. θυρεός, штит: Еф. 6, 16.

Щогла f. ἰστός, катарка, јарбол: Ис. 33, 23.

Щодо < штоодо п. чудовиште: III Јездр. 5, 8.

Щокъ < штоукъ m. ψόφος, шум, звек, прасак, бука: Мин. 24 нов.

Ъ

Ъ тридесетдруго слово у црквенослов. азбуци, зове се ѡтъ.

Ъждніе п. ἔπλασία, вожња, путовање: Авак. 3, 8.

Ъздити v. imperf. ѣждѣ, ѣздиши,

ἐπιβαίνειν, возити се: IV Мојс. 22, 30.

Ъхати, ѣдѣ, ѣдиши, ἀναβαίνειν, путовати, возити се; јахати: и конника ѣдѣца (Наум 3, 3).

Ю

Ю 1) тридесетређе слово у црквенослов. азбуци, зове се юскъ;

2) ю pron. pers. acc. sing. од она.

Югъ m. νότος, 1) југ: Лук. 13, 29; Апок. 21, 13; 2) јужни ветар:

δύσηκ

Пс. 77, 26; югъ кѣюць: Лук. 12, 55; дхндкшд югд: Дел. 27, 13; югъ кѣюции глезами, радостію пождѣтъ (Пс. 125, 5; Степ. гл. 3 ант. 1); кѣ югъ кѣай кворки пвст-

- ныа го глезамнн = који сеје у време јужног (топлог) ветра т. ј. у време невоља... (Степ. гл. 7 ант. 1).
- Юдолиѣ** < ѡдлнннѣ п. φάραγξ, долина, јама, јаз, понор: Варух 5, 7.
- Юдоль** < ждоль f. κοιλάς, долина: гланал (I Мојс. 14, 3); V Мојс. 3, 29; плачевнал: Пс. 83, 7; ко оудолн Терекіндал: I Цар. 17, 2; νάπη, увала: V Мојс. 3, 29.
- Южика** < ѡжннка f. συγγενής, рођак, рођака: Лук. 1, 36; Јов. 18, 26.
- Южскій** < южскъ з. τοῦ νότου, јужни: царица южикал (Мат. 12, 42; Лук. 11, 31).
- Южскъ** з. в. южскій: дщи царя южика (Дан. 11, 6).
- Юза** < ѡза f. δεσμός, свеза: Лук. 13, 16; юзы, окови: Дел. 16, 26. В. оуза.
- Юзникъ** < жзникъ т. δεσμός, сужањ: Дел. 16, 25. 27; II Тим. 1, 8; Филиб. 1, 1; Јевр. 13, 3; древныа юзники сококрникъ го гокою: Ст. на стих. воскр. гл. 5.
- Юнецъ** < юнць т. 1) ταῦρος, во, јунац: Ис. 30, 24; юнцы тѣчннн: Пс. 21, 13; Мат. 22, 4; Дел. 14, 13; 2) μόσχος, бик, теле: I Мојс. 21, 27; V Мојс. 22, 10; 3) νεβρός, јеленче: П. н. п. 8, 14.
- Юница** f. δάμαλις, јуница, женско теле: I Мојс. 15, 9; Суд. 14, 18; рыжа непорочна, риђа (црвенкаста) и која није носила јарма: IV Мојс. 19, 2. Тим именом назива се у цркв. песмама Пресв. Богородица зато што се И. Христос, као жртва за грехе наше, назива юнцемъ или тельцемъ: Кан. Ак. Бог. п. 3 т. 2; Крестобогор. и др.
- Юностный** < юностънъ з. νεότητος, младићски: грѣхъ (Јова 13, 26).
- Юность** f. 1) νεότης, младост: κιά гѣл сохранихъ ѿ юности моеа (Мат. 19, 20; Марк. 10, 20; Лук. 18, 21); I Тим. 4, 12; 2) τρυφερότης, нежност, размаженост, раскош: V Мојс. 28, 56.
- Юноста** т. νεανίσκος, младић: II Мојс. 10, 9; νεάνις, девојка: III Мак. 5, 33.
- Юнотка** < юнотъка f. νεάνις, девојчица: IV Цар. 5, 2.
- Юноша** т. νεανίσκος, νεανίας, младић: II Мојс. 24, 5; Пс. 148, 12; Мат. 19, 20. 22; Марк. 14, 51; νεώτερος, момак, слуга: Дел. 5, 6; I Тим. 5, 1; Тит 2, 6.
- Юнчій** < юнчннн з. ταύρων, телећи: Пс. 49, 13; Јевр. 9, 23; 10, 4.
- Юнъ**, -ый з. νεώτερος, млад: Јов. 21, 18; I Тим. 5, 11; νεός, млађан: Тит 2, 4; юно из ѣдлаи отроча: Кан. Бож. п. 6 т. 2.
- Юнчійшій** з. sup. од юнчій, најмлађи: Лук. 15, 12.
- Юродивъ**, ый < жродивъ з. μωρός, глуп, луд: Мат. 25, 2. 3. 8; Хрѣта радн, διὰ Χριστόν σαλός: Ном. пр. 24.
- Юродство** < жродъство п. μωρία, лудост: I Кор. 1, 18; 2, 14.
- Юродствовати** < жродъствовати v. impf. -ствѣю, -ши, παίζεσθαι, правити се лудим (Дјач.).
- Юродъ** < жродъ т. μωρός, луђак, будала: Прол.
- Юха** f. ζωμός, чорба: Ис. 65, 4; Суд. 6, 19.

Ω

Ω 1) interj. ω, о, са nom.: ω паѣа кѣѣа; са voc.: ω мѣдрогѣ и глосѣ Бжѣй; са adv.: ω горѣ, ουαλ, тешко; 2) праер. περι, οπερ, о, са асс.: ω деинδѣ Отца; са loc. за: ω градѣ и мѣ...; 3) цифра ω = 800.

Ωбаванѣ n. επωδѣ, бајање, врачане, чарање: Ном. пр. 12.

Ωбаватѣл m. επωδѣс, врач, бајач: Ном. пр. 12.

Ωбавати v. impf. -ваю, -ваши, επαδѣив, бајати, врачати: Иже не оуслышитѣ гласѣ ωбавяюцихѣ, ωбавяемѣ ωбавяетѣ ω премѣдра, која (т. j. аспида) не чује гласѣ бајача (т. j. оних који кроте и ловѣ дивље животиње), очаравана очарава се од премудрога (Пс. 57, 6); V Мојс. 17, 11; Ном. пр. 12.

Ωбаврѣнѣ < ωбаврѣннѣ n. βαφѣ, машѣење, бојадисање црвеном бојом; црвенило, пурпур: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.

Ωбаврѣти v. pf. -грю, -гриши, πορφѣρειν, оцрвенити: Конд. св. Дим.

Ωбвдѣти v. pf. -ждѣ, -дѣши, διαβαλλѣив, оклеветати (Микл.); καταλαλѣив, оговорити, опастѣ (Вост.).

Ωбвждѣти v. impf. -ждаю, -ждаеши, клеветати: Слов. имп. ак.

Ωбвждѣнѣ n. συκοφαντѣа, клевета (Ibid.); καταλαλѣа, оговарање, опадање (Вост.).

Ωбвмѣнникъ < ωбвмѣнникѣ m. εξορκιστѣс, бајач, врач: I Цар. 6, 2.

Ωбвмѣтѣл m. επαιιδѣс, врач: Дан. 1, 20; 2, 2.

Ωбвмѣштѣвати < ωбвмѣштѣвати v. impf. -ваю, -ваши, παλαιουοθαι, старити, застаревати: Јевр. 8, 13.

Ωбвмѣштѣти < ωбвмѣштѣти v. pf. -шѣ, -шиши, παλαιουѣν, начинити старим: Јевр. 8, 13.

Ωбвмѣчѣрати v. impf. -рѣю, -рѣши, δψιζѣив, занѣити. Прем. Сир. 36, 29.

Ωбвмѣти v. pf. -вѣю, -вѣши, εντυλισσειν, умотати, завити: тѣло.. плащаницѣю чистою (Мат. 27, 59).

Ωбвмѣдити v. impf. -ждѣ, -дѣши, περιαγѣив, около водити: по кѣмѣ градѣ (II Мак. 4, 38; 6, 10).

Ωбвмѣзанѣ n. δεσμѣс, узѣ, ланци, окови: IV Мојс. 19, 15.

Ωбвмѣзати < ωбвмѣзати v. pf. -зѣю, -зѣши и -жѣ, -жѣши, καταδειν, обвезати, завити: стрѣпы (Лук. 10, 34).

Ωбвмѣдѣти < ωбвмѣдѣти v. impf. -даю, -даши, περιβλεπεοθαι, гледати около, обзирати се: Марк. 5, 32.

Ωбвмѣрѣти v. pf. -горю, -риши, поцрѣнитѣ: аки пѣць (Пл. Јер 5, 10).

Ωбвмѣрованѣ ж. κѣχορηγημѣенѣс, одарен: крѣпостѣю (Прем. Сир. 44, 6).

Ωбвмѣржанѣ < ωбвмѣржаннѣ n. κατασχεσιс, освојење, имање, посѣд: I Мојс. 47, 11; V Мојс. 32, 49; περιοχѣ, стена, тврѣва: I Пар. 11, 7.

Ωбвмѣржати < ωбвмѣржати v. impf. -жѣ, -жѣши, κατεχεив, држати, имати у власти, добити: налѣдѣе (Прем. Сир. 46, 11); 2) συνѣχειν, мучити: ω колѣзникѣ, иже мѣ нынѣ ωбвмѣржатѣ (Јова 2, 9); побуѣивати, нагонити: ико люкѣ Бжѣа

- вѣдржитъ насъ сѣдшихъ сѣ (II Кор. 5, 14); 3) ἐπέχειν, примѣтити, опазити: вѣдржа какъ предсѣдніа изкираѣ (Лук. 14, 7); -са непогоднымъ временемъ, ἀκαιρεῖσθαι, бити задржанъ незгоднимъ временемъ: Филиб. 4, 10.
- Обдоженіе < обдѣльженіе п. στραγγαλα, уже, ремење: Ис. 58, 6.
- Обизвинити v. pf. -виню, -ниши, excusare, извинити, оправдати: III Цар. 2, 9; Прем. Сол. 1, 6; Jer. 46, 28; -са, оправдати се: Приче Сол. 16, 5; 17, 5.
- Обизвинати v. impf. -няю, -ниши, извиѣавати, оправдати: и обизвинѣа и обизвиню тѣ (Jer. 46, 28).
- Обизгласнѣти < обезгласнѣти v. pf. -снѣю, -ниши, κωφεῖσθαι, лишити се гласа, изгубити способность говора (Вост.).
- Обизплодствити < обесплодствити v. pf. -ствлю, -ствниши, ἀκαρτεῖν, лишити плода, лишити успеха (Ibid.).
- Обизславитисѣ < обесплавитисѣ v. pf. -влюсѣ, -шисѣ, ἀλοχύνειν, лишити се славе, обещастити се: Ис. 52, 14.
- Обизсрамитисѣ < обеспрамитисѣ v. pf. -млюсѣ, -мишисѣ, ἀναίσχυτεῖν, постати бестиднымъ. изгубити стид (Вост.).
- Обизствдствентисѣ < обеспствдствентисѣ v. pf. -ствлюсѣ, -ствишисѣ, в. обизсрамитисѣ.
- Обизтлѣти < обесптлѣти v. pf. -тлю, -тлѣши, ἀφθαρτίζειν, учинити нераспадљивымъ, да не трухне (Микл.; Дјач.).
- Обизѣмлати < обезоѣмлати v. impf. -млаю, -ниши, καταιοῦν, залуѣивати, учинити се безумнымъ: I Пар. 21, 8.
- Обизчадити < обеспчадити v. pf. -жаѣ, -диши, ἀτεχνοῦν, лишити дѣце некога: V Мојс. 32, 25.
- Обизчестити < обеспчестити v. pf. dehonestare, обещастити, оквирити, осрамотити: Прол.
- Обиѣшаніе < обѣтшаніе п. παλαιότης, старина, давнина; старост, изнемоглост, скрушеност: Јов. 36, 28; Наум 1, 15.
- Обиѣшати < обѣтшати v. pf. -шаю, -шаши, παλαιοῦσθαι, овештати, застарити, постарити: вѣтшахъ ко вѣхъ крѣхъ монхъ, поставахъ се међу свима... (Пс. 6, 8); и вѣа якъ риза вѣтшають: Пс. 101, 27; усахнути, изнемоѣти: кѣсти моа (Пс. 31, 3); истроштити се, учинити се бескориснымъ: помощь ихъ обѣтшѣтъ ко адѣ (Пс. 48, 15).
- Обиѣшникъ < обѣтшникъ m. κοινωνός, друг, ортак: Лук. 5, 10.
- Обизырати < обѣзырати v. impf. -раю, -раши, περιβλέπειν, около гледати, осматрати: Тов. 11, 4; ѳорорѣν, прежимъ окомъ гледати: Син. у суб. I седм. В. п.
- Обиѣда f. ἀδικημα, неправда; обидѣ творити, ἐπηρεάζειν, вреѣати: Лук. 6, 28.
- Обидимъ, -ый 3. 1) ἀδικούμενος, увреѣен, коме се чини неправда: Пс. 102, 6; Дел. 7, 24; 2) καταπονοόμενος, уморан: II Петр. 2, 7.
- Обидливъ 3. ἀδικος, неправедан: Јевр. 6, 10; који радо вреѣа другога: Прол.
- Обидѣти v. pf. -жаѣ, -диши, 1) ἀδικεῖν, увредити, учинити криво: Мат. 20, 13; учинити не-

- Облагодатити** v. pf. -дацѣ, -тиши, *χαριστοῦ*, облагодатити: Еф. 1, 6.
- Облагодатствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, *χαριστοῦ*, саопштавати благодат, делити благодатне дарове: Кан. Ак. Бог. п. 6 т. 4.
- Облагодѣтельствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, *gratiae participem redere*, указати милост: Уч. изв.
- Облагодѣхати** < **облагожхати** v. impf. -хаю, -хаши, *εὐωδίαζειν*, испунити мирисом: и мѣръ шклаго-дѣхашій: Сл. на хвал. у Нед. по Бож.
- Обладати** v. pf. -даю, -даши, *ἡγεῖσθαι*, напред иѣи, предводити: I Мојс. 49, 26; *κυριεύειν*, заго-сподарити, завладати: *γρῆκῶς* во ками да не шладаетъ (Рим. 6, 14); *ἡγεμονεύειν*, водити, заповедати, владати: шладяющѣ Понтійскомѣ Пилатѣ Иудею (Лук. 3, 1); шладанѣ быти *ἐξουσιάζεσθαι*, бити овладан од нечега, налазити се под влашѣу нечега: *εἰὰ* ми лѣтъ іѣтъ, но не азъ шладанѣ кѣдѣ ш чегѣ (I Кор. 6, 12).
- Облазнити** v. pf. -ню, -ниши, *πλανάω*, скренути с пута некога, завести, довести у заблуду некога, учинити да неко залута: Пс. 106, 40; -сѣ, пасти у заблуду, преварити се (*Дјач.*).
- Область** f. 1) *ἐξουσία*, власт: кою шластїю іѣ творниши (Марк. 11, 28. 29. 33; Лук. 20, 2. 8); и шласть даде емѣ и іѣдѣ творити: *Job. 5, 27*; солнце во шласть (*εἰς ἐξουσίαν*) ане, даѣу: Пс. 135, 8. 9; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 2) *ἐπαρχία*, покрајина, област: ш кога шласти еѣтъ (Дел. 23, 34).
- Облгчити** < **облгчѣити** v. pf. -чѣ, -чиши, *κουφίζειν*, облакшати: Дел. 27, 38; *κοιφίζω*: Кан. у Ч. погр. млад. п. 9 Сл.
- Облежати** v. impf. -лежѣ, -жиши, *περικεῖσθαι*, опкољавати, окружавати: шклежацѣ нагѣ оклакѣ ски-дѣтелей (Евр. 12, 1); обложити, обесити нешто о нешто: жер-нокѣ о великій ѣ ками (Лук. 17, 2); Марк. 9, 42.
- Облеженіє** n. *πολιορκία*, опкољаванье, опсада: II Мак. 10, 18. 19.
- Облеци** < **облещти** v. pf. шклецѣ, -чиши, *ἐνδύειν, περιβάλλειν*, обуѣи: кѣ рѣзы (II Мојс. 40, 13; Мат. 27, 31; Марк. 15, 20); кѣ ризѣ: Дел. 12, 8; кѣ ризѣ кагранѣ: *Job. 19, 2*; -сѣ, *ἐνδύεσθαι*, обуѣи се, оденути се: ни тѣломѣ во что шлечетеѣ (Мат. 6, 25; Лук. 12, 22); кѣ нетлѣнїє . . безимертїє: I Кор. 15, 53.
- Облеци** < **облещти** v. pf. шблацѣ, -лажиши, *μένειν*, остати: шблази кѣ нама . . и книде кѣ нама шклеци (Лук. 24, 29).
- Облентисѣ** v. pf. -лїюсѣ, -ишисѣ, *περιχεῖν*, облити се: *μεζαμι* (Ч. погр. свешт. ик. 4).
- Облнчати** v. impf. -чаю, -чаши, 1) *ἐλέγχειν*, покарати: Пс. 37, 2; *τοκῆστιον* шблнчаеми: *Job. 8, 9*; корити: кто ш кагѣ шблнчатѣ ма ѣ *γρῆκῶς* (*Job. 8, 46*); I Тим. 5, 20; Тит 1, 9. 13; 2, 15; 2) *παραδειγματίζειν*, излагати руглу, ружити: *Евр. 6, 6*; 3) *διελέγχειν*, тачно испитивати; побн-јати: Син. на В. пет.
- Облнчнїє** n. 1) *ἐλεγξις, ἐλεγχος*, правданье: Пс. 37, 15; прекор, укор, карање: *εἰς* како писанїє по-лезно еѣтъ . . . ко шблнчнїю (II

- Тим. 3, 16); Ст. на I часу на В. п.; доказивање: естъ же κῆρα... κεισὴй ωκличеніе невидимыхъ (Евр. 11, 1); 2) ἀπελεγμός, презирање: еже кы ко ωкличеніе не прїити (Дел. 19, 27); 3) ко ωкличеніе дати, παραδειγματίζειν, изложити руглу: Јез. 28, 17.
- Обличитель м. καθήγορος, тужи-лац: Ч. погр. свешт. ик. 18.
- Обличити v. pf. -чѣ, -чиши, 1) παραδειγματίζειν, изложити руглу: IV Мојс. 25, 4; осрамотити: и не хота еа ωкличити (Мат. 1, 19); 2) ἐλέγχεω, покарати: же-зломъ мѣжй (II Цар. 7, 14); II Пар. 26, 29; и пришедъ онъ ωкличитъ мїръ ω грѣсѣ...: (Јов. 16, 8); царъ: Ст. на Г. в. на св. прор. Ил.; укорети: Ст. на хвал. у ср. Препол.
- Обловызати v. pf. -зѣю, -зѣши, καταφιλεῖν, ижљубити: Мат. 26, 49; Марк. 14, 45; Лук. 7, 38. 45; Дел. 20, 37; Сл. на Г. в. на В. ср.; κατασπάσσειν, цели-вати: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.; -сѣ, пољубити се: правда и миръ ωкловызатиса (Пс. 84, 11).
- Обложеніе п. περίθεσις, превіяње, облагање, обавіяње накита; украс, завој: II Мојс. 38, 4; ωбложенїа злата (I Петр. 3, 3).
- Обложити v. pf. -жѣ, -жиши, περιβάλλειν, обложити, покрити, пребацити нешто преко не-чега: на лицѣ ωдѣлло (IV Цар. 8, 15).
- Облази imperat. од ωблази: Лук. 24, 29.
- Обнажити < ωбнажити v. pf. -жѣ, -жиши, γυμνοῦν, одгрнути, раз-голитити, открыти: окровеннаа (Кан. у Ч. погр. свешт. п. 4

- Сл.); икω ωкнажикый прежде окоу: Ст. на блаж. воскр. гл. 8; бити го: на ρῆσις ωкнажшагоа (Ст. на IX часу уочи Богој.); κωсти ωкна-жены: Ст. гл. 5 у Ч. погр.; ли-шити нечега: глѣкы (Сл. свјет. у Нед. сир.); ἐκχυροῦν, свући (хальине), раздрљити, разголи-тити: ρετρο (Ст. на лит. у Нед. Том.); -сѣ, лишити се, остати без нечега: ткоаа помощи (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.); κ-токанїа: Кан. у I Нед. В. п. п. 6 т. 2.
- Обнизити v. pf. -жѣ, -зиши, ταπεινοῦν, понизити, уништити, по-рушити, сравнити са земљом: грады крѣпкїа.. ωкнизити до земли (Ис. 26, 5); καταβαίνειν, спусти-ти се, понизити се: даже до земли (Ис. 25, 12; 26, 5).
- Обницати < ωбништати v. impf. -цаю, -цаши, πτωχεύειν, осиро-машити, осиротети: II Кор. 8, 9; икω ωбницѣдомъ стѣлω: VI час; Ст. на Г. в. на Соб. св. Јов. Прет.
- Обновленїе < ωбновленїе п. 1) περιποίησις, стицање, својина, до-битак: люди ωбновленїа, људи (народ) које је Бог узео у своју својину, сопственост (I Петр. 2, 9); 2) καινότης, новост, свежина, обновљење: δόξα (Рим. 7, 6); 3) празник јудејски уста-новљен 165 г. пре рођ. Хр. по-водом ослобођења Јудеја под вођством Јуде Макавеја од ига сирског (Јов. 10, 22).
- Обноситиса v. pf. -шѣсѣ, -шишисѣ, περιφέρειν, около носити: кѣ по-гнѣели нечестивый ωбноситиса, же-ланїе же праведнагω прїѣтно, чега се боји безбожник, оно ќе га

- снаћи, а жеља праведника испуниће се (Приче Сол. 10, 24).
- Обнощивати** < **обнощсвати** v. impf. -щю, -щши, διαυυχтереύειν, пренощити: I Мак. 16, 4.
- Обнощень**, -ый < **обнощтынь** з. υυχтерος, нощни: стоаніе ко ітѣй церкки (Прол.).
- Обнощрь**, δια τῆς υυχτός, нощу: Дел. 23, 31.
- Ободиснорвчный** з. ἀμφοτεροδέξιος, који влада обема рукама као десном; левак: Суд. 3, 15; 20, 16.
- Обожніе** n. ἐνδέωσις, обожаванье: Степ. гл. 6 ант. 2 Сл.
- Обожити** v. pf. -жѣ, -жиши, θεοῦν, учинити Богом: шбожини кывше тобою (Ст. на блаж. воскр. гл. 7).
- Обозрѣтисѧ** v. pf. -зрюсѧ, -зришисѧ, περιβλέπειν, образрети се: II Мојс. 2, 12.
- Оболгати** < **обльгати** v. impf. -гаю, гаши, διαβάλλειν, облагати, опадати: Пс. 37, 21.
- Оболкѧ**, -ши, -ше, part. praet. act. I од шлщри: въ ризѣ шѣтлѣѣ (Лук. 23, 11); ко крона кѣры: Кан. св. Андр. крит. п. 9 мучен.
- Оболстити** < **обльстити** v. pf. -щѣ, -стиши, παγιδεύειν, преварити, обманути: Мат. 22, 15; ἀγρεύειν, уловити, ухватити: шковомѣ, у речи (Марк. 12, 13).
- Оболщень** з. part. praet. pass. од шлщри, ἐνδεδουμένος, обучен: Мат. 22, 11; Марк. 1, 6; Апок. 10, 1.
- Оболщрати** < **обльщрати** v. impf. -щю, -щши, ἀπατάω, варати, обмащивати: Малах. 3, 8.
- Обонполз** adv. πέραν, преко, с оне стране, на другој обали: Јорданш (I Мојс. 50, 10); Мат. 4, 5.
- Обонполный** < **обонъполный** з. inferior, који се налази, који лежи на другој страни (обали) реке, мора: кык (Прол.).
- Обонаніе** < **обонихниіе** n. ὄσμη, мирис: Ак. Бог. ик. 11; Исп. грех. посведнев.
- Обонати** < **обонати** v. impf. -наю, -наши, ὀσφραίνεσθαι, мирисати: I Мојс. 8, 21; Пс. 113, 15.
- Обострити** v. pf. -оштрю, -стриши, ἀκουᾶν, наострити: Сл. на лит. на св. Георг.
- Обочій** n. κρόταφος, слепо око, слепочице: и очия ѣмѣ истекѣтъ изъ шкочій ихъ (Зах. 14, 12).
- Образительный** з. τυπικός, у сликѧма, символички: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.
- Образованіе** n. ἐμφερεια, сликѧ, сличност: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.; τύπος, праобраз, праслика: Син. на В. четврт.
- Образовати** v. impf. -зѣю, -зѣши, μορφοῦν, τυποῦν, претстављати, образовати: Иже хрѣдкімы тайноу шкразѣюще, ми који тайно претстављамо херувиме (Херув.); изобразити (код Вука: изрезати): въ каминехъ (II Кор. 3, 7); претсказати: тогда оукѣ шкразѣмоѣ (τυπούμενος), нынѣ же дѣйствѣмоѣ (ἐνεργούμενος), које је тада претсказано, а сада се стварно догодило (Кан. Благов. п. 8 ирм. 2).
- Образъ** m. 1) εἰκών, лик, сликѧ: чій шкразъ іей; (Мат. 22, 20; Марк. 12, 16; Лук. 20, 24); Пс. 38, 7; кип: еда шкразъ іотвори древодѣлатель (Ис. 40, 19); 2) ὁμοίωμα, сликѧ и прилика, лик: шкразѧ не видѣтѣ, токмоу глагѣ (V Мојс. 4, 12); 3) εἶδος, прили-

ка, облик: и иниде Δδχъ гѣый тѣ-
леннымъ швразомъ икв голдкъ нанъ
(Лук. 3, 22); 4) μορφῆ, обличје:
икв ил инѣмъ швразомъ (Марк.
16, 12); 5) ὑπόδειγμα, пример,
углед: швразъ ко дахъ камъ (Јов.
13, 15); Јак. 5, 10; 6) τρόπος,
начин: илже швразомъ видѣтѣ
его идѣши на нево (Дел. 1, 11);
Дел. 7, 28; Јуд. 1, 7; Рим. 3,
2; Филиб. 1, 18; садржај: кѣ
же молитва илѣюши швразъ ил..
(II Мак. 1, 24); 7) τύπος, лик,
слика, кип: швразы илже сотво-
ристе поклонатица илмъ (Дел. 7,
43); I Петр. 5, 3; Рим. 5, 14;
6, 17; ознака, изображење:
жезлъ ко швразъ тайны прѣмлет-
ца, жезао се узима за ознаку
тајне (Кан. Воздв. ч. к. п. 3
ирм.); 8) ὑπογραμμός, пример,
углед: Хрѣтогъ намъ штавалъ ш-
вразъ (I Петр. 2, 21); 9) μόρ-
φωσις, сплвашнѣ вид: илмѣши
швразъ кѣгочистѣа.. илхъ шв-
рацайца (II Тим. 1, 13); 10) сὺψι-
μα, својство, стаѣе, положај:
преходитъ во швразъ мѣра илгв
(I Кор. 7, 31); 11) ὑποτύπωσις,
углед, пример: швразъ илѣй
заракыхъ словикъ (II Тим. 1, 13);
12) χαρακτήρ, обележје, обличје:
швразъ ипостати егв (Јевр. 1, 3).

Ѕкраніе п. τρυφήτος, берба: кѣно-
града (Суд. 8, 2).

Ѕвратити v. pf. -циѣ, -тиши, ἐπι-
στρέφειν, окренути: поношеніе илхъ
на глвѣ илхъ (Нејем. 4, 5).

Ѕвращати < обраштати v. impf.
-цаю, -цаши, στρέφειν, тамо амо
окретати се, вити се: пламенно
орѣжје швращаемо (I Мојс. 3, 24).

Ѕвращеніе < обраштене п. ἀποστροφῆ,
одвраћање, потискивање; завис-

ност, покорност, потчиѣеност
жене мужу и зависност њена
од њега: I Мојс. 3, 16.

Ѕвременный < обрѣменный 3. πε-
φοτισμένος, бременом оптереѣен,
натоварен: Мат. 11, 28.

Ѕвращица < обрѣштиса v. pf. -ре-
кѣца, -чешиса, ἔχειν εὐχῆν, обе-
ћати се, заветовати се: штригъ
гласѣ... шврекѣа ко кѣ (Дел.
18, 18).

Ѕвродовати < обрѣздовати v. impf.
-дѣю, -дѣши, φροῦν, ућуткати,
укроћавати, обуздавати: тѣло
(Прол.).

Ѕврокъ т. ὄφρων, плата: и даде
шврока коншмъ иконмъ на лѣто
(I Мак. 3, 28; 14, 32); II Јездр.
4, 56; докольни вѣдите шврвкѣ
вашиими: Лук. 3, 14; швроцы грѣ-
дѣ илмѣть: Рим. 6, 23; трошак:
кто конштѣдѣтъ иконми шврвкѣ
когда (I Кор. 9, 7); II Кор. 11, 8.

Ѕвросненіе п. χηρεία, ћела: Мих.
1, 16.

Ѕвроснитиса v. pf. -сниюса, -сни-
шиса, ξυράσαι, лишити се косе,
оћелавити, ошишати се до ко-
же, направити се ћелав: Мих.
1, 16.

Ѕвротити v. pf. -циѣ, -тиши, φ-
ροῦν, зауздати: кола молотѣца
(V Мојс. 25, 4; I Тим. 5, 18).

Ѕвросненіе < обрѣштене п. λεπυρον,
лъуска, мехуна: икв швросненіе
шипка ланиты твои (П. н. п. 4,
3); 2) χρώς, боја, бојадисање:
икв швросненіа черкленницы Пре-
чистѣа (Кан. св. Андр. крит. п.
8 т. богор.).

Ѕврдченіе < обрѣженіе п. 1) μυηταία,
верење, прстеновање (Микл.);
2) ἀρραβών, залог: II Кор. 1, 22;
Еф. 1, 14.

Обрѣчити < обрѣхнѣти v. pf. -чѣ, -чиши, 1) *μνηστεύειν*, испросити, верити, заручити: *ωκρδчиннѣй ко кыкши мѣри егω* (Мат. 1, 18); Лук. 1, 27; 2, 5; 2) *ἀρμόζειν*, обрѣти: *ωκρδчихъ ко вагъ едино-мѣ мѣждѣ дѣкѣд чистѣд представити Хрѣтови* (II Кор. 11, 2).

Обрѣчи < обрѣхнѣе n. *χλιδών*, аг-милла, нажит, наруквица; по *Данич.* копча: IV Моис. 31, 50.

Обрѣчникъ < обрѣхнѣникъ m. *μνηστήρ*, заручник: III Езд. 16, 34.

Обрѣчь < обрѣхъ f. *χλιδών*, наруквица, гривна: на *динѣй мышцѣ* (Прем. Сир. 21, 24); IV Моис. 31, 50; Ис. 3, 19.

Обрѣсти v. pf. *ωκρδциѣ*, -циши, *εὐρίσκειν*, наћи: I Цар. 13, 15 sq.; Мат. 2, 8; 7, 7 и др.; пѣти живота *ωκρѣтше*: Степ. гл. 7 ант. 3; -сѣ, *εὐρεθῆναι*, наћи се: Мат. 1, 18; Лук. 9, 36.

Обрѣтати v. impf. -таю, -таши, *εὐρίσκειν*, налазити: *ицай ωκрѣтатѣ* (Мат. 7, 8).

Обрѣтнѣе n. *εὐρεσις*, налажење, проналазак: *читныхъ глѣкы... , читныхъ мощей...* (*Мѣтѣологъ...*).

Обсирѣти v. pf. -рѣю, -рѣши, *ἀπορφανίζεσθαι*, *ορφανὸν γίγνεσθαι*, осиромашити, постати сиротан: Прол.

Обслонити v. pf. -слоню, -ниши, *περικιθῆναι*, оградити, опколити: Прол.

Обстати v. pf. -станѣ, -ниши, *circumstare*, стати унаоколо, окружити, опколити: III Езд. 15, 33.

Обстоанѣ < обстоанѣе n. *περιοχή*, опсада, неволя: *Јер.* 19, 9; *περίστασις*, нападај, беда, напаст, мука, патња: II Мак. 4, 16; Ст. на Г. в. на св. Ник. и св. влмч.

Теод.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.; Ст. гл. 4 у Ч. јелеосв.

Обстоатель m. *qui circumstat*, који опседа, опкољава; непријатель: III Езд. 15, 33.

Обстоательный < обстоательнѣъ з. *περίστατος*, који окружава, опкољава, који пријања за некога: *грѣхъ* (Јевр. 12, 1).

Обстоати < обстоати v. impf. -стою, -ниши, *κυκλοῦν*, опколити: *Јер.* 21, 9; *ωκρѣтнѣмъ ѣрѣианѣмъ кши*: Лук. 21, 20; одрѣ: Ст. по јев. на Усп. Бог.

Обтици < обтиести v. pf. -текѣ, -чиши, *περιδραμεῖν*, оптрчати: *ωκ-текиши кю странѣ тѣ* (Марк. 6, 56).

Обтаженѣ < обтаженѣъ з. *τροχόμενος*, изнурен, измучен, оптерећен, обузет: Ст. на хвал. св. влмч. Дим.

Обѣздавати < обоѣздавати v. impf. -ваю, -ваши, *χαλιναγωγεῖν*, зауздавати: *ѣзыка коегω* (Јак. 1, 26); *φίμοῦν*, утишавати, задржавати: *бездмныхъ челоуѣкъ невѣжство* (I Петр. 2, 15).

Обѣздати v. pf. -даю, -даши, *χαλιναγωγεῖν*, зауздати: Јак. 3, 2.

Обѣдити < обоѣдити v. pf. *ωκѣдо*, -ниши, *μωραίνειν*, привести у безумље, помрачити ум, претворити у лудост: *не ωкѣди ли Богъ премѣдростъ мѣра егω* (I Кор. 1, 20).

Обѣморенѣ з. *χλιαρός*, млак: Апок. 3, 16.

Обѣривати < обоѣривати v. impf. -ваю, -ваши, *χειμάζειν*, буром бацати, гонити: *ωκѣривѣмѣмъ прѣганици* (Ак. Бог.); Дел. 27, 18; *къ пѣчинѣ житѣа ωкѣривѣмѣи*: Ст. у Ч. погр. свешт.; Ирмол. гл. 2 п. 6 ирм. 5; 2) *βυθίζεσθαι*, топути: *къ пѣчинѣ*

житийстий (Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 ирм.); -са, бити гоѣен од буре, таласати се: Кан. у ср. Препол. п. 6 ирм.

Ѕвѣти < овоѣти v. pf. веѣю, -иши, *ὀποδεῖσθαι*, обути: веѣкни къ сандалия (Марк. 6, 9); въ оуготованіе кѣговѣтвованіа мира, у приправу јеванѣља мира: Еф. 6, 15.

Ѕвѣтіе < овоѣтне п. *ὀπόδημα*, обуѣа: П. н. п. 7, 1.

Ѕвѣтривати < овоѣтривевати v. impf. -нюю, -иши, *ὀρδρῖζειν*, устајати ујутро, рано ранити: I Мојс. 19, 2; II Мојс. 24, 4; Суд. 9, 33.

Ѕвѣчати < овоѣчати v. impf. -чаю, -чаиши, 1) *διδάσκειν*, поучавати, учити некога; 2) *γυμνάζειν*, вежбати, усавршавати: веѣчай же себе ко кѣговѣттю (I Тим. 4, 7); II Мак. 10, 15; Јевр. 5, 14.

Ѕвѣченіе п. *γυμνασία*, вежбаѣе, обуѣавање: I Тим. 4, 8.

Ѕвѣшійе < овоѣшне п. *λοδός*, доњи део уха, јагодице од уха, крај уха: III Мојс. 14, 17; Амос 3, 12.

Ѕвѣща < овоѣшта f. в. веѣтіе: I Цар. 12, 3.

Ѕвѣшити v. pf. веѣю, -иши, *μωραίνεω*, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мѣра *ἰγω* (I Кор. 1, 20).

Ѕвѣшати < овоѣшати v. impf. -аю, -аиши, *μωραίνεσθαι*, правити некога лудим, залуѣивати; изгубити снагу, покварити се: аще же солъ веѣлаеть (Мат. 5, 13; Лук. 14, 34); излудети: веѣлаша лютіи възыкатіе (Ак. Бог. ик. 9); подивѣати: Ст. на лит. на ц. К. и Јел.

Ѕвѣшатиѣз 3. в. юродникъ: Прол.

Ѕвѣходити < овоѣходити v. pf. -ждаѣ, -диши, *περιέρχεσθαι*, обилазити: I Тим. 5, 13; веѣходити *ἄκων*, *περιεργάζεσθαι*, радити нешто непромишѣено, непотребно: II Сол. 3, 11.

Ѕвѣждати < овоѣждати v. impf. -ждаю, -ждаиши, *περιάγειν*, обилазити: кеи, иѣи по селима (Марк. 6, 6).

Ѕвѣжденіе п. *κύκλωμα*, *κύκλωσις*, опкоѣавање: Јевр. 11, 30; *περιόδια*, обилажеѣе: каменомѣтаніа и веѣжденіа (Ст. на стих. на св. П. и П.); *περίοδος*, опход: Ис. Нав. 6, 15.

Ѕвѣщатиѣса < овоѣщатиѣса v. impf. -щася, -ишиѣса, *κοινωνεῖν*, делити се с неким, давати део: Гал. 6, 6.

Ѕвѣщатиѣсатиѣса < овоѣщатиѣсатиѣса v. impf. -вася, -ишиѣса, в. веѣщатиѣса: Филиб. 4, 15.

Ѕвѣщательствовати < овоѣщательствовати v. impf. -вѣю, -иши, *κοινωνεῖν βίου*, живети с неким заједно: II Мак. 14, 25.

Ѕвѣщитіе п. *κοινόβιον*, соепобіум, општежиѣе; манастир у коме монаси немају личне својине, него примају све из обитеѣљи. В. киновіа.

Ѕвѣщеніе < овоѣщеніе п. 1) *κοινωνία*, а) заједница: Дел. 2, 42; I Јов. 1, 3; I Кор. 1, 9; крака: Ч. венч.; Дѣха Сѣагѣ: Кан. прич. п. 3 т. 2; б) пореза: веѣщеніе некое сотворити къ нищымъ (Рим. 15, 26); в) милостиѣа: кѣготвореніа же и веѣшеніа не закываите (Јевр. 13, 16); 2) *μετουσία*, учешѣе; причешѣе: Послед. прич.

- Общительный** < общительный *з.* κοινωνός, који служи заједници, подашан: I Тим. 6, 18.
- Общій** < общь *з.* κοινωνός, општи, заједнички: Дел. 2, 44; 4, 32; Јуд. 1, 3; ἄλλος, узајаман: Рим. 1, 12.
- Общникъ** < общыникъ *т.* κοινωνός, удеоничар, заједничар, учесник: Мат. 23, 30; I Кор. 10, 18. 20; εἰσθητικῶν εστῆτα: Богор. отп. гл. 2; Хѣтя Бога: Сл. на хвал. св. влмч. Теод.; цѣткѣа Хѣтока: Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 6; тайныа вечеры: Кан. прич. п. 8 т. 1; кокрениѣа: Ч. кршт.
- Обыкновеніе** *п.* δικαίωμα, право: II Мојс. 21, 9.
- Обыти** *v. pf.* -дѣ, -дѣши, 1) περιέρχεσθαι, обићи: изгонаціи ма нынкѣ, обыдоши ма (Служ.); 2) κυκλοῦν, стати око некога, опколлити некога: V Мојс. 32, 10; обыдите людїи Сїонѣ: Ст. на Г. в. воскр. 2 гл. 1; περικυκλοῦν, окружити: и обыдѣтъ тл (Лук. 19, 43); Јов. 10, 24; Апок. 20, 8.
- Обѣдѣ** *т.* ἄριστον, доручак: Тов. 2, 1.
- Обѣлити** *v. pf.* -лю, -лиши, κοιῶν, намазати: мѣломѣ, окречити (V Мојс. 27, 2).
- Обѣтованіе** *п.* ἐπαγγελία, ἐπάγγελμα, обећање: Лук. 24, 49; Дел. 1, 4; II Петр. 1, 4; 3, 13 и др.
- Обѣтовати** *v. impf.* -тѣю, -тѣши, ἐπαγγέλλεσθαι, обећати: Тит 1, 2; Јевр. 6, 13; 12, 26; -са: Гал. 3, 19.
- Обѣтъ** *т.* 1) εὐχή, молитва, завет Богу: аще же обыцашеши обытъ Гѣки Бѣѣ твоимѣ (V Мојс. 23, 21); 2) ἐπαγγελία, обећање: Акр-
- амѣ же речени кыша обыты (Гал. 3, 19),
- Обѣщавати** < общтавати *v. impf.* -ваю, -ваши, ἐπαγγέλλεσθαι, обећавати: икокодѣ (II Петр. 2, 19); Јевр. 10, 23; -са, обећавати се, посвећивати се нечему: обыщавашымаа кѣсочетїю (I Тим. 2, 10).
- Обѣщаніе** < общтаниѣ *п.* ἐπαγγελία, обећање: Дел. 23, 21.
- Обѣщаниѣ** *adv.* по исповести, по исповедању (*Жив.*).
- Обѣщати** < общтати *v. pf.* -цїю, -цаши, 1) ἐπαγγέλλεσθαι, обећати: ирекреники дати (Марк. 14, 11); 2) εὐχὴν εἶχειν, дати завет, заветовати: икѣ Богѣ (Дел. 21, 23); 3) χρηματίζειν, прорећи, претсказати: и кѣ емѣ обыщано дѣхомѣ Сѣымѣ .. (Лук. 2, 26); -са, εὐχεσθαι, свечано се заветовати, дати обет: III Мојс. 27, 8.
- Объродѣти** < общродѣти *v. pf.* -дѣю, -дѣши, μαραινέσθαι, полудети: Рим. 1, 22; Ст. на блаж. на Усек.
- Объденіе** < общденіе *п.* κραπάλη, преједање, ждерање: Лук. 21, 34; ἀδδηφαγία, прождрљивост: Син. у IV Нед. по св. Пасци.
- Объдивый** < общднѣ *з.* γαστήριμαργός, који много једе, прождрљивац: Прол.
- Объзати** < общзати *v. pf.* -заю, -ши и -жѣ, -жиши, δεῖν, περιδεῖν, обвезати, обавити: Јов. 11, 44.
- Объзоватиса** < общзоватиса *v. impf.* -зѣюса, -шиса, ἐμπλέκεσθαι, заплетати се у нешто: II Тим. 2, 4.
- Объяти** < общяти *v. pf.* -имѣ, -миши, 1) συνέχειν, обухватити, обгрити, опколлити: и обкмидѣтъ тл ѡккодѣ (Лук. 19, 43); 2) κατα-

- λαμβάνειν, обузети: и тма εγω не вѣлатъ (Јов. 1, 5); Сл. сјед. 2 на св. Три Јер; περιλαμβάνειν, загрлити: и вѣл Βασιφωνъ оба столпа преднѣа (Суд. 16, 29); Ст. на Г. в. воскр. гл. 1; ὑπολαμβάνειν, спопасти: вѣлаша ма жкв левъ готовъ на ловъ (Пс. 16, 12).
- Ἐλάτι** < обвѣтне п. ἀγκάλῃ, загрљај, наручје: Троп. Срет.; Ст. на хвал. 3 на Срет.; Сјед. воскр. 2 гл. 4 богор.; Кан. св. Теод. п. 1 богор.
- Ἐвнѣ** < овнѣ м. κριός, 1) ован: I Мојс. 22, 13; 2) справа за разбијање стена: иже безъ овншкѣ и механѣчкихъ вѣрдѣй... разрѣши Ιερῆωνъ (II Мак. 12, 15).
- Ἐвнѣ** < овнѣ, овнѣа, овнѣ (читај: овнѣ), adj. тоѣ κριοῦ, овнујски: ѣсны овнѣ (ч. овнѣ) (Пс. 28, 1).
- Ἐглаголанѣ** п. κατηγόρημα, роговарање, обеживање, опадање: Син. у II Нед. В. п.; κατηγόρια, оптужба: Син. на В. пет.
- Ἐглаголовати** v. impf. -лѣю, -лѣши, ἐγκαλεῖσθαι, окривѣавати, кривити некога за нешто: Дел. 23, 29; κατηγορεῖν, говорити противу некога, (оптуживати: Син. на В. пет.
- Ἐгласити** v. pf. -шѣ, -сиши, κατηχεῖν, поучити, научити: ии εἰς ωглашинъ пѣти Гдню (Дел. 18, 25); ωгласитъ ѣдѣ млокомъ истинны (Јект.).
- Ἐглашинѣ** п. 1) κατήχησις, наставање, поучавање у истинама вере; 2) црквени обред који се врши пред св. тајном крштења; 3) навештавање које свештеник обавља у цркви за лица која ступају у брак и то у три маха у недељне и праз-

- ничне дане; 4) први део обреда посвећења у схиму (*Дјач.*).
- Ἐглашинный 3.** κατηχοούμενος, лице које је у старој хришћанској Цркви било поучавано у основним истинама хришћанске вере пре но што је било припуштено св. тајни крштења. Такови су се катихумени делили у три разреда: 1) *consistentes* т. ј. они који су стајали у унутрашњем притвору храма до возгласа: Елицы ωглашиннѣи изыдите... на онда изилазили из храма; 2) *genu flectentes*, који су до тога времена клечали у лађи цркве и то мушкарци у десној, а женскиње у левој нефи; 3) *audientes*, који су на истом месту слушали св. Литургију до свршетка, али се нису могли причестити на њој; 4) елицы ко провѣщнѣю — кандидати за св. крштење (*Митр.-Мирк.*, I, 99; *Дјач.*).
- Ἐгнѣсити** v. pf. -шѣ, -сиши, βδελύττεισθαι, омразити: II Мојс. 5, 21.
- Ἐгнѣшинѣ** п. βδελυγμός, гнушање, гађење, омраза: Наум 3, 6.
- Ἐгорлѣ** < огрѣлне п. monile, огрлица, ѣрдан: Прол.
- Ἐгосподствовати** < огосподствовати v. pf. -ствѣю, -ши, κυριεῖν, загосподарити, завладати нечим: грады приморскимн (I Мак. 11, 8).
- Ἐграда** f. 1) μάνδρα, саула, тор, обор; 2) λαύρα, соенибium, манастир (*Микл.*); ω. небинаа, небеско блаженство (*Дјач.*).
- Ἐградити** v. pf. -ждѣ, -диши, τεχιζεῖν, опасати зидом, оградити, опколити: кровомъ крилъ невѣщитвенныа кашѣа славы (Троп. св. арх. Мих.).

- Оградникъ < оградникъ т. κηπουρός, вртлар, чувар врта: Син. у III Нед. по Пасци.
- Оградъ т. κήπος, hortus, врт, башта: Прол.
- Огражденіе п. περιούη, стена, утврђење: Пс. 30, 22; 140, 3; Ис. 5, 2.
- Ограватиса v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπέχεσθαι, уздржавати се: ѿ трѣкъ їдваликихъ (Дел. 15, 20); ѿ плоткиихъ похотій: I Петр. 2, 11; когхищеніа: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. в. п.; удаљавати се, клонити се од нечега: ѿ вѣхъ неправднихъ и лѣкыхъ (II Јездр. 4, 39).
- Огромити v. pf. -маю, -миши, ferire uti fulmen, поразити као гром: Прол.
- Огъстити < огъстити v. pf. ωγχισθ, -стиши, πηγύναι, згуснути, лећи: море (Кан. у ср. Препол. п. 1 ирм.); тьинотѣ кодъ: II Цар. 22, 12.
- Огъстѣти < огъстѣти v. impf. -стѣю, -ши, πηγύναι, згуснути, отврднути: ѡκω стѣна коды (II Мојс. 15, 8); ѡκω стѣна ко ωγδιτѣ (ἐπάγη) окопалы вода, јер је вода с обе стране отврднула (згуснула се) као зид: Кан. Срег. п. 1 ирм.
- Одвѣлѣвати v. impf. -ваю, -ваши, παχύνεσθαι, огрубљавати, постајати тело, остваривати: слово (Ст. на стих. богор. на св. архѣ. Стеф.).
- Одвѣлѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, παχύνεσθαι, одѣлѣвати; огрубити: сердце людій ихъ (Дел. 28, 27).
- Ождити v. pf. -ждѣ, -ждиши, περιβάλλειν, оденути: Прол.
- Одержаніе < одръжаніе п. κατάσχεσις, држање, владавина, наследство: Пс. 2, 8; и ωβѣща дати емѣ ю ко шдержаніе: Дел. 7, 5; κληρονομία, наслеђе, својина, посед: и возвратиса кійждо ко шдержаніе свое (II Пар. 31, 1).
- Одержати < одръжати v. pf. -ждѣ, -ждиши, 1) περιέχειν, обузети: еволѣзни смертныхъ (Пс. 17, 5); оужагъ: Лук. 5, 9; опколити, ићи око некога: конь лѣкыхъ (Пс. 21, 17); 2) συνέχειν, окружавати, опкольавати: народи шдержатъ тѣ и гнѣтѣтъ (Лук. 8, 45); испунити, обузети: страдомъ велиимъ шдержими вѣхѣ (Лук. 8, 37); 3) κρατεῖν, владати, господарити: вѣлѣ грады егѡ (V Мојс. 2, 34; 3, 4); твердыни мнѡги: I Мак. 1, 2; корыстий егѡ: I Мак. 2, 10; Приче Сол. 12, 24; 30, 4; Ст. на блаж. на св. влмч. Теод.; 4) κατακρατεῖν, покорити: царства блійжнаа и дѣльнаа (I Мак. 8, 12); заузети: градъ (I Мак. 11, 49).
- Одесатствовати < одсатствовати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀποδεκατοῦν, узимати десетак од нечега: вѣнограды ваша шдесатитѣдѣтъ (I Цар. 8, 15); люди по законѣ: Јевр. 7, 5; десетковати нешто: пажити ваша (I Цар. 8, 17); давати десетак од нечега: матѣѣ и копрѣ и кѣминѣ (Маг. 23, 23; Лук. 11, 42).
- Ождити < одъждити v. pf. -ждѣю, -диши, βεῖν, даждити, учинити да дажди: хлѣбъ съ некимъ (II Мојс. 16, 4); βρέχειν, оросити даждем, ударити дажд: Лук. 17, 29; Јак. 5, 17; ὑμβρίζειν, обильно излити: маннѣ (Ант. 6

- на В. четврт.); Хрїста: Кан. Пасхе п. 3 ирм.
- Ободжитиса < одлъжитиса v. pf. -жѣса, -жишиса, *δανειζεσθαι*, узимати у зајам, узајимати: и дати взанимъ изыквомъ мнѡгимъ, ты же не ободжишиса (V Мојс. 28, 12).
- Ободѣніе п. *νίκη*, победа: Сјед. воскр. гл. 3.
- Ободѣтель м. *τροπαιοῦχος*, победник, победилац: Син. у Нед. цвет.
- Обдѣтиса v. pf. обдѣюса, -ишиса и обдѣдѣса, -ждѣшиса, *περιβάλλεσθαι*, оденути се: или чимъ обдѣдѣмиса; (Мат. 6, 31).
- Обдѣніе < одѣвниие п. *περιβολή*, одећа, одело, рухо: крочно (Мат. 22, 12); бѣло блисталиа: Лук. 9, 29.
- Обжеріе п. 1) *ῥα*, руб, поруб на оковратнику одежде првосвѣштеничке: II Мојс. 28, 32; 2) *περιτόμιον*, огрлица: Јова 30, 18.
- Обжесточати v. impf. -чаю, -чаши, *σκληρύνειν*, учинити тврдим, окорелим, отврдоглавити: Рим. 9, 18; -са, *σκληρύνεσθαι*, отврднути: Дел. 19, 9.
- Обжесточеніе п. *πῶρωσις*, тврдоћа, окорелост: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.
- Обжесточити v. pf. -чѣ, -чиши, *σκληρύνειν*, учинити да нешто отврдне: азъ обжесточѣ ираце егѡ (II Мојс. 4, 21); обжесточи кью кою: II Пар. 36, 13; постати дрвенаста срца: Јевр. 3, 8. 15; 4, 7; -са, *σκληρύνεσθαι*, одрвенити: Јевр. 3, 13; отврднути: ираце (II Мојс. 7, 22).
- Обжестѣти v. pf. -стѣю, -иши, *σκληρύνειν*, учинити окорелим, отврднути: Пс. 89, 6.
- Обживити v. pf. -влю, -виши, *ζωωο*, оживити, оставити у животу: дѡшы нашѡ (III Цар. 20, 31); младенцы: Дел. 7, 19.
- Обживлати v. impf. -вляю, -иши, *ζωοποιεῖν*, оживлявати: Јов. 6, 63; I Тим. 6, 13; *ζωογονεῖν*, у животу држати, остављати: мѡжикій полъ (II Мојс. 1, 18).
- Обживотворити v. pf. -рю, -риши, *ζωοποιεῖν*, учинити живим, оживити некога: Рим. 8, 11; Ст. на блаж. воскр. гл. 3.
- Обждати v. impf. -даю, -даши, *ἐκδέχεσθαι*, очекивати: I Петр. 3, 20; Јевр. 10, 13.
- Обжити v. pf. обживѣ, -виши, 1) *ζῆν*, оживети: и оуслышавши обживѣтъ (Јов. 5, 25); 2) *ζωοποιεῖσθαι*, васкрснути: такожде и ѡ Хрѣтѣ кн обживѣтъ (I Кор. 15, 22).
- Обжитіе п. *ἀναβίωσις*, понован живот: Син. у суб. Лаз.
- Обловити v. pf. -влю, -виши, *κακοῦν*, учинити некое зло, увредити, раздражити, огорчити некога: IV Мојс. 24, 24; Дел. 18, 10; I Петр. 3, 13; *ωσλοбленъ* кыхъ, *ἐκακόθυ*: Пс. 37, 9.
- Обловленіе < озловленіе п. *κακώσις*, злоставляње, понижење, страдање: II Мојс. 3, 7; Дел. 7, 34; Конд. Обн. хр. св. Георг.; Мол. у Ч. јелеосв.; беда, несрећа: Свјет. на св. кн. Лаз; *ταλαιπωρία*, невоља: Рим. 3, 16.
- Обловленъ 3. *κακοῦχούμενος*, мучен, злостављан: Јевр. 11, 37.
- Обловляимъ, -ый 3. *κακοῦχούμενος*, који страда, коме се чини неправда: Рим. 13, 3.
- Обловлати v. impf. -вляю, -иши, *λοβαίνειν*, злостављати, шкодити, досађивати некое: Дел. 8, 3.

- Ἐξάρησις** п. αὐγή, осветлење: Ст. на блаж. у VII Нед. по св. Пасци; φρικτωρία, јављање буктињама: Кан. Дух. п. 3 т. 2.
- Ἐξάρати** v. impf. -раю, -раши, καταυγάζειν, обасјавати: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Ἐземљити** < оземљити v. pf. -ню, -ниши, учинити нешто земљаним, претворити нешто у сушу: моркѣю морѣ колнѣ. . (Кан. на Божић п. 1 ирм.).
- Ἐзимствованіи** п. ἐξορισμός, exilium, прогонство: на ш. послаша его дилече (Прол.).
- Ἐзимѣни** п. παραχειμασία, зимовник: Дел. 27, 12.
- Ἐзимѣти** v. pf. -мѣю, -мѣши, παραχειμάζειν, провести зиму, презимити: Дел. 27, 12; I Кор. 16, 6; Тит 3, 12.
- Ἐзрѣтисѣ** v. pf. вѣрюсѣ, вѣришисѣ, περιβλέψομαι, обзрети се: назадь иже (II Цар. 2, 20).
- Ἐкааненѣ**, -ый 3. δειλαίος, јадан, несрећан, сажалења достојан: дщи вавѣлвна шкааннаа (Пс. 136, 8); ταλαίπωρος, невољан: Рим. 7, 24; Апок. 3, 17; тужан, жалостан: Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2; τάλας, бедан: Ст. по јев. у Нед. мит. и фар; ἄθλιος, кукаван: Сл. свјет. у Нед. сир.
- Ἐкаанствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, miserum reddere, презирати; подвргавати се несрећи, проклетству: праведнии коѣхкааютьѣ, грѣшнии же шкаанствѣютьѣ (Сл. на исх. душе).
- Ἐкаанство** < окаанство п. miseria, јад, беда, невоља, несрећа: Прол.
- Ἐкоренити** v. pf. -ню, -ниши, ῥιζοῦν, утврдити (Микл.).
- Ἐкормитель** < окрѣмитель m. 1) qui nutrit, хранитель (Жив.); 2) κυβερνήτης, крманош, управљач: Мин. 15 дец.
- Ἐкормити** < окрѣмити v. pf. -млю, -миши, 1) nutrire, хранити (стоку); 2) κυβερνᾶν, крманити, управљати: ты ма шкорми ко пристанищѣ твоѣмѣ (Кан. Бог. п. 5 т. 1); шкорми жнкогѣ мой: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; Ст. по пол. св. кн. Лаз.
- Ἐкормлати** < окрѣмлати v. impf. -мллю, -млаши, 1) nutrire, хранити (Микл.); 2) ἐγκαθαρμίζειν, у луку ући, увести се (Дјач.); 3) κυβερνᾶν, управљати (Вост.).
- Ἐкрадінный** 3. συληθείς, лишен: оумомѣ (Ак. Бог. ик. 10); κλαπέυς, покраден: Сл. на Г. в. у Нед. сир.
- Ἐкрамолити** v. pf. -лю, -лиши, ad seditionem concitare, подбости, надражити некога на побуну; обедити, окривити некога за побуну: Прол.
- Ἐкрестіе** < окрѣстіе п. περίχωρον, околина: Прол.
- Ἐкрестный** < окрѣстный 3. ὁ κύκλω, околан: Марк. 6, 36; Лук. 9, 12; ὁ πέριξ, суседан: Дел. 5, 16; ὁ περὶ, оближњи: Јуд. 1, 7.
- Ἐкрестѣ** < окрѣсть adv. περὶ, около: Мат. 8, 18; Марк. 3, 32 и др.; Степ. гл. 3 ант. 3.
- Ἐкропленіе** < окропленіе п. ἐμβροχή, обливање св. водом: IV Мојс. 19, 20.
- Ἐкрѣжиліе** < окрѣжленіе п. χωθαρέθ, оглавље наврх ступова: II Пар. 4, 12. 13.
- Ἐкѣпѣ** < окоупѣ m. λύτρον, откуп, откупнина: за двшѣ кою (II Мојс. 21, 30).

Ωλε interj. ω, ο, οχ: Кан. прич. п. 8 Сл.

Ωладенѣти < оладинѣти v. pf. -нѣю, -нѣши, χερσοῦσθαι, улединити се, запарложити се: Ω δίακολληκία листи ωладенѣкшю землю доврѣ дѣлааъ еи (Сл. на Г. в. на св. Георг.); ωладенѣкшя дшшекныа нѣкы ничитилъ еи: Ст. на блаж. на св. Јов. Злат.

Ωмакати v. impf. -каю, -каши, βρέχειν, квасити, обливати: мезами лице (Стат. II, ст. 92).

Ωмега f. грч., 1) последнее слово у грчком алфавиту; 2) свршетак. В. алфа.

Ωми pl. (јевр. = страшни), Ὁμαίοι, горостаси који се спомињу у I Мојс. 14, 5.

Ωмирзити < омръзити v. pf. -жѣ, -зиши, βδελύσσειν, омразити: Пс. 118, 163; -са, βδελύσσεσθαι, постати омражен: III Цар. 21, 26.

Ωмиркнѣти < омръкнѣти v. pf. -кнѣ, -кнши, σκοτίζεσθαι поцрнити: Апок. 9, 2.

Ωмирцати < омръцати v. impf. -цаю, -цаши, tenebris obdusi, тамнити, помрачавати: Прол.

Ωмета f. ωα, руб, скут, ивица: сходацие на ωметы ωдежди еγω (Пс. 132, 2).

Ωметъ m. λωμα, скут: на ωметѣ ризнѣмъ (II Мојс. 28, 33).

Ωметъ f. σαγήνη, велика мрежа (Вост.).

Ωмміны pl. m. (јевр. страшни), οἱ Ὁμμίειν, горостаси, дивови: V Мојс. 2, 10.

Ωмофоръ m. ὀμοφόριον, архијерејска одежда са четири крста која се меће на раме (ωμος, раме и φέρειν, носити): Син. у Суб. Лаз.

Ωмрачатиса v. impf. -чаюса, -ши-са, σκοτίζεσθαι, тамнити, помрачавати се: Троп. В. четврт.

Ωнъ полъ, друга страна, друга обала реке: на ωнъ полъ, εἰς τὸ πέραν: Мат. 8, 18.

Ωнѣхъ m. θυχή, врста аромата, мирисаве масти: II Мојс. 30, 34.

Ωнѣѣ m. θυξ, в. ωнѣхъ: Прем. Сир. 24, 18.

Ωпалати v. impf. -лаю, -ѣши, καταπίσαι, палити, жећи: Апок. 16, 8; καταφλέγειν, попалити, спалити: Кан. у Нед. сир. п. 7 ирм.; -са, φλογίζεσθαι, палити се: Јак. 3, 6.

Ωпасеніе n. ἀκριβεία, пажња, тачност, брижљивост: Ном. пр. 193.

Ωпасенъ, -ый < опасенъ 3. ἀκριβής, обазрив, брижљив, пажљив: Ст. на Г. в. у Нед. мирон.; πεφυλαγμένος, опрезан: I Јездр. 4, 22.

Ωпаснω и ωпаснѣ < опасенъ adv. ἀκριβῶς, пажљиво, опрезно: Еф. 5, 15; Уч. изв.; ωпациѣ изкѣдоваай: Син. у Нед. сир.; ἐν ἀκριβείᾳ: Ном. пр. 202.

Ωпасство < опасство n. ἀκριβεία, diligentia, опрезност, пажња: Служ.; ω. имѣти, пазити: Тип.

Ωпечалити v. pf. -лю, -лиши, λύπειν, ожалостити, огорчити, узнемирити: I Мојс. 4, 5; увредити: примириса та ωпечалившимъ (Послед. прич.).

Ωписовати v. impf. -сѣю, -сѣши, ἀναζωγραφεῖν, сликати: тѣмже видъ твой ωбразоканіа ωписѣючи (Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.).

Ωплазивъ 3. περίεργος, радознао, љубопитљив: I Тим. 5, 13.

Ωплазити v. pf. -жѣ, -зиши, χαλαῶν, попустити, оканити се (Микл.).

- Ἐπιπλάζω** < **ἐπιπλάζω** п. *сиги-
ositas*, љубонитство, радозна-
лост: *ἀδικίω* (Треб.).
- Ἐπιπλάζω** < **ἐπιπλάζω** v. *imprf.* -ваю,
-ваши и *ἐπιπλάζω*, -иши, *ἐπιπλάζω*, по-
плъвати: и *ἐπιπλάζω* его (Марк.
10, 34; Лук. 18, 32).
- Ἐπιπλάζω** m. *φραγμός*, ограда: Пс.
79, 13; 143, 14; и *ἐπιπλάζω*
огради его: Мат. 21, 33; Марк.
12, 1.
- Ἐπιπλάζω** v. *pf.* -шѣ, -шиши, *μα-
δαροῦν*, остриѣи косу до главе,
очупати: Нејем. 13, 25.
- Ἐπιδικάζω** v. *imprf.* -даю, -даши,
καταγγέλλω, пријавити, прока-
зати, објавити: Прол.
- Ἐπιδικάζω** v. *pf.* -ждѣ, -здиши,
βραδύνειν, оклевати, закаснити
(Служ.).
- Ἐπιδικάζω** < **ἐπιδικάζω** п. *παρρηβολή*,
παράταξις, убојни ред, пук: ко-
го глаголикѣи орѣжници *ἐπιδικάζω*
гоподна (Сл. на хвал. у Нед.
св. от. 11 окт.); да *ἐπιδικάζω*
ихъ *ἐπιδικάζω* (Мол. Иже на *ἐπι-
δικάζω* . .); *φάλαγγξ*, војска: Ст. на
Г. в. 4 на св. Георг.; вра-
гѣкъ: Кан. у Ч. јелеосв. п. 8
т. богор.
- Ἐπιδικάζω** < **ἐπιδικάζω** v. *pf.* -чѣ,
-чиши, *παράταττειν*, устати про-
тиву некога, подиѣи оруѣје
противу некога: I Мојс. 12, 9;
14, 8; II Мојс. 13, 20; Ст. на
блаж. на св. архѣ. Стеф.; *πα-
ρρηβάλλειν*, врстати се у бојни
ред, стојати поред некога: Пс.
33, 7.
- Ἐπιδικάζω** f. *καταπέτασμα*, завеса: II
Мојс. 26, 1.
- Ἐπιδικάζω** п. *δικαίωμα*, *δικαίωσις*,
оправдање, праведност, пра-
вичност: *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω*

ко *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω*
жизни (Рим. 5, 18); правда, пра-
вица: *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω*
(III Цар. 8, 45); уредба: *ἐπιδικάζω*
ко *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω* и *ἐπιδικάζω*
ἐπιδικάζω (Лук. 1, 6); суд: *ἐπιδικάζω*
ἐπιδικάζω *ἐπιδικάζω* (Апок. 15, 4);
заповест, наредба, пропис: *ἐπιδικάζω*
ἐπιδικάζω *ἐπιδικάζω* (I Цар.
2, 13); *ἐπιδικάζω* по *ἐπιδικάζω*
ἐπιδικάζω: IV Цар. 17, 19; на-
дчи *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω*:
Троп. неп.

Ἐπιδικάζω v. *imprf.* -даю, -даши,
δικαιοῦν, оправдати: Рим. 8,
30; Гал. 3, 8; -са, *δικαιοδοῦναι*,
оправдати се: Дел. 13, 39; Як.
2, 21 и др.

Ἐπιδικάζω v. *pf.* -ждѣ, -диши, *δι-
καιοῦν*, 1) оправдати: II Мојс.
23, 7; Рим. 3, 30; 2) просла-
вити: и *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω*
Бога (Лук. 7, 29); -са: Мат. 11,
19 и др.

Ἐπιδικάζω < **ἐπιδικάζω** v. *pf.* *ἐπιδικάζω*,
ἐπιδικάζω, *ἐπιδικάζω*, ударити
на нешто: и *ἐπιδικάζω* *ἐπιδικάζω*
той (Мат. 7, 27).

Ἐπιδικάζω < **ἐπιδικάζω** v. *pf.* -вер-
гѣ < -вергѣ, -вержиши < -вер-
жешн, *καταγέειν*, разбити се: ко-
рѣкъ (II Кор. 11, 25).

Ἐπιδικάζω < **ἐπιδικάζω** m. *ἄζυμος*,
пресан, бесквасан хлеб. Код
старозав. Јудеја празник Пас-
хе називао се је празникъ *ἐπιδικάζω*
(Лук. 22, 1) или *ἐπιδικάζω*
(Марк. 14, 12; Лук. 22,
7) када су они јели пасхално
јагње и бесквасне хлебове за
спомен свога ослобођења од
анѣла смрти (II Мојс. 12, 7.
13). Започињао је 15 Авива и
трајао је седам дана.

Ἐπιδιδάσκειν v. pf. ἐπίδιδάσκω, -σάσκειши, 1) ἀλλοιοῦσθαι, mutari, промени-ти се (на горе), покварити се; 2) μαίνομαι, fugere, побеснити, помамити се, доћи изван себе (*Микл.*).

Ἐрати v. impf. ὠρῶ, ὠρῖши, ἀπο-τριᾶν, орати: ω надеждаѣ должнѣ естъ ὠρᾷ врати (I Кор. 9, 10).

Ἐрганскій ὄ. τῶν ὄργάνων, од му-зикалнога оруђа, од инстру-мента: пѣниѣ, звук од муз. ору-ђа: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Ἐсанна јевр., помози, спаси, са-чувај; слава: Мат. 21, 9. 15; Марк. 11, 9. 10; Јов. 12, 13.

Ἐсирѣти v. pf. -рѣю, -иши, ἀπορ-φανίζεσθαι, осиромашити: Прол.

Ἐсіавати v. impf. -авяю, -иши, ἐλ-λάττειν, осветљавати: Ст. на лит. на св. Три Јер.

Ἐсіаніе < оснание п. ἐλαμφις, ἐπι-λαμφις, сијање, севање, блиста-ње: Степ. гл. 2 ант. 1; Ст. на блаж. у I Нед. В. п.

Ἐсквернити < осквернити v. pf. -ню, -ниши, μαίνομαι, κοινοῦν, осквр-нити, опоганити: III Мојс. 22, 6; IV Мојс. 19, 20; Марк. 7, 15. 18; -са, μαίνομαι, осквр-нити се: Јез. 44, 25.

Ἐсклавити v. pf. -вляю, -виши, με-διᾶν, осмехнути, насмешити се, засмејати: ωκκλακηνымъ лицемъ (Кан. анг. хран. п. 7 т. 4); -са: Прем. Сир. 21, 23.

Ἐскоминѣ ὄ. ἄωρος, незрео, зелен; непријатан, кисео: плодъ... ω-коминѣ въ инѣдѣ (Прем. Сол. 4, 5).

Ἐскоминитиса v. pf. -минюса, -ни-шиса, ἀίρωδιᾶν, осетити у зуби-ма бол при употреби киселог јела или пића: ωσκοминатиса зѣ-

бы егω, утрнуће му зуби (*Да-нич.*): Јер. 31, 30.

Ἐскоминитиса v. pf. -минюса, -ни-шиса, в. ωσκοминитиса: отцы ма-доша кѣлаа, а зѣбы дѣтемъ ωско-минитиса, оци једоше кисело (грожђе), а синовима трну зу-би (Јер. 31, 29).

Ἐскорбити < оскрѣбити v. pf. -вляю, -виши, λυπεῖν, ожалостити, огор-чити, ражалити: V Мојс. 28, 53; II Кор. 2, 5. 7. 8; -са, λυ-πεῖσθαι, ожалостити се: II Кор. 2, 4; 7, 9. 11.

Ἐскорблати < оскрѣбати v. impf. -вляю, -иши, 1) λυπεῖν, ожалош-ћавати: III Мојс. 25, 14; Еф. 4, 30; 2) θλίβεῖν, мучити: II Сол. 1, 6. 7.

Ἐскорбѣти < оскрѣбѣти v. pf. -вляю; -виши, λυπεῖσθαι, постати жало-стан, ожалостити се: IV Мојс. 22, 3; Јов. 21, 17; II Кор. 7, 9.

Ἐскордѣ < оскрѣдѣ m. λαξευτήριον, чекић: Пс. 73, 6; секира, мо-тика: ωскордѣ имѣа кожитвенный азыкъ твоѣ (Ст. на блаж. на св. јев. Луку).

Ἐскѣдѣвати < оскѣдѣвати v. impf. -вляю, -вляши, ἐκλείπειν, нестаети, престајати: внигда ωскѣдѣвати крѣпости моеѣ, не ωгтави мене (Пс. 70, 9); ишчилити: ωскѣдѣ-вляющаа очеса: V Мојс. 28, 26; Богор. воскр. гл. 5.

Ἐскѣдѣни < оскѣдѣние п. ἐκλειψις, нестаетање, изостајанање, пропу-штање: V Мојс. 28, 48.

Ἐскѣдѣти < оскѣдѣти v. pf. -дѣю, -дѣши, ἐκλείπειν, осиромашити: егда ωскѣдѣте (Лук. 16, 9); пре-статѣ: да не ωскѣдѣте въ вѣра твоа: Лук. 22, 32; нестатѣ: и лѣта твоа не ωскѣдѣютъ (Јевр. 1, 12);

- изостати: $\bar{\omega}$ $\rho\acute{o}\delta\iota\tau\kappa\alpha$ $\iota\kappa\omicron\upsilon\epsilon\gamma\omega$ (Ст. гл. 2 у Ч. погр.)
- Слава** f. $\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\iota\varsigma$, олакшање: Дел. 24, 23; даждь намиъ ко инѣ $\bar{\omega}$ $\chi\omicron\delta\lambda\upsilon\sigma\upsilon\mu\iota\kappa\alpha$ $\omega\iota\lambda\alpha\beta\delta$ $\delta\acute{\alpha}\sigma\eta$ и $\tau\acute{\epsilon}\lambda\delta$: Мол. 6 на юнъ град.
- Славити** v. pf. -блю, -виши, ослабити, одрешити: оужа кормилѡмиъ (Дел. 27, 40); олакшати: Кан. св. Андр, крит. п. 3 т. 1.
- Славленіе** < ослабленіе п. $\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\iota\varsigma$, попуштање; опроштај: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; олакшица: Кан. у суб. I седм. В. п. 3 т. 2,
- Слабѣти** v. pf. -бѣю, -бѣши, $\acute{\alpha}\nu\iota\sigma\theta\alpha\iota$, ослабити, отнасти: и $\kappa\epsilon\acute{\iota}\mu\alpha$ юзы $\omega\iota\lambda\alpha\kappa\acute{\epsilon}\sigma\eta$ (Дел. 16, 26); $\lambda\acute{\upsilon}\epsilon\theta\alpha\iota$, слабити, онемоћати, клонути: да не $\kappa\alpha\kappa\omega$ $\omega\iota\lambda\alpha\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\tau\eta$ на пѣти (Мат. 15, 32; Марк. 8. 3); Гал. 6, 9.
- Слашаніе** < ослоушаніе п. $\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\upsilon\sigma\iota\varsigma$, неслушање, непослушност: Рим. 5, 19; Евр. 2, 2.
- Смоктати** v. impf. -ктаю, -иши и $\omega\sigma\mu\omicron\kappa\tau\iota\kappa\delta$, -иши, $\lambda\alpha\mu\beta\epsilon\rho\epsilon$, олизати: Служ.
- Снованіе** п. $\theta\epsilon\mu\acute{\epsilon}\lambda\iota\omicron\nu$, основ, темень, стун: II Цар. 22, 8. 16; III Цар. 7, 9; Лук. 6, 48. 49; I Кор. 3, 11 и др. В. основаніе.
- Снѣжитиса** v. pf. -жѣса, -жишиса, $\chi\iota\omicron\nu\omicron\upsilon\nu$, постати бео као снег; просветити се: $\omega\iota\sigma\phi\acute{\epsilon}\rho\alpha\iota$ ($\chi\iota\omicron\nu\omega\theta\acute{\eta}\rho\omicron\nu\tau\alpha\iota$) къ $\theta\epsilon\iota\lambda\omega\mu\eta\acute{\epsilon}$ (Пс. 67, 16).
- Совитиса** v. pf. -виюса, -вишиса, $\mu\omicron\nu\acute{\alpha}\zeta\epsilon\upsilon$, живети усамљено: $\mu\kappa\omega$ птица $\omega\iota\sigma\kappa\alpha\lambda\alpha\lambda\iota\alpha$ на $\zeta\acute{\alpha}\kappa\epsilon$ (Пс. 101, 8).
- Совствовати** v. impf. -ствѣю, -иши, $\iota\delta\iota\acute{\alpha}\zeta\epsilon\upsilon$, живети повучено, удалити се од друштва (*Микл.*).
- Совь** adv. $\kappa\alpha\tau' \iota\delta\iota\alpha\nu$, само по себи, одвојено, посебно: Марк. 4, 34; $\chi\omega\rho\iota\varsigma$, напося: Јов. 20, 7.
- Составити** v. impf. -влю, -виши, 1) $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\alpha\iota\nu$, оставити: отца $\iota\kappa\omicron\upsilon\epsilon\gamma\omega$ и $\mu\alpha\tau\epsilon\rho\eta$ (Мат. 19, 5; Марк. 10, 7); 2) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\lambda\alpha\iota$, отпустити, опростити: долги наша (Мат. 6, 12; Лук. 11, 4); оставити: не $\omega\sigma\tau\alpha\kappa\iota\omicron$ $\kappa\alpha\tau\eta$ $\iota\acute{\epsilon}\rho\omega$ (Јов. 14, 18); -са, 1) $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\theta\alpha\iota$, бити остављен: $\delta\acute{\alpha}\sigma\eta$ ко $\alpha\delta\acute{\epsilon}$ (Дел. 2, 31); 2) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\theta\alpha\iota$, бити опроштен: $\rho\acute{\epsilon}\kappa\eta$ (Марк. 4, 12); Лук. 12, 10.
- Составленіе** < оставленіе п. $\acute{\alpha}\phi\epsilon\sigma\iota\varsigma$, ослобођење, опроштење: $\rho\acute{\epsilon}\kappa\eta$ $\chi\omega\kappa\alpha$ (Мат. 26, 28; Лук. 1, 77; 3, 3 и др.).
- Составь**, -ши, -ши; -шій 3 part. praet. act. I (м. $\omega\sigma\tau\alpha\upsilon\iota\nu\alpha\iota$, -ши, -ше; -вый) од $\omega\sigma\tau\alpha\upsilon\iota\tau\iota$, $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\phi\alpha\varsigma$, оставивши: $\mu\rho\acute{\epsilon}\kappa\eta$ (Мат. 4, 20; Марк. 1, 18); $\kappa\omicron\rho\alpha\beta\lambda\eta$: Мат. 4, 22.
- Составлати** v. impf. -лаю, -лаиши, 1) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\lambda\alpha\iota$, остављати некое нешто: $\mu\iota\rho\eta$ (Јов. 14, 27); $\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\upsilon\sigma\iota\varsigma$: $\rho\acute{\epsilon}\kappa\eta$ (Мат. 6, 12; Марк. 2, 7; Лук. 5, 21); 2) $\epsilon\acute{\alpha}\nu$, допущати: $\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\upsilon\sigma\iota\varsigma$ же $\chi\omicron\tau\alpha\lambda\iota\kappa\delta$ $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\phi\alpha\iota$ къ $\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\upsilon\sigma\iota\varsigma$, не $\omega\sigma\tau\alpha\kappa\iota\omicron$ $\epsilon\gamma\omega$ $\omicron\upsilon\chi\epsilon\tau\iota\kappa\eta$ (Дел. 19, 30); -са, ($\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\theta\alpha\iota$, остављати се: Мат. 23, 38; 24, 40. 41; $\omega\sigma\tau\alpha\tau\iota$ се: $\rho\acute{\epsilon}\kappa\eta$ (Лук. 5, 20. 23; I Јов. 2, 12).
- Сстанокъ** < останкъ m. $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\mu\alpha$, остатак: Пс. 16, 14; Рим. 9, 27; 11, 5.
- Сстати** v. pf. $\omega\sigma\tau\alpha\kappa\eta$, -иши, $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\theta\alpha\iota$, остати: $\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\upsilon\sigma\iota\varsigma$ на $\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\upsilon\sigma\iota\varsigma$ (Мат. 24, 2; Марк. 13, 2; Лук. 21, 6); $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\theta\alpha\iota$, заостати:

- Јов. 8, 9; Дел. 18, 21; -са, καταλειφθῆναι, зауставити се: I Сол. 3, 1; ἀφίστασθαι, одметнути се, одустати, оканити се: ωστаниса прѣжнагω безилокѣа (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2).
- Єстигъ, ωστιгъ м. столῆ, плашт, огртач: Прол.; Прем. Сир. 45, 10.
- Єстинъ < остьнъ м. σκόλψ, жалац, шильаст колац: Приче Сол. 26, 3; ωтны колωкыа, τὰ βούκεντρα, бодила којима се волови подбадаху: Екл. 12, 11.
- Єстрастити v. pf. -шѣ, -стиши, ταλαιπωρεῖν, мучити, киѣити; нападати, вреѣати: ω лица нечѣитныхъ ωтрагтшихъ (требалоби: ωтрагтшихъ) ма (Пс. 16, 9).
- Єстрици < остриши v. pf. -гѣ, -жиши, 1) χειρασθαι, остриѣи, ошишати: глѣвѣ (Дел. 18, 18); 2) ζυρεῖσθαι, обријати: I Кор. 11, 5.
- Єстрѣпити < остроупити v. pf. -паю, -пиши, τραυματίζειν, изранити: оумъ ωстрѣписѣ (Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4).
- Єстѣнити v. pf. -ню, -ниши, τευχεῖν, оградити, заштитити: гѣми аггѣлы (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.).
- Єсѣтитисѣ < осоѣтитисѣ v. pf. -щѣса, -тишисѣ, ματαιοῦσθαι, залудити се: Рим. 1, 21.
- Єсѣцествовати < осѣцѣствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, чинити да нешто суштаствује, да постоји, да живи: ωсѣцѣствѣтѣ (οδοῖ) ко вѣакѣю тварѣ (Степ. гл. 3 ант. 2).
- Єсынотворити v. pf. -творю, -риши, υιοποιεῖσθαι, примити некога за сина, усинити некога (Вост.).
- Єсыпати v. impf. -паю, -паши и ωсыпаю, -паши, βάλλειν, обложити, обасути: гнозмъ (Лук. 13, 8).
- Єсѣненіє < осѣненіє п. ἀποσκίασμα, сенка, траг: прѣложеніа ωсѣненіє, ни трага меѣаѣа (Мол. св. В. В. у Пол. посв.); одрѣ мишѣ ко ωсѣненіємъ, σόσκιος, сеновит, густом травом обрастао; по Данич.: зелен: П. н. п. 1, 15.
- Єсѣннити v. pf. -ню, -ниши, ἐπισκιάζειν, осенити, заклонити: Мат. 17, 5; Лук. 1, 35.
- Єсѣннати v. impf. -наю, -наши, κατασκιάζειν, заклаѣати: V Мојс. 33, 12; Марк. 9, 7; Јевр. 9, 5; Троп. Покр. Богор.
- Єсѣтовати v. impf. -тѣю, -тѣши, πενθεῖν, оплакивати, ожалити: Пс. 77, 63.
- Єсѣзаніє < осѣзаніє п. ἀφή, дотицаѣе, хватаѣе, пипаѣе; свеза: Еф. 4, 16.
- Єсѣзати < осѣзати v. impf. -заю, -заши и ωсѣжѣ, -жиши, 1) λαφᾶν, пипати: мѣпый ко тмѣ (V Мојс. 28, 29); опипати: ωсѣжитѣ ма и видитѣ (Лук. 24, 39); Ст. на лит. у Нед. Том.; 2) διγγάνεω, дотицати, додиривати: ниже вкѣси, ниже ωсѣжи (Кол. 2, 21); 3) περιάγειν, обилазити, иѣи около: и ωсѣзѣл никаши кожда (Дел. 13, 11); -са, διγγάνεοσθαι, додиривати се: Ст. на стих. на св. архѣ. Стеф.
- Єтай adv. λάθρα, κρυφῆ, тајно: Дел. 16, 37; Еф. 5, 12; Ст. сл. на I часу уочи Бож. В. отай.
- Єтишіє п. 1) γαλήνη, locus tranquilus, тихо, мирно место (Микл.); 2) λιμήν, portus, пристаниште, лука: прѣтаа корѣкѣлѣмъ ωконѣмъ ко ωтишии (Прол.).

- Отластѣти** < отластѣти v. pf. -стѣю, -иши, παχύνειν, угојити се, одебляти: сердце людей ихъ (Мат. 13, 15); прѣзи: Екл. 12, 5.
- Отрава** f. φαρμακεία, отров: Ном. пр. 13.
- Отравити** v. pf. -ваю, -виши, φαρμακεύειν, отровати: ложина коѡ (Треб.).
- Отрасль** f. βλαστός, младница, изданак, грана, пород: радѣиша штрали невладемыа розго (Ак. Бог. ик. 3); клагаш корене: Ст. на хвал. св. кн. Лаз.; 2) φυή, раст, израштај: стѣнѣ іерусалимскихъ (Нејем. 4, 7).
- Отрѣз** < отрѣзъ m. κάδαρμα, смеће, измет, сметилиште: икоже штрѣки мѣрѣ кахомъ (I Кор. 4, 13).
- Отрѣзити** < отрѣзѣти v. pf. -ваю, -виши, καθαίρειν, очистити: гѣмно коѡ (Лук. 3, 17).
- Отлаготити** < отлаготити v. pf. -цѣ, -тиши, 1) ἐπιβαρῆσαι, оптеретити некога, досадити некоме: I Сол. 2, 9; 2) σωρεύειν, гомилати, згрнути, натоварити: II Тим. 3, 6; 3) βαρύνειν, оптеретити; затиснути: оушиа коѡ (Зах. 7, 11).
- Отлаготѣти** < отлаготѣти v. impf. -тѣю, -иши, βαρύνεσθαι, отежати: Пс. 37, 5; Мат. 26, 43.
- Отлагочати** < отлагочати v. impf. -цаю, -иши, βαρύνειν, отежавати, бити упоран: сердца кѡша (I Цар. 6, 6).
- Отлагчати** < отлагчати v. impf. -чаю, -чиши, βαρύνειν, отежати: Јез. 27, 23; Зах. 6, 8; шлагчѣнѣ шномъ: Лук. 9, 32; Дел. 20, 9.
- Отлагчити** < отлагчити v. pf. -чѣ, -чиши, καταβαρῆν, досадити: II

- Кор. 12, 16; βαρύνειν, отежати, оптеретити: сердце (I Цар. 6, 6); шрѣмиъ: III Цар. 12, 4; шлагчѣныма очима ѡ беззаконїи: Ст. на стих. у Нед. мит. и фар.
- Обожати** v. impf. -жаю, -жаши, ταπεινοῦν, понизити, умањити, клонути, ослабити, смирити: III Мојс. 25, 39.
- Офла** f. јевр., висина; високе ограде у Јерусалиму: II Парал. 27, 3.
- Охапатиса** v. impf. -паюса, -ишиса, implicari, овити се, омотати се: оузрѣ шмиа охапающаа около выи егѡ (Прол.).
- Охапити** v. pf. -паю, -пиши, обгрлити: охапѣвъ нача цѣловати его (Прол.).
- Оцѣтѣ** < оцѣтъ m. ὄξος, оцат, сирће: IV Мојс. 6, 3; Мат. 27, 34. 48; Ант. 9 на В. четврт.
- Оцѣждати** v. impf. -ждаю, -ждаши, διώλλεειν, цедити, оцеђивати: оцѣждающїи комары, вельбѣды же пожирающе (Мат. 23, 24) — јевр. пословица: који оцеђујете комарце (т. ј. бринете се за ситнице), а камиле прождирете (т. ј. не марите за крупне ствари).
- Оцѣпнѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, ξηραίνεσθαι, сушити се: Марк. 9, 18.
- Очепи** n. monile, огрлица, гривна, ћердан: ѡ шїи коѡи (Прол.).
- Очервленатиса** < очервленатиса v. impf. -наюса, -ишиса, црвенити се: земля течѣнїемъ кроке егѡ (Прол.).
- Очищенїе** < оуштеннїе n. καθάρσις, очишћење: день оуштенїа (III Мојс. 23, 27); вода оуштенїа: IV Мојс. 8, 7; Марк. 1, 44.

Ѡшааніе < ошааніе п. ἀποχή, уздржаванье, уздржљивост: погть не ѡшааніе крашенъ (Ст. на стих. у I Нед. В. п.).

Ѡшаатиса v. impf. ѡшаюса, -шиса, ἀπέχεσθαι, уздржавати се: плода (Ст. на веч. у I Нед. В. п.); ѡ коды чѣждіа ѡшайса: Приче Сол. 9, 18; слыхъ дѣланій: Мол. верн. у св. Лит. преѣ.

Ѡшикз m. οὐρά, реп: Апок. 9, 10. 19.

Ѡшюю adv. ἐξ εὐωνύμων, с леве

стране, налево: Мат. 25, 33; Марк. 10, 37. 40.

Ѡшититиса < ошититиса v. pf. ѡщициса, -тишиса, protegere, зашитити се, оградити се: когоданнымъ апостоликіа бѣры цитомъ (Прол.).

Ѡщитити < оштоитити v. pf. -щѣ, -тиши, αἰσθάνεσθαι, опазити, разумети, приметити: Лук. 9, 45; дознати, осетити: Сл. на Г. в. на В. среду; γυγνώσκειν, препознати, сазнати, спазити, опазити: Јов. 11, 57.

Ѡ

Ѡ 1) двадесетчетврто слово у црквенословенској азбуци, зове се ѡтз; као цифра ѡ = 800; 2) праер. а) са gen. ἀπό, са: Пс. 9, 37; с разлога, због: II Мојс. 3, 7; Пс. 67, 30; у: Пс. 118, 16; за: Пс. 138, 6; б) са adv. ѡ кюдѣ, одасвуд; ѡ кѣдѣ, откуда; ѡ тѣдѣ, отуда; ѡ далече, издалека; Пс. 37, 13.

Ѡбѣкрати < отьбѣрати v. impf. -гаю, -ши, ἀποφεύγειν, бегати од нечага: II Петр. 2, 18.

Ѡбѣгнѣти < отьбѣгнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, ἀποφεύγειν, одбегнути, утећи: II Петр. 1, 4.

Ѡвалити v. pf. -лю, -лиши, ἀποκυλίσειν, одвалити: Мат. 28, 2; Марк. 16, 3. 4; Лук. 24, 2; -са, куліσειν, одваљати се, откотрљати се: каминь (Ст. на хвал. воскр. 3 гл. 5).

Ѡвистиса < отьвестиса v. pf. -зѣса, -зѣшиса, 1) ἀνάγεσθαι, одвести се: ѡ бѣгия (Дел. 18, 21); 2) ἐκπλεῖν, отпловити: къ корабли

александрійскѣмъ (Дел. 28, 11); 3) παραβάλλειν, пристати уз: къ Гамонъ (Дел. 20, 15).

Ѡвергійса и ѡвергійса 3. part. praet. act. I сл. обл. од ѡврициса, ἀρνησάμενος, који се одрекао, одметнуо: Лук. 12, 9; II Тим. 3, 5; Тит 2, 12.

Ѡвергз, -ши, -ше part. praet. act. I nom. обл. од ѡврици, ἀποβαλών, збацивши: Марк. 10, 50.

Ѡвержинз 3. part. praet. pass. од ѡврици, ἐρριμένος, одбачен, расејан: Мат. 9, 36; ѡвержинѣ выти, ἀπαρνεῖσθαι, одрећи се, бити одречен: Лук. 12, 9; ἀποδοκιμασθῆναι, бити одбачен: Јевр. 12, 17.

Ѡверзати < отьверзати v. impf. -заяю, -зѣши, отварати: такъ не ѡверзятъ оугтъ коихъ (Дел. 8, 32); Јов. 10, 3; Апок. 3, 7.

Ѡверзти и ѡверсти < отьверзти v. pf. -зѣ < отьверзоу, -зѣши, ἀνοίγειν, отворити: оугта моѣ (Мат. 13, 35; Кан. Благ. п. 1 ирм.); -са, ἀνοίγεισθαι, отворити

се: толцѣте и ѡверзѣтеа вамъ (Мат. 7, 7; Марк. 11, 9).

Обратити < отъвертити v. pf. -цѣ, -тиши, ἀποστρέφειν, одвратити, окренути: не ѡкрати лица твоѣго (Пс. 142, 7); Пс. 21, 25; Рим. 11, 26; II Тим. 4, 4; обратити: слѣла крагѡмъ моймъ (Пс. 53, 7); завратити: помощь меча егѡ (Пс. 88, 44); одрећи: хотѣшаго ѡ тебе злати не ѡкрати (Мат. 5, 42); -са, ἀποστρέφεισθαι, одвратити се: II Тим. 1, 15.

Обращатисѧ < отъвраштитисѧ v. impf. -цаюса, -ишиса, ἀποτρέπεσθαι, клонити се: II Тим. 3, 5; одвраћати се: Тит 1, 14.

Обрѣщи < отъврѣшити v. pf. ѡвергѣ < отъвергѣ, -жиши, ἀδειεῖν, одбацити: совѣтъ Бжій (Лук. 7, 30); заповѣдъ сотворишаго: Ст. на блаж. воскр. гл. 3 и 4; ἀπωδέσθαι, одбити од себе: Дел. 13, 46; ἀπορρίπτειν, одбацити: не ѡвержи мене ѡ лица твоѣго (Ст. 2 у III часу); Ст. на Г. в. гл. 8; и прадѣднѣе ѡсѣжденіе ѡвергша: Троп. воскр. гл. 4; -са, ἀρνεῖσθαι, одрећи се: иже ѡвержетисѧ мене предъ челоуки, ѡвергѣла его и азъ... (Мат. 10, 33).

Обсюдѣ adv. πανταχούθεν, одасвуд, са свих страна: Марк. 1, 45; Лук. 19, 43.

Обѣтъ m. 1) ἀπόκρισις, одговор: дивишисѧ ѡ ѡбѣтѣ егѡ (Лук. 20, 26); Јов. 1, 22; 19, 9; 2) ἀπολογία, обрана, оправдање, заштита: оулышити той къ вамъ нынѣ ѡбѣтъ (Дел. 22, 1); I Петр. 3, 15; I Кор. 9, 3.

Обѣщавати < отъвѣщавати v. impf. -ваю -ваши, 1) ἀποκρίνεσθαι, одговарати: ничтоже ѡбѣщаваше

(Марк. 14, 61; 15, 4; Лук. 23, 9); 2) ἀπολογεῖσθαι, говорити у своју обрану; бранити се: Павелъ простеръ рѣкѣ ѡбѣщаваше (Дел. 26, 1); Дел. 25, 8; 26, 24.

Обѣщати < отъвѣштати v. impf. -цаю, -цаши, 1) ἀποκρίνεσθαι, одговорити: онъ же не ѡбѣща ей словесе (Мат. 15, 23); 2) ἀπολογεῖσθαι, правдати се, бранити се: не пецѣтеа какѡ или что ѡбѣщаете (Лук. 12, 11); Рим. 2, 15; -са, ἀποτάζασθαι, опростити се: повели ми ѡбѣщатисѧ иже и҃тъ въ домѣ моемъ (Лук. 9, 61).

Обгнати < отъгнати v. pf. ѡжигѣ, -ниши, ἀφαιρεῖν, одагнати, истребити, ослободити: IV Мојс. 21, 7; -са, ἐκκλεῖσθαι, бити изагнан, уништен; нестати, проћи: Рим. 3, 27.

Обгрѣватисѧ < отъгрѣватисѧ v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπέχεσθαι, удалявати се, удержавати се, уклањати се: ѡ какѣла вѣщи слыла (I Сол. 5, 21).

Обданіе < отъданіе n. ἀφεσις, отпуст, ослобођење, опроштење: Кан. анг. хран. п. 1; 2) ἀπόδοσις, враћање, одавање: праздника, последњи дан попразности великих празника; поклонкѣ, завршетак метанија на часовима Велике среде (Тип.).

Обдати v. pf. -дамъ, -даси, 1) ἀποδιδόναι, опростити, поклонити: не имѣшима же има коздати, обѣма ѡда (Лук. 7, 42); 2) χαρίζεσθαι, даривати: емѣже вѣщисѧ ѡда (Лук. 7, 43).

Обдаати v. impf. -даю, -иши, ἀποδιδόναι, враћати, отплаћивати: II Мојс. 20, 5.

Ἐдоῦντι v. pf. -дою, -иши, ἀπογαλακτίζειν, одојити: штроча (I Цар. 1, 22. 24).

Ἐдыханіе n. ἀναπνοή, дисање: Ты ко ѿдыханіемъ коздѣхъ проліалъ єси, Ти си пролио ваздухъ за дисање (Мол. у Ч. кршт.).

Ἐзимати v. impf. -имаю, -иши и ѿемаю, -емаши, 1) αἴρειν, одузимати: ѿемлетъ слоко рѣанноє (Марк. 4, 15); 2) ἀναίρειν, укидати: ѿемлетъ перкоє, да кторое погтакитъ (Јевр. 10, 9); 3) περιαίρεισθαι, нестайати, ишчезавати: ѿимашиа надежда кса еже пастиса намъ (Дел. 27, 20).

Ἐйти v. pf. -идѣ, -диши, 1) ἀναχωρεῖν, отићи, узмаћи: Мат. 2, 12. 14 и др.; 2) πορεύεσθαι, отпутовати: Дел. 14, 18; 3) ἀποδημεῖν, одлучити се, оделити се: Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 15, 13.

Ἐметаніе < отъметаніе n. ἀθέτησις, одбацивање, уништење, истребљење: Јевр. 9, 26.

Ἐметати v. impf. -таю, -таши и -щѣ, -щши, ἀθετεῖν, пренебрегавати, укидати: запокѣдѣ Бжїю (Марк. 7, 9); βάλλειν, одбацивати: икоже смоковница ѿметаєтъ пѣпы икоа (Апок. 6, 13); Сл. на блаж. у Нед. св. от. VI в. саб.; -са, ἀρνεῖσθαι, одрицати се: онъ же паки ѿметашиса (Марк. 14, 70); а дѣлы ѿмищѣтиса егѡ: Тит 1, 16; ἀθετῆσαι, одбацивати: ѿметашиса касъ, мене ѿметаєтиса (Лук. 10, 16); Сл. на стих. у Нед. Том.; περιστασθαι, удалявати се, клонити се: икверныхъ тѣгласій (II Тим. 2, 16); ἀποβάλλεσθαι, одлучити се: изъ цркви: Ном. пр. 121.

Ἐметникъ < отъметьникъ m. ἀποστάτης, отступник, отпадник: II Јездр. 2, 22.

Ἐметный < отъметьнъ з. ἀπόβλητος, невредан, презрен, који је на одмет: I Тим. 4, 4.

Ἐмститель < отъмститель m. ἕδικος, осветник: Рим. 13, 4.

Ἐмстительнѡ adv. са осветом, осветливо: Ст. на хвал. у Нед. св. от. VI в. саб.

Ἐмстити < отъмстити v. pf. ѿмщѣ, -стиши, ἐκδικεῖν, осветити, одмстити: Лук. 18, 3. 5; II Кор. 10, 6; Апок. 19, 2; Кан. Цвет. нед. п. 1 т. 1.

Ἐмщати < отъмщати v. impf. -щю, -щши, ἐκδικεῖν, светити, освеживати: не ксе ѿмщюще (Рим. 12, 19).

Ἐмщеніе < отъмщеніе n. ἐκδίκησις, света: Пс. 93, 1; 149, 7; II Мојс. 12, 12; мнѣ ѿмщеніе азъ коздамъ: Рим. 12, 19; 2) ἄμυνα, обрана, враћање: Кан. воскр. гл. 2 п. 7 т. 7; Кан. св. Теод. п. 6 ирм.

Ἐмыватиса < отъмыватиса v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπαλείφειν, брисати се, спирати се: маъ смивѣтъ (Сл. на Г. в. на Воздв. ч. к.).

Ἐмыти < отъмыти v. pf. ѿмыю, -иши, ἐξαλείφειν, изгладити, уништити, избрисати: Апок. 3, 5.

Ἐнелиже, ѿнелѣже adv. ὡς, ἀφ' ἧς, откако: Марк. 9, 21; Лук. 7, 45.

Ἐнынѣ adv. ἀπ' ἄρτι, отсада: Мат. 26, 29; Лук. 1, 48.

Ἐнюдѣ adv. ἐνθεν, отуда: ѿнюдѣ и ѿондѣ, с једне и с друге стране, одасвуд: III Мак. 2, 16.

Ἐнюдѣже adv. ὅθεν, откуда, одакле: III Мак. 2, 17; Мат. 12, 44; Лук. 11, 24.

Ѣнюдъ < отънждъ adv. εις τὸ παντελής, савршено, потпуно, савсим: Лук. 13, 11; τὸ καθόλου, никако, ништа: Дел. 4, 18; σχεδόν, једва, скоро, готово: Јевр. 9, 22.

Ѣокоюдъ adv. ἐκατέρωθεν, с обе стране: Ст. на стих. воскр. гл. 8.

Ѣондъ adv. ἐντεῦθεν, с друге, с противне стране: εἰν ᾧкоюдъ и εἰν ᾧондъ (Ис. Нав. 8, 22).

Ѣондъже adv. в. Ѣнюдъже: III Мак. 5, 27; Филиб. 3, 20; Ст. на блаж. на св. Ник.

Ѣплевати v. impf. -ваю, -еши, ἐμπτεύειν, пљувати: Сл. на Г. в. у среду IV Нед. В. п.

Ѣплати < отъплати v. pf. -пловъ, -еши, ἀποπλεῖν, отпловити: Дел. 13, 4; 14, 26.

Ѣпстити < отъпоустити v. pf. -пщъ, -стиши, 1) ἀφιέναι, ἀπολύσαι, отпустити, оставити, дати: и врачъ (Мат. 5, 40); народы: Мат. 14, 15, 23; 15, 39; Марк. 6, 45; опростити: ιογρѣшеніа (Марк. 11, 26; Јов. 20, 23); 2) ἐξαποστέλλειν, одаслати, отпратити: ѡпѣтиша Павла ити на поморіе (Дел. 17, 14); -сѡ, ἀφίεσθαι, опростити се: Мат. 12, 31, 32; Марк. 3, 28.

Ѣпстѣ < отъпоустѣ m. 1) ἄφεσις, remissio, опроштење: γρѣхωкъ (Прол.); 2) отпуст — молитва на свршетку богослужења: Тип.

Ѣпщати < отъпоштати v. impf. -щаю, -щаши, 1) ἀπολύειν, отпштати: жѣндъ кою (Мат. 5, 32); 2) ἀφιέναι, опраштати: ιογρѣшеніа (Мат. 6, 14, 15; Марк. 11, 26; Лук. 6, 37).

Ѣпщение < отъпоштение n. 1) ἄφεσις, опроштење: γρѣхωкъ (Марк. 1, 4); 2) πάρεσις, ослобођење: плѣннымиъ (Лук. 4, 18).

Ѣпщъ, -ши, -ше, part. praet. act. I (м. ѡпщтивъ, -ши, -ше) од ѡпщтити, ἀφείς, отпустивши: Марк. 4, 36.

Ѣрада f. 1) ἄφεσις, слобода: ѡпщтити ιοкрѣшenniа къ ѡрадъ (Лук. 4, 18); 2) ἄνεσις, попуштање, олакшање, уживање: ииѣмиъ оубо ѡрада, ваимъ же ιοкоркъ (II Кор. 8, 13); 3) ἀνάφυξις, опррављање, одмор: κидѣкъ же фараωνъ ιακω бытъ ѡрада (II Мојс. 8, 15).

Ѣрадинъ < отраднъ 3. ἀνεκτός, сношљив, који се може подносити: ѡрадинѣ comr., сношљивије, лакше: Мат. 10, 15; 11, 22, 24; Марк. 6, 11; Лук. 10, 12, 14.

Ѣрици < отрешти v. pf. -рѣкъ, -чиши, 1) ἀπειπεῖν, отворено изрѣћи: иѣже ѡрѣче Гдъ, за које је рекао Господ (III Цар. 11, 2); 2) ἀθετῆσαι, одрѣћи, отказати: не хотѣ ѡрѣци еѣ (Марк. 6, 26); 3) παρατεῖσθαι, измолити, извиинити, изговарати се: ииѣѣ ма ѡрѣчена (Лук. 14, 18, 19); -сѡ, ἀποτάττεσθαι, одрѣћи се, оделити се: Марк. 6, 46; Лук. 14, 33.

Ѣринокинъ 3. part. praet. pass. од ѡринѣти, одбачен: Пс. 87, 6.

Ѣринѣти < отринѣти v. pf. -нѣ, -ниши, ἀπωθεῖσθαι, одгурнути, одбацити: Пс. 87, 6; 117, 13; Дел. 7, 27, 39; Кан. воскр. гл. 8 п. 5 ирм.; Стат. I ст. 10; 2) ἀρνεῖσθαι, одбијати, одрѣћи: Дел. 7, 35.

Ѣрицатисл v. impf. -цяюсѡ, -ишисѡ, παρατεῖσθαι, извиѣвати се, из-

говарати се: и начаша ккѣпѣ
ῥицати се: Евр. 12, 25; проѣи
се нечега: I Тим. 5, 11; кло-
нити се: I Тим. 4, 7; II Тим.
2, 23; Тит 3, 10.

Ἐрожденіе п. поновно рођење, пре-
порођење: Мол. жени род. у
40 дан.

Ἐрыгати < отрыгати v. impf. -гаю,
-гаши, ἐρεῦγεσθαι, ригати, изба-
цивати: глаголъ, изговарати (Пс.
18, 3); Пс. 143, 13.

Ἐрыгнѣти < отрыгнѣти v. pf. -гнѣ,
-гнѣши, ἐρεῦγεσθαι, избацити: сло-
во, изреѣи: Пс. 44, 2; изгово-
рити, изразити, јавити: юкро-
кениа (Мат. 13, 35); слово ца-
рицѣ матери: Кан. Благ. п. 1
ирм.; ἐξερεῦγεσθαι, изливати: пѣ-
нїе (Стат. III ст. 17).

Ἐрѣкати v. impf. -ваю, -иши, ἀπω-
θεῖν, одбацивати, одбијати: ῥ
слухъ (Ст. на стих. у Нед.
мес.); Ст. на Г. в. 3 на св.
взмч. Теод.

Ἐрѣшати v. impf. -шаю, -шаши,
λύειν, дрешити: жрека (Марк.
11, 5; Лук. 19, 33).

Ἐрѣшити v. pf. -шѣ, -шиши, λύσαι,
одрешити: Мат. 21, 2; Марк.
11, 14; ρεμενъ ипогѣ егѡ: Лук.
3, 16; Јов. 1, 27.

Ἐрѣшь, -ши, -ши, part. praet. act.
I (м. ῥѣшикъ, -ши, -ши) од
ῥѣшити, λύσας, одрешивши:
Марк. 11, 2; Лук. 19, 30.

Ἐрѣати < отрѣати v. pf. ῥѣю,
-иши, ἀπωθεῖν, отурити, одба-
цити: ккѣю Гдѣ ῥѣши дшѣ
мою (Пс. 87, 15); ἀναστῆλλειν,
одбијати, сузбијати, потиски-
вати: Кан. анг. хран. п. 6 т. 1.

Ἐсѣлѣ adv. ^{ἐξωθεν}отселе; в. ῥишиѣ:
Мат. 23, 39; 26, 64 и др.

Ἐставиѣти v. pf. -ваю, -иши, ἀφί-
στημι, удаљити нешто од не-
кога: кетѣю прѣлѣти (Мол. у
Ч. оглаш.); уклонити: не ῥста-
ки милость твою ῥ нагъ (Троп.
свет.).

Ἐстоѣти v. impf. ῥстою, -иши, 1)
ἀπεῖναι, отсутствовати, не бити
код некога: аѣи ко и плотїю
ῥстою (Кол. 2, 5); II Кор. 10, 11;
2) ἀπέχειν, бити удаљен: даде
ῥстоитъ (Мат. 15, 8; Марк. 7,
6; Лук. 24, 13).

Ἐстѣпити < отѣстѣпити v. pf. -паю,
-иши, ἀφίστασθαι, отступити,
удаљити се: Лук. 13, 27; Дел.
19, 9; ῥ Бога жива: Евр. 3, 12;
одустати: и ῥтѣпилъ еси кѣ
творѣ (Мол. у св. Лит. Злат.).

Ἐсѣдѣ adv. ἐντεῦθεν, отуда, одатле,
одавде, одасвуда: Мат. 17, 20;
Лук. 4, 9 и др.

Ἐтолѣ adv. ἀπὸ τότε, од тога вре-
мена, отада: Мат. 4, 17; Лук.
16, 16.

Ἐторгати < отѣргати v. impf.
-гаю, -гаши, 1) ἀποσπᾶν, одвра-
ћати: Дел. 20, 30; 2) σβρειν, од-
влачити: Апок. 12, 4.

Ἐторгнѣтисѣ < отѣргнѣтисѣ v.
pf. -гнѣсѣ, -гнѣшисѣ, ἐπισπᾶσθαι,
одустати, растати се, отргнути
се: Дел. 21, 1; I Кор. 7, 18.

Ἐтрасати < отѣрасати v. impf.
-саю, -саши, ἀπομάττειν, отреса-
ти: Лук. 10, 11.

Ἐтрасти < отѣрасти v. pf. -сѣ,
-сѣши, ἐκτινάττειν, отрести: прѣхъ
нѡгъ кашихъ (Мат. 10, 14); Марк.
6, 11; Лук. 9, 5.

Ἐтрасѣ, -ши, -ши; -шїй 3. part.
praet. act. I од ῥтрасти, ἀποτι-

νάξας, отресавши: прахъ ѿ ногъ
иконхъ (Дел. 13, 51); смію ко
огнь: Дел. 28, 5; тинѣ ко ѿ-
трагъ очее оумнагѡ: Кан. Дух.
п. 1 ирм.

ЉТ848 adv. ἐκεῖθεν, ὅθεν, отуда,
одатле: Мат. 4, 21 sq.; Марк.
1, 19 и др.

Љчаавати v. impf. -ваю, -ваши,
ἐξαπορεῖσθαι, очажавати, губити
над: II Кор. 4, 8.

Љчашніе n. ἀπόγνωσις, очажање: Мол.
св. В. В. 2 на Дух. веч.

Љчалти v. impf. ѡчаю, -иши, ἀπο-
γινώσκειν, бити без наде, очажа-
вати: люди ѡчашныа, λαὸν ἀπε-
γνώσμενον, очажни народ, изгу-
блене луде: Богор. воскр. гл.
8; Ст. богор. на Г. в. на Рожд.
св. Јов. Прет.

Љчирождинный 3. πατρογέννητος, ро-
ђен од Оца: Кан. Дух. 2 п.
6 т. 2.

Љчисланный 3. πατροθενής, моћан
као Отац: Кан. Дух. п. 5 т. 1.

Љчжденъ, -ный 3. ἀπηλλοτριωμένος,
отуђен: Еф. 2, 12; 4, 18.

Љчждити < отъоуждити v. pf.
-жаѣ, -ждиши, ἀλλοτριῶν, оту-
ђити, одбити: райскіа младости
древка смѣдъ (Ст. на хвал. у Нед.
сироп.).

Љшедъ < отъшьдъ, -ши, -ше; -ый;
-шій 3. part. praet. act. I од
ѡшити, ἀναχωρήσας, отишавши:
Мат. 2, 13; Дел. 23, 19; ἀπο-
βάς, изишавши: Лук. 5, 2; ἀπελ-
θών, отступивши; Јов. 12, 36.

Љшельникъ < отъшьльникъ m. ἀνα-
χωρήτης, монах који не живи
у манастиру, него усамљено
(Дјач.).

Љшествіе < отъшьствіе n. 1) ἀφι-
ξис, одлазак: Дел. 20, 29; 2)

ἀπουσία, отсуство: Филиб. 2, 12;
3) ἀνάлуσις, вечан одлазак, смрт:
II Тим. 4, 6; 4) ἀποδημία, бо-
рављење у туђини, на страни:
ко ѡшиеткіи (Ст. на хвал. у Нед.
блуд. с.).

Љшетити < отъштетити v. pf. -цѣ,
-тиши, ζημιῶν, оштетити, нау-
дити: Мат. 16, 26; Марк. 8,
36; Лук. 9, 25; -са, ζημιῶσθαι,
отићи у штету, штетовати: I
Кор. 3, 15; II Кор. 7, 9; Фи-
либ. 3, 8; трпети штету. каз-
ну: злодѣиъ мджъ многоѡ ѡщи-
титса (Приче Сол. 19, 19).

Љшетѣватиса < отъштетѣватиса v.
impf. -ваюса, -ишиса, ζημιῶσθαι,
имати штету, бити у губитку,
губити нешто: Слово св. Јов.
Злат. на Ускрс.

Љати < отъяти v. pf. ѡимѣ, -миши,
1) αἶρειν, уклонити, скинути:
нго ихъ (I Мак. 8, 18); 2) ἀφαι-
ρεῖν, одузети: Гдѣ даде, Гдѣ ѡатъ,
ἀφείλατο (Јова 1, 21); одрубити,
отсећи: ѡатъ (ἀφείλε) глѣѣ егѡ
ѡ негѡ (Јудит 13, 8); здерати:
закѣѣδ (Јудит 13, 9); утрти: мезы
(Пс. 25, 8); узети: ие ѡахъ (ἀφύ-
ρηκα) ѡ теке кеззакнїа твоѡ
(Зах. 3, 4); 3) ἀνταναίρειν, пре-
кратити, прекинути: брани (Пс.
45, 10); 4) λάβεи, одузети: хлѣ-
ва чадѡмъ (Мат. 15, 26; Марк.
7, 27); -са, ἀπαιρεῖσθαι, отети
се: ѡиметса ѡ нихъ женихъ
(Мат. 9, 15; Марк. 2, 20);
Лук. 5, 35; ἀνταναίρεῖσθαι, не-
стати: Пс 108, 23.

Љатиѣ < отъятиѣ n. ἀναίρεσις, о-
тимање, одузимање, уклањање:
клаткы (Кан. у Ч. погр. свешт.
п. 6 богор.).

И

И тридесетчетврто слово у црквенослов. азбуци.

Иблоко < **ивлько** т. μήλον, јабука; шипак: IV Мојс. 20, 5.

Иблонь т. μήλον, јабука: П. н. п. 2, 3; Јоил 1, 12.

Ивити v. pf. **ивлю**, -виши, 1) ἐμφανίζεις, објавити: **има твоє чело-кѣкѣмъ** (Јов. 17, 6); 2) γνωρίζαι, обзнанити: **имѣ кою** (Рим. 9, 22); 3) δηλοῦν, огласити, показати: V Мојс. 33, 10; I Кор. 3, 13; **имѣ кою**: Јов. 2, 11; 4) ἀποκαλύπτειν, открити: Мат. 16, 17; 5) ἀναδεικνύναι, одредити, избрати: Лук. 10, 11; **δεικνύναι**, показати: Пс. 84, 8; -**са**, φαίνεσθαι, јавити се, показати се, открити се: Мат. 1, 20; Марк. 4, 22 и др.

Ивлиѣса и **ивльшѣса** 3. part. praet. act. I сл. обл. (м. **ививѣса** и **ивившѣса**) од **ивитиса**, ὀφθαίς, јавивши се, који се јавио: **Гдѣ иѣ ти са на пѣти** (Дел. 9, 17); **ивлиѣса Хѣте** Боже: Троп. на Богој.; **аѣгѣла ивльшаго са емѣ** въ **кѣпниѣ**: Дел. 7, 35.

Ивлиѣнѣ < **ивлиѣннѣ** п. φανέρωσις, објава: **таинства** (I Кор. 12, 7); **истины**: II Кор. 4, 2; Троп. **Благ.**; ἀπόδειξις, извршивање, доказивање: **Дѣха** и **имы** (I Кор. 2, 4); въ **ивлиѣнѣ** прѣйти, на видело изићи: Лук. 8, 17; ἐπιφάνεια, јављање, појава: II Мак. 2, 22; 3, 24; 5, 4.

Ивлиѣнѣа п. pl. δηλοῖ, пророштва, пророчанства: Ос. 3, 4; Прем. Сир. 45, 12.

Ивлиѣнѣ, -ѣи 3. ἐμφανής, јаван, очигледан, разговетан: Дел. 10, 40; Рим. 10, 20.

Ивлиѣннѣишѣ. -и, -ѣ сопр. од **ивлиѣнѣ**, ἐμφανέστερος, особито јасан: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Ивлиѣти v. impf. -**лаю**, -**лаши**, **δεικνύναι**, показивати: **знаменѣ** (Јов. 2, 18); **фанерѣсати**, јављати, објашњавати: Кол. 4, 4; -**са**, φαίνεσθαι, показивати се: **кнѣсѣдѣ** **кнѣсѣ** (Мат. 23, 27); **чело-кѣкѣмъ** **прѣведни**: Мат. 23, 28; **фанерѣсати**, јављати се: Еф. 5, 13.

Ивствѣннѣ adv. ῥητῶς, јасно, разговетно, тачно: I Тим. 4, 1.

Ивствѣннѣ < **ивствѣннѣ** adv. в. **ивствѣннѣ**: Кан. Срет. п. 9. прип. 3.

Ивствовати < **ивствовати** v. impf. -**ствѣю**, -**ши**, ἐκφαίνειν, јављати, откривати, указивати: Кан. Богој. п. 5 ирм.

Ивѣ adv. 1) φανερῶς, јавно: **коз-дасть текѣ ивѣ** (Мат. 6, 4. 6. 18); 2) δηλον, очевидно, јасно: Гал. 3, 11; **познато**: **ивѣ** **ко** **кысть** **има** **егѣ** (Марк. 6, 14); 3) σαφῶς, разговетно, јасно: Кан. на Воздв. ч. к. п. 6 ирм.; 4) ἐμφανῶς, очигледно: Ст. на стих. Дух.; **ивѣ** **ткорити**, **фанерѣн** **поиѣн**, разглашавати: Мат. 12, 16; **δηλον** **поиѣн**, издавати: **кнѣ-да** **твоа** (Мат. 26, 73).

Игна, -**ате** < **игна** п. ἀρῆν, јагње: II Мојс. 23, 19; 34, 26; V. Мојс. 14, 21.

Игодиница f. συκᾶμνος, συχομορέα, смоква: Лук. 17, 6; 19, 4.

Игодиниѣ п. σιχάμινον, дивља смоква (*Дјач.*); дуд (*Данич.*): Амос 7, 14.

Идениѣ п. βρώσις, јело: I Кор. 8, 4; Кол. 2, 16.

Идовитъ, -ый з. φαρμακεία, отрован (*Вост.*).

Идоглаголивый з. који говори отровне речи, злорек: Прол.

Идомъ, -ый з. part. praes. pass. од ѡсти, βρωτός, који се једе: III Мојс. 11, 47; Суд. 14, 14.

Идрило п. σκευή, лађарски алат: Дел. 27, 19; ἰσθός, катарка, јарбол: Јез. 27, 5.

Идца < идъца f. φάγος, изелица: Мат. 11, 19; Лук. 7, 34.

Идшій з. part. praes. act. I сл. обл. од ѡсти, φαγών, ἐσθίων, који је јео: Мат. 15, 32, 38; не идшій, νήστις, који не једе, гладан: Марк. 8, 3.

Идшій part. praes. act. од ѡсти, ἐσθίων, који једе: Мат. 1, 18, 19; Марк. 1, 6; Рим. 14, 3; τρώγων, који гриска: Мат. 24, 38.

Идъ m. ἰός, отров: Јак. 3, 8; Рим. 3, 14; изидъ идъ: Ст. на блаж. воскр. гл. 7. ¹⁰³

Идъ f. βρώσις, јело, храна: III Цар. 19, 8; Јевр. 12, 16.

Иждениѣ п. в. ѣждениѣ: Јер. 8, 16.

Иждъ imp. од ѡсти, једи: Јов. 4, 31.

Иже проп dem. ж. р. од иже, иже, еже, ὅς, ἡ, τὸ, који, која, које: иже кщей истина, ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια (Троп. св. Ник.).

Изва f. 1) πληγή, ударац: стрѣлы младенецъ кыши извы ихъ, ударци њихови били су што и стреле мале дече т. ј. били су безопасни, бесциљни (Пс. 63, 8); рана: οὐδνια, τῆς μαχαίρης, од

ножа (Апок. 13, 14); иже. . . извы козложше ѡидоша: Лук. 10, 30; траг од ударца, ожилъак: оукиждѣ изкѣ, ѡ неже ицѣлкѣ великій стрѣпъ (Сл. на Г. в. у Нед. Том.); 2) τύπος, ожилъак, траг, белега: извы гкозайнныа (Јов. 20, 25); 3) μῶλωψ, масница, модрица. рана: егѡже изкою ицѣлкѣте (I Петр. 2, 24); и приложихъ изкыи стрѣпы: Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 1; и извы зрши моа: Мол. 7 пред св. прич.; Сјед. у Нед. Том.; 4) στίγμα, жиг: азъ ко извы Гда йса на тѣлкѣ моемъ ношѣ (Гал. 6, 17); 5) ἔλκος, пришт, рана: ѡ колѣзни и ѡ изкѣ конхъ (Апок. 16, 11); 6) τραῦμα, рана: Суд. 15, 19; и изкѣ твою рѣкѣ и нѡгѣ стрѣпи мѣлаа: Ст. на лит. у Нед. Том.; 7) τρήσις, бушење, рупа: извы гкозай (Ст. по пол. у Нед. Том.); 8) μαστίγωμα, шибанье: Ном. пр. 115; 9) θραύσις, помор: и престанетъ изкы ѡ людей (II Цар. 24, 21).

Извинъ, -ый з. τραυματίας, рањен: ѡ крокѣ изкыиныхъ (V Мојс. 32, 42); икѡ изкыиини сплции ко грокѣ, иже не помандатъ еи къ томѣ, и тѣи ѡ рѣки твоа ѡринокии кыши = био сам као рањеници који спавају у гробу, које Ти више не спомињеш, и они су од руке Твоје одбачени (Пс. 87, 6).

Извина f. φωλεός, јама, ложа, пещина: лиси изкыиы имѣтъ (Мат. 8, 20; Лук. 9, 58).

Издѣшій з. ἵπτεός, коњаник: Јер. 4, 29.

Изыкъ < изыкъ m. ἔθνος, народ: Мат. 4, 15; Марк. 10, 33; Лук.

- 2, 32 и др., изъцы, τὰ ἔθνη, незнабошци: Пс. 95, 10; Мат. 6, 32.
- Изычиски** < изъчискъ adv. ἐθνικῶς, незнабожачки: Гал. 2, 14.
- Изычискій** < изъчискъ 3. τῶν ἐθνῶν, незнабожачки: Рим. 16, 4; II Кор. 11, 32.
- Изычникъ** < изъчисникъ m. τελώνης, ἐθνικός, незнабожац: Мат. 5, 47; 6, 7.
- Иза** < иза f. μαλακία, болест, немощ, слабость: Мат. 4, 23; 9, 35; Мол. у Ч. желеосв.
- Ийце** < ийце n. ὄβν, јаје: Лук 11, 12.
- Икй** < икъ 3. οἶος, какав: ицѣмъ же неадгомиъ . . (Јов. 5, 4); Марк. 9, 3; II Кор. 10, 11; 12, 20.
- Иковъ**, -ый 3. οἶος, ὁποῖος, какав: Мат. 24, 21; Марк. 13, 19; Дел. 26, 29; који: I Кор. 5, 1; иковый подкигъ имать дѣша . . : Ст. самогл. гл. 2 у Ч. погр.; . . иковый ѿ иковагъ единиъ = једини тако велики од тако великога: Кан. Дух. п. 4 ирм.
- Икоже** 1) ὡς, ὡπερ, као што: икоже во кысть во днй Ншевы (Мат. 24, 37); 2) са inf.: да: икоже народомъ двентиса (Мат. 15, 31).
- Икв** < ико 1) adv. ὡς, ὡπερ, ὡστε, као: икв древо насажденое (Пс. 1, 3); мдри икв смѣл: Мат. 10, 16; како: икв возвеличишася дѣла твоа (Пс. 103, 24); око: число мѣжей икв тысящъ пать (Дел. 4, 4); као што: икв и мы вѣтавлемъ (Мат. 6, 12); 2) conj. да: не мните икв прѣдохъ ковреци миръ (Мат. 10, 34); јер: икв тѣхъ естъ цѣтко нѣное (Мат. 5, 3—12); ὅπως ἔν: икв да ѿправдишиася . . (Пс. 50, 6).

Иремъ < крымъ m. ζυγός, јарам: I Мојс. 27, 40; V Мојс. 21, 3.

Ирина < ирина f. ἔριον, вуна: Апок. 1, 14.

Иритиса < иритиса v. pf. -рюса, -ришиса, θυροῦσθαι, лутити се, срдити се, разјарити се: II Мојс. 32, 11; μαίνεσθαι, беснити, горопадити се: ирса Ирвдъ смѣшишиа (Кан. Бож. п. 9 прип. 2).

Ирх < ирх 3. ἀσθηρός, гневан, лут, срдит, тврд: Лук. 19, 21. 22.

Исли, -слий (-лій) f. pl. φάτυη, јаслѣ: Лук. 2, 7. 12. 16; 13, 15.

Иснина f. јасно, тепло време: Прол.

Исти v. impf. иамъ, иси, φαγεῖν, ἐσθίειν, јести: Јез. 42, 13; Мат. 6, 25. 31; Марк. 2, 16 и др.

Истие < истие n. βρώσις, јело: Мол. пре ручка.

Ити < ити v. pf. -имъ, -миши, 1) κρατῆσαι, хватати, ухватити: Пс. 58, 13; Јов. 7, 30; за рѣкѣ: Мат. 9, 25; Іванна: Марк. 6, 17; 2) λαμβάνειν, спопасти, обухватити: тма (Јов. 12, 35); ἐπιλαμβάνειν, узети: Дел. 21, 33; 3) πιάσαι, уграбити, уловити: рыкѣ (Мат. 17, 27); Јов. 21, 3; κέρθει, πιστεύειν, веровати: Марк. 16, 11—14; Јов. 9, 18; συλλαμβάνειν, ухватити, заробити: Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; -са, κρατῆσαι, ухватити се, узети се, држати се: за ризы икоа (IV Цар. 2, 12); итѣса за нѣзѣ егъ: Мат. 28, 9; Јевр. 6, 18; иса пѣти, даде се на пут: Прол.; ишиася дѣла, латише се посла: Прол.; итса многогъ трѣда пѣтагъ: Прол.

Итие < итие n. σύλληψις, затвор, хапшење: Јов. 18, 10.

Итникъ < **итъникъ** т. ἐγκατάχλει-
στος, узет под стражу, заробле-
ник, сужаъ (*Дјач.*).

Итовѣринъ < **итовѣрынъ** з. qui fi-
dem habet, који има веру, ве-
роватан: Прол.

Итра < **итра** f. ἦπαρ, јетра: III
Мојс. 22, 24; Приче Сол. 7, 23.

Итровоъ < **итры**, -тръве f. σύννεφος,
јетрва: Рут 1, 15.

Итъ, -ый з. part. praet. pass. од
ити, καταλυμένος, ухваћен у не-
чем: жена ити къ прѣлюбоудѣланіи

(Јов. 8, 3, 4); συλληφθεῖς, ухва-
ћен: II Мак. 7, 1; Дел. 23, 27.

Ицѣмъ instr. sing. од ицѣй: Јов. 5, 4,

Ичменный < **ичумень** з. κριθίνος,
јечмен: III Мојс. 27, 16; Јов.
6, 9, 13.

Ичмень < **ичуьмы**, -мене т. κριθή,
јечам: III Мојс. 27, 16; Апок.
6, 6.

Ичный < **ичуьнь** з. в. ичменный:
идки ичныа (IV Мојс. 5, 15).

Ищиръ < **иштеръ** т. σαύρη, гу-
штер: III Мојс. 11, 30.

Λ

Λ асс. pl. од онъ, она, оно.

Λзыковредѣ < **лзыковредѣне** п. γλωσ-
σαλία, брблывост, хула, ружне
речи: Кан. Бож. п. 7 ирм.

Λзыкоогнеобразный з. γλωσσωπυρ-
σόμορφος, који има облик огње-
нога језика: Дѣхъ благодать (Кан.
Дух. п. 5 ирм.).

Λзыкоогненно adv. γλωσσωπυρσεύτως,
у облику огњених језика: Син.
на Дух.

Λзыкъ < **лзыкъ** т. 1) γλῶσσα, је-
зык (орган за говор): κοινδία
лзыка егω (Марк. 7, 33); Лук.
16, 24; раздѣлени лзыцы; Дел.
2, 3; *малъ оудъ етъ*: Јак. 3,
5; 2) διάλεκτος, говор: Пс. 1,
19; 2, 6; екрѣйскій: Дел. 21, 40;
22, 2.

Лзыченъ < **лзычьнь** з. γλωσσώτης,
језичан: Пс. 139, 12.

Ξ

Ξ четрдесето слово у црквено-
словенској азбуци, зове се ки;
као цифра Ξ = 60.

Ξандікъ т. грч., шести месец код
Македонаца који одговара на-

шем марту-априлу: II Мак. 11,
30. 33. 38.

Ξиропотамъ т. грч., 1) река, по-
ток; 2) манастир у Св. Гори
Атонској (*Дјач.*).

Ψ

Ψ четрдесетпрво слово у цркве-
нословенској азбуци, зове се
пси; као цифра Ψ = 700.

Ψаломски < **ψαλμѣскъ** adv. по
речима псалмопевца, псалтир-
ски: **Ψаломски** воспоемъ глнчндю

пѣснь (Сл. на Г. в. на пр. Ил.).

Ψаломъ < ψαλμъ т. ψαλμός, 1) песма певана уз харфу; 2) псалм т. ј. једна од 150 песама које је саставио цар Давид и др., а налазе се у Псалтиру.

Ψалтирь < ψαλτήрь т. ψαλτήριον, (јевр. nebel, נבל), 1) музикални иструменат, врста харфе од финог кедровог дрвета:

II Цар. 6, 3; δεκατοστρόδιος, δεκάχορδος, харфа од десет жица: Пс. 143, 9; 2) свештена књига са псалмима.

Ψондомфанихъ т. ψονδομανήχ, египатски назив који је фараон дао Јосифу (I Мојс. 41, 45), а значи по некима: храна за живе, храна живота; по другима: изобиље за живот, или управитељ области (Дјач.).

Θ

Θ четрдесетдруго слово у црквенословенској азбуци, зове се дѣта; као цифра $\theta = 9$.

Θαλιодъ т. јевр., утврђено место на коме се налазила кула Давидова: II н. п. 4, 4.

Θεκεаъ халд. реч коју је написала тајанствена рука на зиду у двору вавил. цара Валтазара, а значи: погтависа въ мѣрилахъ и шврѣтиса лишяемо (Дан. 5, 27).

Θαυъ јевр., двадесетдруго слово у јеврејској азбуци: Пл. Јер. 1, 22; 2, 22; 3, 64; 4, 22.

Θε јевр., τὸ θεῖ, соба, клет: Јез. 40, 6. 8. 10. 13. 21. 24. 29. 32. 36.

Θεимъ т. τὰ θεῖμ, јевр. в. дее: Јез. 40, 12. 16.

Θεиларъ т. в. дее: Јез. 40, 7.

Θυиннъ 3. θυῖνος, мирисан: Апок. 18, 12.

Θυμιамъ < θυμιамъ т. θυμίαμα, 1) тамјан: II Мојс. 40, 27; III Мојс. 4, 7; Апок. 5, 8; 2) кађење: въ годъ двмѣамъ (Лук. 1, 10).

Θυμιамникъ < θυμιамникъ т. θυμιακή, кадионица: II Мојс. 25, 29.

Θυрсъ т. θυρσο, палица од бршљанова дрвета или од винове лозе обавита бршљаном на горњем крају, знамење баховске службе (Senc): II Мак. 10, 7.

Υ

Υ четрдесеттреће слово у црквенослов. азбуци, зове се џжица.

Υακινдовъ 3. βακινθίνος, јакинтов, по Вуку: плаветни: Апок. 9, 17.

Υακινдъ т. βάκινθος, врста драгога камена: II Мојс. 28, 19; Апок. 21, 20.

Υенинъ 3. τῆς βαίνης, хијенин: не вѣртепъ ли венинъ достоинѣе мѣстѣ (Јер. 12, 9).

Υпакој т. грч., (ὑπακοή = пажња, послушање), ипакој, црквена песма која се поје на вече-рју и васкрсној полуношњи-

ци после канона, затим на јутрењу пред антифонима и пред читањем јеванђеља: Окт.

Упархъ < υπαρχъ т. ἄρχος, управитељ једне области (Дјач.).

Упатъ т. ἄπατος, начеоник области; код Перзијанаца: сатрап (Дан. 3, 2—3); код Римљана: конзул (I Мак. 15, 15).

Упостась f. ὑπόστασις, лице: Јевр. 1, 3. *υποστασις*

Усопный < усопънъ, β. διδάλασσοσ, између два мора; гребен, језичац: Дел. 27, 41.

Усопъ < усопъ т. ἄσπλος, (јевр. ezob), биљка, слична рузмари-ну, са плавим или белим ситним лишћем и цветовима, која је на истоку расла по зидовима. Њу су стари Јевреји умакали у јагњећу крв и њоме се, по закону, кропили и очишћавали: II Мојс. 11, 22; III Мојс. 14, 4; IV Мојс. 19, 6; Пс. 50, 9; Јевр. 9, 19. *υποσπασμα*

— — — — —

Конецъ дѣла, слава Богъ!

